

डोगरी दिव्यानन्दी

(दूआ भाग)

[ख—च]

TWO

जम्मू-कश्मीर अकेडमी

J&K ACADEMY OF ART, CULTURE & LANGUAGES,
JAMMU.

डोगरी डिक्षनरी

(दूआ भाग)

[ख—च]

संपादक-मंडल

चीफ़ अडीटर

प्रो० रामनाथ शास्त्री

ऐडिटोरियल बोर्ड

डिक्षनरी स्टाफ़

1. श्री दीनुभाई पंत
2. डॉ० वेदकुमारी घई
3. प्रो० नीलाम्बरदेव शर्मा
4. डॉ० बालकृष्ण शर्मा

1. तारा समेलपुरी (Ass'tt. Editor)	2. शिवराम 'दीप' (Ass'tt. Editor)
3. कृष्णलाल वर्मा (R. Ass'tt.)	4. ऊर्जा व्यास (R. Ass'tt.)
5. शामलाल रैणा (R. Ass'tt.)	

डोगरी-डोगरी डिक्शनरी

(भाग—द्वारा)

DOGRI-DOGRI DICTIONARY

VOL. II

नगरान

श्री जितेन्द्र शर्मा
(डिप्टी सैक्रेटरी)

[मुहावरे ते खुआने समेत कुल शब्द]

11653

- पैक्स प्रकाशन ... ... मार्च 1981
- संख्या 1000
- मुल्ल ... ... Rs. 22/-

Deluxe Edition : Rs. 25/-

Publisher

SECRETARY, J & K ACADEMY OF ART, CULTURE & LANGUAGES,
JAMMU.

FOREWORD

It is with a sense of satisfaction that we present the Second Volume of the Dogri Dictionary to the scholars, students and lovers of Dogri Language.

First Volume of this Dictionary was released in June, 1979. It contained ten thousand and seven hundred (10,700) entries. This Second Volume contains about eleven thousand six hundred and fifty three (11,653) entries.

We are thankful to all those gentlemen who evinced interest in its first Volume and wrote to us communicating their appreciation of the Venture. We shall be obliged if we continue to receive suggestions from litterateurs to make improvements, if any.

Intimation regarding any vocables not included in these two Volumes shall be thankfully acknowledged and if needed an addenda shall be included in the end of the last Volume of this Dictionary.

I also offer my appreciation to the Dictionary Staff for their sincere effort to maintain a steady progress of this important project. I am also thankful to the members of the Editorial Board for their co-operation. This Volume should have seen the light of the day much earlier but for the difficulties which we had to face in the press, especially when the authenticity of such an epoch-making document was at stake.

Mohammad Yousuf Taing
Secretary

अकैडमी दे सकत्तर श्री मुहम्मद यूसुफ टेंग हुंदे प्रति बी में कृतज्ञता प्रयाट करतां जेहङ्गे इस प्रॉजेक्ट च गैहरी दिलचस्पी रखदे न।

डिक्शनरी दे इस द्वाए भाग च उनें सबनें गल्लैं गी दुहराने दी युजैश नैइं ही, जेहङ्गीराई अस गैहले भाग दी भूमका च छापी आए आं। अस समझने आं जे इस डिक्शनरी दी गैहराई कन्वे परख-पढ़ताल करने दे इच्छुक विद्वानें गी गैहले भाग दी भूमका च शामल (i) डिक्शनरी दी योजना ते (ii) अंगीकार कीते गे लखाई-सरबंधी किश सिद्धांत, ए दोऐ अंश जरूर दिक्खी ते पढ़ी लैने चाहिदे न।

सम्पादकी

डोगरी डिक्षणरी दा ए दूआ भाग तुसेंगी भेट करदे होई में ते मेरे सहयोगी इक संदोख सेही करै करने आं। स्हाड़ी योजना दे मतावक ए दूआ भाग 1980 ई० दे अखीर तक्क छपी जाना चाहिदा हा, पर छापेखाने-सरबंधी किश मजदूरियें करी एदी छपाई च त्रौं म्हीने दी देशी होई गेई ऐ।

अ कोला क तक दे पैहूले भाग च शामल मुहावरे-खुआने समेत कुल शब्दे दी गिनती 10, 711 ही। इस दूए भाग च ए गिनती 11, 653 ऐ। इस गिनती च 1264 मुहावारे ते 251 खुआन वी शामल न। दूए भाग च वर्णमाला दे क्रम कन्ने ख कोला च तक्क दे शब्द थाई गे न।

छ कोला त तगर लग-भग ख्यारां हजार शब्दे दा त्रीया भाग, असेंगी मेद ऐ, मार्च 1982 तक्क छपी जाग।

पैहूले भाग दे बारे च जिनें विद्वान् साथियें असेंगी अपने बचार लिखी भेजे हे, अस उदे बड़े धनवादी आं। उदे ओ पत्र स्हाड़ा हौसला बघाने आले हे। बस आशा करने आं जे डोगरी दे सूक्ष्मान विद्वान् ते बचारक अगंगे वी अपनी इस दिलचस्पी गी बनाई रखडन ते असेंगी इस महत्वपूर्ण प्राजैक्ट दे बारे च अपने मफीद मश्वरे दिवे रौहूडन।

अस चेचे तौरे पर नवेदन करने आं जे इने दीने भागे दा संजीदगी कन्ने मुताडला करियै ऐसे किश शब्दे बरीरा दे बारे च असेंगी जरूर सूचत कीता जा जेहूडे इने दीं भागे च शामल कीते जाने कोला रेही गे होन। अस अपने तौरे पर इस चाली दे शब्दे गी किट्ठे करदे जा करने आं ते इस डिक्षणरी दी, बनाई गेदी रूपरेखा दे मतावक, इस चाली दे सबने शब्दे गी, अपने क्रम दे मतावक तरतीव देइयै अंतम भाग दे अखीर च परिशिष्ट दे रूपै च छापी दित्ता जाग।

दूए भाग दे प्रकाशन दे, इस खुशी दे मौके पर में डिक्षणरी सैक्षण दे अपने सबने सहयोगियें दा धनवादी आं जिनें इस कम्मी गी तोड़ चाढ़ने च पूरी दिलचस्पी कन्ने अपना-अपना योगदान दित्ता ऐ।

में ऐडिटोरियल बोर्ड दे विद्वान् सदस्यें दा वी, उदे सहयोग ते कीमती मश्वरे आस्तै आभारी आं, जिदे कन्ने डिक्षणरी दे मसौदे दी पूरी चाली परख-पड़ताल करियै उसी अंतम रूप दित्ता जंदा ऐ।

अकैडमी दे सकत्तर श्री मुहम्मद यूसुफ टेंग हुंदे प्रति वी में कृतज्ञता प्रगट करनां जेहूडे इस प्रांजैक्ट च गैहूरी दिलचस्पी रखदे न।

डिक्षणरी दे इस दूए भाग च उने सबने गलें गी दुहराने दी गुजैग नेई ही, जेहूडियां अस चैहूले भाग दी भूमका च छापी आए आं। अस समझने आं जे इस डिक्षणरी दी गैहराई कन्ने परख-पड़ताल करने दे इच्छुक विद्वाने गी पैहूले भाग दी भूमका च शामल (i) डिक्षणरी वी योजना ते (ii) अंगोकार कीते गे लखाई-सरबंधी किश सिद्धांत, ए दोए अंश जरूर दिक्षणी ते पढ़ी लैने चाहिदे न।

—रामनाथ शास्त्री

ਇਕ ਹੋਰ ਅਗਲੀ ਗੈ

ਡੋਗਰੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦਾ ਫੂਆ ਭਾਗ ਛਪੀ ਜਾਨੇ ਪਰ ਸਥਾਨੇ ਛੋਗਰੀ-ਪ੍ਰੇਮਿਯੇਂ ਗੀ ਖੁਣੀ ਤੇ ਸੰਦੋਖ ਰੇਹੀ ਹੋਗ। ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਲਘੂ ਕਨੇ, ਡੋਗਰੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦਾ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹਤਾ ਆਲਾ ਏ ਪ੍ਰਾਂਜੈਕਟ ਝਲਕ ਤੇ ਤੁਵਧਾ ਦੀ ਸਿਖਿਤਿਧਿੱਧ ਚਾ ਨਿਕਲਿਯੈ, ਉਤਸਾਹ, ਤੇ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਨੇ ਅਪਨੀ ਧਾਰਾ ਚ ਅਗੋਂ ਬਧੇਆ ਏ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਥਾਨੀ ਰੂਪੇਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸਮਾਲ ਕਰਨੇ ਵਾਰੈ ਅਪਨੀ ਸੂਲ-ਨੀਤਿ ਗੀ ਨਭਾਂਦੇ ਹੋਈ ਬੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਚ ਸਥਿਰਤਾ ਤੇ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਚ ਇਕ-ਰੂਪਤਾ ਕਾਧਮ ਕਰਨੇ ਵੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੁਦਵੇਸ਼ ਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਵੇ ਜਤਨੇ ਚ ਜੋ ਸੰਹੜ ਸਰਲਤਾ ਅੰਦੀ ਜਾ ਕਰਦੀ ਏ, ਅੰਦੀ ਝਲਕ ਇਸ ਫੂਏ ਭਾਗ ਚ ਤੁਸੇਂ ਗੀ ਸਪਲਟ ਨਜ਼ਰੀ ਆਂਗ।

ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ-ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਪਾਸੇਆ ਤਧਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਪਾਂਡੁਲਿਪਿ ਦੀ ਅੰਤਮ ਪਰਖ-ਪਢਤਾਲ ਕਰਨੇ ਵੇ ਕਮੈਂ ਚ ਐਡਿਟੋਰਿਯਲ ਬੋਰਡ ਗੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਸਟਾਫ ਦੇ ਸਦਸ਼ੇਂ ਕੋਲਾ ਪੂਰੀ ਸਦਮਾਵਨਾ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਂਦਾ ਰੇਹਾ ਏ। ਏਦੇ ਆਸਤੈ ਅਥ ਤੁਂਦੇ ਬਨਵਾਦੀ ਆਂ।

ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵੇ ਤ੍ਰੀਧੇ ਭਾਗ ਦੀ ਅੰਦੀ ਕੋਲਾ ਮਤੀ ਪਾਂਡੁਲਿਪਿ ਗੀ ਬੀ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਪੂਰਾ ਹੋਈ ਚੁਕੇ ਦਾ ਏ। ਆਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਈ ਸਕਦੀ ਏ ਜੇ ਡੋਗਰੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਦਾ ਤ੍ਰੀਧਾ ਭਾਗ ਵੀ ਮਾਰਚ 1982 ਤਗਰ ਛੁਪੀ ਜਾਗ।

ਐਡਿਟੋਰਿਯਲ ਬੋਰਡ
ਡੋਗਰੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਪ੍ਰਾਂਜੈਕਟ

इस डिक्षनरी च बरते गे
संकेत ते उंदा मतलब

1. अंग० =अंगरेजी (भाशा)	20. फँ० =फैच्च (भाशा)
2. अ० =अरवी (भाशा)	21. बह० =बहुवचन
3. अध्य० =अव्यय	22. मु० =मुहावरा
4. उ० =उद्व० (भाशा)	23. य० =यूनानी (भाशा)
5. उष० =उपसर्ग	24. ल० =लैटिन (भाशा)
6. उभ० =(संज्ञा) उभय लिंग	25. लो० क० =लोक-कृत्य
7. क्रि० अ० =क्रिया अकर्मक	26. लो० गी० =लोक-गीत
8. क्रि० वि० =क्रिया विशेषण	27. लो० वि० =लोक-विश्वास
9. क्रि० स० =क्रिया सकर्मक	28. वि० =विशेषण उभयलिंगी
10. खु० =खुआन	29. वि० पु० =विशेषण पुर्लिंग
11. तु० =तुर्की	30. वि० स्त्री० =विशेषण स्त्रीलिंग
12. नवु० =(संज्ञा) नवुंसक लिंग	31. स० =संस्कृत (भाशा)
13. प० =पंजाबी (भाशा)	32. सर्व० =सर्वनाम
14. पु० =(संज्ञा) पुर्लिंग	33. स्त्री० =(संज्ञा) स्त्रीलिंग
15. पुत्र० =पुत्रगाली (भाशा)	34. हि० =हिंदी (भाशा)
16. प्र० =वाक्य-प्रयोग	35. * =रूप-भेद
17. प्रत्य० =प्रत्यय	36. † =बोलचाल दा रूप
18. प्रा० =प्राकृत (भाशा)	37. ' =Tone
19. फ़ा० =फ़ारसी (भाशा)	

डिक्षनरी च

स्तुंचले वणौ व्वा क्रम्भ

स्वर : अ आ इ ई उ ऊ (ऋ) ए ऐ ओ औ ।

व्यंजन : क ख ग घ ङ । च छ ज (ज) झ ङ । ट ठ ड ढ ङ । त थ द ध न ।

प फ व भ म । य र ल व ।

श स ह

ਖ

ਖ—ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਚ ਕਵਰਗ ਦਾ ਟੂਆ ਅਕਥਰ,
ਜੇਦਾ ਤੁਚਚਾਰਣ-ਸਥਾਨ ਕਠ ਏ।
ਖਾਂਗਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਾਂਘ।
ਖਾਂਡ,—ਡੀਂ—ਵਿੱ ਸਤ੍ਰੀਂ + ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਾਂਘਡ।
ਖਾਂਗਨਾਂ—ਕਿੱਠੋ ਅਠ ਖਾਂਘਨਾ।
ਖਾਂਗਲਨਾਂ—ਕਿੱਠੋ ਅਠ ਖਾਂਘਲਨਾ।
ਖਾਂਗਾਰਾਂ—ਪੁਠੋ ਖਾਂਘਾਰ।
ਖਾਂਗਾਲਾਂ—ਪੁਠੋ ਖਾਂਘਾਲ।
ਖਾਂਗਲਨਾਂ—ਕਿੱਠੋ ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਾਂਘਲਨਾ।
ਖਾਂਗ੍ਰਾਂ—ਵਿੱ ਲਾਂਘ।
ਖਾਂਗੂਰਨਾਂ—ਕਿੱਠੋ ਅਠ ਖਾਂਘੂਰਨਾ।
ਖਾਂਗੂਰਾਂ—ਪੁਠੋ ਖਾਂਘੂਰਾ।
ਖਾਂਗੇਲਾਂ—ਵਿੱ ਖਾਂਘੇਲ।
ਖਾਂਗੇਰਨਾ—ਕਿੱਠੋ ਸਤ੍ਰੀਂ (ਰਾਮਨਗਰ) ਖਾਂਘਲਨਾ।
ਖਾਂਗੇਰਾ—ਪੁਠੋ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਾਂਘੂਰਾ।
ਖਾਂਗੇਰੀਂ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਾਂਘੇਰੀ।
ਖਾਂਘ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਸਤ੍ਰੀਂ ਕਾਸ ; ਪ੍ਰਾਠ ਖਾਂਸ] 1. ਇਕ
ਬਮਾਰੀ, ਜੇਦੇ ਕਰੀ ਸਾਹੁ, ਦੀ ਨਾਲੀ ਜਾਂ ਫੇਫੜੇ ਵਿਚਚਾ
ਸਾਹੁ, ਜੋਰ ਲਾਈ ਬਾਹੁ, ਕਡੂਥੇ ਜਾਂਦਾ ਏ।
2. ਖਾਂਘਿਧੀ ਸਾਹੁ, ਬਾਹੁ, ਕਡੂਥੇ ਦੀ ਕ੍ਰਿਧਾ।
ਖੁਠੁ ਖਾਂਘ ਕਰਾਂ ਤੇ ਖੁਝਕੀ ਕਰਾਂ, ਨੇਹੀਂ ਮਰਾਂ ਤਾਂ ਕੇ
ਕਰਾਂ ?=ਜਿਸੀ ਕਮਜ਼ੀਰੀ ਜਾਂ ਬਮਾਰੀ ਕਰੀ ਖਾਂਘ
ਹੋਂਦੀ ਰਾਵੀ, ਓ ਜੇਕਰ ਰੋਹੁੰਡੀ ਤੇ ਖਿੜ੍ਹੂ ਕੀ ਹੋਗ ਤਾਂ
ਉਸਨੇ ਜੀਨਾ ਕਿਧਾ ?
ਖਾਂਘਡ,—ਡੀ—ਵਿੱ ਸਤ੍ਰੀਂ + ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਾਂਘਡ।
ਖਾਂਘਨਾ—ਕਿੱਠੋ ਅਠ [ਸਤ੍ਰੀਂ ਕਾਸਨ ; ਪ੍ਰਾਠ ਖਾਸਿਅ] 1. ਬਲਗਮ ਕਡੂਥੇ ਆਸਟੈਂ ਝਟਕੇ ਕਨੇ ਸਥੇ ਚਾ ਹਵਾ
ਬਾਹੁ, ਕਡੂਥੀ। 2. ਖਾਂਘੂਰਨਾ।
ਖਾਂਘ—ਵਿੱ + ਪੁਠੋ ਖਿੜਕ।
ਖਾਂਘਨਾਂ—ਕਿੱਠੋ ਅਠ ਖਾਂਘੂਰਾ ਮਾਰਨਾ।
ਖਾਂਘਲਨਾ—ਕਿੱਠੋ ਅਠ 1. (ਵਰਖਾਂ ਬਗੈਰਾ ਦੇ) ਪਾਨੀ
ਕਨੇ ਮਿਟਟੀ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਖੁਰਨਾ। ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਵਰਖਾ
ਕਨੇ ਬੇਹੁੰਡਾ ਖਾਂਘਲਨਾ। (ਖ) ਚਾਦਰੀ ਦਾ ਕਚਚਾ
ਰਗ ਖਾਂਘਲਨਾ। 2. ਧਨੀਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਬਰਖਾ ਚ
ਖਿਥ ਖਾਂਘਲਨੀ। 3. ਮੈਲ ਨਿਕਲੀ ਜਾਨੇ ਕਰੀ
ਉਗਲਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਸੋਡੇ ਕਨੇ ਛੇਸ ਖਾਂਘਲਨਾ।
ਮੁਠ ਧਾਪ ਖਾਂਘਲਨੇ=ਪਾਂਥੇ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਹੋਨਾ।
ਖਾਂਘਾਰ—ਪੁਠੋ ਖਾਂਘੇ ਕਨੇ ਅੰਦਰਾ ਨਿਕਲੀ ਦੀ ਬਲਗਮ।
ਖਾਂਘਾਲ—ਪੁਠੋ 1. ਟਲੇ ਬਗੈਰਾ ਖਾਂਘਲਨੇ ਪਰੈਂਤ ਬਚੇ

ਦਾ ਪਾਨੀ। 2. ਦੁਫੁੰਦੇ ਭਾਂਡੇ ਗੀ ਲਹਿਲਿਧੀ ਨਿਕਲਨੇ
ਆਲਾ ਪਾਨੀ।

ਖਾਂਘਾਲਨਾ—ਕਿੱਠੋ ਸਤ੍ਰੀਂ [ਸਤ੍ਰੀਂ ਕਾਲਨ] (ਧੋਨੇ ਆਸਟੈਂ
ਕਪੜੇ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਸਾਫ ਪਾਨੀ ਚਾ ਕਡੂਥਨਾ। ਜਿਧਾਂ—
(ਕ) ਕਪੜੇ ਖਾਂਘਾਲਨੇ। (ਖ) ਭਾਂਡੇ ਖਾਂਘਾਲਨੇ।

ਖਾਂਘੂ—ਵਿੱ ਜੇਹੁੰਡਾ ਹਰ ਬੇਲੈ ਖਾਂਘਦਾ ਰਾਵੀ।

ਖਾਂਘੂਰਨਾ—ਕਿੱਠੋ ਅਠ ਖਾਂਘੂਰਾ ਮਾਰਨਾ।

ਖਾਂਘੂਰਾ—ਪੁਠੋ ਟੂਏ ਗੀ ਕਿਥ ਸਮਝਾਨੇ-ਜਤਾਨੇ ਜਾਂ ਕੁਸੈ
ਗਲਲਾ ਪਰਾ ਠਾਕਨੇ ਆਸਟੈਂ ਗਲੈ ਚਾ ਕਡੂਹੀ ਗੇਦੀ ਖਾਂਘਨੇ
ਜਨੇਹੀ ਅਵਾਜ। ਜਿਧਾਂ—ਜਾਗਤੇ ਗੀ ਲਡੁਦੇ ਦਿਕਿਖਿਧੀ
ਬਢੀ ਦਾ ਖਾਂਘੂਰਾ ਮਾਰਨਾ।

ਖਾਂਘੇਲ—ਵਿੱ ਖਾਂਘ ਕਨੇ ਬਮਾਰ ਰੌਹੁੰਨੇ ਆਲਾ। ਜਿਧਾਂ—
ਖਾਂਘੇਲ ਜਾਗਤ।

ਖਾਂਘੋਰੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਾਂਘ ਆਲੇ ਜਨਾਨੇ ਦੇ ਗਲੈ ਚ ਪਾਧਾ ਜਾਨੇ
ਆਲਾ ਤਬੀਤ ਜਾਂ ਜੈਤਰ।

ਖਾਂਜਡੀਂ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਾਂਜਰੀ।

ਖਾਂਜਰ—ਪੁਠੋ [ਅਠ ਖਾਂਜਰ] ਕਟਾਰਾ।

ਖਾਂਜਰੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਅਠ ਖਾਂਜਰੀ] ਇਕ ਪਾਸੇ ਦਾ ਸਫੀ ਦੀ
ਛਫਲੀ।

ਖਾਂਜੀਰ—ਪੁਠੋ [ਅਠ ਖਿੰਜੀਰ] ਦੁਸ਼ਟ ਆਦਸੀ। ਬੁਰਾ
ਆਦਸੀ।

ਖਾਂਝਟ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਖੁੱਝ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।

ਖਾਂਝਾਨਾ—ਕਿੱਠੋ ਸਤ੍ਰੀਂ 1. ਕੁਸੈ ਗੀ ਖਿੜ ਚਢਾਨੀ ਜਾਂ
ਤਾਂਗ ਕਰਨਾ। ਪ੍ਰਾਠ—ਜਾਗਤ ਮਾਊ ਗੀ ਬੜਾ ਖਾਂਝਾਦੇ ਨ।

2. ਖੁੱਝਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਮੌਕਾ ਖਾਂਝਾਨਾ।
ਮੁਠ ਖੁੱਝਾਈ ਮਾਰਨਾ—ਰੋਹੁੰ ਚਢਾਨੇ ਆਲੇ ਕਮੰਡੇ
ਬਗੈਰਾ ਕਨੇ ਨਕਵ ਪ੍ਰਾਣ ਆਨੀ ਦੇਨੇ।

ਖਾਂਟਾਲੂ—ਪੁਠੋ ਜੰਗਲੀ ਮੋਤਿਧੇ ਦਾ ਫੁਲਲ ਤੇ ਓਦਾ ਬ੍ਰਾਟਾ।

ਖਾਂਡ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਣਣ ; ਹਿੱਠ ਖਾਂਡ] ਗਨ੍ਹੇ ਦੇ ਰਸੀ
ਗੀ, ਮਸੀਨਾ ਰਾਹੋਂ ਸਾਫ ਕਰਿਧੀ ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ
ਚਿੰਟਾ ਤੇ ਦਾਨੇਦਾਰ ਮਿਟਾ ਪਦਾਰਥ।

ਪੁਠੋ [ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਣਣ] ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਹਿਸਸਾ, ਟੋਟਾ
ਜਾਂ ਭਾਗ। ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਉਪਨਿਆਈ ਦੇ ਇਕ ਖਾਂਡ।

(ਖ) ਧਰਤੀ ਦਾ ਖਾਂਡ।

ਮੁਠ ਖਾਂਡ-ਖੀਰ ਜਾਂ ਖਾਂਡ ਧਧੋ ਹੋਨਾ=ਪਾਰ-ਪ੍ਰੀਤੀ ਕਰੀ
ਜਾਂ ਗੂਢੇ ਜਾਨੇ ਕਰੀ ਧੂਲੇ-ਮਿਲੇ ਦੇ ਹੋਨਾ।

ਖਾਂਡ-ਕਾਵਯ—ਪੁਠੋ [ਸਤ੍ਰੀਂ] ਮਹਾਕਾਵਯ ਦੇ ਸਕਾਬਲੇ ਚ
ਲੌਹੁੰ ਕੀ ਕਾਵਯ-ਰਚਨਾ, ਜੇਦੇ ਚ ਨਾਯਕ ਦੇ ਜੀਵਨੀ ਦੀ
ਕੁਸੈ ਇਕ ਜਾਂ ਕਿਥ ਸੁਕਖ ਘਟਨਾਏਂ ਦਾ ਬਣ੍ਹ ਹੋਂਦਾ
ਏ। ਪ੍ਰਾਠ—ਸ਼੍ਰੀ ਦੀਨੂੰਭਾਈ ਪਂਤ ਦਾ 'ਬੀਰ ਗੁਲਾਬ'

ਦੋਗਰੀ ਦਾ ਪੈਹ੍ਲਾ ਖੰਡ-ਕਾਵਿ ਐ।
 ਖੰਡ-ਖੰਡ—ਵਿ੦ ਟੁਕੜੇ-ਨੁਕੜੇ।
 ਖੰਡ-ਧ੍ਯੋ—ਪੁ੦ ਖੰਡ ਤੇ ਧ੍ਯੋ। ਪ੍ਰ੦—ਜਾਗਤੈ ਗੀ ਮੱਤੈ ਚ
 ਖੰਡ-ਧ੍ਯੋ ਗਲਾਈ ਦੇਓ।
 ਖੰਡਤ—ਵਿ੦ [ਸੋ ਖਣਿਤ] ਜੇਦਾ ਕੋਈ ਅੰਸ਼ ਜਾਂ ਭਾਗ
 ਤੁਟ੍ਠੀ ਗੇਦਾ ਜਾਂ ਤ੍ਰੋਡੀ ਦਿੱਤਾ ਗੇਦਾ ਹੋਏ। ਜਿਧਾਂ—
 (ਕ) ਖੰਡਤ ਸਿੱਡ। (ਖ) ਖੰਡਤ ਸ੍ਰੂਤਿ।
 ਖੰਡਦਾਨੀ,—ਨੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਸੋ + ਫਾ੦] ਟੀ-ਸੈਟਟੈ ਚ,
 ਖੰਡ ਪਾਨੇ ਆਸਤੈ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਖਾਸ ਥਾਂਡਾ।
 ਖੰਡਨ—ਪੁ੦ [ਸੋ ਖਣਡਨ] 1. ਦਲੀਲੇਂ ਕਨੇ ਕੁਸੈ ਦੀ
 ਗਲ ਜਾਂ ਦਲੀਲ ਰੜ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ। 2. ਟ੍ਰੈਣ ਪਾਸੇਆ
 ਨਾਾਂ ਮੇਡੇ ਆਰੋਪ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਤਰਦੀਦ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਖੰਡਨ-ਮੰਡਨ—ਪੁ੦ ਬੈਂਹ ਸ ਬਗੈਰਾ ਚ ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਦਾ ਖੰਡਨ
 ਜਾਂ ਸਮਰੰਥ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਖੰਡਨਾ—ਕਿ੦ ਸੋ ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ। ਪ੍ਰ੦—ਦਿਕਖੀ ਲੈਂਡ
 ਮੌਰੀ ਗਲੈ ਯੀ ਕੁਨ ਖੰਡਦਾ ਐ।
 ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖੰਡਨ। ਤਰਦੀਦ।
 ਖੰਡ ਪਾਠਾਂ—ਪੁ੦ ਅਖੰਡ ਪਾਠ।
 ਖੰਡ ਪ੍ਰਲੇਆ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਸੋ ਖਣਡ ਪ੍ਰਲੇਧ] 1. ਪੁਰਾਣੇ
 ਮਤਾਬਕ ਓ ਪ੍ਰਲੇਆ ਜੇਦੇ ਚ ਸਿਥਟੀ ਦਾ ਇਕ ਅੰਸ਼
 ਨਾਨਾ ਹੋਈ ਜਨਦਾ ਐ। 2. ਕੁਸੈ ਇਕ ਦੇਸੈ ਜਾਂ ਅਲਾਕੇ
 ਚ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਬਡੀ ਵਰਵਾਦੀ ਜਾਂ ਤਵਾਹੀ।
 ਖੰਡਰ—ਪੁ੦ [ਹਿ੦ ਖੰਡਹਰ] 1. ਕੁਸੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਮਾਰਤੀ
 ਦੇ ਮਜ਼ਜੇ-ਤ੍ਰੁਟ੍ਟੇ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਜਾਂ ਖੋਲੇ ਬਗੈਰਾ। 2. ਫਟ੍ਟੇ
 ਦੇ ਮਕਾਨੇ ਦਾ ਚਕਨਾ।
 ਖੰਡਰਾਤ—ਪੁ੦ ਬਹੁ੦ ਸਤੇ ਖੰਡਰ।
 ਖੰਡਾ—ਪੁ੦ 1. [ਸੋ ਖਣਗ; ਪ੍ਰਾ੦ ਖਣਡੀ; ਹਿ੦ ਖਾਂਡਾ]
 ਚੰਡੀ ਤੇ ਸਿਢੀ, ਦੁ-ਧਾਰੀ ਤਲਵਾਰ। ਦੁ-ਧਾਰਾ।
 2. [ਸੋ ਖਣਿਤ] ਓ ਆਦਮੀ ਜੇਦਾ ਓਠ ਟਕੋਏ ਦਾ
 ਹੋਏ। 3. (ਕਾਂਗੜੀ) ਭਿੜ੍ਹੇ-ਵਕਕਰਿਯੇਂ ਦਾ ਏਗੜ।
 ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਜੇਦਾ ਓਠ ਟਕੋਏ ਦਾ ਹੋਏ। ਜਿਧਾਂ—ਖੰਡਾ
 ਜਾਗਤ।
 ਖੰਡਾਊ—ਵਿ੦ ਖੰਡਾਨੇ ਜਾਂ ਖੁੰਡਾਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ।
 ਪੁ੦ (ਕਾਂਗੜੀ) ਦਰੇਥਾ ਪਾਰ ਕਰਨੇ ਆਸਤੈ, ਦੋ ਦੱਡੇਂ
 ਜਾਂ ਸਰਨਾਹਿਂਧਾਂ ਜੋਡਿੱਧੀਂ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਇਕ ਸਾਧਨ।
 ਖੰਡਾ-ਕਰਧਾਨ—ਪੁ੦ [ਸੋ—ਕੁਪਾਣ] 1. ਦੌਂ ਕਰਪਾਨੇ
 ਤੇ ਇਕ ਖੜੇ ਆਲਾ, ਸਿਕਖ ਥਰੰ ਦਾ ਗੋਲ ਨਿਸ਼ਾਨ।
 2. ਖੰਡਾ ਤੇ ਕਰਪਾਨ।
 ਖੰਡਾਨਾ—ਕਿ੦ ਸੋ 1. ਬਕਥ ਕਰਨਾ। ਨਖੇਡਨਾ।
 ਜਿਧਾਂ—ਆ ਖੰਡਾਨੇ। 2. (ਚੇਚਕ ਆਸਤੈ) ਮਾਸ

ਖਰੋਤਿਧੈ ਦੁਆਡ ਲੁਆਨੀ। ਜਿਧਾਂ—ਮਾਤਾ ਖੰਡਾਨੀ।
 3. ਖੁੰਡਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਕੋਲਾ ਜਾਂ ਕੁਸੈ ਕਨੇ
 ਕਰਾਨਾ। 4. ਗਡਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ—੩੦ ਖੰਡਾਨਾ।
 ਖੰਡੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖੁੰਡੇਆ ਜਾਂ ਕਟ੍ਟੇਆ ਗੇਦਾ ਥੋੜਾ ਹਿੱਸਾ।
 ਜਿਧਾਂ—ਵਰਫੀ ਦੀ ਖੰਡੀ।
 ਸ਼੍ਰੀ੦ + ਵਿ੦ ਸ਼੍ਰੀ੦ 'ਖੰਡਾ' ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ-ਰੂਪ।
 ਖੰਡ—ਵਿ੦ ਖੰਡਾ।
 ਪੁ੦ 1. ਖੰਡਾ ਜਨਾਨਾ। 2. ਨਿਕਕਾ ਖੰਡਾ।
 ਖੰਡੋਨਾ—ਕਿ੦ ਅ੦ 'ਖੁੰਡਨਾ' ਕ੍ਰਿਧਾ ਦਾ ਕਰਮਵਾਚਿ।
 ਖੁੰਡੇਆ ਜਾਨਾ।
 ਖੰਡੋਨਾਂ—ਕਿ੦ ਅ੦ ਖਿੱਡੀ ਜਾਨਾ।
 ਖੰਡ੍ਡਰ—ਪੁ੦ ਖੰਡਰ।
 ਖੰਡਤੋਲਾਂ—ਪੁ੦ ਖਤੋਲਾ।
 ਖੰਦਕ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਅ੦ ਖੰਦਕ] 1. ਕਿਲੇ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਚੌਨੋਂ
 ਪਾਸੋਂ, ਰਥਾ ਆਸਤੈ ਕਡ੍ਹੀ ਗੇਦੀ ਝੂਹ੍ਹੀ ਖਾਈ।
 2. ਮੀਚੇ ਵੇ ਤੌਰੈ ਪਰ ਖੋਦੀ ਗੇਦੀ ਖਾਈ।
 ਖੰਦਡਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਰਸਦਾ-ਬਸਦਾ।
 ਪੁ੦ ਰਸਦਾ-ਬਸਦਾ ਆਦਮੀ।
 ਖੁੰਡੰਡੇ ਖਾਨ ਨੇਈ ਤੇ ਮੰਜੰਡੇ ਬਾਨ ਨੇਈ=ਸਾਗੇ-
 ਸਾਰੀ ਦਾ ਛੁਠਾ ਦਾ'ਵਾ ਕਰਨੇ ਪਰ ਵਧਂਗ।
 ਖੰਦਾ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਖੰਦ] ਹਸਮੁਖ।
 ਖੰਦਾ-ਪੀਂਦਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਜਿਸੀ ਖਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਨੇਈ
 ਹੋਏ। ਰਸਦਾ-ਬਸਦਾ।
 ਕਿ੦ ਵਿ੦ ਖੰਦਾ ਤੇ ਪੀਂਦਾ। ਪ੍ਰ੦—ਓ ਖੰਦਾ-ਪੀਂਦਾ ਗੈ
 ਮਰੀ ਗੇਆ।
 ਖੰਦਾ ਪੇਸ਼ਾਨੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦] ਹਰ ਕੇਲੈ ਖੁਸ਼ਬਾਸ ਰੀਹ੍ਹੇ
 ਦਾ ਭਾਵ।
 ਖੰਦਾ ਰੂ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦] ਖੰਦਾ ਪੇਸ਼ਾਨੀ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
 ਖੰਦੂਆਂ—ਪੁ੦ ਖੰਧੂੰਈ।
 ਖੰਦੂੰਈ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖੰਧੂੰਈ।
 ਖੰਦੇਈ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖਨੇਹੀ।
 ਖੰਦੇ-ਪੀਂਦੇ—ਕਿ੦ ਵਿ੦ ਗੱਲ ਖਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਪਰ।
 ਵਿ੦ 'ਖੰਦਾ-ਪੀਂਦਾ' ਦਾ ਕਹੁ ਵਚਨ।
 ਸੁ੦ ਖੰਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਘੁਰਕਨਾ—ਜੇਦਾ ਖਾਨਾ ਤਸੈ ਗੀ
 ਅਕਿਖਾਧਿਆਂ ਦਸਨਿਧਾਂ।
 ਖੰਦੋਲਾਂ—ਪੁ੦ ਖੰਧੋਲਾ।
 ਖੰਦੋਲੀਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖੰਧੋਲੀ।
 ਖੰਦੋਲ੍ਰਾਂ—ਪੁ੦ ਖੰਧੋਲ੍ਰ।
 ਖੰਧੂਆ—ਪੁ੦ ਖੰਧੂੰਈ।
 ਖੰਧੂੰਈ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖਿੱਧਾਂ, ਰਜਾਇਧਾਂ ਬਗੈਰਾ ਨੀਂਗਡਨੇ ਦੀ

ਖਡੀ ਸੁਈ।
 ਖਵੇਈ—ਸਤੀ੦ ਖਨੇਹੀ।
 ਖਧੋਲਨਾ—ਕਿੱਠੋ ਸੱਠੀ ਪਾਨੀ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਖਚੋਲਿਧੈ ਗੰਦਲਾ
 ਕਰੀ ਓਡਨਾ।
 ਖਧੋਲਾ,—ਲਲਾ—ਪ੍ਰੁ੠ 1. ਪਰਾਨੀ ਲੀਰੋ-ਟਾਕਿਧੋ ਗੀ ਸੀਧੈ,
 ਬਨਾਈ ਗੇਦੀ ਖਿਥ। 2. ਕਲਲਾ ਕਾਲਾ ਬਦਲ।
 ਲੁ੠ ਬੈਰ ਪੈਈ, ਖਧੋਲੇ ਪਾਡੈ=ਨਰਾਜ ਹੋਇਵੈ ਘਰੈ ਦੇ
 ਭੇਦ ਖੋਲਨੇ।
 ਖਧੋਲੀ,—ਲੜੀ—ਸਤੀ੦ ਲੀਹੂ ਕੀ ਖਿਥ।
 ਲੁ੠ ਬੁਡੀ ਸੋਈ, ਖਧੋਲੀ ਛਹੋਈ=ਕੁਸੈ ਦੇ ਸਰਨੇ
 ਪਰ, ਉਸਦੀ ਲਈ-ਪਟੀ ਬਗੈਰਾ ਹੁਤਥ ਲਗਨੀ।
 ਖਧੋਲੁੰ,—ਲ੍ਲੂ—ਪ੍ਰੁ੠ ਲੀਹੂ ਕੀ ਖਿਥ।
 ਖ਼ਬੀ—ਸਤੀ੦ ਖੁਡਾ। ਟਾਅ। ਗਤ।
 ਖ਼ਮੰਝੀ—ਪ੍ਰੁ੠ ਫੱਥ।
 ਖ਼ਮਾ—ਪ੍ਰੁ੠ [ਸੱਠ ਸਤਥ] ਲੋਹੇ ਜਾਂ ਲਕਕਡੀ ਬਗੈਰਾ ਦਾ
 ਬਨੇ ਦਾ ਲਮਮਾ ਥਮਮ। ਜਿਧਾ—ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਖ਼ਮਾ।
 ਖ਼ਮਾਵਤੀ—ਸਤੀ੦ [ਹਿੱਠੋ] ਸੰਗੀਤ ਚ ਇਕ ਰਾਗਨੀ ਦਾ ਨਾਂ।
 ਖ਼ਕੁ—ਪ੍ਰੁ੠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਸੂਂਡਾ।
 ਖ਼ਕੁੰ—ਵਿ੦ ਖਾਊ।
 ਖ਼ਕਖੀ—ਪ੍ਰੁ੠ ਪਚਛਮੀ ਧੰਜਾਵ ਚ ਮੁਸਲਮਾਨੇਂ ਦੀ ਇਕ
 ਲੜਾਕੂ ਤਪਯਾਤਿ। ਗਕਖੜ। ਪ੍ਰੁ੠-ਖਕਖੇਂ ਦੀ ਖੁਕਖਲ
 ਕਢਾਈ ਦੀ ਢੋਗੇਂ। (ਰਚਨਾਤਮਿਹ ਸਮਾਲ)
 ਖ਼ਕਖੜੀ—ਪ੍ਰੁ੠ ਖਕਖਲ। ਗਕਖੜ।
 ਖ਼ਕਖਰ—ਪ੍ਰੁ੠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਕਖਰਾ।
 ਖ਼ਕਖਰਾ—ਪ੍ਰੁ੠ 1. ਧਸੂਡਿਧੋ ਦਾ ਲਚਤਾ। 2. (ਲਾਕਣਿਕ)
 ਸਿਰੈ ਦੇ ਸਕਖੇ ਤੇ ਖਿਲਲਰੇ ਦੇ ਬਾਲ। ਪ੍ਰੁ੠-ਕੇ ਖਕਖਰਾ
 ਖਲਾਰੇ ਦਾ ਏ!
 ਖ਼ਕਖਰਾਂ—ਪ੍ਰੁ੠ ਖਰਖਰਾ।
 ਖ਼ਕਖੂ—ਵਿ੦ ਬਡਾ ਖਿੜੇ ਜਾਂ ਖਰਾਹੋਏ ਦਾ।
 ਪ੍ਰੁ੠ ਨੈਹੁੰ ਖਰ। ਜਿਧਾ—ਖਕਲੁੰਏ ਪੈਈ ਜਾਨਾ।
 ਖ਼ਖਡੀ—ਵਿ੦ ਪ੍ਰੁ੠ (ਰਿਧਾਸੀ) ਭੂਤ-ਵਿਦਾ ਜਾਨੇ
 ਆਲਾ।
 ਖ਼ਖਲੁੰ—ਪ੍ਰੁ੠ (ਰਾਮਨਗਰ) ਕੋਦਰੇ ਦਾ ਸਿਟੂ।
 ਖ਼ਖਾਡੀ—ਪ੍ਰੁ੠ (ਗੁਲ-ਗਲਾਵਗੜ) ਖਾਖ। ਗ'ਲਲ।
 ਖ਼ਖਾਡੂੰ—ਪ੍ਰੁ੠ ਖਾਖ। ਗ'ਲਲ।
 ਖ਼ਖਾਲੁੰ—ਪ੍ਰੁ੠ ਥੀਧੇ ਦੀ ਕਿਸਮੈ ਦੀ ਇਕ ਸਤੀ।
 ਕੁ੠ ਰਲੋ-ਮਿਲੋ ਕਕਕਡਿਧੋ, ਖ਼ਖਾਲੁੰ ਬਾਹੁੰ=ਚੌਰ-
 ਚੌਰ ਸੱਸੇਰ ਆ।
 ਖ਼ਖੇਅਾਡੇ—ਪ੍ਰੁ੠ ਵਹੁ੠ (ਰਾਮਨਗਰ) ਖਾਖਾਂ। ਗ'ਲਲਾਂ।
 ਖ਼ਖੇਆਾਰਾ—ਵਿ੦ ਪ੍ਰੁ੠ ਖਕਖੇ ਪੈਨੇ ਆਲਾ। ਲੱਡਾਕਾ।

ਖ਼ਖੇਲੁੰ—ਪ੍ਰੁ੠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਮਚਲੀ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ।
 ਮਹਿਸੂਰ।
 ਖ਼ਗਦੁੰ—ਪ੍ਰੁ੠ (ਗਦਕੀ) ਲਕਕਡੀ ਦਾ ਟੋਟਾ। ਗਟ੍ਟੁ।
 ਖ਼ਗੋਲ—ਪ੍ਰੁ੠ [ਸੱਠ ਹਿੱਠੋ ਗੋਲ] 1. ਅਕਾਸ਼-ਮੰਡਲ।
 2. ਤਾਰਾ-ਮੰਡਲ।
 ਖ਼ਗੋਲ-ਵਿਦਾ—ਸਤੀ੦ [ਸੱਠ] ਗੈਹ-ਮੰਡਲ ਦੇ ਤਾਰੇ ਵਾਂ
 ਗਤਿ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਜਾਨਕਾਰੀ ਦੇਨੇ ਆਲੀ ਵਿਦਾ।
 ਖ਼ਗੋਲ-ਸਾਸਤਰ—ਪ੍ਰੁ੠ [ਸੱਠ-ਸਾਸਤਰ] ਖ਼ਗੋਲ-ਵਿਦਾ।
 ਸਰਵਧੀ ਸ਼ਾਸਤਰ।
 ਖ਼ਗਰਾ—ਪ੍ਰੁ੠ (ਬਸ਼ਾਗ) ਘਗਰਾ।
 ਖ਼ਗਗਾ—ਪ੍ਰੁ੠ 1. ਭੀਰੇ ਦਾ ਲੜਾ। 2. ਸਕਕੇ ਦਾ
 ਤੁਧੁਰਲਾ ਸਿਲਲਡ। ਕਾਜੈਟ। 3. ਪਟ੍ਠੇ ਸਮੇਤ ਖੁਜੂਰੈ
 ਦੀ ਇਕ ਟਾਹੂਲੀ।
 ਖ਼ਚ-ਖ਼ਚ—ਤਾਮ੍ਰੋ ਕਚ-ਕਚ।
 ਖ਼ਚਡਾ—ਵਿ੦ ਪ੍ਰੁ੠ (ਚਨੈਹੁੰਨੀ) ਖਚਰਾ।
 ਖ਼ਚਰਪੁਨਾ—ਪ੍ਰੁ੠ ਚਲਾਕੀ। ਚਾਲਵਾਜੀ।
 ਖ਼ਚਰਵਾਜੀ—ਸਤੀ੦ ਖਚਰਪੁਨਾ।
 ਖ਼ਚਰਵਿਦਾ—ਸਤੀ੦ ਖਚਰਪੁਨਾ।
 ਖ਼ਚਰਾ—ਪ੍ਰੁ੠ ਧੋਡੀ ਤੇ ਖਾਂਤੇ ਦੇ ਸੇਲ ਕਨੇ ਪੈਦਾ ਹਾਣ ਦਾ
 ਨਰ ਬਚਚਾ।
 ਵਿ੦ ਪ੍ਰੁ੠ ਬਡਾ ਚਲਾਕ। ਕਾਇਆ।
 ਖ਼ਚਰਾਈ—ਸਤੀ੦ (ਬਲੀਰ) ਖਚਚਰ।
 ਖ਼ਚਰੋਟੀ—ਸਤੀ੦ ਨਿਕਕੇ ਕਦੂੰਦੈ ਦੀ ਖਚਚਰ।
 ਖ਼ਚਰਾਨਾ—ਕਿੱਠੋ ਸੱਠ ਖ਼ਚਰਾਨਾ।
 ਖ਼ਚਾਈ—ਪ੍ਰੁ੠ 1. ਕਥਸ। 2. ਖਿਚਚ।
 ਖ਼ਚਾਈ—ਸਤੀ੦ 1. ਖਿਚਚਨੇ ਦਾ ਕਥਸ ਤੇ ਉਸ ਕਥਸੇ
 ਦੀ ਮਜੂਰੀ। 2. ਖਿਚਚੀ ਸਕਨੇ ਦੀ ਸਮਰ੍ਥ। ਪ੍ਰੁ੠—
 ਇਸ ਟ੍ਰੂਕੀ ਦੀ ਲਚਾਈ ਸ਼ੈਲ ਏ।
 ਖ਼ਚਾਖਚ—ਕਿੱਠੋ ਵਿ੦ [ਹਿੱਠੋ] ਗੰਡੀਸ਼ ਥਮਾਂ ਸਤਾ,
 ਬਥੀਕ ਜਾਂ ਜਾਵੈ। ਖ਼ਚੋ-ਖਚ। ਜਿਧਾ—(ਕ) ਹਾਲ
 ਤਮਾਸ਼ੀਨੇ ਕਨੇ ਖ਼ਚਾਖਚ ਭਰੋਚੇ ਦਾ ਹੋਨਾ।
 (ਖ) ਸਾਫ਼ੂਕ ਵਧਾਹੂਨ੍ਹ ਟਲਲੋਂ ਕਨੇ ਖ਼ਚਾਖਚ ਭਰੋਚੇ
 ਦਾ ਹੋਨਾ।
 ਖ਼ਚਾਨਾ—ਕਿੱਠੋ ਸੱਠ ਖਿਚਚਨੇ ਦਾ ਕਥਸ ਕੁਸੈ ਕੋਲਾ ਜਾਂ
 ਕੁਸੈ ਕਨੇ ਕਰਾਨਾ।
 ਖ਼ਚਾਬਟ—ਸਤੀ੦ [ਹਿੱਠੋ] 1. ਖਿਚਚ। 2. ਖਿਚਚਾ
 ਸਕਨੇ ਦੀ ਸਮਰ੍ਥ। ਲਚਾਈ।
 ਖ਼ਚੂਰ—ਸਤੀ੦ (ਚਨੈਹੁੰਨੀ) ਖੁਜੂਰ।
 ਖ਼ਚੇਰਾਂ—ਪ੍ਰੁ੠ + ਵਿ੦ ਪ੍ਰੁ੠ ਖਚਰਾ।
 ਖ਼ਚੋਆਨਾ—ਕਿੱਠੋ ਸੱਠ ਖਿਚਚਨੇ ਦਾ ਕਥਸ ਕੁਸੈ ਹੂਣ,

ਕੋਲਾ ਕਰਨਾ।
 ਖਚੋ-ਖਚ—ਕਿੱਠ ਵਿੱਠ ਖਚਾ-ਖਚ।
 ਖਚੋਨਾ—ਕਿੱਠ ਅਤੇ 'ਖਿਚਨਾ' ਕ੍ਰਿਧਾ ਦਾ ਕਹਿਵਾਚਥ।
 ਖਿਚਨੇਆ ਜਾਨਾ।
 ਖਚੋਪਡਾਂ—ਪੁੱਠ ਕਥੋਪਡਾ।
 ਖਚੌਟਾਂ—ਸ਼੍ਰੀਠ ਖਚਾਵਟ।
 ਖਚਚਰ—ਤ੍ਰੀਠ [ਤੁੱਠ ਖਚਚਰ] ਘੋੜੀ ਤੇ ਖੋਤੇ ਦੇ
 ਮੇਲ ਕਨੇ ਪੈਂਦਾ ਹੋਏ ਦਾ ਮਾਦਾ ਪਣ।
 ਸੁੱਠ ਖਚਚਰਾਂ ਬੇਚਿਧੀ ਸੌਨਾ—ਬੇ-ਫਿਕਰੀ ਵੀ ਨੀਂਦਰ
 ਸੌਨਾ।
 ਖਚਚਰੰ ਆਲੀ ਅੜੀ ਕਰਨੀ—ਸੂਫ਼ ਹਠ ਕਰਨਾ।
 ਖਚਚਰ-ਪਾਤਰੀ—ਪੁੱਠ ਖਚਚਰ-ਬਰਦਾਰ।
 ਖਚਚਰ-ਬਰਦਾਰ—ਪੁੱਠ [ਤੁੱਠ + ਫਾਠ] ਖਚਚਰਾਂ ਵਾਹੂਨੇ ਦਾ
 ਕਮਸ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ। ਮਕਵਾਨ।
 ਖਥੋਪਡਾਂ—ਪੁੱਠ ਕਥੋਪਡਾ।
 ਖਜਾਂ—ਤ੍ਰੀਠ [ਫਾਠ ਖਿਜਾਂ] ਪਤਝੜ ਦਾ ਮੋਸਮ।
 ਖਜਾਨਚਨ—ਤ੍ਰੀਠ ਖਜਾਨਚੀ ਦੇ ਘਰੈ-ਆਲੀ।
 ਖਜਾਨਚੀ—ਪੁੱਠ [ਅਠ + ਫਾਠ ਖਜਾਨਚੀ] 1. ਖਜਾਨੇ
 ਚ ਰੇਡ ਪੈਸੇ ਲੈਨੇ ਜਾਂ ਦੇਨੇ ਆਲਾ ਕਮੰਚਾਰੀ। 2. ਕੁਸੈ
 ਸਭਾ-ਸੱਸਥਾ ਦਾ ਕੈਂਸ਼ਿਧਰ।
 ਖਜਾਨਚੇਅਨੀਂ—ਤ੍ਰੀਠ ਖਜਾਨਚਨ।
 ਖਜਾਨਾ—ਪੁੱਠ [ਅਠ ਖਜਾਨ:] 1. ਓ ਜਗਹ ਜਿਥੋਂ
 ਸਰਕਾਰੀ ਧਨ ਰਖੇਅਾ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਟ੍ਰੈਜਰੀ। ਜਿਧਾਂ—
 (ਖ) ਖਜਾਨੇ ਪੈਸੇ ਜਮਾਹੁੰ ਕਰਾਨੇ। (ਖ) ਖਜਾਨੇ ਚਾ
 ਬਿਲੈ ਵੀ ਪੇਮੈਂਟ ਲੈਨੀ। 2. ਕੁਤੈ ਕਿਟਠੀ ਕਰਿਧੀ
 ਰਖਖੀ ਵੀ ਧਨ-ਦੌਲਤ। ਜਿਧਾਂ-ਖਜਾਨਾ ਲਭਨਾ।
 3. (ਲਾਕਾਨਿਕ) ਗੁਣੇ ਬਗੈਰ ਦਾ ਭੰਡਾਰ। ਪ੍ਰੋ—
 ਸ਼੍ਰੀਮਦਖਗਵਦਗੀਤਾ ਜਾਨੈ ਦਾ ਖਜਾਨਾ ਏ।
 ਖਜਾਨਾ-ਅਫਸਰ—ਪੁੱਠ [ਅਠ-ਅਂਗੁੱਠ Officer]
 ਸਰਕਾਰੀ ਖਜਾਨੇ ਦਾ ਸੁਕਖ ਅਧਿਕਾਰੀ।
 ਖਜਾਨਾ-ਮੰਤ੍ਰੀ—ਪੁੱਠ ਵਿਸ਼-ਮੰਤ੍ਰੀ। ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ।
 ਖਜਾਨੀ—ਪੁੱਠ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ ; ਰਜੀਰੀ) ਖਜਾਨਾ।
 ਖਜਾਬ—ਪੁੱਠ [ਅਠ ਖਿਜਾਬ] ਬਾਲ ਕਾਲੇ ਕਰਨੇ ਵੀ
 ਖਾਸ ਦੁਆਡ ਜਾਂ ਰੰਗ।
 ਖਜਾਲਤ—ਤ੍ਰੀਠ [ਅਠ ਖਜਾਲਤ] 1. ਖੁਲਖਾਨੀ।
 ਛੇਡਖਾਨੀ। ਸ਼ਾਰਾਰਤ। ਜਿਧਾਂ-ਖਜਾਲਤਾਂ ਕਰਨੇ ਕੋਲਾ
 ਵਾਜ ਨੈਈ ਔਨਾ। 2. ਸ਼ਾਰਮਿਦਗੀ। ਜਿਧਾਂ-ਸ਼ਾਰਾਬ
 ਪੀਨੇ ਕਰੀ ਖਜਾਲਤ ਹੋਨੀ।
 ਖਜਾਲਤਨ—ਵਿੱਠ ਤ੍ਰੀਠ ਸ਼ਾਰਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਖਜਾਲਤਾਂ
 ਕਰਨੇ ਆਲੀ।

ਖਜਾਲਤੀ—ਵਿੱਠ ਸ਼ਾਰਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਖਜਾਲਤਾਂ ਕਰਨੇ ਆਲਾ।
 ਖਜੀਨਾ—ਪੁੱਠ [ਅਠ ਖਜੀਨ:] ਖਜਾਨਾ।
 ਖਜੂਰ—ਪੁੱਠ [ਸਾਠ ਖਜੂਰ ; ਪ੍ਰਾਠ ਖਜੂਰ] 1. ਇਕ
 ਉਚਚਾ-ਲਮਮਾ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਓਦਾ ਮਿਟਠਾ ਫਲ। 2. ਆਟੇ
 ਜਾਂ ਸੈਦਾ ਵੀ ਇਕ ਮਠੇਆਈ।
 ਖਜੂਰ-ਮੱਤ—ਪੁੱਠ ਖਜੂਰ ਦੇ ਸੁੱਢੇ ਚਾ ਨਿਕਲਨੇ ਆਲਾ
 ਚਿਟਠਾ ਤੇ ਮਿਟਠਾ, ਖਾਨੇ-ਯੋਗ ਗੁਦਵਾ।
 ਖਜੂਰਾ—ਪੁੱਠ (ਮਜ਼ਾਲਤਾ) ਦੇਸੀ ਖਜੂਰ ਦਾ ਫਲ।
 ਖਜੂਰੀ—ਵਿੱਠ ਖਜੂਰ ਦੇ ਪਟਠੇ ਦਾ ਬਨੇ ਦਾ। ਜਿਧਾਂ-ਖਜੂਰੀ
 ਵਿਨਾ ਜਾਂ ਖਜੂਰੀ ਪਂਦ।
 ਖਜੂਰੀ-ਪਟਠਾ—ਪੁੱਠ ਪਦਾਂ, ਬਹਾਰਿਆਂ, ਸੂਫ਼ੇ ਤੇ ਬਿਨੈ
 ਬਗੈਰ ਵਨਾਨੇ ਗਿਤੈ ਬਰਤੇਆ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਖਜੂਰੀ
 ਦਾ ਖਗਗਾ।
 ਖਜੇਰੀ—ਵਿੱਠ ਤ੍ਰੀਠ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਕਾਰਾਮਦ।
 ਖਜੇਲ—ਵਿੱਠ ਪੁੱਠ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਕਾਰਾਮਦ।
 ਖਜੋਪਡਾਂ—ਪੁੱਠ ਕਥੋਪਡਾ।
 ਖਜ਼ਜਲ—ਵਿੱਠ [ਅਠ ਖਜ਼ਜਲ] 1. ਦਰ-ਵਦਰ। ਖੁਆਰ।
 (ਕ) ਨੌਕਰੀ ਆਸਟੈ ਖਜ਼ਜਲ ਹੋਨਾ।
 (ਖ) ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਖਜ਼ਜਲ ਹੋਨਾ। 2. ਜਲੀਲ।
 ਅਪਮਾਨਤ। ਜਿਧਾਂ-ਕੁਡੁੰਡੇ - ਬਾਰੇ ਬਾਹੁੰ ਕਰਿਧੀ
 ਖਜ਼ਜਲ ਹੋਨਾ।
 ਸੁੱਠ ਖਜ਼ਜਲ ਕਰਨਾ = 1. ਵਧੀ ਤਰਦੂਦੈ ਚ ਪਾਨਾ।
 ਜਿਧਾਂ-ਗੁਆਹੋਂ ਕੀ ਖਜ਼ਜਲ ਕਰਨਾ। 2. ਜਾਧਾ ਕਰਨਾ।
 ਜਿਧਾਂ-ਮੱਤ ਖਜ਼ਜਲ ਕਰਨਾ।
 ਖਜ਼ਜਲ-ਖੁਆਰੀ—ਤ੍ਰੀਠ ਖਜ਼ਜਲ-ਖੁਆਰੀ।
 ਖਜ਼ਜਲ-ਖਾਰ—ਵਿੱਠ ਖਜ਼ਜਲ।
 ਖਜ਼ਜਲ-ਖੁਆਰ—ਵਿੱਠ [ਅਠ-ਫਾਠ ਖਵਾਰ] ਖਜ਼ਜਲ।
 ਖਜ਼ਜਲ-ਖੁਆਰੀ—ਤ੍ਰੀਠ ਖਜ਼ਜਲ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਖਜ਼ਜਲ-ਖੋਆਰੀ—ਵਿੱਠ ਖਜ਼ਜਲ।
 ਖਜ਼ਜਲ-ਖੋਆਰੀ—ਤ੍ਰੀਠ ਖਜ਼ਜਲ-ਖੁਆਰੀ।
 ਖਜ਼ਜਲੀ—ਤ੍ਰੀਠ ਖਜ਼ਜਲ-ਖੁਆਰੀ।
 ਖਬੜਟਾਂ—ਤ੍ਰੀਠ ਖਙਗਟੁ।
 ਖਟਕਨਾ—ਕਿੱਠ ਅਠ [ਹਿੱਠ] 1. (ਮਨੈ ਚ) ਰਡਕਨਾ ਜਾਂ
 ਚੁਭਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਕੁਸੈ ਵੀ ਗਲ ਖਟਕਦੀ ਰੀਹੜੀ।
 2. ਖੱਡਕਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਮਿਤ ਖਟਕਨਾ।
 ਖਟਕਮੰ—ਪੁੱਠ [ਸਾਠ ਖਟਕਮੰ] ਸ਼ਾਸਤਰੇ ਸੂਜਬ ਬਾਹੁੰ
 ਦੇ ਛੇ ਕਰਿਵਚ—ਪਫਨਾ, ਪਫਾਨਾ, ਧੜ ਕਰਨਾ, ਧੜ
 ਕਰਨਾ, ਦਾਨ ਲੈਨਾ ਤੇ ਦਾਨ ਦੇਨਾ।
 ਖਟਕਮੰ—ਵਿੱਠ [ਸਾਠ ਖਟਕਮੰ] ਛੇ ਕਮੇ ਦਾ ਪਾਲਨ
 ਕਰਨੇ ਆਲਾ।

ਖਟਕਾਰ—ਤੁਮਹਿ ਖਟ-ਖਟ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।
ਖਟਕੇਦਾਰ—ਵਿਨ ਰੋਹੁ-ਬ-ਦਾਬ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖਟਕੇ-ਦਾਰ
ਅਫਸਰ ।
ਖਟਕੋਨ—ਤੁਮਹਿ [ਸਾਂਝੇ ਬਟਕੋਨ] ਛੋਂ ਨੁਕਕੋਂ ਆਲੀ
ਸ਼ਕਲ ।
ਵਿਨ ਛੋਂ ਨੁਕਕੋਂ ਆਲਾ ।
ਖਟ-ਖਟ—ਪੁਨ [ਹਿਨ] ਮਿਤ੍ਰੇਂ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਆਪੂ-ਬਿਚਚੇ
ਟਕਰਾਨੇ ਕਨੇ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਅਵਾਜ਼ ।
ਕਿਨ ਵਿਨ ਖਟ-ਖਟ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਈ ।
ਖਟਖਟਾਡ—ਪੁਨ 1. ਜਾਹੁਰ ਨੇਈ ਹੋਨ ਦੇਣੇ ਦਾ ਭਾਬ ।
ਜਿਧਾਂ-ਬਹੁੰ ਚ ਗੈ ਖਟ-ਖਟਾਡ ਕਰੀ ਲੈਨਾ । 2. ਉਗਢੀ
ਦਿਧੇਂ ਚੀਜ਼ੋਂ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਖਟਟੀ ਦੇਣੇ ਦਾ ਭਾਬ ।
ਖਟਖਟਾਨਾ—ਕਿਨ ਸਾਂ ਖਡਕਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਦਰਵਾਜਾ
ਖਟਖਟਾਨਾ ।
ਖਟਤਾਲਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਨ ਖਡਤਾਲ ।
ਖਟਤਾਲਨਾਂ—ਵਿਨ ਸਤ੍ਰੀਨ ਖਡਤਾਲਨ ।
ਖਟਤਾਲੀ,—ਲਲੀਂ—ਵਿਨ ਖਡਤਾਲੀ ।
ਖਟਦਰਸ਼ਨ—ਪੁਨ [ਸਾਂਝੇ ਬਟਦਰਸ਼ਨ] ਖਟਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ।
ਖਟਦਰਸ਼ਨੀ—ਵਿਨ ਖਟਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ।
ਖਟਨਾ—ਪੁਨ (ਕਾਂਗਡੀ) ਗੋਕੇ ਚਮੜੀ ਦੀ ਸਰਨਾਹੁ ।
ਖਟਨਾਊ—ਪੁਨ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਟਾਲੂ ।
ਖਟਨੀ—ਸਤ੍ਰੀਨ (ਵਸੋਹੁਲੀ) ਚਪਣੀ ।
ਖਟਪਟ—ਸਤ੍ਰੀਨ [ਹਿਨ] ਖਟਪਟੀ ।
ਖਟਪਟਿਆ—ਵਿਨ ਪੁਨ ਝਗੜਾ ਕਰਨੇ ਆਲਾ । ਝਗੜਾਲੂ ।
ਖਟਪਟੀ—ਸਤ੍ਰੀਨ [ਹਿਨ ਖਟਪਟ] ਅਨਵਨ, ਝਗੜਾ ਜਾਂ
ਨਚਾਕੀ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਦੀ ਸਥਿਤਿ ।
ਖਟਬਟ,—ਟੀਂ—ਸਤ੍ਰੀਨ ਖਟਪਟੀ ।
ਖਟਮਲ—ਪੁਨ [ਹਿਨ] ਚੜ ।
ਖਟਮਿਠਾ—ਵਿਨ ਪੁਨ [ਹਿਨ ਖਟ-ਮੀਠਾ] ਕਿਸ਼-ਕਿਸ਼
ਖਟਾ ਤੇ ਕਿਸ਼-ਕਿਸ਼ ਮਿਠਾ ।
ਖਟਮਿਠਾ—ਵਿਨ ਪੁਨ ਖਟਮਿਠਾ ।
ਖਟਮੁਖ—ਵਿਨ [ਸਾਂਝੇ ਬਟਮੁਖ] ਛੋਂ ਸੂਂਹੇਂ ਆਲਾ ।
ਖਟਰ—ਵਿਨ ਸਤ੍ਰੀਨ ਅਸਾਨੀ ਕਨੇ ਦੁਢ ਨੇਈ ਚੁਆਨੇ
ਆਲੀ । ਜਿਧਾਂ-ਖਟਰ ਗੀ ।
ਖਟਰਸ—ਵਿਨ [ਸਾਂਝੇ ਬਟਰਸ] ਭਾਂਤੀ-ਭਾਂਤੀ ਦੇ ਬਿੰਜਨੇ
ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖਟਰਸ ਭੋਜਨ ਖਲਾਨਾ ।
ਖਟਰਾਗ—ਪੁਨ [ਸਾਂਝੇ ਬਟਰਾਗ] ਬਖੇਡਾ ਲਡਾ ਕਰਨੇ ਜਾਂ
ਹਾਨੇ ਦਾ ਭਾਬ । ਪ੍ਰਭਾਵ ਚ ਏ ਖਟਰਾਗ ਕੇ ਘੁੱਲ
ਕੀਤਾ ਏ ਤੂ? ।
ਖਟਰਿਕੁ—ਸਤ੍ਰੀਨ [ਸਾਂਝੇ ਬਟਕੁਕੁ] ਛੋਂ ਰੁਕੋਂ ਦਾ ਚਕਕਰ ।

ਖਟਲੂ—ਪੁਨ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ੍ਹ) ਖਟਲੂ ।
ਖਟਵਾਨਾ—ਕਿਨ ਸਾਂ ਖਟੋਆਨਾ ।
ਖਟਸ਼ਾਸ਼ਤਰ—ਪੁਨ [ਸਾਂਝੇ ਬਟਸ਼ਾਸ਼ਤਰ] ਹਿਨ੍ਦੇ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ—
ਨਿਆਧ, ਸਾਂਖਿ, ਧੋਗ, ਪੂਰ੍ਬ ਮੀਮਾਂਸਾ, ਉਤਤਰ ਮੀਮਾਂਸਾ
ਤੇ ਵੈਸ਼ੇਖਿਕ ।
ਖਟਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ—ਪੁਨ [ਸਾਂਝੇ ਬਟਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ] ਛੋਂ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੇ ਜਾਂ
ਦਰਸ਼ਨੇ ਦਾ ਜਾਨਕਾਰ ।
ਖਟਾ—ਪੁਨ (ਕਾਂਗਡੀ) ਦੋਹੀਂ ।
ਖਟਾਡ—ਪੁਨ [ਹਿਨ ਖਟਾਵ] ਨਰਾਹੁ, ਜਾਂ ਗੁਜਾਰਾ ਹੋਈ
ਸਕਨੇ ਦੀ ਸਥਿਤਿ । ਪ੍ਰਭਾਵ ਓਦੇ ਕਨੇ ਮੇਰਾ ਖਟਾਡ
ਨੇਈ ।
ਖਟਾਈ—ਸਤ੍ਰੀਨ 1. ਖਟਾਸ । ਖਟੇਆਈ । 2. ਖਟਟੇ ਦਾ
ਕਮਮ ਤੇ ਤਸ ਕਮਮੈ ਦੀ ਮਜੂਰੀ ।
ਖਟਾਈ—ਸਤ੍ਰੀਨ ਖਤਾਈ ।
ਖਟਾਊ—ਵਿਨ 1. ਖਟਟੀ ਕਰਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖਟਾਊ
ਗਾਹੁ । 2. ਖਟਾਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ ।
ਖਟਾਕ—ਪੁਨ [ਹਿਨ] 1. ਖਟ-ਖਟ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ । ਪ੍ਰਭਾਵ
ਦਰਵਾਜਾ ਹਵਾ ਕਨੇ ਖਟਾਕ ਕਰਦਾ ਖੁਲ੍ਹੀ ਗੇਆ ।
2. ਕੁਸੈ ਸਥਲ ਚੀਜ਼ ਦੇ, ਖੁਲ੍ਹੇ ਡਿਗਨੇ ਕਨੇ ਹੋਨੇ
ਆਲੀ ਅਵਾਜ਼ । ਜਿਧਾਂ-ਮਰਵਾਨ ਖਟਾਕ ਕਰਦਾ
ਮਜ਼ਜੀ ਗੇਆ ।
ਖਟਾਕਾਂ—ਪੁਨ ਖਟਾਕ ।
ਖਟਾ-ਖਟ—ਸਤ੍ਰੀਨ ਖਟ-ਖਟ । ਪ੍ਰਭਾਵ ਖਟਾ-ਖਟ ਲਾਈ
ਦੀ ਏ? ।
ਕਿਨ ਵਿਨ ਖਟ ਖਟ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਈ ।
ਖਟਾਮ—ਪੁਨ (ਮਜ਼ਾਲਤਾ) ਪਟਾਰੈ ਦਾ ਫਕਕਨ ।
ਖਟਾਨਾ—ਕਿਨ ਸਾਂ 1. ਖਟਟੀ ਕਰਾਨੀ । ਜਿਧਾਂ-ਹਟਟੀ
ਆਲੇ ਗੀ ਪੈਸੇ ਖਟਾਨੇ । 2. ਖਟਟੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ
ਕਨੇ ਜਾਂ ਕੁਸੈ ਕੋਲਾ ਕਰਾਨਾ ।
ਕਿਨ ਅਨ ਇਕ-ਹੂਏ ਕਨੇ ਨਿਭੀ ਸਕਨਾ ਜਾਂ ਸਮੀਦ
ਸਕਨਾ । ਪ੍ਰਭਾਵ-ਅਜ਼ਕਲ ਸਸ਼ਾਂ ਤੇ ਨੂਹਾਂ ਆਪੂ-ਬਿਚਚੇ
ਖਟ ਗੈ ਖਟਾਦਿਧਾਂ ਨ ।
ਖਟਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀਨ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ੍ਹ) 1. ਕੁਨੀ ਦੀ ਚਪਣੀ
2. ਪਤੀਲੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਫਕਕਨ ।
ਖਟਾਨੂ, -ਨੂ-—ਪੁਨ 1. ਇਕ ਕਿਸਮੈ ਦਾ ਲਾਲ ਰੰਗੈ ਦਾ
ਸਕਾਡਾ । ਬਹੁਨ ਖਟਾਨੂ । 2. (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ੍ਹ)
ਨਿਕਕੀ ਖਟਾਨੀ ਜਾਂ ਚਪਣੀ ।
ਖਟਾਪਟੀ—ਸਤ੍ਰੀਨ ਖਟਪਟੀ ।
ਖਟਾਬਟੀ—ਸਤ੍ਰੀਨ ਖਟਪਟੀ ।
ਖਟਾਲਾ—ਪੁਨ 1. ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਕੋਪ ਹੋਨੇ ਦੀ ਸਿਖਾਵਿ ।

ਖਾਟ । 2. ਜਾਫੁ-ਫੁਨਾ ਹੋਏ ਵੇਂ ਹੋਨੇ ਵੀ ਸਿਥਤਿ ।
ਖਟਾਸ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਹਿੰਦ] 1. ਖਟਾ ਹੋਨੇ ਵਾਂ ਭਾਵ ।
 ਖਟ੍ਟਾਪਨ । ਜਿਧਾ—ਦੇਂਹੀ ਚ ਖਟਾਸ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
 2. ਖਟ੍ਟਾਪਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਤਤਵ । ਜਿਧਾ—
 ਇੱਕੀ ਵੀ ਖਟਾਸ ।
ਖਟੀਕ—ਪੁੰਨ ਖਡੀਕ ।
ਖਟੇਆਈ—ਸਤ੍ਰੀ० ਖਟਾਸ ।
ਖਟੇਆਸਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ० ਖਟਾਸ ।
ਖਟੈਨ੍ਹਾਂ—ਪੁੰਨ ਖਟਾਨ੍ਹ ।
ਖਟੋਆਨਾ—ਕਿੰਨ 50 ਖਟਾਨ੍ਹ ਵਾਂ ਕਮਮ ਕੁਝੇ ਫੁਏ ਰਾਹੋਂ
 ਕਰੋਆਨਾ । ਪ੍ਰ੦—(ਕ) ਅੱਜ ਤੁਹੀ ਇਸ ਠੇਕੇ ਚ
 ਪੈਸਾ ਖਟੋਆਂਡ । (ਖ) ਏ ਚੰਗੇ ਕੁਝੇ ਕੋਲਾ
 ਖਟੋਆਨੀ ਹੀ ।
ਖਟੋਨਾ—ਕਿੰਨ 50 'ਖਟ੍ਟਾ' ਕਿਧਾ ਵਾਂ ਕਮਵਾਚਿ ।
 ਖਟ੍ਟੇਆ ਜਾਨਾ ।
ਖਟੋਲਾ,-ਲਲਾ—ਪੁੰਨ ਨਿਕਕੀ ਖਟ੍ਟ ।
ਖਟੋਲੀ,-ਲਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ० ਨਿਕਕੀ ਖਟ੍ਟ ।
ਖਟੋਲ੍ਹ,—ਲਲ੍ਹ—ਪੁੰਨ ਜਾਗਤੇ ਵੇ ਸੌਨੇ ਆਸਟੈ ਵਰਤਾਨੇ
 ਆਲੀ ਨਿਕਕੀ ਖਟੋਲੀ ।
ਖਟ੍ਟ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਸੁੰ ਖਟ੍ਟਾ] ਚਾਰਪਾਈ । ਮੰਜੀ ।
 ਸੁੰ ਖਟ੍ਟ ਮਲਨੀ=ਮਾਂਦੇ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਖਟ੍ਟਾਂ ਡਫ਼ਨਿਯਾਂ=ਇਕੱਕ ਸਮੇਂ ਚ ਘਰੈ ਚ ਸਮੇਂ ਜਨੇ
 ਦਾ ਬਮਾਰ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਖਟ੍ਟੈ ਕਨੇ ਜੁਡਨਾ=ਲਾਗਰ ਬਮਾਰ ਹੋਨਾ ।
 (ਕੁਝੇ ਵੀ) ਖਟ੍ਟੈ ਹੇਠ ਜਸਮੇ ਵੇ ਹੋਨਾ=(ਕੁਝੇ ਵਾ)
 ਤਲੇਢੂ ਹੋਨਾ ।
 (ਅਪਨੀ) ਖਟ੍ਟੈ ਹੇਠ ਨੇਈ ਵਿਖਖਨਾ=ਅਪਨੇ ਦੋਸ਼ ਨੇਈ
 ਵਿਖਖਨੇ ।
 ਭੁੰਨ-ਖਟ੍ਟ ਹੋਨੀ=ਮਰਨੇ ਆਲੇ ਹੋਏ ਵੇ ਹੋਨਾ ।
ਖਟ੍ਟ-ਖਟਾਡ—ਪੁੰਨ ਖਟ੍ਟਨ-ਖਟਾਨ ।
ਖਟ੍ਟ-ਖਟੋਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ० ਖਟ੍ਟ-ਖਟੋਲ੍ਹ ।
ਖਟ੍ਟ-ਖਟੋਲ੍ਹ—ਪੁੰਨ ਖਟ੍ਟ ਤੇ ਖਟੋਲ੍ਹ ਵਗੈਰਾ ।
ਖਟ੍ਟਡਾਂ—ਵਿੰਨ ਸਤ੍ਰੀ० ਖਟਾਰ ।
ਖਟ੍ਟਨ—ਪੁੰਨ 1. ਖਟ੍ਟੇ ਜਾਂ ਛੱਪੇਲਨੇ-ਜੋਗ ਗਲਾਂ ।
 ਜਿਧਾ—ਕੁਝੇ ਵੇ ਖਟ੍ਟਨ ਖਟ੍ਟਨੇ । 2. ਕਮਾਈ । ਪ੍ਰ੦—
 ਇਸ ਸੌਦੇ ਚ ਤੁੰ ਕੇ ਖਟ੍ਟਨ ਹੋਨਾ ਐ ?
ਖਟ੍ਟਨ-ਖਟਾਨ—ਪੁੰਨ ਪਦੋਦਾਰੀ ਰਖਨੇ ਵਾਂ ਭਾਵ । ਪ੍ਰ੦—
 ਭਲੇ ਕੁਲੇ ਦਿਧਾਂ ਇਧਾਂ ਗੈ ਖਟ੍ਟਨ-ਖਟਾਨ ਕਰਦਿਧਾਂ ਨ ।
ਖਟ੍ਟਨਾ—ਕਿੰਨ 50 [ਹਿੰਦ ਖਟਾਨ] 1. ਖਟ੍ਟੀ ਹੋਨੀ ।
 ਨਫਾ ਕਮਾਨਾ ਜਾਂ ਹੋਨਾ । ਪ੍ਰ੦—ਇਸ ਸੌਦੇ ਚਾ ਓਕੇ

ਖਟ੍ਟਗ ? 2. ਕੁਝੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਫਕਕਨੇ ਵਗੈਰਾ ਕਨੇ
 ਫਕਕਨਾ । ਜਿਧਾ—(ਕ) ਘੜਾ ਖਟ੍ਟਨਾ । (ਖ) ਛਾਬੜੀ
 ਖਟ੍ਟਨੀ । 3. ਪੈਂਹਨੇ ਵੇ (ਲਾਏ ਵੇ) ਕਾਫ਼ੇ ਕਨੇ
 ਸ਼ਰੀਰਾ ਵਾ ਕੋਈ ਅੰਗ ਛੱਪੈਲਨਾ । ਜਿਧਾ—ਚਾਦਰੀ ਕਨੇ
 ਸਿਰ ਜਾਂ ਸੂਹੁ ਖਟ੍ਟਨਾ ।
ਸੁੰ ਏਕ ਖਟ੍ਟਨੇ=ਫੁਏ ਵੇ ਏਕੋ ਪਰ ਪਦਾ ਪਾਨਾ ।
ਖਟ੍ਟਨ ਖਟ੍ਟਨੇ=ਏਕੋ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਪਦੋਦਾਰੀ ਚ
 ਰਖਨਾ ।
ਖਟ੍ਟੀ ਜਾਨਾ=(ਸੌਦੇ ਵਗੈਰਾ ਚ) ਕਿਥ ਮਨਾਫਾ
 ਕਮਾਈ ਲੈਨਾ ।
ਖਟ੍ਟਨਾ-ਕਮਾਨਾ=ਕਿੰਨ 50 ਖਟ੍ਟੀ-ਕਮਾਈ ਕਰਨੀ ।
ਖਟ੍ਟਨਾ-ਖਟਾਨਾ=ਕਿੰਨ 50 1. ਆਪੁੰ ਖਟ੍ਟੀ ਕਰਨੀ ।
 ਜਾਂ ਫੁਏ ਵੀ ਖਟ੍ਟੀ ਕਰਨੀ । 2. (ਚੀਜ਼ ਵਗੈਰਾ ਵੀ)
 ਆਪੁੰ ਖਟ੍ਟਨਾ ਜਾਂ ਫੁਏ ਕੋਲਾ ਖਟਾਨਾ ।
ਖਟ੍ਟਰ—ਵਿੰਨ ਸਤ੍ਰੀ० ਖਟਾਰ ।
ਖਟਾ—ਵਿੰਨ ਪੁੰਨ [ਹਿੰਦ] ਜੇਦੇ ਚ ਖਟਾਸ ਹੋਏ ।
 ਖਟਾਈ ਆਲਾ । ਅੰਬਲਾ । ਜਿਧਾ—(ਕ) ਖਟ੍ਟੇ ਅੰਬ ।
 (ਖ) ਖਟ੍ਟੀ ਦਾਲ ।
 ਪੁੰ ਅੰਬਲ । ਜਿਧਾ—ਕਾਂਸ਼ੀਫਲੈ ਵਾ ਖਟਾ ਬਨਾਨਾ ।
 ਸੁੰ ਮਨ ਖਟਾ ਕਰਨਾ=ਨਰਾਣ ਕਰਨਾ ।
 ਮਨ ਖਟਾ ਹੋਨਾ=ਨਰਾਣ ਜਾਂ ਸ੍ਰਯੂਸ ਹੋਨਾ ।
ਖਟ੍ਟਾ-ਚੂਟਾਂ=ਵਿੰਨ ਪੁੰ ਖਟਾ-ਚੋਟ ।
ਖਟ੍ਟਾ-ਚੋਟ=ਵਿੰਨ ਪੁੰ ਅਤਿ ਖਟਾ ।
ਖਟ੍ਟਾ-ਟੀਟ=ਵਿੰਨ ਪੁੰ ਅੰਬਲਾ-ਟੀਟ ।
ਖਟ੍ਟਾਪਨ=ਪੁੰ ਅੰਬਲਾਪਨ ।
ਖਟ੍ਟਾ-ਨਿਟਾ=ਵਿੰਨ ਪੁੰ ਖਟਮਿਟਾ ।
ਖਟ੍ਟੀ—ਸਤ੍ਰੀ० 1. ਨਫਾ । ਲਾਭ । ਜਿਧਾ—ਵਪਾਰੈ ਚ
 ਖਾਸੀ ਖਟ੍ਟੀ ਹੋਨੀ । 2. ਕੀਤੀ ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਕਮਾਈ ।
 ਜਿਧਾ—ਸਾਰੀ ਤਮਰੀ ਵੀ ਖਟ੍ਟੀ । 3. ਕਮਾਈ ਕਰਨੇ
 ਵਾਂ ਭਾਵ । ਜਿਧਾ—ਖਟ੍ਟੀ ਕਰਨ ਜਾਨਾ ।
ਵਿੰਨ ਸਤ੍ਰੀ० 'ਖਟ੍ਟਾ' ਵਾ ਸਤ੍ਰੀ-ਰੂਪ ।
 ਸੁੰ ਕਥੇ ਜਾਂ ਭਾਗੇ ਵੀ ਖਟ੍ਟੀ ਖਾਨੀ=ਵਗੈਰ ਹਤਥ-
 ਪੈਰ ਲਹਾਏ ਵੀ ਗੁਜਾਰਾ ਹੋਂਦਾ ਰੀਹਨਾ ।
ਖਟ੍ਟੀ-ਖਟਾਈ ਪਰ ਬੌਹੁਨਾ=ਕੁਝੇ ਵੇ ਕਮਾਏ ਵੇ ਧਨੇ
 ਵਾਂ ਮਾਲਕ ਵਨੀ ਜਾਨਾ ।
(ਕੁਝੇ ਵੀ) ਖਟ੍ਟੀ ਖਾਨੀ=(ਕੁਝੇ ਵੀ) ਕਮਾਈ ਪਰ
 ਗੁਜਾਰਾ ਕਰਨਾ ।
ਖੁੰ ਪੈਹਲੇ ਸਾਲ ਚਟ੍ਟੀ, ਫੁਏ ਸਾਲ ਹਟ੍ਟੀ, ਚੀਥੇ
 ਸਾਲ ਖਟ੍ਟੀ=ਵਰਜ-ਵਪਾਰੈ ਚ ਪੈਹਲੇ ਬੈਰੈ ਨਕਸਾਨ
 ਹੋਂਦਾ ਐ, ਫੁਏ ਬੈਰੈ ਅਪਨੇ ਪੈਰੋ ਪਰ ਖੜੋਨੇ-ਜੋਗ

- ਹੀਨ ਹੋਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਤ੍ਰੀਧ ਵੰਡੈ ਕਿਣ ਬਚਚਤ ਜਾਂ
ਮਨਾਫੇ ਦੀ ਗੱਜੀਂ ਬਨਦੀ ਹੈ।
- ਖਟਟੀ-ਕਮਾਈ**—ਸ਼੍ਰੀ ० 1. ਕਮਾਈ ਗੇਦਾ ਕੁਲ ਧਨ।
2. ਲਾਹੁ। ਨਫਾ। 3. ਕਮਾਈ ਕਰਨੇ ਦਾ ਆਵ
ਵਿ ० ਸ਼੍ਰੀ ० ਖਟਟੀ-ਕਮਾਈ ਵੀ।
- ਖਟਟੀ-ਖਟਾਈ**—ਸ਼੍ਰੀ ० ਖਟਟੀ-ਕਮਾਈ।
ਵਿ ० ਸ਼੍ਰੀ ० 1. ਖਟਟੀ-ਕਮਾਈ ਵੀ।
2. ਖਟਟੀ-ਪਲੇਟੀ ਵੀ।
- ਖਟਟੁ**—ਵਿ ० 1. ਖਟਟੇ ਆਲਾ। ਕਮਾਊ। 2. ਖਟਟੇ
ਨੀ ਨਾਘਾਰ।
- ਖੁੰ ਖਟਟੁ ਆਵੈ ਡਰਦਾ, ਨਖਟਟੁ ਆਵੈ ਲਡਾ—
ਗੁਣਵਾਨ ਭਲਮਾਨਸੀ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਵੇ-ਕਰਨੂਤਾ ਇਕ-ਦੂਜ
ਕਰਨੇ ਖੈਂਹੁ ਰਦਾ ਚਲਦਾ ਹੈ।
- ਖਟਟੇਆ-ਕਮਾਧਾ**—ਵਿ ० ਪੁੰ ਖਟਟੇ-ਕਮਾਧਾ ਦਾ।
ਪੁੰ ਖਟਟੇ-ਕਮਾਧਾ ਦਾ ਪੈਸਾ।
- ਖਟਟੇਆ ਖਟਾਧਾ**—ਵਿ ० ਪੁੰ 1. ਖਟਟੇਆ-ਕਮਾਧਾ।
2. ਖਟਟੇ-ਪਲੇਟੇ ਦਾ।
- ਪੁੰ ਖਟਟੇ-ਕਮਾਧਾ ਦਾ ਪੈਸਾ।
- ਖਟਟੇਆ-ਪਲੇਟੇਆ**—ਵਿ ० ਪੁੰ ਖਟਟੇਆ ਜਾਂ ਪਲੇਟੇਆ
ਗੇਦਾ।
- ਖਟਟੇਬ**—ਪੁੰ (ਕਾਂਗੜੀ) ਇਕ ਖਾਸ ਸ਼ਕਵ। ਕਦੰਬ।
- ਖਡਗ**—ਪੁੰ ਖਡਗ।
- ਖਡਰਾਗ**—ਪੁੰ ਖਟਰਾਗ।
- ਖਡਾਨਾ**—ਕਿ ० ਸ ० [ਹਿੰ ਖਿਲਾਨਾ] 1. ਕੁਸੈਗੀ ਖੇਡਨੇ
ਚ ਲਾਨਾ। ਜਿਧਾ—ਜਾਗਤ ਖਡਾਨਾ। 2. ਬੇਡਾ ਚ
ਅਪਨੇ ਕਨੇ ਸ਼ਾਸਲ ਕਰਨਾ। ਪ੍ਰ੦—ਅਸੇਂ ਤੁਸੀਂ ਨੇਹੀਂ
ਖਡਾਨਾ। 3. ਕੋਈ ਬੇਡ ਕਰਾਨੀ। ਪ੍ਰ੦—ਕਥਾ ਤੁਹੈ
ਸ਼ਕਲੈ ਚ ਕਿਕਟ ਲਡਾਂਦੇ ਨ ? 4. (ਯਾਦੁ'-ਜਿਡਿਆਂ
ਆਕੀ) ਡੋਲੀ ਗੀ ਨਚਾਨਾ। ਜਿਧਾ—ਜਿਡਿਆਂ
ਖਡਾਨਿਆਂ।
- ਖਡਾਰ**—ਪੁੰ + ਵਿ ० ਖਡਾਰੀ।
- ਖਡਾਰੀ**—ਪੁੰ ਕੁਸੈ ਬੇਡੈ ਚ ਹਿਸ਼ਸਾ ਲੈਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
ਜਿਧਾ—ਕਿਕਟ ਦਾ ਖਡਾਰੀ।
- ਵਿ ० 1. ਬੇਡੈ ਚ ਹਿਸ਼ਸਾ ਲੈਨੇ ਆਲਾ। 2. ਬੇਡੈ ਚ
ਮਾਹਿਰ।
- ਖਡਾਲ**—ਪੁੰ + ਵਿ ० ਖਡਾਰੀ।
- ਖਡਾਲ**—ਸ਼੍ਰੀ ० ਭਧਾਨੇ ਜਾਗਤੇ ਦੇ ਖੇਡਨੇ ਆਸਤੈ ਲਕਕਡੀ
ਜਾਂ ਧਾਤੈ ਬਹੀਂ ਦੀ ਬਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼। ਖਡੌਨਾ।
ਕਹੁੰ ਖਡਾਲੀ।
- ਖਡਾਨਾ**—ਕਿ ० ਸ ० (ਕਾਂਗੜੀ) ਖਡਾਨਾ।
- ਖਡਾਲੀ**—ਸ਼੍ਰੀ ० ਨਿਕਕੀ ਖਡਾਲ ਜਾਂ ਖਡੌਨਾ।
- ਖਡੇਰਨਾ**—ਕਿ ० ਸ ० 1. ਸਿਦਾ ਖਡਾ ਕਰਨਾ। ਜਿਧਾ—
ਅਸੰ ਖਡੇਰਨਾ। 2. ਰੋਕਿਧੈ ਖਡਾ ਕਰਨਾ। ਜਿਧਾ—
ਵਜਾਰੈ ਚ ਕਾਰ ਖਡੇਰਨੀ। 3. ਕੁਸੈ ਮਕਾਬਲੇ ਚ
ਕੁਸੈਗੀ ਆਨਨਾ ਜਾਂ ਖਡਾ ਕਰਨਾ। ਜਿਧਾ—ਅਪਨੀ
ਪਾਠੀਂ ਦਾ ਅਮੇਦਵਾਰ ਖਡੇਰਨਾ। 4. ਬਨਾਨਾ। ਜਿਧਾ—
ਮਕਾਨ ਖਡੇਰਨਾ। 5. ਵਲਗਾਈ ਰਕਖਨਾ। ਪ੍ਰ੦—ਸੇਰੇ
ਅੰਨੇ ਤਕਰ ਉਸਗੀ ਖਡੇਰੇਆਂ। 6. ਗਤਿਸ਼ੀਲ ਚੀਜ਼
ਬਹੀਂ ਗੀ ਰੋਕਨਾ। ਜਿਧਾ—(ਕ) ਹਥ ਦੇਵੈ ਵਸਸ
ਖਡੇਰਨੀ। (ਖ) ਪਟਾ ਬਦਲਨੇ ਆਸਤੈ ਮਣੀਨ ਖਡੇਰਨੀ
7. ਕੁਸੈ ਵੀ ਮਾਲਕੀ ਦਸਾ ਸੁਧਾਰਨੀ। ਜਿਧਾ—ਗਰੀਬੈ
ਗੀ ਖਡੇਰਨਾ।
- ਖਡੇਰੇਓ**—ਵਿ ० (ਕਾਂਗੜੀ) 1. ਖਡੋਨੇ ਦਾ। 2. ਸਕੇ ਦਾ।
- ਖਡੋਨਾ**—ਕਿ ० ਸ ० + ਕਿ ਅ ० ਖੇਡਨ ਹੋਨਾ।
- ਖਡੋਲਾ**,—ਲਲਾ!—ਪੁੰ ਖਡੁ।
- ਖਡੋਲੀ**—ਸ਼੍ਰੀ ० ਨਿਕਕੀ ਖਡੁ।
- ਖਡੋਨਾ**—ਪੁੰ ਖਡਾਲ।
- ਖਡ੍ਡ**—ਸ਼੍ਰੀ ० [ਮੰ ० ਖਾਤ; ਪ੍ਰਾ ० ਖਡ੍ਡੋ] ਸੁਵਕਾ ਜਾਂ
ਵਗਦਾ ਪਥਰੀਲਾ ਨਾਲਾ।
- ਖੁੰ ਖਡ੍ਡ ਦਿਧਾ ਛੇਡਾ ਨੁਕਕਾਂ ਖੋ'ਲਨਿਆਂ=ਪੈਹ੍ਲੋਂ
ਗੈ ਛਾਡੁ ਛੁਡੁਕੀ ਜਾਨੇ।
- ਖਡ੍ਡ-ਲਡੋਲਾ**—ਪੁੰ ਖਡ੍ਡ-ਖਡੋਲੀ।
- ਖਡ੍ਡ-ਖਡੋਲੀ**—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਕੀਈ) ਨਿਕਕੀ ਜਾਂ ਬਡ੍ਡੀ
ਲਡ੍ਡ।
- ਖਡ੍ਡ-ਖਡੋਲੂ**—ਪੁੰ ਖਡ੍ਡ-ਖਡੋਲੀ।
- ਖਡ੍ਡ-ਟੋਆ**—ਪੁੰ ਖਡ੍ਡ ਤੇ ਟੋਆ।
- ਖਡ੍ਹ**—ਪੁੰ (ਕਾਂਗੜੀ) ਖਵਸੀ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ ਭਿੜ੍ਹ।
- ਖਡ੍ਹਾ**—ਪੁੰ [ਹਿੰ] ਟੋਆ।
- ਲਡ੍ਡੀ**—ਸ਼੍ਰੀ ० 1. ਕਾਪਡਾ ਬੁਨਨੇ ਦੀ, ਲਕਕਡੀ ਦੀ ਦੇਸੀ
ਮਣੀਨ। 2. ਓ ਟੋਆ ਜੇਦੇ ਚ ਜੁਲਾਹੁ ਨੇ ਕਾਪਡਾ
ਬੁਨਦੇ ਹੋਈ ਪੈਰ ਰਖੇ ਦੇ ਹੋਵੇ ਨ। 3. ਬਰਖਾ ਦੇ ਪਾਨੀ
ਆਸਤੈ ਜਾਂ ਕੂਡਾ ਸੋਤਿਧੈ ਕਿਟੂ ਕਰਨੇ ਆਸਤੈ, ਕਚੇ
ਕਮਰੇ ਚ ਦੁਆਠਨੀ ਦੇ ਅਂਦਰੋਆਰ ਬਨਾਈ ਗੇਦੀ ਖੇਲ
ਜਾਂ ਗਜ਼-ਜਨ।
- ਖਡੁਂਬਾ**—ਪੁੰ ਖਡੁਂਬਾ।
- ਖੜ**—ਪੁੰ 1. ਬਤੀਰਾ। ਆਦਤ। ਖੋ। ਬਾਨ। ਜਿਧਾ—
ਮਾੜਾ ਜਾਂ ਮੰਡਾ ਖੜ ਫੜਨਾ। 2. (ਕਾਂਗੜੀ) ਮਕਕੋ
ਚ ਤੁਗੀ ਅੰਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਘਾਤ।
- ਸ਼੍ਰੀ ०** ਸਿਥਤਿ। ਹਾਲਤ। ਦਸ਼ਾ। ਪ੍ਰ੦—ਸ਼ਕਲਿਂ
ਦੇ ਸੂਂਹ, ਸੋਝੇ, ਬਿਗਡੀ ਖੜ ਸੁਧਾਰੀ ਏ।

(स्वामी, ब्रह्मानंद)

खड़क—पु० 1. चामचडिकै आंगर इक बड़ा पक्खलू।
चमगादड । 2. खड़दी च ताने गी उच्चा-नीमां
करने आला इक उपकरण । 3. इक जंगली प्हाड़ी
रुख ।

खड़कट्टा—वि० (भद्रवाही) अति शतूना । परगट्ट ।
पु० (भद्रवाही) अति शतूना जागत ।

खड़कण्णो—पु० (भद्रवाही) खड़कन्नू । खरगोश ।
बहु० खड़कण्णे ।

खड़कना—क्रि० अ० 1. खड़-खड़ दी छेड़ होनी ।
जियां-भित्त खड़कने । 2. मनै गी चंगा नेई
बझोना । रड़कना । खुड़कना । जियां-सरीकै दी
रमज खड़कदी रोहनी ।

खड़कन्ना—पु० 1. खड़कन्नू । 2. खोता ।

खड़कन्नू—पु० सेहा । खरगोश ।

खड़का—पु० [हि० खट्का] 1. रोहब । दबदवा ।
जियां-ग्रां च लंबडारै दा बड़ा खड़का होना ।

2. खदशा । जियां-शाहुकारै दा खड़का लगा
रोहना । 3. छेड़-छड़का । जियां-किश खड़का
होना जां सनोचना ।

खड़काना—क्रि० स० 1. (भित्त बगैर) ठहोरना ।
जियां-कुंडी खड़कानी । 2. खड़-खड़ दी छेड़
करनी । जियां-संदूक खड़काना । 3. खनकाना ।
जियां-कंगन खड़काने ।

खड़कार—उभ० खट्कार ।

खड़कूना—वि० पु० पटक बोल्ली पीने आला ।

खड़केदार—वि० रोहब-दाव आला । जियां-(क)
खड़केदार अफसर । (ख) खड़केदार अवाज ।

खड़क—पु० कुसै चीजै दे भजने, डिगने जां टकराने
कन्ने पैदा होने आली अवाज । प्र०-शीशे दा गलास
झुआ डिगदे गै खड़कक करदा भजजी गेआ ।

खड़-खक्खड—पु० घई दा भजजा-त्रूटा सम्यान ।

खड़खड—स्त्री० 1. सुके पत्तरे बगैरा पर कुसै दे
चलने करी होने आली छेड़ । 2. भाँडे बगैरा दे
ल्हाने करी होने आली छेड़ ।

खड़खडाना—क्रि० स० खड़काना । प्र०-भित्त कु'न
खड़खडाओ करदा ऐ ?

क्रि० अ० खड़कना । प्र०-भित्त हवा कन्ने
खड़खडाओ करदे न ।

खड़खडाहूट—स्त्री० [हि० खड़खडाहट] खड़-खड़

दी छेड़ ।

खड़ग—स्त्री० [सं० खड़ग] तलवार ।

खड़ग-धारी—वि० [सं०] जिसने तलवार धारण
कीती दी होए । जियां-खड़ग-धारी जोधा ।

खड़गविद्या—स्त्री० [सं०] तलवार चलाने दा इलम
जां सखलाई । जियां-खड़गविद्या औनी जां सिक्खनी ।

खड़जगन—पु० खड़जडन ।

खड़जडन—पु० उच्चा-लम्मा बे-ढवा ढांचा ।

खड़जैतर,-तर—पु० [सं० षड्यंत्र] कुसै गी नक्सान
पजाने आस्तै बनाया गेदा गुस मनसूबा । साजश ।
छड़जैतर ।

खड़टलट—वि० पु० (भद्रवाही) कपुत्तर । परगट्ट ।

खड़ताल—स्त्री० [हि० करताल] खड़ताले दी जोड़ी
चा इक ।

पु० 1. पखंड । 2. फफड़ताल । जियां-खड़ताल
करी-करी दस्सने ।

खड़तालन—वि० स्त्री० खड़ताल करी-करी दस्सने
आली । पखंडन ।

खड़तालं,-ललं—स्त्री० बहु० (भजन-कीर्तन बगैरा
दे मौकै) हत्थे च फसाइयै बजाया जाने आला
लकड़ी दा इक साज, जेदे च धातै दे गोल घरगते
लगे दे होदै न ।

खड़ताली,—लली—वि० 1. खड़ताल करी-करी दस्सने
आला । पखंडी । 2. खड़तालो बजाने आला ।

खड़तूआ—पु० (कांगड़ी) खड़ु दा वाड़ा ।

खड़तोलाँ—पु० खतोला ।

खड़दंती—वि० स्त्री० (भद्रवाही) खड़े दंदे आली ।
बहु० खड़दंती ।

खड़दंदा—वि० पु० जेदे दंदे दा पीढ़ उच्चा होए ।
खड़े दंदे आला ।

खड़दांद—वि० उच्चे-लम्मे कद्दै आला । जियां-
खड़दांद आदमी ।

खड़दुंबी—स्त्री० लूर-लूर फिरने आली जनानी ।

जियां-घर-वर मेरे सौहरिये खड़दुंबी मेरा नां

खड़दूड—स्त्री० खरदूड ।

खड़दूलाँ—स्त्री० खरदूड ।

खड़पा—वि० पु०-पु० (कांगड़ी) खड़पा ।

खड़पावा—पु० इक जंगली बेला दा फल ।

खड़पुट्टू—वि० खड़पुट्टू ।

खड़पुट्टू—वि० पुट्टियां शरारतां करने जां क्वुद्धां

ਪੁਟਨੇ ਆਲਾ ।
 ਪੁੰ ਬੜਾ ਸ਼ਾਰਤੀ ਜਾਗਤ ।
 ਖੜਪੈਂਚ,—ਪੈਂਚ—ਪੁੰ ਬਦੋ-ਬਦੀ ਦਾ ਪੈਂਚ । ਮਹਲਲ ।
 ਵਿ੦ ਬਦੋ-ਬਦੀ ਪੈਂਚੀ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖੜਪੈਂਚਨ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖੜਪੈਂਚ ਜਨਾਨੀ ।
 ਖੜਪੈਂਚਪੁਨਾ—ਪੁੰ 1. ਖੜਪੈਂਚ ਹੋਨੇ ਦਾ ਆਵ ।
 2. ਖੜਪੈਂਚੀ ਦਾ ਕਮਮ ।
 ਖੜਪੈਂਚੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖੜਪੈਂਚਪੁਨਾ ।
 ਖੜਪੈਂਚੀ—ਪੁੰ ਖੜਪਾਵਾ ।
 ਖੜਪਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰ ਫਿਨਿਧਰ ਜਾਂ ਕੋਵਰਾ ਜਾਤਿ ਦਾ ।
 ਜਿਧਾ—ਖੜਪਾ ਸਥ ।
 ਪੁੰ ਖੜਪਾ ਸਥ । ਕੋਵਰਾ । ਫਿਨਿਧਰ ।
 ਖੜਬਾਂ—ਵਿ੦ ਅਡਬ ।
 ਖੜਬਡ,—ਡੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ 1. ਖਲਬਲੀ । 2. ਅਨਬਨ ।
 ਖੜਬਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖਲਬਲੀ ।
 ਖੜਬਾਚਾਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਬਹੁੰ ਕਮਜੋਰੀ ਕਾਰਣ ਉਭਹੀ ਦਿਧਾਂ
 ਸੂਝੈ ਦਿਧਾਂ ਹਡਿੰਧਾਂ ਜਾਂ ਚਾਲਾਂ ।
 ਸੁੰ ਖੜਬਾਚਾਂ ਚੀਰੀ ਵੇਨਿਧਾਂ—ਯੈਲ ਧਣਕਾ-ਸੋਟਾ
 ਕਰਨੇ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਨੀ ।
 ਖੜਬਾਟ—ਪੁੰ 1. ਖੜਬਾਤ । 2. (ਬਮਹਾਗ) ਪਥਵੈਂ
 ਆਲਾ ਖੜਾ ਫਕ ਜਾਂ ਰਸਤਾ ।
 ਖੜਬਾਤ—ਪੁੰ ਨਹੀਂ-ਜਕਖਡ ।
 ਖੜਬਿਡਲ—ਵਿ੦ ਬੜਾ ਸ਼ਾਰਤੀ । ਖਰਬਿਡਲ ।
 ਖੜਬਿਲਾਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖੜਬਿਲੀ ।
 ਖੜਬਿਲਨੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖੜਬਿਲੀ ।
 ਖੜਬਿਲਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ 1. ਗਿਛਨੀ । 2. ਸਹੰ ।
 ਖੜਬੂਜਾਂ—ਪੁੰ ਖਰਬੂਜਾ ।
 ਖੜਭਕਖ—ਵਿ੦ (ਭਦਰਾਹੀ) ਭੁਕਖ ਨੇਈ ਜਰਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖੜਮ'ਲਲ—ਪੁੰ ਖੜਮ'ਲੀ ।
 ਖੜਮ'ਲਪੁਨਾ—ਪੁੰ ਖੜਮ'ਲੀ ।
 ਖੜਮ'ਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਰੀਲਾ-ਰਣਾ । ਸ਼ੀਰ-ਸ਼ਾਰਾਬਾ ।
 ਸੁੰ ਖੜਮ'ਲੀ ਚੁਕਕਨੀ—ਜਾਗਤੋਂ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਮਤਾ
 ਰੀਤਾ ਪਾਨਾ ।
 ਖੜਮਸਤ—ਵਿ੦ ਖੜਮਸਤੀ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖੜਮਸਤਪੁਨਾ—ਪੁੰ ਖੜਮਸਤੀ ।
 ਖੜਮਸਤੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਲਟਰਮਸਤੀ । ਲਾ-ਪਰਵਾਹੀ ।
 ਖੜਮਾਨੀ,—ਨੀਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖਮਾਨੀ ।
 ਖੜਲਲ—ਪੁੰ ਕੋਈ ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਫਿਗਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।
 ਘੜਲਲ ।
 ਖੜਸਰ—ਪੁੰ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗਫ) ਪਹਾੜੀ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ਇਕ

ਨਾਗ ਦੇਵਤਾ ।
 ਖੜਸਾਹੀ—[ਉਚਚਾਰਣ : ਖੜਸਾਹੀ + ਈ] ਸ਼੍ਰੀ੦ ਸਾਹੁ
 ਫੁਲਨੇ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ । ਦਸਾ ।
 ਖੜਸੀਹੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖੜਸਾਹੀ ।
 ਖੜਾਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖੜਾਮ ।
 ਖੜਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰ [ਹਿੰਦੀ] 1. ਸਿਢਾ ਖਡੇਰੇਆ ਜਾਂ ਚਿਨੇਆ
 ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾ—(ਕ) ਖੜਾ ਥਮਮ । (ਖ) ਖੜਾ
 ਮਨਾਰ । 2. ਸ਼ਲੋਪ ਨੇਈ ਹੋਨੇ ਕਰੀ ਜੇਵੇ ਪਰ ਚੜ੍ਹਨੇ ਦਾ
 ਰਸਤਾ ਨੇਈ ਹੋਏ । ਜਿਧਾ—ਖੜਾ ਪਹਾੜ । 3. ਓਖੀ
 ਚੜਾਈ ਆਲਾ । ਜਿਧਾ—ਖੜਾ ਫਕ । 4. ਘਟ੍ਟ
 ਸ਼ਲੋਪ ਆਲਾ । ਜਿਧਾ—ਖੜੀ ਪੀਡੀ । 5. ਰੁਕੇ ਦਾ ।
 ਜਿਧਾ—ਬਜਾਰਾ ਚ ਖੜੇ ਟੁਕੁਕੀ ਜਾਂ ਖੜੀ ਬਸੈ ਦਾ
 ਚਲਾਨ ਹੋਨਾ । 6. ਭਾਧਰੈ ਯੀ ਸਿਢਾ ਬਧੇ ਦਾ ।
 ਜਿਧਾ—(ਕ) ਖੜੇ ਵਾਲ । (ਖ) ਸਾਫੇ ਦਾ ਖੜਾ
 ਸ਼ਿਮਲਾ । (ਗ) ਖੜੇ ਕਾਲਰ । 7. ਖੜੋਤੇ ਦਾ ।
 ਜਿਧਾ—ਗੇਟੈ ਪਰ ਖੜਾ ਸਹਾਹੀ ।
 ਸ਼੍ਰੀ-ਲੁਪ ਖੜੀ ।
 ਸੁੰ ਖੜੀ ਖੜਾ ਜਾਨਾ—ਵਰਦਾਦੀ ਆਲੀ ਬਜ਼ਾ
 ਜਾਨਾ ਜਾਂ ਬਧਨਾ ।
 ਖੜੀ ਸਾਲੀ ਜਿਤਨੀ—ਬਿਨਾ ਹਵਥ-ਪੈਰ ਲਹਾਏ ਗੈ
 ਲਾਹੁ ਹੋਨਾ ।
 ਖੜੀ ਮੰਡਨ ਟਧਨੀ—ਪੁਟਿੰਧਾਂ ਸ਼ਾਰਤਾਂ ਕਰਨਿਧਾਂ ।
 ਖੜਾਓਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖੜਾਮ ।
 ਖੜਾਕ—ਪੁੰ 1. ਖੜਕ ਜਾਂ ਖੜ-ਖੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।
 2. ਛੇਡ-ਛੱਡੂਕਾ ।
 ਖੜਾਕਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਖੜ-ਖੜ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਕਰਨੀ ।
 ਜਿਧਾ—ਹਵਾ ਕਨੇ ਭਿੱਤ ਖੜਾਕਨੇ ।
 ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ ਖੜਕਾਨਾ । ਪ੍ਰ੦-ਭਿੱਤ ਕੁਨੈ ਖੜਾਕੇਆ ਏ?
 ਖੜਾ-ਖੜਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖੜੇ-ਖੜੋਤੇ ।
 ਸੁੰ ਖੜਾ-ਖੜਾ ਨਚਾਨਾ—ਵਿਦ-ਮਰ ਰਮਾਨ ਨੇਈ ਕਰਨ
 ਦੇਨਾ ।
 ਖੜਾ-ਖੜਾ ਨਚਨਾ—ਸ਼ਾਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਕ ਤੌਰੈ
 ਪਰ ਤਿਲਮਲਾਈ ਉਠਨਾ । ਪ੍ਰ੦-ਸਰੰ ਲਗਨੇ ਪਰ
 ਜਾਗਤ ਖੜਾ-ਖੜਾ ਨਚਨ ਲਗਾ ।
 ਖੜਾ-ਖੜੋਤਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖੜੇ-ਖੜੋਤੇ ।
 ਵਿ੦ ਪੁੰ ਸਿਢਾ ਜਾਂ ਸਾਮਨੈ ਖੜੋਤੇ ਦਾ ।
 ਖੜਾਚਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ (ਜਿਧਾਂਡਿਧਾਂ) ਗੁਆਚਨਾ ।
 ਖੜਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ 1. ਖੜਾਨਾ । 2. ਖਿੜੇ ਚ ਮਦਦ
 ਦੇਨੀ । ਜਿਧਾ—ਫੁਲ ਖੜਾਨਾ ।
 ਖੜਾ ਨਾਡਕਾ—ਪੁੰ ਓ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਖੂੰਬਾ ਜੇਵੇ ਚ ਬੱਢੀ

ਲੈਂਤੀ ਦਿਧੋਂ ਮਕਕੇ ਦਾ ਨਾਡਕਾ ਰੇਹੀ ਗੇਦਾ ਹੋਏ।
ਜਿਧਾਂ—ਖੜਾ ਨਾਡਕਾ ਬਾਹਿਧੈ ਕਨਕ ਰਾਹ੍ਨੀ।
ਖੜਾਮ—ਸਤੀ੦ [ਪ੍ਰਾਂ ਖੜਾਮੁਆ] ਪੈਰੋਂ ਲਾਨੇ ਆਲੀ ਕਾਠੀ
ਦੀ ਪਾਫੁਕਾ। ਬਹੁਂ ਖੜਾਮਾਂ।
ਖੜਾਲ—ਸਤੀ੦ ਖੜਾਲ।
ਖੜਾਲਕਾ—ਪੁੰ ਜਾਗਤੋਂ ਆਲਿਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਨੇ ਆਲਾ
ਆਦਮੀ।
ਵਿ੦ ਪੁੰ ਖੇਡਾਂ ਕਰਨੇ ਆਲਾ।
ਖੜਾਲੀ—ਸਤੀ੦ ਖੜਾਲ।
ਖਦਿਧਾ ਮਿਤੀ—ਸਤੀ੦ [ਸੱਂ ਖਟਿਕਾ] ਇਕ ਕਿਸਮੀ ਦੀ
ਚਿਟਟੀ ਤੇ ਚੀਕਨੀ ਮਿਤੀ।
ਖੜੀਕ—ਪੁੰ [ਸੱਂ ਖਟਿਕ ; ਪ੍ਰਾਂ ਖਟਿਅ] ਚਮੜਾ
ਰੰਗਤੇ ਦਾ ਕਸਮ ਕਰਨੇ ਆਲੀ ਇਕ ਜਾਤਿ ਤੇ ਉਸ ਜਾਤਿ
ਦਾ ਆਦਮੀ।
ਖੜੀ ਫਸਲ—ਸਤੀ੦ ਖੇਤਰੈ ਚ ਤਥਾਰ, ਪਰ ਅਨਬੜੀ
ਫਸਲ।
ਖੜੀ-ਕਾਹੀ—ਸਤੀ੦ ਪੈਂਹਲੋਂ ਦੇ ਸਿਹਾਡੋਂ ਪਰ ਨਮੋਂ ਸਿਹਾਡੀ
ਕਢੁਣੇ ਦਾ ਕਸਮ।
ਖੜੀਓਲੀ,—ਲੀ—ਸਤੀ੦ [ਹਿੰਦੀ] ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਮਾਨਤਾ-
ਪ੍ਰਾਸ਼ ਟਕਸਾਲੀ ਰੂਪ।
ਖੜੀਸਨੀ—ਸਤੀ੦ ਖੜੀਸਨੀ।
ਖੜੀਸਨੀ—ਸਤੀ੦ ਸੰਘੇ ਚ ਲਗਨੇ ਆਲੀ ਵਿਰਖਿਰੀ ਜਾਂ
ਖੀਸਨੀ।
ਖੜੁੱਤ—ਵਿ੦ ਇਕ ਜਗਹ ਰੁਕੇ ਜਾਂ ਠੈਹ੍ਰੇ ਦਾ। ਜਿਧਾਂ—
ਖੜੁੱਤ ਪਾਨੀ।
ਖੜੁੱਤ ਪੈਂਹ੍ਰਾ—ਪੁੰ ਚੌਕਸ-ਚਕਾਨੇ ਰੇਹਿਧੈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਨੇ
ਆਲਾ ਪੈਂਹ੍ਰਾ।
ਖੜੂ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਸੀ ਕੀਤਾ ਦਾ ਮਿਡੂ।
ਖੜੂਕਾ,—ਕਕਾ—ਪੁੰ ਖੜੇ-ਖੜੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼।
ਖੜੂਚਨਾ—ਕਿ੦ ਸੱਠੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਨੇ ਭਾਂਡਾ ਬਗੈਰਾ
ਮਾਂਜਨਾ।
ਖੜੂਚਾ,—ਚਚਾ—ਪੁੰ ਭਾਂਡੇ ਸਾਂਜਨੇ ਆਸਤੈ ਧਾਂਡ ਬਗੈਰਾ
ਦਾ ਕੁਚਚਾ।
ਖੜੂਚੀ,—ਚੜੀ—ਸਤੀ੦ ਨਿਕਕਾ ਖੜੂਚਾ।
ਖੜੇ-ਖੜੋਤੇ—ਕਿ੦ ਵਿ੦ 1. ਤੌਲੇ-ਤੌਲੇ। ਫਟਾ-ਫਟ।
ਪ੍ਰ੦-ਖੜੇ-ਖੜੋਤੇ ਜਾ ਤੇ ਖੜੇ-ਖੜੋਤੇ ਪਤਾ ਲੇਇਧੈ
ਪਰਤੀ ਆ। 2. ਖੜੋਤੇ-ਖੜੋਤੇ। ਪ੍ਰ੦-ਇਕ ਥਾਹ੍ਰ
ਖੜੇ-ਖੜੋਤੇ ਅਕਕੀ ਜਾਨ ਹੋਂਦਾ ਏ।
ਖੜੇ-ਗ੍ਰਾਹੇ—ਕਿ੦ ਵਿ੦ ਤੌਲੇ-ਤੌਲੇ ਗ੍ਰਾਹ੍ਨ ਨਿਗਲਿਧੈ।
ਜਿਧਾਂ—ਖੜੇ-ਗਾਹ੍ਨ ਸਟ੍ਰੀ ਯਾਨੀ।

ਖੜੇਤਰ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਜਚੇ ਪਾਡੀ ਥਾਹ੍ਰੈ ਪਰ ਘਾਂ
ਆਸਤੈ ਡਕਕੇਆ ਗੇਦਾ ਥਾਹ੍ਰ ਜਾਂ ਰਕਦਾ।
ਖੜੇਪੜਾ—ਪੁੰ ਖੜੇਪੜਾ। ਮੇਵੜਾ।
ਖੜੇਰਨਾ—ਕਿ੦ ਸੱਠੇ ਖੜੇਰਨਾ।
ਖੜੇਸਾਹੀ—ਸਤੀ੦ (ਮਦਰਵਾਹੀ) ਖੜੇਸਾਹੀ।
ਖੜੇ-ਸਾਹੇ—ਕਿ੦ ਵਿ੦ 1. ਖੜੇ-ਖੜੋਤੇ। 2. ਬਗੈਰ ਦਮ
ਲੈਂਤੇ ਦੇ। ਜਿਧਾਂ—ਖੜੇ-ਸਾਹੇ ਡਕਕ ਚਲੀ ਜਾਨਾ।
ਖੜੇ-ਸਾਹ੍ਨ—ਪੁੰ ਆਖਰੀ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸਾਹ੍ਨ। ਜਿਧਾਂ—ਬਮਾਰੈ
ਗੀ ਖੜੇ-ਸਾਹ੍ਨ ਔਦੈ ਦਿਕਖਿਧੈ ਭੁੰਬਾਂ ਤੁਆਰਨਾ।
ਖੜੈਂਦ,—ਧਾਂ—ਸਤੀ੦ ਖੜੈਂਦ।
ਖੜੋਕਾ—ਪੁੰ (ਮਦਰਵਾਹੀ) ਖੜਾ ਡਕ।
ਖੜੋ-ਖੜੀ—ਕਿ੦ ਵਿ੦ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗਛ) ਖੜੇ-ਖੜੋਤੇ।
ਖੜੋਤ—ਸਤੀ੦ ਟਿਕਿਥੈ ਜਾਂ ਰਮਾਨ ਕਰਿਧੈ ਬੀਹੈਨੇ ਦਾ
ਮਾਵ। ਪ੍ਰ੦-ਤੁਸੀ ਕੁਤੈ ਬੀ ਖੜੋਤ ਨੇਈ ਏ।
ਖੜੋਤ ਪੈਂਹ੍ਰਾ—ਪੁੰ ਖੜੁੱਤ ਪੈਂਹ੍ਰਾ।
ਖੜੋਨਾ—ਕਿ੦ ਸੱਠੇ 1. ਲਤਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਖੜੇ ਹੋਨਾ। ਪ੍ਰ੦—
ਜਾਗਤ ਹੂਨ ਖੜੋਂਦਾ ਏ। 2. ਥਮਹੋਨਾ। ਜਿਧਾਂ—
ਵਰਖਾ ਖੜੋਨੀ। 3. ਕੁਸੈ ਗਤਿਸੀਲ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਰੁਕੀ
ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਗੜ੍ਹੀ ਜਾਂ ਮਸੀਨ ਬਗੈਰ ਖੜੋਨੀ।
4. ਠਣ ਹੋਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਕਾਰੋਬਾਰ ਖੜੋਨਾ।
5. ਚੁਨਾਂ ਬਗੈਰਾ ਚ ਅਮੇਦਬਾਰੈ ਦੇ ਤੌਰੈ ਪਰ ਸਾਮੜੇ
ਐਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਆਸਤੈ ਖੜੋਨਾ।
ਸੁ੦ ਖੜੋਈ ਜਾਨਾ—ਬਰੋਧ ਕਰਨੇ ਆਸਤੈ ਡਟੀ ਜਾਨਾ।
ਖਡਾਨਾ*—ਕਿ੦ ਸੱਠੇ ਖਡਾਨਾ।
ਖਡਾਰ*—ਪੁੰ + ਵਿ੦ ਖਡਾਰੀ।
ਖਡਾਰਨਾ*—ਸਤੀ੦ + ਵਿ੦ ਖਡਾਰੀ।
ਖਡਾਰੀ*—ਪੁੰ + ਵਿ੦ ਖਡਾਰੀ।
ਖਡਾਹੁ*—ਪੁੰ + ਵਿ੦ ਖਡਾਰੀ।
ਖਡੰਗ—ਵਿ੦ 1. ਅਡਕ ਸਭਾਂ ਆਲਾ। ਖੌਹ੍ਰੇ ਸਭਾਂ
ਆਲਾ। ਜਿਧਾਂ—ਖਡੰਗ ਆਦਮੀ। 2. ਅਡਕ ਜਾਂ
ਖੌਹ੍ਰਾ। ਜਿਧਾਂ—ਖਡੰਗ ਸਭਾਂ।
ਸੁ੦ ਖਡੰਗ ਹੋਏ ਦੇ ਪੈਨਾ—ਖਾਂ-ਖਾਂ ਕਰਦੇ ਬੋਲਨਾ।
ਖੜੁੱਗਪੁਨਾ—ਪੁੰ ਖਡੰਗ ਹੋਨੇ ਦਾ ਮਾਵ।
ਖੜੁੱਬਾ—ਪੁੰ 1. ਕੋਠੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਆਰਜੀ ਢਾਂਚਾ।
2. ਫੌਫ।
ਖੜ—ਸਤੀ੦ ਕਾਹੀ ਦੀ ਜਾਤਿ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਵਾਂ।
ਸਰੂਟ।
ਸੁ੦ ਖੜ ਪਕਕਨੀ—ਸਿਰੈ ਦੇ ਬਾਲ ਬਗੇਆਈ ਜਾਨੇ।
ਖੰਡਿਗ—ਵਿ੦ ਖਡੰਗ।
ਖਦਿਗਪੁਨਾ—ਪੁੰ ਖਡੰਗਪੁਨਾ।

ਖਡੋਆਂਦਾਂ—ਸਤੀਂ ਖਡੈਦ ।
ਖਡੈਦ—ਸਤੀਂ ਅਡੀ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
ਖਡੋਵੀ—ਸਤੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਡ ਘਾਡ ਬਡਨੇ ਆਲੋਂ ਦੀ
ਟੋਲੀ ।
ਖਣਨਾ—ਕ੍ਰਿਂ ਸੱਥ (ਚੰਭਾ) ਖੁਨਨਾ । ਖੋਦਨਾ ।
ਖਤ—ਪੁਹ [ਅ੦ ਖਤ] 1. ਪੋਸਟ-ਕਾਰ्ड । 2. ਲਖਾਈ ।
ਜਿਆਂ—ਖੁਸ਼ ਖਤ ਲਿਖਨਾ । 3. ਪਿਨਸਲੈ ਬਗੈਰਾ
ਕਨੇ ਕਾਗਦੈ ਪਰ ਖਿਚਚੀ ਗੇਦੀ ਸਿਢੀ ਲਕੀਰ ।
4. ਮੁਚਲੋਂ ਦੇ ਬਸ਼ਕਾਰੇ ਦੇ ਬਾਲ ਉਸਤਰੇ ਕਨੇ ਮੁਨਿਨੀ
ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਨਥਾਨ । 5. (ਕਥੋਂ ਬਗੈਰਾ ਦੀ)
ਟੀਪੈ ਤੱਥਾਰ, ਕਾਂਡੀ ਬਗੈਰਾ ਕਨੇ ਖਿਚਚੀ ਗੇਦੀ
ਲਕੀਰ ।
ਖਤਕਸ਼—ਪੁਹ ਖੀਸ ।
ਖਤਕਸ਼ੀ—ਸਤੀਂ ਟੀਪਾ ਪਰ ਜਾਂ ਪਲਸ਼ਟਰੈ ਪਰ ਲਕੀਰਾ
ਪਾਨੇ ਜਾਂ ਖਤ ਕਡਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ।
ਖਤਨਾ—ਪੁਹ [ਅ੦ ਖਤਨਾ] ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਰਸਮ ।
ਸੂਤਾਂ ।
ਖਤ-ਪਤਤਰ—ਪੁਹ [ਅ੦-ਸੱਧ ਪਤਰ] ਚਿਟਠੀ-ਪਤਤਰੀ ।
ਖਤਮ—ਵਿਂ [ਅ੦ ਖਤਮ] ਸਮਾਸ । ਜਿਆਂ-(ਕ)
ਪਛਾਈ ਖਤਮ ਕਰੀ ਲੈਨੀ । (ਖ) ਲੜਾਈ ਖਤਮ ਹੋਨੀ ।
(ਗ) ਕਥਾ ਖਤਮ ਹੋਨੀ । (ਘ) ਪੈਂਡਾ ਖਤਮ ਹੋਨਾ ।
(ਙ) ਬਰਸਾਂਤ ਖਤਮ ਹੋਨੀ । (ਚ) ਰਾਸਾਨ ਖਤਮ
ਹੋਨਾ । (ਛ) ਲੇਖ ਖਤਮ ਹੋਨਾ । (ਜ) ਗਲੀ
ਖਤਮ ਹੋਨੀ ।
ਮੁਹੂਰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਰੀ ਦੇਨਾ=ਮਾਰੀ ਦੇਨਾ ।
ਖਤਮ ਹੋਨਾ=ਕੌਤ ਜਾਂ ਬਰਵਾਦ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
ਖਤਰ—ਪੁਹ [ਅ੦ ਖਤਰ] ਖਤਰਾ ।
ਖਤਰਨਾਕ—ਵਿਂ [ਅ੦ ਖਤਰ + ਫਾਂ ਨਾਕ]
1. ਖਤਰੇ-ਮਰੋਚਾ । ਜਿਆਂ-ਖਤਰਨਾਕ ਕਮਮ ।
2. ਕੁਸੰ ਚਾਲੀ ਦੇ ਖਤਰੇ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਨਨੇ ਆਲਾ ।
ਜਿਆਂ-ਖਤਰਨਾਕ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਖਤਰਨਾਕ ਬਮਾਰੀ ।
ਖਤਰਾ—ਪੁਹ [ਅ੦ ਖਤਰਾ] 1. ਨਵਸਾਨ ਪੁੱਜਨੇ ਵੀ
ਸੰਭਾਵਨਾ । ਜਿਆਂ-ਦੁਖਸਨੈ ਕੀਲਾ ਖਤਰਾ ਹੋਤਾ ।
2. ਅਂਦੇਸ਼ਾ । ਸ਼ੰਕਾ । ਜਿਆਂ-ਮਕਾਨ ਫਿਗਨੇ ਦਾ
ਖਤਰਾ । 3. ਡਰ-ਤਾਹ ਦੀ ਸਿਥਤਿ । ਜਿਆਂ-ਖਤਰਾ
ਟਲਨਾ ਜਾਂ ਖਤਰਾ ਹੋਨਾ ।
ਮੁਹੂਰ ਖਤਰੇ ਚ ਪੌਨਾ=ਯਾਨਿਵੈ ਮਸੀਵਤੀ ਚ ਪੌਨਾ ।
ਖਤਰਾਨੀ—ਸਤੀਂ ਖਤਰੀ ਜਾਤਿ ਵੀ ਜਨਾਨੀ ।
ਖਤਰੇਆਨੀ—ਸਤੀਂ ਖਤਰਾਨੀ ।
ਖਤਰੇਟਾ—ਪੁਹ 1. ਖਤਰੀ । 2. ਖਤਰੀ ਦਾ ਕੁਲਾ ।

ਖਤਰੈਨੀ—ਸਤੀਂ ਖਤਰਾਨੀ ।
ਖਤਰੇ—ਪੁਹ (ਗੋਜਰੀ) ਖਤਰਾ ।
ਖਤਾ—ਸਤੀਂ [ਅ੦ ਖਤਾ] ਗਲੀ । ਭੁਲ-ਚੁਕ ।
ਜਿਆਂ-ਕੁਸੰ ਦੀ ਖਤਾ ਮਾਫ ਕਰਨੀ ।
ਪੁਹ (ਕਾਂਗਡੀ) ਦੇਹੀਂ ।
ਮੁਹੂਰ ਖਤਾ ਖਾਨੀ=ਗਲੀ ਕਹਿਏ ਓਦਾ ਫਲ ਮੋਗਨਾ ।
ਖਤਾਈ—ਸਤੀਂ ਇਕ ਕਿਸਮੈ ਦੀ ਬਿਸ਼ਕੁਟ ।
ਖਤਾਕਾਰ—ਵਿਂ ਭੁਲਨਹਾਰ ।
ਖਤਾਪਨ—ਵਿਂ ਸਤੀਂ (ਅਸ਼ਵਰ) ਘਮਣਨ ।
ਖਤਾਪੀ—ਵਿਂ ਪੁਹ (ਅਸ਼ਵਰ) ਘਮਣੀ ।
ਖਤਾਬ—ਪੁਹ [ਅ੦ ਖਿਤਾਬ] ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੇਆ ਝੋਰੀ
ਦੀ ਝੜਜਤ-ਮਾਨੈ ਦੀ ਕੋਈ ਪਦਵੀ ਜਾਂ ਤਥਾਧਿ ।
ਮੁਹੂਰ ਖਤਾਬ ਦੇਨਾ=ਨੇਕੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਚ ਤੋਹਮਤ ਲਾਨੀ ।
ਪਿਛਲੇ ਖਤਾਬੇ ਗੀ ਰੋਜਾ=ਬਡਕੋਂ ਦਿਵੇਂ ਵੱਡੇਆਇਥੋਂ
ਗੀ ਥੀਖਨਾ ।
ਖਤਾਬਤ—ਸਤੀਂ [ਫਾਂ ਖਿਤਾਬਤ] ਖਤੀਬ ਦੀ ਪਦਵੀ ।
ਖਤਾਮਹ—ਵਿਂ ਖਤਾਵਾਰ ।
ਖਤਾਵਾਰ—ਵਿਂ [ਅ੦ + ਫਾਂ] ਜੇਦੇ ਕੀਲਾ ਖਤਾ ਹੋਈ
ਗੇਦੀ ਹੋਏ ।
ਖਤਾਵਾਰੀ—ਸਤੀਂ ਖਤਾਵਾਰ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
ਖਤੀ—ਸਤੀਂ [ਸੱਧ ਕਥਿ] ਘਾਟਾ । ਨਵਸਾਨ । ਪ੍ਰੋ-ਕਮਮ
ਦੀ ਏ ਖਤੀ ਕਿਥਾਂ ਪੂਰੀ ਹੋਗ ?
ਖਤੀਬ—ਪੁਹ [ਅ੦ ਖਤੀਬ] ਖਤਬਾ ਪਢਨੇ ਆਲਾ
ਆਦਮੀ ।
ਖਤੂਤ—ਪੁਹ [ਅ੦ ਖਤੂਤ] ਖਤ ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ।
ਖਤੇਆਈ—ਪੁਹ ਅਖਤਿਆਰ ।
ਖਤੇਆਰੀ—ਕ੍ਰਿਂ ਵਿਂ + ਵਿਂ ਅਖਤਿਆਰੀ ।
ਖਤੇ-ਇਸ਼ਟਵਾ—ਪੁਹ [ਅ੦ ਖਤੇ ਇਸ਼ਟਵਾ] ਇਕ ਫ਼ਰੀਦ ਲਕੀਰ
ਜੇਹੜੀ ਜਸੀਨਾ ਗੀ ਵੀਂ ਹਿਸ੍ਤੋਂ ਚ ਬਾਂਡਦੀ ਏ ।
ਖਤੇ-ਉਫਕ—ਪੁਹ [ਅ੦-ਉਫਕ] ਖਿਤਿਜ-ਰੇਖਾ ।
ਖਤੇ-ਜ਼ਦੀ—ਪੁਹ [ਅ੦—ਜ਼ਦੀ] ਓ ਫ਼ਰੀਦ ਲਕੀਰ ਜੇਹੜੀ
ਖਤੇ-ਇਸ਼ਟਵਾ ਥਮਾਂ 23½ ਦਰ੍ਜੇ ਦਕਖਨ ਆਲੇ ਪਾਸੇ
ਖਿਚਚੀ ਗੇਦੀ ਮਨੀ ਜ਼ਦੀ ਏ । ਸਾਦਿਧੇ ਚ ਸੂਰਜ ਇਤੇਂ
ਤਗਰ ਗੇ ਅੰਦਾ ਏ ।
ਖਤੇ ਸਰਤਾਤ—ਪੁਹ [ਅ੦—ਸਰਤਾਤ] ਓ ਫ਼ਰੀਦ ਲਕੀਰ
ਜੇਹੜੀ ਖਤੇ-ਇਸ਼ਟਵਾ ਥਮਾਂ 23½ ਦਰ੍ਜੇ ਤੁਤਰ ਆਲੇ
ਪਾਸੇ ਖਿਚਚੀ ਗੇਦੀ ਮਨੀ ਜ਼ਦੀ ਏ । ਗੱਸਿਧੇ ਚ ਸੂਰਜ
ਇਤੇਂ ਤਗਰ ਗੇ ਅੰਦਾ ਏ ।
ਖਤੋ-ਕਤਾਬਤ—ਸਤੀਂ [ਅ੦ ਖਤੋ-ਕਿਤਾਬਤ] ਇਕ-ਦੂਏ
ਕਨੇ ਚਿਟਠੀ-ਪਤਤਰੀ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

- ਖਤੋ-ਖਤਾਬਤ**—ਸ਼੍ਰੀ० ਖਤੋ-ਕਤਾਬਤ ।
- ਖਤੋਲਾ**—ਪੁ० 1. [ਸੰ० ਕੁਤੂਹਲ] ਨਮੀ ਜਾਨਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਵੀ ਇਚਥਾ । 2. ਖਟਕਾ । ਡਰ । ਭੈ । ਪ੍ਰ੦—ਜਾਗਰੂ ਦਾ ਸੁਖਸਾਂਦ ਨੇਵੀ ਆਧਾ, ਮਨੈ ਚ ਖਤੋਲਾ ਲਗੇ ਦਾ ਏ ।
3. ਜਿਆਸਾ । ਜਿਧਾਂ—ਵਿਆਨ ਦਿਧੇਂ ਨਮਿਧੇਂ ਖੋਜੇਂ ਵਾਰੈ ਮਨੈ ਚ ਖਤੋਲੇ ਜਾਗਨੇ ।
- ਖਤ**—ਸ਼੍ਰੀ० (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗੁ) ਕਥ । ਦੀਵਾਰ ।
- ਖਤਾਂ**—ਪੁ० ਖਤ ।
- ਖਤਰੀ**—ਸ਼੍ਰੀ० ਹਿੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਜਾਤਿ ।
- ਪੁ० ਖਤਰੀ ਜਾਤਿ ਦਾ ਆਦਮੀ ।
- ਵਿ० ਖਤਰੀ ਜਾਤਿ ਕਨੇ ਸਰਵਾਂਧ ਰਖਨੇ ਆਲਾ ।
- ਜਿਧਾਂ—ਖਤਰੀ ਸਭਾ ।
- ਖਤਾਰਾਂ**—ਪੁ० ਅਖਤਾਰਾ ।
- ਖਤਾਰੀਂ**—ਕਿ੦ ਵਿ੦+ਵਿ੦ ਅਖਤਾਰੀ ।
- ਖਦਕਾਸਾਂ**—ਪੁ० ਖਸਕਾਸ ।
- ਖਦਕਾਸੀਂ**—ਵਿ੦ ਖਸਕਾਸੀ ।
- ਖਦਸਾ**—ਪੁ० 1. [ਅ੦ ਖਦਸਾ] ਕੁਸੈ ਹੋਈ ਸਕਨੇ ਆਲੀ ਗਲਲਾ ਦਾ ਡਰ ਜਾਂ ਭੈ । ਜਿਧਾਂ—ਚੌਰੀ ਦਾ ਖਦਸਾ । 2. ਥੋਕਾ । ਅੰਦੇਸਾ ।
- ਖਦਾਈ**—ਪੁ० ਖੁਦਾ ।
- ਖਦਾਈ**—ਸ਼੍ਰੀ० [ਹਿ੦ ਖੁਦਾਈ] ਖੋਦਨੇ ਦਾ ਕਸ਼ ਤੇ ਉਸ ਕਮੰ ਦੀ ਸਜੂਰੀ । ਜਿਧਾਂ—ਘਾੜੀ ਦੀ ਖਦਾਈ ।
- ਖਦਾਈਂ**—ਸ਼੍ਰੀ० (ਖੁਦਾ ਵੀ) ਖੁਦਾਈ ।
- ਖਦਾਡ**—ਸ਼੍ਰੀ० 1. ਤੇਜ਼ ਲਿਟਟ ਮਾਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
- ਜਿਧਾਂ—ਖਦਾਡ ਮਾਰਨੀ । 2. ਖਿਦਿੱਧੀ ਜਾਂ ਡਰਾਇੰ ਨਸਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ—ਡੱਗਰੇ ਗੀ ਖਦਾਡ ਚਾਢਨੀ ।
- ਖਦੇਡਨਾ**—ਕਿ੦ ਸ੦ 1. [ਹਿ੦ ਖਦੇਡਨਾ] ਖਿਦਨਾ ।
- ਜਿਧਾਂ—ਖੇਤਰੈ ਚਾ ਮਾਲ ਖਦਾਡਨਾ । 2. ਨਸਾਨਾ ਜਾਂ ਤਿਤਰ-ਖੇਤਰ ਕਰੀ ਦੇਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਕਨੇ ਦੁਝਸਨੈ ਗੀ ਖਦਾਡਨਾ ।
- ਖਦਾਤਰਸਾਂ**—ਵਿ੦ ਖੁਦਾਤਰਸ ।
- ਖਦਾਤਾਦਾਈ**—ਵਿ੦ ਖੁਦਾਦਾਦ ।
- ਖਦਾਤਾਦੋਸਤਾਂ**—ਵਿ੦ ਖੁਦਾਦੋਸਤ ।
- ਖਦਾਤਨਖਾਸਤਾਂ**—ਅਵਧੀ ਖੁਦਾਤਨਖਾਸਤਾ ।
- ਖਦਾਤਪਰਰਸਤਾਂ**—ਵਿ੦ ਖੁਦਾਪਰਰਸਤ ।
- ਖਦਾਤਵੰਦਾਂ**—ਵਿ੦ ਖੁਦਾਵੰਦ ।
- ਖਦਾਤਰਸੀਦਾਂ**—ਵਿ੦ ਖੁਦਾਰਸੀਦਾ ।
- ਖਦਾਤਰਾਂ**—ਅਵਧੀ ਖੁਦਾਰਾ ।
- ਖਦਾਤਹਾਫ਼ਜ਼ਾਂ**—ਅਵਧੀ ਖੁਦਾਹਾਫ਼ਜ਼ ।
- ਖਦੂਡ**—ਸ਼੍ਰੀ० ਖਰਦੂਡ ।
- ਖਦੇਡਨਾ**—ਕਿ੦ ਸ੦ ਖਦਾਡਨਾ ।
- ਖਦੇਡ**—ਵਿ੦ ਖਦੇਡਨੇ ਗੀ ਤਾਰ ।
- ਖਦਦੜ**—ਪੁ੦ ਇਕ ਸੁਟਾ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ ।
- ਖਦਦੜ-ਧਾਰੀ**—ਵਿ੦ ਖਦਦੜ ਧਾਰਣ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।
- ਪੁ੦ ਖਦਦੜ ਧਾਰਣ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
- ਖਦਦੜਪੋਸ਼**—ਵਿ੦+ਪੁ੦ ਖਦਦੜ-ਧਾਰੀ ।
- ਖਦਦੜ-ਭੰਡਾਰ**—ਪੁ੦ ਓ ਹਟਟੀ ਜਾਂ ਬਿਕਕਰੀ-ਕੇਂਦਰ ਜਿਥੋਂ ਖੱਡੀ ਚੁਨੇਆ ਗੇਦਾ ਖਦਦੜ ਬਗੈਰਾ ਕਪੜਾ ਕਿਦਾ ਏ ।
- ਖਦਦੜ**—ਪੁ੦ ਖਦਦੜ ।
- ਖਦਦਰ-ਧਾਰੀ**—ਵਿ੦+ਪੁ੦ ਖਦਦੜ-ਧਾਰੀ ।
- ਖਦਦਰਪੋਸ਼**—ਵਿ੦+ਪੁ੦ ਖਦਦੜ-ਧਾਰੀ ।
- ਖਦਦਰ-ਭੰਡਾਰ**—ਪੁ੦ ਖਦਦੜ-ਭੰਡਾਰ ।
- ਖਦਦਾ**—ਵਿ੦ ਪੁ੦ 1. ਸ਼ੂਮ । ਚੀਪੜ । 2. ਕਮੀਨਾ ।
- ਹੁਚਾਲ । ਜਿਧਾਂ—ਖਦਾ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਖਦਾ ਖਾਨਦਾਨ ।
3. ਰਵੀ । ਜਿਧਾਂ—ਖਦਾ ਮਾਲ ।
- ਖਦਦੋ-ਖਾਲ**—ਪੁ੦ ਨੈਨ-ਨਕਸ਼ ।
- ਖਧੋ**—ਸ਼੍ਰੀ० (ਭਵਵਾਹੀ) [ਸੰ० ਖਾਵ] ਖਾਨੇ-ਜੋਗ ਚੀਜ਼ ।
- ਖਨਕ**—ਸ਼੍ਰੀ० [ਹਿ੦] 1. ਖਨਕਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ । ਜਿਧਾਂ—ਸਗਲੋਂ ਦੀ ਖਨਕ । 2. ਠਨਕ । 3. (ਚਨੈਹ੍ਨੀ) ਖੰਦਕ ।
- ਖਨਕਨਾ**—ਕਿ੦ ਅ੦ [ਹਿ੦] 1. ਖਨ-ਖਨ ਦੀ ਅਵਾਜ ਪੰਦਾ ਕਰਨੀ । ਪ੍ਰ੦—ਅਜ਼ਜ ਤੰਦੈ ਸਗਲੇ ਕੀ ਖਨਕੈ ਕਰਦੇ ਨ ? 2. ਠਨਕਨਾ ।
- ਖਨਕਾਨਾ**—ਕਿ੦ ਸ੦ 1. ਖਨ-ਖਨ ਦੀ ਅਵਾਜ ਪੰਦਾ ਕਰਨੀ । 2. ਠਨਕਾਨਾ ।
- ਖਨਕਾਰ**—ਸ਼੍ਰੀ० 1. ਖਨਕਨੇ ਦੀ ਛੇਡ । 2. ਠਨਕਾਰ ।
- ਖਨ-ਖਨ**—ਪੁ੦ ਥਾਰੈ ਦੇ ਭਾਂਡੋਂ ਦੇ ਟਕਰਾਨੇ ਕਨੇ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਅਵਾਜ ।
- ਖਨਖਨਾਨਾ**—ਕਿ੦ ਅ੦ ਖਨ-ਖਨ ਦੀ ਅਵਾਜ ਕਰਨੀ ।
- ਖਨਖਨਾਹੁਟ**—ਸ਼੍ਰੀ० ਖਨ-ਖਨ ਦੀ ਅਵਾਜ ।
- ਖਨਖੇਲ**—ਪੁ੦ ਟਿਕਿਆ-ਜਨ ਤੁਚਚਾ ਥਾਹੁੜ । ਕੇਰੀ ।
- ਖਨਖੋਰ**—ਸ਼੍ਰੀ० ਪਤਥਰੈ ਦਾ ਪੰਨਾ ਤੇ ਖੌਹੁੜਾ ਟੁਕੜਾ ।
- ਖਨਾਕ**—ਸ਼੍ਰੀ० [ਅ੦ ਖਨਾਕ] ਆਮਤੀਂ ਪਰ ਬਚੜੇ ਦੇ ਗਲੇ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਇਕ ਖਤਰਨਾਕ ਬਮਾਰੀ ।
- ਖਨਾਜ**—ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਕਨਕੈ ਦਾ ਆਟਾ ।
- ਖਨਾਡਾ**—ਪੁ੦ (ਕਪਾਹ, ਵੇ) ਬਾਡੇ ਦੇ ਸਿਕਕੜੈ ਦਾ ਓ ਕਾਲਾ ਅੰਥ ਜੇਹੁੜਾ ਬੁਨੇ ਪਰੰਤ ਬੀ ਸੂਤਰੈ ਕਨੇ ਜਾਂ ਬੁਨੇ ਦੇ ਕਪੜੇ ਕਨੇ ਅਡਕੇ ਦਾ ਰੌਹੁੜਾ ਏ ।
- ਖਨਾਹੀਂ**—ਸ਼੍ਰੀ० ਖਨੇਹੀ ।

ਖਨਿਜ—ਵਿ੦ [ਹਿ੦] ਕਾਨਨਾ ਚਾ ਕਡ੍ਹੇਆ ਗੇਦਾ ।
 ਖਨਿਜ-ਪਦਾਰ्थ—ਪੁ੦ [ਹਿ੦] ਕਾਨੋਂ ਚਾ ਨਿਕਲਣੇ ਆਲੇ
 ਧਾਤਾਂ ਬਗੈਰਾ ਪਦਾਰ्थ ।
 ਖਨੀਨ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਮਸ਼ਾਲਤਾ) ਇਕ ਵੂਟਾ ।
     ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਕਨਕੈ ਦਾ ਆਟਾ । ਖਨਾਜ ।
 ਖਨੀਨਾ—ਪੁ੦ (ਮਸ਼ਾਲਤਾ) ਖਨੀਨ ਨਾਂ ਦੇ ਕੂਟੇ ਦਾ ਫਲ;
     ਜੇਹੜਾ ਓਦਿਧੇ ਜਹੋਂ ਪਰ ਲਗਦਾ ਏ ।
 ਖਨੁਆਦਾਂ—ਪੁ੦ ਪਰਿਵਾਰ । ਟਵਰ ।
 ਖਨੂਰਾਂ—ਪੁ੦ ਅਖਨੂਰ ।
 ਖਨੂਰੀਾਂ—ਵਿ੦ ਅਖਨੂਰੀ ।
 ਖਨੇਰ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਦਰੇਯਾ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਉਚਚਾ
     ਕੰਢਾ ।
 ਖਨੇਹੀ—[ਉਚਚਾਰਣ : ਖਨੇਹੁ + ਇੰ] ਸਤ੍ਰੀ੦ ਓ ਜਗਹ
     ਜਿਥੁਂ ਆਂ ਬਰਤਨੇ ਆਸਤੈ ਮਿਤੀ ਪੁਟ੍ਠੀ ਜਾ ।
 ਖਨੋਟ—ਪੁ੦ ਭੌਰੈ ਦੇ ਛਤੇ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਭੁਰ-ਭੁਰਾ
     ਪੀਲਾ ਪਦਾਰ्थ ।
 ਖਨੋਟਾ—ਪੁ੦ ਦਾਢੈ ਤੇ ਦੰਦੈ ਦੇ ਬਨਕਾਰ ਹੋਨੇ ਆਲਾ ਪੈਂਨਾ
     ਦੰਦ । ਸੂਝਾ । ਬਹੁ੠ ਖਨੋਟੇ ।
 ਖਨੋਡੁ—ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਕੁਝੀ ਜਾਂ ਜਾਗਰੂ ਦੇ ਬਾਹੁੰ ਦੇ
     ਸਿਲਸਲੇ ਚ ਰਿਖ਼ਤੇ ਦੀ ਪਾਰਤ ਪਾਇਥੈ ਗਲੈ ਗੀ ਤੋਡੁ
     ਚਨ੍ਹਾਨੇ ਚ ਸਦਦ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ । ਰਵਾਰਾ ।
 ਖਨੋਡਾ—ਪੁ੦ (ਗੂਲ-ਨਗਲਾਬਗਡ) ਲਕਕਡੀ ਦਾ ਗਦ੍ਦੂ ।
 ਖਨੋਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ 'ਖਾਨਾ' ਕ੍ਰਿਧਾ ਦਾ ਕਰਮ-ਵਾਚਧ ।
     ਖਾਨ ਹੋਨਾ । ਖਲੋਨਾ ।
 ਖਨਕ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਨਕ ।
 ਖਨਡਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਖਨਡਾ ।
 ਖਨਦਾ—ਵਿ੦ ਖਨਦਾ ।
 ਖਨਦਾ-ਪੀਨਦਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ + ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖਨਦਾ-ਪੀਨਦਾ ।
 ਖਨਦਾ ਪੇਸ਼ਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਨਦਾ ਪੇਸ਼ਾਨੀ ।
 ਖਨਦਾ ਰੁ—ਪੁ੦ ਖਨਦਾ ਰੁ ।
 ਖਨਦੂਆਂ—ਪੁ੦ ਖਨਦੂਆਂ ।
 ਖਨਦੂਹੀਂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਨਦੂਆਂ ।
 ਖਨਦੇਈਂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਨੇਹੀ ।
 ਖਨਦੇ-ਪੀਨੇ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ + ਵਿ੦ ਬਹੁ੠ ਖਨੇ-ਪੀਨੇ ।
 ਖਨਦੋਲਾਂ—ਪੁ੦ ਖਨਦੋਲਾ ।
 ਖਨਦੋਲੀਂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਨਦੋਲੀ ।
 ਖਨਦੋਲੂਾਂ—ਪੁ੦ ਖਨਦੋਲੂ ।
 ਖਨਦੂਆ—ਪੁ੦ ਖਨਦੂਆ ।
 ਖਨਦੂਹੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਨਦੂਆ ।
 ਖਨਦੇਈ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਨੇਹੀ ।

ਖਨਘੋਲਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ ਖਨਘੋਲਨਾ ।
 ਖਨਘੋਲਾ,—ਲਲਾ—ਪੁ੦ ਖਨਘੋਲਾ ।
 ਖਨਘੋਲੀ,—ਲਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਨਘੋਲੀ ।
 ਖਨਘੋਲੂ,—ਲਲੂ—ਪੁ੦ ਖਨਘੋਲੂ ।
 ਖਨਨੁ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ (ਮਦਰਵਾਹੀ) 1. ਖੋਦਨਾ । 2. ਧਾਨ
     ਕੁਟਣਾ ।
 ਖ'ਨਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ [ਸੰ੦ ਖਂਡਿਤ] ਚੈਥੇ ਹਿਸ਼ਤੇ ਜਿਨਾ ।
     ਜਿਧਾਂ—ਪੂਰਾ ਪੂਰ ਕਦੇ ਨੇਈ ਤਤਰੇ, ਜਾਂ ਦੁਬਾ ਜਾਂ
     ਖ'ਨਾ । (ਮਧੁਕਰ)
 ਖ'ਨੀ—ਵਿ੦ ਸਤ੍ਰੀ੦ 'ਖ'ਨਾ' ਦਾ ਸਤ੍ਰੀ-ਰੂਪ ।
     ਸਤ੍ਰੀ੦ ਅਢੀ ਰੂਟ੍ਟੀ ।
     ਖੁ੦ ਖ'ਨੀ ਲੇਈ ਸਰੈਹੁੰਨੰ ਸੌਂਦੇ=ਅਤਿ ਭਖੌਲੇ
     ਸਮਾਂ ਵੇ ਹੋਨਾ ।
 ਖ'ਨੀ-ਖਾਂ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਆਕਡਵਾਜ ।
     ਮੁ੦ ਖ'ਨੀ-ਖਾਂ ਦਾ ਸਾਲਾ ਹੋਨਾ=ਬੜਾ ਆਕਡਵਾਜ
     ਹੋਨਾ ।
 ਖਪ-ਖਪਾਇ—ਪੁ੦ 1. ਖਪਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । 2. ਖਪਾਇ ਲੰਨੇ
     ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖਪ-ਖਪੀਂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ 1. ਸਿਰ-ਖਪਾਇ । 2. ਖਪਖਾਨਾ ।
 ਖਪਖਾਨਾ,—ਨਾ—ਪੁ੦ ਖਪਖਾਨਾ ।
 ਖਪਚੀਂ—ਵਿ੦ ਖਪਚ ਪਾਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖਪਚੂਹੀਂ—ਪੁ੦ + ਵਿ੦ ਖਚੂਹੀ ।
 ਖਪਡ-ਖਿਚਚ,-ਚੀਂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਿਚਚ-ਧੀਡ ਕਰਨੇ ਜਾਂ
     ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖਪਡਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਕੁਝੀ ਲੀਚੜ, ਕੁਡ੍ਹੇ ਆਦਮੀ
     ਆਸਤੈ ਨਿਦਾ-ਸੂਚਕ ਸ਼ਬਦ ।
     ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਲੀਚੜ ਕੁਡਾ ਆਦਮੀ ।
 ਖਪਤ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਹਿ੦] ਬਿਕਨੇ ਜਾਂ ਬਰਤੋਨੇ-ਜੋਗ ਚੀਜ਼ੀ
     ਦਾ ਲਗਾਂ ਜਾਂ ਖਪਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਸੂਤੀ ਕਪਡੇ ਦੀ ਖਪਤ
     ਬਧੀ ਜਾਨੀ ।
 ਖਪਤੀਂ—ਵਿ੦ ਖਾਵਤੀ ।
 ਖਪਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ 1. ਦੁਖੀ ਹੋਇਥੈ ਖਿਝਨਾ । ਜਿਧਾਂ—
     ਗਲਲਾ-ਗਲਲਾ ਪਰ ਖਪਨਾ ।
     2. [ਸੰ੦ ਕਥ ਪ੍ਰਾ੦ ਖਧ] ਲਗਾਂ ਜਾਂ ਬਕਾਂ ਹੋਨਾ ।
     ਜਿਧਾਂ—ਗ੍ਰਾਂ ਚ ਖਡ੍ਹੀ ਦਾ ਮਤਾ ਮਾਲ ਖਪਨਾ ।
     3. ਬਰਤੀਓਈ ਜਾਨਾ । ਪ੍ਰ੦-ਇਸ ਕਂਧੀ ਦੀ ਚਨਾਈ ਚ ਮਤਾ
     ਸੀਮੈਟ੍ਟ ਖਪਨਾ ਏ । 4. ਚੀਰੀ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਖਪਰਾ—ਪੁ੦ 1. ਕਨਕੈ ਗੀ ਲਗਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਕੀਡਾ ।
     2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਪਰੈਲ ।
     ਵਿ੦ ਪੁ੦ + ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਪਡਾ ।

ਖਪਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० 'ਕਿਲ-ਪਤੌਡੀ' ਨਾਂ ਦਾ, ਉਲ੍ਲੂ ਦੀ ਜਾਤਿ ਦਾ ਇਕ ਪਕਖ਼ਰੁ ।
ਖਪਣ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਲੌਹ ਕੀ ਖਪਰੈਲ ।
ਖਪਰੈਲ—ਸ਼੍ਰੀ ० [ਸੰ ੦ ਖਪੰਟ ; ਪ੍ਰਾ ੦ ਖਪਣਟ] ਢਲਾਨਦਾਰ ਛਤੀ ਪਰ ਪਾਈ ਜਾਨੇ ਆਲੀ, ਨਾਲੀਦਾਰ ਪਤਲੀ ਇਟ੍ਟ ।
ਖਪਾਇ—ਪੁੰ ਖਪਤ ।
ਖਪਾਊ—ਵਿ ੦ ਖਪਾਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ ।
ਖਪਾਨਾ—ਕਿ ੦ ਸ ੦ ੧. ਤਗ ਕਰਨਾ । ਖਿੜ ਚਢਾਨੀ ।
 ਸਤਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਦੀਵਲਪੁਨਾ ਕਹੀ-ਕਹਿਯੈ ਮਾੜ ਗੀ ਖਪਦੇ ਰੌਹ੍ਨਾ । ੨. ਬਰਤੀ ਓਡਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਕਮਰੇ ਦਿਧੋਂ ਨੀਂਹੋਂ ਚ ਦਸ ਬੋਰਿਧਾਂ ਸੀਮੈਟ੍ਟ ਖਪਾਨਾ । ੩. ਗੁਸ਼ ਕਰਨਾ । ਛਪੈਲਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਦਿਖਦੇ-ਦਿਖਦੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖਪਾਈ ਓਡਨੀ ।
 ਸੁੰ ਸਿਰ ਖਪਾਨਾ = ਮਗਜ ਮਾਰਨਾ ।
ਖਪਤਾਂ—ਸ਼੍ਰੀ ० ੧. ਖਪਤ ੨. ਖਬਤ ।
ਖਪਤੀਂ—ਵਿ ੦ ਖਬਤੀ ।
ਖਪਥ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ੧. ਰੀਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਬਰੈ ਚ ਹਰ ਬੇਲੈ ਖਪਥ ਪੇਦੀ ਹੋਨੀ । ੨. ਚਰੀ । ਪਰਚੋਲ । ਜਿਧਾਂ-ਜਾਗਤੀ ਦੇ ਘਰਾ ਨਸ਼ੀ ਜਾਨੇ ਵੀ ਸਾਰੈ ਖਪਥ ਪੇਈ ਜਾਨੀ ।
ਖਪਖਾਨਾ,-ਨਾ—ਪੁੰ ਸ਼ੋਰ-ਆਰਾਬਾ । ਰੀਲਾ-ਰਧਾ ।
ਖਪਥ-ਖੇਡ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਖਪਖਾਨਾ ।
ਖਪਨ—ਵਿ ੦ ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਖਪਨ ਪਾਨੇ ਆਲੀ ।
 ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਖਪਨ ਜਨਾਨੀ ।
ਖਪਨ—ਪੁੰ [ਸੰ ੦ ਖਪੰਟ] ੧. ਸਾਧੁ-ਫਕੀਰੇ ਦਾ ਭਿਖਧਾ-ਪਾਤਰ । ੨. ਖੋਪਡੀ । ਜਿਧਾਂ-ਇਕੱਕੀ ਢਾਂਗਾ ਕਨੇ ਖਪਨ ਖੋਲ੍ਲੀ ਦੇਨਾ ।
ਖਪਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਨਿਕਕਾ ਖਪਨ ।
ਖਪਾ—ਪੁੰ ੧. ਬਡਾ ਮਧਾਰ । ਪ੍ਰ੦-ਛਤੀ ਚ ਏ ਖਪਾ ਕਿਆ ਹੋਆ ਏ ? ੨. ਗੜ । ਪ੍ਰ੦-ਵੇਹ੍ਡੇ ਚ ਏ ਖਪਾ ਛੀਲ ਨੇਈ ਲਭਦਾ ।
 ਸੁੰ ਖਪਾ ਛੁ'ਲਨਾ ਜਾਂ ਖੋ'ਲਨਾ = ਝੂਂਹਗਾ ਜਖਮ ਹੋਨਾ ਜਾਂ ਕਰਨਾ ।
ਖਪੀ—ਵਿ ੦ ਖਪਨ ਪਾਨੇ ਆਲਾ ।
ਖਪੂ—ਪੁੰ ਸੰਥੇ ਚ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਅਡਕਨੇ ਕਰੋ ਲਗਨੇ ਆਲਾ ਸ਼ੁਣਦੀ ।
ਖਫਗੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ [ਫਾ ੦ ਖਫਗੀ] ੧. ਕੁਸੰ ਗਲਾ ਪਰ ਖਿੜਨੇ ਜਾਂ ਰੋਹ੍ਨ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ੨. ਨਰਾਜਗੀ । ਨਚਾਕੀ । ਜਿਧਾਂ-ਭਾਏਂ ਚ ਖਫਗੀ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
ਖਫਾ—ਵਿ ੦ [ਫਾ ੦ ਖਫਾ] ਨਰਾਜ ।
ਖਕੀਫ—ਵਿ ੦ [ਅ ੦ ਖਕੀਫ] ਬਡਾ ਮਸੂਲੀ-ਸਾਰਾ ।

ਥੋਡਾ-ਸਾਰਾ ।
ਖਫੈਂ—ਵਿ ੦ ਖਫਾ ।
ਖਵਕੀ—ਵਿ ੦ (ਬਲੌਰ) ਖਵਤੀ ।
ਖਵਚੀ—ਪੁੰ + ਵਿ ੦ ਖਵਚੁ ।
ਖਵਚੁ—ਪੁੰ ਖਬੇ ਹਤਥੈ ਕਨੇ ਕਸਮ ਬਗੈਰਾ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
 ਵਿ ੦ ਖਬੇ ਹਤਥੈ ਕਨੇ ਕਸਮ ਬਗੈਰਾ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।
ਜਿਧਾਂ-ਖਵਚੁ ਖਡਾਰੀ ।
ਖਵਤ—ਉਮ੍ਰ [ਅ ੦ ਖਵਤ] ਜਨੂਨੈ ਦੀ ਹਦਦੇ ਤਗਰ ਪੁਜੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਖੋ ।
ਖਵਤੀ—ਵਿ ੦ [ਅ ੦ ਖਵਤੀ] ੧. ਖਿੜੀ ਉਠਨੇ ਆਲਾ ਚਿੜਚਿੜਾ । ੨. ਜਨੂਨੀ ।
ਖਵਰ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ [ਅ ੦ ਖਵਰ] ੧. ਸਮਾਚਾਰ । ਜਿਧਾਂ-ਅਖਵਾਰੈ ਦੀ ਖਵਰ । ੨. ਹਾਲ-ਚਾਲ । ਬਿਰਤਾਂਤ ।
ਜਿਧਾਂ-ਗ੍ਰਾਂ ਪੁਜਦੇ ਗੈ ਉਥੂ' ਦੀ ਖਵਰ ਮੇਜਨੀ । ੩. ਜਾਤਕਾਰੀ । ਇਲਸ । ਜਿਧਾਂ-ਕੁਸੰ ਗਲੈ ਦੀ ਖਵਰ ਨੇਈ ਹੋਨੀ । ੪. ਸੁਧ । ਹੋਣ । ਜਿਧਾਂ-ਸੁਤੇ ਦੇ ਕੁਸੰ ਪਾਸੇ ਵੀ ਖਵਰ ਨੇਈ ਰੌਹ੍ਨੀ ।
ਸੁੰ ਖਵਰ ਉਡਨੀ = ਅਫਵਾਹ, ਫੈਲਾਨੀ ।
ਖਵਰ ਕਰਨੀ = ਕੁਸੰਗੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਪਤਾ ਪਜਾਨਾ ।
ਖਵਰ ਗੰਮ ਹੋਨੀ = ਅਫਵਾਹ, ਫੌਲੀ ਵੀ ਹੋਨੀ ।
ਖਵਰ ਡੁਆਨੀ = ਅਫਵਾਹ, ਫਲਾਨੀ ।
ਖਵਰ ਰਖਨੀ = ੧. ਚੌਕਸ ਰੌਹ੍ਨਾ । ੨. ਖਾਲ ਰਖਨਾ ।
ਖਵਰ ਲੈਨੀ = ੧. ਸਾਰ ਜਾਂ ਸੁਧ ਲੈਨੀ । ੨. ਨਿਕਖਰਨਾ ਜਾਂ ਸਾਰ ਦੇਨੀ ।
ਖਵਰ-ਖਵਾਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਸਮਾਚਾਰ ।
ਖਵਰ-ਖੁਵਰਾਂ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਖਵਰ ਬਗੈਰਾ ।
ਖਵਰਗਿਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ [ਅ ੦ + ਫਾ ੦ ਗੀਰੀ] ਕੁਸੰ ਗਲੈ ਜਾਂ ਜਗਹ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਖਵਰ-ਸੁਰਤ ਰਖਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
ਖਵਰਗੀਰ—ਵਿ ੦ [ਅ ੦ + ਫਾ ੦] ਖਵਰ ਰਖਨੇ ਆਲਾ ।
ਖਵਰਗੀਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਖਵਰਗਿਰੀ ।
ਖਵਰਦਾਰ—ਵਿ ੦ [ਅ ੦ + ਫਾ ੦] ਚੌਕਸ । ਚਕਨਾ ।
 ਸਚੇਤ । ਸੋਹਗਾ ।
ਅਵਧ—ਦੁਖਧਾਰ ਜਾਂ ਤਨੀਹੁੰਕ ਕਰਨੇ ਆਸਤੈ ਬਰਤੇਆ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਸ਼ਬਦ । ਪ੍ਰ੦-(ਕ) ਖਵਰਦਾਰ, ਜਾਗਦੇ ਰਾਵੀ । (ਖ) ਖਵਰਦਾਰ ਜੇ ਕੋਈ ਜਲ੍ਹਸੈ ਚ ਗੇਆ ।
ਖਵਰਦਾਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ੧. ਦੁਖਧਾਰੀ । ਚੌਕਸੀ । ਜਿਧਾਂ-ਪਿਛੇ ਬਰੈ ਚ ਖਵਰਦਾਰੀ ਕਨੇ ਰੌਹ੍ਨਾ । ੨. ਹਾਲਾਤ ਵਾਰੈ ਜਾਨਕਾਰੀ । ਜਿਧਾਂ-ਗ੍ਰਾਂ ਚ ਚੈਨੇ ਪਾਸੇ ਵੀ

ਖਵਰਦਾਰੀ ਰਕਖਨੀ ।

ਖਵਰ-ਗੁਰੂ—ਵਿ੦ [ਅ੦+ਫਾ੦] ਦ੍ਰਾਏ ਗੀ ਖਵਰਾਂ ਦੇਨੇ
ਜਾਂ ਪਯਾਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾ—ਖਵਰ-ਗੁਰੂ ਅਜੈਸੀ ਜਾਂ
ਖਵਰ-ਗੁਰੂ ਮੈਂਹੁਕਮਾ ।

ਖਵਰ-ਗੁਰੂ—ਨੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਵਰਾਂ ਦੇਨੇ ਜਾਂ ਪਯਾਨੇ ਦਾ
ਕਮ ।

ਖਵਰ-ਸੁਰੱਤ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਅ੦—ਸੰਭ ਸ਼ੁਤਿ] 1. ਦਿਵਖ-ਮਾਲ
ਕਰਨੇ ਜਾਂ ਰਕਖਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾ—ਬਮਾਰੈ ਦੀ ਖਵਰ-
ਸੁਰੱਤ ਲੈਨੀ ਜਾਂ ਰਕਖਨੀ । 2. ਸੁਧ । ਹੋਸ਼ । ਜਿਧਾ—
ਅਪੇਂ ਆਪੈ ਦੀ ਬੀਂ ਖਵਰ-ਸੁਰੱਤ ਨੇਈ ਹੋਨੀ । 3. ਜਾਨ-
ਕਾਰੀ । ਜਿਧਾ—ਜਮਾਨੇ ਦੀ ਖਵਰ-ਸੁਰੱਤ ਰਕਖਨੀ ।

ਖਵਰੈ—ਅਵਧੀ 1. ਹੋਈ ਸਕਦਾ ਏ । ਸ਼ਾਯਦ ।
ਕੁਝਵਾ । ਪ੍ਰ੦—ਖਵਰੈ, ਉਸੈਂ ਨੇ ਚੌਰੀ ਕੀਤੀ ਏ ।
2. ਕੇ ਪਤਾ । ਅਸ ਨੇਈ ਜਾਨਦੇ । ਪ੍ਰ੦—(ਕ) ਖਵਰੈ
ਓ ਕੁਝਥੋਂ ਗੇਦਾ ਉਠੀ ਏ । (ਖ) ਖਵਰੈ, ਓ ਆਦਮੀ
ਉਥੋਂ ਏ ਬੀ ਜਾਂ ਨੇਈ ।

ਖਵਲੀਂ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਵਲ ।

ਖਵਾਸਤ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਵੀਸਪੁਨਾ ।

ਖਵੀਸ—ਵਿ੦ [ਅ੦ ਖਵੀਸ] 1. ਅਤਿ ਕਂਜੂਸ । ਜਿਧਾ—
ਪੈਸੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚ ਖਵੀਸ ਹੋਨਾ । 2. ਦੁਟ । ਨੀਚ ।
ਪ੍ਰ੦—ਨਮਾਂ ਥਾਨੇਦਾਰ ਬੜਾ ਖਵੀਸ ਆਦਮੀ ਏ ।

ਖਵੀਸਪੁਨਾ—ਪੁ੦ ਖਵੀਸ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਜਾਂ ਬਤੀਰਾ ।

ਖਵੜ੍ਹੀ—ਪੁ੦+ਵਿ੦ ਖਵੜ੍ਹੀ ।

ਖਵਤੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਵਤ ।

ਖਵਤੀਂ—ਵਿ੦ ਖਵਤੀ ।

ਖਵਡੜ—ਵਿ੦ ਸਤ੍ਰੀਂ (ਭਵਵਾਹੀ) ਬੰਜਰ ਜਾਂ ਰਕਕਾਡ
(ਜਮੀਨ) ।

ਖਵਲ—ਤਮ੍ਰ੦ [ਸੰਭ ਸ਼ਾਵਲ] ਟ੍ਰੁਵੰਨੇ ਆਲਾ, ਇਕ ਕਿਸਮੈ
ਦਾ ਘਾਡ ।

ਖੁੜ੍ਹੀ—ਜਿਸ ਬਾਡਿਆ ਖਵਲ ਉੱਤ ਫਸਲ ਅਵਲ—
ਖੇਤਰੈ ਦੇ ਖੇਡਾ ਰੌਹੁੰਨੇ ਪਰ ਖਵਲ ਉਸਗੀ ਔਨਾ ਇਸ
ਗਲਾ ਦਾ ਸੂਚਕ ਏ ਜੇ ਉਸਦੀ ਮਿਤੀ ਸ਼ੈਲ ਉਪਯਾਤ
ਏ । ਉਸੀ ਬਾਹਿਧੀ ਜਿਸਲੈ ਫਸਲ ਰਾਹੀਂ ਜਾ ਤਾਂ ਓਂ
ਫਸਲ ਬੜੀ ਸਰੋਖੜ੍ਹੀ ਹੋਂਦੀ ਏ ।

ਖਵਲੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਵਲ ।

ਖਵਵਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ 1. ਸਜੇ ਦਾ ਤਲਟ । ਦਿਲੈ ਆਲੇ ਪਾਸੇ
ਦਾ । ਜਿਧਾ—(ਕ) ਖਵਵਾ ਹਤਵ । (ਖ) ਖਵਵਾ ਪਾਸਾ ।

2. ਖਵਵੇ ਹਤਵੇ ਕਨੇ ਕਮ ਕਰਨੇ ਆਲਾ । ਖਵੜ੍ਹੀ ।

ਪੁ੦ ਖਵਵੇ ਹਤਵੇ ਕਨੇ ਕਮ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।

ਮੁ੦ ਖਵਵੇ ਹਤਵੇ ਦਾ ਕਮ ਹੋਨਾ—ਕੁਝੇ ਆਸਤੇ ਸਮੂਲੀ

ਕਮ ਹੋਨਾ ।

ਖੁੜ੍ਹੀ—ਖਵਵਾ ਧੋਂਦਾ ਸਜੇ ਗੀ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਧੋਂਦਾ ਖਵੜ੍ਹੀ
ਗੀ—ਇਕ ਟ੍ਰੁਏ ਕਨੇ ਸਮੋਥ ਹੋਨਾ ।

ਖਵੜ੍ਹੀ—ਪੁ੦+ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਖਵੜ੍ਹੀ ।

ਖਵੜ੍ਹੀ—ਸੁਜੜ੍ਹੀ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖਵੜ੍ਹੀ ਤੇ ਸੁਜੜ੍ਹੀ ਪਾਸੇ ਜਾਂ
ਬਕਲੀ ।

ਖਵਭ—ਪੁ੦ 1. ਝੁੰਹ੍ਹਗ । ਲੌਹ੍ਹਕਾ ਗਤ-ਜਨ । ਜਿਧਾ—
ਲੌਹ੍ਹੇ ਦਾ ਗੋਲਾ ਸੁਟਣੇ ਕਰੀ ਜਮੀਨਾ ਪਰ ਪੇਵੇ ਖਵਭ ।
2. ਕੁਸੈ ਅੰਗੇ ਪਰ ਰਸੀ ਬਗੈਰਾ ਕਨੇ ਬਨੀ ਗੇਦਾ
ਨਿਆਨ । ਜਿਧਾ—ਬਾਹ੍ਮਾਂ ਪਰ ਕਿਸਿਸੀ ਬਾਨੀ ਗੇਦੀ
ਰਸੀ ਦਾ ਖਵਭ ਪੀਨਾ ।

ਖਵਭਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ ਘੋੜੇ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਖਵਭੀ ਪਾਨੀ ।

ਖਵਭੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਲਗਾਮਾ ਦੇ ਥਾਹ੍ਰ ਘੋੜੇ ਦੇ ਖਲਕੇ ਜਵਡੇ
ਗੀ ਬਾਨੀ ਜ ਬਰਤਾਨੇ ਆਲੀ ਰਸੀ ।

ਮੁ੦ ਖਵਭੀ ਚਾਢਨੀ—ਜੁਗਤੀ ਕਨੇ ਕੁਸੈ ਗੀ ਕਾਵੂ ਕਰੀ
ਲੰਨਾ ।

ਖਮੰਡੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਗਨੇ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ।

ਖਮ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦ ਖਮ] ਡੰਗਾਪਨ । ਲਫਾਡ । ਜਿਧਾ—
ਤੀਰਖੰਦੀ ਚ ਖਮ ਹੋਨਾ ।

ਖਮਦਾਰ—ਵਿ੦ ਜੇਵੇ ਚ ਖਮ ਹੋਏ । ਜਿਧਾ—ਟਾਹ੍ਲੀ
(ਸ਼ੀਸ਼ਮ) ਦਾ ਖਮਦਾਰ ਸ਼ਤੀਰ ।

ਖਮਹ—ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਲੌਹ੍ਹਕੀ ਖਪਰੈਲ । ਖਪੱਲ ।

ਖਮਾਨਚਾਂ—ਪੁ੦ ਕਮਾਨਚਾ ।

ਖਮਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ ਕਲੀ ਦੇ ਟਾਂਕੇ ਕਨੇ ਪੀਪੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ
ਸੂਂਹ, ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਕਰਾਨਾ ।

ਖਮਾਨੀ,—ਨੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਹਿ੦ ਖੁਵਾਨੀ] ਟੱਡੇ ਅਲਾਕੇ ਦਾ
ਇਕ ਮਝਹੂਰ ਫਲ ।

ਖਮਾਰ—ਪੁ੦ [ਅ੦ ਖੁਮਾਰ] ਨਥੇ ਜਾਂ ਨੀਂਦਰੈ ਦਾ ਘੋਟ ।

ਖਮਾਰੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਮਾਰ ।

ਖਮੀਰ—ਪੁ੦ [ਅ੦ ਖਮੀਰ] 1. (ਗਮੀ ਕਰੀ ਜਾਂ
ਮਿਠਾ ਸੋਡਾ ਬਗੈਰਾ ਰਲਾਨੇ ਕਰੀ) ਗੁਜ਼ੰਬੇ ਦੇ ਆਟੇ
ਚ ਖਟਟਾਪਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਦੀ ਸਿਥਤਿ । 2. ਇਸ
ਚਾਲੀ ਦੇ ਆਟੇ ਦਾ ਅੰਸ਼ । ਅੰਵਲਾ । ਜਿਧਾ—ਖਮੀਰ
ਆਲੀ ਰੂਟੀ ।

ਮੁ੦ ਖਮੀਰ ਕਿਗੜਨਾ—ਖਾਨਦਾਨੀ ਸਮਾਡ ਦੇ ਖਲਾਫ
ਵਰਤਨਾ ।

ਖਮੀਰਾ—ਪੁ੦ ਖਮੀਰੇ ਆਲੇ ਆਟੇ ਦੀ ਰੂਟੀ । ਭਠੋਰਾ ।

ਖਮੀਰੀ—ਵਿ੦ [ਅ੦ ਖਮੀਰੀ] ਖਮੀਰੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾ—
ਖਮੀਰੀ ਕੁਲਚੇ ।

ਸਤ੍ਰੀਂ ਖਮੀਰੀ ।

ਖਮੀਝ—ਪੁੰਨਿਕਾ ਖਮੀਰਾ ।
 ਖਮੇਆਜਾ—ਪੁੰਨਿ ਖਮ੍ਯਾਜਾ ।
 ਖਮੋਸ਼—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਖਾਮੋਸ਼] 1. ਚੁਪਣਾ । ਸੈਨ ।
 ਜਿਧਾਂ—ਖਮੋਸ਼ ਰੌਹਨਾ । 2. ਸ਼ਾਨਤ । ਜਿਧਾਂ—
 ਬਾਤਾਵਰਣ ਬਡਾ ਖਮੋਸ਼ ਹੋਨਾ ।
 ਖਮੋਸ਼ੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦ ਖਾਮੋਸ਼ੀ] 1. ਖਮੋਸ਼ ਹੋਨੇ ਦੀ
 ਹਾਲਤ । ਚੁਪਣਾ । ਪ੍ਰ੦—ਓਦੀ ਖਮੋਸ਼ੀ ਨੇ ਲਡਾਈ
 ਟਾਲੀ ਉੱਡੀ । 2. ਕੁਸੈ ਚਾਲੀ ਦਾ ਛੇਡ-ਛੱਡੂਕਾ ਨੇਹੀਂ
 ਹੋਨੇ ਦੀ ਸਥਤਿ । ਪ੍ਰ੦—ਅੜਜ ਇਸ ਕਾਰਖਾਨੇ ਚ
 ਇਨ੍ਹੀਂ ਖਮੋਸ਼ੀ ਕੀ ਏ ?
 ਖਸੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੰਬੀ ।
 ਖਸ਼ਾ—ਪੁੰਨਿ ਖੰਬਾ ।
 ਖ'ਸਮੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਕਚਵੇ ਸੂਤਰੈ ਦੀ, ਲਾਲ ਰੰਗੇ ਦੀ ਤੰਦ
 ਜਾਂ ਲਚਣੀ ।
 ਖ'ਸਮੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਡੁਡ-ਵਸਤੁਗਢ) ਖ'ਸਮੀ ।
 ਖਸ਼ਾਜਾ—ਪੁੰਨਿ [ਫਾ੦ ਖਖਾਜਾ] ਹੋਏ ਦੇ ਕੁਸੈ ਕਸੂਰੈ
 ਦੀ ਜਾਂ ਅਪਨੀ ਕੁਸੈ ਭੁਰਾਈ ਦੀ ਸਜਾ ।
 ਸ੍ਰੂ ਖਸ਼ਾਜਾ ਭੁਗਤਨਾ—ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਬਗੈਰਾ ਕਰਨੇ
 ਕਾਰਣ ਨਕਸਾਨ ਠੁਅਨੇ ਪੈਨਾ ।
 ਖਧਾਨਤ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਧਾਨਤ ।
 ਖਧਾਲ—ਪੁੰਨਿ ਖਧਾਲ ।
 ਖਧਾਲੀ—ਵਿ੦ ਖਧਾਲੀ ।
 ਖਧੇਡੁ—ਪੁੰਨਿ (ਕਾਂਗਡੀ) ਡੱਗਰੋਂ ਦਾ ਚਾਰਾ ।
 ਖਰ—ਪੁੰਨਿ 1. [ਫਾ੦ ਖਰ] ਖੋਤਾ । ਗਧਾ । 2. [ਸੰ੦]
 ਰਾਮਾਧਣ ਦੀ ਕਥਾ ਚ, ਰਾਵਣ ਦਾ ਸਰਵਂਧੀ ਇਕ
 ਰਾਖਸ ।
 ਖਰਕ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਬਗਦੇ ਪਾਨੀ ਦੇ ਲਗਨੇ ਕਰੀ ਕੁਸੈ ਜਗਹ
 ਦੇ ਖੁਰੀ ਜਾਨੇ ਜਾਂ ਖੁਰਦੇ ਰੌਹਨੇ ਦੀ ਕਿਧਾ ਜਾਂ ਸਥਤਿ ।
 ਪੁੰਨਿ (ਕਾਂਗਡੀ) ਤਾਨੇ ਗੀ ਬਛਾਨੇ ਆਵਤੀ, ਦੇਸੀ ਖਡਕੀ
 ਦੇ ਡੱਡੋਂ ਦੇ ਮਜ਼ਾਈ ਫਿਟ ਕੀਤੀ ਗੇਦੀ ਇਕ ਲਕਕਡੀ ।
 ਸ੍ਰੂ ਖਰਕ ਲਗਨੀ—ਵਰਵਾਦੀ ਹੋਨੀ ਸ਼ੁਲੁ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
 ਖਰਕੜਾ—ਵਿ੦ ਖਰਕ ਲਾਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਖਰਕੜਾ
 ਨਾਲਾ ।
 ਖਰਕਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਖਰਕ ਲਗਨੀ ।
 ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ ਖਰਕ ਲਾਨੀ ।
 ਖਰਖੜੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਬਲੌਰ) ਚਾਟੀ ।
 ਵਿ੦ ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਤੇਜ ਬਗਨੇ ਆਲੀ ।
 ਖਰਖਰਾ—ਪੁੰਨਿ [ਹਿੰਦ ਖਰਹਰਾ] ਘੋੜੇ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਪਿਛੇ
 ਪਰ ਫੇਰੇਆ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਤੁਝੇ ।
 ਖਰਖਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਿਰਖਿਰੀ ।

ਖਰਖੁੰਬ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਖਮ੍ਹਾਗ) ਇਕ ਬੇਲ ਜੇਦੇ ਪੱਤਰ ਜਧਾਨੇ
 ਗੀ ਕਵਜੀ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਪਰ ਤਸ ਵੇਂ ਫਿਡ੍ਡੈ ਪਰ ਬ'ਨੇ
 ਜੇਦੇ ਨ ।
 ਖਰਗੋਸ—ਪੁੰਨਿ [ਫਾ੦ ਖਰਗੋਸ] ਸੇਹਾ ।
 ਖਰਙ੍ਗਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ (ਚਨੈਹ੍ਨੀ) ਨਰਾਜ ਹੋਨਾ । ਰੋਹੋਂ
 ਹੋਨਾ ।
 ਖਰਚ—ਪੁੰਨਿ ਖਰਚ ।
 ਖਰਚ-ਖਰਚਾਈ—ਪੁੰਨਿ ਖਰਚ-ਖਰਚਾਈ ।
 ਖਰਚ-ਖਰਾਵਾ—ਪੁੰਨਿ ਖਰਚ-ਖਰਾਵਾ ।
 ਖਰਚ-ਖੁਰਚਾਈ—ਪੁੰਨਿ ਖਰਚ-ਖੁਰਚਾਈ ।
 ਖਰਚਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ ਖਰਚਨਾ ।
 ਖਰਚ-ਪਟਾ—ਪੁੰਨਿ ਖਰਚ-ਪਟਾ ।
 ਖਰਚਾ—ਪੁੰਨਿ ਖਰਚਾ ।
 ਖਰਚਾਊ—ਵਿ੦ ਖਰਚਾਊ ।
 ਖਰਚਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ ਖਰਚਾਨਾ ।
 ਖਰਚਾ-ਪਾਨੀ—ਪੁੰਨਿ ਖਰਚਾ-ਪਾਨੀ ।
 ਖਰਚਾਰ—ਵਿ੦ ਖਰਚਾਰ ।
 ਖਰਚੀਲਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰਨਿ ਖਰਚੀਲਾ ।
 ਖਰਚੂ—ਵਿ੦ ਖਰਚੂ ।
 ਖਰਡ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਕਠੇਆਲੀ ਦੀ ਮੈਲ ।
 ਖਰਡ-ਖਰਡ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਬਟਟੇ ਬਜੈਰਾ ਚ ਕੁਸੈ ਸਥਤ ਚੀਜ਼
 ਗੀ ਬੀਡੇਨੇ ਜਾਂ ਓਦੇ ਛਾਡ੍ਹੇਨੇ ਕਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋਨੇ ਆਲੀ
 ਅਵਾਜ । 2. ਆਦਮੀ ਦੇ ਸੰਘੇ ਚਾ ਨਿਕਲਨੇ ਆਲੀ
 ਇਕ ਖਾਸ ਅਵਾਜ । ਜਿਧਾਂ—ਬੁਡ੍ਹੇ ਬਸਾਰੈ ਗੀ
 ਖਰਡ-ਖਰਡ ਹੋਨਾ ।
 ਖਰਢਾ—ਪੁੰਨਿ ਭਯੋ-ਨ੍ਰੂਟੋ ਦਾ ਕੋਈ ਠਾਂਚਾ । ਜਿਧਾਂ—ਜਲੀ
 ਦੀ ਬਸ੍ਤੀ ਦਾ ਖਰਢਾ ।
 ਖਰਤ—ਪੁੰਨਿ (ਕਾਂਗਡੀ) ਮਾਲੈ-ਡੰਗਰੈ ਦਾ ਨਕਸਾਨ ਹੋਨੇ
 ਦੀ ਸਥਤਿ ।
 ਖਰਤੋਲਾ—ਪੁੰਨਿ (ਡੁਡ-ਵਸਤੁਗਢ) ਖਰਤੋਲਾ ।
 ਖਰਦਮਾਗ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਦਿਮਾਗ] ਬਡੀ ਸੁਟਈ
 ਅਕਲੀ ਆਲਾ । ਬੇ-ਕੁਕੂਕ ।
 ਖਰਦਮਾਗੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਰਦਮਾਗ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ।
 ਖਰਦੂੜ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਜੋਰੈ ਦੀ ਖਿਟਟ ਸਾਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖਰ-ਦੂਸ਼ਨ—ਪੁੰਨਿ [ਸੰ੦ ਖਰਦੂਸ਼ਨ] ਦੋ ਰਾਖਸ, ਜੇਹੂੜੇ
 ਲੱਕਾ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਰਾਵਣੀ ਦੇ ਭਾਈ-ਬੰਦ ਹੋ ।
 ਖਰਧੂੜ—ਸਤ੍ਰੀ੦ 1. ਖਰਦੂੜ । 2. ਖੁਕਲਲ ।
 ਖਰਨਾਟ—ਵਿ੦ ਮਰਾਕੜ । ਜਿਧਾਂ—ਖਰਨਾਟ ਗੈ ਜਾਂ
 ਖਰਨਾਟ ਦਾਂਦ ।
 ਖਰਪਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਪਾਨੀ ਦਾ ਗਮੰ ਹੋਵੈ ਤਵਲਨਾ

ਖਰਪਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁੱ ਖਰਪਨੇ ਦੀ ਹਵਾ ਤਗਰ ਬੁਆਲਨਾ ।
 ਖਰਬ—ਵਿ੦ + ਪੁ੦ ਖਰਬ ।
 ਖਰਬਾਰ—ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਰਬਾਰ ।
 ਖਰਬਿਡਲ—ਵਿ੦ ਵਡਾ ਸ਼ਾਰਾਰਤੀ ।
 ਖਰਬਿਡਲਪੁਨਾ—ਪੁ੦ ਸ਼ਾਰਾਰਤਾਂ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖਰਬੁਛਿ—ਵਿ੦ 1. ਖਰਦਮਾਗ । 2. ਖੜਪੁਟਦੂ ।
 ਖਰਬੁਚਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁੱ (ਬਸ਼ਾਗ) ਤੇਜ਼ ਨੈਂਹੋਂ ਕਨੇ ਖਰੈਂਟਾਂ
 ਕਰਾਨਿਆਂ ।
 ਖਰਬੂਜਾ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦ ਖਰਬੂਜਾ:] 1. ਬੇਲਾ ਕਨੇ ਲਗਨੇ
 ਆਲਾ ਇਕ ਦੜਦਾਰ ਮਸ਼ੂਰ ਫਲ । 2. ਖਰਬੂਜੇ ਦੀ
 ਫਸਲ । ਪ੍ਰ੦—ਏਗਤੀ ਖਰਬੂਜਾ ਥੈਲ ਹੋਆ ਏ ।
 ਖੁ੦ ਖਰਬੂਜੇ ਗੀ ਦਿਕਿਖਾਂ ਖਰਬੂਜਾ ਰੰਗ ਪਕੜਦਾ
 ਏ=ਸੋਹੜਤ ਦਾ ਅਸਰ ਹੋਂਦਾ ਏ ।
 ਖਰਬੂਜੀ—ਵਿ੦ ਖਰਬੂਜੇ ਦੇ ਰੰਗੇ ਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਖਰਬੂਜੀ
 ਚਾਦਰ ।
 ਖਰਮਗਜ—ਵਿ੦ ਖਰਦਮਾਗ ।
 ਖਰਮਗਜੀ—ਸਤੀ੦ ਖਰਦਮਾਗੀ ।
 ਖਰਮਸਤ—ਵਿ੦ ਖੜਮਸਤ ।
 ਖਰਮਸਤਪੁਨਾ—ਪੁ੦ ਖੜਮਸਤਪੁਨਾ ।
 ਖਰਮਸਤੀ—ਸਤੀ੦ ਖੜਮਸਤੀ ।
 ਖਰਮਾਨੀ,—ਨਨੀ—ਸਤੀ੦ ਖਮਾਨੀ ।
 ਖਰਲ—ਪੁ੦ [ਸੁੱ ਖਲ] ਦੁਆਇਆਂ ਬਗੈਰਾ ਘੋਟਨੇ ਆਸਤੈ
 ਪਤਵਰੈ ਦੀ ਲੰਬੂਤਰੀ ਜਾਂ ਗੋਲ ਕੁੱਢੀ ।
 ਸੁ੦ ਗਲਲੈ ਗੀ ਖਰਲ ਕਰਨਾ=ਗਲਲੈ ਦੀ ਤੈਂਹ, ਤਕ
 ਜਾਈ ਪੁੱਜਨਾ ।
 ਖ'ਰਲਾ—ਪੁ੦ ਕੁਸੈ ਸਮਤਲ ਜਗਹ ਦੇ ਕੱਠੇ ਪਰਾ ਮਿਟ੍ਟੀ
 ਰਣੀ ਜਾਨੇ ਕਰੀ ਪੇਈ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਖੇਲ ।
 ਖਰਬਾਰ—ਪੁ੦ ਲਗ-ਭਗ 33 ਸੇਰ ਪਕੇ ਦਾ ਇਕ ਕਾਨੀਰੀ
 ਤੌਲ ।
 ਖਰਸ—ਵਿ੦ ਸਤੀ੦ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਦੁਢ ਨੈਂਹੋਂ ਦੇਨੇ
 ਆਲੀ । ਜਿਧਾਂ—ਖਰਸ ਗੀ ।
 ਪੁ੦ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਸੁਟ੍ਟੇ ਚੌਲੇਂ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ।
 ਖਰਾਂਟ—ਵਿ੦ [ਤੁ੦ ਖੁਰੀਟ] ਅਤਿ ਚਲਾਕ ।
 ਖਰਾਂਟਪਨ—ਪੁ੦ ਖਰਾਂਟਪੁਨਾ ।
 ਖਰਾਂਟਪੁਨਾ—ਪੁ੦ ਖਰਾਂਟ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖਰਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ [ਹਿ੦] 1. ਜੇਦੇ ਚ ਖੋਟ ਨੈਂਹੋਏ ।
 ਸ਼ੁਫ਼ । ਖਾਲਸ । ਜਿਧਾਂ—ਖਰਾ ਸੁਨਾ । 2. ਲੈਨੇ-ਦੇਨੇ
 ਦੇ ਕਮੰ ਚ ਇਮਾਨਦਾਰ । ਜਿਧਾਂ—ਖਰਾ ਬਪਾਰੀ । 3.
 ਸਚਚਾ-ਸੁਚਚਾ । ਜਿਧਾਂ—ਖਰਾ ਆਦਮੀ । 4. ਜੇਦੇ ਚ
 ਕੋਈ ਬਲ-ਪਲੇਚ ਨੈਂਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ—ਸੂਂਹੈਂ ਪਰ ਖਰੀ

ਗਲ ਕਰੀ ਦੇਨੀ । 5. ਸਥਾਰਣ ਕੋਲਾ ਮਤਾ । ਜਿਧਾਂ—
 (ਕ) ਖਰੀ ਮਜੂਰੀ ਯ਼ਹੋਨੀ । (ਖ) ਖਰਾ ਧਨ ਹੋਨਾ :
 6. (ਰਕਮ) ਜੇਦੇ ਯ਼ਹੋਨੇ ਚ ਕੋਈ ਸ਼ਕ ਨੈਂਹੋਏ ।
 ਪ੍ਰ੦—ਧਾਡੀ ਲਗੀ ਜਾਂ ਨੈਂਹੀ ਲਗੀ, ਤੇਰੇ ਪੈਸੇ ਖਰੇ ।
 7. ਮਠੋਈ ਆਏ ਦਾ । ਪ੍ਰ੦—ਏ ਜਾਗਤ ਹੁਨ ਖਰਾ ਹੋਈ
 ਗੇਦਾ ਏ । 8. ਅਗੋਂ ਕੋਲਾ ਚੰਗਾ । ਪ੍ਰ੦—(ਕ) ਜਾਗਤ
 ਪੈਂਹ੍ਲੋਂ ਬਮਾਰ ਹਾ, ਹੁਨ ਖਰਾ ਏ । (ਖ) ਹੁਨ ਓਦੀ
 ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਖਰੀ ਏ ।
 ਅਵਧ । 1. ਹਾਮੀ ਭਰਨੇ ਦਾ ਸੂਚਕ ਅਵਧਿ । ਚੰਗਾ ।
 ਪ੍ਰ੦—ਖਰਾ, ਬਾਹੁ, ਪਰ ਅ'ਸੀ ਔਂਡ । 2. ਚਨੌਤੀ
 ਦੇਨੇ ਦਾ ਸੂਚਕ ਅਵਧਿ । ਪ੍ਰ੦—ਖਰਾ, ਆਮੇਆਂ ਮੁਡਿਧ
 ਕਦੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ।
 ਪੁ੦ ਖਾਨੇ ਜਾਂ ਵਰਤਨੇ ਦੀ ਝੈਲ ਚੀਜ਼ । ਪ੍ਰ੦—ਥੋ
 ਖਰਾ ਖਾਂਦੇ ਨ, ਖਰਾ ਲਾਂਦੇ ਨ ।
 ਖਰਾਕ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦ ਖੁਰਾਕ] 1. ਖਾਨੇ-ਜੋਗ ਪਦਾਰਥ ।
 ਪ੍ਰ੦—ਕੇਇਂ ਆਸੀ ਕਦੇ ਕੰਦ-ਸੂਲ ਗੈ ਖਰਾਕ ਹੀ । 2.
 ਤਾਕਤ ਦੇਨੇ ਆਲੀ ਗਜਾਡ । ਜਿਧਾਂ—ਖਰਾਕਾਂ ਖਾਨਿਆਂ ।
 3. ਇਕ ਬਕਤ ਚ ਖਾਨੇ ਜਾਂ ਪੀਨੇ-ਜੋਗ ਦੁਆਈ ਦੀ
 ਮਿਕਦਾਰ । ਜਿਧਾਂ—ਦੌਂ-ਦੌਂ ਥੈਟੋਂ ਬਾਦ ਖਰਾਕ ਦਿਵੇ
 ਜਾਨਾ ।
 ਖਰਾਕਨ—ਵਿ੦ ਸਤੀ੦ ਤਾਕਤ ਦੇਨੇ ਆਲੀ ਗਜਾਡ ਖਾਨੇ
 ਆਲੀ । ਜਿਧਾਂ—ਖਰਾਕਨ ਬੁਡੀ ।
 ਖਰਾਕੀ—ਵਿ੦ ਤਾਕਤ ਦੇਨੇ ਆਲੀ ਗਜਾਡ ਖਾਨੇ ਆਲਾ ।
 ਜਿਧਾਂ—ਖਰਾਕੀ ਆਦਮੀ ।
 ਖਰਾ-ਖਰਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਚੋਨਮਾਂ । ਚੰਗਾ-ਚੰਗਾ । ਝੈਲ-ਝੈਲ ।
 ਖਰਾ-ਖੁਟ੍ਟਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਚੰਗਾ ਤੇ ਮਾੜਾ । ਜਿਧਾਂ—ਵਿਨਾ
 ਦਿਕਲੇ ਖਰਾ-ਖੁਟ੍ਟਾ ਸੌਦਾ ਕਰਨਾ ।
 ਪੁ੦ ਚੰਗਾ ਤੇ ਮਾੜਾ ਕਮਮ । ਪ੍ਰ੦—ਹੁਨ ਖਰੇ-ਖੁਟ੍ਟੇ ਦਾ
 ਤ੍ਰੂਂ ਗੈ ਜਿਮੇਵਾਰ ਏ ।
 ਖਰਾ-ਖੁਰਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਸਚਚਾ-ਸੁਚਚਾ । ਜਿਧਾਂ—ਖਰਾ-
 ਖੁਰਾ ਆਦਮੀ ਹੋਨਾ ।
 ਖਰਾ-ਖੋਟਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਖਰਾ-ਖੁਟ੍ਟਾ ।
 ਖਰਾਜ—ਪੁ੦ [ਅ੦ ਖਰਾਜ] ਮਤੈਂਹੁਤ ਰਾਜੇ ਪਾਸੇਆ
 ਹਾਕਮ ਰਾਜੇ ਗੀ ਦਿਤੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਰਕਮ ਵਰੈਰਾ ।
 ਖਰਾਟਾ—ਪੁ੦ [ਤੁ੦ ਖਰੀਟਾ] ਖਰਹਾਡਾ । ਬਰਾਡਾ ।
 ਖਰਾਫ਼—ਪੁ੦ ਡਗਰੋਂ ਗੀ ਪੁੱਡੇ ਆਲੀ ਇਕ ਖਾਸ ਵੜੀ
 ਮਕਖੀ ।
 ਸੁ੦ (ਮਾਲੀ ਗੀ) ਖਰਾਫ਼ ਲਗਨਾ—1. ਖਰਾਫ਼ ਪੁੱਡੇ
 ਕਰੀ ਮਾਲੀ ਦਾ ਨਸ਼ਨਾ । 2. ਕਾਹ੍ਲੇ ਹੋਏ ਦੇ ਇਛਰ-
 ਉਦ਼ਰ ਜਾਨਾ-ਅੀਨਾ ।

ਖਰਾਡਾ—ਪੁੰ ਖੜਹਾਡਾ ।
ਖਰਾਣੀ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗੜੀ) ਖਰਾਨੀ ।
ਖਰਾਤਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਓ ਖਰੈਤ ।
ਖਰਾਤੀਂ—ਵਿਨ ਖਰੈਤੀ ।
ਖਰਾਦ—ਪੁੰ [ਫ਼ਾਂ ਖਰਾਦ] ਖਰਾਦਨੇ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ।
ਖਰਾਦਨ—ਸਤ੍ਰੀਓ ਖਰਾਦਿਧੇ ਦੀ ਜਨਾਨੀ ।
ਖਰਾਦਨਾ—ਕ੍ਰਿਨ ਸੱਤ ਖਰਾਦੈ ਪਰ ਚਾਢਿਧੈ ਪੁਰਜੇ ਬਗੈਰਾ
ਦੀ ਛੁਲਾਈ ਬਗੈਰਾ ਕਰਨੀ ।
ਖਰਾਦਮਾਂ—ਵਿਨ ਖਰਾਦਿਧੈ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਪਲੰਗੈ
ਦੇ ਖਰਾਦਮਾਂ ਪਾਵੇ ।
ਖਰਾਦਿਆ—ਪੁੰ ਖਰਾਦਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕਰਨੇ ਆਲਾ
ਆਦਮੀ ।
ਖਰਾਦੀ—ਵਿਨ ਖਰਾਦੈ ਪਰ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ । ਖਰਾਦਮਾਂ ।
ਪੁੰ ਖਰਾਦਿਆ ।
ਖਰਾਦੋਆਂ—ਵਿਨ ਖਰਾਦਮਾਂ ।
ਖਰਾਨੀ—ਪੁੰ ਲੁਹਨੈ ਆਲੀ ਜਨਾਨੀ ਆਸਟੈਂ ਤਾਰ ਕੀਤਾ
ਗੇਦਾ ਖਾਸ ਪਾਨੀ । ਗਡੀਂ ਆਲਾ ਪਾਨੀ ।
ਖਰਾ-ਪਨ - ਪੁੰ ਖਰਾ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਬ ਜਾਂ ਗੁਣ ।
ਖਰਾਬ—ਵਿਨ [ਅੰ ਖਰਾਬ] 1. ਗਲੇ-ਸਡੇ ਦਾ । ਜਿਧਾਂ-
ਖਰਾਬ ਫਲ ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਸਭੀ । 2. ਜੇਹੜਾ ਖਾਨੇ-
ਜੋਗ ਨੇਈ ਰਾਵੈ । ਜਿਧਾਂ-ਖਰਾਬ ਦਾਲ ਜਾਂ ਖਰਾਬ
ਭਤ । 3. ਭੈਡਾ । ਬੁਰਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖਰਾਬ ਆਦਮੀ ।
4. ਅਥਲੀਲ । ਬਈਸ । ਜਿਧਾਂ-ਖਰਾਬ ਗਲ ਆਖਨੀ ।
5. ਅਣੁਭ । ਮਨ੍ਹਸੁਤ । ਚੰਦਰਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖਰਾਬ ਮੁੱਹਰਤ
ਜਾਂ ਖਰਾਬ ਦਿਨ । 6. ਬਿਗੜੇ ਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖਰਾਬ
ਜਾਗਤ । 7. ਨੁਕਸਦਾਰ । ਪ੍ਰ੦-ਮੇਰੀ ਘੱਡੀ ਖਰਾਬ ਏ,
ਕਿਛੁ ਪਿਛੇ ਰੌਂਹ੍ਦੀ ਏ । 8. ਅੰਧੀ-ਅਕਖੜ ਜਾਂ ਬਦਲੈ
ਕਰੀ ਜੋ ਠੀਕ ਨੇਈ । ਜਿਧਾਂ-ਖਰਾਬ ਮੋਸਮ ।
9. ਮਾਡਾ ਜਾਂ ਬੁਰਾ । ਪ੍ਰ੦-ਓਦੇ ਆਸਟੈਂ ਏ ਬੜੇ
ਖਰਾਬ ਦਿਨ ਨ । 10. ਖਤਰੇ ਆਲਾ । ਚਿਤਾਜਨਕ ।
ਜਿਧਾਂ-ਰੋਗੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਹੋਨੀ ।
ਸੁੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ—1. ਖੁੱਜਲ ਕਰਨਾ । ਪ੍ਰ੦-ਜੇ
ਤੁੰ ਆਪੂੰ ਨੇਈ ਹਾ ਔਨਾ ਤਾਂ ਅਤੇ ਦੌਨੋਂ ਗੀ ਕੀ ਖਰਾਬ
ਕੀਤਾ ? 2. ਬਗਾੜੀ ਦੇਨਾ । ਪ੍ਰ੦-ਸ਼ਹਾਡਾ ਜਾਗਤ
ਵੀ ਉਸੈਂ ਵਰਣ-ਬੈਂਕਰੈ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਏ । 3. ਸਤ ਭੰਗ
ਕਰਨਾ । ਪਤਾਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਕੁਝੈ ਦੀ ਜਨਾਨੀ ਗੀ ਖਰਾਬ
ਕਰਨਾ । 4. ਜਾਧਾ ਕਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਬਾਗੇ ਦੇ ਠੇਕੇ ਚ
ਪੈਸੇ ਖਰਾਬ ਕਰਨੇ । 5. ਗੰਦਾ ਕਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਮਿੱਤੀ
ਚ ਨਚੜੀ-ਨਚੜੀ ਟੱਲੇ ਖਰਾਬ ਕਰਨੇ ।
ਖਰਾਬ-ਖਰਾਬ—ਵਿਨ ਮਾਡਾ-ਮਾਡਾ ।

ਖਰਾਬਾ—ਪੁੰ 1. ਐਹੜ ਬਗੈਰਾ ਪੈਨੇ ਕਰੀ ਜਾਂ ਸੋਕਾ ਲਗਮੀ
ਜਾਨੇ ਕਰੀ ਫਸਲੈ ਗੀ ਪੁੱਜਨੇ ਆਲਾ ਨਕਸਾਨ । ਜਿਧਾਂ-
ਪਟਵਾਰੀ ਕੋਲ ਫਸਲੈ ਦਾ ਖਰਾਬਾ ਦਰਜ ਕਰਾਨਾ ।
2. ਓ ਰਕਵਾ ਜੇਦੇ ਚ ਫਸਲ ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਗੇਦੀ ਹੋਏ ।
ਪ੍ਰ੦-ਪਟਵਾਰੀ ਨੇ ਗ੍ਰਾਂ ਦਾ ਖਰਾਬਾ ਦਰਜ ਕਰੀ ਲੇਅਾ ਏ ।
ਖਰਾਬੀ—ਸਤ੍ਰੀਓ 1. ਖਰਾਬ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ । ਪ੍ਰ੦-
ਛਤ ਨੀਮਾਂ ਹੋਨੇ ਦੀ ਏ ਖਰਾਬੀ ਹੂਨ ਕਿਧਾਂ ਜਾਨੀ ਏ ?
2. ਨੁਕਸ । ਜਿਧਾਂ-ਮਸ਼ੀਨੈ ਚ ਕਿਸ਼ ਖਰਾਬੀ ਹੋਨੀ ।
3. ਬੁਰਾਪਨ । ਜਿਧਾਂ-ਆਦਮੀ ਚ ਕੋਈ ਖਰਾਬੀ ਹੋਨੀ ।
4. ਖੁੱਜਲ-ਖੁਆਰੀ । ਜਿਧਾਂ-ਵਰਖਾ ਚ ਜਾਨ੍ਹੀ-
ਆਲੋਂ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਹੋਨੀ । 5. ਨੁਚਚਪੁਨਾ । ਜਿਧਾਂ-
ਮਹਲ੍ਹੇ ਚ ਖਰਾਬੀ ਕਰਨੀ ।
ਖਰਾ-ਮਲਾ—ਵਿਨ ਪੁੰ ਠੀਕ ਹਾਲਤੀ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲਾ ।
ਪ੍ਰ੦-(ਕ) ਓ ਕਲਲ ਖਰਾ-ਮਲਾ ਹਾ । (ਖ) ਸਥਵੈਰੈ
ਮੋਸਮ ਖਰਾ-ਮਲਾ ਹਾ ।
ਖਰਾਮਾਂ-ਖਰਾਮਾਂ—ਕ੍ਰਿਨ ਵਿਨ [ਤੁੰ ਖਰਾਮਾਂ-ਖਰਾਮਾਂ]
(ਅਪਨੀ ਮਸ਼ੀਨ ਚ) ਬੱਲੋਂ-ਬੱਲੋਂ ।
ਖਰਾਸ਼—ਸਤ੍ਰੀਓ [ਫ਼ਾਂ ਖਰਾਸ਼] 1. ਚਮਡੀ ਦੇ ਛੁਲੋਈ
ਜਾਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ । 2. ਜਿਦੂ ਪਰ ਲਗਨੇ ਆਲੀ ਘਰੀਟ ।
ਜਿਧਾਂ-ਯ਼ਲਾਟ ਟਧੇ ਮਸੂਲੀ ਖਰਾਸ਼ ਲਗਨੀ ।
3. ਖਰੇਸ਼ । ਵਿਰਖਿਰੀ । ਜਿਧਾਂ-ਖਟੂ ਖਾਨੇ ਕਰੀ
ਗੇਨੇ ਚ ਖਰਾਸ਼ ਹੋਨੀ ।
ਖਰਾਸ—ਪੁੰ [ਫ਼ਾਂ ਖਰਾਸ] ਦਾਂਦੈ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਸਦਦੀ
ਕਨੇ ਚੁਲਾਈ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਬੱਡੀ ਚਕਕੀ ।
ਖਰਾਸਨ—ਸਤ੍ਰੀਓ ਖਰਾਸ ਚਲਾਨੇ ਆਲੀ ਜਨਾਨੀ ।
ਖਰਾਸੀ—ਪੁੰ ਖਰਾਸ ਚਲਾਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
ਖਰਾਹੜ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗੜੀ) ਜਖਮੈ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਖੇਡਾ ।
ਖਰੀ—ਅਵਧੀ ਹਾਮੀਂ ਭਰਨੇ ਜਾਂ ਚਨੀਤੀ ਦੇਨੇ ਦਾ ਸੂਚਕ
ਅਵਧਿ । ਖਰਾ ।
ਵਿਨ ਸਤ੍ਰੀਓ 'ਖਰਾ' ਦਾ ਸਤ੍ਰੀ-ਰੂਪ ।
ਸੁੰ ਖਰੀ-ਖਰੀ ਸੁਨਾਨੀ—ਕਰਾਰੇ ਜਵਾਬ ਦੇਨੇ ।
ਖਰੀਦ—ਸਤ੍ਰੀਓ [ਫ਼ਾਂ ਖਰੀਦ] 1. ਮੁਲ੍ਹੇਂ ਲੈਨੇ ਦਾ ਭਾਬ
ਜਾਂ ਕਮਮ । ਜਿਧਾਂ-ਮੰਡੀ ਚਾ ਨਮੋਂ ਅਨਾਜੈ ਦੀ ਖਰੀਦ
ਕਰਨੀ । 2. ਕੀਮਤ-ਖਰੀਦ । ਪ੍ਰ੦-ਦੋ ਸੌ ਰੱਖੇਅਾ ਤੇ
ਇਸ ਕਂਵਲੈ ਦੀ ਅਪਨੀ ਖਰੀਦ ਏ ।
ਵਿਨ ਖਰੀਦੀ ਗੇਦੀ । ਪ੍ਰ੦-ਏ ਜਮੀਨ ਮੇਰੀ ਅਪਨੀ
ਖਰੀਦ ਏ ।
ਖਰੀਦਵਾਰ—ਪੁੰ [ਫ਼ਾਂ ਖਰੀਦਾਰ] ਖਰੀਦਨੇ ਆਲਾ

आदमी ।	खरेड़ा—पु० घाः दा घाड़ा ।
विं० खरीदने दी इच्छा रक्खने आला ।	खरेड़ी—स्त्री० ओ जमीन जाँ जंगल जेदे च खेरै दे मते रुख होन ।
खरीददारी—स्त्री० [फ़ा खरीदारी] 1. खरीदने दा कम्म । जियां—अनाजै दी खरीददारी च माहिर होना । 2. खरीद ।	खरेड़ा—पु० खरखरा ।
खरीदना—क्रि० स० [फ़ा० खरीदना] खरीद करनी ।	खरेड़—पु० खरेड़—अयोग्य आदमी दी आदर- खातर करनी ।
खरीदनामा—पु० [फ़ा०—नामः] वैज्ञानिक ।	खरेढ़—पु० डंगरे दी इक बमारी । म्होखर ।
खरीद-फरोखत—स्त्री० खरीदो-फरोखत ।	खरेत—स्त्री० [अ० खैरात] गरीबें गी दान दे तौरे पर दित्ता जाने आला धन जाँ कोई होर चीज ।
खरीदसाँ—विं० खरीदेआ गेदा । मुलें लेदा ।	खरेती—विं० 1. दान बगैर कन्ने चलने आला । जियां—खरेती हस्पताल । 2. खरेत देने आला ।
खरीदारी—पु० + विं० खरीददार ।	प्र०—ए शाहू बडा खरेती आदमी ए ।
खरीदारी—स्त्री० खरीददारी ।	खरेहूक—स्त्री० खरेहूट ।
खरीदू—खरीदने गी त्यार ।	खरेहूट—स्त्री० शरीर पर लग्नी दी घरीट ते ओदा खेड़ा ।
खरीदो-फरोखत—स्त्री० [फ़ा० खरीदो फरोखत]	खरेड़—पु० खराड़ ।
खरीदने ते बेचने दा कम्म ।	खरेड़ा—पु० खरेड़ा ।
खरीक—स्त्री० [अ० खरीक] अद्ध हाड़ कोला लेइयै अद्ध कत्तै तगर होने आली फसल । हाड़ी ।	खरेड़ू—पु० खरेड़ू ।
खरीसनी—स्त्री० खरेस ।	खरेच—स्त्री० खरेच ।
खरुङ्डना—क्रि० स० खुङ्डना ।	खरोचना—क्रि० स० खरोतना ।
खरुङ्डनी—स्त्री० खरोतनी ।	खरोच—स्त्री० शरीर पर लग्नी दी खराश जाँ घरीट ।
खरुङ्ड—स्त्री० जागते पसेआ कीतो जाने आली शरारत जाँ कवुढ । बहु० खरुङ्डां ।	खरैच ।
खरुङ्डन—विं० स्त्री० खरुङ्डपुना करने आली ।	खरोचना—क्रि० स० [हिं०] खरोतना ।
खरुङ्डपुना—पु० 1. खरुङ्डी होने दा भाव । 2. खरुङ्ड ।	पु० खुरचनी ।
खरुङ्डी—विं० खरुङ्डपुना करने आली ।	खरोट—पु० खोड़ । अखरोट ।
खरेई—स्त्री० [डुड़-वसंतगड़] पानी पौने करी लोहे पर लग्नी जाने आली साम । जंगाल । खेही ।	खरोटा—पु० खनोटा ।
खरेड़—स्त्री० [डुड़-वसंतगड़] खराश लग्नने दा नशान जाँ घरीट ।	खरोड़—पु० खोड़ । अखरोट ।
खरेड़ना—क्रि० स० (कांगड़ी) खडेरना ।	खरोड़ना—क्रि० स० (कांगड़ी) त्रिगलै कन्ने किट्ठा करना ।
खरेड़ा—पु० (जखमै दा) खेड़ा ।	खरोदा—विं० पु० खरोदी । रखोदा ।
खरेड़ू—पु० खरेहूट ।	खरोदिया—क्रि० विं० खरोदी खट्टा पर । जियां— खरोदिया सेई रोहना ।
खरेपड़ा—पु० 1. गारे बगैर दा सुक्का लेड । भेवडा । 2. सट्ट लग्नने करी उतरी गेदा मासै दा सिक्कड़ ।	खरोदी—विं० जेदे पर बछेन नेई पाए दा । जियां— खरोदी खट्ट ।
खरेपड़ी—स्त्री० लौह का-सारा खरेपड़ा ।	क्रि० विं० खरोदिया ।
खरेपड़ू—पु० खरेपड़ी ।	खरोत—स्त्री० खरोतने दा भाव ।
खरेस—स्त्री० सधे च होने आली खिरखिरी ।	खरोतना—क्रि० स० कुसै चीजै कन्ने घरेड़ी-घरेड़ीयै पुट्ठना । जियां—पसारै दा तल खरोतना ।
खरेही—[उच्चारण : खरेहू+ई] स्त्री० खरेस ।	खरोतनी—स्त्री० खरोतने दा उपकरण ।
खरेहू—पु० 1. जिदू पर नैह, कन्ने बनने आला जखम । 2. नैह, कन्ने मास पौचने दी क्रिया ।	खरोतनू—पु० निक्की खरोतनी ।
खरेहू—पु० खरेहू ।	

ਖਰੋਲ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਫਰੋਲ ।

ਖਰੋਲਨਾ—ਕਿ ० ਸ ० 1. ਖਰੋਤਨਾ । ਜਿਆਂ-ਧਰਤ ਖਰੋਲਨੀ । 2. ਫਰੋਲ ਦੇਨੀ । ਅਰਤ-ਪਤ ਕਰਨਾ । ਜਿਆਂ-ਚੁ'ਲੀ ਦੀ ਡਾਕਰ ਖਰੋਲਨੀ ।

ਖਰੋਲਨੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਖਰੋਲ ਦੇਨੇ ਆਲੀ ਲਕਡੀ । ਗਰੋਲਨੀ ।

ਖਰੋਲਾ,-ਲਲਾ—ਪੁ ० ਖਰੋਲਨੇ ਆਸਟੈਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਫਰੋਲਾ ।

ਖਰੋਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਦਰੇਧਾ ਪਰ ਬਨੇ ਦਾ ਰਸੋਂ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮੇ ਦਾ ਪੁਲ । ਡੋਲਕੀ । ਘਰੂੰਲ ।

ਖਰੋਣ—ਪੁ ० [ਫਾ ० ਖੁਰੋਣ] ਉਤਸਾਹੁੰ ਦਾ ਸੂਚਕ ਰੌਲਾ । ਜਿਆਂ-ਬੜੇ ਜੋਥ ਤੇ ਖਰੋਣ ਕਨੇ ਨੇਤਾ ਦਾ ਸ਼ਵਾਗਤ ਕਰਨਾ ।

ਖਰੋਣਿਆਂ—ਪੁ ० ਕਰੋਣਿਆ ।

ਖਰੋਹੁੰਡਾ*—ਵਿ ० ਪੁ ० ਖਰੋਡਾ ।

ਖਰੋਹੁੰਡਿਆ*—ਕਿ ० ਵਿ ० ਖਰੋਡਿਆ ।

ਖਰੋਹੁੰਡੀ*—ਵਿ ० + ਕਿ ० ਵਿ ० ਖਰੋਡੀ ।

ਖਰੋਂਚ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਖਰੋਚ ।

ਖਰੋਂਚਨਾ—ਕਿ ० ਸ ० ਖਰੋਤਨਾ ।

ਖਰੌਡਾ—ਪੁ ० ਭਿੜੈਂ-ਬਕਕਰਿਯੇ ਦਿੱਤੇ ਲਤੇ ਦਾ ਬੜੇਅਗ ਗੇਦਾ ਖ'ਲਕਾ ਹਿਸਸਾ ।

ਖਰੌਡੇ—ਪੁ ० ਬਹੁ ० 1. ਖਰੌਡੇ ਦਾ ਸਲੂਨਾ । 2. 'ਖਰੌਡਾ' ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ।

ਖਰਕ*—ਸ਼੍ਰੀ ० ਖਰਕ ।

ਖਰੰਕਨਾ*—ਕਿ ० ਅ ० + ਕਿ ० ਸ ० ਖਰਕਨਾ ।

ਖਰੰਚ—ਪੁ ० [ਫਾ ० ਖਰੰਚ] 1. ਕੁਸੈ ਕਮੈਂ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਖਪਤ । ਜਿਆਂ-ਟਵਰਦਾਰੀ ਵਧਨੇ ਕਰੀ ਰਾਸ਼ਨੈ ਤੇ ਕਾਪ੍ਪੇਂਦੇ ਦਾ ਖਰੰਚ ਬਧੀ ਜਾਨਾ । 2. ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਗੀ ਖਰੀਦਨੇ, ਬਨਾਨੇ ਬਗੈਰਾ ਆਸਟੈਂ ਪੈਸਾ ਖਰੰਚਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਆਂ-ਵਾਹੁੰ ਜਾਂ ਬਮਾਰੀ ਪਰ ਬੜਾ ਖਰੰਚ ਹੋਣਾ । 3. ਖਰੰਚ । ਜਿਆਂ-ਮਾਊ-ਬੱਕੈ ਗੀ ਖਰੰਚ ਭੇਜਨਾ ।

ਸੁ ० ਖਰੰਚ ਐਨਾ=ਖਰੰਚ ਕਰਨੇ ਪੈਨਾ । ਪ੍ਰ੦-ਏਗਤੀ ਸੂਟ ਵਨੋਆਨੇ ਪਰ ਮਤਾ ਖਰੰਚ ਆਧਾ ।

ਖਰੰਚ ਕੜ੍ਹਨਾ=ਕੀਤਾ ਦਾ ਜਾਂ ਹੋਏ ਦਾ ਖਰੰਚ ਕੁਸੈ ਤਰੀਕੇ ਕਨੇ ਪੂਰਾ ਕਰੀ ਲੈਨਾ ।

ਖਰੰਚ ਖਲਾਨਾ ਜਾਂ ਟੋਰਨਾ=ਧਰੈ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਆਰਥਕ ਵਧਵਸਥਾ ਚਲਾਨੀ ।

ਦਮਾਗ ਖਰੰਚ ਕਰਨਾ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਵਾਰੈ ਗੈਹੁੰ ਰਾ ਸੋਚ-

ਬਚਾਰ ਕਰਨਾ ।

ਖਰੰਚ-ਖਰੰਡ=ਪੁ ० ਖਰੰਚ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਆਂ-ਵਾਹੁੰ-ਕਾਰਜੇ ਬਗੈਰਾ ਪਰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਕਨੇ ਖਰੰਚ-ਖਰੰਡ ਕਰਨਾ ।

ਖਰੰਚ-ਖਰਾਬਾ=ਪੁ ० ਮਤਾ ਜਾਂ ਵੇ-ਸ਼ਹਾਬਾ ਖਰੰਚ ਹੋਨੇ ਜਾਂ ਕਰਨੇ ਵੀ ਸਥਤਿ ।

ਖਰੰਚ-ਖਰੰਚਾਂ=ਪੁ ० ਖਰੰਚ ਬਗੈਰਾ ।

ਖਰੰਚਨਾ—ਕਿ ० ਸ ० ਖਰੰਚ ਕਰਨਾ । ਸੁ ० ਖ'ਲੇ ਹਟਿੰ ਖਰੰਚਨਾ=ਦਲੇਰੀ ਕਨੇ ਖਰੰਚ ਕਰਨਾ ।

ਖਰੰਚ-ਪਟਠਾ—ਪੁ ० ਖਰੰਚ ਆਸਟੈਂ ਲੋਡਚਦਾ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਜਿਨਸ ਬਗੈਰਾ । ਜਿਆਂ-ਧਰੈ ਦਾ ਖਰੰਚ-ਪਟਠਾ ਚਲਾਨਾ ।

ਖਰੰਚ—ਪੁ ० 1. ਗੁਜਾਰੇ ਆਸਟੈਂ ਥਾਨੇ ਆਲੀ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਰਕਮ । ਜਿਆਂ-ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਖਰੰਚ ਦੇਨਾ ਜਾਂ ਲੈਨਾ । 2. ਕੁਸੈ ਕਮੈਂ ਬਗੈਰਾ ਆਸਟੈਂ ਖਰੰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਰਕਮ । ਜਿਆਂ-(ਕ) ਮਕਾਨੈ ਪਰ ਖਰੰਚ ਹੋਨਾ । (ਖ) ਆਨੇ-ਜਾਨੇ ਦਾ ਖਰੰਚ ਦੇਨਾ । (ਗ) ਵਿਜਲੀ ਪਰ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਕੀਵੁੰ-ਚਾਲੀ ਰੱਪੇ ਖਰੰਚ ਆਨਾ । 3. ਸਕਦਦਮੇ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਵਾਰੈ ਚ ਖਰੰਚੀ ਗੇਵੀ ਰਕਮ । ਜਿਆਂ-ਖਰੰਚੇ ਦਾ ਦਾ'ਵਾ ਕਰਨਾ । 4. ਅਨਦਰਸ ਬਗੈਰਾ ਆਸਟੈਂ ਦਰੰਜੀ ਗੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਕਾਪ੍ਡਾ । 5. ਅਦਾਲਤੀ ਚ ਸਕਦਦਮੇ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਚ ਗੁਆਹੈਂ ਦੇ ਖਰੰਚ ਦੇ ਤੌਰੇ ਪਰ ਜਮਾ ਕਾਰਾਈ ਗੇਵੀ ਰਕਮ । ਜਿਆਂ-ਖਰੰਚ ਰਖਾਇਥੈ ਗੁਆਹੁੰ ਤਲਵ ਕਰਾਨਾ । 6. ਖਰੰਚ ਹੋਨੇ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਤਖਮੀਨਾ । ਪ੍ਰ੦-ਚਵਾਂਰੀ ਦੀ ਧਾਮਾਂ ਪਰ ਗੁਨੀ ਚੀਲੋਂ ਦਾ ਖਰੰਚ ਏ ।

ਖਰੰਡਿ—ਵਿ ० 1. ਖਰੰਚ ਕਰਾਨੇ ਜਾਂ ਖਰੰਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ । ਪ੍ਰ੦-ਬਵੈ ਰੋਕੀ ਲੇਅਗ ਨੇਈ ਤਾਂ ਜਾਗਤ ਤੇ ਚਿੱਧਸ ਪੁਆਨੇ ਪਰ ਹੋਰ ਅਟਠ-ਦਸ ਜਹਾਰ ਖਰੰਡਿ ਹਾ । 2. ਖਰੰਚਾਰ । ਪ੍ਰ੦-ਸ਼ਾਹੈਂ ਦਾ ਜਾਗਤ ਏ, ਖਰੰਡਿ ਕੀ ਨੇਈ ਹੋਗ ।

ਖਰੰਕਾਂ—ਵਿ ० ਖਰੰਚਾਰ ।

ਖਰੰਚ-ਖਰੰਚਾਂ=ਪੁ ० ਖਰੰਚ ਬਗੈਰਾ ।

ਖਰੰਚਨਾ—ਕਿ ० ਸ ० ਖਰੰਚ ਕਰੋਆਨਾ ।

ਖਰੰਚ-ਪਾਨੀ=ਪੁ ० ਖਰੰਚ ਬਗੈਰਾ । ਪ੍ਰ੦-ਸਨੇਹਾ ਲੇਇਥੈ ਜੇਹੁੰਡਾ ਜਾਗ, ਉਸੀ ਖਰੰਚ-ਪਾਨੀ ਤੇ ਦੇਨਾ ਗੈ ਪੈਗ ।

ਖਰੰਚਾਰ—ਵਿ ० ਜ਼ਰੂਰਤਾ ਕੋਲਾ ਜਿਆਦਾ ਖਰੰਚ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।

ਖਰੰਲੀਲਾ—ਵਿ ० ਪੁ ० 1. ਖਰੰਚਾਰ । 2. ਜੇਦੇ ਪਰ ਮਤਾ ਖਰੰਚ ਐਨੇ ਵੀ ਮੇਦ ਹੋਏ । ਪ੍ਰ੦-ਏ ਬੜੀ ਖਰੰਲੀਲੀ ਯੋਜਨਾ ਏ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹੇ ਪੈਸੇ ਕੁਝੇ ?

खर्च—वि० 1. खर्च करने गी त्यार । 2. खर्चार ।
 खर्चों-खर्ची—स्त्री० घड़ी-घड़ी खर्च करने दी हालत ।
 खर्चेना—क्रि० स० खर्चेआ जाना ।
 खर्ड—स्त्री० खरड़ ।
 खर्ड-खर्ड—स्त्री० खरड़-खरड़ ।
 खर्ड ग्यान—पु० झूठा ग्यान ।
 खर्डग्यानी—वि० अग्यानी ।
 खर्डी—पु० खरड़ा ।
 खर्पना—क्रि० अ० खरपना ।
 खर्पना—क्रि० स० खरपना ।
 खर्ब—वि० [सं० खर्व] संख्या च सौ अर्व ।
 पु० सौ अर्व दी संख्या ।
 खरटा,-ट्टा—पु० खरहाड़ा । घरड़ा ।
 खर्ल—पु० खरल ।
 खरहाड़ा—क्रि० अ० खरहाड़े मारने ।
 खरहाड़ा—पु० सुते दे कुसै आदमी दे, खुल्ले रेहू दे
 मूँहै चा निकलने आली खरड़-खरड़ दी थवाज ।
 घरड़ा । जियां-खरहाड़े मारने ।
 खरहोना—क्रि० अ० रोहें जां खौहू रे होइयै बोलना ।
 खल—स्त्री० 1. [हिं० खली] तेल निकलने परैत्त बचे
 दा सरेआं बौरा दा फोक । 2. (कांगड़ी) चमड़ा ।
 पु० [सं०] खलाड़ा ।
 वि० [सं०] दुष्ट । नीच । जियां-खलनायक ।
 मु० केइ खल गाहे दे होने=1. खरांट होना ।
 2. तजवेंकार होना ।
 खल ते खंड इकके भाँड होली=चंगी ते माड़ी चीजै
 च फर्क नेइ करना । आपराजी दी स्थिति होनी ।
 खु० दित्ती खल नेइ लां ते कोहलू उट्टन जाँ=
 आदरै-प्यारै दा मौका खुंझाइयै पिछ्ठों ज्ञास मारनी ।
 खलई—स्त्री० 1. (गद्दकी) सुलेआं । 2. (कांगड़ी)
 पक्खर । परवाना । पतंगा ।
 खलक—स्त्री० [अ० खल्क] 1. मनुख-मातर । बनी-
 आदम । 2. सारी मखलुक ।
 खलकत—स्त्री० [अ० खिलकत] मते लोके दा जमघट
 जां कट्ठ । लोके दी भीड़ । जन-समूह ।
 ख'लका—वि० पु० 'उपरला' दा उल्ट । हेठला ।
 मु० ख'लके डाह्लेआ पौना=थोड़े जनेह, नक्सानै
 कन्ने गै नसीहूत होई जानी ।
 खल-खल—पु० घड़े बगैरा चा पानी उगधरने दी छेड़ ।
 खलखैना,—न्ना—पु० खुक्खल उड्डरने दी स्थिति ।

जियां—दरी फडने करी बड़ा खलखैना पौना ।
 खलगत—स्त्री० खलकत ।
 खलगणा—पु० (कांगड़ी) खलखैना ।
 खलजगन—पु० चीजें दे बे-तरतीबी दी हालती च पेदे
 होने दा भाव । त्राड़ । खलार ।
 खलड़ा—पु० सुकी दी खलल ।
 खलड़ी—स्त्री० 1. शरीर दी उपरली चमड़ी ।
 2. बोल जां थैले दे रूनै च बरतोने आली, बकहरे
 बगैरा दी खलल ।
 लु० अनडरी खलड़ी होनी=बड़ा निडर होना ।
 खलड़ी डर लेइ होना=अनडर होना ।
 खलड़ी तुआरयी=सस्त मार देनी जां चाढ़नी ।
 खलड़—पु० छिल्लू दी खललै दा बोल ।
 खलत-मलत—वि० [तु० खलतमलत] रली-मिली गेदा ।
 जियां—दो गीत खलत-मलत होई जाने ।
 खलदरा—पु० चीड़ी दे बूटे चा निकलने आला बरोजा ।
 रेजन ।
 खलदरी—वि० जेदे च खलदरा होए । जियां-खलदरी
 शतीरी ।
 खलना—क्रि० अ० 1. दूटे बगैरा दियें जड़े गी खरक
 लगनी । जियां-(क) नाले दे कढ़े होने करी सरीहू
 खलना । (ख) रोड़ लगने करी ढाव खलनी ।
 2. जखमै बगैरा करी गरी जाना । जियां-पाके
 करी लत खलनी । 3. [हिं०] अबखरना । प्र०-
 मिथी उसदा ए लावा बड़ा खलदा ऐ ।
 खलनाथक—पु० [लं०] नाटकै बगैरा च नाथकै दा
 बरोधी प्रमुख पातर ।
 खलबंग—स्त्री० (बसोहली) लुहारै बगैरा दी धौंकनी ।
 खलबल—स्त्री० [हिं०] खलबली ।
 खलबली—स्त्री० [हिं०] अफरान-तफरी ।
 खलभेही—पु० (अस्सर) ढोलै बगैरा गी खल्लां मढ़ने
 आला आदमी ।
 खलल—पु० [अ० खलल] चलदे कस्मी च पाई जाने
 आली रकावट जां पौने आला विघ्न ।
 खललअंदाज—वि० [अ०—फ़ा० अंदाज] खलल पाने
 आला ।
 खललअंदाजी—स्त्री० खलल पाने दा भाव । दखल-
 अंदाजी ।
 खललबाज—वि० [अ०—फ़ा० बाज] खलल पाने दे
 सभां आला ।

ਖਲਹੇਡਾ ਜਾਨਾ ।
 ਖਲਹੋਨਾ—ਕਿਉ ਸਹੋਨਾ । 1. ਖੋਲਨ ਹੋਨਾ । ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਤੀ ਦਾ
 ਕੁਝਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲਾ ਨੇਈ ਖਲਹੋਦਾ । 2. ਖੇਡਨ ਹੋਨਾ ।
 ਖਵਾਡਾ—ਪੁਹੂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਲਾਡਾ । ਜਿਧੀ—ਕਣਕ
 ਖਵਾਡੇਆ ਗਾਹੀ ਲੈਣੀ ।
 ਖਸ਼ਕਾਸ—ਤੁਭਹੋ ਖਸਕਾਸ ।
 ਖਸ਼ਕਾਸ-ਕ—ਵਿਚੋ ਖਸਕਾਸ-ਭਰ ।
 ਖਸ਼ਕਾਸ-ਭਰ—ਵਿਚੋ ਖਸਕਾਸ-ਭਰ ।
 ਖਸ਼ਕਾਸੀ—ਵਿਚੋ ਖਸਕਾਸੀ ।
 ਖਸ਼ਬੂ—ਸਤ੍ਰੀਓ ਖੁਸ਼ਬੂ ।
 ਖਸ਼ਬੂਦਾਰ—ਵਿਚੋ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ।
 ਖਸ਼ਬੂ—ਸਤ੍ਰੀਓ ਖੁਸ਼ਬੂ ।
 ਖਸ਼ਬੀਈ—ਸਤ੍ਰੀਓ ਖੁਸ਼ਬੂ ।
 ਖਸ਼ਬੀਦਾਰ—ਵਿਚੋ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ।
 ਖਸ਼ਾਮਤੀ—ਸਤ੍ਰੀਓ ਖਸ਼ਾਮਦ ।
 ਖਸ਼ਾਮਦ—ਸਤ੍ਰੀਓ [ਫਾਲ ਖੁਸ਼ਾਮਦ] ਤਰਲਾ-ਸਿਨਤ ।
 ਖਸ਼ਾਮਦਨ—ਵਿਚੋ ਸਤ੍ਰੀਓ ਖਸ਼ਾਮਦਾਂ ਕਰਨੇ ਆਲੀ ।
 ਸਤ੍ਰੀਓ ਖਸ਼ਾਮਦਾਂ ਕਰਨੇ ਆਲੀ ਜਾਨਨੀ ।
 ਖਸ਼ਾਮਦਾਂ-ਵਿਚੋ [ਫਾਲ] ਖਸ਼ਾਮਦਾਂ ਕਰਾਨਿਧੀ
 ਪੱਚੰਦ ਕਰੋ ਆਲਾ ।
 ਖਸ਼ਾਮਦੀ—ਵਿਚੋ ਖਸ਼ਾਮਦਾਂ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖਸ਼ਾਮਦੀ-ਛਦੂ—ਪੁਹੂ ਚਾਪਲੂਸ ਆਦਮੀ ।
 ਖਸ—ਪੁਹੂ । [ਫਾਲ ਖਸ] ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮੀ ਦਾ ਥਾਡ,
 ਸੋਹੇ ਦੇ ਦਿਨੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ੋਂ - ਦੁਆਰਿਯੋਂ ਪਰ ਲਾਨੇ ਆਸਤੈ
 ਜੇਦਿਆਂ ਠੰਡਿਆਂ ਸਿਰਕਿਆਂ ਵੀ ਬਨਾਇਆਂ ਜੇਦਿਆਂ
 ਨ । 2. ਕਥਮੀਰਾ ਦੇ ਦਰਖਣ ਤੇ ਗੜਵਾਲ ਪ੍ਰਦੇਈ
 ਦੇ ਤੱਤਰਦੇ ਪਹਾਡੀ ਅਲਾਕੇ ਦਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਨਾਂ ਤੇ
 ਉਸ ਅਲਾਕੇ ਚ ਰੈਹੁਨੇ ਆਲੀ ਇਕ ਜਾਤਿ । 3. ਖਸ
 ਜਾਤਿ ਦਾ ਇਕ ਆਦਮੀ । 4. ਓ ਧਸੂਡੀ, ਜੇਦਾ ਡੰਗ
 ਵੱਡੀ ਗੇਦਾ ਹੋਏ ।
 ਖਸਕਾ—ਪੁਹੂ ਸੱਤੀ ਚੰਡੀ ਕੱਧਾ ਪਰ ਘਟਣ ਚੰਡੀ ਕੱਧ
 ਸੁਆਰਨੇ ਕਰੀ, ਹੇਠਲੀ ਕੱਧਾ ਦਾ ਬਥੇਆ ਰੈਹੁਨੇ ਆਲਾ
 ਧਾਡ ।
 ਖਸਕਾਝ—ਵਿਚੋ ਖਸਕਾਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ । ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਨੇ ਨੇਈ
 ਅੰਦਾ ਤਾਂ ਓ ਤੇਰੀ ਧੱਡੀ ਖਸਕਾਝ ਹਾ ।
 ਖਸਕਾਨਾ—ਕਿਉ ਸਹੋਨਾ । 1. ਇਕ ਥਾਹੁਰ ਦਾ ਸਰਕਾਈ
 ਫੂਏ ਥਾਹੁਰ ਧਰਨਾ । ਜਿਧੀ—ਵਰਾਂਡੇ ਚਾ ਅਲਮਾਰੀ
 ਖਸਕਾਨੀ । 2. ਚੌਰੀ ਕਰੀ ਲੈਨਾ । ਗਾਧਵ ਕਰਨਾ ।
 ਜਿਧੀ—ਮੇਜੇ ਪਾਰ ਰਸਾਲ ਖਸਕਾਨਾ । 3. ਬਰਗਲਾਈ
 ਲੈਨਾ । ਜਿਧੀ—ਕਿਸ਼ ਬਢ ਤਨਖਾਹੀ ਦਾ ਲਾਲਚ

ਦੇਇਥੈ ਨੌਕਰ ਖਸਕਾਨਾ । 4. ਹੜ੍ਡੀ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਜੋਡ
 ਟਾਲੀ ਦੇਨਾ । ਜਿਧੀ—ਸੂਂਡਾ ਖਸਕਾਨਾ ।
 ਖਸਕਾਸ—ਤੁਭਹੋ [ਅਨ ਖਸਖਾਸ] ਪੋਸ਼ਟੀ ਦੇ ਫੋਡੇ ਚਾ
 ਨਿਕਲਨੇ ਆਂਤੇ ਓਵੇ ਵੀਡ ।
 ਖਸਕਾਸ-ਕ—ਵਿਚੋ ਖਸਕਾਸ-ਭਰ ।
 ਖਸਕਾਸ-ਭਰ—ਵਿਚੋ ਖਸਕਾਸੀ ਦੇ ਇਕ ਦਾਨੇ ਜਿਨਨਾ ।
 ਖਸਕਾਸੀ—ਵਿਚੋ । 1. ਪੋਸ਼ਟ ਦੇ ਫੋਡੇ ਜਾਂ ਖਸਕਾਸੀ ਦੇ
 ਰੰਗੀ ਦਾ । 2. ਕਤਰਿਯੈ ਨਿਵਕਾ-ਨਿਕਕਾ
 ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ । ਜਿਧੀ—ਖਸਕਾਸੀ ਦਾਡੀ ਜਾਂ
 ਸਿਰੈ ਦੇ ਖਸਕਾਸੀ ਬਾਲ ।
 ਖਸਖਾਸੀ—ਤੁਭਹੋ ਖਸਕਾਸ ।
 ਖਸਖਾਸੀ—ਵਿਚੋ ਖਸਕਾਸੀ ।
 ਖਸਖਾਸੀ—ਤੁਭਹੋ ਖਸਕਾਸ ।
 ਖਸਗਲੀ—ਵਿਚੋ ਖਸਕਾਸੀ ।
 ਖਸ—ਪੁਹੂ [ਅਨ ਖਸਮ] । 1. ਪਤਿ । ਘਰੈ-ਆਲਾ ।
 2. ਸਵਾਸੀ । ਮਾਲਕ ।
 ਸੁਹੂ ਖਸਮ ਕਰਨਾ—ਦੂਆ ਘਰੈ-ਆਲਾ ਕਰੀ ਲੈਨਾ ।
 ਜੁਹੂ ਆਡੀ-ਬਨੇ, ਖਸਖੈ ਫਨੇ—ਸਿਰੈ ਦੇ ਸਾਈ ਦੇ
 ਨੇਈ ਰੈਹੁਨੇ ਪਰ ਰੋਕ-ਬੰਦਥ ਨੇਈ ਰੈਹੁਨੀ ।
 ਤਏ ਰਾਨੀ ਜੇਹੁਡੀ ਖਸਖੈ ਜਾਨੀ—(ਅਥ ਸਪਣਟ ਏ)।
 ਖਸਮ ਬੁਡਾ, ਕ੍ਰੀਮਲ ਤਰਲੀ, ਜੇ ਗਲਲ ਆਖੈ ਤਏ
 ਕਰਨੀ—(ਅਥ ਸਪਣਟ ਏ)।
 ਖੇਤੀ ਖਸਖੈ ਸੇਤੀ—ਆਪੂ ਜਗਰਾਨੀ ਰਖਖਨੇ ਆਲਾ
 ਮਾਲਕ ਹੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਸ਼ੇਹੀ ਫਾਧਦਾ ਲੇਈ ਸਕਦਾ ਏ ।
 ਨਾਨੀ ਖਸਮ ਕਾਰੈ ਬੋਹੁਤ ਚਟੀ ਭਰੈ—ਕਰੈ ਕੋਈ,
 ਭਰੈ ਕੋਈ ।
 ਬਾਝ ਖਸਮੈ ਸੌਨ ਚਿਹਾਈ—ਦਿਕਖ-ਮਾਲ ਕਰਨੇ ਆਲੇ
 ਦੇ ਨੇਈ ਰੈਹੁਨੇ ਪਰ ਨੈਹੁਣਾ ਕਾਂਡੇ ਦੇ ਫੁਲਲ ਬੀ ਸੁਕਕੀ
 ਜਦੇ ਨ ।
 ਖਸਮਖਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀਓ ਖਸਮਖਾਨੀ ।
 ਖਸਮ-ਗਸਾਈ—ਪੁਹੂ । 1. ਬੇਲੀ-ਵਾਰਸ । 2. ਘਰੈ-ਆਲਾ ।
 ਖਸਮ-ਗੁਸਾਈ—ਪੁਹੂ ਖਸਮ-ਗਸਾਈ ।
 ਖਸਮ-ਪੋਸਾਈ—ਪੁਹੂ ਖਸਮ-ਗਸਾਈ ।
 ਖਸਮ-ਤ੍ਰੀਮਤ—ਕਹੁਹੋ ਖਸਮ ਤੇ ਤ੍ਰੀਮਤ ।
 ਖਸਮਧਿਟਡੀ—ਸਤ੍ਰੀਓ ਇਕ ਗਲ ।
 ਖਸਮਧਿਟਟੀ—ਸਤ੍ਰੀਓ ਖਸਮਖਾਨੀ ।
 ਖਸਮਖਾਨਾ—ਪੁਹੂ ਇਕ ਗਲ ।
 ਵਿਚੋ ਪੁਹੂ ਮਾਲਕੈ ਦਾ ਨਕਸਾਨ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖਸਮਖਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀਓ ਜਾਨਨੀ ਗੀ ਕੁਡੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ
 ਇਕ ਗਲ ।

ਖਸਰਾ—ਪੁੰ [ਹਿੰ] 1. (ਪਟਵਾਰੀ ਕੋਲ ਹੋਨੇ ਆਲਾ) ਗ੍ਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰੋਂ ਜਾਂ ਜਸੀਨੇ ਦੀ ਵੱਡ ਤੇ ਉੱਦਾ ਰਕਵਾ ਵਗੈਰਾ ਦਸ਼ਨੇ ਆਲਾ ਖਾਕਾ। 2. ਓ ਰਜਿਸਟਰ ਜੇਦੇ ਚ ਗ੍ਰਾਂ ਦੇ ਖਸਰੇ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਹੋਏ। 3. ਤਥਾ ਰਜਿਸਟਰ ਦੇ ਮਤਾਵਕ ਕੁਸੈ ਇਕ ਖੇਤਰੈ ਦਾ ਰਕਵਾ। 4. ਜਿਆਂ ਜਾਗਤੇ ਗੀ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਝੱਜਲ ਨਾਂ ਦੀ ਵਸਾਰੀ।

ਖਸਰਾ ਆਬਾਦੀ—ਪੁੰ [ਹਿੰ+ਫਾੰ] ਗ੍ਰਾਂ ਦੇ ਸਕਾਨੇ ਤੇ ਖਸਨੀਕੇਂ ਦੀ ਸੂਚੀ, ਜੇਦੇ ਚ ਮਲਕੀਅਤ ਵਗੈਰਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚ ਜਾਨਕਾਰੀ ਦਰਜ ਹੋਣੀ ਏ।

ਖਸਰਾ ਗਰਦੌਰੀ—ਪੁੰ [ਹਿੰ—ਫਾੰ ਗਿਰਦਾਰੀ] ਓ ਰਜਿਸਟਰ ਜੇਦੇ ਚ ਖਸਰਾ-ਨੰਬਰ ਦੇ ਮਤਾਵਕ ਗਰਦੌਰੀ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਏ।

ਖਸਰਾ ਤਕਸੀਮ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਹਿੰ—ਅੰ ਤਕਸੀਮ] 1. ਖਸਰੋਂ ਦੀ ਤਕਸੀਮ ਦਾ ਰਿਕਾਈ। 2. ਕੁਸੈ ਇਕ ਖਸਰਾ-ਨੰਬਰ ਦੇ ਖੇਤਰੈ ਦੀ ਤਕਸੀਮ ਜਾਂ ਵੱਡ।

ਖਸਰਾ ਵੇਹ—ਪੁੰ ਖਸਰਾ ਆਬਾਦੀ।

ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ—ਪੁੰ [ਹਿੰ—ਅੰ ਨੰਬਰ Number] ਖਸਰੇ ਚ ਦਰਜ ਖੇਤਰੈ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਨੰਬਰ।

ਖਸਲਤ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਅੰ ਖਸਲਤ] 1. ਆਦਤ। ਜਿਆਂ-ਚੰਗੀ ਜਾਂ ਮਾਡੀ ਖਸਲਤ। 2. ਸਭਾਡ। ਪ੍ਰੋ-ਭੁਰੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਖਸਲਤ ਨੇਈ ਬਦਲਦੀ।

ਖਸਲਤਨ—ਕ੍ਰਿ 0 ਵਿੰ ਖਸਲਤ ਦੇ ਤੌਰੈ ਪਰ। ਆਦਤਾ ਅਨੁਸਾਰ।

ਖਸਾਰਾ—ਪੁੰ [ਅੰ ਖਸਾਰੇ] 1. ਕਸਾਰਾ। ਬਾਟਾ। 2. ਥੋਡੀ ਕਮੀ।

ਖਸਾਲ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖਸਾਲੀ।

ਖਸਾਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਸੰ 0 ਖਣਾਲਿਆ] 1. ਖਸ ਜਾਤਿ ਦਾ ਨਵਾਸ-ਸਥਾਨ। 2. ਜਮ੍ਮੂ ਪ੍ਰਾਂਤ ਚ ਵਸਾਹਾਂ ਦਾ ਅਲਾਕਾ।

ਖਸਿਧਤ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖਾਸੀਧਤ।

ਖਸੀਤਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖਾਸੀਧਤ।

ਖਸੂਮਤਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਕਸੂਮਤ।

ਖਸੂਮਤਨਾਂ—ਵਿੰ ਸਤ੍ਰੀ 0 ਕਸੂਮਤੀ।

ਖਸੂਮਤੀਾਂ—ਵਿੰ ਕਸੂਮਤੀ।

ਖਸੂਸਨ—ਕ੍ਰਿ 0 ਵਿੰ [ਅੰ ਖਸੂਸਨ] ਖਾਸ ਤੌਰੈ ਪਰ।

ਖਸੂਸਿਧਤ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਅੰ ਖੁਸੂਸੀਧਤ] ਕੋਈ ਖਾਸ ਗੁਣ ਜਾਂ ਬਣੇਣਤ।

ਖਸੂਸੀ—ਵਿੰ [ਅੰ ਖੁਸੂਸੀ] ਵੱਡਾ ਖਾਸ।

ਖਸਤਾ—ਵਿੰ [ਫਾੰ ਖਸਤ :] 1. ਭੁਰ-ਭੁਰ। ਜਿਆਂ-ਖਸਤਾ ਮਟਠੀ। 2. ਅਰਥਕ ਤੌਰੈ ਪਰ ਮਾਡਾ। ਪ੍ਰੋ-

ਅਜਜਕਲ ਤਸਦੀ ਹਾਲਤ ਵੱਡੀ ਖਸਤਾ ਏ। 3. ਗਰਸਾਲ। ਜਿਆਂ-ਖਸਤਾ ਸਕਾਨ। 4. ਪੱਡੇ ਦਾ। ਜਿਆਂ-ਖਸਤਾ ਕਾਗਜ। ਪੁੰ ਖੋਆ ਤੇ ਸੰਵਾ ਭਰਿਧੈ ਬਨਾਈ ਜਾਨੇ ਆਲੀ, ਸੈਵੇ ਦੀ ਇਕ ਸਟੋਆਈ। ਪਲਾਕਡੀ।

ਖਸਤਾਦਿਲ—ਵਿੰ ਜੇਦੇ ਦਿਲ ਤੁਟ੍ਟੀ ਗੇਦਾ ਹੋਏ।

ਖਸਤਾਦਿਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖਸਤਾਦਿਲ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ।

ਖਸਤਾਪਨ—ਪੁੰ ਖਸਤਾ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।

ਖਸਤਾ ਮਜਾਜ—ਵਿੰ [ਫਾੰ—ਅੰ ਮਿਜਾਜ] ਕਮਜੋਰ, ਵਸਾਰ ਜਾਂ ਢਿਲਾ।

ਖਸਤਾ ਮਜਾਜੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖਸਤਾ ਮਜਾਜ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ।

ਖਸਤਾਹਾਲ—ਵਿੰ [ਫਾੰ+ਅੰ] ਜੇਦੀ ਆਰਥਕ ਦੱਸਾ ਮਾਡੀ ਹੋਏ।

ਖਸਤਾਹਾਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖਸਤਾਹਾਲ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ।

ਖਸ੍ਸ—ਪੁੰ ਖਸ।

ਖਸ੍ਸੀ—ਵਿੰ 1. ਨਪੁੰਸਕ ਕਰੀ ਦਿੱਤਾ ਗੇਦਾ। 2. ਨਪੁੰਸਕ।

ਖਾਂ—ਪੁੰ [ਤੁ 0 ਖਾਨ] ਪਠਾਨੇ ਦੇ ਨਾਂ ਕਨੇ ਲਗਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਪ੍ਰਤਿਯ ਖਾਨ।

ਖਾਂ-ਖਾਂ—ਪੁੰ 1. ਖੌਹੈਰੇ ਹੋਇਧੈ ਬੋਲਨੇ ਦਾ ਭਾਵ। 2. ਖਾਓ-ਖਾਈ।

ਮੁੰ ਖਾਂ-ਖਾਂ ਕਰਦੇ ਪੈਨਾ—ਖੌਹੈਰੇ ਹੋਇਧੈ ਗਲ ਕਰਨੀ।

ਖਾਂ-ਖਾਂ ਲਾਈ ਰਕਖਨੀ—ਹਰ ਕੇਲੈ ਖਾਨੇ ਦਾ ਲੁਚ ਹੋਨਾ।

ਖਾਂਗਣਾ—ਕ੍ਰਿ 0 ਅੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਾਂਘਨਾ।

ਖਾਂਘੜਾ—ਵਿੰ ਪੁੰ ਖਾਂਘੜ ਗਰੈ ਜਾਂ ਸੰਹੀ ਦਾ। ਜਿਆਂ-ਖਾਂਘੜਾ ਤੁਦਧ।

ਖਾਂਘੜੀ—ਵਿੰ ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖਾਂਘੜ।

ਖਾਂਚਾ—ਪੁੰ [ਫਾੰ ਖਾਂਚ :] ਛਾਵਾ-ਫਰੋਸ਼ੈ ਦਾ ਛਾਵਾ।

ਖਾਂਚੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 (ਵਲੌਰ) ਖਾਂਚੀ।

ਖਾਂਸੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਹਿੰ] ਖਾਂਥ।

ਖਾਂਥ—ਕ੍ਰਿ 0 ਅੰ ‘ਹੋਨਾ’ ਕ੍ਰਿਧਾ ਦਾ ਭੂਤ ਕਾਲਕ ਰੂਪ। ਹਾ।

ਖਾਈ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਸੰ 0 ਖਾਤ] 1. ਕਡਵੇਆ ਗੇਦਾ ਲਸ਼ਮਾ ਤੇ ਝੁੱਹਗਾ ਟੋਆ। 2. ਕਿਲੇ ਦੇ ਚਤੁਰਕਥੀਂ ਬਨਾਈ ਗੇਦੀ ਝੁੱਹਗੀ ਖੇਲ।

ਖਾਈਂ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖਾਨੇ ਦਾ ਕਮਮ।

खु० खाई भली जां कमाई=जिसी बगैर हथ्य-पैर
लहाए खाने गी ध्वेई जा ओ कमाने दा कश्ट की
करन लगा?

खाऊं-खाऊं—पु० खां-खां करदे पैने दा भाव।

खाऊं—वि० 1. जेदा रिश्ता जां दोस्ती सिर्फ खाने
लेई गै होए। मतलबी। जियां-खाऊं यार जां खाऊं
रिश्तेदार। 2. जेदा ध्यान हर वेलै खाने च गै
र'वै। जियां-खाऊं जागत। 3. खाने गी त्यार।
प्र०-ओ इस फलै गी खाऊं हा। 4. गुज्जखोर।
जियां-खाऊं अफसर।

खाऊमल्लाँ—वि० 1. खाने गी ब्हादर (आदमी)।
2. रिश्वत बगैरा लैने आला।

खाऊयार—पु० मतलबी यार।

खाक—स्त्री० [फा० खाक] 1. मिट्टी। प्र०-माहूनू
ते खाक दा पुतला ऐ। 2. धूड़-मित्ती। जियां-
खाक डुआरदे लंबना।

अव्य० किश वी नेई। प्र०-उसी साहित्य दा खाक
पता ऐ!

मु० खाक च मिलना जां मिली जाना=हंकार जां
गरुर (बगैरा) मलिया-मेट होना।

खाक छाननी=खजल-खुआर होना।

खाक होई जाना=तवाह् होई जाना।

खाक-अतुदा—वि० [फा० खाकजालूद] मिट्टी कन्ने
भरोच दा।

खाकसार—पु० [फा० खाकसार] अपने अस्तै ल्हीमी
जां नम्रता दा सूचक शब्द। प्र०-खाकसार कल्ल
तुंदे कोल हाजर होई जाग।

खाकसारी—स्त्री० ल्हीमी। नम्रता।

खाका—पु० [फा० खाकः] 1. कुसै देण बगैरा दे
नक्षे दी वाहूरली रूपरेखा। 2. ओ कागज जेदे
पर कोई खाका बने दा होए। 3. रेखाचित्र।
जियां-कुसै कवि जां नेता दा खाका।

खाकान—[तु० खाकान] बड़ा बादशाह्।

खाकी—वि० [फा० खाकी] 1. मटेआले रंगे दा।
जियां-खाकी वर्दी। 2. नश्वर। खाक च मिली
जाने आला। फानी। जियां-खाकी शरीर।

खाल—स्त्री० म'ल।

खाल—स्त्री० 1. व्याने दी खाख जां म'ल।
? (—?) ज्ञाने दा मूँह्।

खा-खसमा—वि० पु० + क्रि० वि० खा-खसमा।

खा-खसमा—वि० पु० वे-कदरी दी हालती च पेदा
जां होने आला। जियां-खा-खसमा भांडा जां
टल्ला।

क्रि० वि० वे-कदरी च। जियां-टल्ला बगैरा
खा-खसमा सुट्टी उड़ना।

खाखी—वि० (रामनगर) 1. खाओ-खाई लाई
रखने आला। पेट। 2. भखौला।

खाखी—वि० खाकी रंगे दा।

खाखोड़ी—स्त्री० (भद्रवाही) खाख। बहु० खैखोड़ी।

खाज—स्त्री० [मं० खर्जु ; हि० खाज] खुरक।

खाजा—पु० [हि०] 1. खाने-जोग पदार्थ। जियां-
राजे दा खाजा। 2. काजू नां दा बूटा ते ओदा
फल। जियां-अंधेर नगरी चौपट राजा, टके सेर
भाजी, टके रोर खाजा।

खाजा-पीर—पु० पानी दा इक देवता। (लो० वि०)

खाजा-भोजा—पु० खाओ-खलाने आस्तै त्यार कीतियां
गेटियां वस्तां।

खाजी—स्त्री० (भद्रवाही) खुरक। बहु० खैजी।

खाजोर—स्त्री० (बम्हाग) खजूरी दा बूटा।

खाडना—क्रि० अ० (गट्की) खेडना।

खाडा,-ड्डा—पु० बड़ी खाडी।

वि० पु० (कांगड़ी) मता चैडा।

खाडी,-ड्डी—स्त्री० ठुड़ी दे खब्बे-सज्जे दी हड्डी।

खु० खाडी लुआरै चड़ी तां छोले गै मुक्की गे=रस
जां मजा औन लगा तां बहानी गै मुक्की गेई।

खाडु—पु० (गट्की) भिड़ै दा बच्चा।

खाडे,-ड्डे—पु० बहु० खाडियां। जियां-खाडे भन्नी
देने।

खाड़—पु० (कांगड़ी) खड़।

खाड़कड़—पु० (रामनगर) वञ्जै दा ओ टोकरू जिसी
लामां-फेरे लैदे होई लाडा पैरें कन्ने फैहूदा ऐ।

खाड़ा—पु० [हि० अखाड़ा] 1. पैहूलवानें दे बरजश
करने ते बुलने आस्तै बनाया गेदा, पुली मिट्टी
आला थाहूर। जियां-खाड़ा गुड़ना। 2. साधुएं

दा मुक्ख-केंद्र। जियां-दशनामियें दा खाड़ा।
मु० खाड़ा जमाना=कुसै लड़ाई-झगड़े गी दिक्खने
आस्तै मजमा किट्ठा होना।

खाड़ा ब'न्नना=मजमा किट्ठा करी लैना।

खाड़े च औना=मकाबले पर औना जां उतरना।

खाड़ार—स्त्री० (अस्सर) दरेड़।

ਖਾਡੀ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਹਿੰਦ] 1. ਸਮੁੰਦਰੇ ਦਾ ਓ ਹਿੱਸਾ ਜੇਹੜਾ ਤੋਂ ਪਾਸੇਆ ਧਰਤੀ ਕਲੇ ਘਿਰੇ ਦਾ ਹੋਏ।
2. (ਭਵਿਵਾਹੀ) ਖਲਡੀ।

ਖਾਡੀ—ਪੁੰਨ [ਕਮਾਂਗ] ਖਾਡਾ।

ਖਾਤਮਾ—ਪੁੰਨ [ਅ੦ ਖਾਤਿਸ਼] ਖਤਮ ਹੋਨੇ ਦੀ ਸਥਤਿ।
ਅਤੇ। ਸਮਾਪਿ।

ਮੁੰਨ (ਕੁਝੇ ਆਲਾ) ਖਾਤਮਾ ਹੋਈ ਜਾਨਾ=ਦਬਦਵਾ ਜਾਂ ਰੋਹ੍ਵ ਖਤਮ ਹੋਈ ਜਾਨਾ।

ਖਾਤਮਾ ਹੋਨਾ=ਵਰਵਾਦੀ ਹੋਨੀ।

ਖਾਤਮੀ—ਪੁੰਨ (ਸਿਰਾਜੀ) ਖਾਤਮਾ।

ਖਾਤਰ,-ਤਰ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਅ੦ ਖਾਤਿਰ] 1. ਆਥੋ-ਮਗਤ।
ਆਦਰ-ਸਤਕਾਰ। 2. ਖਾਤਰਦਾਰੀ।

ਅਵਧੀ 1. ਆਰਤੈ। ਜਿਧਾਂ-ਕੁਝੇ ਗੀ ਮਿਲਨੇ ਖਾਤਰ ਆਨੀ। 2. ਕਾਰਣ। ਜਿਧਾਂ-ਕੁਝੇ ਖਾਤਰ ਮਾਰ ਖਾਨੀ।

ਮੁੰਨ ਖਾਤਰ ਕਾਰਨੀ=ਚੰਗੀ ਮਾਰ ਦੇਨੀ।
ਸ਼ੈਲ ਖਾਤਰ ਹੋਨੀ=ਚੰਗੀ ਮਾਰ ਪੈਨੀ।

ਖਾਤਰਖਾਹ—ਵਿ੦ ਖਾਤਰਖਾਹ।

ਖਾਤਰਖਵਾਹ—ਵਿ੦ [ਅ੦—ਫਾਂ ਖਵਾਹ] ਠੀਕ ਜਾਂ ਮਨਾਸਵ ਢੰਗੇ ਦਾ। ਸਰਾਹਨੇ-ਯੋਗ। ਜਿਧਾਂ-ਜਲਸੇ ਦਾ ਖਾਤਰਖਵਾਹ, ਇਤਜਾਮ ਕਰਨਾ।

ਖਾਤਰ-ਤਵਾਜਾ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਅ੦ ਖਾਤਿਰ ਤਵਜ਼ੀਹ] ਆਓ-ਮਗਤ। ਖਾਤਰਦਾਰੀ।

ਪੁੰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਸਮਾਰੀਹੇ ਆਸਟੈ ਪ੍ਰਵਾਨਗ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਖਾਸ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਂਹੂ ਕਮਾ।

ਖਾਤਰ-ਤੋਆਜਾਈ—ਸਤ੍ਰੀ० + ਪੁੰਨ ਖਾਤਰ-ਤਵਾਜਾ।

ਖਾਤਰਦਾਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਅ੦ + ਫਾਂ] ਸ਼ੈਲ ਖਲਾਨੇ-ਪਲਾਨੇ ਰਾਹੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਸਤਕਾਰ।

ਖਾਤਰਾ—ਪੁੰਨ (ਵਸੋਹਲੀ) ਹੈਲ ਤਧਾਰ ਕਰਨੇ ਆਸਟੈ ਵਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਗੱਤ ਜਾਂ ਖਾਤਾ।

ਖਾਤਰੀ—ਕਿੰਨ ਵਿ੦ ਖਾਤਰਾ ਚ। ਪਾਸਿਦਾ ਚ। ਜਿਧਾਂ-ਕੋਈ ਚੀਜ ਖਾਤਰੀ ਨੇਈ ਆਨੀ।

ਖਾਤਾ,-ਤਾ—ਪੁੰਨ 1. [ਸੰਭ ਖਾਤ] ਲਮਮਾ ਤੇ ਚੰਡਾ ਗੱਤ।
2. [ਹਿੰਦ] ਓ ਵੇਹੀ ਜੇਦੇ ਚ ਬਧਾਰਿਧੇ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਵਕਖ-ਵਕਖ ਸ਼ਹਾਰ ਰਖਿੰਦਾ ਗੇਦਾ ਹੋਏ। 3. ਕੋਈ ਵਕਖਰੀ ਸਦਦ। ਜਿਧਾਂ-ਧਰਮ-ਖਾਤਾ। 4. ਬੈਂਕਕ ਵਗੈਰਾ ਚ ਖੋਲ੍ਹੇਦਾ ਗੇਦਾ ਅਕੌਂਟ। ਜਿਧਾਂ-(ਬੈਂਕ ਚ) ਖਾਤਾ ਖੋਲਨਾ।

ਮੁੰਨ ਖਾਤੇ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਜਾਨੇ—ਜੋਡੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਮੁਕਕੀ-ਸੰਭੀ ਜਾਨੀ।

ਖਾਤੇ ਪੂਰਨੇ—ਅਹੁੰ-ਥਾਹੁੰ ਦੇ ਖੰਬੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਪੈਨੇ।

ਖੂੰ ਖੂੰ, ਤੁਟਦੇ ਦੇ ਮਰੋਚੀ ਜੰਦੇ, ਖਾਤੇ ਤੁਟਦੇ ਦੇ ਨੇਈ ਮਰੋਚੇ = ਖੂੰ ਦੀ ਮਰਸਮਤ ਵਗੈਰਾ ਹੋਈ ਸਕਦੀ ਏ ਪਰ ਕੁਝੇ ਵਡੇ ਬਪਾਰੈ ਵਗੈਰਾ ਚ ਹੋਏ ਦਾ ਬਾਟਾ ਪੂਰਾ ਹੋਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਈ ਜੰਦਾ ਏ।

ਖਾਤੀ—ਸਤ੍ਰੀ० (ਕਾਂਗਡੀ) ਬਰਖਾ ਦਾ ਪਾਨੀ ਕਿਟਠਾ ਕਰਨੇ ਆਸਟੈ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਡੂਹ੍ਗਾ ਗੱਤ।

ਖਾਤੂਨ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਤੁੰਨ ਖਾਤੂਨ] ਅਲੇ ਘਰੈ ਦੀ ਜਨਾਨੀ।

ਖਾਤੇਵਦੀ—ਸਤ੍ਰੀ० ਵਕਖ-ਵਕਖ ਖਾਤੋਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਡ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।

ਖਾਦ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਸੰਭ ਖਾਤ] ਹੈਲ।
ਉਭੀ० [ਸੰਭ ਖਾਦ] ਖਾਨੇ-ਯੋਗ ਚੀਜ।

ਖਾਦ-ਅਖਾਦ—ਉਭੀ० ਖਾਨੇ-ਯੋਗ ਤੇ ਨੇਈ ਖਾਨੇ-ਯੋਗ ਪਦਾਰਥ। ਜਿਧਾਂ-ਖਾਦ-ਅਖਾਦ ਦਾ ਬਚਾਰ ਕਰਨਾ।

ਖਾਦ-ਬਰੋਧ—ਉਭੀ० ਖਾਨੇ-ਪੀਸੇ ਚ ਵਦ-ਪਰਹੇਜੀ ਕਰਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ।

ਖਾਦ-ਵਰੋਧਾਈ—ਪੁੰਨ ਖਾਦ-ਵਰੋਧ।

ਖਾਵਸ—ਪੁੰਨ [ਅ੦ ਖਾਵਿਸ਼] 1. ਸੇਵਕ। ਸੇਵਾਦਾਰ।
ਦਾਸ। 2. ਧਰੰਲੂ ਨੀਕਰ।

ਖਾਵਸਾ,-ਮਾ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਅ੦ ਖਾਵਿਸਿ] 1. ਦਾਸੀ।
2. ਨੀਕਰੇਆਨੀ।

ਖਾਦ-ਪੀਤਾ—ਪੁੰਨ ਜੇ ਕਿਸ ਖਾਈ ਲੇਆ, ਜੇ ਕਿਸ ਪੀ ਲੇਆ।
ਵਿ੦ ਪੁੰਨ ਖਾਦਾ ਤੇ ਪੀਤਾ ਗੇਦਾ। ਜਿਧਾਂ-ਖਾਦਾ-ਪੀਤਾ ਭੋਜਨ।

ਮੁੰਨ ਖਾਦਾ-ਪੀਤਾ ਕਡੜਨਾ=ਵਡੀ ਮਾਰ ਚਾਡਨੀ।

ਖੂੰ ਖਾਦਾ-ਪੀਤਾ ਲਾਹੁ ਦਾ ਤੇ ਬਾਕੀ ਮਾਲ ਸ਼ਾਹੁ ਦਾ=ਅਪਨਾ ਉਨਨਾ ਗੈ ਜਿਨਾ ਖਾਈ-ਪੀ ਲੇਆ, ਬਾਕੀ ਦਾ ਤੇ ਕਡੀ ਕੀਨੇ ਆਕੇ ਨੇਈ ਛੋਡਨਾ।

ਖਾਵੀ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਹਿੰਦ] ਖਲਡੀ ਪਰ ਬੁਨੇ ਦਾ ਸੂਤੀ ਕਪੜਾ।
ਖਵਡੁ।

ਖਾਵੀ-ਭੰਡਾਰ—ਪੁੰਨ ਖਵਡੁ-ਭੰਡਾਰ।

ਖਾਵੀ—ਪੁੰਨ [ਸੰਭ] ਖਾਨੇ-ਯੋਗ ਪਦਾਰਥ।
ਵਿ੦ ਖਾਨੇ-ਯੋਗ। ਜਿਧਾਂ-ਖਾਵੀ ਪਦਾਰਥ।

ਖਾਨ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਕੁੰਭ ਖਾਨਿ] 1. ਜਨੀਜਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਓ ਜਗ ਹੁ ਜਿਥੋਂ ਕੋਈ ਖਨਿਜ ਪਦਾਰਥ ਵਗੈਰਾ ਮਤੀ ਮਾਤਰਾ ਚ ਹੋਏ। ਜਿਧਾਂ-ਕੋਲੇ ਜਾਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਖਾਨ। 2. ਓ ਥਾਹੁੰ ਜਿਥੋਂ ਖੋਲਿੰਦੀ ਕੋਲਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਧਾਤ ਵਗੈਰਾ ਕਢਨੀ ਜਾ। 3. (ਕੁਝੇ ਗੁਣੇ ਵਗੈਰਾ ਦਾ) ਖਜਾਨਾ ਜਾਂ ਭੰਡਾਰ। ਜਿਧਾਂ-ਗੁਣੇ ਦੀ ਖਾਨ।

ਪੁੰ 1. ਖਾਨੇ ਦਾ ਸਤਰ ਜਾਂ ਡੱਗ-ਤਰੀਕਾ । 2. [ਤੁੰ ਖਾਨ] ਪਠਾਨੇ ਦੇ ਨਾਂ ਕਨੇ ਲਗਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਪ੍ਰਤਿਯ ।
3. ਪਠਾਨ ।

ਮੁੰ ਖਾਨ ਲਵਭਨੀ=ਅਚਾਨਕ ਮਤਾ ਘਰ ਹਥ ਲਗਨਾ ।

ਖਾਨਕਾਹ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦ ਖਾਨਕਾਹ] ਕੁਸੈ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪੀਰ-ਫਕੀਰ ਦਾ ਸਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਜ਼ਧਾਰਤ-ਗਾਹ ।

ਖਾਨਗਾਹ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਖਾਨਕਾਹ ।

ਖਾਨਗੀ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਖਾਨਗੀ] ਅਪਨੇ ਗੈ ਘਰੈ ਜਾਂ ਪਰਿ-ਵਾਰ ਤਕ ਸੀਮਤ । ਜਿਧਾਂ—ਖਾਨਗੀ ਮਾਮਲਾ ।

ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਹਿੰਦ ਖਾਨਾ] ਖਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਦਾ ਸਤਰ । ਪ੍ਰ੦-ਉਂਦੀ ਖਾਨਗੀ ਕੁਸੈ ਕਨੇ ਨੇਈ ਰਲਦੀ ।

ਖਾਨਜਾਦਾ—ਪੁੰ [ਤੁੰ ਖਾਨ + ਫਾ੦ ਜਾਦੇ] ਖਾਨ ਦਾ ਪੁਤਰ ।

ਖਾਨਦਾਨ—ਪੁੰ [ਫਾ੦ ਖਾਨਦਾਨ] ਕੁਲ । ਵੈੱਸ ।
ਵਿ੦ 1. ਖਾਨਦਾਨੀ । 2. ਪੈਸੇ-ਬੇਲੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—

ਵਡਾ ਖਾਨਦਾਨ ਆਦਮੀ ।

ਖਾਨਦਾਨੀ,-ਨੀ—ਵਿ੦ 1. ਅਚਲੇ ਕੁਲੈ ਦਾ । ਤਚੇ ਖਾਨਦਾਨੈ ਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਖਾਨਦਾਨੀ ਆਦਮੀ । 2. ਕੁਸੈ ਖਾਨਦਾਨੈ ਕਨੇ ਸਰਵਧਤ । ਜਦਦੀ-ਪੁਣੀ । ਪੁਝਟੈਨੀ ।
ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਖਾਨਦਾਨੀ ਰੀਤ-ਰਸਮ । (ਖ) ਖਾਨਦਾਨੀ ਪੇਸ਼ਾ । (ਗ) ਖਾਨਦਾਨੀ ਜੈਦਾਦ ।

ਸ਼੍ਰੀ੦ ਅਚਲਾ ਖਾਨਦਾਨ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਪ੍ਰ੦-ਦਿਕਖੀ ਲੇਈ ਉਂਦੀ ਖਾਨਦਾਨੀ !

ਖਾਨ-ਪਾਨ—ਪੁੰ [ਹਿੰਦ] ਖਾਨ-ਪੀਨ ।

ਖਾਨ-ਪੀਨ—ਪੁੰ 1. ਖਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਦਾ ਸਤਰ । ਪ੍ਰ੦-ਓਦਾ ਖਾਨ-ਪੀਨ ਕੁਸੈ ਕਨੇ ਨੇਈ ਰਲਦਾ । 2. (ਕਿਟਠੇ)

ਖਾਨੇ ਤੇ ਪੀਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ—ਕੁਸੈ ਕਨੇ ਖਾਨ-ਪੀਨ ਨੇਈ ਹੋਨਾ ।

ਮੁੰ ਖਾਨ-ਪੀਨ ਹਰਾਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹੋਨਾ=ਜੀਨਾ ਮੁਝਕਲ ਕਰੀ ਦੇਨਾ ਜਾਂ ਹੋਨਾ ।

ਖਾਨ-ਲਾਨ—ਪੁੰ ਖਾਨੇ ਤੇ ਲਾਨੇ ਦਾ ਡੱਗ-ਤਰੀਕਾ ਜਾਂ ਸਤਰ ।

ਖਾਨਸਾਮਾ—ਪੁੰ ਖਾਨਸਾਮਾ ।

ਖਾਨਸਾਮਾ—ਪੁੰ [ਫਾ੦ ਖਾਨਸਾਮਾ] ਹੋਟਲੈ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਰਸੋਇਆ ਜਾਂ ਬਾਵਰੀ ।

ਖਾਨਾ—ਕਿੰਦੀ ਸੁੰ [ਸੁੰ ਖਾਦਨ ; ਪ੍ਰਾ੦ ਖਾਅ] 1. ਕੁਸੈ ਖਾਨੇ-ਜੋਗ ਚੀਜ਼ ਗੀ ਚਾਪਿਥੀ ਨਿਗਲਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਫੁਲਕਾ ਖਾਨਾ । 2. ਹਿਸਕ ਪਥਾਏ ਦਵਾਰਾ ਸ਼ਕਾਰ ਪਕਢਨਾ, ਜਖਮੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਮਾਰੀ ਦੇਨਾ । ਪ੍ਰ੦-

ਚਿੱਤਰੈ ਇਸੈ ਜਾਡੇ ਚ ਬਕਕਰੀ ਖਾਦੀ ਹੀ । 3. ਬਡਨਾ । ਪ੍ਰ੦-ਲੰਘੀ ਆ, ਏ ਕੁਤਾ ਨਿ ਖੰਦਾ । 4. ਫੈਨੀ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਸੈਤਰੋਂ ਰਾਹੋਂ ਘਾਤਕ ਵਾਰ ਕਰਨਾ ।
5. ਕੁਸੈ ਕੀਡੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਕਾਠੈ ਜਾਂ ਅਨਾਜੈ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਨਕਸਾਨ ਪਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਕੁਣੇ ਖਾਦੀ ਦਿਧਾਂ ਮਕਾਂ ।
6. ਕੁਸੈ ਦਾ ਧਨ ਜਾਂ ਪੁੰਜੀ ਹੱਡਪ ਕਰੀ ਜਾਨੀ । ਜਿਧਾਂ—ਇਸ ਬੁਝਫੀ ਗੀ ਤੇ ਰਿਖ਼ਤੇਦਾਰੇ ਗੈ ਖਾਦਾ । 7. ਖਾਈ ਮਕਾਨਾ । ਪ੍ਰ੦—ਇਸ ਕਲੇ ਜਾਗਰੈ ਨੇ ਘਰੈ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜੈਦਾਦ ਖਾਦੀ ਏ । 8. ਖਪਾਈ ਜਾਂ ਜਜ਼ਬ ਕਰੀ ਲੈਨਾ ।
ਪ੍ਰ੦—(ਕ) ਨਮੀ ਕਥੈ ਨੇ ਬਡੀ ਸਫੇਦੀ ਖਾਦੀ ਏ । (ਖ) ਇਤ ਅਮਾਰਤੀ ਨੇ ਬਡਾ ਪੈਸਾ ਖਾਦਾ ਏ । 9. ਰਿਖ਼ਵਤ ਲੈਨੀ । ਪ੍ਰ੦—ਉਸਨੇ ਕਿਥ ਖਾਵੇ ਬਗੈਰਾ ਤੇਰਾ ਕਮਮ ਨਿ ਕਰਨਾ ।

ਪੁੰ ਭੋਜਨ । ਜਿਧਾਂ—ਖਾਨਾ ਤਧਾਰ ਕਰਨਾ ।

ਮੁੰ ਕਛਾ ਖਾਈ ਜਾਨਾ=ਜਾਨ ਕਡੀ ਦੇਨੀ ।

ਕਚੇ ਗੀ ਖਾਈ ਜਾਨਾ=ਕਚਾ ਖਾਈ ਜਾਨਾ ।

ਕੁਸੈ ਦੇ ਖਾਨ ਜਾਨਾ=ਕੁਸੈ ਦੇ ਆਸਰੈ ਜੀਨਾ ।

ਖਡੇ-ਖਡੇਤੇ ਗੀ ਖਾਈ ਜਾਨਾ=ਕਚਾ ਖਾਈ ਜਾਨਾ ।

ਖਤਾ ਖਾਨੀ=ਨਕਸਾਨ ਠੁਆਨਾ ।

ਖਾਦੀ ਵੀ ਨੇਈ ਪਚਨੀ=(ਕੋਈ ਸੁਨੀ ਜਾਂ ਸੁਨਾਈ ਗੇਦੀ ਗਲ) ਦ੍ਰਾਏ ਗੀ ਸੁਨਾਨੇ ਆਸਟੈ ਬੇ-ਚੈਨ ਹੋਈ ਤਟਠਨਾ ।

ਖਾਵੇ ਦਾ ਤੁਗਲਨਾ=ਹੱਡਪ ਕੀਤੀ ਦੀ ਚੀਜ ਵਾਪਸ ਦੇਨੇ ਪੌਨੀ ।

ਖਾਵੇ ਗੀ ਟ੍ਰੌਡਨਾ=ਖਾਂ-ਖਾਂ ਕਰਦੇ ਪੌਨਾ ।

ਖਾਨੇ ਗੀ ਪੌਨਾ=ਖੈਹ੍ਰੇ ਹੋਇਧੈ ਬੋਲਨਾ ।

ਖਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਦੇ ਦਿਨ ਹੋਨੇ=ਜੁਆਨੀ ਦੀ ਚਨਡੀ ਤਮਰੀ ਚ ਹੋਨਾ ।

ਗਮ ਖਾਨਾ=ਦੁਕਖ ਨੇਈ ਬੁਹਾਸਰਨਾ ।

ਗਮੀ ਖਾਨੀ=ਤੈਸਾ ਚ ਔਨਾ ।

ਗਲੀ ਖਾਨੀ=ਮੁਲ ਕਰੀ ਬੈਹਨਾ ।

ਗਾਲ ਜਾਂ ਮਾਰ ਖਾਨੀ=ਕੋਈ ਐਸਾ ਕਮਮ ਕਰਨਾ ਜੇਦੇ ਕਰੀ ਗਲੀ ਖਾਨੇ ਜਾਂ ਮਾਰ ਪੀਨੇ ਦੀ ਨੋਵਤ ਆਈ ਜਾ ।

ਗੁਸ਼ਾ ਖਾਨਾ=ਗਮੀ ਖਾਨੀ ।

ਜਿਵ ਜਾਂ ਜਾਨ ਖਾਨੀ=ਤਗ ਕਰਨਾ ।

ਜੁਤਿਧਾਂ ਖਾਨਿਧਾਂ=ਵੇਜਤੀ ਕਰਾਨੀ ।

ਜੋਸ਼ ਖਾਨਾ=ਗਮੀ ਖਾਨੀ ।

ਤਰਸ ਜਾਂ ਰੈਹਮ ਖਾਨਾ=ਰੈਹਮ ਕਰਨਾ ।

ਤੰਸ਼ ਖਾਨੀ=ਗਮੀ ਖਾਨੀ ।

ਦਮਗ ਜਾਂ ਚਿਰ ਖਾਨਾ=ਗਲਲਾਂ ਕਰੀ-ਕਰੀ ਜਾਂ ਰੌਲਾ ਪਾਈ-ਪਾਈ ਤਗ ਕਰੀ ਦੇਨਾ ।

धोखा खाना—ठगोई जाना ।
 प्राण खाने=1. कुसै गत्तै आस्तै पिच्छे गै पेई जाना । 2. तंग करना ।
 बसाह् खाना—इतवार करना ।
 बेची खाना—ठगी लैना ।
 भै खाना—डरी जाना ।
 मूँहै दी खानी—हार खानी ।
 शक्स्त खानी—हार खानी ।
 शर्म खानी—शर्माना ।
 सघंद जां कसम खानी—कसम चुककनी ।
 सटू खानी—अपना नक्सान करना ।
 हवा खानी=1. चलदे-फिरदे नजर औना ।
 2. सैर करनी ।
 हार खानी—हार मन्ननी ।
 खु० खाइयै लेटी जाना ते मारियै नस्सी जाना=रुट्टी खाइयै थोड़े चिर लेटी लैना ते जप्पो-धामा करियै उस थाहूरै परा खिसकी जाना आदमी आस्तै फायदेमंद होंदा ऐ ।
 खाओ पीओ अपना ते जस्स गाओ स्हाड़ा=कुसै कोला जबरदस्ती अपना गुणगान करना ।
 खादे दे गै भुख चुकदी ऐ=छड़ियें गलें कन्ने कोई किन्ने चिर पतीग ।
 खाना कुसै दा ते गाना कुसै दा=(दिक्खो ख'ल)
 खाना ठौगरद्वारे ते भौकना मसीती=खानी कुसै दी ते सेवा करनी कुसै दी ।
 खाना मंगियै ते मारने डकार=अपनी असली हसीयत भुली जानी ।
 खाने गी माई, पिट्टने गी ताई=फायदे दे कम्म आस्तै कोई ते कश्ट भोगने आस्तै कोई होर ।
 खाने गी मूँहूँ बाके दा ते कम्म करने गी तापे दा=खाने गी व्हादर होना ते कम्म दे नां ताप चढ़ी जाना ।
 खाने गी लदी ते भारे गी अद्धी=खाने गी मूँहूँ बाके दा ते कम्म करने गी तापे दा ।
 खाने-पीने गी तूरपरी ते मग्धा तड़ाने गी जुम्मा=खाने गी माई, पिट्टने गी ताई ।
 घरा दुरचै खाइयै, अगूँ मिलन पकाइयै=घरे च आदर-मान होए तां बाहूर बी होंदा ए ।
 जित पतली खाना उत्तै छिडा करना=किरत-वन होना ।

जिसी अबख नेई खा, उसी मन कियां खा=जेहूँडी
 चौज अबखीं गी गै पसंद नेई आवै उसी खाने गी
 मन कियां करै ?
 जेवा खाना ओदा गुण गाना=(दिक्खो ख'ल)
 जेदी खानी ओदे'तै जिद लानी=जिस ने तुंदे पर
 भलाई कीती ऐ तुसें उसदा स्हानमंद होना
 चाहिदा ।
 नां खागे, नां खान देगे=(अर्थ स्पश्ट ए ।)
 बगैर खादे मूँहां राम-राम बी नेई निकलदा=भुखे
 दे भजन बी नेई होंदा ।
 मंगी खाना, सौना मसीती=पूरी चाल्ली बे-आसरा
 जां मलंग होना ।
 मत-भांदा खाना, जग-भांदा लाना=(अर्थ स्पश्ट ए ।)
 खानाई—स्त्री० (अस्सर) खनेही ।
 खाना-कमाना—क्रि० स० खाना ते कमाना ।
 खाना-खलाना—क्रि० स० खाना ते खलाना ।
 खाना-डुआना—क्रि० स० बे-दरेग खर्च करियै जैदाद
 तबाहूँ करनी ।
 खाना-पीना—पु० खान-पीन । जियां-खाने-पीने दा
 सरिस्ता करना ।
 क्रि० स० खाना ते पीना । जियां-चार दिन खाई-
 पी लैना ।
 मु० खाना-पीना भुलना=कुसै कारण जिदू दी
 सुथ-बुध नेई रीहूनी ।
 खु० खाई-पीयै कोरे दे कोरे=स्हान-फरामोश जां
 किरत-घन होना ।
 खाना-पीना मित्रोचार, लैना-देना बनज-बपार=
 दोस्ती च खाने-पीने दा कोई स्हाव नेई, पर लैन-
 देन ते बब्बै-पुतै रै दा बी होंदा ए ।
 खाना-लाना—पु० खाने-लाने दा ढंग-तरीका जां स्तर ।
 प्र०-उंदा ते खाना-लाना गै कुसै कन्ने नेई रलदा ।
 क्रि० स० खाना ते लाना ।
 खानु—क्रि० स० (पोगली) खाना ।
 खाने-जोग—वि० 1. खादा जाई सकने आला ।
 जियां-खाने-जोग फल । 2. खाई-पचाई सकने दी
 हालती च होने आला । प्र०-बमार अजे किश बी
 खाने-जोग नेई होआ ।
 खानेदार—वि० खानेदार ।
 खानो—पु० (पोगली) खान-पीन ।
 खानना—पु० [फ्रा० खान :] 1. कुसै अलमारी जां

संदूखड़ी वगैरा च बने दा इक बक्खुरा हिरसा ।
 2. कपड़े वगैरा पर बनी दी चौरस शकल ।
 3. इक पछेतर जां परसर्म । जियां—शफायाना ।
 मु० खाना खराब करना जां होना—रसदी-बसदी
 घरिस्ती बरवाद करनी जां होनी ।
 खानेआ जानी—कुसै गल्लै दे डरै कने कंबी जाना ।
खाना-अबाद—पु० [फा०—आबाद] घरै दे वसदे-रसदे
 रीहै ने दा भाव जां अशीरवाद ।
 मु० खाना-अबाद होना—व्याहू होना ।
खाना-अबादी—स्त्री० [फा०—आबादी] व्याहू
 करियै घर-घरिस्ती बराने दा भाव ।
खाना-का'बा—पु० [फा०—अ० का'बः] मक्के च
 मुसलमाने दा पवित्रतम स्थान ।
खाना-खराब—वि० [फा०—खराब] जिरा दा घर-
 वाहू र ते धन वगैरा सब किश उज्ज़ड़ी-पुज्ज़ड़ी गेदा
 होए । उज्ज़ड़े-नुज्ज़ड़े दा ।
खाना-खराबी—स्त्री० [फा०—खराबी] खाना-खराब
 होने दी हालत ।
खाना-जंगी—स्त्री० [फा०] कुसै देसै च होने आला
 अंदरूनी लड़ाई-फ्राद जां खुन-खराब ।
खाना-तलाशी—स्त्री० [फा०+तु०] (पुलसा वगैरा
 दी तरफा) कुसै दे घरै दी तलाशी लैन दा भाव ।
खानादार—पु० [फा०] घरै दा मालक ।
 वि० खानेदार ।
खानादारी—स्त्री० [फा०] घर-घरिस्ती दे सब कम्म-
 काज करी सकने जां सम्हालने दा भाव । जियां—
 कुड़ियैं दा खानादारी च कुशल होना ।
खानापुरी—स्त्री० [फा०] कुसै कार्म वगैरा दे खाने
 च लोड़चदी जानकारी दैं करने दा कम्म ।
 मु० खानापुरी करनी—इखावे दे ताँरै पर जां नां-
 मातर कीता गेदा कम्म ।
खानापुरी—स्त्री० खानापुरो ।
खाना-बंद—वि० अपने गै घरै च नजर-बंद ।
खाना-बंदी—स्त्री० सरकार पासिया कुसै भी अपने गै
 घरै च नजरबंद रौहै ने दी पावंदी ।
खाना-बदोश—वि० [फा०] जेदा घर-घराट नेई होए
 ते उस्से करी घर-घरिस्ती दा सम्यान दगैरा कन्ने
 लेइयै, ताहीं-तुआही आरजी तीरै पर टिकियै जीवन
 बतीत करै करदा होए ।
 पु० खाना-बदोश आदमी ।

खाना-बदोशन—वि० स्त्री० जेदा घर-घराट नेई होए ।
 स्त्री० खाना-बदोश जनानी ।
खाना-बदोशी—स्त्री० [फा०] खाना-बदोश होने दा
 भाव जां स्थिति ।
 वि० 1. खाना-बदोशे दा । 2. खाना-बदोशे
 आंगर ।
खाना-बरबाद—वि० [फा०] खाना-खराब ।
खाना-बरबादी—स्त्री० [फा०] खाना-खराबी ।
खाना-शमारी—स्त्री० [फा०—शुमारी] सरकारी
 ताँरै पर कीती जाने आली, घरैं दी गिनती ।
खानेदार—वि० जेदे च खाने बने दे होन । खाने
 आला ।
 पु० खानादार ।
खानेदारी—स्त्री० खानादारी ।
खापड़ा—पु० इक किसार्म दा खास पतला कपड़ा ।
खापहाँ—पु० खोपड़ी ।
खाब—पु० [फा० खाब] मुखना ।
 मु० खाब लैने जां खाब दिक्खने—कल्पना दे स्हारै
 जीना ।
खाब-आवर—वि० [फा०] नीदर आनने आली ।
 जियां-खाब-आवर गोलियां ।
खाबगाह—स्त्री० [फा०—गाह] सौने दा खास
 कमरा ।
खाबो-ख्यात—पु० कुसै गल्लै वगैरा दे होइ सकने दी
 संभावना ।
खाम—वि० [फा० खाम] 1. कच्चा । जियां—
 खाम माल । 2. नेई कमाया गेदा । जियां-खाम
 चमड़ा ।
 स्त्री० जंगल । साम । जियां-लोहे दे भाँड़े गी
 खाम लगानी ।
खामख्याल—पु० [फा०—अ० ख्याल] कचेरा जां
 ना-समझी दा ख्याल ।
खामख्याली—स्त्री० 1. ना-समझी । मूरखता ।
 2. गल्त अनुमान लाने दा भाव ।
खामद—पु० [फा० खामद] खसम ।
खामन—क्रि० स० [सं० स्कंभन ; प्रा० खंभन] कली
 वगैरा कन्ने पीपे वगैरा दा मूहूं बंद करना ।
 क्रि० अ० खाम जां साम लभी जानी ।
खाम-माल—पु० कच्चा माल । रॉ मटीरियल ।
खामी,-मी—स्त्री० [फा० खामी] कुसै आदमी जां

ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ੈ ਚ ਹੋਨੇ ਜਾਂ ਰੇਹੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਕਮੀ ਜਾਂ ਤੁਟਿ । ਪ੍ਰ੦-(ਕ) ਖਾਮਿਆਂ ਸਵਰੋਂ (ਮਨੁਕਥੋਂ) ਚ ਹੋਂਦਿਆਂ ਨ । (ਖ) ਇਸ ਮਕਾਨੈ ਚ ਵੀ ਇਕ ਖਾਮੀ ਰੇਹੀ ਗੈਈ ਏ ।

ਖਾਮੀਰੋ—ਪ੍ਰ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਖਮੀਰਾ ।

ਖਾਮੋਸ਼—ਵਿ੦ ਖਮੋਸ਼ ।

ਖਾਮੋਸ਼ੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਮੋਸ਼ੀ ।

ਖਾਧਕ—ਵਿ੦ [ਅ੦ ਖਾਇਫ਼] ਭਰੇ ਦਾ । ਖੌਫਜ਼ਦਾ ।

ਖਾਰ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦ ਖਾਰ] 1. ਕੋਹੁੰ । ਜਿਦਦ । ਪ੍ਰ੦—ਉਸੀ ਤੇਰੇ ਕਨੇ ਖਾਰ ਕੀ ਏ ? 2. ਖਰਕ ਲਗਨੇ ਦਾ ਭਾਬ । ਜਿਧਾਂ-ਢਾਵਾ ਗੀ ਖਾਰ ਲਗਨੀ । 3. ਨਰ ਪੈਂਛਿਧੋਂ ਦੇ ਪੈਂਚਡੁਏਂ ਦੀ ਨੈਹੁਖਰ । 4. (ਰਾਮਵਨ) ਚਮਡਾ ਰੱਗਨੇ ਦੀ ਚੱਠ ।

ਪ੍ਰ੦ 1. [ਫਾ੦ ਖਾਰ] ਕਂਡਾ । ਪ੍ਰ੦-ਫੁਲਿੋਂ ਕਨੇ ਅਕਸਰ ਖਾਰ ਵੀ ਹੋਂਦੇ ਨ । 2. [ਸੰਂ ਆਰ] ਜਮੀਨੈ ਵਗੈਰਾ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲਾ ਕਲਲਰ । ਪ੍ਰ੦-ਖਾਰ ਆਲੀ ਧਰਤੀ ਚ ਫਸਲ ਕੇ ਹੋਗ ?

ਮੁ੦ ਖਾਰ ਕੱਢਨੀ=ਵਦਲਾ ਲੈਨਾ ।

ਖਾਰ ਕਰਨੀ, ਖਾਨੀ ਜਾਂ ਪਿਟਣੀ=ਤੁਕੁਖ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਜਿਦ ਪਿਟੁਨੀ ।

ਖਾਰ ਦੇਨੀ=ਤਾਂ ਦੇਨਾ ।

ਖਾਰ ਰਕਖਨੀ=ਕੋਹੁੰ ਰਕਖਨੀ ।

ਖਾਰ ਹੋਨੀ=ਜਿਦ ਜਾਂ ਕੋਹੁੰ ਹੋਨੀ ।

ਖਾਰਕਾ—ਪ੍ਰ੦ ਨਮੋਂ ਅਨਾਜੈ ਦੇ ਨਿਕਲਨੇ ਪਰ ਪੈਂਹਲੋਂ ਤਿੰਨ ਅਨਾਜੈ ਕਨੇ ਕੁਲ-ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੇ ਦੀ ਰੀਤ ਜਾਂ ਭਾਬ ।

ਖਾਰਕੋ—ਪ੍ਰ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਖਾਰਕਾ ।

ਖਾਰਜ—ਵਿ੦ [ਅ੦ ਖਾਰਿਜ] 1. ਰਜਿਸਟਰੈ ਵਗੈਰਾ ਚਾ ਕਿਡੇਆ ਜਾਂ ਰਦਦ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ । 2. ਕੁਸੈ ਸਭਾ-ਸੰਸਥਾ ਚਾ ਕਿਡੇਆ ਗੇਦਾ । 3. ਰਦਦ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਮਕਦਮਾ ਖਾਰਜ ਹੋਨਾ । 4. ਨਿਕਲਿਯੈ ਵਗਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਕੋਈ ਅੰਗ ਕਪੋਨੇ ਕਰੀ ਖੂਨ ਖਾਰਜ ਹੋਨਾ ।

ਖਾਰਜਾ—ਵਿ੦ [ਅ੦ ਖਾਰਿਜ] ਵਦੇਸ਼-ਨੀਤੀ ਸਰਵਧੀ ।

ਖਾਰਜਾ ਪਾਲਸੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਅ੦—ਅੰਗ੦ Policy] ਵਦੇਸ਼-ਨੀਤਿ ।

ਖਾਰਜੀ—ਵਿ੦ ਖਾਰਜਾ ।

ਖਾਰਦਾਰ—ਵਿ੦ 1. [ਫਾ੦ ਖਾਰਦਾਰ] ਕਿੱਡੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖਾਰਦਾਰ ਕੂਟਾ । 2. ਖਾਰ ਦੇਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖਾਰਦਾਰ ਗਲਾ ।

ਖਾਰਨਾ—ਕਿ੩ ਸ੍ਰੀ 1. ਖਰਕ ਲਾਨੀ । 2. (ਪੁਣੀ)

ਨਖਾਰਨਾ ।

ਖਾਰਕਾਂਦੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਝਲਾਟ ਵਗੈਰਾ ਦੇਨੇ ਦਾ ਭਾਬ ।

ਖਾਰਬਾਜ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਖਾਰਬਾਜ] ਕੋਹੁੰ ਜਾਂ ਜਿਦਦ ਰਕਖਨੇ ਆਲਾ ।

ਖਾਰਬਾਜੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਕੋਹੁੰ । ਦੁਸ਼ਮਨੀ । ਜਿਦਦ ।

ਖਾਰਮ-ਖਾਰੀ—ਕਿ੩ ਵਿ੦ 1. ਜਿਦਦਮ-ਜਿਦਦੀ ।

ਖਾਰੀ-ਖਾਰੀ । 2. ਬੁਦੋਂ-ਕੁਦੀਂ । ਰੀਸੀ-ਰੀਸੀ । ਜਿਧਾਂ-

(ਕ) ਖਾਰਮ-ਖਾਰੀ ਖੰਚ ਕਰਨਾ । (ਖ) ਖਾਰਮ-ਖਾਰੀ ਪਛਨਾ ।

ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਾਰਬਾਜੀ ।

ਖਾਰਮਾਂ—ਵਿ੦ 1. ਖਰਕ ਲਾਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਦਰੇਖਾ ਦਾ

ਖਾਰਮਾਂ ਪਾਨੀ । 2. ਖਾਰ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖਾਰਮਾਂ ਮਾਮਲਾ ।

ਖਾਰਸ਼—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦ ਖਾਰਿਸ਼] 1. ਖੁਰਕ । ਜਿਧਾਂ-ਪਿਟਾਈ ਪਰ ਖਾਰਸ਼ ਹੋਣੀ । 2. ਖੌਹੁੰ । ਜਿਧਾਂ-ਕੁਸੈ ਗੀ ਖਾਰਸ਼ ਪੇਕੀ ਹੋਣੀ ।

ਖਾਰਾ—ਵਿ੦ ਪ੍ਰ੦ [ਸੰਂ ਆਰ] 1. ਜੇਦੇ ਚ ਖਾਰਾਪਨ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-ਖਾਰਾ ਸੋਡਾ । 2. (ਪਾਨੀ) ਜੇਹੁੜਾ ਨਮਕੀਨ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-ਸਮੁੰਦਰੈ ਦਾ ਖਾਰਾ ਪਾਨੀ ।

ਪ੍ਰ੦ [ਸੰਂ ਆਰਿਕ] ਵਡਾ ਟੀਕਾਰਾ ।

ਖਾਰਾਂ—ਪ੍ਰ੦ ਖਰਕ । ਜਿਧਾਂ-ਰੋਹੁੜੂ ਪਾਨਿਯੈ ਕਰੀ ਜਮੀਨਾ ਗੀ ਖਾਰਾ ਲਗਨਾ ।

ਮੁ੦ ਖਾਰਾ-ਪਾਨੀ ਕੱਢਨਾ=ਰੋਨਾ ।

ਖਾਰਾ ਪਾਨੀ ਨਿਕਲਨਾ=ਅਤਥਰੁੰ ਵਗਨੇ ।

ਖਾਰਾਪਨ—ਪ੍ਰ੦ ਖਾਰਾ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ।

ਖਾਰਾ ਵਿਡਾ—ਪ੍ਰ੦ (ਪੁਣੀ) ਵਾਹੁੰ ਦੀ ਇਕ ਰਸਮ, ਜੇਦੇ ਚ ਵੇਦੀ ਚ ਲਾਡੇ ਗੀ ਟੋਕਰੇ ਚ ਬਠਾਂਦੇ ਨ ਤੇ ਓਵੇ ਪੈਰੋਂ ਦੇ ਥਲਲੈ ਵਿਡਾ ਰਕਖੀ ਦਿੰਦੇ ਨ ।

ਖਾਰਾ-ਸੋਡਾ—ਪ੍ਰ੦ 1. [ਸੰਂ—ਅੰਗ੦ Soda] ਕਪਡੇ ਧੋਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਪੀਡਰ । 2. ਵਿਜਨ ਮਿਟਾਈ ਵੈ ਸੋਡਾ-ਵਾਟਰ ।

ਖਾਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ 1. ਨਿਕਕੀ ਟੋਕਰੀ । 2. (ਡੁੜ-ਵਸਤਗਫ਼) ਕਡਮਾਈ ।

ਵਿ੦ 1. ਖਾਰ ਕਰਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖਾਰੀ ਸਭਾਤ ।

2. ਖਾਰ ਹੋਨੇ ਦੇ ਕਾਰਣ ਪੈਦਾ ਹੋਨੇ ਆਲਾ । ਅਦਾਵਤੀ ।

ਜਿਧਾਂ-ਖਾਰੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਨਾ ।

ਵਿ੦ ਸਤ੍ਰੀ੦ 'ਖਾਰ' ਦਾ ਸਤ੍ਰੀ-ਵੱਧ ।

ਮੁ੦ ਖਾਰਿਧਾਂ ਬਦਲਨਿਯਾਂ=ਵਾਹੁੰ ਦੇ ਸੌਕੇ ਦੀ ਇਕ ਰਸਮ, ਜੇਦੇ ਸੂਬਾਵ ਲਾਡੀ ਤੇ ਲਾਡਾ ਆਪੂ-ਵਿਚੜੋਂ ਜਗਹ

यदली लैदे न ।	खालसा-सरकार—स्त्री० [अ० खालिसः+फ्र० सरकार] ओ जमीन जेदी मालक सरकार होऐ ।
खारू—पु० निकका खारा । टोकू ।	खाला—पु० (मझालता) घरै जां खेतरे दा पानी कड्ढने आस्तै बनाई गेदी नाली ।
वि० 1. जिद्द रखने आला । खार करने आला जियां-खारू आदमी । 2. जिस दे पिच्छे खार होऐ । जियां-खारू मामला । 3. खरक लाने आला । जियां-खारू पानी । 4. खारने गी त्यार ।	खालू—वि० खालने गी त्यार ।
खारे—पु० बहु० प्रसूता दे वाद जनानी दे ढिङ्डै पर पेर्ह जाने आलियां झुरडियां ।	खालू-न्लूं—पु० कुआलू । ढक ।
खारो—पु० 1. (पोगली ; सिराजी) किरड़ । कोड़कूं । 2. (गोजरी) खारा ।	खालो—पु० (बम्हाग) खाल ।
खारोआं—वि० खारमां ।	खाल्ला—स्त्री० [अ० खालः] मासी ।
खारो-खारी—क्रि० वि० + स्त्री० खारम-खारी ।	खाल्ला-जाई—स्त्री० [अ० + हिं०] मासी दी धी ।
खार्की—पु० खारका ।	मसेर भैन ।
खार्ज—वि० खारज ।	वि० स्त्री० मसेर । जियां-खाल्ला-जाई भैन ।
खार्ज—वि० खारजा ।	खाल्ला-जाद—वि० पु० [अ० + फ्र०] मसेर । जियां-खाला-जाद भ्रा ।
खार्जा पालसी—स्त्री० खारजा पालसी ।	खाल्ला-जाया—पु० [अ० + हिं०] मासी दा पुत्तर ।
खार्श—स्त्री० खारश ।	मसेर भ्रा ।
खाल—पु० [सं० खात] 1. बूटे बगैरा दे चक्फेरै कड्ढी गेदी खेल । 2. बदलोखे च चन्नै दै गिर्द बने दा गोल घेरा । 3. अकिख्यें दे ख'ल पैने आले नशान । कंदल । 4. गत्त । टोआ । 5. (कांगड़ी) कुसै खड़ा जां नले बगैरा च पानी दे बगने करी बने दा गत ।	वि० पु० मसेर । जियां-खाल्ला-जाया भ्रा ।
खालक—पु० [अ० खालिक] स्थिष्टी दा रचने-हारा परमात्मा ।	खाल्ली—वि० [अ० खाली] 1. जेदे विच्च किश नेई होऐ । सखना । जियां-खाल्ली घड़ा । 2. जेदे च कोई मनुक्ख बगैरा नेई होए । जियां-(क) खाल्ली मकान । (ख) खाल्ली मदान । 3. जेदे पर कोई वैठा दा नेई होऐ । जियां-खाल्ली कुर्सी । 4. जेदे पर कोई चीज नेई पेदी होऐ । जियां-(क) खाल्ली मेज । (ख) खाल्ली खट्ट । 5. जेदे च किश नेई राहे दा होऐ । जियां-खाल्ली खेतर ।
खालडी—वि० खाल्ली ।	अव्य० सिर्फ । केवल । जियां-खाल्ली त्रपाई गै आननी ।
खालद—वि० [अ० खालिद] हमेशा रौहूने आला ।	मु० खाल्ली करना= 1. कुसै भांडे बगैरा च पेदी कुसै चीजै गी बाहूर कड्ढना । 2. मकान बगैरा दा कब्जा छोड़ी देना ।
खालना—क्रि० स० 1. खाल देना । जियां-बूटें दे अभें-पिच्छे जमीन खालनी । 2. खरक लानी ।	बार खाल्ली जाना= कुसै गी नक्सान पजाने दी कोशश निश्फल जानी ।
प्र०-नाले दे पानी ने ढाब खाली दित्ती ऐ ।	मदान खाल्ली होना= रकावट दूर होई जानी ।
मु० कुसै दियां जडां खालनियां= कुसै गी कमजोर करने आस्तै साजश करनी ।	खाल्ली-जेब—वि० जेदे बोझे च कोई पैसा-धेला नेई होऐ ।
खालम-खाली—वि० भलेआं खाली जां सखना ।	खाल्ली-ढिङ्ड—क्रि० वि० विना किश खादे दे ।
क्रि० वि० खाली-हृथें ।	जियां-खाली ढिङ्ड पानी नेई पीना ।
खालस—वि० [अ० खालिस] जेदे च कोई रला नेई होऐ । शुद्ध ।	खाल्ली-दमाग—पु० बेकार वैठे दा आदमी । प्र०-
खालसा—पु० [पं०] ओ सिक्ख जिसने अमरत छके दा होऐ । 2. खालसा-पंथ । 3. (कांगड़ी) किले कन्ने सरबंध रखने आली जमीन ।	खाली कारखाना होंदा ऐ ।
खालसा-पंथ—पु० [पं+स०] सिक्ख-धर्म ।	खाल्ली-हृथें—क्रि० वि० खाली-हृथें ।
	खाली-हृथें—क्रि० वि० 1. हृथें च कोई हृथ्यार

वर्गेरा नेहै लैते दे । जियां—रातीं न्हेरे च खाली-हृथ्ये बाहूर निकलना । 2. देने-जोग कोई चीज वर्गेरा लैते वर्गेर । जियां—रिञ्चेदारे इ खाली-हृथ्ये जाना ।

खालू—पु० [अ० खालू] भसेइया जां फुफङ ।
खाव—स्त्री० (कांगड़ी) याद । प्र०—दुमी-दुमी खाव तेरी अंगे-अंगे लगदी ।

खाशा०—वि०+क्रि० वि० खास ।

खास—वि० [अ० खास] 1. 'आम' दा उलट । वशेश । खसूसी । जियां-(क) खास परौहना । (ख) लेखके दा खास इजलास । 2. चोनमां । चुने दा । जियां-खास कपड़ा । 3. महत्वपूर्ण । जियां-(क) खास गल्ल । (ख) खास भौका । (ग) खास खबर । 4. निश्चत कीती गेदी हृदंदी आला । जियां-कठौऐ खास च रौहने आला ।

क्रि० वि० खास करियै । खास तौरै पर । चेचा । प्र०—मैं खास तेरे कोल आयां ।

खास-उल-खास—वि० कुसै चाली दे सरखंधै च बड़ा नजदीकी । जियां—कुसै दा खास-उल-खास आदमी होना ।

खास-खास—वि० चीदा-चीदा । जियां-(क) खास-खास आदमी मददने । (ख) खास-खास फल चुनियै भेजने ।

खासा०—वि० पु० बड़ा जादै । मुगता । चोदा । जियां-(क) मकानै पर खासा पैसा लाना । (ख) खासा खुल्ला बेहङ्गा होना । (ग) खासा मजमां लगे दा होना । (घ) जसीनै चा खासा अनाज थीना ।

क्रि० वि० बड़ा । प्र०—जागत खासा मठोई गेदा ऐ ।

खासीता०—स्त्री० खासीयत ।

खासीयत—स्त्री० [अ० खासियत] खास गृण जां खूबी होने दी हालत ।

खासो०—वि०+क्रि० वि० (पोगली ; गोजरी) खासा ।

खासो-आम—पु० [अ० खासोआम] लौहके-वडे मव आदमी । अवाम ।

खासा०—पु० [हिं० खासा] इक म्हीन सूती कपड़ा ।

खाहू-मखाहू०—वि० [फा० खाहू-मखाहू] त्रिना कारण उलझी पौने आला । जियां—वडे खाहू-मखाहू, अक्षरै कन्ने वाहू पौना ।

क्रि० वि० 1. वदो-वदी । घिडो-जोरी । जोरा-

जबरी । जियां—खाहू-मखाहू, झगड़ा करना ।

2. न्हवक । जियां—खाहू-मखाहू, हांड पौनी ।

पु० दूए दे मामने च दखल देने आला आदमी ।

प्र०—तू कुन ए० ? अहें, अऊ खाहू-मखाहू ।

खु० जिथ्ये उड्ठे खाहू-मखाहू, उत्थो नस्सने च लाहू—जिस जगह घिडो-जोरी होन लगी पवै, उत्थे नेहै रौहना चाहिदा ।

खाहू-ल०—पु० (कांगड़ी) खाल जां बड़ा गत ।

खाहू-श—स्त्री० [फा० खाहू-श] इच्छेआ । तांहूग ।

आरजू ।

खाहू-शमंद—वि० [फा०] 1. खाहू-श रखने आला ।

जियां—शिमलै जाने दा खाहू-शमंद । 2. तलबगार ।

जियां—कसै कम्मै-काजै दा खाहू-शमंद ।

खिखना०—क्रि० अ० (कांगड़ी) संतुष्ट होना ।

खिखर—स्त्री० (कांगड़ी) नोकदार पत्थर ।

खिगरा०—वि०+पु० खिगर ।

खिघर—वि० 1. जाई सेकै कन्ने उब्ब-खडुब्बा ते सच्च

होई गेदा । जियां—खिघर इट्ट । 2. भजिजयै नोक-

दार होई गेदा । जियां—खिघर पत्थर । 3. खुशक ते

पथरीला । जियां—खिघर टिब्बा । 4. (लाक्षणिक)

जिरडे शरीरै आला ।

पु० पिरधलने परैत रेही गेदे, धाता दी मैलू दे खुरदरे ठुल्ल ।

खिघरना०—क्रि० अ० गुस्से कन्ने करलाइयै बोलना ।

खिघरा०—वि० पु० खींगरा ।

खिघरी०—स्त्री० निका खिघर ।

वि० स्त्री० 'खिघरा' दा स्त्री-रूप ।

खिच०—पु० (बलौर) सुहागा जां डाहू, खिच्चने आला रस्सा ।

खिजा०—स्त्री० खिज ।

खिजना०—क्रि० स० (कांगड़ी) खिच्चना ।

खिजनु०—क्रि० स० (पोगली) खिच्चना ।

खिज०—स्त्री० [हिं० खीज] 1. खिजने दा भाव ।

जियां—खिज चढ़नी । 2. कोहू । चिड । जिद्द ।

जियां—खिज कढ़नी ।

खिजना०—क्रि० अ० [हिं० खीजना] 1. दुखी ते रोहें होना । 2. चिड खानी । चिडना ।

खिजाना०—क्रि० स० खिज चढ़नी । खंजाना ।

खिज०—वि० 1. खिजी उट्टने आला । जियां—खिज आदमी । 2. चिड-चिडा । जियां—खिज सभाड ।

नभाने आस्तै किरसां करियै साधन जुटाने दा भाव।
जियां-खिच्च-खचाऽ करियै कारज नभाना।

खिच्चत्र-खराबा—पु० दौं धड़े च खिच्चोतानी दे कारण होने आली खराबी।

खिच्च-खराबी—स्त्री० खिच्च-खराबा।

खिच्चड़ी—पु० खिच्चड़ी।

खिच्चड़ी०—स्त्री० खिच्चड़ी।

खिच्चतान—स्त्री० [हि० खीचतान] १. गल्लै गी अपने-अपने पासै खिच्चने दा भाव। प्र०-इस ममूली गल्लै पर इन्हीं खिच्चतान की ऐ? २. कशीदगी। प्र०-दौने भाइवालें च चिरै दी खिच्चतान चलै करदी ऐ। ३. कुसै गल्लै दा अपने तौरै पर खास अर्थ कड्ढने दा जतन। प्र०-खिच्चतान करियै गै इस कविता दा ए अर्थ निकलदा ऐ।

खिच्च-धरीड़—स्त्री० तरदद करने जां होने दा भाव।

खिच्च-धरूड़—स्त्री० नाजायज तौरै पर अपने-अपने पासै खिच्चने-धरूड़ने दा भाव।

खिच्च-ध्रीड़*—स्त्री० खिच्च-धरीड़।

खिच्च-धूड़*—स्त्री० खिच्च-धरूड़।

खिच्चना—क्रि० स० [हि० खीचना] १. (कुसै चीजै गी) अपने पासै आनने दा जतन करना। जियां-कुर्सी खिच्चियै बौहूना। २. कुसै चीजै गी रेडियै जां धरीड़ियै, अपने कन्ने अगरे लेई जाना। जियां-रेडा खिच्चना। ३. कुसै हूँड़ी जगह चा बाहूरै गी कड्ढना। जियां-खूँड़ चा धड़ा खिच्चना। ४. (म्याना बगैरा चा) बाहूर कड्ढी लैना। जियां-(क) (म्याना चा) तलबार खिच्चनी। (ख) भरी चा गन्ना खिच्चना। ५. वरगलाना। बकहाई लैना। जियां-गाहूक खिच्चना। ६. कशीद करना। जियां-अर्क खिच्चना। ७. कागजै बगैरा पर पैसल बगैरा कन्ने बनाना। जियां-(क) तस्वीर खिच्चनी। (घ) नक्षा खिच्चना। (ग) लकीर खिच्चनी। ८. कैमरे बगैरा कन्ने (वित्र) तुआरना। जियां-फोटो खिच्चना। ९. चतराई जां जत्राकी कन्ने अपने हृथै हेठ करना। जियां-रपेत्र खिच्चना। १०. कशश कन्ने अपनै पासै करी लैना। जियां-दूए दा मन खिच्चना। ११. (खट्टै बगैरा दी ढिल्ली) नुआरै बगैरा गी कस्सना। जियां-खट्टै दी दुआन खिच्चनी।

मु० कन्न खिच्चने—कसूर करने आले आदमी गी आगू आस्तै तब्बीहू करनी।

कुसै गल्लै दा नक्षा खिच्चना—कुसै स्थिति दा हूँ-वहू चित्रण करना।

खिच्चे-खिच्चे दे रौहूना—नराज होए दे होना।

लत्त खिच्चनी—सामनै आए बगैर, दूए गी नक्सान पजाने दी कोशण करनी।

खिच्चना-धरीड़ना—क्रि० स० खिच्चना ते धरीड़ना।

खिच्चना-धरूड़ना—क्रि० स० खिच्च-धरूड़ करनी।

खिच्चम-खिच्ची—स्त्री० अपने-अपने पासै खिच्चने दा भाव। खिच्चतान।

खिच्चमां—वि० खैचमां।

खिच्चा-खिच्ची—स्त्री० खिच्चो-खिच्ची।

खिच्चातान—स्त्री० खिच्चतान।

खिच्चातानी—स्त्री० खिच्चतान।

खिच्ची—स्त्री० खचोने जां खिच्चे जाने दी स्थिति।

जियां-विलडा दे रस्से गी खिच्ची लगनी।

मु० खिच्चियां लैनियां=१. होने-जोग मनासव खचें बिच्चा बीं कंजूसी करने दी कोशण करनी। २. हृथै कोला बाहूर होई गेदे कुसै कम्मै दे बारै अर्थ कोशण करने दा हठ करना।

खिच्चू—वि० १. खिच्चने गी त्यार। २. कन्ने लेई जाने आस्तै इच्छुक जां बजिद। प्र०-ओ मिगी बी अपने कन्ने खिच्चू हा।

खिच्चो-खिच्ची—स्त्री० खिच्चतान।

खिच्चोतान—स्त्री० खिच्चतान।

खिजड़ी०—स्त्री० + वि० लिचडी।

खिजमतगार०—पु० + वि० खिदमतगार।

खिजमतगारी०—स्त्री० खिदमतगारी।

खिजर—पु० १. [अ० खिजू] लोक-विश्वास मुजब मुसलमाने दा इक पैगंबर, जेहू़ा भुल्ले-भटके गी बत्ता पांदा ऐ। २. पानी दा देवता। ३. (लाश-गिक) रस्ता दस्सने आला रैहूवर।

खिजर-सूरत—वि० [अ०] १. चिट्टी ते नम्मी दाढ़ी आला। २. दग्धालू सभाड़ आला।

खिजां०—स्त्री० खजां०।

खिजाब—पु० खजाब।

खिजालत—स्त्री० [फ०] खजालत।

खिज्जना—क्रि० अ० (कांगड़ी) खिज्जना।

ਖਿਟਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० (ਕਮਹਾਗ) 1. ਪਟਾਰੈ ਵਗੰਦਾ ਦਾ ਢਕਨ। ਖਟਾਨ। 2. ਕੁਨੀ ਬਗੰਦਾ ਦੀ ਚਪਣੀ।

ਖਿਟਟ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਪ੍ਰਾ ० ਖਿਡਕ] ਤੇਜ਼ੀ ਕਨੇ ਦੌਡਨੇ ਦੀ ਕਿਧਾ।

ਖਿਟਟੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਮਿਤੀ ਬਗੰਦਾ ਦੀ ਫਿਲੀ।

ਖਿਡਾਰੀ—ਪੁ ० + ਵਿ ० ਖਡਾਰੀ।

ਖਿਡਾਰੀਂ—ਪੁ ० + ਵਿ ० ਖਡਾਰੀ।

ਖਿਡਾਹੀਂ—ਪੁ ० + ਵਿ ० ਖਡਾਰੀ।

ਖਿਡਾਲੀਂ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖਡਾਲ।

ਖਿਡੋਨਾ—ਪੁ ० ਖਡੋਨਾ।

ਖਿਡੁਨਾ—ਕਿ ० ਅ ० + ਕਿ ० ਸ ० (ਪਾਡਰੀ) ਖੇਡਨਾ।

ਖਿਡਕ—ਪੁ ० 1. ਟੀਗਰਿਧੀ ਬਗੰਦਾ ਕਨੇ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਫਾਡਕ। 2. ਬਡੀ ਖਿਡਕੀ।

ਖਿਡਕਨੀ—ਹੀ ० (ਪੌਨੀ) ਘਰਾਟੈ ਦੀ ਠੋਕੀ।

ਖਿਡ੍ਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० 1. ਲੇਤੇ ਹੀ ਦਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਨੇ ਆਸਤੈ, ਦੁਸਾਂਥੀ ਲਕਕਡੀ ਮੁਆਂ ਗਿਡਿਧੀ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਲਾਂਘਾ। 2. [ਸ ० ਖਟਟਾਕਿਕਕਾ] ਮਕਾਨੇ ਬਗੰਦਾ ਦੀ ਦੁਆਰੀ।

ਖਿਡਕਿਨਾ—ਕਿ ० ਅ ० ਖਿਡ-ਖਿਡ ਕਿਰਿਧੀ ਹੁਸਨਾ।

ਖਿਡ-ਖਿਡ—ਤਮ ० ਹੁਸਨੇ ਦੀ ਅਕਾਜ। ਜਿਧਾ—ਖਿਡ-ਖਿਡ ਕਿਰਿਧੀ ਹੁਸਨੀ ਪੌਨਾ।

ਕਿ ० ਵਿ ० ਖਿਡ-ਖਿਡ ਦੀ ਅਕਾਜ ਕਿਰਿਧੀ। ਜਿਧਾ—ਖਿਡ-ਖਿਡ ਹੁਸਨਾ।

ਖਿਡਨਾ—ਕਿ ० ਅ ० 1. [ਪ੍ਰਾ ० ਖਿਡਕ ; ਹਿ ० ਖਿਲ] (ਕਲਿਧੀ ਦਾ) ਖਿਡੀ ਪੌਨਾ। ਜਿਧਾ—ਕੁਲ ਖਿਡਨੇ। 2. ਵਿਡਨਾ। ਦਰੇਡ ਪੌਨੀ। ਜਿਧਾ—ਕਥ ਜਾਂ ਭੇਵੀ ਖਿਡੀ। 3. ਫੁਟੀ ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾ—ਫੁਲੂਨੀ ਜਾਂ ਨਾਰ ਖਿਡਨਾ। 4. ਧਾਨੀ ਬਗੰਦਾ ਲਗਨੇ ਕਨੇ ਕੁਲੀ ਖਡੋਨਾ। ਪ੍ਰ੦—ਪਾਨੀ ਚੌਦੇ ਗੰ ਚੂਨੇ ਦੇ ਪਲਥਰ ਖਿਡੀ ਪੇ। 5. ਦਾਨੇ ਬਗੰਦਾ ਦਾ ਮੁਜਿਧੀ ਕੁਲਨਾ। ਜਿਧਾ—ਮਕਕਾਂ ਖਿਡਨਿਆ।

ਪੁ ० ਖਿਡਨੇ ਦੀ ਕਿਧਾ ਜਾਂ ਭਾਵ। ਜਿਧਾ—ਕੁਲੋਂ ਦਾ ਜਾਂ ਨਾਰੋ-ਦੱਡੀ ਨਿਧੀ ਦਾ ਖਿਡਨਾ।

ਮੁ ० ਖਿਡੀ-ਖਿਡੀ ਪੌਨਾ—ਵਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵੁਝਸਨੀ।

ਖਿਡੀ ਪੌਨਾ ਜਾਂ ਜਾਨਾ—ਖੁਸ਼ ਹੋਈ ਜਾਨਾ।

ਮਨ-ਚਿਤ ਖਿਡੀ ਪੌਨਾ—ਅਤਿ ਪਸੰਨ ਹੋਈ ਜਾਨਾ।

ਖਿਡਪਿਡਾ—ਵਿ ० ਪੁ ० (ਚੰਦ੍ਰ) ਖੌਹ੍ਰਾ।

ਖਿਡਬਿਲਲ—ਪੁ ० ਖਡਬਿਲਲੀ।

ਖਿਡਬਿਲਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖਡਬਿਲਨੀ।

ਖਿਡਬਿਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖਡਬਿਲੀ।

ਖਿਡਾਡ—ਸਤ੍ਰੀ ० (ਪਾਡਰੀ) ਖਡਾਲ।

ਕਿ ० ਸ ० (ਪਾਡਰੀ) ਗੋਡੀ ਦੇਨੀ। ਗੁਡਨਾ।

ਖਿਣ—ਪੁ ० ਖਿਨ।

ਖਿਣ-ਕ—ਕਿ ० ਵਿ ० + ਵਿ ० ਖਿਨ-ਭਰ।

ਖਿਣ-ਖਿਣ—ਕਿ ० ਵਿ ० + ਪੁ ० ਖਿਨ-ਖਿਨ।

ਖਿਣ-ਭਾਂਗਰ—ਵਿ ० ਖਿਨ-ਭਾਂਗਰ।

ਖਿਣ-ਭਾਂਗਰ—ਵਿ ० ਖਿਨ-ਭਾਂਗਰ।

ਖਿਣ-ਭਰ—ਕਿ ० ਵਿ ० + ਵਿ ० ਖਿਨ-ਭਰ।

ਖਿਣ-ਮਾਤਰ—ਪੁ ० + ਵਿ ० + ਕਿ ० ਵਿ ० ਖਿਨ-ਮਾਤਰ।

ਖਿਣੀ—ਵਿ ० ਖਿਨੀ।

ਖਿਣੋ-ਖਿਣ—ਕਿ ० ਵਿ ० ਖਿਨੋ-ਖਿਨ।

ਖਿਤਾਬ—ਪੁ ० ਖਤਾਬ।

ਖਿਤਾਬਤ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਅ ० ਖਿਤਾਬਤ] ਖੁਤਬੇ ਪਛਨੇ ਦਾ ਕਮਮ।

ਖਿਤਾਬੀ—ਵਿ ० ਖਤਾਬੀ।

ਖਿਤਿਜ—ਪੁ ० [ਸ ० ਖਿਤਿਜ] ਓ ਥਾਹੁਰ, ਜਿਥੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਗਾਸ ਮਿਲਦੇ ਸੇਹੀ ਹੋਂਦੇ ਨ।

ਖਿਤਿਜ-ਰੇਖਾ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਸ ०] ਓ ਫਰੀ ਰੇਖਾ ਜਿਥੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਗਾਸ ਮਿਲਦੇ ਸੇਹੀ ਹੋਂਦੇ ਨ।

ਖਿਤਾ—ਪੁ ० [ਅ ० ਖਿਤਾ] 1. ਜਸੀਨਾ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਭਾਗ ਜਾਂ ਹਿਸਾ। ਪ੍ਰ੦—ਇਸ ਖਿਤੇ ਚ ਕਧਾਹੁ ਨੇਹੋ ਰਹਦੀ। 2. ਕੁਸੈ ਖਾਸ ਨਿਸਾਨਦੇਹੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੀਨੇ ਆਕਾ ਅਲਾਕਾ। ਜਿਧਾ—ਫਾਡੀ ਜਾਂ ਮਦਾਨੀ ਖਿਤਾ।

ਖਿਥੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० (ਕਾਂਗੜੀ) ਇਕ ਜਾਂਗਲੀ ਬੇਲ, ਜੇਦਿਧੇ ਜਹੋਂ ਗੀ ਗਿਦਵਾਂ ਬਗੰਦਾ ਖਾਂਦਿਆਂ ਨ।

ਖਿਦਮਤ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਅ ० ਖਿਦਮਤ] 1. ਟੈਲ-ਸੇਵਾ। ਜਿਧਾ—ਮਾਝ-ਬਵੰਡੀ ਦੀ ਖਿਦਮਤ ਕਰਨੀ। 2. ਹਜੂਰੀ। ਜਿਧਾ—ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਖਿਦਮਤੀ ਚ ਅੰਜ ਕਰਨੀ।

ਖਿਦਮਤਗਾਰ—ਪੁ ० [ਅ ० + ਫਾ ०] ਖਿਦਮਤ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਸਲਾਜਮ।

ਵਿ ० ਸੇਵਾਦਾਰ। ਪ੍ਰ੦—ਓਦੇ ਸਭੰਦੇ ਪੁਤਰ ਬਡੇ ਖਿਦਮਤਗਾਰ ਨ।

ਖਿਦਮਤਗਾਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖਿਦਮਤ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ਜਾਂ ਕਮਮ।

ਖਿਦਮਤਗਾਰੀਂ—ਵਿ ० ਖਿਦਮਤਗਾਰ। ਸੇਵਾਦਾਰ। ਜਿਧਾ—ਵਡਾ ਖਿਦਮਤਗਾਰੀ ਜਾਗਤ ਹੋਨਾ।

ਖਿਦਮਤਗੁਜ਼ਾਰ—ਵਿ ० [ਅ ० + ਫਾ ० ਗੁਜ਼ਾਰ] ਦਿਲੇ ਥਮਾਂ ਖਿਦਮਤ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨੇ ਆਲਾ।

ਖਿਦਮਤਗੁਜ਼ਾਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० 1. ਖਿਦਮਤਗੁਜ਼ਾਰ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ। 2. ਖਿਦਮਤਗਾਰੀ।

ਖਿਦਮਤਦਾਰ—ਵਿ ० + ਪੁ ० ਖਿਦਮਤਗਾਰ।

ਖਿਦਮਤਦਾਰੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ ਖਿਦਮਤਗਾਰੀ।
ਖਿਦਮਤਿਆਂ—ਪੁੰ ਖਿਦਮਦਗਾਰ।
ਖਿਦਮਤੀ—ਵਿ੦ 1. ਖਿਦਮਤ ਕਰਨੇ ਆਲਾ। 2. ਖਿਦਮਤ ਕਰਨੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਚ ਥਹੀਨੇ ਆਲਾ।
ਖਿਦੇਡਨਾ*—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ ਖਿਦੇਡਨਾ।
ਖਿਦਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ 1. ਮਾਲ-ਬਚਲੇ ਗੀ ਚਰਨੇ-ਚੁਗਨੇ ਆਸਟੈ ਘਰਾ ਬਾਹੁੰ ਹਿਕਨਾ। 2. ਥੇਤਰੈ ਵਗੈਰਾ ਚ ਆਈ ਬੱਡੇ ਦੇ ਪਣ ਗੀ ਖਿਦਨਾ।
ਖਿਦੀਪੀਰਾਂ—ਪੁੰ ਇਕ ਜਲ-ਦੇਵਤਾ।
ਖਿਫੂ—ਵਿ੦ ਖਿਫੂਨੇ ਗੀ ਤਾਵ।
    ਪੁੰ (ਵਸੋਹੁੰਲੀ) ਖਿਫੂਨੂ। ਗੇਂਦ।
ਖਿਨ—ਪੁੰ [ਸੁ੦ ਅਥ] 1. ਸਮੇਂ ਦਾ ਇਕ ਅਤਿ ਨਿਕਕਾ ਭਾਗ। ਅਕਲ ਝਮਕਨੇ ਜਿਨਾ ਸਮਾਂ।
ਖਿਨ-ਕ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ + ਵਿ੦ ਖਿਨ-ਭਰ।
ਖਿਨ-ਖਿਨ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖਿਨੇਂ ਦੇ ਗੁਜਰਨੇ ਕਲੇ। ਜਿਧਾਂ-ਵਰਮਾਈ ਦਾ, ਖਿਨ-ਖਿਨ ਰੈਹਤ ਹੋਂਦੇ ਜਾਨਾ।
    ਪੁੰ ਇਕ-ਇਕ ਖਿਨ।
ਖਿਨ-ਭਗਾਰ—ਵਿ੦ [ਸੁ੦—ਭਗੁਰ] ਨਥਵਰ। ਕਾਨੀ।
ਖਿਨ-ਭਗੁਰ—ਵਿ੦ ਖਿਨ-ਭਗਾਰ।
ਖਿਨ-ਭਰ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਇਕ ਖਿਨੈ ਆਸਟੈ।
    ਵਿ੦ ਇਕ ਖਿਨੈ ਜਿਨਾ।
ਖਿਨ-ਸਾਤਰ—ਪੁੰ + ਵਿ੦ + ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ [ਸੁ੦—ਸਾਤਰ]
    ਸਿੱਫ ਇਕ ਖਿਨ।
ਖਿਨੀ—ਵਿ੦ ਖਿਨ-ਭਰ ਰੌਹਨੇ ਆਲਾ। ਜਿਧਾਂ-ਕਿਣ ਖਿਨੀ ਰੌਨਕ।
ਖਿਨੋ-ਖਿਨ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਪਲੰ ਦੇ ਪਲ। ਜਿਧਾਂ-ਖਿਨੋ-ਖਿਨ ਔਨਾ ਤੇ ਚਲੀ ਜਾਨ।
ਖਿ'ਨੂ,-ਨੂੰ—ਪੁੰ [ਸੁ੦ ਕਨੁਕ ; ਪ੍ਰਾ੦ ਗੇਨਦੁਆ] (ਖੇਡਨੇ ਆਸਟੈ) ਲਕਕਡੀ, ਚਮਡੇ ਜਾਂ ਟਲਿਯੇ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਗੇਂਦ।
ਖਿ'ਨੂ—ਪੁੰ ਖਿ'ਨੂ।
ਖਿ'ਨੂ-ਰਾਵ—ਪੁੰ ਗੇਂਦ ਤੇ ਰਾਵ ਦੀ ਇਕ ਸੇਡ।
ਖਿਪ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ (ਰਿਧਾਸੀ) 1. ਕੇਵੀ ਵਗੈਰਾ ਕਨੇ ਪੁਟਟੀ ਗੇਵੀ ਗਿਲੀ ਮਿਟਟੀ ਦੀ ਚਾਕੀ। 2. ਮਿਸ਼ਰੀ ਜਾਂ ਸਾਵਨੈ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਚਿਪਰ।
ਖਿਢਕ—ਉਭਾਂ ਖਿਢਕਾਪਨ।
ਖਿਢਕਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰ ਇਕ ਵਕਖੀ ਫਿਰਕੇ ਦਾ। ਡੀਂਗ।
    ਜਿਧਾਂ-ਖਿਢਕਾ ਮੂਹੂ।
ਖਿਢਕਾਪਨ—ਪੁੰ ਖਿਢਕਾ ਹੋਨੇ ਦੀ ਸਥਤਿ।
ਖਿਢਕੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ ਕਨਕਾ ਕਨ੍ਨੇ ਪੈਦਾ ਹੋਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਥਾਂ।

ਵਿ੦ ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ 'ਖਿਢਕਾ' ਦਾ ਸ਼ਤ੍ਰੀ-ਰੂਪ।
ਖਿਮਾ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ [ਸੁ੦ ਥਮਾ] ਮਾਫ਼ੀ। ਜਿਧਾਂ-ਖਿਮਾ ਮੰਗਨੀ।
    ਵਿ੦ ਮਾਫ਼। ਜਿਧਾਂ-ਖਿਮਾ ਕਰਨਾ।
ਖਿਸਮਨ—ਪੁੰ (ਵਸੋਹੁੰਲੀ) ਰਸਿਸਥੇ ਦੀ ਧਮਾਨੀ।
ਖਿਧਾਡੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ (ਹੁਫ਼-ਵਸਤਗਫ਼) ਆਖਰੇ ਨਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲੀ ਫਲੀ ਦੀ ਝੂਡੀ।
ਖਿਧਾਣਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਲਾਨਾ।
ਖਿਧਾਨਤ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ [ਅ੦ ਖਿਧਾਨਤ] ਕੁਸੈ ਦੀ ਅਸਾਜਤੀ ਚ ਬੈਈਮਾਨੀ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
ਖਿਧਾਲ—ਪੁੰ ਖਾਲ।
ਖਿਧਾਲ-ਆਰਾਈ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ ਖਾਲ-ਆਰਾਈ।
ਖਿਧਾਲ ਬੰਦੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ ਖਾਲ ਬੰਦੀ।
ਖਿਧਾਲਾਤ—ਪੁੰ ਵਹੁੰ ਖਾਲਾਤ।
ਖਿਧਾਲੀ—ਵਿ੦ ਖਾਲੀ।
ਖਿਧਾਲੀ ਪਲਾਈ—ਪੁੰ ਖਾਲੀ ਪਲਾਈ।
ਖਿਰਕਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ ਥੋਡੇ ਵਗੈਰਾ ਗੀ ਖਰਖਰਾ ਫੇਰਨਾ।
ਖਿਰਕਨੀ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ (ਪੋਗਲੀ) ਛਿਗੀ ਪੈਨਾ। ਛੈਨਾ।
ਖਿਰਨ-ਖਿਰ—ਉਭਾਂ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮੈ ਦੀ ਅਵਾਜ਼।
ਖਿਰਖਿਰੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ ਸਥੇ ਚ ਲਗਨੇ ਆਲੀ ਖਰੇਸ।
ਖਿਰਦ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ [ਫਾ੦ ਖਿਰਦ] ਅਕਲ। ਸਮਝ।
    ਦਾਨਾਈ।
ਖਿਰਦਮੰਦ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦] ਸੂਝ-ਵੂਝ ਰਖਨੇ ਆਲਾ।
ਖਿਰਦਮੰਦੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ ਖਿਰਦਮੰਦ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
ਖਿਰਨੀ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਕਿਰਨਾ।
ਖਿਰਨੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ 1. [ਸੁ੦ ਥੀਰਣੀ] ਨਸੋਲਿਯੇ ਵੀ
    ਸਾਕਲੀ ਦਾ ਇਕ ਫਲ ਤੇ ਓਹਾ ਕੁਟਾ। 2. ਛਲਾਨ।
ਖਿਰਾਜ—ਪੁੰ ਖਰਾਜ।
ਖਿਰਾਮਾਂ-ਖਿਰਾਮਾਂ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖਰਾਮਾਂ-ਖਰਾਮਾਂ।
ਖਿਰੁਂ-ਖਿਰੁਂ—ਵਿ੦ ਖਿਡੀ-ਖਿਡੀ ਗੇਦਾ। ਖੇਣ-ਖੇਣ।
    ਜਿਧਾਂ-ਖਿਰੁਂ ਪੈਨੇ ਕਰੀ ਵਸਦਾ-ਰਸਦਾ ਧਰ ਖਿਰੁਂ-ਖਿਰੁਂ ਹੋਈ ਜਾਨ।
ਖਿਲ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ [ਸੁ੦] ਏਸੀ ਜਮੀਨ ਜੇਦੇ ਚ ਪੈਹਲੇ ਕੋਈ ਕਾਸ਼ ਨੇਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗੇਵੀ ਹੋਏ। ਨੌਤੋਡ। ਜਿਧਾਂ-ਖਿਲ ਪੁਟਟੀ।
    ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) 1. ਅਸੀਂ ਪਰ ਮੁਜਿਯੈ ਖਿਡੀ ਗੇਦਾ ਸਕਕੇ ਦਾ ਦਾਨਾ ਜਾਂ ਫਟਕਡੀ ਦਾ ਟੋਟਾ। 2. ਫੁਲ।
    ਪੁਣ।
ਖਿਲਕਾ—ਪੁੰ ਇਕ ਕਿਸਮੈ ਦਾ ਖੁਲਲਾ ਤੇ ਲਸਮਾ ਕੁਰਤਾ।
ਖਿਲਕਾਰੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਂ ਕਿਲਕਾਰੀ।

ਖਿਲਖਲਾਨਾ—ਕਿੱਠ ਅ੦ ਖੁਲਿਲਿਧੈ ਹੁਸਨਾ।
 ਖਿਲਖਲਾਹੁਟ—ਸਤੀਠ ਖੁਲਿਲਿਧੈ ਹੁਸਨੇ ਦੀ ਸਥਤਿ।
 ਖਿਲਖਲਾਨਾ—ਕਿੱਠ ਅ੦ ਖਿਲਖਲਾਨਾ।
 ਖਿਲਖਲਾਹੁਟ—ਸਤੀਠ ਖਿਲਖਲਾਹੁਟ।
 ਖਿਲਤ-ਮਿਲਤ—ਵਿ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਿਲਤ-ਮਿਲਤ।
 ਖਿਲਨਾ—ਕਿੱਠ ਅ੦ [ਹਿੰਠ] ਖਿਡਨਾ।
 ਖਿਲਨੋ—ਕਿੱਠ ਅ੦ (ਸਿਰਾਜੀ) ਖਿਡਨਾ।
 ਖਿਲਮਾ—ਸਤੀਠ (ਬਮਹਾਗ) ਖਿਲ। ਨੌਤੋਡ।
 ਖਿਲਵਤ—ਸਤੀਠ [ਅ੦ ਖਲਵਤ] ਏਕਾਂਤ। ਤਨਹਾਈ।
 ਖਿਲਵਤਖਾਨਾ—ਪੁ੦ ਖਿਲਵਤਗਾਹ।
 ਖਿਲਵਤਗਾਹ—ਸਤੀਠ [ਅ੦—ਫਾਠ ਗਾਹ] ਸੈਨੇ ਦਾ
     ਕਮਰਾ।
 ਖਿਲਸਾਰ—ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਬੰਜਰ ਪੇਂਦੀ ਜਮੀਨ ਦਾ
     ਲਗਾਨ।
 ਖਿਲਾਈ—ਸਤੀਠ (ਡੂਡ-ਵਸਤੁਗਢ) ਖਲਾਨੇ ਦਾ ਕਮ।
 ਖਿਲਾਡੀ—ਪੁ੦ + ਵਿ੦ ਖਲਾਡੀ।
 ਖਿਲਾਨਾ—ਕਿੱਠ ਸੁ੦ (ਡੂਡ-ਵਸਤੁਗਢ) ਖਲਾਨਾ।
 ਖਿਲਾਨਾ-ਪਿਲਾਨਾ—ਕਿੱਠ ਸੁ੦ (ਡੂਡ-ਵਸਤੁਗਢ) ਖਲਾਨਾ-
     ਪਲਾਨਾ।
 ਖਿਲਾਫ—ਵਿ੦ ਖਲਾਫ।
 ਖਿਲਾਫਤ—ਸਤੀਠ 1. [ਅ੦ ਖਿਲਾਫਤ] ਖਲੀਕੇ ਦਾ
     ਔਹਾਂ ਦਾ ਤੇ ਓਹਾਂ ਕਮ। 2. ਬਰਖਲਾਫੀ।
 ਖਿਲਾਫਵੰਜੀ—ਸਤੀਠ ਖਲਾਫਵੰਜੀ।
 ਖਿਲਾਰਾਂ—ਪੁ੦ ਖਲਾਰ।
 ਖਿਲਾਰਨਾ—ਕਿੱਠ ਸੁ੦ ਖਲਾਰਨਾ।
 ਖਿਲਾਰਨੂ—ਕਿੱਠ ਸੁ੦ (ਭਵਵਾਹੀ) ਖਲਾਰਨਾ।
 ਖਿਲੀ—ਸਤੀਠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖੇਡੀ ਜਮੀਨ। ਖਿਲ।
 ਖਿਲੂ-ਖਿਲੂਂ—ਵਿ੦ ਖਿਲੂ-ਖਿਲੂਂ।
 ਖਿਲੌਨਾ—ਪੁ੦ ਖੱਡੌਨਾ।
 ਖਿਲਲ—ਸਤੀਠ 1. ਕਨੰਦੀ ਦੀ ਵਿਚਲੀ ਤੁਤਰੀ। 2. ਉਸ
     ਤੁਤਰੀ ਚ ਪਾਈ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਸੂਕੀ। ਖੀਲ। 3.
     [ਸੁ੦ ਖੀਲ] ਕੁਸੈ ਵੀ ਨਾਜੈ ਦਾ ਭੁਜੇ ਦਾ ਦਾਨਾ ਜਾਂ
     ਫੂਲ। ਖੀਲ। ਵਹੁੰ ਖਿਲਲਾਂ। 4. ਸਿਲ।
 ਖਿਲਲਤ—ਸਤੀਠ [ਅ੦ ਖਿਲਅਤ] ਓ ਪਣਾਕ ਵਗੈਰਾ
     ਜੇਹੁੰਡੀ ਕੁਸੈ ਵਿਦਾਨੈ ਵਗੈਰਾ ਗੀ ਸਮਾਨੈ ਵੇ ਤੌਰੈ ਪਰ
     ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੁਸੈ ਸਭਾ-ਸੱਥਾ ਪਾਸੇਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਏ।
 ਖਿਲਲਤੀ—ਵਿ੦ ਖਿਲਲਤੀ ਵੇ ਤੌਰੈ ਪਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਨੇ
     ਆਲਾ।
 ਖਿਲਨਾ—ਕਿੱਠ ਅ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਿਡਨਾ।
 ਖਿਲਲਰਨਾ—ਕਿੱਠ ਅ੦ 1. ਖਿਲਲਰੀ ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ—

(ਕ) ਆਟਾ ਖਿਲਲਰਨਾ। (ਖ) ਦਾਨੇ ਖਿਲਲਰਨੇ। 2.
 ਤਾਂਹੀਂ-ਤੁਆਂਹੀਂ ਵਿਖਰਨਾ। ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਿਲ-
     ਰਨਿਆਂ। (ਖ) ਵਾਲ ਖਿਲਲਰਨੇ।
 ਖਿਲਲਰਮਾਂ—ਵਿ੦ ਖਲਾਰਮਾਂ।
 ਖਿਲਲਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਖੇਡਾ ਪੇਦਾ। ਜਿਧਾਂ—ਖਿਲਲਾ ਬੇਤਰ।
 ਖਿਲਲੀ—ਸਤੀਠ ਹਾਸਾ। ਠਟਾ।
 ਵਿ੦ ਸਤੀਠ 'ਖਿਲਲਾ' ਦਾ ਸਤੀਠ-ਰੂਪ।
 ਖਿਲ੍ਹੂ—ਪੁ੦ ਵਹੁੰ (ਡੂਡ-ਵਸਤੁਗਢ) ਭੁਜੀ ਦੀ ਰਧੂਲੀ
     ਦਿਧਾਂ ਖਿਲਲਾਂ।
 ਖਿਸਕਨਾ—ਕਿੱਠ ਅ੦ [ਪ੍ਰਾਠ ਖਿਸਈ] 1. ਚੌਰੀ ਜਾਂ
     ਚੁਪ-ਚਾਪ ਨਿਕਲੀ ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਸ਼੍ਰੂਲਾ ਖਿਸਕਨਾ।
 2. ਅਪਨੀ ਜਗਹ ਥਮਾਂ ਹਲਨਾ ਜਾਂ ਸਰਕਨਾ।
 ਜਿਧਾਂ-ਸ਼ਾਂਤੀਰ ਖਿਸਕਨਾ। 3. ਕੁਸੈ ਹੱਡੀ ਜਾਂ ਜੋਡ
     ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਟਲੀ ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਸੂਂਡਾ ਖਿਸਕਨਾ।
 4. ਤਲੈਹੁੰਟਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਪਥਰੈ ਪਰਾ ਪੈਰ ਖਿਸਕਨਾ।
 ਸੁ੦ ਖਿਸਕਦੇ ਫਿਰਨਾ—ਕੁਸੈ ਕੋਨਾ ਛਪਦੇ ਜਾਂ ਕਨੰਦੀ
     ਕਤਰਾਂਦੇ ਫਿਰਨਾ।
 ਖਿਸਕਪਟ੍ਟੂ—ਵਿ੦ ਖਿਸਕੀ ਜਾਨੇ ਆਲਾ। ਜਿਧਾਂ—
     ਖਿਸਕਪਟ੍ਟੂ ਜਾਗਤ।
 ਪੁ੦ ਖਿਸਕੀ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
 ਖਿਸਕਾਊ—ਵਿ੦ ਖਲਾਕਾਊ।
 ਖਿਸਕਾਨਾ—ਕਿੱਠ ਸੁ੦ ਖਲਾਕਾਨਾ।
 ਖਿਸਕੂ—ਵਿ੦ ਖਿਸਕਪਟ੍ਟੂ।
 ਖਿਸਕੋ-ਖਿਸਕੀ—ਸਤੀਠ 1. ਇਕ ਦੇ ਬਾਦ ਦੂਏ ਜਨੇ ਦੇ
     ਖਿਸਕੀ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਬ। ਜਿਧਾਂ—ਜਮਾਤੀ ਚਾ
     ਖਿਸਕੋ-ਖਿਸਕੀ ਲਗੀ ਰੈਹੁੰਨੀ। 2. ਖਿਸਕਦੇ
     ਰੈਹੁੰਨੇ ਦੀ ਆਦਤ। ਪ੍ਰਾਂ-ਯਾਗਤਾ, ਤੇਰੀ ਏ ਖਿਸਕੋ-
     ਖਿਸਕੀ ਚੰਗੀ ਨੇਹੀਂ।
 ਖਿਸਰ-ਖਿਸਰ—ਉਭਾਂ ਪੁੱਲੇ ਪੈਰੇ ਚਲਨੇ ਦੀ ਛੇਡ।
 ਜਿਧਾਂ—ਵੇਹੁੰ ਖਿਸਰ-ਖਿਸਰ ਹੋਨਾ।
 ਖਿਸਾਰ—ਪੁ੦ ਖਚਾਰਾ।
 ਖਿਸਸਾ—ਪੁ੦ (ਵਸੋਹੁੰਲੀ) ਖੀਸਾ।
 ਖੀਂਖੀ—ਪੁ੦ ਡਿਰਗਾ ਹਾਸਾ।
 ਖੀਂਗਰਾਂ—ਵਿ੦ + ਪੁ੦ ਖਿਂਘਰ।
 ਖੀਂਗਰਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ 1. ਥੋੜਾ ਜਨੇਹਾ ਖੁਲਲਾ ਰੈਹੁੰ
     ਦਿੱਤੇ ਦਾ। ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਖੀਂਗਰਾ ਭਿੜ। (ਖ)
     ਖੀਂਗਰਾ ਜੁੰਡ। 2. ਇਕ ਪਾਸੇ ਗੀ ਫਰਕਾਧਾ ਗੇਦਾ।
 ਜਿਧਾਂ—ਖੀਂਗਰੀ ਨਤਥ।
 ਖੌਘ—ਸਤੀਠ (ਰਿਯਾਸੀ) ਫਲੇ ਗੀ ਪੱਜਾਲੀ ਕਨੇ ਜੋਡੇ
     ਆਲੀ ਲਕਕਡੀ।

ਖੀਂਘਰ—ਵਿ੦।—ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਿਘਰ।
 ਖੀਂਚਾਤਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਿਚੋਤਾਨ।
 ਖੀਖਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ (ਗਢਕੀ) ਸਿਖਨਾ।
 ਖੀਖੋਮਾਧਾ,—ਮਾਂਧਾਂ—ਪੁ੦ ਖਿਕਖੋਮਾਧਾ।
 ਖੀਚਾਤਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਿਚੋਤਾਨ।
 ਖੀਜਣਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਿਚਨਾ।
 ਖੀਡਾ—ਪੁ੦ (ਪੁਣੀ) ਪਰਾਲੀ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਬਨੇ ਦਾ ਬਿਨਾ।
 ਖੀਣ—ਵਿ੦ ਖੀਨ।
 ਖੀਣਤਾ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੀਨਤਾ।
 ਖੀਤ—ਪੁ੦ (ਗਦਕੀ) ਸੀਤ। ਠੱਡ।
 ਖੀਨ—ਵਿ੦ [ਸੰ੦ ਕੀਣ] 1. ਨਸ਼ਟ। ਜਿਧਾਂ-ਪਾਪ ਖੀਨ ਹੋਨੇ। 2. ਲਿਸਾ। ਜਿਧਾਂ-ਫਾਕੇ ਕਨੇ ਸ਼ਰੀਰ ਖੀਨ ਹੋਨਾ।
 ਸੁ੦ ਧਰਮ ਖੀਨ ਹੋਨਾ=ਧਰਮ ਭ੍ਰਾਣ ਹੋਨਾ।
 ਖੀਨਤਾ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੀਨ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਖੀਨ-ਭਾਵਾਂ—ਪੁ੦ ਹੀਨ-ਭਾਵ।
 ਖੀਮਣ—ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਘਮਾਨੀ।
 ਖੀਰ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਸੰ੦ ਕੀਇਰ] ਚੌਲ, ਦੁਢ ਤੇ ਖੱਡੂ ਵਗੈਰਾ ਕਨੇ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਇਕ ਖਾਨੇ-ਯੋਗ ਮਿਟਾ ਪਦਾਰਥ। ਤਸਮੇਈ।
 ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਅਖੀਰ। ਖੀਰ ਚ। ਜਿਧਾਂ-ਖੀਰ ਪੁਲਸੈ ਦੇ ਕਾਵੁ ਚਢਨਾ।
 ਖੀਰ-ਖੱਡ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੀਰ ਤੇ ਖੱਡ।
 ਸੁ੦ ਖੀਰ-ਖੱਡ ਹੋਨਾ=ਘੂਲੀ-ਮਿਲੀ ਜਾਨਾ।
 ਖੀਰਨਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੀਰ।
 ਖੀਰ ਭਵਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਕ਷ਮੀਰ ਪ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੰਧ ਦੇਵੀ।
 ਖੀਰਲਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਅਖੀਰੀ। ਅਖੀਰਲਾ।
 ਖੀਰ-ਸਾਗਰ—ਪੁ੦ [ਸੰ੦ ਕੀਇਸਾਗਰ] ਪੁਰਾਣੇ ਮਤਾਬਕ ਦੁਢੈ ਦਾ ਇਕ ਸਮੁੰਦਰ।
 ਖੀਰਾ—ਪੁ੦ 1. [ਸੰ੦ ਕੀਇਰਕ] ਧਨਕਡੀ ਦੀ ਜਾਤਿ ਦਾ ਇਕ ਫਲ। 2. (ਚੰਡਾ) ਆਨੁਏਂ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ। 3. (ਮਜ਼ਾਲਤਾ) ਵਿਚੜ੍ਹੁੰ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ। ਵਿ੦ ਪੁ੦ (ਮਾਲੈ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਵਚਾ) ਨਾਂਮੈਂ ਮਹੀਨੇਂ ਦਾ। ਜਿਧਾਂ- ਖੀਰਾ ਵਚਛੂ।
 ਖੀਰੀ—ਵਿ੦ ਆਖੀਰੀ। ਖੀਰਲਾ। ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਖੀਰੀ ਤਸਰ। (ਖ) ਖੀਰੀ ਫੈਸਲਾ।
 ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਆਖੀਰ ਚ। ਪ੍ਰ੦—ਖੀਰੀ ਏ ਫਸੈਲਾ ਹੋਆ।
 ਖੀਝ—ਪੁ੦ (ਰਾਮਨਗਰ) ਭਿੜ੍ਹੈ ਜਾਂ ਬਕਕਰੀ ਦਾ ਪਲ੍ਲੂ।
 ਖੀਲ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਸੰ੦] ਭਟਠੀ ਚ ਮੁਜਿਯੈ ਖਿਡੇ ਦਾ

ਅਨਾਜੈ ਦਾ ਦਾਨਾ। ਬਹੁ੦ ਖੀਲਾਂ। 2. ਕਨੈ ਦੀ ਦਰਮਾਨੀ ਤੁਤਰੀ ਤੇ ਉਸ ਤੁਤਰੀ ਚ ਪਾਈ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਮੁਕੀ।
 ਪੁ੦ (ਪੁਣੀ) ਮਕਕੈ ਦਾ ਓ ਸਿਟ੍ਟੁ ਜਿਸੀ ਅਜੇਂ ਦਾਨੇ ਨੇਈ ਪੈਦੇ ਹੋਨ।
 ਖੀਸ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਲਕਕਡੀ ਪਰ ਖਾਸ ਮਾਪ ਦਾ ਨਸ਼ਾਨ ਲਾਨੇ ਆਸਟੈ ਵਰਤੋਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਤਰਖਾਨਕਾ ਤੁਕਰਣ। ਖਤਕਥ।
 ਖੀਸ-ਫੀਸਾਂ—ਵਿ੦ ਖੀਸ-ਬੀਸ।
 ਖੀਸ-ਬੀਸ—ਵਿ੦ ਤਿਤਰ-ਵਿਤਰ ਹੋਈ ਗੇਦਾ। ਜਿਧਾਂ- ਸਜਮਾ ਖੀਸ-ਬੀਸ ਹੋਨਾ।
 ਖੀਸਾ—ਪੁ੦ [ਅ੦ ਕੀਸ:] ਕੁਰਤੇ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਬੋਜ਼ਾ। ਜੇਬ। ਪ੍ਰ੦-ਤੇਰੀ ਚਲਾਕੀ ਮਹਾਡੈ ਖੀਸੈ। (ਲੋ੦ ਗੀ੦)
 ਸੁ੦ ਖੀਸਾ ਖਾਲੀ ਹੋਨਾ=ਫਾਂਗਤਾਲ ਹੋਨਾ।
 ਖੀਸੇ ਚ ਆਈ ਜਾਨਾ=ਕੋਈ ਚੀਜ ਪ੍ਰਾਸ ਹੋਈ ਜਾਨੀ।
 ਖੀਸਾ ਕਟ੍ਟ—ਵਿ੦ + ਪੁ੦ ਖੀਸੇ ਕਟ੍ਟ।
 ਖੀਸਾ ਕਥਧ—ਵਿ੦ + ਪੁ੦ ਖੀਸੇ ਕਥਧ।
 ਖੀਸੇ ਕਟ੍ਟ—ਵਿ੦ ਖੀਸੇ ਕਟ੍ਟਨੇ ਆਲਾ।
 ਪੁ੦ ਖੀਸੇ ਕਟ੍ਟਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
 ਖੀਸੇ ਕਥਧ—ਵਿ੦ + ਪੁ੦ ਖੀਸੇ ਕਥਧ।
 ਖੁੰਗ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖੁੰਗ। ਖਾਂਸੀ।
 ਖੁੰਗੜ੍ਹ—ਵਿ੦ (ਚੰਹ੍ਹਨੀ) ਗੁੜ੍ਹ-ਮੁੜ੍ਹ ਹੋਏ ਦਾ।
 ਖੁੰਗਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖੁੰਗਨਾ।
 ਖੁੰਘ—ਪੁ੦ (ਰਿਹਾਡ ਵਗੈਰਾ ਦਾ) ਸੁਟਾ ਕੰਡਾ। ਜਿਧਾਂ-ਪੈਰ ਖੁੰਘ ਭਜਨਾ।
 ਵਿ੦ ਅੜਵ। ਬੈਡਾ। ਜਿਧਾਂ-ਵੱਡੇ ਖੁੰਘ ਆਦਮੀ ਕਨੇ ਬਾਹੁੰ ਪੈਨਾ।
 ਖੁੰਘੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਬੂਟੇ ਦੇ ਤਨੇ ਕਨੁਆਂ ਕੱਢੀ ਜਾਂ ਭਜੀ ਗੇਦੀ ਟਾਹਲੀ ਦਾ ਵਧੇ ਜਾਂ ਉਭਰੇ ਦਾ ਹਿਸ਼ਸਾ।
 ਸੁ੦ ਖੁੰਘੀ ਅੜਾਨੀ ਜਾਂ ਫਸਾਨੀ=(ਦੂਏ ਦੇ ਕਮੰ ਵਗੈਰਾ ਚ) ਰਕਾਵਟ ਪਾਨੀ ਜਾਂ ਅੜਚਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ।
 ਖੁੰਘੀ ਨਿਕਲੀ ਜਾਨੀ=ਅੜਚਨ ਜਾਂ ਰਕਾਵਟ ਦੂਰ ਹੋਈ ਜਾਨੀ।
 ਖੁੰਜਾ—ਵਿ੦ (ਚੰਹ੍ਹਨੀ) [ਸੰ੦ ਖੁੰਜ] ਜੇਵੇ ਹਤਥ-ਪੈਰ ਜੁਫੀ ਗੇਵੇ ਹੋਨ।
 ਖੁੰਜ—ਸਤ੍ਰੀ੦ 1. ਖੁੰਝੀ ਜਾਨੇ ਜਾਂ ਭੁਲ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ। ਪ੍ਰ੦-ਇਸ ਵਾਰੀ ਖੁੰਜ ਹੋਈ ਗੇਈ ਏ, ਅਗੁਆਂ ਨੇਈ ਹੋਗ। 2. ਨਵੇਰਾ ਬੇਚਲਾ। ਜਿਧਾਂ-ਜੇਠ ਮਹੀਨੈ ਕੁਤੈ ਠੰਡੀ ਖੁੰਜਾ ਬਿੜ੍ਹੀ ਸੌਨਾ। 3. ਕਸਰੇ ਜਾਂ ਕੋਠੇ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਨੁਕਕਰ। ਜਿਧਾਂ-ਕੋਈ ਚੀਜ ਖੁੰਜਾ ਟਕਾਨੀ।

ਖੁੰਝਟ—ਸਤੀਂ ਖੁੰਝ ਜਾਂ ਮੁਲ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
ਖੁੰਝਨਹਾਰ—ਵਿਠ ਖੁੰਝ ਕਰੀ ਜਾਨੇ ਆਲਾ। ਮੁਲਨਹਾਰ।

ਪ੍ਰ੦—ਮਨੁਖ ਖੁੰਝਨਹਾਰ ਏ।

ਖੁੰਜਨਾ—ਕ੍ਰਿਠੀ 1. ਤਕਕੀ ਜਾਨਾ। ਖੁੰਜੀ ਜਾਨਾ।
ਜਿਧਾਂ—ਨਸ਼ਾਨਾ ਖੁੰਜਨਾ। 2. ਮੁਲ-ਚੁਕ ਹੋਈ ਜਾਂਦੀ।
ਪ੍ਰ੦—ਮਾਹੜ੍ਹ ਕੁਸੈ ਬੇਲੈ ਖੁੰਜੀ ਵੀ ਜੰਦਾ ਏ।
3. ਬੇਲੈ ਪਰ ਖੁੰਜੀ ਜਾਨਾ। ਪ੍ਰ੦—ਖੁੰਜੇਆਂ ਨੇਹੀਂ, ਵਾਹ, ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੁਜੀ ਜਾਂਦੀ।

ਮੁ੦ ਘੜੀ ਦੇ ਖੁੰਜੇ ਦੇ ਕੋਹੁੰ ਜਾਨਾ ਪੌਂਦਾ = ਨਿਕਕੀ ਸਾਰੀ ਗਤੀ ਵੀ ਕੇਂਦੀ ਵਾਰੀ ਬੱਡੇ ਤਰਫਦ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਨੀ ਜਦੀ ਏ।

ਖੁੰਜਨੀ—ਸਤੀਂ ਖੁੰਝ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ। ਮੁਲ-ਚੁਕ।

ਖੁੰਜਰ—ਸਤੀਂ 1. ਨਵੇਰਾ ਬੇਚਲਾ। 2. ਖੁੰਦਰ।

ਖੁੰਜਾਨਾ—ਕ੍ਰਿਠੀ 1. ਖੁੰਝ ਕਰਾਨੀ। 2. ਤਕਾਈ ਓਡਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਨਸ਼ਾਨਾ ਖੁੰਜਾਨਾ।

ਖੁੰਜ੍ਹ—ਸਤੀਂ 1. ਮਕਾਨੈ ਬਗੈਰਾ ਵੀ ਖੁੰਝ। 2. ਉਤਰੇ ਕਨੇ ਮਥੇ ਦੇ ਦੌਨੈ ਪਾਸੋਂ ਕਢ੍ਹੀ ਦਿਧੋਂ ਚੂਹ੍ਹ ਕੇ ਚਾ ਇਕ।
ਕੁਛ੍ਹ। 3. ਨਵੇਰੀ ਨੁਕਕਰ ਜਾਂ ਬੇਚਲਾ।

ਖੁੰਡ—ਪੁੰਨ [ਸੰਧੀ ਕ੍ਰਿਠੀ ; ਹਿੰਦੀ ਖੁੰਟਾ] 1. ਸਾਲ ਬਗੈਰਾ ਵੰਨੇ ਆਸਤੈ ਜਸ਼ੀਨੈ ਚ ਗੁੜੀ ਵੀ ਸੂਟੀ ਖੁੰਡੀ।
ਜਿਧਾਂ—ਮੈਹੀ ਦਾ ਖੁੰਡ। 2. ਚਖੋਂ ਦੇ ਚਕਕਰੈ ਗੀ ਅਥਮਨੇ ਆਲਾ, ਲਕਕਡੀ ਦਾ ਕਿਲਲਾ।

ਖੁੰਡ—ਤੇ ਤੇ ਤੇ ਤੇ ਗਲਾਂ=ਪੈਹ੍ਲੀ ਗੈਂ ਹਾਲਤੀ ਚ ਬਜ਼ੇ ਦੇ ਰੌਹਨਾ।

ਮੈਹ੍ਹ—ਖੇਂਹ੍ਰਦੀ ਬ' ਖੁੰਡੇ ਵੇ ਜੋਰ=ਅਛੇ ਜਾਂ ਬਸੀਲੇ ਦੇ ਜੀਰੇ ਕਮਸ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਗੈਂਕਨਾ।

ਖੁੰਡਣੀ—ਸਤੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) (ਦਾਲੀ ਵੀ) ਵੱਡੀ।

ਖੁੰਡਨਾ—ਕ੍ਰਿਠੀ 1. [ਸੰਧੀ ਖੁੰਡ] 1. ਔਂਗਲਿਧੇ ਨੇ (ਮੁਲ ਬਗੈਰਾ) ਓਡਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਮੁਲ ਖੁੰਡਨਾ। 2.

(ਖੇਡੇ ਗੀ) ਨੈਹੁੰ ਕਨੇ ਕੋਡਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਖੇਡਾ ਖੁੰਡਨਾ। 3. ਔਂਗਲਿਧੇ ਕਨੇ ਕੁਸੈ ਚੀਜੀ ਦਾ ਥੋੜਾ ਹਿੱਸਾ

ਬਕਖ ਕਰੀ ਲੈਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਵਿਖੁਟ ਖੁੰਡਨੀ। 4. ਚੀਚਕ ਦਾ ਟੀਕਾ ਲਾਨੇ ਆਸਤੈ ਵਾਹਮਾਂ ਬਗੈਰਾ ਦਾ

ਮਾਸ ਤੁੰਨਾ ਜਾਂ ਪਚਲਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਮਾਤਾ ਖੁੰਡਨੀ।

ਖੁੰਡਨੂ—ਪੁੰਨ ਖੁੰਡੀ ਚ ਲਗੀ ਵੀ ਇਕ ਖਾਸ ਖੁੰਡੀ।

ਖੁੰਡਵਾਈ—ਸਤੀਂ ਖੁੰਡਾਈ।

ਖੁੰਡਵਾਨਾ—ਕ੍ਰਿਠੀ 1. ਖੁੰਡਨਾ।

ਖੁੰਡਾਈ—ਪੁੰਨ ਖੁੰਡ।

ਖੁੰਡਾਈ—ਸਤੀਂ ਖੁੰਡਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਤਸ ਕਮਮੈ ਵੀ

ਯੜ੍ਹੀ।

ਖੁੰਡਾਨਾ—ਕ੍ਰਿਠੀ 1. ਖੁੰਡਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਕੋਲਾ ਜਾਂ ਕੁਸੈ ਕਨੇ ਕਰਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਮੁਲ ਖੁੰਡਾਨੇ।

ਖੁੰਡੀ—ਸਤੀਂ [ਹਿੰਦੀ ਖੁੰਟੀ] 1. ਨਿਕਕੀ ਖੁੰਡ। ਜਿਧਾਂ—ਬਕਕਰੀ ਆਸਤੈ ਖੁੰਡੀ ਦਵਵਨੀ। 2. ਟਲੇ ਬਗੈਰਾ ਟਗਨੇ ਆਸਤੈ, ਕਥਾ ਕਨੇ ਲਗੀ ਵੀ, ਲਕਕਡੀ ਬਗੈਰਾ ਵੀ ਨਿਕਕੀ ਕਿਲਲੀ। ਜਿਧਾਂ—ਕੋਟ ਖੁੰਡਿਆ ਟਗਨਾ। 3. ਚਖੋਂ ਵੀ ਖਰਾਦਮਾਂ ਕਿਲਲੀ। 4. (ਕਾਂਗਡੀ) ਕਨੈ ਦਾ ਇਕ ਗੈਹੁੰਨਾ।

ਖੁੰਡੋਆਨਾ—ਕ੍ਰਿਠੀ 1. ਖੁੰਡਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਫੂਏ ਕੋਲਾ ਕਰਾਨਾ।

ਖੁੰਡੋ-ਖੁੰਡੀ—ਸਤੀਂ ਘੜੀ-ਮੁਡੀ ਖੁੰਡਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।

ਖੁੰਡੋਨਾ—ਕ੍ਰਿਠੀ 1. ਖੁੰਡੇਆ ਜਾਨਾ। ਖੁੰਡਨ ਹੋਨਾ।

ਖੁੰਹ੍—ਪੁੰਨ ਨਿਕਕੀ ਖੁੰਡ।

ਖੁੰਡ—ਵਿਠੀ 1. ਅਡਵ।

ਖੁੰਧਪੁਨਾ—ਪੁੰਨ ਅਡਵਪੁਨਾ।

ਖੁੰਡਾ—ਵਿਠੀ 1. ਕੁਠਿਤ। 2. ਖਿੜਾ।

ਮੁ੦ ਖੁੰਦਕ ਖਾਨੀ=ਚਿੜੀ ਤਟਠਨਾ।

ਖੁੰਦਕ ਚਹਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਕਰੀ ਖਿੜ ਸਸੂਸ ਕਰਨੀ।

ਖੁੰਦਕ ਦੇਨੀ=ਤੰਗ ਕਰਨਾ।

ਖੁੰਦਕ ਲਾਨੀ=ਕਸੂਸਤ ਲਾਨੀ।

ਖੁੰਦਕ ਲੈਨੀ=ਲਾਡਾਇ-ਜਾਗੇ ਆਸਤੈ ਖੁਤ ਕਰਨੀ।

ਖੁੰਦਕ ਹੋਨੀ ਜਾਂ ਹੋਈ ਜਾਨੀ=ਜਾਗਣਾ ਹੋਈ ਜਾਨਾ।

ਖੁੰਦਕਨ—ਵਿਠੀ 1. ਖੁੰਡਕ।

ਖੁੰਦਕਵਾਜ—ਵਿਠੀ ਖੁੰਡਕ ਦੇਨੇ ਆਲਾ।

ਖੁੰਦਕਵਾਜੀ—ਸਤੀਂ ਖੁੰਡਕ ਦੇਨੇ ਜਾਂ ਤੰਗ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।

ਖੁੰਦਕੀ—ਵਿਠੀ ਨਿਕਕੀ-ਨਿਕਕੀ ਗਲਲਾ ਪਰਾ ਖੁੰਡਕ ਖਾਨੇ ਆਲਾ। ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਖੁੰਦਕੀ ਆਦਮੀ। (ਖ) ਖੁੰਦਕੀ ਸਮਾਈ।

ਖੁੰਦਕੋ-ਖੁੰਦਕੀ—ਸਤੀਂ ਖੁੰਡਕਵਾਜੀ।

ਖੁੰਦਰ—ਸਤੀਂ [ਸੰਧੀ ਕਂਧਰਾ] 1. ਬੇਚਲੈ ਅਗ੍ਗੂ ਤੰਗ

ਜਗਹ। 2. ਕੁਲ੍ਪੈਂਡੀ ਬਗੈਰਾ ਚ ਬਨੇ ਦਾ ਲਸਮਾ ਨੁੰਡੇ ਜਨ। 3. ਖੋਹੁੰ। ਕਂਦਰ।

ਮੁ੦ ਖੁੰਦਰਾਂ ਪੁਟਨਿਧਾਂ=ਅਡਚਨਾਂ ਖਡੇਰਨਿਧਾਂ।

ਖੁੰਦੋ-ਖੁੰਦੀ—ਸਤੀਂ ਖੁੰਡਕਵਾਜੀ।

ਖੁੰਧ-ਧਾ—ਸਤੀਂ (ਵਸ਼ਾਗ) ਖੁੰਦਰ। ਖੁੰਝਰ।

ਖੁੰਧਰ*—ਸਤੀਂ ਖੁੰਦਰ।

खुंब—स्त्री० 1. [हिं० खुमी] धरती चा कुटियै निकलने आली, छतड़ी-नमाड इक सज्जी । 2. धुव्वे दी भट्ठी ते उस भट्ठी च धोने-जोग टल्ले गी चाढ़ने दी क्रिया । जियां-खुंब चाढ़नी ।

खुंबडूँ—पु० खुंबी ।

खुंबा—पु० 1. प्हाड़ी खेतर । 2. लंबाई-चड़ाई च लौहका खेतर ।

खुंबी—स्त्री० निकका खुंबा ।

खुंबुँ—पु० खुंबी ।

खुआंटा॑—स्त्री० थुआंट ।

खुआंटना॑—क्रि० स० थुआंटना ।

खुआजा—पु० [तु० ख्वाज़] मुसलमाने दी इक जात ।

खुआजा-पीर—पु० लोक-विश्वास मतावक पाती दा इक देवता ।

खुआजनी—स्त्री० (रामनगर) खुंझ होई जाने दा भाव । खुंझट ।

खुआट,-ठ—स्त्री० निककी कुड़ियै आस्तै इक गाल । पु० (कांगड़ी) वरसाती, घाड आस्तै डक्के दा थाहर । अड़ाक ।

खुआड़ा—पु० 1. भिड़ां-वक्करियां डक्कने दा थाहर । 2. (कांगड़ी) खलाड़ा ।

खुआण—पु० (पुन्डी) खुआन ।

खुआन—पु० बहावत । उआख ।

खुआना—क्रि० स० 1. सफारश करोआनी । जियां-नौकरी आस्तै कुसै कोला खुआना । 2. आखने पर मजबूर करना । प्र०-मेरे मूहां की सुआन लगा एं ? 3. आखने दा मौका देना । जियां-कुसै कोला गल्ल नेई खुआनी ।

खुआना—पु० (बलौर ; कांगड़ी) खनेही ।

खुआब—पु० खाव । मुखना ।

खुआब-ख्याल—पु० खावो-ख्याल ।

खुआबगाह—स्त्री० सौने आला कमरा । खावगाह ।

खुआर—वि० [फा० ख्वार] 1. खज्जल । 2. जलील ।

खुआरी—स्त्री० खज्जल जां जलील होई जाने दी हालत ।

खुआह—अव्य० [फा० ख्वाह] भाएं । यदि ।

खुआहुँ—स्त्री० अफवाह ।

खुक्खल—स्त्री० मिट्टी-घट्टा । धूँड़ ।

मु० खुक्खल कड़नी जां कड़ी देनी=मारी-मारी जां कम्म कराई-कराई बतेहा करी देना ।

खुक्खल निकली जानी=बतेहा होई जाना ।

खुक्खल फंडनी=मार चाढ़नी जां ज्ञाइ पानी ।

खुख्खु—वि० 1. खिज्जियै तमतमाए दा । जियां-खुख्खु होए दा । 2. आई पलचे दा । प्र०-सारे जागत मिगी खुख्खु होई गे ।

खुख—पु० (कांगड़ी) रबड़ै बगैरा दा गेंद ।

खुखा—वि० पु० (गढ़की) सुक्का ।

खुखुआड़ा॑—पु० खाख । वहु० खुखुआड़े ।

खुखोआड़ा॑—पु० खाख ।

खुग,-गा—पु० (कांगड़ी) खूह् ।

खुच्च—स्त्री० पिन्नी ते खुरी दे मझाटे दा हिस्सा । मु० खुच्चां कड़ी देनियां=चलाई-चलाई थकाई देना ।

खुच्चां निकलनियां=दुरी-दुरी बस्स होई जानी ।

खुच्चां भन्ननियां=शैल मार देनी ।

खुजली—स्त्री० [स० खुर्जु] खुरक ।

खुजूर—स्त्री० खजूर ।

खुजूरस—पु० (कांगड़ी) खजूरे दे रसै दा बनाया गेदा गुड़ ।

खुज्ज—पु० गवै जां मैही दा खुर ते उस खुरै दा नशान ।

स्त्री० (गुल-गलाबगढ़) खोज । तलाश ।

मु० खुज्ज लाना=पशु बगैरा तुप्पने आस्तै पैरा लाना ।

खुज्जे पौना=पेश पेर्द जाना ।

खुज्जत—स्त्री० हुज्जत जां शरारत ।

खुज्जती—वि० खुज्जतां करने आला ।

खुट-खटाला॑—पु० खुट्ट-खटाला ।

खुट-खटां—स्त्री० ठुक-ठुक जां ठक-ठक दी छेड़ ।

खुट-खुटाला॑—पु० खुट्ट-खटाला ।

खुटाई—स्त्री० [हिं० खोटाई] कुसै आदमी जां चीजै च होने आला खुटापन ।

खुटाला—पु० देवते दी करोपी जां खोट ।

खुट्ट—पु० [हिं० खोट ; स० कूट] 1. रला । जियां-सुन्ने बगैरा च खुट्ट होना । 2. छल-कपट भरोची भावना । जियां-मनै च खुट्ट होना । 3. भूत-प्रेतै दा खोट जां देवते दी कैहर-करोपी । खुट्ट-खटाला ।

खुट्ट-खटाला—पु० देवते दी करोपी जां भूतै बगैरा दा खोट ।

खुट्ट-खराबी—स्त्री० खुट्ट-खटाला ।
 खुट्ट-खटाला—पु० खुट्ट-खटाला ।
 खुट्टा—विं पु० [सं० कूट ; हिं० खोटा] 1. जेदे च
     खुट्ट रले दा होऐ । जियां-खुट्टा सुन्ना । 2. जेहँडा
     कुसै नुकसै करी वजारै च लग्गै नेई । जियां-खुट्टा
     रपेआ । 3. जेदे मनै च मैल होऐ । जियां-खुट्टा
     आदमी । 4. बुरा । भैड़ा । माडा । जियां-
     खुट्टा कम्म ।
 मु० खुट्टा पैसा होना—नलायक होने करी कुसै
     कम्मै च बी कबूल नेई कीता जाना ।
 खुट्टापन—पु० खुट्टा होने दी स्थिति ।
 खुट्टी—स्त्री० वेहँडै, कंधा दे कन्ने-कन्ने बनाई गेदी
     थड़ी । मुहाली । दुआली ।
 विं स्त्री० 'खुट्टा' दा स्त्री-रूप ।
 खुड़ा—पु० आदमी दे गिट्टे आस्तै वरतोने आला
     अपमान जां नफरत-सूचक शब्द । प्र०-फी उत्थे
     गेआ तां खुड़े भन्नी देंड ।
 खुड़—स्त्री० निकका खुड़ा ।
 खुड़ा—पु० [प्रा० खड़ा] 1. तंग नेर । नुड़ । जियां-
     नुहें दा खुड़ा । 2. निकका गत । जियां-खिन्नू
     खेडने आस्तै खुड़े कड़ने । 3. कंधा बगैरा च
     (गट्टियां बगैरा लाने आस्तै) कड़दी गेदी लौह की
     मोहरी ।
 मु० खुड़े लग्गना जां लाना—महत्वहीन होना जां
     करना ।
 खुड़—स्त्री० मधानी गी थम्मी रक्खने आस्तै, लकड़ी
     दी सांघी-जन । तड़ेरनी ।
 पु० (कांगड़ी) 1. दुश्मनी । 2. खुड़वो-खुड़वी ।
 3. गोहँड़ ।
 खुड़कना—क्रि० अ० 1. अवखरदे जां चुभदे रौहना ।
     जियां-शरीके दी गल्ल मनै च खुड़कदी रौहनी ।
 2. कुसै बुरी गल्लै दा अदेशा होई जाना । जियां-
     पैहले गै गल्ल खुड़की जानी ।
 मु० पैसा खुड़कना—दंभ-दखावे आस्तै पैसे गी
     खुल्ला खच्चना ।
 खुड़कू—पु० (कांगड़ी) लौह की ढक्की । कुआलू ।
 खुड़-खुड़—उभ० इक खास किसमै दी छेड़ ।
 खुड़ना—पु० लड़ने-झगड़ने आस्तै तुपेआ जाने आला
     कोई ओपरा ब्हाना ।
 खुड़वा-खुड़बी—स्त्री० खुड़वो-खुड़बी ।

खुड़बो-खुड़बी—स्त्री० खैहू रखाजी ।
 खुड़ा—पु० (चनैहैनी) मिट्टी-घट्टा ।
 खुदनाा—क्रि० अ० खुल्लना ।
 खुणना—क्रि० स० 1. (कांगड़ी) खुनना । 2. (गढ़की)
     सुनना ।
 खुणवाना—क्रि० स० (कांगड़ी) खुनाना ।
 खुणाई—स्त्री० (कांगड़ी) खुनाई ।
 खुणना—क्रि० स० 1. (कांगड़ी) खुनाना । 2. (गढ़की)
     सुनाना ।
 खुणुआ—पु० (कांगड़ी) दाली दी बड़ी ।
 खुणोआना—क्रि० स० (कांगड़ी) खुनोआना ।
 खुत-खुत—स्त्री० 1. दंदे बगैरा गी खरोतने दा भाव ।
     2. नचिल्ले नेई बौहने दा भाव ।
 खुत-खुती—स्त्री० 1. उतावलापन । जियां-मेल्लै जाने
     दी खुत-खुती लग्गनी । 2. खुतां लैने जां करने दा
     भाव । जियां-खुत-खुती कोते बगैर नेई रौहना ।
 खुतना—पु० खतना । सूतां ।
 खुतबा—पु० [अ० खुत्वः] 1. भाशन । जियां-सदारती
     खुतबा । 2. शुक्करवारै दी नमाज कोला पैहले ते
     ईद दी नमाजै दे बाद, ईमाम पासेआ दित्ता जाने
     आला उपदेश ।
 खुतर-खुतर—उभ० धरती गी खरोतने दी छेड़ ।
 खुत—स्त्री० 1. शरारत । छेड़खानी । शतनी ।
     जियां-खुत करनी जां लैनी । 2. चुब्ब लग्गने दा
     भाव । जियां-खुत लग्गनी ।
 मु० खुत पुट्टनी=1. कुसै नापसंद गल्लै दी पूंद
     पानी । 2. शरारत करनी ।
 खुत बौहनी=काणे होई जाना ।
 खुतखानी,-न्नी—स्त्री० खुतवाजी ।
 खुतना—क्रि० स० 1. खोतरना । जियां-दंद खुतने ।
     2. खरोतना । जियां-जखम खुतना ।
 खुतनी—स्त्री० (वसोहली) दंद खरोतने दी छिंग ।
 खुतपुट्टन—विं खुतवाज ।
 खुतपुट्ट—विं खुतवाज ।
 खुतवाज—विं जिसी खुतां पुट्टने दी आदत होऐ ।
     खुत्ती ।
 खुतबाजी—स्त्री० 1. शरारत जां छेड़खानी करने
     दा भाव । 2. हुज्जत ।
 खुत्ती—विं खुतां करने आला । जियां-(क) खुत्ती
     जागत । (ख) खुत्ती सभाड ।

स्त्री० (कांगड़ी) गुत्ती ।
 खुतू—वि० खुत्तां पुट्टने आला ।
     पु० खुतबाजी । जियां-जानियै खुतू लैना ।
 खुत्तेहत्था—वि० पु० जिसगी हर बेलै खुत्तां लैने दी
     आदत होए ।
 खुत्तो-खुत्ती—स्त्री० खुत-खुती ।
 खुद—अव्य० [फा० खुद] आपूं । प्र०-(क) ओ खुद
     आए दा ए । (ख) उत्थें तुगी खुद जाने पैना ए ।
 खुदकफील—वि० [फा०—अ० कफील] आतम-
     निर्भर ।
 खुदकशी—स्त्री० [फा०-कुशी] आतमहत्या । आतम-
     यात ।
 खुदकाश्त—वि० [फा०] मालकै द्वारा आपूं काश्त
     कीती जाने आली ।
     पु० जमीना दी आपूं काश्त करने आला मालक ।
 खुदगरज—वि० [फा०—अ० गरज] मतलबी । स्वार्थी ।
     मतलबपरस्त ।
 खुदगरजन—वि० स्त्री० खुदगरज ।
 खुदगरजी—स्त्री० खुदगरज होने दा भाव । मतलब-
     परस्ती ।
 खुदगरजी०—वि० खुदगरज ।
 खुदगर्ज—वि० खुदगरज ।
 खुदगर्जन—वि० स्त्री० खुदगरजन ।
 खुदगर्जी—स्त्री० खुदगरजी ।
 खुदगर्जी०—वि० खुदगरजी ।
 खुदनमाई—वि० [फा०—नुमा०] अपना दखावा करने
     आला ।
 खुदनमाई—स्त्री० [फा०—नुमाई] अपना दखावा
     करने दा भाव । आतम-प्रदर्शन । आप-दखावा ।
 खुदपरस्त—वि० [फा०] अपने आपै गी सारें कोला
     उपर जां बड़ा समझने आला । घमंडी ।
 खुदपरस्ती—स्त्री० खुदपरस्त होने दा भाव । घमंड ।
 खुदपरस्ती०—वि० खुदपरस्त ।
 खुदपसंद—वि० [फा०] खुदपरस्त ।
 खुदपसंदी—स्त्री० खुदपरस्ती ।
 खुदपसंदी०—वि० खुदपसंद ।
 खुदफरामोश—स्त्री० [फा०—फरामोश] अपने आपै
     गी भुली जाने आला ।
 खुदफरामोशी—स्त्री० खुदफरामोश होने दी हालत ।
 खुदफरेब—वि० [फा०—फरेब] अपने आपै गी धोखा

देने आला ।
 खुदफरेबी—स्त्री० अपने आपै गी धोखा देने दा भाव ।
 खुदफरेबी०—वि० खुदफरेब । जियां-खुदफरेबी
     आदमी ।
 खुद-बखुद—क्रि० वि० [फा० खुद ब खुद] अपने
     आपै । आपूं गै ।
 खुदबीनी—स्त्री० [फा०] खुदपरस्ती ।
 खुदमुखतार—वि० खुदमुखत्यार ।
 खुदमुखतारी—स्त्री० खुदमुखत्यारी ।
 खुदमुखत्यार—वि० [फा०-मुखतार] 1. जेहड़ा कुसै
     दे भतैहूत जां अधीन नेई होए । सुतंतर । जियां-
     खुदमुखत्यार मुख्ल । 2. जिसगी कोई रोक-टोक
     जां कुसै चालली दी पबंदी नेई होए । जियां-
     खुदमुखत्यार आदमी ।
 खुदमुखत्यारी—स्त्री० खुदमुखत्यार होने दा भाव ।
 खुदमुखत्यारी०—वि० खुदमुखत्यार ।
 खुदमुखतार—वि० खुदमुखत्यार ।
 खुदमुखत्यारी—स्त्री० खुदमुखत्यारी ।
 खुदमुखतेआर—वि० खुदमुखत्यार ।
 खुदमुखतेआरी—स्त्री० सुदमुखत्यारी ।
 खुदरंग—वि० [फा०] जेदा रंग कुदरती ए । जियां-
     खुदरंग पट्ट० ।
 खुदरौ—वि० अपनी गै मर्जी करने आला जां अपने
     गै रमें दा । जियां-बड़ा खुदरौ आदमी ।
 खुदरौ—वि० [फा०—रो] अपने आप जम्मी आए
     दा । जियां-खुदरौ जड़ी-वूटी ।
 खुदवाई—स्त्री० [हिं०] खोदने दा कम्म ते उस कम्मै
     दी मजूरी । खुदाई ।
 खुदवाना—क्रि० स० [हिं०] खोदने दा कम्म कुसै
     कोला जां कुसै कन्ने कराना । खुदाना ।
 खुदशनास—वि० [फा०] अपने आपै गी पचानने
     आला ।
 खुदशनासी—स्त्री० खुदशनास होने दा भाव ।
 खुदसर—वि० [फा०] 1. अपनी गै मर्जी करने
     आला । 2. वागी । सरकश ।
 खुदसरी—स्त्री० खुदसर होने दी हालत ।
 खुदसाखता—वि० [फा०-साखतः] 1. हत्थें त्यार कीता
     गेदा । 2. अपने आप बने दा ।
 खुदा—पु० [फा०खुदा] भगवान । ईश्वर । परमात्मा ।
 खुदाई—स्त्री० [फा० खुदाई] 1. ईश्वर दो सत्ता जां

शक्ति । 2. ईश्वर दी रची दी स्त्रिया । 3. [हिं०] खोदने दा कम्म ते उस कम्म दी मजूरी ।
विं० [फ़ा० खुदाई] खुदा जां ईश्वर पासेआ होने आला । जियां-खुदाई कैहर नाजल होना ।
खुदाई कारखाना—पु० संसार । दुनियां ।
खुदाई कैहर—स्त्री० खुदा पासेआ होने आला कैहर ।
खुदातरस—विं० [फ़ा०-तर्स] 1. खुदा दा डर मनने आला । 2. दूएं पर तरस करने आला । दयावान ।
खुदातरसी—स्त्री० खुदातरस होने दा भाव ।
खुदातरसीं—विं० खुदातरस ।
खुदादाद—विं० [फ़ा० खुदादाद] खूदा दा दिता दा ।
खुदादोस्त—विं० [फ़ा०] जेदी लगत ईश्वर कन्ने लगी दी होऐ ।
खुदादोस्ती—स्त्री० खुदादोस्त होने दा भाव ।
खुदानखास्ता—अव्य० [फ़ा०-न खास्तः] ईश्वर ऐसा नैई करै ! प्र०-खुदानखास्ता इनें वरखें च जे ए कच्चा कोठा ढेई पेथा तां कुत्थे जागे ?
खुदाना—क्रि० स० खोदने दा कम्म कुसै कोला जां कुसै कन्ने कराना ।
खुदापरस्त—विं० [फ़ा०] 1. ईश्वर दा भगत । 2. धर्मी सभां दा । दयालू ।
खुदापरस्ती—स्त्री० 1. ईश्वर दी भगती । 2. दयाभाव ।
खुदाबंद—पु० [फ़ा०—बंद] ईश्वर । परमात्मा । रब ।
खुदाबंदी—स्त्री० ईश्वर दी शक्ति । रब दी ताकत । विं० खुदाबंद दा । जियां-इरशाद खुदाबंदी ।
खुदारसीदा—विं० [फ़ा०—रसीदः] खुदादोस्त ।
खुदारा—अव्य० [फ़ा०] खुदा आस्तै । परमात्मा आस्तै । प्र०-खुदारा, मेरी किश मदद करो ।
खुदाल—स्त्री० (बम्हाग) दीहूंनियें दे धूंएं कन्ने पैदा होने आली कालख जां धुआंड ।
खुदाशनास—विं० [फ़ा०] ब्रह्मानी ।
खुदाशनासी—स्त्री० खुदाशनास होने दा भाव ।
खुदाशनासीं—विं० खुदाशनास ।
खुदाहफिज—अव्य० [फ़ा०—अ० हाफ़िज़] विदा होंदे जां करदे माँके कुसै गी आवेआ जाने आला पद; अर्थात् ईश्वर तेरी रख्या करै ।
खुदियां—स्त्री० बहु० 1. मनमानियां । ज्यादतियां ।

2. शरारतां ।
खुदी—स्त्री० [फ़ा० खुदी] 1. स्वाभिमान । 2. मनमानी करने दा भाव । घमंड ।
खुद्दा—विं० पु० (गूल-गलाबगढ़) खोदा ।
खुद्दार—विं० [फ़ा० खुद्दार] गैरतमंद । इनै आला ।
खुद्दारी—स्त्री० [फ़ा० खुद्दारी] गैरत । किद । इन ।
खुद्दारीयतां—स्त्री० खुद्दारी ।
खुन—पु० 1. (कांगड़ी) 'बंदोवस्त' आस्तै जिमीं मापने जां बंडने दा इक पराना तरीका । 2. (बलौर) पशुएं दे गलांड दी घरबाई ।
खुनणा—क्रि० स० (गद्दकी) 'खुनना' ।
खुनना—क्रि० स० 1. गत वर्गेरा कड़ने आस्तै पुटाई करनी । 2. (माता) खुंडना ।
खुनबीड़ा—पु० (बलौर) गलांड दी घरबाई ते ओदे च फसने आली धुंडी ।
खुनबीड़—पु० (मझालता) खुनबीड़ा ।
खुनबाई—स्त्री० खुनाई ।
खुनबाना—क्रि० स० खुनोआना ।
खुनस—स्त्री० (पुण्डी) तंग करने दा भाव । खुंदक ।
खुना—पु० (रामनगर) कुप्पड़ पाड़ने आस्तै टांकी कन्ने ओदे पर पाया जाने आला झूंह्ग, जित्थे की छिनी लाई जंदी ए ।
खुनाई—स्त्री० खुनने जां खोदने दा कम्म ते उस कम्म दी मजूरी । खुदवाई ।
खुनाक—पु० खनाक ।
खुनाना—क्रि० स० खुनने दा कम्म कुसै कोला जां कुसै कन्ने कराना ।
खुनोआदा—पु० खानदान । जियां-खुनोआदा गै बिगड़े दा होना ।
खुनोआना—क्रि० स० खुनने दा कम्म कुसै कोला करोआना ।
खुन्दक—स्त्री० खुंदक ।
खुन्दकन—विं० स्त्री० खुंदकी ।
खुन्दकवाज—विं० खुंदकवाज ।
खुन्दकबाजी—स्त्री० खुंदकबाजी ।
खुन्दकी—विं० खुंदकी ।
खुन्दको-खुन्दकी—स्त्री० खुंदकबाजी ।
खुन्दर—स्त्री० खुंदर ।
खुन्दो-खुन्दी—स्त्री० खुंदकबाजी ।

खुन्ध,—धा—स्त्री० (बम्हाग) खुंदर ।
 खुन्धर*—स्त्री० खुंदर ।
 खुन्ना—वि० पु० [सं० क्षुण्ण] जेदा इक सिड भजजी
     गेदा होऐ । जियां-खुन्ना दांद ।
     पु० मत्थे दा इक पासा । जियां-डांगा कन्ने खुन्ना
     जखमी करना ।
     मु० खुन्ना खो'लना—डांगै वगैरा दी चोट लाइयै
     सिर जखमी करी देना ।
 खुन्स—स्त्री० पिछली जिद । कोह् ।
 खुपटी—स्त्री० खुपटी ।
 खुफिया—वि० [अ० खुफीयः] 1. गुप्त रूपै च कीता
     जाने आला । जियां-(क) खुफिया कारवाई । (ख)
     खुफिया सलाह्-मशवरा जां स्कीम । 2. गुप्त रूपै
     च कम्म करने आला । जियां-(क) खुफिया सपाही ।
     (ख) खुफिया जमात । 3. दूएं कोला चोरी रक्खेआ
     गेदा । जियां-(क) इक खुफिया गल्ल पता लगनी ।
     (ख) किले चा निकलने दा खुफिया रस्ता ।
     क्रि० वि० गुप्त रूपै च । दूएं कोला चोरी जां
     छपियै । जियां-खुफिया औना-जाना ।
 खुफिया डायरी—स्त्री० [अ०—अंग० Diary] कुसै
     जलसे वगैरा दी कारवाई दे बारे च खुफिया पुलीसै
     दे आदमी पासेआ लिखी गेदी रपोट ।
 खुफिया पुलीस,—पुलस—स्त्री० [अ०—अंग० Police]
     पुलीसै दे मैहूकमे दा गुप्त पैहू च कम्म करने आला
     इक विं जां शाख ।
 खुफिया रपोट—स्त्री० [अ०—अंग० Report] खुफिया
     तौरे पर भेजी जाने आली रपोट ।
 खुबटी—स्त्री० [हि० खोल+सं० पुट] 1. रेशमै
     दे कीड़े दा खोल, जिसगी बुआलियै रेशमै दी तार
     कड्ढी जंदी ऐ । 2. दाढ़ी दे बालें दी जढ़ ।
 जियां-खुबटी कड्ढनी ।
 खुबद्धाँ—पु० 1. बड़ी लौहूकी खुबटी । 2. निकके
     मूँहै आली बोतलै वगैरा गी बंद करने दा डटू ।
 खुभना—क्रि० अ० [सं० क्षुभ्; हि० खुभना] 1.
     (खोभे वगैरा च) धसना । जियां-गारे च खुभना ।
     2. (मासै वगैरा च) जाई धसना । जियां-पट्टै
     च चाकू खुभना । 3. मनै च चुभमी जाना ।
 जियां-गल्ल मनै च खुभनी । 4. कुसै कम्मै च
     लीन जां दुब्बे दे होना । जियां-उपन्यास पढ़ने च
     खुब्भे दे होना ।

खुझे—पु० वहू० ज्ञलाट देने दे कम्म औने आले किवकरै
     वगैरा दे ढींगर जां योह् री दे गिंदले वगैरा ।
 खुभाना—क्रि० स० खोभने देना ।
 खुभोआना—क्रि० स० खोभने दा कम्म कुसै कोला
     करोआना ।
 खुम—पु० 1. [फा० खुम] शराबै दा मटका । 2.
     (पुन्द्री) मक्क । छल्ली ।
 खुमखाना,—ना—पु० [फा०—खानः] शराबखाना ।
 खुमरी—स्त्री० [अ० कुम्री] पंडुक नां दा इक पैঁछी ।
 खुमानी-नी—स्त्री० खमानी ।
 खुमार—पु० खमार ।
 खुमारी—स्त्री० खमारी ।
 खुम्ब—स्त्री० खुंब ।
 खुम्बड़ूँ—पु० खुंबी ।
 खुम्बा—पु० खुंबा ।
 खुम्बी—स्त्री० खुंबी ।
 खुम्बुँ—पु० खुंबी ।
 खुम्म—स्त्री० (रजौरी) मक्क । छल्ली ।
     पु० (रजौरी) कंधे वगैरा दा कोना ।
 खुर—पु० [प्रा०] सिडे आले पशु दा खुज्ज ते ओदा
     नशान ।
 खुरक—स्त्री० [फा० खारश ; सं० खुर्जू] 1. शरीरै
     पर होने आली खारश जां खुजली । जियां-पिट्ठी
     पर खुरक होनी । 2. इक चर्म रोग । खारश ।
 जियां-खुरक पौनी ।
 मु० खुरक मट्टी करनी=घमंड भन्नी देना । झंड
     बहाली देनी ।
 खुरक मट्टी होनी=घमंड चूर होना । झंड बौह् नी ।
 खुरक होनी=कुसै गल्लै बारै अपनी बे-चैनी गी
     नेई छपैली सकना ।
 खुरकना—क्रि० स० शरीरै दे कुसै अर्गै पर खुरक जां
     खारश होने पर उत्थे नैहैं वगैरा कन्ने घरैटना ।
 खुरकना—क्रि० स० खुरकने दा कम्म कुसै दूए कोला
     कराना ।
 खुरको-खुरकी—स्त्री० घड़ी-बड़ी खुरकने दा भाव ।
 खुरकोना—क्रि० स० खुरकन होना ।
 खुर-खुर—पु० चूहे वगैरा दे कोई चीज कुतरने करी
     होने आली छेड़ ।
 खुरचन—स्त्री० घरेड़ ।
 खुरचना—क्रि० स० [सं० खर्जन] 1. तैये वगैरा

ਕਨੇ ਘਰੇਡਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਕਡਾਹੀ ਖੁਰਚਨੀ । 2. ਖਰੋਤਨਾ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਘਰਤ ਖੁਰਚਨੀ । (ਖ) ਦੰਦ ਖੁਰਚਨੇ ।
ਖੁਰਚਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਭਾਂਡੇ ਬਗੈਰਾ ਖੁਰਚਨੇ ਦੀ ਘਰੋਡੀ ।
 ਤੈਥੀ ।
ਖੁਰਚਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ ० ਖੁਰਚੋਆਨਾ ।
ਖੁਰਚਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ ० ਖੁਰਚਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੰ ਕਨੇ ਜਾਂ
 ਕੁਸੰ ਕੌਲਾ ਕਰਾਨਾ ।
ਖੁਰਚਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० (ਰਜੀਰੀ) ਚਮਡੇ ਗੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨੇ ਦਾ
 ਇਕ ਉਪਕਰਣ ।
ਖੁਰਚੋਆਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ ० ਖੁਰਚਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੰ ਟ੍ਰਾਏ
 ਕੌਲਾ ਕਰਾਨਾ ।
ਖੁਰਚੋਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ ० 1. ਖੁਰਚੇਆ ਜਾਨਾ । 2. ਖਰੋਨਾ ।
ਖੁਰਜੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਫਾ ० ਖੁੰਜੀ] ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਗੈਰਾ ਪਾਨੇ ਆਸਟੈਂ
 ਘੋੜੇ ਦੀ ਕਾਠੀ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਪਾਧਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਖਾਸ
 ਕਿਸਮੇਂ ਦਾ ਦੁਵਕਖਾ ਥੈਲਾ ।
ਖੁਰਟਿਆਂ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਬਹੁ ० ਮਿਡ-ਬਕਕਰੀ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਖੁੱਡਨੂੰ
 ਤੇ ਤੁਦੇ ਨਸ਼ਾਨ ।
ਖੁਰਡ-ਖੁਰਡ—ਉਭ ० ਗਲੇ ਚ ਕਫ ਬਗੈਰਾ ਫਸੀ ਜਾਨੇ ਪਰ
 ਤਥਾਂ ਕਡੀ ਗੇਦੀ ਜਾਂ ਨਿਕਲਨੇ ਆਲੀ ਅਵਾਜ਼ ।
ਖੁਰਡਾਈ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਗੋਡੀ ।
ਖੁਰਡੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० (ਵਮਹਾਗ) ਖੂਰੀ ।
ਖੁਰਢਾ—ਪੁ ० 1. ਕੁਕਡੇ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਡਕਕਨੇ ਆਸਟੈਂ
 ਵਨਾਧਾ ਗੇਦਾ ਨਿਕਕਾ ਕੋਠ੍ਹ । 2. ਖੁੱਡਾ । ਜਿਧਾਂ—
 ਨਿਕਲੇ ਦਾ ਚੂਹੇਂ ਦੇ ਖੁਰਹੇ ਚ ਵੱਡਨਾ । 3. (ਵਮਹਾਗ)
 ਮਿਰਗ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਨੇਰ ।
ਖੁਰਤਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ ० ਖਰੋਤਨਾ ।
ਖੁਰਦ—ਵਿ ० ਖੁੰਦ ।
ਖੁਰਦਨੀ—ਵਿ ० [ਫਾ ० ਖੁੰਦਨੀ] ਖਾਨੇ-ਜੋਗ ।
ਖੁਰਦਬੀਨ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਫਾ ० ਖੁੰਦਬੀਨ] ਓ ਧੰਤ ਜੇਦੇ ਯੀਝੇ
 ਚਾ ਅਤਿ ਸੁਖਮ ਕੀਟਾਣੁ ਬਗੈਰਾ ਬੱਡੇ ਨਜ਼ਰੀ
 ਔਦੇ ਨ ।
ਖੁੰਦਬੀਨੀ—ਵਿ ० 1. ਸਿਰਫ ਖੁਰਦਬੀਨਾ ਰਾਹੋਂ ਗੈ ਨਜ਼ਰੀ
 ਔਨੇ ਆਲੇ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁਰਦਬੀਨੀ ਕੀਟਾਣੁ । 2. ਜੇਦੇ
 ਚ ਨਿਕਕੀ ਕੌਲਾ ਨਿਕਕੀ ਤਫਸੀਲ ਬੀ ਦਿੱਤੀ ਗੇਦੀ
 ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁਰਦਬੀਨੀ ਵਧੋਰਾ ਜਾਂ ਤਫਸੀਲ ।
 ਸਤ੍ਰੀ ० ਖੁਰਦਬੀਨੈ ਆਂਗਰ ਨਿਕਕੀ ਕੌਲਾ ਨਿਕਕੀ ਚੀਜੈ
 ਗੀ ਬੀ ਦਿਕਖੀ ਲੈਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ—ਵਿ ० [ਫਾ ० ਖੁੰਦ-ਖੁੰਦ] 1. ਜਾਧਾ ਜਾਂ ਵਰ-
 ਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਯੈਦਾਦ ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ ਕਰਨੀ ।

2. ਤਾਂਹੀਂ-ਤੁਆਂਹੀਂ ਕਰੀ ਦਿੱਤਾ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਚੋਰੀ ਦਾ
 ਮਾਲ ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ ਕਰਨਾ । 3. ਹੇਰਾ-ਕੇਰੀ ਕਨੇ ਤੁਡਾਈ
 ਲੈਤਾ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸਾ ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ
 ਕਰਨਾ ।
ਖੁਰਦਰਾ—ਵਿ ० ਪੁ ० [ਹਿ ०] ਜੇਹ੍ਹਾ ਮਲੈਮ ਨੇਈ ।
 ਖੀਹ੍ਹਰਾ ।
ਖੁਰਦਲਾ—ਵਿ ० ਪੁ ० ਖੁਰਦਰਾ ।
ਖੁਰਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਅ ० [ਸ ० ਕਥਰ] 1. ਪਾਨਿਧੈ ਕਨੇ ਘੁਲੀ
 ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਲੂਨ ਖੁਰਨਾ । 2. ਖੋਰਾ ਲਗਨਾ ।
 ਜਿਧਾਂ-ਮਿਤੀ ਖੁਰਨੀ । 3. ਪਾਨੀ ਲਗਨੇ ਕਰੀ ਫਿਕਕਾ
 ਪੈਈ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਸਾਫੇ ਦਾ ਰਗ ਖੁਰਨਾ ।
ਖੁਰਪੜੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਬੱਡੇ ਜਖਮੈ ਦਾ ਖੇਡਾ ।
ਖੁਰਪਾ—ਪੁ ० [ਸ ० ਕਥਰਪਰ] 1. ਖਵਲ ਬਗੈਰਾ ਰੁਕਕਨੇ
 ਜਾਂ ਕਿਧਾਰੀ ਬਗੈਰਾ ਗੁੜਨੇ ਦੇ ਕਮਮ ਔਨੇ ਆਲਾ ਇਕ
 ਬਿਡੀਦਾਰ ਸੰਦਰ ।
ਖੁਰਪੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਨਿਕਕਾ ਖੁਰਪਾ ।
ਖੁਰਬੰਦੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਸਹੇ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਖੁਰੋਂ ਗੀ ਚਵਦਿਧਾਂ ਲਾਨੇ
 ਦਾ ਕਮਮ ।
ਖੁਰਮਨਾ—ਪੁ ० ਖੁਰਮਾ । ਬਹੁ ० ਖੁਰਮਨੇ ।
ਖੁਰਮਾ—ਵਿ ० ਖੂਰੀ ਜਾਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁਰਮਾ ਰੰਗ ।
ਖੁਰਮਾ—ਪੁ ० [ਫਾ ० ਖੁੰਮਾ] ਸ਼ਕਕਰਬਾਰੋਂ ਦੀ ਕਿਸਮੇਂ ਦੀ
 ਇਕ ਮਠੇਆਈ ।
ਖੁਰਮਾਨੀ,-ਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖਮਾਨੀ ।
ਖੁਰਸੂਂਹੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਮਹੀਖਰ ਨਾਂ ਵੀ ਛਗਰੋਂ ਦੀ ਇਕ ਬਮਾਰੀ ।
ਖੁਰਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਡਾਂਗਰੋਂ ਗੀ ਧਾਇ ਜਾਂ ਗਤਾਵਾ ਪਾਨੇ ਆਸਤੈ
 ਬਨਾਧਾ ਗੇਦਾ ਥਾਹੂਰ ।
 ਸੁ ० ਖੁਰਲੀ ਬਿਗੜੀ ਵੀ ਹੋਨੀ=ਨਿਕਕੇ-ਬੱਡੇ ਸਤਰ
 ਬਿਗੜੇ ਦੇ ਹੋਨੇ ।
 ਖੁੱਡਾ ਖੁਰਲੀ, ਰਸ਼ਾਦਾ ਹਾਲੋਂ ਗੀ=ਜਿਦੂ ਚ ਜੋਰ
 ਨੇਈ ਹੋਨੇ ਪਰ ਬੀ ਕੋਈ ਜੋਰੈ ਆਲਾ ਕਮਮ ਕਰਨੇ ਦਾ
 ਹਠ ਕਰਨਾ ।
ਖੁਰਸੀਦ—ਪੁ ० [ਫਾ ० ਖੁੰਸੀਦ] ਸੂਰਜ ।
ਖੁਰਾਂਟ—ਵਿ ० ਖਰਾਂਟ ।
ਖੁਰਾਂਟਪਨ—ਪੁ ० ਖਰਾਂਟਪੁਨਾ ।
ਖੁਰਾਂਟਪੁਨਾ—ਪੁ ० ਖਰਾਂਟਪੁਨਾ ।
ਖੁਰਾ—ਪੁ ० 1. ਕਮਰੇ ਬਗੈਰਾ ਚਾ ਪਾਨੀ ਬਾਹੂਰ
 ਕਡੁਨੇ ਆਸਟੈਂ ਬਨਾਈ ਗੇਦੀ ਮੋਹੂਰੀ । 2. ਰਸੀਈ ਦਾ
 ਚ'ਲਾ । 3. ਡਾਂਗਰੈ ਦੇ ਖੁਰੈ ਦਾ ਨਸ਼ਾਨ ।
 ਸੁ ० ਖੁਰਾ ਕਡਨਾ ਜਾਂ ਲਾਨਾ=ਕੁਸੰ ਮੁਜਰਮ ਬਗੈਰਾ
 ਦਾ ਸੁਰਾਗ ਲਾਨਾ ਜਾਂ ਕੁਸੰ ਗਲੈਂ ਦਾ ਭੇਤ ਕਡਨਾ ।

खुरा दब्बना—गुआचे दे पशु दे खुरें दे नशाने दे कन्ने-कन्ने चलिये उसदा सुराग लाने दा जतन करना ।
 खुराक—स्त्री० खराक ।
 खुराकन—वि० स्त्री० खराकन ।
 खुराकी—वि० खराकी ।
 खुराट—पु० (कांगड़ी) बरसांती, घास डकने आस्तै रोकेआ गेदा थाहूर ।
 खुराटा—पु० [पं०] घराडा ।
 खुराढ—पु० खराढ ।
 खुराढ़ा—पु० घराडा ।
 खुरा-पैरा—पु० खुरै जां पैरे दा नशान ।
 खुरासान—पु० ईरान देशै दा इक प्रसिद्ध प्रदेश ।
 खुरासानी—वि० खुरासान दा । जियां—खुरासानी थोड़े ।
     पु० खुरासान दा रौहने आला आदमी ।
     स्त्री० खुरासान प्रदेश दी बोल्ली ।
 खुरी—स्त्री० पैरे दी अड़डी ।
     मु० खुरियां दुक्कनियां—चलदे मौके अगले आदमी दी खुरिये च पैर मारना जां बजना ।
     खुरी च जां खुरिया मत्त होनी—जरूरता मौके अकली कन्ने कम्म नेई करना ।
 खुरुद*—स्त्री० खरुद ।
 खुरुदन*—वि० स्त्री० खरुदन ।
 खुरुदपुना*—पु० खरुदपुना ।
 खुरुदी*—वि० खरुदी ।
 खुरे—अव्य० ज्याने गी खंघ होने पर बोल्लेआ जाने आला इक शब्द ।
 खुरेहू—पु० (कांगड़ी) पशुएं दा इक रोग ।
 खुर्क—स्त्री० खरक ।
 खुकंना—क्रि० स० खुरकना ।
 खुकाना—क्रि० स० खुरकाना ।
 खुकों-खुकी—स्त्री० खुरको-खुरकी ।
 खुकोंना—क्रि० स० खुरकोना ।
 खुर्चन—स्त्री० खुरचन ।
 खुर्चना—क्रि० स० खुरचना ।
 खुर्चनी—स्त्री० खुरचनी ।
 खुर्चवाना—क्रि० स० खुरचोआना ।
 खुर्चाना—क्रि० स० खुरचाना ।
 खुर्चोआना—क्रि० स० खुरचोआना ।

खुर्चोना—क्रि० स० खुरचोना ।
 खुर्जी—स्त्री० खुरजी ।
 खुर्ड—खुर्ड—उभ० खुरड-खुरड ।
 खुर्ढा—पु० खुरडा ।
 खुर्द—वि० [फा० खुर्द] अति सूखम ।
 खुर्दनी—वि० खुरदनी ।
 खुर्दबीन—स्त्री० खुरदबीन ।
 खुर्दबीनी—वि० + स्त्री० खुरदबीनी ।
 खुर्द-बुर्द—वि० खुरद-बुरद ।
 खुर्दरा—वि० पु० खुरदरा ।
 खुर्दला—वि० पु० खुरदरा ।
 खुर्पडी—स्त्री० खुरपडी ।
 खुर्पा—पु० खुरपा ।
 खुर्पी—स्त्री० खुरपी ।
 खुर्मना—पु० खुरमा ।
 खुर्मा—वि० पु० खुरमां ।
 खुर्मा—पु० खुरमा ।
 खुर्म—वि० [फा० खुर्म] 1. खुश । शादमान ।
     2. सरसवज । तरो-ताजा ।
 खुर्ली—स्त्री० खुरली ।
 खुर्सी—स्त्री० कुर्सी ।
 खुर्सी-घाटा—वि० कुर्सी-घाट ।
 खुर्सीनमां—वि० कुर्सीनमा ।
 खुर्सीनशीन—वि० कुर्सीनशीन ।
 खुर्सीनामा—पु० कुर्सीनामा ।
 खुलखेना—पु० मिट्टी-घट्टा । धूड़ । खुखल ।
 खु'लड़ा—वि० पु० खु'ल्ला ।
 खु'लवाना—क्रि० स० खु'लोआना ।
 खुलाना—क्रि० स० खलाना ।
 खुलासा—पु० खलासा ।
 खुलासिया—पु० (कांगड़ी) खलासिया ।
 खुलासी—स्त्री० (कांगड़ी) खलासी ।
 खुलासी—पु० खलासिया ।
 खुलेपड़ा—पु० (गूल-गलावगड़) खरेपड़ा ।
 खु'लोआना—क्रि० स० खो'लने दा कम्म कुसै दूए कोला करना ।
 खुल्द—स्त्री० [अ० खुल्द] सुर्ग । जन्त ।
 खुल्दबरी—स्त्री० [अ० + फा० खुल्देबरी] सारें कोला उच्चा सुर्ग ।
 खुल्ल—स्त्री० 1. गुव्व । हुजज । जियां-आरका दी

खुल्ल करानी । 2. चुभाने जां चुधभने दा भाव ।
जियां-(क) फोड़े गी खुल्ल करानी । (ख) अक्खीं
गी खुल्ल लगानी ।

मु० खुल्लां करानियां=दूएगी चुधभने आलियां
गल्लां आखनियां ।

खु'ल्ल—स्त्री० 1. पावंदी जां मनाही नेई होने दा
भाव । ढेल । जियां-कुतै औने-जाने दी खु'ल्ल
होनी ।

खु'ल्ल-खेड—स्त्री० आपराजी होने जां मनमानी करने
दा भाव । जियां-घरे च खु'ल्ल-खेड पेदी होनी ।
मु० खु'ल्ल-खेड रखानी—आपराजी पौनी ।

खु'ल्ल-स्थाली—स्त्री० तंगनजरी नेई होने दी स्थिति ।

खु'ल्ल-जीमा—विं० पु० पुना सोचे-समझे गल्ल मूँहां
कड़डी देने आला ।

खु'ल्ल-झु'ल्ल—स्त्री० खु'ल्ल ।

खु'ल्ल-दिला—विं० पु० उदारचितै आला ।

खु'ल्लदिली—स्त्री० उदारता ।

खुल्लना—क्रि० स० खुल्लां करानियां ।

मु० खु'ल्ली टकाना=कुसै गल्ले दे बारे च कुसै गी
मते बारी आखी-अखियै तंग करी देना ।

खु'ल्लना—क्रि० स० । [सं० क्षुर प्रा० खुल्ल] 1.
वज्जी दी चीजा दा खु'ल्ली जाना । जियां-(क)
लकडिये दा भरोटा खु'ल्लना । (ख) कनाता दा
रस्सा खु'ल्लना । (ग) गंड खु'ल्लनी । 2. रस्से
बगैरा थमां मुक्त होना । जियां-डंगर खु'ल्लना ।
3. कुसै बंद जां घिरे दे थाहूरे गी लग्गे दे फाड़कै जां
दरवाजे बगैरा दे भित्ते दा इस चाली उगड़ी जाना
जे औने-जाने दा रस्ता होई जा । जियां-डियोढी
खु'ल्लनी । 4. लवा हटना । जियां-(क) कनात
खु'ल्लनी । (ख) झुँड खु'ल्लना । 5. लपेटी गेदी
चीजा दा पलेस बगैरा खु'ल्ली जाना । जियां कप्पडे
दे थान खु'ल्लने । 6. शरीरा बगैरा परा उतरी
जाना । जियां-(क) तंबी खु'ल्लनी । (ख) बूट
खु'ल्लना । (ग) टोपी खु'ल्लनी । 7. मोसमै मतावक
टल्ले बगैरा दा इस्तेमाल छुड़की जाना । प्रा०-
गर्भी आई गोई ते कोट-स्वैंटर खु'ल्ली गे । 8. ढबकन
बगैरा पटोना । जियां-(क) बोतल खु'ल्लनी ।
(ख) पटार खु'ल्लना । (ग) संदूख खु'ल्लना ।
9. आम लोके दे दिक्खने, जाने जां इस्तेमाल
आस्तै खु'ल्ली जाना । जियां-(क) नमैश खु'ल्लनी ।

(ख) पार्क खु'ल्लना । 10. खु'ल्ले जां मोकले
होई जाना । जियां-(क) तंग स्वैंटर खु'ल्ली
जाना । (ख) तंग जोड़ा खु'ल्ली जाना । 11. रोक
हटने करी आओ-जाई चालू होई जानी ।
जियां-(क) कानवाई खु'ल्लनी । (ख) पुल खु'ल्लना ।
12. बकोना । जियां-मूँह, खु'ल्लना । 13. बिल्कुल
नमें सिरेआ चालू होना । जियां-(क) ग्रां-ग्रां स्कूल
खु'ल्लने । (ख) अजैससी खु'ल्लनी । (ग) सिनमा
खु'ल्लना । 14. बंद होए जां कीते गेदे अदारे
दा फी चालू होई जाना । जियां-(छुट्टिये दे बाद)
स्कूल-कालज खु'ल्लने । 15. कुसै कम्मै बैगरा
दा नमें सिरेआ जां मुड़ियै चालू होई जाना ।
जियां-(क) लैनदेन खु'ल्लना । (ख) औन-जान
खु'ल्लना । 16. निश्चत समे पर कम्मै-काजै
आस्तै खो'ल्ली दित्ता जाना । जियां-दप्तर दस
बजे खु'ल्लना । 17. कल-पुरजे बगैरा दा खु'ल्ली
जाना । जियां-(क) नट खु'ल्लना । (ख) मोटरै दा
इंजन खु'ल्लना । (ग) गरारी खु'ल्लनी । (घ) जंदरा
खु'ल्लना । 18. घरबाई, काज जां कुंडे बगैरा
चा निकली जाना । जियां-(क) गलां खु'ल्लना ।
(ख) बीड़ा खु'ल्लना । (ग) सौंगल खु'ल्लनी । 19.
(दाखले बगैरा दा) शुरू होई जाना । जियां-
(क) दाखला खु'ल्लना (ख) भरथी खु'ल्लनी ।
20. टांके बगैरा दा पटोई जाना । जियां-(क)
सलाई खु'ल्लनी । (ख) टांके खु'ल्लने । 21. कुसै
चीजा दे जुड़े जां मिले दे हिस्से दा बबख होई
जाना । जियां-कुर्सी बगैरा दे जोड़ खु'ल्लने । 22.
शतरंज बगैरा च, रुके दे मोहूरे दी चाल परतियै
शुरू होई जानी । जियां-फीले दा घर जां खाना
खु'ल्लना । 23. कुसै बंद होई दी जां कीती गेदी
चीजै दा उगड़ना । जियां-दराज खु'ल्लना । 24.
उतरी जाना । जियां-(क) कड़े खु'ल्लने ।
(ख) कंगन खु'ल्लना । (ग) अंगूठी खु'ल्लनी । 25.
मोड़ी, लपेटी जां तैहू कीती गेदी चीजा दा इस
चाली फैलना जां फलाया जाना जे ओडे दमैं सिरे
इक दूए कोला दूर होई जान । जियां-कताब
खु'ल्लनी । 26. चालू होना । जियां-नलका
खु'ल्लना । मु० अंग-अंग खु'ल्लना=जिंद च हौलापन सेही
होना ।

ਕਤਾਬਾਂ ਖੁ'ਲੀ ਜਾਨਿਆਂ=ਕਤਾਬੇ ਚਾ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਨੇ ।
 ਕਮਮ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਖੁ'ਲਨਾ=ਕਮਮ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਥਹੋਨੇ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਂਦਾ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ।
 ਕਿਸਮਤ ਖੁ'ਲਨੀ ਜਾਂ ਭਾਗ ਖੁ'ਲਨੇ=ਕਿਸਮਤ ਜਾਗਨੀ । ਭਾਗ ਜਾਗਨੇ ।
 ਖਾਤਾ ਖੁ'ਲਨਾ=ਨਮਾਂ ਸ਼ਹਾਵ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਨਾ ।
 ਖੁ'ਲੇ ਦੇ ਹੋਨਾ=ਕੁਸੈ ਦਾ ਜਾਕਾ ਨੇਈ ਹੋਨਾ ।
 ਗਲਲ ਖੁ'ਲਨੀ=ਗਲਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਫਸੀਲ ਸਾਮ੍ਰਾਜ਼ੀਨੀ ।
 ਗਲਲੇ ਖੁ'ਲੇ ਦੇ ਹੋਨਾ=ਗਲਲਾਂ ਕਰਨੇ ਚ ਨ-ਝਕਕ ਹੋਨਾ ।
 ਗੁੰਝਲ ਖੁ'ਲਨਾ=ਪਚੀਦਗੀ ਦੂਰ ਹੋਨੀ ।
 ਛਿਨਨਾ ਖੁ'ਲਨਾ=ਜੇਹੜਾ ਬਰਤਨ-ਵਧਾਰ ਵੰਡ ਹਾ, ਓ ਮੁਡਿਧੈ ਚਾਲੂ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਜਿਵਾਨ ਖੁ'ਲਨੀ=ਜਿਵਾਨ-ਤਰਾਸ ਹੋਨਾ ।
 ਜਿਦ ਖੁ'ਲਨੀ=ਜਿਦ ਦਾ ਜਕੂਡਣ ਦੂਰ ਹੋਨਾ ।
 ਜੋਡ੍ਹ ਖੁ'ਲਨੇ=ਜਕੂਡਣ ਦੂਰ ਹੋਨਾ ।
 ਜਾਕਾ ਖੁ'ਲਨਾ=ਡਰ-ਸਂਕੋਚ ਦੂਰ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਦਰਵਾਜਾ ਖੁ'ਲਨਾ ਜਾਂ ਖੁ'ਲਾ ਰੌਹਨਾ=ਧਰ ਬਚਸੀ ਜਾਨਾ ਜਾਂ ਬਚਸੇ ਦਾ ਹੋਨਾ ।
 ਦਰਵਾਜਾ ਖੁ'ਲਾ ਹੋਨਾ=ਅੰਨੇ-ਜਾਨੇ ਵੀ ਖੁ'ਲ ਹੋਨੀ ।
 ਦਿਲ ਖੁ'ਲਨਾ=ਵਲੋਂ-ਵਲੋਂ, ਕੋਈ ਕਮਮ ਕਰਨੇ ਆਸਟੈਂਡ ਦਿੱਤੇ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਨੰਦਰ ਖੁ'ਲਨੀ=ਜਾਗ ਆਈ ਜਾਨੀ ।
 ਪੈਂਸੇ ਖੁ'ਲਨੇ=ਮਤਾ ਖਰੰਦ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਬੇਡਿਆਂ ਖੁ'ਲਨਿਆਂ=ਅਜਾਦ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਬੋਤਲਾਂ ਖੁ'ਲਨਿਆਂ=ਖੁ'ਲੀ ਸ਼ਰਾਬੀ ਦਾ ਪੀਤਾ-ਪਲਾਯਾ ਜਾਨਾ ।
 ਭੁਵਖ ਖੁ'ਲਨੀ=ਖਾਨੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚ ਫਿਕਕੀ ਦੂਰ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
 ਭੇਤ ਖੁ'ਲਨਾ=ਰਾਜ ਜਾਂ ਰਹਥਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਮਾਲ ਜਾਂ ਪੈਸਾ ਖੁ'ਲਨਾ=ਧਨ ਖਰੰਦ ਹੋਨਾ ।
 ਮੁਹਾਵਰਾ ਖੁ'ਲਨਾ=ਕੁਸੈ ਕਮਮੈ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਪਕਕਾ ਹੋਨਾ ।
 ਸੂਂਹ੍ਹ ਖੁ'ਲਨਾ=ਕੋਲਨੇ ਪਰ ਮਜਬੂਰ ਹੋਨਾ ।
 ਰੰਗ ਖੁ'ਲਨਾ=ਨਖਾਰ ਅੰਨੀ ।
 ਰਸਤਾ ਖੁ'ਲਨਾ=ਪਿਰਤ ਪੈਨੀ ।
 ਲੰਗਰ ਖੁ'ਲੀ ਜਾਨੇ=ਆਸ ਲੋਕੋਂ ਦੇ ਸੁਪਤ ਖਾਨੇ ਆਸਟੈਂਡ

ਰਸੋਡ ਲਗੀ ਜਾਨੀ ।
 ਲੈਟਰ ਖੁ'ਲਨਾ=ਲੈਟਰ ਪਾਨੇ ਆਸਟੈਂਡ ਬਨਕਾਏ ਗੇਵੇ ਫਟਟੇ, ਥਮਮਿਆਂ ਬਗੇਰਾ ਹਟਾਈ ਲੈਨਿਆਂ ।
 ਸਿਰ ਖੁ'ਲਨਾ=ਸਿਰ ਫਟੀ ਜਾਨਾ ।
 ਸੁਰ ਖੁ'ਲੇਨੇ=ਨਾਸੋਂ ਦੇ ਡਕਕੇ ਖੁ'ਲੀ ਜਾਨੇ ।
 ਹਵਥ ਖੁ'ਲੇਂ ਦਾ ਹੋਨਾ=ਚਾਂਡਾ-ਧਪਕਾ ਲਾਨੇ ਵੀ ਆਦਤ ਪੇਵੀ ਹੋਨੀ ।
 ਹੁਕਕਾ-ਧਾਰੀ ਖੁ'ਲਨਾ=ਛੇਕੇ ਗੇਵੇ ਆਦਮੀ ਗੀ ਪਰਤਿਯੈ ਵਰਾਦਰੀ ਚ ਸ਼ਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਨਾ ।
 ਖੁ'ਲਮ-ਖੁ'ਲਾ—ਕਿਉ ਵਿਂ ਖੁ'ਲੇ ਤੌਰੈ ਪਰ । ਜਾਹੁਰਾ ਤੌਰੈ ਪਰ । ਪ੍ਰਗਟ ਰਹੈ ਚ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁ'ਲਮ-ਖੁ'ਲਾ ਧਾੜਾ ਮਾਰਨਾ ।
 ਵਿਂ ਪੁਝ ਖੁ'ਲਿਧੈ ਹੋਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁ'ਲਮ-ਖੁ'ਲਾ ਵੈਂਹ-ਸ-ਸਮਵਾਸਾ ਹੋਨਾ ।
 ਖੁ'ਲਲਾ—ਵਿਂ ਪੁਝ 1. ਮਤੀ ਲਵਾਈ-ਚਡਾਈ ਆਲਾ ।
 ਜਿਧਾਂ-ਖੁ'ਲਾ ਮਦਾਨ ਜਾਂ ਖੁ'ਲਾ ਵੈਂਹਡਾ । 2. ਵੰਡ ਨੇਈ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਖੁ'ਲਾ ਸੰਦੂਕ ਧੁਣਾ । (ਖ) ਰੇਡਿਯੋ ਖੁ'ਲਾ ਰੇਹੀ ਜਾਨਾ ।
 3. ਭੇਡੇਆ ਨੇਈ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁ'ਲਾ ਮਿਤਾ ।
 4. ਵਿਨੇਆ ਨੇਈ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁ'ਲਾ ਵਾਂਦ ।
 5. ਜੇਹੜਾ ਸੌਂਗਡਾ ਜਾਂ ਤਾਂਗ ਨੇਈ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁ'ਲੀ ਗਲੀ ਜਾਂ ਖੁ'ਲਾ ਰਸਤਾ । 6. ਫਿਲਲਾ ਹੋਨੇ ਕਾਰੀ ਫਿਟਟ ਨੇਈ ਹੋਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਖੁ'ਲਾ ਕੁਰਤਾ । (ਖ) ਖੁ'ਲਾ ਨਟਟ । 7. ਖਟਟੇਆ ਨੇਈ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਖੁ'ਲੇ ਸੂਂਹ੍ਹ ਵਾਹੁਰ ਜਾਨਾ । (ਖ) ਖੁ'ਲਾ ਭਾਂਡਾ ਪੇਦਾ ਹੋਨਾ । 8. ਧੇਰੇ ਬਗੇਰਾ ਚ ਮੌਕਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁ'ਲਾ ਟੋਕਰਾ ; ਖੁ'ਲਾ ਪਤੀਲਾ ।
 9. ਮਤਾ ਜਧਾਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁ'ਲੀ ਸਪੀਡ ਛੋਡਨੀ ।
 10. ਸੁਗਤਾ । ਮਤਾ । ਸੁਦਧਾ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਖੁ'ਲਾ ਸਮਾਂ । (ਖ) ਖੁ'ਲਾ ਰਖੇਆ । 11. ਜੇਦੇ ਰਸਤੇ ਚ ਰੋਕ-ਰਕਾਵਟ ਨੇਈ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁ'ਲੀ ਹਵਾ ਅੰਨੀ ।
 ਕਿਉ ਵਿਂ ਵਿਨਾ ਕੁਸੈ ਰੋਕ-ਰਕਾਵਟੈ ਦੈ । ਪ੍ਰੋ-ਇਨਿੱਥੋਂ ਓ ਖੁ'ਲਾ ਫਿਰਦਾ-ਟੁਰਦਾ ਤੇ ਖੁ'ਲਾ ਖੰਦਾ-ਪੀਦਾ ਏ ।
 ਸੁਝ ਖੁ'ਲਾ ਖਰੰਦ ਕਰਨਾ=ਵਿਨਾ ਸਂਕੋਚ ਖਰੰਦ ਕਰਨਾ ।
 ਖੁ'ਲੀ ਗਫਾ ਲਗਨਾ=ਖਾਸੀ ਧਨ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਨੀ ।
 ਖੁ'ਲੀ ਛੁਟੀ ਹੋਨੀ=ਪੂਰੀ ਅਜਾਦੀ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
 ਖੁ'ਲੀ ਜਾਨਾ=ਅਨ-ਝਕਕ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਖੁ'ਲੀ ਡੋਰ ਵੇਨੀ=ਕੁਸੈ ਗੀ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਨੇ ਵੀ ਫੇਲ ਦੇਨੀ ।
 ਖੁ'ਲੇ ਫਿਰਨਾ=ਨਿਡਰ ਤੇ ਅਜਾਦ ਫਿਰਨਾ ।

ਖੁਲਾ - ਖਾਲਸਾ—ਪੁੰਨ ਕੋਈ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਨੇਈ ਹੋਨੇ
ਦਾ ਭਾਵ ।

ਖੁਲਾ-ਖੁਲਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰਨ 1. ਬਸਤਾਰ ਚ ਖੁਲਾ ।
ਜਿਧਾਂ—ਖੁਲਾ-ਖੁਲਾ ਵੇਹੜਾ । 2. ਫਿਲਾ-ਫਿਲਾ ।
ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖੁਲ੍ਹੇ-ਖੁਲ੍ਹੇ ।

ਖੁਲਾ-ਡੁਲਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰਨ 1. ਲਮਮਾ-ਚੌਡਾ । ਜਿਧਾਂ—
ਖੁਲਾ-ਡੁਲਾ ਵੇਹੜਾ । 2. ਮੋਕਲਾ । ਜਿਧਾਂ—
ਖੁਲਾ-ਡੁਲਾ ਭਾਂਡਾ । 3. ਅੰਧ-ਪਧੰ ਨੇਈ ਜਾਨਨੇ
ਆਲਾ । ਪ੍ਰ੦—ਏ ਵੱਡਾ ਖੁਲਾ-ਡੁਲਾ ਆਦਮੀ ਏ ।
4. ਸਕੋਚਹੀਨ । ਜਿਧਾਂ—ਖੁਲਾ-ਡੁਲਾ ਵਰਤਾਈ ।
ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖੁਲ੍ਹੇ-ਡੁਲ੍ਹੇ ।

ਖੁਲੀ—ਸਤੀ੦ (ਗੂਲ-ਗਲਾਵਗੜ) ਗੁਲੀ । ਗੁਠੀ ।

ਖੁਲ੍ਹੇ ਆਮ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਮੰਜੇ । ਜਿਧਾਂ—
ਖੁਲ੍ਹੇ ਆਮ ਗਲਲ ਆਖੀ ਦੇਨੀ ।

ਖੁਲ੍ਹੇ-ਖੁਲ੍ਹੇ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖੁਲਾ-ਖੁਲਾ ਹੋਇਥੈ ।
ਜਿਧਾਂ—ਖੁਲ੍ਹੇ-ਖੁਲ੍ਹੇ ਬੌਹੜਾ ।

ਵਿ੦ ਬਹੁ 'ਖੁਲਾ-ਖੁਲਾ' ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ-ਰੂਪ ।

ਖੁਲ੍ਹੇ-ਡੁਲ੍ਹੇ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹੋਇਥੈ । ਅਰਾਮ
ਕਨੰਜੇ । ਜਿਧਾਂ—ਪਵਿਤ ਚ ਖੁਲ੍ਹੇ-ਡੁਲ੍ਹੇ ਬੌਹੜਾ ।

ਵਿ੦ ਬਹੁ 'ਖੁਲਾ-ਡੁਲਾ' ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ-ਰੂਪ ।

ਖੁਲ੍ਹੇ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖੁਲ੍ਹੇ ਥਾਹੜ । ਪ੍ਰ੦—ਆਓ ਕੁਤੈ
ਖੁਲ੍ਹੇ ਬੌਹੜੈ ।

ਖੁਲ੍ਹੇ-ਖੁਲ੍ਹੀ—ਸਤੀ੦ ਹਰ ਕੇਵੈ ਖੁਲਲਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂਗ ਕਰਨੇ
ਦਾ ਭਾਵ ।

ਖੁਲਹਾਈ—ਸਤੀ੦ ਖੋਲਨੇ ਜਾਂ ਖੁਲਾਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਉਸ
ਕਮਮੇ ਦੀ ਮਜੂਰੀ ।

ਖੁਲਹਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ ਖੁਲਹਾਨਾ ।

ਖੁਲਹੜ—ਸਤੀ੦ ਖੁਲ੍ਹਲ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਖੁਸ਼—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਖੁਸ਼] 1. ਪ੍ਰਸਨਨ । ਜਿਧਾਂ—ਮਹੇਸ਼ਾਂ
ਖੁਸ਼ ਰੌਹੜਾ । 2. ਸੰਤੁਸ਼ਟ । ਜਿਧਾਂ—ਅਫਸਰੈ ਦਾ
ਮਤੀਹੜ੍ਹੇ ਦੇ ਕਮਮੇ ਪਰ ਖੁਸ਼ ਹੋਨਾ ।

ਖੁਸਥਖਲਾਕ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਅਖਲਾਕ] 1. ਚੌਂਗੇ
ਸਭਾਈ ਆਲਾ । ਮਿਲਨਸਾਰ । 2. ਸਭਾਚਾਰ ਆਲਾ ।

ਖੁਸਥਅਖਲਾਕੀ—ਸਤੀ੦ ਖੁਸਥਅਖਲਾਕ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਖੁਸਥਅਸਲੂਬ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਉਸਲੂਬ] ਸ਼ੈਲ
ਤੌਰ-ਤਰੀਕੇ ਆਲਾ ।

ਖੁਸਥਅਸਲੂਬੀ—ਸਤੀ੦ ਖੁਸਥਅਸਲੂਬ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਖੁਸਥਾਮਦ—ਸਤੀ੦ ਸ਼ੁਭ ਆਗਮਨ ।

ਖੁਸਥਾਮਦੀਦ—ਪੁੰਨ [ਫਾ੦—ਆਮਦੇਦ] ਸਵਾਗਤ-ਸਤਕਾਰ
ਦੇ ਤੌਰੈ ਪਰ ਵਰਤੋਨੇ ਆਲਾ ਵਾਕਧ । ਸਵਾਗਤ ।

ਖੁਸ਼ਕ—ਵਿ੦ + ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖੁਸ਼ਕ ।

ਖੁਸ਼ਕਮਜਾਜ—ਵਿ੦ ਖੁਸ਼ਕਮਜਾਜ ।

ਖੁਸ਼ਕਮਜਾਜੀ—ਸਤੀ੦ ਖੁਸ਼ਕਮਜਾਜੀ ।

ਖੁਸ਼ਕਲਾਮ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦+ਅ੦] ਮਿਟਾ ਬੋਲਨੇ
ਆਲਾ ।

ਖੁਸ਼ਕਲਾਮੀ—ਸਤੀ੦ ਖੁਸ਼ ਕਲਾਮ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਖੁਸ਼ਕਸਾਲੀ,—ਲੰਗੀ—ਸਤੀ੦ ਖੁਸ਼ਕਸਾਲੀ ।

ਖੁਸ਼ਕਾ—ਪੁੰਨ ਖੁਸ਼ਕਾ ।

ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਕਿਸਮਤ] ਕਿਸਮਤੀ
ਆਲਾ । ਭਾਗਵਾਨ ।

ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ—ਸਤੀ੦ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਖੁਸ਼ਕੀ—ਸਤੀ੦ + ਵਿ੦ ਖੁਸ਼ਕੀ ।

ਖੁਸ਼ਖਤ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਖਤ] 1. ਸੁਨਦਰ ਤੇ ਸਾਫ਼
ਅਕਖਰੋਂ ਚ ਲਿਖੇਅਾ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਖੁਸ਼ਖਤ ਲਖਾਈ ।
2. ਜੇਦੀ ਲਖਾਈ ਸੁਨਦਰ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ—ਖੁਸ਼ਖਤ
ਕਾਤਰਾ ।

ਖੁਸ਼ਖਤੀ—ਸਤੀ੦ ਖੁਸ਼ਖਤ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਖੁਸ਼ਖਵਰੀ—ਸਤੀ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਖਵਰੀ] ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਣੇ
ਆਲੀ ਖਵਰ । ਸ਼ੁਭ ਸਮਾਚਾਰ ।

ਖੁਸ਼ਖਵਰੀਦ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦—ਖਰੀਦ] ਲੋਕੋਂ ਕੋਲਾ, ਉਂਦੀ
ਖੁਸ਼ਖਵਰਾਈ ਕਨੰਜੇ ਖਰੀਦੇਆ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਖੁਸ਼ਖਵਰੀਦ
ਗਲਾ ।

ਸਤੀ੦ (ਕਰਸਾਨੇ ਵਗੈਰਾ ਕੋਲਾ) ਉਂਦੀ ਖੁਸ਼ਖਵਰਾਈ ਕਨੰਜੇ
ਖਰੀਦ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ ਅਨਾਜ ਵਗੈਰਾ । ਪ੍ਰ੦—ਏਗਤੀ
ਖੁਸ਼ਖਵਰੀਦ ਬਡੀ ਚੰਗੀ ਰੇਹੀ ਏ ।

ਖੁਸ਼ਖਲਕ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਖੁਲਕ] ਚੰਗੇ ਸਭਾਈ
ਆਲਾ । ਅਛਲੀ ਖਲਲਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ।

ਖੁਸ਼ਖਲਕੀ—ਸਤੀ੦ ਖੁਸ਼ਖਲਕ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਖੁਸ਼ਖਲਕਾ—ਵਿ੦ ਵੱਡਾ ਖੁਸ਼ ।

ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ।

ਖੁਸ਼ਗਵਾਰਾਂ—ਵਿ੦ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ।

ਖੁਸ਼ਗਵਾਰੀਾਂ—ਸਤੀ੦ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰੀ ।

ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦—ਗੁਵਾਰ] (ਮੌਸਮ ਵਗੈਰਾ)
ਜੇਹੜਾ ਮਨੈ ਗੀ ਸਕੂਨ ਦੇਏ ਜਾਂ ਮਨੈ ਗੀ ਭਲਾ ਲਗੈ ।

ਖੁਸ਼ਗਵਾਰੀ—ਸਤੀ੦ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਹੋਨੇ ਦੀ ਸਿਥਤਿ ।

ਖੁਸ਼ਤਬਾ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਤਬਾ] ਖੁਸ਼ਦਿਲ ।

ਖੁਸ਼ਦਿਲ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦] ਖੁਸ਼ ਰੌਹੜੇ ਆਲਾ ।

ਖੁਸ਼ਦਿਲੀ—ਸਤੀ੦ ਖੁਸ਼ਦਿਲ ਹੋਨੇ ਦਾ ਗੁਣ ।

ਖੁਸ਼ਨਮਾਈ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦—ਨੁਮਾ] ਦਿਕਖਨੇ ਚ ਸ਼ੈਲ ।
ਦਿਲਕਥ ।

ਖੁਸ਼ਨਮਾਈ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖੁਸ਼ਨਮਾਈ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਦਿਲਕਣੀ ।
 ਖੁਸ਼ਨਵੀਸ—ਵਿ ० [ਫਾ ०] ਖੁਸ਼ਖਤ ਲਿਖਨੇ ਆਲਾ ।
 ਪੁ ० ਕਤਾਬਤ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ । ਕਾਤਬ ।
 ਖੁਸ਼ਨਵੀਸੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० 1. ਖੁਸ਼ਨਵੀਸੀ ਦਾ ਕਮਮ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ਾ ।
 2. ਖੁਸ਼ਖਤੀ ।
 ਖੁਸ਼ਨਸੀਬ—ਵਿ ० [ਫਾ ० + ਅ ०] ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ।
 ਖੁਸ਼ਨਸੀਬੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ।
 ਖੁਸ਼ਨੂੰਦ—ਵਿ ० [ਫਾ ०] ਖੁਸ਼ਰਜਾ । ਰਜਾਮਦ ।
 ਖੁਸ਼ਨੂੰਦੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਰਜਾਮਦੀ ।
 ਖੁਸ਼ਪੋਸ਼—ਵਿ ० [ਫਾ ०] 1. ਸ਼ੈਲ ਟਲੇ ਲਾਨੇ ਦਾ ਸ਼ਕੀਨ । 2. ਮਹੇਸ਼ਾਂ ਸ਼ੈਲ ਟਲੇ ਲਾਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖੁਸ਼ਪੋਸ਼ੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖੁਸ਼ਪੋਸ਼ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖੁਸ਼ਫੌਹਮ—ਵਿ ० [ਫਾ ० — ਅ ० ਫਹਮ] ਖੁਸ਼ਫੌਹਮੀ ਚ ਰੌਹਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖੁਸ਼ਫੌਹਮੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਝੂਠੀ ਖੁਸ਼ੀ ਚ ਢੁਕੇ ਰੌਹਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖੁਸ਼ਬਾਸ—ਵਿ ० [ਫਾ ०] 1. ਸ਼ੈਲ ਰੈਹਤ-ਬੈਹਤ ਆਲਾ ।
 2. ਖੁਸ਼ੀ ਕਨੇ ਜੀਵਨ ਗੁਜਾਰਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖੁਸ਼ਬਾਸੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖੁਸ਼ਬਾਸ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖੁਸ਼ਬੂ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਫਾ ० ਖੁਸ਼ਬੂ] ਸਗੰਧੀ ।
 ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ—ਵਿ ० [ਫਾ ०] ਸਗੰਧੀ ਆਲਾ ।
 ਖੁਸ਼ਬੋ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਸਗੰਧੀ । ਖੁਸ਼ਬੂ ।
 ਖੁਸ਼ਬੋਈ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਸਗੰਧੀ । ਖੁਸ਼ਬੋ ।
 ਖੁਸ਼ਬੋਦਾਰ—ਵਿ ० ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ।
 ਖੁਸ਼ਬਵਾਨ—ਵਿ ० [ਫਾ ० — ਅ ० ਵਧਾਨ] ਸ਼ੈਲ ਫੰਗੇ ਕਨੇ ਗਲਲ-ਬਾਤ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖੁਸ਼ਬਵਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖੁਸ਼ਬਵਾਨ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖੁਸ਼ਮਜਾਜ—ਵਿ ० [ਫਾ ० — ਅ ० ਮਿਜਾਜ] ਚੰਗੇ ਸਭਾਤ ਆਲਾ ।
 ਖੁਸ਼ਮਜਾਜੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖੁਸ਼ਮਜਾਜ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖੁਸ਼ਰੰਗ—ਵਿ ० [ਫਾ ०] ਮਨ-ਮਾਨੇ ਰੰਗੇ ਆਲਾ ।
 ਖੁਸ਼ਰਜਾ—ਵਿ ० [ਫਾ ० — ਅ ० ਰਜਾ] ਰਜਾਮਦ ।
 ਖੁਸ਼ਰਜਾਈ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਫਾ ०] ਰਜਾਮਦੀ ।
 ਖੁਸ਼ਰੈਹਨਾ—ਵਿ ० ਪੁ ० ਹਸਮੁਖ ।
 ਖੁਸ਼ਰੈਹਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਕਪੀਨ । ਕਾਹ੍ਰੀ ਲਾਂਗੋਟੀ ।
 ਵਿ ० ਸਤ੍ਰੀ ० 'ਖੁਸ਼ਰੈਹਨਾ' ਦਾ ਸਤ੍ਰੀ-ਰੂਪ ।
 ਖੁਸ਼-ਲਿਵਾਸ—ਵਿ ० [ਫਾ — ਅ ० ਲਿਵਾਸ] ਮਹੇਸ਼ਾਂ ਸ਼ੈਲ ਟਲੇ ਲਾਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖੁਸ਼ਸ਼ਕਲ—ਵਿ ० [ਫਾ ० — ਅ ० ਸ਼ਕਲ] ਸੁਦਰ ਨੁਹਾਰੀ ਆਲਾ ।

ਖੁਸ਼ਸ਼ਕਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖੁਸ਼ਸ਼ਕਲ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖੁਸ਼ਸਲੀਕਾ—ਵਿ ० [ਫਾ ० — ਅ ० ਸਲੀਕ] ਚੰਗੀ ਸੀਰਤਾ ਆਲਾ । ਸਭਿ ।
 ਖੁਸ਼ਹਾਲ—ਵਿ ० [ਫਾ ० + ਅ ०] ਆਰਥਕ ਤੌਰੈ ਪਰ ਸੌਖਾ ।
 ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਪਰਿਵਾਰ । (ਖ) ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਮੁਲਖ ।
 ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਖੁਸ਼ਾਮਦ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖੁਸ਼ਾਮਦ ।
 ਖੁਸ਼ਾਮਦਖੋਰ—ਵਿ ० ਖੁਸ਼ਾਮਦਾਂ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।
 ਖੁਸ਼ਾਮਦਖੋਰਾ—ਵਿ ० ਪੁ ० ਖੁਸ਼ਾਮਦਪਸਾਂਦ ।
 ਖੁਸ਼ਾਮਦਨ—ਵਿ ० ਸਤ੍ਰੀ + ਸਤ੍ਰੀ ० ਖੁਸ਼ਾਮਦਨ ।
 ਖੁਸ਼ਾਮਦਪਸਾਂਦ—ਵਿ ० ਖੁਸ਼ਾਮਦਪਸਾਂਦ ।
 ਖੁਸ਼ਾਮਦਮੀ—ਵਿ ० ਖੁਸ਼ਾਮਦਮੀ ।
 ਖੁਸ਼ਾਮਦਮੀ-ਟਟਹੂ—ਪੁ ० ਖੁਸ਼ਾਮਦਮੀ-ਟਟਹੂ ।
 ਖੁਸ਼ੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਫਾ ० ਖੁਸ਼ੀ] 1. ਖੁਸ਼ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਪ੍ਰਸਨਨਤਾ । 2. ਮਰਜੀ । ਪ੍ਰ੦-ਜਿਧਾਂ ਤੇਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਣ ਤੰਡਾਂ ਕਰੇਅਂ ।
 ਕ੍ਰਿ ० ਵਿ ० ਖੁਸ਼ੀ ਕਨੇ । ਪ੍ਰ੦-ਅਪਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਔਨਾ, ਅਪਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਜਾਨਾ ।
 ਸੁ ० ਖੁਸ਼ੀ ਚ ਔਨਾ=ਲੈਹ੍ਰਾ ਚ ਔਨਾ ।
 ਖੁਸ਼ੀ ਕਨੇ ਫੁਲਲਨਾ=ਅਤਿ ਪ੍ਰਸਨਨ ਹੋਨਾ ।
 ਖੁਸ਼ੀ ਛਾਈ ਜਾਨੀ=ਹਰ ਪਾਸੈ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਬਾਤਾਵਰਣ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਲੈਹ੍ਰ ਫੰਲਨੀ=ਹਰ ਪਾਸੈ ਖੁਸ਼ੀ ਛਾਈ ਜਾਨੀ ।
 ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਨੀ ਜਾਂ ਵਦਸਨੀ=ਪਰਮੇਸਰ ਪਾਸੇਆ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਨੀ ਜਾਨੇ ।
 ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ—ਕ੍ਰਿ ० ਵਿ ० ਅਪਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਨੇ ।
 ਖੁਸ਼ੀ-ਗਮੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਫਾ ० — ਅ ० ਗਮੀ] ਸੁਖ-ਦੁਖ ।
 ਪ੍ਰ੦-ਜੀਵਨ ਚ ਖੁਸ਼ੀ-ਗਮੀ ਦਾ ਚਕਕਰ ਚਲਦਾ ਗੈਂ ਰੌਹਨਾ ਏ ।
 ਖੁਸ਼ਕ—ਵਿ ० [ਸਾਂ ० ਘੁਕ; ਫਾ ० ਖੁਸ਼ਕ] 1. 'ਗਿਲਲਾ' ਦਾ ਤਲਟ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁਸ਼ਕ ਧਰਤ । 2. ਜੇਦੇ ਚਾ ਪਾਨੀ ਸੁਕੀ ਗੇਦਾ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁਸ਼ਕ ਤਲਾਡ । 3. ਸਕਾਧਾ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁਸ਼ਕ ਮੇਵਾ । 4. ਜਿਸੀ ਥਿਧ ਨੇਹੀਂ ਲਗੇ ਦਾ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁਸ਼ਕ ਫੁਲਕਾ । 5. ਰਖਲਾ ।
 ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਖੁਸ਼ਕ ਆਦਮੀ । (ਖ) ਖੁਸ਼ਕ ਸਭਾਤ ।
 6. ਰਸਹੀਨ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁਸ਼ਕ ਲੇਖ ; ਖੁਸ਼ਕ ਮਜ਼ਮੂਨ ।
 ਕ੍ਰਿ ० ਵਿ ० ਖੁਣਕੀ ਦੇ ਲਿਵੋ-ਲੈਹ੍ਰੇ ਜਾਂ ਰਖੇ ਸਭਾਤ ਕਨੇ । ਜਿਧਾਂ-ਖੁਸ਼ਕ ਬੋਲਨਾ ।
 ਸੁ ० ਦਮਾਗ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਈ ਜਾਨਾ=ਸੋਚਨੇ ਵੀ ਸੈਹ੍ਰਜ-

ਸਰਲਤਾ ਨੇਈ ਰੌਹਨੀ ।
 ਖੁਸ਼ਕਮਜਾਜ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਮਿਜਾਜ] ਖੌਹ ਰੇ
 ਜਾਂ ਖਕੋ ਸਭਾਡ ਆਲਾਂ ।
 ਖੁਸ਼ਕਮਜਾਜੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੁਸ਼ਕਮਜਾਜ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ਜਾਂ
 ਸਥਤਿ ।
 ਖੁਸ਼ਕਸਾਲੀ,—ਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦] 1. ਸੋਕੇ ਕਰੀ ਪੇਈ
 ਦੀ ਕੈਹਤਸਾਲੀ । 2. ਮੋਸਮੈ-ਸਿਰ ਬਰਖਾ ਨੇਈ ਹੋਨੇ
 ਕਰੀ ਪੇਈ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਸੋਕਾ ।
 ਖੁਕਕਾ—ਪੁ੦ 1. ਕਨਕੈ ਦਾ ਆਟਾ । 2. ਫੁਲਕੇ ਪਕਾਨੇ
 ਆਸਟੈਂ ਕਮਮ ਆਨੇ ਆਲਾ ਧੂਡਾ ।
 ਖੁਝਕੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦ ਖੁਝਕੀ] 1. ਤਰਾਵਟ ਜਾਂ ਨਮੀਂ
 ਨੇਈ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ । ਜਿਆਂ-ਖੁਝਕੀ ਆਲੀ ਜਮੀਨ ।
 2. ਜਿਦੂ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਵਾਹੂ ਰ ਤਰਾਵਟ ਦੀ ਕਸੀ
 ਦੀ ਹਾਲਤ । ਜਿਆਂ-(ਕ) ਮਤੇ ਖੋਡ ਖਾਨੇ ਕਰੀ ਖੁਝਕੀ
 ਹੋਈ ਜਾਨੀ । (ਖ) ਪਿੱਡੇ ਦੀ ਖੁਝਕੀ ਫਾਨੇ ਆਸਟੈਂ ਤੇਲੈ
 ਦੀ ਮਾਲਥ ਕਰਨੀ । 3. ਸਭਾਡ ਦਾ ਰਖਖਾਪਨ ।
 ਵਿ੦ ਖੁਸ਼ਕ ਸਭਾਡ ਦਾ । ਜਿਆਂ-ਚੜਾ ਖੁਝਕੀ ਆਦਮੀ ।
 ਮੁ੦ ਖੁਝਕੀ ਕਢਣੀ=ਖੁਝਕੀ ਛਾਂਟਨੀ ।
 ਖੁਝਕੀ ਖਾਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲਲੈ ਪਰਾ ਚਿਡਿਧੈ ਰੋਹੇਂ ਹੋਨਾ ।
 ਖੁਝਕੀ ਛਾਂਟਨੀ=ਗਲਲੋਂ ਰਾਹੋਂ ਫ੍ਰੋਏ ਪਰ ਅਪਨਾ ਰੋਹ ਤੇ
 ਰਖਖਾਪਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ।
 ਖੁਸ਼ਾ,—ਬਾਂ—ਅਵਧੀ ਕੁਝਵਾ ।
 ਖੁਸ਼ਬੂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੁਸ਼ਬੂ ।
 ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ—ਵਿ੦ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ।
 ਖੁਸ਼ਬੂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੁਸ਼ਬੂ ।
 ਖੁਸ਼ਬੋਈ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੁਸ਼ਬੂ ।
 ਖੁਸ਼ਬੋਦਾਰ—ਵਿ੦ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ।
 ਖੁਸਰ-ਖੁਸਰ—ਉਮ੍ਭੋ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮੈ ਦੀ ਛੇਡੀ ।
 ਖੁਸਰ-ਪੁਸਰ—ਉਮ੍ਭੋ ਖੁਸਰ-ਫੁਸਰ ।
 ਖੁਸਰ-ਫੁਸਰ—ਉਮ੍ਭੋ [ਹਿੰਦੋ ਖੁਸਰ-ਫੁਸਰ] ਕਾਨਾਫੂਸੀ ।
 ਖੁਸਰਾ—ਪੁ੦ ਜੇਹੜਾ ਆਦਮੀ ਨਾਂ ਮਦਦ ਤੇ ਨਾਂ ਜਨਾਨੀ
 ਹੋਏ । ਹਿਜਡਾ ।
 ਖੁਸਰੀ—ਪੁ੦ ਚੌਹਾਂ ਦੀ ਸਦੀ ਦਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੰਢ, ਭਾਰਤੀ
 ਫਾਰਸੀ-ਸ਼ਾਯਾਰ । ਅਮੀਰ ਖੁਸਰੀ ।
 ਖੁਸਨਾ—ਕਿ੩ ਸ੦ ਖੁਹਾਨਾ ।
 ਖੁਸੋਨਾ—ਕਿ੩ ਸ੦ ਖੁਸੇਆ ਜਾਨਾ ।
 ਖੁਕਕਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ (ਗ੍ਰਦਕੀ) ਸੁਕਕਾ ।
 ਖੁਸਨਾ—ਕਿ੩ ਅ੦ ਅਚਚਮੀ ਹੋਨੀ । ਜਿਆਂ-ਪਿਨਿਧਾਂ
 ਖੁਸਨਿਧਾਂ ।
 ਖੁਸਨਾ—ਕਿ੩ ਸ੦ ਖੁਸਨਾ ।

ਖੁਸੋ-ਖੁਸੀਂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੁਸੋ-ਖੁਸੀ ।
 ਖੁਹਾਂ—ਪੁ੦ ਖੂਹ ।
 ਖੁਹਾਟ,-ਠਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੁਆਟ ।
 ਖੁਹਾਨਾ—ਕਿ੩ ਸ੦ ਸੁਹਾਨਾ । ਖੁਸਾਨਾ ।
 ਖੂਹੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ 1. ਖੂਹੀ । 2. (ਚੰਵਾ) ਹਲੈ ਦਾ ਰੰਵਾ ।
 ਖੂਂ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦ ਖੂਂ] ਲੁੰ । ਰੱਤ । ਖੂਨ ।
 ਖੂਂਖਾਰ—ਵਿ੦ ਖੂਨਖਾਰ ।
 ਖੂਂਖਾਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੂਨਖਾਰੀ ।
 ਖੂਂਝ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਪੁਲਥੀ) ਖੂਂਝ ।
 ਖੂਂਢਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਖੂਂਢਾ ।
 ਖੂਂਰੇਜ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਖੂਂਰੇਜ] ਜੇਦੇ ਚ ਖੂਨੈ ਦੇ ਹਾਡ ਬਗੀ
 ਜਾਨ । ਜਿਆਂ-ਖੂਂਰੇਜ ਲਡਾਈ ।
 ਖੂਂਰੇਜੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖੂਂਰੇਜ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ਜਾਂ ਸਥਤਿ ।
 ਖੂਂਹੜਾ*—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਖੂਂਹੜਾ ।
 ਖੂਡਕਨਾ—ਕਿ੩ ਸ੦ (ਡੂਡ- ਵਸਤੁਗਢ) ਖੂਡਕਨਾ ।
 ਖੂਡਾਂ—ਪੁ੦ ਨਹੀਂ-ਜ਼ਖਖਡ ।
 ਖੂਤੂ—ਵਿ੦ + ਪੁ੦ (ਡੂਡ-ਵਸਤੁਗਢ) ਖੂਤੂ ।
 ਖੂਦ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਸੈਲੀ ਕਨਕ, ਜੇਹੜੀ ਬਿਛੁਰ੍ਹੈ ਮਾਲੀ ਗੀ
 ਚਾਰੀ ਜਾਂਦੀ ਏ । ਜਿਆਂ-ਦਾਂਦੇ ਗੀ ਖੂਦ ਚਾਰਨੀ ।
 ਮੁ੦ ਖੂਦੋਂ ਵਜ਼ਨਾ=ਖਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਦੀ ਸੌਜ ਬਜ਼ੀ ਦੀ
 ਹੋਨੀ ।
 ਖੂਦਾਂ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਖੋਦਾ ।
 ਖੂਨ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦ ਖੂਨ] 1. ਲਹੁ । ਰੱਤ । ਜਿਆਂ-ਸਿਰੈ
 ਚਾ ਖੂਨ ਬਗਨਾ । 2. ਕਤਲ । ਹਤਿਆ । ਜਿਆਂ-ਖੂਨ
 ਹੋਨਾ ਜਾਂ ਖੂਨ ਕਰਨਾ ।
 ਮੁ੦ ਅਕਿਖਿਧੈ ਚ ਖੂਨ ਤਤਰੀ ਔਨਾ=ਅਤਿ-ਏਤ
 ਗੁਸਸਾ ਔਨਾ ।
 ਅਪਨਾ ਗੈ ਖੂਨ ਬੈਰੀ ਹੋਨਾ=ਸਕੇ ਸੁਰਵਾਂਧਿਧੈ ਪਾਸੇਆ
 ਗੈ ਵਰੀਧ ਹੋਨਾ ।
 ਅਪਨਾ ਗੈ ਖੂਨ ਹੋਨਾ=ਅਪਨਾ ਬੱਡਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇ-
 ਦਾਰ ਹੋਨਾ ।
 ਖੂਨ ਇਕ ਹੋਨਾ=ਅਪਨੇ ਦੀ ਹਮਦਰੀ ਕਰਨੀ ।
 ਖੂਨ ਤਵਲਨਾ ਜਾਂ ਖੋਲਨਾ=ਗੁਸੇ ਕਰੀ ਜੀਥੇ ਚ
 ਆਨਾ ।
 ਖੂਨ ਗੰਮ ਹੋਨਾ=ਖੂਨ ਤਵਲਨਾ ।
 ਖੂਨ ਗਮਨਾ=ਖੂਨ ਤਵਲਨਾ ।
 ਖੂਨ ਚਿਟਾ ਹੋਨਾ=ਵੇ-ਲਿਹਾਜ ਹੋਨਾ ।
 ਖੂਨ ਚੂਸਨਾ=ਜੁਲਮ ਕਰਨਾ ।
 ਖੂਨ ਜਸਮੀ ਜਾਂ ਸੁਕੀ ਜਾਨਾ=ਡੱਰੈ ਕਨਨੇ ਸੈਂਹ ਮੀ
 ਜਾਨਾ ।

(बमारै गो) खूर देना = खूरै दी कमी गी दिखदे होई नमां खून चढ़ाना ।
 खून पी जाना = (कुरै गो) अति गै तंग करियै दुखी करी देना ।
 खून बची जाना = खुणी दी कुरै गल्लै करी खिड़ी-खिड़ी पौना ।
 खून मत्यै लगना = कतल दा अलजाम लगना ।
 खूर मूँह लगना = नहुए दा सुआद पौना ।
 खून सकाना = हर वेलै तंग करना ।
 खून साड़ना = 1. हर वेत्रै मीड़ने मारने । 2. हर वेलै तंग करना ।
 खून सिरै पर सुआर होना = खूरी होए दे होना ।
 खून होना = कतल दी बारदात होई जानी ।
 खूनी होना = मरने-मारने आस्तै त्यार होए दे होना ।
 खूनै च हृथ्य रंगने = कतल करना ।
 खूनै जोश मारना = कोई गल्लै दिकिखै जां सुनियै बड़े जोशै च आई जाना ।
 खूरै दा प्यासा होना = कुरै दी जान लैने पर तुले दे होना ।
 खूरै दे घुट्ट पीते = नेइ सैहैने-जोग परिस्थिति गी जरने पौना ।
 खून-आलूदा—वि० [फा० खूं आलूदः] खूनै कन्ने रंगोए जां भरोचे दा । जियां-खून-आलूदा टल्ले ।
 खून-खराबा—पु० [फा०—हि० खराबी] 1. बड़-टुक । 2. दंगा-फसाद ।
 खून-खराबी—स्त्री० खून-खराबा ।
 खूनखार—वि० [फा० खूंख्वार] 1. खून पी जाने आला । हिंसक । जियां-खूनखार जानवर । 2. खून-खराबा करने आला । जियां-बड़ा खूनखार आदमी होना । 3. जिसी दिकिखैयै दैहैशत आवै ।
 खूनखारी—स्त्री० खूनखार होने दा भाव ।
 खून-परसीना—पु० खून-पसीना ।
 खून-पसीना—पु० खून ते पसीना ।
 मु० खून-पसीना इक करना = सख्त मैहैनत करनी ।
 खूनरेज—वि० खूरेज ।
 खूनरेजी—स्त्री० खूरेजी ।
 खूनी,-न्नी—वि० [फा० खूनी] 1. जिसने खून कीता दा होए । कातल । जियां-खूनी आदमी । 2. खूनै दा । जियां-खूनी रिश्ता । 3. जेदे करी जां

जेदे कन्ने खून आवै । जियां-खूनी बवासोर ।
 4. घातक । जियां-खूनी बार जां खूनी सटू ।
 पु० ओ आदमी जिसने खून कीता दा होए ।
 खूनी अश्व—स्त्री० 1. कैहूर-भरोची नजर । 2. खून करने पर तुले दे आदमी दी नजर ।
 खूनी होल्ली—स्त्री० बड़ा भारी खून-खराबा ।
 खूनो-खून—वि० 1. लहु-लुहान । जियां-लड़ाई च खूनो-खून होना ।
 खूब—वि० [फा० खूब] 1. सुद्धा । मुगता । खासा । जियां-खूब पैसा लाना जां कमाना । 2. कमाल दा । हरान करी देने आला । प्र०-पुतलियें दा ओ तमाशा खूब हा !
 क्रि० वि० 1. चंगी चाल्ली । जियां-खूब सफाई करनी । 2. मनै दी भुक्खै जां तसल्ली दे मताबक रजियै । जियां-(क) खूब न्हैना । (ख) खूब खाना । (ग) खूब सैना ।
 अब्द्र० दाहू । खूब ऐ !
 खूबरु—वि० [फा० खूबरु] सुंदर । हसीन ।
 खूबसूरत—वि० [फा०+अ०] 1. रूपवान । सुंदर । जियां-खूबसूरत आदमी । 2. दिक्षने च शैल जां सुंदर । जियां-(क) खूबसूरत शैहूर । (ख) खूबसूरत फुल ।
 खूबसूरती—स्त्री० खूबसूरत होने दा भाव । सुंदरता ।
 खूबी—स्त्री० [फा० खूबी] 1. गुण । सिफत । अच्छा-पन । 2. खासीयत । बशेशता ।
 मु० खूबियां साड़नियां—फूं फां दस्सनी । शेखियां मारनियां ।
 खूसना—क्रि० स० खोही लैना । खोहूना ।
 खूसो-खूसी—स्त्री० इक-इए कोला खोहैने-खूसने दा भाव । खोहू-खोही ।
 खूही—[उच्चारण : खूहू+ई] स्त्री० निका खूहू ।
 खूहू—पु० [स० कूप ; प्रा० खूब] धरती चा पानी कड़ने आस्तै बनाया गेदा धूहूगा गोल गत ।
 मु० अभी लघी दी पर खूहू कडूना = एन मौके पर दौड़-भज्ज करनी ।
 कीती-कराई खूहू पौनी = सारी मैहैनत व्यर्थ जानी ।
 खूहै च सुट्टना = जाया करना ।
 खूहै दा डिहूं होना = बड़ी घट्ट सूझ-वूझ आला होना ।

ढट्ठे खूह् पौना=धाढ़े जाना ।
 मोह् ले कन्ने खूह् कड़ना=कुसे कम्मे च ओभड़-
 पुना दस्सना ।
 खु० अकली बाजू खूह् बी खाल्ली=बे-अकली
 कन्ने कीता गेदा खर्च, धने दे खजाने बी खाल्ली
 करी दिदा ऐ ।
 खूहै दी मिट्टी खूह् गै लग्गी जंदी ऐ=कुसे जगह
 थमां होने आली आमदनी अक्सर उथें गै खर्च बी
 होई जंदी ऐ ।
 त्रिहाए दा खूहै कोल जंदा, खूह् दुरियै त्रिहाए कोल
 नेई औंदा=(अर्थ स्पष्ट ऐ ।)
 रोज पानी पीने आस्तै नमां खूह् कड़ना=डंग-
 बड़ंगी गुजारा चलाने आस्तै नित्त नमीं सबील
 चलानी ।
 खूह्-खाता,- ता—पु० ऐसा खाता जेदे च गली गेदियां
 रकमां दर्ज कीतियां जान । बट्टा-खाता ।
 मु० खूह्-खाते दब्बे दे होने=मता - हारा धन
 छपैलियै रक्खे दा होना ।
 खूह्-खाते दान कीते दे होने=अति भागवान होना ।
 खूह्-खाते जाना जां पौना=(मैहनत जां जतन)
 व्यर्थ जां जाया जाना ।
 खूह्-खाते सुडना=कोई चीज देइयै परतियै लैने
 दी मेद नेई रक्खनी ।
 खूह्-न—पु० [पं०] 1. टोआ । 2. खूह् । 3. (राम-
 कोटै दे कोल) तसील रामनगरै दा इक प्रसिद्ध
 थाहूर ।
 खूह्-पन्यास—पु० खूह् ते पन्यास ।
 खेचनो—क्रि० स० (सिराजी) खिच्चना ।
 खेंछो—स्त्री० (भद्रवाही) मती खांसी कारण नढाल
 होई जाने दी स्थिति । बहु० खेंछो ।
 खेंडमां—वि० खिडी जाने आला । जियां-खेंडमां साथ ।
 खेंता—पु० (वम्हाग) कैत्थ नां दा बूठा ।
 खेतेयोतिया—पु० (बम्हाग) कैत्थ नां दा फल ।
 खेआम—पु० खैयाम ।
 खेइं—स्त्री० खेही ।
 खेखन,—ना—पु० डाम । ढोंग । अडंबर ।
 बहु० खेखन जां खेखने ।
 खेखनहृथा—वि० पु० खेखने करने आला ।
 खेखनहार—वि० खेखनहृथा ।
 खेखनहारा—वि० पु० खेखनहृथा ।

खेखनहृथा—वि० पु० खेखनहृथा ।
 खेखनहार—वि० खेखनहृथा ।
 खेखनहारा—वि० पु० खेखनहृथा ।
 खेचल—स्त्री० 1. तरदद । जियां-(क) कुसे आस्तै
 चाह्-पार्टी दी खेचल करनी । (ख) रस्ते च बड़ी
 खेचल होनी । 2. हलचुल करने जां होने करी
 होने आला कश्ट । जियां-विस्तरा बदलने करी
 रोगी गी खेचल होनी ।
 खेड—स्त्री० [हि० खेल] 1. मन परचाने ते शरीरक
 जां दमागी कसरतै आस्तै कीता जाने आला कोई
 कम्म । जियां-(क) फुटबाल, शतरंज बगैरा
 दी खेड । 2. तमाशा । जियां-मदारी जां पुतलियैं
 दी खेड । 3. करनी । जियां-भागें दी खेड ।
 4. लीला । माया । जियां-ईश्वर दी खेड ।
 मु० खेड पाई दी होनी=हर बेलै लड़ाई-झगड़ा पाई
 रखना ।
 खेड पौनी, मचानी जां मची दी होनी=मर्यादा दे-
 वरुद्ध कम्म होना ।
 खेड बिगड़नी जां बिगड़ी जानी=चलदा कम्म रुकी
 जाना ।
 खेड समझनी=ममूली गल्ल समझनी ।
 खेडां खेडनियां=व्यर्थ समां गुआना ।
 खेड-खडालां—स्त्री० बहु० खेडां ते खडालियां ।
 खेड-तमाश—पु० खेड ते तमाशा ।
 मु० खेड-तमाशे करने=चलाकियां करनियां ।
 खेड-तमाशाँ—पु० खेड-तमाशा ।
 खेडना—क्रि० अ० [सं० खेलन] 1. खेडे च लगे दे-
 होना । प्र०-ज्याना पघूडे च खेडे करदा ऐ ।
 2. कुसे देवी-देवता दा, कुसे मनुक्खै च प्रवेश होना ।
 प्र०-इस दुआले च गुरगा खेडदा ऐ ।
 क्रि० स० 1. मन परचाने आस्तै कुसे खेडा च
 शामल होना । जियां-फुटबाल खेडना । 2. लोक-
 विश्वासे मतावक जाड़-जड़ियां जां भूत-मसानै दे
 असरै करी नच्चना । जियां-जड़ियां खेडनियां ।
 3. स्टेज करना । जियां-ड्रामा खेडना ।
 मु० अग्गी कन्ने खेडना=खतरनाक कम्म करना ।
 चलाकी खेडनी=छल करी जाना । धोखा देना ।
 जिडू० पर खेडना=प्राणे दी बाजी लाई देनी ।
 खेडनी—स्त्री० खेडनू ।
 खेडनू—पु० 1. खडाल । खडौना । 2. निको बच्चे दे-

ਹਤਿੰ ਚ ਪਾਏ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਥੁੰਗਰਿਧੇ ਆਲੇ ਕਾਂਗਨ੍ਹੀ ।
 ਖੇਡਨੋ—ਕਿਠਾ ੩੦ + ਕਿਠਾ ੮੦ (ਗੋਜਰੀ) ਖੇਡਨਾ ।
 ਖੇਡਲੋ—ਪੁੱਠ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਖਲਦਰਾ । ਬਹੁੱਠੇ ਖੇਡਲੇ ।
 ਖੇਡ੍ਹਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਠ ਖੇਡ ।
 ਖੇਡਨੋ—ਕਿਠਾ ੩੦ + ਕਿਠਾ ੮੦ (ਸਿਰਾਜੀ) ਖੇਡਨਾ ।
 ਖੇਡ-ਪਟਾ—ਪੁੱਠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਪਹਾੜੀ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇਂ ਦਿਧੇ ਸੂਰਤੇ
     ਜਾਂ ਨਿਆਨੇ ਆਲੇ ਗੈਹ੍ਹਨੇ । ਇਨ੍ਹੇਂ ਗੈਹ੍ਹਨੇ ਗੀ ਓ
     ਜਨਾਨਿਯਾਂ ਪਾਂਦਿਆਂ ਨ ਜਿਦੇਂ ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵਤੇਂ ਦੀ ਛਾਯਾ
     ਹੋਏ ।
 ਖੇਡਾ—ਪੁੱਠ ਭਲੀਨੇ ਪਰ ਆਏ ਦੇ ਜਖਮੈ ਦਾ ਉਪਰਲਾ
     ਸਿਕਕਡੀ ।
 ਵਿਠ ਪੁੱਠ ਅਨ-ਰਾਹੇਆ ਜਾਂ ਅਨ-ਕੁਫੇਆ । ਜਿਧਾਂ—ਖੇਡਾ
     ਖੇਤਰ ।
 ਖੇਡ੍ਹੂ—ਪੁੱਠ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਖਲਲ੍ਹੂ । ਬਹੁੱਠੇ ਖੇਡ ।
 ਖੇਡੀਨੇ—ਪੁੱਠ ਬਹੁੱਠੇ (ਪੁਨਛੀ) ਖੱਡੀਨੇ ।
 ਖੇਡ—ਸਤ੍ਰੀਠ ਖੇਡ ।
 ਖੇਡ-ਖਡਾਲਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਠ ਬਹੁੱਠੇ ਖੇਡ-ਖਡਾਲਾਂ ।
 ਖੇਡ-ਤਮਾਸਾ—ਪੁੱਠ ਖੇਡ-ਤਮਾਸਾ ।
 ਖੇਡ-ਤਮਾਸਾਂ—ਪੁੱਠ ਖੇਡ-ਤਮਾਸਾਂ ।
 ਖੇਡਨਾ—ਕਿਠਾ ੩੦ + ਕਿਠਾ ੮੦ ਖੇਡਨਾ ।
 ਖੇਡੀਨੀਂ—ਸਤ੍ਰੀਠ ਖੇਡਨੂ ।
 ਖੇਡਨੂ—ਪੁੱਠ ਖੇਡਨੂ ।
 ਖੇਤਰ,-ਤਰ—ਪੁੱਠ [ਸਤ੍ਰੀਠ ਥੇਤ੍ਰ] 1. ਫਸਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ-
     ਜੋਗ ਜਮੀਨੀਂ ਦਾ ਟੋਟਾ । 2. ਖੁੰਬਾ । ਪੈਲੀ । 3. ਕੁਸੈ
     ਕਮ੍ਮੀ ਦਾ ਦਾਧਰਾ । ਜਿਧਾਂ—ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ । 4. ਪ੍ਰਦੇਸ਼।
     ਅਲਾਕਾ । ਜਿਧਾਂ—ਪਹਾੜੀ ਜਾਂ ਮਦਾਨੀ ਖੇਤਰ ।
 ਖੇਤਰਪਾਲ—ਪੁੱਠ ਪਸ਼ੁਏਂ ਤੇ ਫਸਲੇਂ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਰਢਧਾ ਕਰਨੇ
     ਆਲਾ ਗ੍ਰਾਮ-ਦੇਵਤਾ ।
 ਖੇਤਰਫਲ—ਪੁੱਠ [ਸਤ੍ਰੀਠ ਥੇਤ੍ਰਫਲ] ਰਕਵਾ ।
 ਖੇਤੀ—ਸਤ੍ਰੀਠ [ਹਿਠ] ਕਰਸਾਨੀ ਦਾ ਕਮਮ । ਖੇਤੀ-ਵਾਡੀ ।
     ਖੁੱਠ ਉਤਸ ਖੇਤੀ, ਸਥਾਨ ਬਧਾਰ—ਸਥ ਥਮਾਂ ਉਤਸ
     ਕਮਮ ਖੇਤੀ-ਵਾਡੀ ਏ ਤੇ ਅਓਦੇ ਥਮਾਂ ਉਤਰਿਧੈ ਬਪਾਰ ਏ ।
 ਖੇਤੀ-ਖਸਮੈ ਸੇਤੀ=ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਨਗਰਾਨੀ ਚ ਗੈ ਖੇਤੀ
     ਚਾ ਫਾਧਦਾ ਹੋਂਦਾ ਏ ।
 ਖੇਤੀ-ਵਾਡੀ—ਸਤ੍ਰੀਠ [ਹਿਠ ਖੇਤੀਵਾਡੀ] ਕਰਸਾਨੀ ਦਾ ਕਮਮ ।
     ਰਾਹੀਂ-ਵਾਹੀ ।
 ਖੇਤੁਰ—ਪੁੱਠ (ਸਾਂਡਰਵਨੀ) ਖੇਤਰ ।
 ਖੇਤ੍ਰ—ਪੁੱਠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਨਿਕਾ ਖੇਤਰ ।
 ਖੇਦ—ਪੁੱਠ [ਸਤ੍ਰੀਠ] ਕੁਸੈ ਦੀ ਜਾਂ ਅਪਨੀ ਕੁਤਾਹੀ ਬਗੈਰਾ ਪਰ
     ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ ਅਫਸੋਸ ।

ਸਤ੍ਰੀਠ ਲੜਾਈ । ਮਾਰ-ਕੁਟਾਈ । ਦੰਗ-ਫਸਾਦ ।
 ਸੁੱਠ ਖੇਡ ਹੋਈ ਜਾਨੇ=ਖੂਨ-ਖਰਾਬਾ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਖੇਦਨਾ—ਕਿਠਾ ੮੦ (ਕਾਂਗਡੀ) (ਡਾਂਗਰੇ ਗੀ) ਖਿਦਦਨਾ ।
 ਖੇਨਾ—ਕਿਠਾ ੮੦ [ਪ੍ਰਾਠ ਖੇਵਣ] ਕਿਥਤੀ ਚਲਾਨੀ ।
 ਖੇਪ—ਸਤ੍ਰੀਠ [ਸਤ੍ਰੀਠ ਖੇਪ] ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ੀ ਬਗੈਰਾ ਚ
     ਲਦਵੀ ਗੇਦੀ ਕੁਸੈ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਕੁਲ ਮਿਕਦਾਰ ।
 ਖੇਪਡੀ—ਪੁੱਠ ਖੇਪਡੀ ।
 ਖੇਪਡਾ—ਪੁੱਠ ਖੇਪਡਾ ।
 ਖੇਪਡੀ—ਸਤ੍ਰੀਠ ਖੇਪਡੀ ।
 ਖੇਪਡੂ—ਪੁੱਠ ਖੇਪਡੂ ।
 ਖੇਮ—ਸਤ੍ਰੀਠ [ਸਤ੍ਰੀਠ ਖੇਮ] ਕੁਸ਼ਲ-ਮਾਂਗਲ ।
 ਖੇਮਾ—ਪੁੱਠ [ਅਨ-ਖੈਮ] ਤੰਬੂ ।
 ਖੇਰ—ਪੁੱਠ (ਅਸ਼ਚਰ) 1. ਖੈਰ ਨਾਂ ਦਾ ਰੁਕਖ । 2. ਦਰੇਧਾ
     ਪਰ ਲਗੇ ਦਾ ਰਸਾਂ ।
 ਖੇਰਪੂ—ਪੁੱਠ (ਅਸ਼ਚਰ) ਖੈਰਪੂ ।
 ਖੇਰਬਾ—ਪੁੱਠ (ਕਲੌਰ) ਗਰੈ-ਮੈਹੀ ਦਾ ਪਲ੍ਹੂ ਜਾਂ ਪਲਲਾ ।
 ਖੇਰਾਡੀ—ਪੁੱਠ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਜਖਮ ਜਾਂ ਘਰੀਟ ਬਗੈਰਾ ਦਾ
     ਖੇਡਾ ।
 ਖੇਰਾਤ—ਸਤ੍ਰੀਠ (ਅਸ਼ਚਰ) ਖੈਰਾਤ । ਖੈਰਤ ।
 ਖੇਰਾਨ—ਪੁੱਠ (ਅਸ਼ਚਰ) ਓ ਥਾਹੁੰ ਰ ਜਿਥੋਂ ਖੈਰੈ ਦੇ ਰੁਕਖ
     ਤੁਗੇ ਦੇ ਹੋਨ ।
 ਖੇਰਾਬ—ਵਿਠ (ਬਮਹਾਗ) ਖੈਰਾਬ ।
 ਖੇਰੀ—ਸਤ੍ਰੀਠ (ਪੁਨਛੀ) ਦੀਧਾ ਰਖਖਨੇ ਲੇਈ ਕਂਧਾ ਕਨੇ
     ਕਨੇ ਦਾ ਥਾਹੁੰ ।
 ਖੇਲ—ਸਤ੍ਰੀਠ ਇਹਾਨੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲੀ ਚ ਕਿਡੇਆ ਗੇਦਾ ਗੜਾ ।
     ਤੁਭੇ [ਹਿਠ] ਖੇਡ ।
 ਖੇਲਕੋ—ਪੁੱਠ (ਬਮਹਾਗ) ਖਿਲਕਾ ਕੁਰਤਾ । ਖਿਲਕਾ ।
 ਖੇਲਣਾ—ਕਿਠਾ ੩੦ + ਕਿਠਾ ੮੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖੇਡਨਾ ।
 ਖੇਲਣੁ—ਪੁੱਠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਡਾਲ ।
 ਖੇਲ-ਤਮਾਸਾ—ਪੁੱਠ ਖੇਡ-ਤਮਾਸਾ ।
 ਖੇਲ-ਤਮਾਸਾਂ—ਪੁੱਠ ਖੇਡ-ਤਮਾਸਾਂ ।
 ਖੇਲਨਾ—ਕਿਠਾ ੩੦ + ਕਿਠਾ ੮੦ ਖੇਡਨਾ ।
 ਖੇਲਾ—ਵਿਠ ਪੁੱਠ ਖੇਡਾ ਪੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਖੇਲਾ ਖੇਤਰ ।
     ਪੁੱਠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਬੁੱਡਾ ਆਦਮੀ ।
 ਖੇਲਲਾਂ—ਵਿਠ ਪੁੱਠ ਖਿਲਲਾ । ਖੇਡਾ । ਖੇਲਾ ।
 ਖੇਵਟ—ਪੁੱਠ 1. [ਹਿਠ] ਓ ਸਰਕਾਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਜੇਦੇ ਚ
     ਜਮੀਨੇ ਦੇ ਮਾਲਕੇ ਦੇ ਨਾਂ ਦੰਡ ਹੋਂਦੇ ਨ ।
     2. [ਸਤ੍ਰੀਠ ਕੇਵਟ] ਮਲਾਹੁੰ ।
 ਖੇਵਨਹਾਰ—ਵਿਠ [ਹਿਠ] 1. ਸਕਟ ਬਗੈਰਾ ਚਾ ਪਾਰ-
     ਤੁਆਰਾ ਕਰਨੇ ਆਲਾ । 2. ਕਿਥਤੀ ਖੇਨੇ ਆਲਾ ।

ਖੇਤ—ਪੁੰਨ (ਪਾਡਰੀ) ਖੇਤ।
 ਖੇਤ—ਪੁੰਨ [ਫਾਂ ਖੇਤ] ਕਿਸਤੇ ਆਸਟੈ ਸੁਟ੍ਟੀ ਸੂਤੀ ਚਾਵਦ।
 ਖੇਸੀ—ਸਤੀਂ 0 ਕਾਹੁ ਰਾ ਖੇਸ।
 ਖੇਹੀ—[ਉਚਚਾਰਣ : ਖੇਹੁ + ਈ] ਸਤੀਂ 0 1. ਸਾਮ।
     ਜਾਗਲ। ਜਿਧਾਂ—ਤਲਵਾਰੀ ਗੀ ਖੇਹੀ ਬੜਨੀ
     2. ਕਾਲਖ। ਜਿਧਾਂ—ਬੂਧਾਂ ਦੀ ਖੇਹੀ। 3. ਖੇਹੀ।
 ਖੇਹ—ਸਤੀਂ 0 [ਸੁੰ ਥਾਰ ; ਫਾਂ ਖਾਕ] ਥੂੰਡ।
     ਮੁਭਵਲ। ਜਿਧਾਂ—ਖੇਹ, ਤਡ੍ਡਰਨੀ।
     ਮੁੰ ਕੀਤੀ-ਕਰਾਈ ਪਰ ਖੇਹ, ਪਾਨੀ=ਕੀਤੀ - ਕਰਾਈ
     ਪਰ ਪਾਨੀ ਕੇਰਨਾ।
 ਖੇਹ, ਖਰਾਬ ਹੋਨੀ=ਖੜ਼ਜ਼ਲ-ਖੁਆਰ ਹੋਨਾ।
 ਖੇਹ, ਖਾਨੀ, ਜਾਂ ਛਾਨੀ=1. ਅਵਾਰਾ ਫਿਰਨਾ।
     2. ਬਦਨਾਮੀ ਆਲੇ ਕਮਮ ਕਰਨੇ।
 ਖੇਹ, ਚ ਮਲਾਨਾ=ਬਰਕਾਦ ਕਰੀ ਦੇਨ।
     ਸਿਰ ਖੇਹ, ਪੌਨੀ=ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਨੀ।
 ਖੇਹ-ਖਰਾਬੀ—ਸਤੀਂ 0 ਖੜ਼ਜ਼ਲ-ਖੁਆਰ ਹੋਨੇ ਵਾ ਭਾਵ।
 ਖੇਹ-ਖਾਵਾਰੀ—ਸਤੀਂ 0 ਖੜ਼ਜ਼ਲ-ਖੁਆਰੀ।
 ਖੇਹਨਾ—ਕ੍ਰਿ 0 ਸੁ ਖੇਨ।
 ਖੇਹਲ—ਤਭੇ 0 ਖੇਡ।
     ਮੁੰ ਖੇਹਲ ਬਗਾਡਨਾ=ਬਨੇਆ-ਬਨਾਧਾ ਕਮਮ ਬਗਾਡੀ
     ਦੇਨ।
     ਖੇਹਲ ਬਿਨਡਨਾ=ਬਨੇ-ਬਨਾਏ ਦੇ ਕਮਮੈ ਚ ਬਿਭਨ
     ਪੈਈ ਜਾਨ।
 ਖੇਹਲ ਰਚਨੀ=ਕੋਈ ਢੋਂਗ ਸ਼ੁਲੁ ਕਰਨਾ।
 ਖੇਹਲ-ਤਮਾਸਾ—ਪੁੰਨ ਖੇਡ-ਤਮਾਸ।
 ਖੇਹਲ-ਤਮਾਸਾ—ਪੁੰਨ ਖੇਡ-ਤਮਾਸ।
 ਖੇਹਲਨਾ—ਕ੍ਰਿ 0 ਅ੦ + ਕ੍ਰਿ 0 ਸੁ ਖੇਡਨ।
 ਖੈਖਰ—ਵਿ 0 ਫਿਂਗਤਾਲ। ਜਿਧਾਂ—ਮਕਾਫੇਬਾਜੀ ਕਰੀ
     ਖੈਖਰ ਹੋਈ ਜਾਨ।
 ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਇਕ ਪਕਖੁਲ।
 ਖੈ-ਖੈ—ਤਭੇ 0 ਮਨੁਖੀ ਸਭਾਡ ਦੇ ਖੌਹੁ ਰੇਪਨੇ ਵਾ ਸੂਚਕ
     ਗੁੜ।
 ਮੁੰ ਖੈ-ਖੈ ਕਰਦੇ ਪੌਨਾ=ਖੁਹੋਏ ਦੇ ਜਾਂ ਖੌਹੁ ਰੇਹੋਏ
     ਦੇ ਪੌਨਾ।
 ਖੈਚਮਾਂ—ਵਿ 0 1. ਖਿਚਿਚਿਯੈ ਜਾਂ ਤਨਾਇਵੈ ਲਾਧਾ ਗੇਦਾ।
     ਜਿਧਾਂ—ਖੈਚਮਾਂ ਵਿਲਡ। 2. ਕੁਸੈ ਚੀਜੈ ਗੀ ਖਿਚਿਚਿਯੈ
     ਜਾਂ ਤਨਾਇਵੈ ਰਕਲਨੇ ਆਲਾ। ਜਿਧਾਂ—ਖੈਚਮਾਂ ਰਸ਼ਾ।
     3. ਮਤੇ ਜਾਂਰੈ ਕਲੱਕੇ ਲਾਧਾ ਗੇਦਾ। ਜਿਧਾਂ—ਡਾਂਗਾ ਦੀ
     ਖੈਚਮਾਂ ਸਟ੍ਰੁ।

ਖੈਚਲ—ਸਤੀਂ 0 (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਖੈਚਲ।
 ਖੈਚਤਾਨ,—ਨੀ—ਸਤੀਂ 0 ਖਿਚਤਾਨ।
 ਖੈਟਾ—ਪੁੰਨ (ਵਮਹਾਗ) ਗਲੇ ਵਾ ਇਕ ਗੈਹੁ ਨਾ। ਕੈਠਾ।
 ਖੈਥ,—ਆ—ਪੁੰਨ (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਕੈਥ।
 ਖੈਦਾ—ਪੁੰਨ (ਰਜੀਰੀ) ਨੁੰਡ।
 ਖੈ—ਸਤੀਂ 0 [ਸੁੰ ਕਥ] ਤਵਾਹੀ। ਵਿਨਾਸ। ਜਿਧਾਂ—ਪਾਪੈ
     ਦੀ ਖੈ।
 ਖੈਈ—ਸਤੀਂ 0 ਖੈਹੀ।
 ਖੈਟ੍ਟੀ—ਸਤੀਂ 0 (ਰਜੀਰੀ) ਕਲਲਰੀ ਜਮੀਨ।
 ਖੈਡਾ—ਪੁੰਨ ਖੈਹੁੜਾ।
 ਖੈਬਰ—ਪੁੰਨ [ਅ੦ ਖੈਬਰ] ਹਿਨ੍ਦੁਕੁਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਵਾ ਇਕ
     ਸ਼ਹੁਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਰੰਗ।
 ਖੈਮਦ,—ਮੰਦ—ਪੁੰਨ ਖੈਮਦ।
 ਖੈਮਧੀ,-ਮੰਧੀ—ਪੁੰਨ ਖੈਹੁੜ ਪਾਨੇ ਆਲਾ। ਖੈਹੁੜ ਸਦੀ।
 ਖੈਮ—ਪੁੰਨ (ਕਾਂਗਡੀ) ਹੁਟਟਨ। ਥਕਾਵਟ।
 ਖੈਮਾ—ਪੁੰਨ ਖੈਮਾ। ਤੱਤ੍ਵ।
 ਖੈਯਾਮ—ਪੁੰਨ [ਅ੦ ਖੈਯਾਮ] ਫਾਰਸੀ ਵਾ ਇਕ ਬੜਾ ਪ੍ਰਸਿੜ੍ਹ
     ਸ਼ਾਯਰ। ਜੇਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਤਮਰ ਖੈਯਾਮ ਹਾ।
 ਖੈਰ—ਪੁੰਨ [ਸੁੰ ਖੈਦਿਰ] ਇਕ ਬੂਟਾ ਜਿਸਦੀ ਲੱਕਡੀ ਗੀ
     ਬੁਥਾਲਿਯੈ ਕਥਾ ਤਧਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਏ।
 ਸਤੀਂ 0 [ਅ੦ ਖੈਰ] ਖੈਰਿਧਤ। ਸੁਖਸਾਂਦ। ਸਲਾਮਤੀ
 ਤਭੇ 0 [ਅ੦ ਖੈਰ] ਖੈਰਾਤ। ਜਿਧਾਂ—ਫਕੀਰੀ ਗੀ
     ਖੈਰ ਪਾਨੀ।
 ਅਵਧੀ 0 [ਅ੦ ਖੈਰ] 1. ਚੰਗਾ। ਇੱਧਾ ਗੈ ਸੇਹੀ।
 2. ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨੇਈ।
 ਮੁੰ ਖੈਰ ਮੰਗਨੀ=ਭਲਾ ਚਾਹੁੰਨ।
 ਖੈਰ ਮਨਾਨੀ=ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਨਾ।
 ਖੈਰੈ ਵਾ ਖੁੰਡ ਹੋਨਾ=ਅਤਿ ਹਠੀ ਆਦਮੀ ਹੋਨਾ।
 ਝੋਲੀ ਖੈਰ ਪਾਨੀ=ਕੁਸੈ ਦੀ ਸਰਾਦ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ।
 ਝੋਲੀ ਖੈਰ ਪੌਨੀ=ਸ੍ਰੁੰਹ-ਮੰਗੀ ਸਰਾਦ ਧਹੋਨੀ।
 ਖੈਰਅਦੇਸ਼—ਵਿ 0 + ਪੁੰਨ [ਅ੦ + ਫਾਂ] ਸ਼ੁਭਮਿਤਕ।
 ਖੈਰਅਦੇਸ਼ੀ—ਸਤੀਂ 0 ਸ਼ੁਭਮਾਮਨਾ।
 ਖੈਰ-ਕਥ—ਪੁੰਨ ਕਥ।
 ਖੈਰ-ਖਵਰ—ਸਤੀਂ 0 [ਅ੦—ਖਵਰ] ਸੁਖਸਾਂਦੈ ਵੀ ਖਵਰ।
 ਖੈਰਖਾਹੀ—ਸਤੀਂ 0 ਭਲਾਈ ਚਾਹੁੰਨੇ ਵੀ ਭਾਵਨਾ।
 ਖੈਰਖਾਹ—ਵਿ 0 [ਅ੦-ਫਾਂ ਖਾਹ] ਭਲਾਈ ਚਾਹੁੰਨੇ
     ਆਲਾ। ਹਮਦਰੰ।
 ਖੈਰ-ਖੈਰਾਤੀ—ਸਤੀਂ 0 ਖੈਰਾਤ।
 ਖੈਰ-ਖੈਰਿਧਤ—ਸਤੀਂ 0 [ਅ੦-ਖੈਰਿਧਤ] ਸੁਖਸਾਂਦ।

ਖੈਰਖਾਹ—ਵਿ੦ ਖੈਰਖਾਹ।
 ਖੈਰ ਬਰਕਤ—ਅਵਧੀ 0 [ਅ੦] ਬਰਕਤ ਤੇ ਕੁਸ਼ਲ-ਮਂਗਲ ਹੋਏ।
 ਖੈਰਬਾਦ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਅ੦ + ਫਾ 0] ਸ਼ੁਭ ਵਿਦਾ।
 ਖੈਰਮਕਦਮ—ਪ੍ਰ੦ [ਅ੦ ਖੈਰਮਕਦਮ] ਸ਼ਵਾਗਤ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਖੈਰਮੁਕਾਰਕ—ਅਵਧੀ 0 ਵਧਾਈ ਦੇਣੇ ਆਲੀ ਗੀ ਬਦਲੇ ਚ ਆਖੇਆ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਸ਼ਬਦ।
 ਖੈਰਮੇਹੁਰ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਸੁਖਸਾਂਦ। ਸਲਾਮਤੀ।
 ਖੈਰਸਗਾਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਅ੦-ਫਾ 0 ਸਿਗਾਲੀ] 1. ਸ਼ੁਭ-ਕਾਮਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼-ਮੰਤ੍ਰੀ ਦਾ ਖੈਰਸਗਾਲੀ ਦਾ ਦੌਰਾ। 2. ਰਾਜੀ-ਵਾਜੀ ਹੋਣੇ ਵੀ ਸ਼ਿਥਤਿ। ਜਿਧਾਂ-ਅਪਨੀ ਖੈਰਸਗਾਲੀ ਦਾ ਸਨੇਹਾ ਭੇਜਨਾ।
 ਵਿ੦ ਖੈਰਸਗਾਲੀ ਵੀ ਭਾਵਨਾ ਕਨੇ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ। ਜਿਧਾਂ-ਸੈਰਸਗਾਲੀ ਮਿਸ਼ਨ।
 ਖੈਰਸਲਲਾ—ਪ੍ਰ੦ [ਅ੦ ਖੈਰਸਲਾਮਤ] ਸੁਖਸਾਂਦ ਹੋਣੇ ਵੀ ਸ਼ਿਥਤਿ। ਪ੍ਰ੦-ਸ਼ਹਾਡੇ ਗ੍ਰਾਂ ਚ ਖੈਰਸਲਲਾ ਏ ਨਾ? ਖੁ੦ ਬਨੇਆ ਕੰਗਨ, ਕੰਗਨੇ ਦਾ ਛਲਲਾ, ਤੇ ਛਲਲੇ ਦਾ ਖੈਰਸਲਲਾ = ਲਗਾਤਾਰ ਮਲਾਵਟ ਕੀਤੇ ਜਾਨੇ ਕਾਰਣ ਸੁਨੇ ਦੇ ਥਾਹੁਰ ਖੋਟ ਗੈ ਖੋਟ ਵਾਕੀ ਰੇਹੀ ਜਾਨਾ।
 ਖੈਰਸੁਖ—ਪ੍ਰ੦ ਸੁਖਸਾਂਦ।
 ਖੈਰਾਤ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਅ੦ ਖੈਰਾਤ] ਗਰੀਬੇਂ ਗੀ ਦਾਨ ਦੇ ਰੂਪੈ ਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਧਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਦਾਰ्थ। ਖਰੈਤ।
 ਖੈਰਾਤੀ—ਵਿ੦ ਲੋਕੇਂ ਦੇ ਦਾਨ ਕਨੇ ਚਲਨੇ ਆਲਾ। ਖੈਰੈਤੀ। ਜਿਧਾਂ-ਖੈਰਾਤੀ ਹਸਪਤਾਲ।
 ਖੈਰਿਧਤ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਅ੦ ਖੈਰਿਧਤ] ਸੁਖਸਾਂਦ। ਕੁਸ਼ਲ-ਮਂਗਲ।
 ਖੈਰਿਧਤਨਾਮਾ—ਪ੍ਰ੦ [ਅ੦—ਫਾ 0 ਨਾਮ:] ਸੁਖਸਾਂਦੀ ਵੀ ਚਿਟਠੀ-ਪਤਰੀ।
 ਖੈਹੋਂ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੋਹੀ।
 ਖੈਹੁ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖਾਰਬਾਜੀ। ਜਿਹ। ਕੋਹੁ। ਅਦਾਵਤ। ਜਿਧਾਂ-ਭਾਏ ਚ ਖੈਹੁ ਹੋਨੀ।
 ਖੈਹੁਕਨਾ—ਕਿ੩ 0 1. ਖੈਹੁ-ਖੈਹੁ ਕਰਨਾ। 2. ਖਰ-ਹੋਏ ਦੇ ਪੈਨਾ।
 ਖੈਹੁ-ਕੋ-ਖੈਹੁ-ਕੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੈਹੁ-ਖੈਹੁ, ਕਰਨੇ ਜਾਂ ਖਰ-ਹੋਏ ਦੇ ਪੈਨੇ ਦਾ ਭਾਵ। ਖਿੜੀ-ਖਿੜੀ।
 ਖੈਹੁ-ਖੈਹੁ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੈਹੁ-ਖੈਹੁ, ਕਰਦੇ ਪੈਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਖੈਹੁ-ਖੈਹੁ, ਕਰਦੇ ਪੈਨਾ।
 ਖੈਹੁ-ਡਾ—ਪ੍ਰ੦ ਝਲਲ ਭਨਿਯੈ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਰਸਤਾ। ਲਾਂਘਾ।

ਸੁ੦ ਖੈਹੁ-ਡਾ ਨੇਈ ਛੋਡਨਾ = ਪੀਛਾ ਨੇਈ ਛੋਡਨਾ।
 ਖੈਹੁ-ਡੇ ਪੇਈ ਜਾਨਾ = ਹਥ ਧੀਇਵੈ ਪਿਚਲੇ ਪੇਈ ਜਾਨਾ।
 ਖੈਹੁ-ਣਾ—ਕਿ੩ 0 (ਕਾਂਗਡੀ) 1. ਖੈਹੁ-ਰਨਾ।
 2. ਟਕਰਾਨਾ।
 ਖੈਹੁ-ਨਾ—ਕਿ੩ 0 ਖੈਹੁ-ਰਨਾ।
 ਖੈਹੁ-ਮਤਾਂ—ਪ੍ਰ੦ ਖੈਹੁ-ਮਦ।
 ਖੈਹੁ-ਮਦ—ਪ੍ਰ੦ ਵਖੈਥ। ਖੁਡਵੀ-ਖੁਡਵੀ। ਖੈਮਧ।
 ਖੈਹੁ-ਮਦਨ—ਵਿ੦ ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੈਹੁ-ਮਦੀ।
 ਖੈਹੁ-ਮਦੀ—ਵਿ੦ ਖੈਹੁ-ਮਦ ਪਾਨੇ ਆਲਾ। ਵਖੈਥੀ।
 ਖੈਹੁ-ਰਨਾ—ਕਿ੩ 0 ਸੁ੦ 1. ਮਾਲੈ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਕੁਝੇ ਕੰਧਾ ਵਗੈਰਾ ਕਨੇ ਪਿਡਾ ਜਾਂ ਸਿੱਡ ਰਗੜਨਾ ਜਾਂ ਰਗਡਿਧੈ ਲਾਂਘਨਾ। ਪ੍ਰ੦-ਸੈਹੁ, ਬੂਟੈ ਕਨੇ ਖੈਹੁ-ਰਦੀ ਲਾਂਧੀ। 2. ਜਿਹ ਕਰਨੀ। ਖਾਰ ਕਰਨੀ। ਪ੍ਰ੦-ਓ ਸੇਰੇ ਕਨੇ ਸੈਹੁ-ਰਦਾ ਏ। 3. ਟਕਕਰ ਲੈਨੀ। ਜਿਧਾਂ-ਏਹੁ-ਡੇ-ਵਡ੍ਹੇ ਆਦਮੀ ਕਨੇ ਖੈਹੁ-ਰਨਾ ਕੋਈ ਮਖੀਲ ਮੇਈ।
 ਖੈਹੁ-ਰਵਾਜੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੈਹੁ-ਰੋ-ਖੈਹੁ-ਰੀ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਖੈਹੁ-ਰੋ-ਖੈਹੁ-ਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 1. ਖੈਹੁ-ਰਿਧੈ ਚਲਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 2. ਖਾਰਬਾਜੀ। ਖੁਡਵੀ-ਖੁਡਵੀ।
 ਕਿ੩ 0 ਵਿ੦ ਇਕ ਦੂਏ ਕਨੇ ਖੈਹੁ-ਰਿਧੈ। ਪ੍ਰ੦-ਖੈਹੁ-ਰੋ-ਖੈਹੁ-ਰੀ ਵੇਏ ਭਾਾ ਮਕਦਮੇਬਾਜੀ ਚ ਵਰਵਾਦ ਹੋਈ ਗੇ।
 ਖੈਹੁ-ਸਰਨਾ—ਕਿ੩ 0 ਸੁ੦ ਖੈਹੁ-ਰਨਾ।
 ਖੈਹੁ-ਸਰਵਾਜੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੈਹੁ-ਰਵਾਜੀ।
 ਖੈਹੁ-ਸਰੋ-ਖੈਹੁ-ਸਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 + ਕਿ੩ 0 ਵਿ੦ ਖੈਹੁ-ਰੋ-ਖੈਹੁ-ਰੀ।
 ਖੋਂਚਾ—ਪ੍ਰ੦ ਖੋਂਚਾ।
 ਖੋਂਚੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੋਂਚੀ।
 ਖੋਂਜਿਲਿਧਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਵਹੁ 0 (ਪਾਡੀ) ਪਜਾਮੇ ਜਾਂ ਸੁਤਥਨੀ ਗੀ ਪਿੰਨੀ ਪਰ ਪਾਇਥਾਂ ਜਾਨੇ ਆਲਿਧਾਂ ਚੂਡਿਧਾਂ।
 ਖੋਂਡੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੁੰਡਨੇ ਦਾ ਕੱਭਮ ਤੇ ਤਿਸ ਕੱਭਮੈ ਦੀ ਮਜੂਰੀ।
 ਜਿਧਾਂ-ਵਾਜਰੇ ਜਾਂ ਕਪਾਊ ਦੀ ਖੋਂਡੀ।
 ਖੋਂਸਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 (ਡੂੜ-ਵਸਤਗਢ) 1. ਕਚੇ ਜਿਮੀਕਦੈ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਰਸ ਲਾਗਨੇ ਕਰੀ ਹੋਣੇ ਆਲੀ ਖਾਰਥ ਜਾਂ ਖੁਰਕ।
 ਖੋ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਫਾ 0 ਖੂ] 1. ਆਦਤ। 2. ਲਤ। ਵਾਨ।
 ਖੂ੦ ਭਾਏ ਪਿਟਟ ਤੇ ਭਾਏ ਰੋ, ਜਾਂਦੀ ਸੁਸ਼ਕਲ ਪੇਵੀ ਖੋ = ਭੁਰੀ ਆਦਤ ਵਡੇ ਸੁਸ਼ਕਲੇ ਲੁਡਕਦੀ ਏ।
 ਖੋਆ—ਪ੍ਰ੦ [ਹਿ੦] ਮਾਵਾ।
 ਖੋਆਡਾ—ਪ੍ਰ੦ 1. ਖੁਆਡਾ। 2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਖਨੇਹੀ।
 ਖੋਆਨ—ਪ੍ਰ੦ ਖੁਆਨ।
 ਖੋਆਨਾ—ਕਿ੩ 0 ਸੁ੦ ਖੁਆਨਾ।

ਖੋਆਬਾਂ—ਪੁਝ ਖਾਬ।
 ਖੋਆਰ—ਵਿਖੋਆਰ।
 ਖੋਆਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ ਖੁਆਰੀ।
 ਖੋਏ—ਪੁਝ (ਕਾਂਗਡੀ) ਸੂਂਢਾ।
 ਖੋਕ—ਪੁਝ (ਕਾਂਗਡੀ) ਕਮਰਵਾਂਦੈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਾਨੇ ਆਸਟੈਂ ਰਕਖੀ ਗੇਦੀ ਜਗਹ।
 ਖੋਕਡੀ—ਸਤ੍ਰੀ 1. ਨਿਕਕੀ ਛਾਕਡੀ। 2. (ਰਾਮਨਗਰ) ਲੁਨ-ਮਰ੍ਚ ਕੁਟਣੇ ਆਸਟੈਂ ਕਾਠੈ ਦਾ ਲਮਮਾ ਕੁਂਡਾ।
 ਖੋਖੜ੍ਹ—ਪੁਝ ਨਿਕਕਾ ਟੋਕਾਲੁ ਜਾਂ ਪਟਾਲੁ।
 ਖੋਖਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਹਿਂਦੁ ਖੁਖਡੀ] ਇਕ ਸ਼ਸ਼ਤਰ, ਜਿਸਗੀ ਆਮਤੌਰੈ ਪਰ ਗੋਰਖੇ ਲੋਕ ਬਰਤਦੇ ਨ।
 ਖੋਖਲੁ—ਪੁਝ ਖੋਖੜ੍ਹ।
 ਖੋਖਰੋਟੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 (ਭਦਰਵਾਹੀ) [ਫਾਝ ਖਾਕ + ਹਿਂਦੁ ਰੋਟੀ] ਓ ਰੁਟੀ ਜੇਹੜੀ ਗੰਮ ਸੁਆਹੀ ਚ ਦਵਿਧੀ ਪਕਾਈ ਗੇਦੀ ਹੋਏ।
 ਖੋਖਲ—ਸਤ੍ਰੀ 0 (ਅਸ਼ਚਰ) ਖੁਕਖਲ।
 ਖੋਖਲਾ—ਵਿਖੋ 0 [ਹਿਂਦੁ] ਜੇਹੜਾ ਅਂਦਰਾ ਖਾਲੀ ਹੋਏ। ਜਿਧਾ—ਵੂਟੇ ਦਾ ਖੋਖਲਾ ਤਨਾ। 2. ਜੇਦੇ ਚ ਤਾਕਤ ਨੇਵੀ ਰੇਹਦੀ ਹੋਏ। ਜਿਧਾ—ਖੋਖਲਾ ਸ਼ਰੀਰ। ਪੁਝ ਖੋਲ। ਖੀਲ।
 ਮੁਝ ਖੋਖਲੇ ਹੋਈ ਜਾਨਾ—ਆਰਥਕ ਜਾਂ ਜਿਸਮਾਨੀ ਹਾਲਤ ਖਾਰਾ ਹੋਨੀ।
 ਖੋਖਲਾਪਨ—ਪੁਝ ਖੋਖਲਾ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਖੋਖਲੋਈ—ਸਤ੍ਰੀ 0 (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਖੋਖਰੋਟੀ।
 ਖੋਖਾ,—ਕਥਾ—ਪੁਝ [ਹਿਂਦੁ ਕੋਖ] 1. ਹੁਟੀ ਵਗੈਰਾ ਆਸਟੈਂ ਖੱਡੇਰੇਆ ਗੇਦਾ ਫਟਿਟਿਂਡੇ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਆਰਜੀ ਫਾਂਚਾ। 2. ਖੋਲ। ਖੀਲ। ਜਿਧਾ—ਕਾਰਤੂਸੈ ਦਾ ਖੋਖਾ।
 ਖੋਖੇਨਾ—ਕਿਝ 0 (ਪੁਞਛੀ) ਮੁਟਸੁਰਾ ਬੋਲਨਾ।
 ਖੋਚਰਨਾਂ—ਕਿਝ 0 ਖੁਰਚਨਾ।
 ਖੋਚਰੀ—ਪੁਝ (ਸ਼ਕਾਰੈ ਵਗੈਰਾ ਚ) ਸ਼ਕਾਰੈ ਦਾ ਪੈਰਾ ਲਾਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
 ਵਿਖੋ 1. ਪੈਰਾ ਲਾਨੇ ਚ ਮਾਹਿਰ। 2. ਗਲਿੰਦੇ ਚ ਜਿ'ਰਾਂ ਪੁਟਣੇ ਆਨਾ।
 ਖੋਚਲ—ਵਿਖੋ ਖੋਚਲਾ।
 ਖੋਚਲਾ—ਵਿਖੋ 1. ਕਸ਼ਨੇ ਚ ਫਿਲਲਾ ਰੇਹੀ ਜਾਂ ਹੋਈ ਗੇਦਾ। ਜਿਧਾ—ਟਾਂਗੇ ਦਾ ਖੋਚਲਾ ਪੇਹਿਆ। 2. ਗੈਹ੍ਲਾ।
 ਜਿਧਾ—ਖੋਚਲਾ ਵੂਟ। 3. ਘਸ਼ਸੀ ਜਾਨੇ ਕਰੀ ਮੋਕਲਾ ਹੋਏ ਦਾ। ਜਿਧਾ—ਲੋਡੇ ਦਾ ਖੋਚਲਾ ਦਸਤਾ।
 ਖੋਚਲੀ—ਵਿਖੋ ਗਲੈ ਦੀ ਸੂਹੁ ਲਾਨੇ ਚ ਮਾਹਿਰ। ਖੋਜੀ।

ਵਿਖੋ ਸਤ੍ਰੀ 0 'ਖੋਚਲਾ' ਦਾ ਸਤ੍ਰੀ-ਰੂਪ।
 ਖੋਜ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਹਿਂਦੁ] 1. ਕੁਸੈ ਗੁਆਚੀ ਜਾਂ ਛਾਪੀ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਤਲਾਸ਼। 2. ਕੁਸੈ ਨਮੇ ਥਾਹੁੰ ਰੈ ਗੀ ਜਾਂ ਨਮੇ ਤਥ ਵਗੈਰਾ ਗੀ ਤੁਣੀ ਕਢਨੇ ਦਾ ਕਮਮ। ਜਿਧਾ—ਉਤਰੀ ਧੁਰੈ ਦੀ ਖੋਜ। 3. (ਵਸੋਹੁਲੀ) ਡੰਗਰੋਂ ਦੇ ਖੁਰੋਂ ਦੇ ਨਸ਼ਾਨ। ਖੁਜਜ।
 ਖੋਜਨ—ਵਿਖੋ ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੋਜ ਕਢਾਈ ਮਾਰਨੇ ਆਲੀ।
 ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੋਜ ਕਢਾਈ ਮਾਰਨੇ ਆਲੀ ਜਨਾਨੀ।
 ਖੋਜਨਹਾਰ—ਵਿਖੋ 1. ਖੋਜ ਕਰਨੇ ਦੇ ਕਾਵਲ। ਜਿਧਾ—ਖੋਜਨਹਾਰ ਵਿਸ਼ੇ। 2. ਖੋਜ ਕਰੀ ਸਕਨੇ ਆਲਾ।
 ਖੋਜਨਾ—ਕਿਝ 0 ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਹਿਂਦੁ] (ਕੁਸੈ ਗੁਆਚੀ ਜਾਂ ਛਾਪੀ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨੀ।
 ਖੋਜ-ਪਡਤਾਲ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਹਿਂਦੁ] 1. ਖੋਜ। 2. ਪਰਖ-ਪਡਤਾਲ।
 ਖੋਜਬੀਨ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਹਿਂਦੁ—ਫਾਝ ਬੀ] ਬੀਕੀ ਕਨੇ ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਖੋਜ ਜਾਂ ਪਰਖ-ਪਡਤਾਲ।
 ਖੋਜਬੀਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੋਜਬੀਨ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਵਿਖੋ ਖੋਜਬੀਨ ਕਰਨੇ ਚ ਮਾਹਿਰ।
 ਖੋਜਮਾਂ—ਵਿਖੋ 1. ਖੋਜ ਰਾਹੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਨੇ ਆਲਾ।
 2. ਖੋਜੀ। ਜਿਧਾ—ਖੋਜਮਾਂ ਦਮਾਗ।
 ਖੋਯਨਤ੍ਰ—ਪੁਝ ਵਿਜਾਨਕ ਖੋਜ-ਸਰਵਾਂਧੀ ਧੰਤ੍ਰ।
 ਖੋਜਾ—ਪੁਝ ਖੁਆਜਾ।
 ਖੋਜਾ-ਪੀਰ—ਪੁਝ ਖੁਆਜਾ-ਪੀਰ।
 ਖੋਜੀ,—ਜੀ—ਵਿਖੋ ਖੋਜ ਕਰਨੇ ਜਾਂ ਖੋਜ ਰਕਖਨੇ ਆਲਾ।
 ਪੁਝ + ਵਿਖੋ ਖੋਚਰੀ।
 ਖੋਟ—ਪੁਝ [ਹਿਂਦੁ ; ਸਤ੍ਰੀ ਕੂਟ] 1. ਕੁਸੈ ਕੀਮਤੀ ਧਾਰੈ ਚ ਕੁਸੈ ਸੱਸਤੀ ਧਾਰਾ ਦੀ ਮਲਾਵਟ। ਬਾਦ। ਜਿਧਾ—ਸੂਨੇ ਜਾਂ ਚਾਂਦੀ ਚ ਪਾਥਾ ਗੇਦਾ ਖੋਟ। 2. ਖੁਟ੍ਟ-ਖਟਾਲਾ।
 ਜਿਧਾ—ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਖੋਟ। 3. ਮਨੈ ਦੀ ਬੁਰੀ ਭਾਵਨਾ। ਵਦਨੀਤ। ਜਿਧਾ—ਮਨੈ ਦਾ ਖੋਟ।
 ਖੋਟ-ਖਟਾਲਾ—ਪੁਝ ਖੁਟ੍ਟ-ਖਟਾਲਾ।
 ਖੋਟ-ਖਰਾਬੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਖੋਟ।
 ਖੋਟ-ਖਟਾਲਾ—ਪੁਝ ਖੁਟ੍ਟ-ਖਟਾਲਾ।
 ਖੋਟਾ—ਵਿਖੋ ਪੁਝ ਖੁਟ੍ਟਾ।
 ਖੋਟਪਨ—ਪੁਝ ਖੁਟ੍ਟਪਨ।
 ਖੋਟੀ—ਵਿਖੋ (ਅਸ਼ਚਰ) ਕਪਟੀ।
 ਖੋਟੋ—ਵਿਖੋ (ਗੁਲ-ਗਲਾਵਗੜ ; ਪੋਗਲੀ) ਖੁਟ੍ਟਾ।
 ਖੋਝ੍ਹ—ਪੁਝ 1. ਅਖਰੋਟ। 2. ਦੰਦੇ ਜਾਂ ਵੂਟੈ ਵਗੈਰਾ ਚ

ਬਤੀ ਗੇਦੀ ਪੁਲਾਰ ਜਾਂ ਖੋਲ ।
ਖੋਡੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० 1. ਦੇਹ, ਜਾਂ ਸ਼ਰੀਰ-ਝੂਪੀ ਚੋਲਾ । ਪ੍ਰ੦—
 ਮੇਰੀ ਜਿਦ, ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਦੀ ਲੋਕੋ, ਬਸਦੀ ਇਕੈ ਖੋਡੀ ।
 (ਕਾਰਕ ਵਾਵਾ ਜਿਤੋ) 2. ਖੋਹ, ਗੁਫਾ । ਜਿਧਾ—
 ਸ਼ਿਵ-ਖੋਡੀ ।
 ਸੁ੦ ਖੋਡੀ ਬਦਲਨੀ=ਚੋਲਾ ਬਦਲਨਾ । ਸ਼ਰੀਰ ਛੋਡੀ
 ਦੇਨਾ ।
ਖੋਡਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ੦ ਖੋ'ਲਨਾ ।
ਖੋਣਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ੦ (ਕਾਂਗੜੀ) ਖੁਨਨਾ ।
ਖੋਤ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਪੋਗਲੀ) ਦਾਢੀ ਦੀ ਜ਼ਹਾਮਤ । 'ਸ਼ੇਵ' ।
ਖੋਤਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ੦ ਖਰੋਤਨਾ ।
ਖੋਤਰਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ੦ ਖਰੋਤਨਾ ।
ਖੋਤਰੀ—ਪ੍ਰ੦ + ਵਿ ० ਖੋਚਰੀ ।
ਖੋਤਾ,-ਤਾ—ਪ੍ਰ੦ ਇਕ ਖਾਸ ਲਾਡੂ ਵੈਂਹਤਰ ।
 ਸੁ੦ ਖੋਤਾ-ਘੋਡਾ ਇਕ-ਮੁਲਲ ਹੋਨਾ=ਨਹੋਰਗੰਦੀ
 ਪੇਦੀ ਹੋਨੀ ।
 ਬੁ੦ ਖੋਤੇ ਗੀ ਬੀਹ, ਕੋਹ, ਕਮਹੈਰੈ ਗੀ ਤੀਹ, ਕੋਹ,=
 ਸੂਰਖ ਤੇ ਅਡਿਧਲ ਆਦਮੀ ਕੋਲਾ ਕਮਮ ਲੈਨੇ ਆਲੇ
 ਗੀ ਓਦੇ ਕੋਲਾ ਡ੍ਰਾਂਧਾ ਤਰਫਦ ਕਰਨੇ ਪੌਂਦਾ ਏ ।
 ਖੋਤੇ ਦੀ ਸੌਜ ਟੀਟਨੇ=ਹੁਚਚੇ ਆਦਮੀ ਦੀ ਖੁਣੀ ਵੀ
 ਹੁਚਚੇ ਢੰਗੇ ਦੀ ਗੈ ਹੋਂਦੀ ਏ ।
 ਖੋਤੇ ਦੇ ਗਲ ਲਾਲ=ਸੂਰਖੈ ਗੀ ਮਹਤਵੈ ਆਲੀ ਚੀਜਾ
 ਦੀ ਕੋਈ ਕਦਰ ਨੇਈ ਹੋਂਦੀ ।
 ਫਿਗੀ ਖੋਤੇ ਪਰਾ, ਰੋਹ, ਕਮਹੈਰੈ ਪਰ=ਗਲਤ ਥਾਹ, ਰ
 ਅਪਨੇ ਰੋਹੈ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ।
ਖੋਤਾਵੁਡ—ਵਿ ० ਬੇ-ਵਕੂਫ । ਖਰਦਮਾਗ ।
ਖੋਤਿਰ—ਅਵਧੀ ० (ਪੋਗਲੀ) ਕੁਸੈ ਦੀ ਖਾਤਰ । ਕੁਸੈ
 ਆਸਟੈਂਟ ।
ਖੋਤੀ,-ਤੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਖੋਤੇ ਦੀ ਮਾਦਾ । ਗਧੀ ।
 ਸੁ੦ ਖੋਤੀ ਦਾ ਠਾਨੇਆਂ ਹੋਈ ਔਨਾ=ਕੁਸੈ ਕਾਰਣ
 ਕੁਸੈ ਆਦਮੀ ਗੀ ਗਲਤ ਸ਼ੈਹ, ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
 ਬੁ੦ ਖੋਤੀ ਸੋਈ ਖਾਰਿਯੇ ਤੇ ਸੋਗ ਨਰਂਗਾਬਾਦ=
 'ਕਾਰਣ' ਕੁਤੈ ਹੋਰ ਤੇ 'ਕਾਰਜ' ਕੁਤੈ ਹੋਰ ।
 ਜਿਥੋਂ ਦੀ ਖੋਤੀ, ਉਥੋਂ ਆਨੀ ਖੜੋਤੀ=ਫਿਰੀ-
 ਘਿਰਿਯੈ ਅਪਨੀ ਤਕਾਤੈ ਮਤਾਬਕ, ਅਪਨੇ ਅਸਲੀ
 ਥਾਹ, ਰੈ ਪਰ ਆਈ ਜਾਨਾ ।
ਖੋਤੇਬਾਹ—ਵਿ ० ਖੋਤੇ ਬਾਹ, ਨੇ ਆਲਾ ।
 ਪੁ੦ ਖੋਤੇ ਬਾਹ, ਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
ਖੋਤੇਲਦ—ਵਿ ० + ਪ੍ਰ੦ ਖੋਤੇਬਾਹ ।
ਖੋਤਾ—ਪ੍ਰ੦ 1. (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਗੱਤ । ਖਾਤਾ । 2. ਖੋਤਾ ।

ਖੋਦਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ੦ [ਸੰ ० ਥੁਦ] 1. ਗੈਤੀ ਵਗੈਰਾ ਕਨੇ
 ਪੁਟਨਾ । ਜਿਧਾ—ਨੈਹ, ਰ ਖੋਦਨੀ । 2. ਤਕਕਰਨਾ ।
 ਜਿਧਾ—ਪਥਰੈ ਪਰ ਬੇਲ-ਬੂਟਾ ਖੋਦਨਾ ।
ਖੋਦਨੁ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ੦ (ਪੋਗਲੀ) ਖੋਦਨਾ ।
ਖੋਦਲ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਅਸ਼ਚਰ) ਖੌ'ਦਲ ।
ਖੋਦਲਾ—ਵਿ ० ਪ੍ਰ੦ (ਡੁੜ-ਬਸ਼ਤਗਢ) ਖੌ'ਦਲਾ ।
ਖੋਦਾ,-ਦਾ—ਵਿ ० ਪ੍ਰ੦ ਜਿਸਗੀ ਦਾਢੀ-ਮੁਚਛ ਨੇਈ ਆਵੈ ।
 ਜਿਧਾ—ਖੋਦਾ ਆਦਮੀ ।
ਖੋਦੀ—ਵਿ ० ਵਿਰਲੀ । ਜਿਧਾ—ਖੋਦੀ ਦਾਢੀ ।
ਖੋਦਵੋ—ਵਿ ० ਪ੍ਰ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਖੋਦਾ ।
ਖੋਧਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਖੌ'ਦਲ ।
ਖੋਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ੦ 1. ਆਖਨਾ ਹੋਨਾ । ਗਲੋਨਾ ।
 ਜਿਧਾ—ਸੂਂਹਾਂ ਗਲ ਗੈ ਨੇਈ ਖੋਨੀ । 2. (ਕਾਂਗੜੀ)
 ਖਾਦਾ ਜਾਨਾ । ਖਲੋਨਾ ।
ਖੋਨਾਈ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਕਾਂਗੜੀ) ਖੁਦਾਈ ।
ਖੋਨਾਟੀ—ਪ੍ਰ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਨਿਕਕਾ ਜਨੇਹਾ ਕਮਰਾ ।
ਖੋਪੜ—ਪ੍ਰ੦ ਖੋਪੜਾ ।
ਖੋਪੜਾ—ਪ੍ਰ੦ ਵਡੀ ਖੋਪੜੀ ।
ਖੋਪੜੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० [ਹਿੰ ०] 1. ਦਮਾਗੈ ਦੇ ਤਪ਼ਰੈ ਦਾ, ਹੱਡੇ
 ਦਾ ਖੋਲ । ਕਪਾਲ । 2. ਸਿਰ । ਜਿਧਾ—ਗੋਲੀ ਕਨੇ
 ਖੋਪੜੀ ਤੱਡੀ ਜਾਨੀ । 3. ਸੂਂਡੀ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ।
 4. ਕਥੋਪੜ ਬਗੈਰਾ ਜੀਵੇਂ ਦੀ ਪਿਟਠੀ ਦੀ ਹੱਡੀ ।
 ਸੁ੦ ਖੋਪੜੀ ਖਾਨੀ=(ਰੌਲਾ ਪਾਇਥੈ) ਦਮਾਗ ਖਾਈ
 ਜਾਨਾ ।
ਖੋਪੜੀ ਗੰਜੀ ਕਰਨੀ=ਟੋਟਨੀ ਲਾਲ ਕਰੀ ਦੇਨੀ । ਵੜਾ
 ਸਾਰਨਾ ।
ਖੋਪਰਾ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਕਾਂਗੜੀ) [ਸੰ ० ਖਪਰ] ਖੋਪੜੀ ।
 ਦਮਾਗ । ਪ੍ਰ੦—ਸ਼ਹਾਡੇ ਖੋਪਰੇ ਚ ਕੁਤੁਹਾਂ ਔਣੀ ਥੀ ਏਹ,
 ਗਲ ?
ਖੋਪਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਖੋਪੜੀ ।
ਖੋਪਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਖੋਪੜੀ ।
ਖੋਪਾ,-ਘ੍ਯ—ਪ੍ਰ੦ 1. ਨਰੇਲ । ਨਾਰਿਯਲ । 2. ਨਰੇਲ ਦੇ
 ਅੰਦਰੈ ਦੀ ਸਾਵਤ ਗਰੀ । 3. (ਕੋਹ, ਲੂ ਦੇ ਦਾਂਦੈ ਦਾ)
 ਘੋਪਾ । 4. (ਕਾਂਗੜੀ) ਘਰਾਟੈ ਦੀ ਡਲੈ ਦਾ ਥਾਲਕਾ
 ਹਿੱਸਾ ।
ਖੋਪਾਨੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਵਸ਼ਾਗ) ਖਮਾਨੀ ।
ਖੋਪੇ,-ਘ੍ਯ—ਪ੍ਰ੦ ਵਹੁੰ ਕੋਹ, ਲੁਏ ਦੇ ਥਾਂਦੈ ਦੀ ਅੱਕਲੀਂ ਪਰ
 ਚਾਹਿੰਦਾ ਜਾਨੇ ਅਲਿਧਾਂ ਚਮਡੇ ਦਿਧਾਂ ਕੌਲਿਧਾਂ-ਜਨ
 2. 'ਖੋਪਾ' ਦਾ ਵਹੁਵਚਨ ।
ਖੋਫਾ—ਪ੍ਰ੦ ਖੋਫ ।

ਖੋਭਨਾ—ਕਿਉ ਸ ० [ਸੰ ० ਥੁ ਭੁ] ਚੋਭਨਾ ।

ਖੋਆ—ਪੁੰਹ ਗਾਰ । ਦਲਦਲ ।

ਖੋਆ—ਪੁੰਹ ਖੋਆ ।

ਖੋਰ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਖੁਰੇ ਜਾਂ ਖੋਰੇ ਦੀ ਸਿਖਤਿ । ਜਿਧਾਂ-ਢਾਵਾ ਗੀ ਪਾਨੀ ਦੀ ਖੋਰ ਲਗਨੀ ।

ਪੁੰਹ । (ਵਸੋਹੁਲੀ) ਕਮਾਂਦੈ ਦਾ ਪਟਠਾ । 2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਫਿਕਰ । ਚਿਤਾ । ਬੂਰਾ ।

ਪ੍ਰਤਿ ० [ਫਾਂ ਖੋਰ] ਸ਼ਵਦੇ ਦੇ ਕਨੇ ਲਹਿਗਿ, 'ਖਾਨੇ ਆਲਾ' ਜਾਂ 'ਪੀਨੇ ਆਲਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਦੇਣੇ ਆਲਾ ਇਕ ਪ੍ਰਤਿਥ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਆਦਮਖੋਰ । (ਖ) ਰਿਸ਼ਵਤ-ਖੋਰ । (ਗ) ਸ਼ੀਰਖੋਰ ।

ਖੋਰਨਾ—ਕਿਉ ਸ ० [ਸੰ ० ਝਾਖ੍ਯ] 1. ਗੋਲਨਾ ।

ਜਿਧਾਂ—ਮੈਲ ਖੋਰਨੀ । 2. ਖੋਲਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਪਾਨੀ ਚ ਸਾਬਨ ਖੋਰਨਾ । 3. ਖੋਰ ਲਾਨੀ । ਜਿਧਾਂ—ਕਡੇ ਗੀ ਖੋਰਨਾ ।

ਖੋਰਸਾ—ਵਿ ० ਖੋਰੀ ਦੇਣੇ ਆਲਾ । ਖੋਲ੍ਹ । ਜਿਧਾਂ—ਚੌਏ ਦਾ ਖੋਰਸਾ ਪਾਨੀ ।

ਖੋਰਾ—ਵਿ ० ਜੇਦੇ ਕੁਆਂਸੇ ਪਰ ਬਾਲ ਨੇਈ ਹੋਨ । ਜਿਧਾਂ—ਖੋਰਾ ਜਾਗਤ ।

ਪ੍ਰਤਿ ० [ਫਾਂ] ਖੋਰ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਸ਼ਕਕਰਖੋਰਾ (ਖ) ਮੈਲਖੋਰਾ ।

ਖੋਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਵਸੋਹੁਲੀ) 1. ਮੈਤਰੇ ਮੇਦੇ ਛੱਡੇ ਦੀ ਮਦਦੀ ਕਨੇ ਚੌਰੈ ਗੀ ਫਾਗਡੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਨਲੀ । ਜਿਧਾਂ—ਖੋਰੀ ਲਾਨੀ । 2. (ਰਾਮਨਗਰ) ਫੁੰਹੁੰਗੀ ਆਲੀ ਗੋਲ ਲਕਕਡੀ, ਜੇਦੇ ਪਰ ਭਿੱਤੀ ਵੀ ਚੂਡੇ ਜਾਂ ਚੂਲਥੀ ਫਿਰਦੀ ਏ । ਵਿ ० ਸ਼੍ਰੀ ० 'ਖੋਰਾ' ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ-ਰੂਪ ।

ਖੋਲ੍ਹ—ਵਿ ० 1. ਖੁਰੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਖੋਲ੍ਹ ਰੰਗ ।

2. ਖੋਰੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਖੋਲ੍ਹ ਪਾਨੀ ।

ਪੁੰਹ (ਕਾਂਗਡੀ) ਮਕਖਨ ਬਗੈਰਾ ਰਖਖਨੇ ਆਰਤੀ ਮਿਟਦੀ ਦਾ ਨਿਕਕਾ ਭਾਂਡਾ ।

ਖੋਣ—ਪੁੰਹ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਕਮਰਾ । ਬਹੁ ० ਖੋਣੋ ।

ਖੋਰ-ਖੋਰ—ਪੁੰਹ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਖੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਖੋਲ—ਪੁੰਹ [ਸੰ ० ਖੋਲਕ; ਫਾਂ ਖੋਲ] ਕੁਸੈ ਚੀਜੈ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਖੋਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਕਾਰਤੂਸੈ ਦਾ ਖੋਲ ।

ਖੋਲ੍ਹ—ਪੁੰਹ (ਵਸੋਹੁਲੀ) ਤੁਆਰ ।

ਖੋਲ੍ਹਨਾ—ਕਿਉ ਸ ० [ਪ੍ਰਾਂ ਖੁਲਲ] 1. ਕੁਸੈ ਬਜ਼ੀ ਦੀ

ਚੀਜੈ ਦੀ ਗੱਢ ਇਸ ਚਾਲਲੀ ਢਿਲੀ ਕਰਨੀ ਜੇ ਓ ਖੁਲ੍ਹਲੀ

ਜਾ । ਜਿਧਾਂ—ਕੁਝਕਡੀ ਖੋਲ੍ਹਨੀ । 2. ਕੁਸੈ ਬਜ਼ੀ ਦੇ ਪਣੁ

ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਸੁਕਤ ਕਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਗਰੈ ਗੀ ਖੋਲ੍ਹਨਾ ।

3. ਭੇਡੇ ਦੇ ਭਿੱਤੀ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਗੁਹਾਡਨਾ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ)

ਫਾਡਕ ਖੋਲ੍ਹਨਾ । (ਖ) ਅਲਮਾਰੀ ਖੋਲ੍ਹਨੀ । (ਗ)

ਦਰਾਜ ਖੋਲ੍ਹਨਾ । 4. ਜਿਦੂ ਜਾਂ ਕੁਸੈ ਅੰਗੈ ਪਰਾ ਟਲਲਾ

ਬਗੈਰਾ ਤੁਆਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਕੋਟ ਖੋਲ੍ਹਨਾ । (ਖ)

ਬੰਗ ਖੋਲ੍ਹਨੀ । 5. ਕੁਸੈ ਚੀਜੈ ਦਾ ਡਵਕਨ ਬਗੈਰਾ ਜਾਂ ਬੰਦ

ਕੀਤਾ ਦਾ ਸੂਹੁੰ, ਪੁਟਟਨਾ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਪਟਾਰ

ਖੋਲ੍ਹਨਾ । (ਖ) ਲਫਾਕਾ ਖੋਲ੍ਹਨਾ (ਗ) ਡਟਟ

ਖੋਲ੍ਹਨਾ । 6. ਤੁਦਘਾਟਨ ਕਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਨਸਾ ਪੁਲ

ਖੋਲ੍ਹਨਾ । 7. ਬਾਕਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਜਾਤ ਖੋਲ੍ਹਨਾ ।

8. ਵਿਲਕੁਲ ਨਸੇ—ਸਿਰੇਆ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਗ੍ਰਾਂ ਚ

ਸ਼੍ਰੂਲ ਜਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਖੋਲ੍ਹਨਾ । 9. ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਸੇ ਪਰ

ਬੰਦ ਹੋਨੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਅਦਾਰੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ

ਕਮਮ-ਕਾਜ ਪਰਤਿਯੈ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਹਟਟੀ

ਖੋਲ੍ਹਨੀ । (ਖ) ਦੁਪਤਰ ਖੋਲ੍ਹਨਾ । 10. ਮਰਮਮਤ ਜਾਂ

ਸਫਾਈ ਬਗੈਰਾ ਆਸਟੈ ਕੁਸੈ ਮਸ਼ੀਨ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਪੁਰਜੇ ਗੀ

ਬਕਖ-ਬਕਖ ਕਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਬਡੀ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨ ਖੋਲ੍ਹਨੀ ।

11. ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਗੇਡੀ ਕੁਸੈ ਕਲ-ਪੁਰਜੇ ਆਲੀ ਚੀਜੈ

ਗੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਦੇਨਾ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਜਦਰਾ ਖੋਲ੍ਹਨਾ ।

(ਖ) ਨਲਕਾ ਖੋਲ੍ਹਨਾ । 12. ਬਹਰਵਾਈ, ਕਾਜ ਜਾਂ

ਕੁਡੇ ਬਗੈਰਾ ਚਾ ਵਾਹੁਰ ਕਡੀ ਦੇਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਬੀਡਾ

ਖੋਲ੍ਹਨਾ ; ਸੌਂਗਲ ਖੋਲ੍ਹਨੀ । 13. (ਟਾਕੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ)

ਪੁਟਟਨਾ ਜਾਂ ਕਟਟਨਾ । ਪ੍ਰੋ—ਡਾਕਟਰੈ ਅੰਜ ਟਾਕੇ ਖੋਲ੍ਹਨੇ

ਨ । 14. ਕੁਸੈ ਸੀਤੀ ਦੀ ਚੀਜੈ ਦੀ ਸੀਤਰ ਦਰਹੇਡੀ ।

ਜਿਧਾਂ—ਰਜਾਈ ਖੋਲ੍ਹਨੀ । 15. ਮੋਡੀ, ਲਪੇਟੀ ਜਾਂ ਬੰਦ

ਕੀਤੀ ਦੀ ਚੀਜੈ ਗੀ ਇਸ ਚਾਲਲੀ ਫਲਾਨਾ ਜੇ ਓਦੇ ਦੀਏ

ਸਿਰੇ ਇਕ-ਦੋ ਕੋਲਾ ਦੂਰ ਹੋਈ ਜਾਨ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਕਤਾਬ

ਖੋਲ੍ਹਨੀ । (ਖ) ਥਾਨ ਖੋਲ੍ਹਨਾ । 16. ਪੁਆਰਨਾ

ਜਿਧਾਂ—ਰੋਜਾ ਜਾਂ ਵਰਤ ਖੋਲ੍ਹਨਾ । 17. ਲੈਨ-ਦੇਨ ਦਾ

ਹਸਾਬ-ਕਤਾਬ ਅੰਖ ਕਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਬੈਂਕ ਚ ਅਕੋਂਟ

ਖੋਲ੍ਹਨਾ । 18. ਕੁਸੈ ਬੰਦ ਚੀਜੈ ਗੀ ਖੋਲ੍ਹਲੀ ਜਾਂ

ਗੁਹਾਡੀ ਦੇਨਾ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਸੁਟਠ ਖੋਲ੍ਹਨੀ । (ਖ)

ਡਵੀ ਖੋਲ੍ਹਨੀ ।

ਖੋਲਾ—ਪੁੰਹ 1. ਕਚੇ ਕੋਠੇ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਛਤ ਢੇਈ ਜਾਨੇ

ਦੇ ਵਾਦ ਵਚੇ ਦਾ ਤਸਦਾ ਚਕਾਂਧਾ । ਉਜ਼ਬੱਦੇ ਦਾ ਥੇਹੁ ।

ਖੰਡਰ । 2. ਰੋਡਾ ਕਨੇ ਵੱਨੇ ਦਾ ਨਾਲਾ । 3. (ਕਾਂਗਡੀ)

ਖੋਲ੍ਹ । ਗੁਫਾ ।

ਵਿ ० ਪੁੰਹ (ਅਸ਼ਚਰ) ਖੋਲ੍ਹਦਲਾ । ਖੀਹੁਲਾ । ਜਿਧਾਂ—

ਖੋਲਾ ਪਾਨੀ ।

ਖੋਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਝੁਗਣੀ ।

ਖੋਲ੍ਹੁ—ਪੁੰਹ ਪਾਨਿਥੈ ਦੀ ਰੋਡਾ ਕਨੇ ਵੱਨੇ ਦਾ ਨਿਕਕਾ

ਨਾਲਾ । ਖਾਲਾ ।

खोल्लो—वि० (पोगली) ख'लका। हेठला।
 खोबंद—पु० (पोगली) खामद।
 खोशटो—पु० (भद्रवाही) खोसडा।
 खोसडा—पु० फटटी-त्रुटटी दी नुक। त्रप्पड।
 मु० खोसडा-चलना—नुकके-नुकके लड़ाई होनी।
 खोहा-खोही—[उच्चारण : खोह् + आ-योह् + ई]
 स्त्री० खूसो-खूसी।
 खोही-मोही—[उच्चारण : खोह् + ई-मोह् + ई]
 स्त्री० खूसो-खूसी।
 खोह—स्त्री० [स० गुहा] गुफा।
 खोह-खोही—स्त्री० खूसो-खूसी।
 खोह-खोह—स्त्री० इक सेड।
 खोहड—पु० (चंवा) खाई।
 खोहडना—क्रि० स० खो'लना।
 खोहणा—क्रि० स० (कांगड़ी) खूसना।
 खोहना—क्रि० स० खूसना।
 खोहना-खूसना—क्रि० स० खूसना।
 खोहना—क्रि० स० खोभना।
 खोहबा—पु० खोभा।
 खौं-खौं—पु० खाऊँ-खाऊँ। खां-खा।
 खौंचा—पु० बड़ा तैथा।
 खौंची—स्त्री० निकका खौंचा।
 खौंडा—वि० (कांगड़ी) बड़ा बुड़ा।
 पु० (कांगड़ी) बड़ा बुड़ा आदमी।
 खौंताँ—पु० खसम।
 खौंद—पु० खसम। कैत्त। पति।
 खौंस—पु० खसम। कैत्त। पति।
 खौंसनी—स्त्री० मता चिर होंदे रौहने आली खंघ।
 खोखरा—वि० पु० (चंवा) खोखला।
 खोखरी—स्त्री० (बसोहली) खोखरी।
 खोडे—पु० वटू० खुड़े।
 खोड़े-खोड़े—क्रि० वि० टामां-टामां करिये।
 खोढा—वि० पु० वे-रूप ते बुड़ा।
 पु० वे-रूप ते बुड़ा आदमी।
 खोढा-बुड़ा—वि० पु० + पु० खोढा।
 खौंदल—स्त्री० खौंदल होने दा भाव। गदलापन।
 खौंहल। जियां-पानिये च खौंदल होनी।
 मु० खौंदल पानी जां पाई देनी=खैूंमद जां
 रोल पाई देना।
 खौंदला—वि० पु० गदला। मटेआला। खौंहला।

जियां-खौंदला पानी।
 खौफ—पु० [अ० खौफ] डर। भै।
 मु० खौफ खाना—भै खाना। डरना।
 खोफजाइ—स्त्री० खौफजादा होने दा भाव।
 खौफजादा—वि० [अ०-फ़ा० जदः] डरे दा।
 त्राहे दा।
 खौफनाक—वि० [अ०+फ़ा०] डरौना। भयंकर।
 खौर—पु० अबें वर्गेरा दे बूटे गी पौने आला बूर।
 खौरना—क्रि० अ० अबें वर्गेरा दे बूटे गी बूर पौना।
 बुरना।
 खौरा—पु० छौरा। शौरा।
 खौरु—पु० (कांगड़ी) इक चाली दा दुशांदा।
 खौरे—अव्य० खवरे।
 खौल—पु० 1. खोल। 2. (कांगड़ी) खलाड़।
 खौलना—क्रि० अ० [स० ध्वेल] अभी दे ताड़ करी
 पानी बगैरा दा उछलना। खरपना।
 पु० खून खौलना—जीशे च औना।
 खौसनी—स्त्री० (मझालता) कसूणी।
 खौह—स्त्री० खुरकै दी बमारी।
 खौहड—वि० पु० + पु० खौडा।
 खौहडा-बुड़ा—वि० पु० + पु० खौडा।
 खौहदल—स्त्री० खौंदल।
 खौहदला—वि० पु० खौंदला।
 खौहर—स्त्री० खौहरापन।
 मु० खौहर फंडनी=प्रिंड-फंड करनी।
 खौहरा—वि० पु० 1. जेहडा मलैम नेई। जियां—
 (क) खौहरा कप्पडा। (ख) खौहरा पत्थर।
 2. जेदे च रुखापन होऐ। जियां-खौहरा सभाड।
 3. खौहरेसभाड आला। जियां-खौहरा आदमी।
 मु० खौहरा बोलना=रोहै च बोलना।
 खौहरा होना=खुशक सभाड दा होना।
 खौहरापन—पु० खौहरा होने दा भाव।
 खौहरा बार—पु० 1. लोक-विश्वास मताबक केइये
 कम्मे आस्तै अशुभ बार। प्र०-अज्ज खौहरा बार
 ऐ, ज्हामत नेई करायाँ। 2. लोक-विश्वास मताबक
 केइये कम्मे आस्तै शुभ बार। जियां-अज्ज खौहरा
 बार ऐ, पडाई शुरू करी दे।
 खौहल—स्त्री० 1. खौंदल। 2. खौहर।
 मु० खौहल फंडनी=झाड़-फंड करनी।
 खौहला—वि० पु० खौंदला।

ਖੁਂ ਖੋਹੁਲਾ ਪਾਨੀ ਤੇ ਬਖਲਾ ਸਾਹੁਨੂ ਕਿਧਾ
ਪਛਾਨਨੇ—ਨਾਂ ਖੀਂਦਲੇ ਪਾਨੀ ਦੀ ਥਾਹੁ ਬਗੈਰਾ ਦਾ
ਅਨੁਸਾਨ ਲਾਯਾ ਜਾਈ ਸਕਦਾ ਏ ਤੇ ਨਾਂ ਓਪਰੇ ਮਾਹੁਨੂ
ਬਾਰੈ ਕਿਥ ਵਸੂਕ ਕਨੇ ਆਖੇਆ ਜਾਈ ਸਕਦਾ ਏ।
ਖਾ—ਅਖਾਂ (ਕਮਾਹਾ) [ਹਿੰਦ ਕਥਾ] ਕੇਹੁ।
ਖਾਡੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਆਖਿੰਦੀ ਦੀ ਝਾਡੀ।
ਖਾਨਤ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਅ੦ ਖਿਆਨਤ] ਅਮਾਨਤੀ ਤੀਰ ਰਖਖੀ
ਗੇਦੀ ਚੀਜ਼ ਬਗੈਰ ਗੀ ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ ਕਰੀ ਓਡੇਨੇ ਦਾ
ਭਾਵ।
ਖਾਨਤੀ—ਵਿ੦ ਖਾਨਤ ਕਰਨੇ ਆਲਾ।
ਖਾਲ—ਪੁ੦ [ਅ੦ ਖਾਲ] 1. ਚੇਤਾ। ਧਾਦ। ਜਿਧਾਂ—
ਘਰੈ ਦਾ ਖਾਲ ਅੰਨਾ। 2. ਰੁਚੀ। ਧਾਨ। ਪ੍ਰ੦—ਇਸ
ਯਾਗਤੈ ਦਾ ਪਢਾਈ ਚ ਖਾਲ ਨੇਈ। 3. ਬਚਾਰ।
ਜਿਧਾਂ—ਨਮਾਂ ਖਾਲ ਫੁਰਨਾ। 4. ਕਥਾਫਾ। ਅਂਦਾਜਾ।
ਪ੍ਰ੦—ਮੇਰਾ ਖਾਲ ਏ ਜੇ ਓਹ ਇਥੋਂ ਨੇਈ ਏ। 5. ਰਾਏ।
ਧਾਰਣਾ। ਬਚਾਰ। ਪ੍ਰ੦—ਇਸ ਗਲੈ ਬਾਰੈ ਤੁੰਦਾ ਕੇ
ਖਾਲ ਏ? 6. ਧਧਾਨ ਰਖਨੇ ਜਾਂ ਦਿਕਖ-ਭਾਲ ਕਰਨੇ
ਦਾ ਭਾਵ। ਪ੍ਰ੦—ਉਸੀ ਅਪਨੇ ਮਾੜ-ਬਵੈ ਦਾ ਕੋਈ
ਖਾਲ ਨੇਈ। 7. ਇਰਾਦਾ। ਪ੍ਰ੦—ਕੇ ਖਾਲ ਏ,
ਨੌਕਰੀ ਕਰਨੀ ਜਾਂ ਹੁਟ੍ਟੀ? 8. ਕੁਸੈ ਰਾਗ ਜਾਂ
ਰਾਗਨੀ ਦਾ ਓਹ ਰੂਪ ਜੇਹੜਾ ਇਕ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸ਼ੈਲੀ
ਚ ਗਾਧਾ ਜੰਦਾ ਏ। ਜਿਧਾਂ—ਮਾਲਕੌਸੈ ਦਾ ਖਾਲ।
ਮੁ੦ (ਕਿਥ ਤੇ) ਖਾਲ ਕਰਨਾ—ਮਰਜਾਦਾ ਦਾ ਖਾਲ
ਰਖਨਾ।
ਖਾਲ ਛੋਡਨਾ—(ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਦਾ) ਖੈਹੜਾ ਛੋਡੀ
ਦੇਨਾ।
ਖਾਲ ਦੜਨਾ—ਕੋਈ ਸਬੀਲ ਸੋਚਨੀ।
ਖਾਲ ਨੇਈ ਰੌਹਨਾ—ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਧਧਾਨ
ਨੇਈ ਰੌਹਨਾ ਜਾਂ ਚੇਤਾ ਨੇਈ ਅੰਨਾ।
ਖਾਲ ਪੌਨਾ—ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਬਾਰੈ ਅੜੀ
ਵੱਨਨੀ।
ਖਾਲ ਬੰਨਨਾ—ਕੁਸੈ ਨਮੋਂ ਖਾਲੈ ਗੀ ਕਵਿਤਾ ਚ
ਢਾਲਨਾ।
ਖਾਲ ਰਖਨਾ—1. ਧਧਾਨ ਰਖਨਾ ਜਾਂ ਨਗ-
ਰਾਨੀ ਕਰਨੀ। 2. ਪਰਹੇਜ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਏਹਤਿਧਾਤ
ਵਰਤਨੀ।
ਖਾਲੈ ਪੌਨਾ—ਕੁਸੈ ਦੇ ਖਾਲੈ ਚ ਸਮਗ ਹੋਏ ਦੇ
ਹੋਨਾ।
ਦੇਨਾ ਖਾਲ ਨੇਈ ਰਖਨਾ—ਵਿੰਦ ਧਧਾਨ ਨੇਈ ਦੇਨਾ।
ਖਾਲ ਆਰਾਈ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਅ੦ + ਫਾ੦] ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਦੌਡੁ

ਜਾਂ ਢੁਆਰੀ।
ਖਾਲਬੰਦੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਅ੦ + ਫਾ੦] ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਤੁਡਾਨ।
ਖਾਲਾਤ—ਪੁ੦ ਬਹੁ 1. ਭਾਵ-ਬਚਾਰ। 2. ਰੁਚਿ-
ਰੁਖਾਨ।
ਖਾਲੀ—ਵਿ੦ [ਅ੦ ਖਾਲੀ] ਫੰਜੀ। ਮਨ-ਘੜਤ।
ਜਿਧਾਂ—ਖਾਲੀ ਦੁਨਿਆਂ ਚ ਰੌਹਨਾ।
ਖਾਲੀ ਪਲਾਤ—ਪੁ੦ [ਅ੦—ਫਾ੦ ਪਲਾਵ] ਹਵਾਈ ਕਿਲੇ।
ਮਨ-ਘੜਤ ਤੇ ਵੇ-ਬੁਨਿਆਦ ਸੀਚਾਂ।
ਮੁ੦ ਖਾਲੀ ਪਲਾਤ ਪਕਾਨੇ—ਮਨੈ ਚ ਝੂਠਿਧੋਂ ਆਸੇਂ ਦੇ
ਮੈਹੂਲ ਖਡੇਰਨੇ।
ਖਾਲੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਅਕੌਣੀ।
ਖਵਸੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ (ਪੋਗਲੀ) ਖੁਸ਼ੀ।
ਖਵਾਂਦਗੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਫਾ੦ ਖਵਾਂਦਗੀ] ਪਢੀ-ਲਿਖੀ ਸਕਨੇ
ਦਾ ਭਾਵ।
ਖਵਾਂਦਾ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਖਵਾਂਦ] ਪਢੀ-ਲਿਖੀ ਸਕਨੇ ਆਲਾ।
ਖਵਾ—ਕਿ੩ ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਖਵਾਹ] ਭਾਏ। ਚਾਹੇ।
ਖਵਾਜਾ—ਪੁ੦ [ਤੁ੦ ਖਵਾਜਾ] 1. ਮੁਸਲਮਾਨੇਂ ਦੀ ਇਕ
ਜਾਤਿ। 2. ਖਵਾਜਾ ਸੁਇਧਨ-ਤਲ-ਦੀਨ ਚਿਤੀ।
ਖਵਾਜਾ ਖਿਦਰ—ਪੁ੦ [ਤੁ੦—ਅ੦ ਖਿਜ੍ਰ] ਜਲ-ਦੇਵਤਾ।
ਖਵਾਜਾਸਰਾਤ—ਪੁ੦ [ਤੁ੦—ਫਾ੦ ਸਰਾ] ਮੁਸਲਮਾਨੀ
ਰਾਜਮੈਹੂਲੋਂ ਦਾ ਹਿੜਡਾ ਸੇਵਕ।
ਖਵਾਟ—ਵਿ੦ ਸ਼੍ਰੀਂ ਖੁਆਟ।
ਖਵਾਡਾ—ਪੁ੦ ਖੁਆਡਾ।
ਖਵਾਤੀਨ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਬਹੁ 1. [ਅ੦ ਖਵਾਤੀਨ] 'ਖਾਤੂਨ' ਦਾ
ਬੁਨ੍ਹਚਨ।
ਖਵਾ-ਮਖਵਾ—ਵਿ੦ + ਕਿ੩ ਵਿ੦ + ਪੁ੦ ਖਾਹ-ਸਖਾਹ।
ਖਵਾਰ—ਵਿ੦ ਖੁਆਰ।
ਖਵਾਰੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਖੁਆਰੀ।
ਖਵਾਸਤਗਾਰ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਖਵਾਸਤਗਾਰ] ਇਚਲੁਕ। ਪ੍ਰਾਈਂ।
(ਮਾਫ਼ੀ ਬਗੈਰਾ) ਸੰਗਨੇ ਆਲਾ।
ਖਵਾਸਤਗਾਰੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਖਵਾਸਤਗਾਰ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
ਖਵਾਹਾਂ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਖਵਾਹਾਂ] ਇਚਲੁਕ। ਖਾਹ-ਸਮੰਦ।
ਤਲਬਗਾਰ।
ਖਵਾਹੁਣ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਖਾਹੁਣ।
ਖਵਾਹੁ-ਸਮੰਦ—ਵਿ੦ ਖਾਹੁ-ਸਮੰਦ।

ਚਾ

ਗ—ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਵਰਣ ਮਾਲਾ ਚ ਕਵਰਗ ਦਾ ਤ੍ਰੀਧਾ ਵਰਣ।
ਇਸਦਾ ਤੁਚਚਾਰਣ-ਸਥਾਨ ਕੱਠ ਏ।
ਗੰਗਾ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਗੰਗਾ ਨਦੀ।
ਗੰਗਤੀਰ੍ਥ—ਪੁ੦ (ਡੁਡ-ਬਸਾਂਤਗਢ) ਹਰਿਦਵਾਰ।

गंगथ,—था—स्त्री० हिमाचल-प्रदेश दा इक ग्रां। प्र०—
बुरा बो लोक इस गंगथा दा, अनदोसिया गी दोस
दिवा ऐ जानी। (कवि दत्त) ।

गंग-नजारे—पु० बहु० गंगा दे नजारे।

गंग-भोज—स्त्री० (पाडरी) गंगा तीर्थ करने दे बाद
धर आनियै कीती जाने आली धास।

गंगलू—पु० (रजौरी) गोंगलू।

गंगा—स्त्री० [सं० गङ्गा] 1. उत्तरी भारतवर्षी दी इक
प्रधान ते पवित्र मन्त्री जाने आली नदी। 2. गंगा
दे कंडे दा मश्हूर तीर्थस्थान हरिद्वार। जियां—
फुल प्रवाह्न गंगा जाना।

मु० उल्टी गंगा दग्नी—1. आशा जां तवको दे
विपरीत कुसै दा आई निकलना। 2. अपने सभाः
दे विपरीत कोई चंगा कम्म करी दरसना।

उल्टी गंगा बगानी—लोकावार दे विपरीत कम्म
करना।

गंगा गेदे फुल परतोई औने=ना-मेदा दुहार
वसूल होई जाना।

गंगा-शनान होना=जिम्मेवारी दा कोई कम्म
मकाइयै सुख्खरु होना।

छु० गंगा गे ताँ गंगाराम, जमना गे ताँ
जमनादास=जिथें अपने स्वार्थ दी सिद्धि लघ्भै
उत्थें गै जाई रलना।

गंगा गेदे हड्ड नेई परतोदे=1. जोरावरै दे कब्जे
च आई गेदी चीज वापस नेई थ्होंदी। 2. जो गल्ल
होई-बीती जा उसी परताना मुमकन नेई होंदा।

गंगा दा रस्ता सब कोई दसदा, बो कराया कोई-
नेई दिवा=दूएं गी उपदेश देना बड़ा सखला कम्म
होंदा ऐ।

नौ सौ चूहा खाइयै बिल्ली गंगा न्हौन चली—
बुराइयैं च दुब्बे दा आदमी कोई बारी दखावे आस्तै
धर्मी होने दा अडंबर करदा ऐ।

गंगा-जमना—स्त्री० [सं०—हिं० यमुना] भारतवर्ष
दियां दो प्रसिद्ध नदियां। गंगा ते जमना।

गंगा-जमनी—वि० 1. गंगा ते जमना दे पानियै दे मेलै
आंगर दौं रंगे दा। जियां—गंगा-जमनी साढ़ी।
2. घाड़में पत्थरें ते इट्टें बगरा दे रले-भिले दे रद्दें
आला। जियां—गंगा-जमनी चनाईं दी अमारत।
3. दौं धातें दे शेल कने बने दा। जियां—गंगा-
जमनी लोटा।

गंगा-जमनी दाल—स्त्री० दौं जां त्रौं दालीं दी रली-
मिली दी दाल। क्योटी दाल।

गंगा-जल—पु० [सं०] गंगा नदी दा जल, जेहङ्गा बड़ा
पवित्र मन्त्रेआ जंदा ऐ।

गंगाजली—स्त्री० 1. ओ खास भांडा, जेदे च गंगा-
जल रखेआ गेदा होऐ। 2. गंगा-जल भरने आस्तै
बनाया गेदा इक खास भांडा।

मु० गंगाजली चुकानी=गंगाजली हृथै पर चुकाइयै
कसम करोआनी।

गंगाजली चुककनी=गंगाजली हृथै पर चुकियै
कुसै गलै बारै सधंद खानी।

गंगा-जातरा—स्त्री० [सं०—यात्रा] हरिद्वारै दी
तीर्थ-जात्रा।

गंगा-जातरी—पु० गंगा च शनान करने आस्तै,
हरिद्वार जाने आले जातरी लोक।

गंगा-तीर्थ—पु० [सं०] हरिद्वार।

गंगा-द्वार—पु० [सं०] हरिद्वार, जिथें गंगा दा
प्रवाह् प्हाड़े चा निकलियै मदानी अलाके च प्रवेश
करदा ऐ।

गंगा-धर—पु० [सं०] शिव, जिनें पुराणे मतावक
अपनियें जटाएं च गंगा धारण कीती दी ऐ।

गंगा-नदी—स्त्री० गंगा।

गंगा-तीर—पु० गंगा दा पानी।

गंगा-पातर—पु० गंगाजली।

गंगा-पार—पु० गंगा दा पारला कंढा।

गंगा-पुत्र—पु० भीष्म पितामह।

गंगा-पूजा—स्त्री० गंगा दी पूजा।

गंगाबास—पु० [सं०—वास] गंगा दे कंडे जाई टिकने
दी क्रिया जां स्थिति।

गंगाबासन—वि० 1. गंगा तीर्थ परा होई आई दी।
2. धर-घरिस्त छोड़ियै गंगा तीर्थ पर जाई
बस्सी दी।

स्त्री० गंगाबासन जनानी।

गंगाबासी—वि० [सं०—वासिन्] 1. गंगा तीर्थ परा
होई आए दा। 2. धर-घरिस्त छोड़ियै, गंगा दे
कंडे जाई बस्से दा।

पु० गंगाबासी आदमी।

मु० गंगाबासी होना=बड़ी सुच्च-भिटू करनी।

गंगामाई—स्त्री० माता सतुल्ल पूजने-जोग गंगा-नदी।

गंगामाता—स्त्री० गंगामाई।

गंगा-यात्रा—स्त्री० गंगा-जातरा ।
 गंगा-यात्री—पु० गंगा-जातरी ।
 गंगाराम—पु० तोते आरतै प्यार दा वाचक शब्द ।
 गंगार्पण—पु० [सं०] 1. गंगा च प्रवाहने दा भाव ।
     2. गंगा गी समर्पत करने दा भाव ।
 गंगा-लहरी—स्त्री० [सं०] गंगा दी सुनि च जगन्नाथ
    दा लिखे दा इक प्रसिद्ध संस्कृत-रसोंतर ।
 गंगावतरण—पु० [सं०] पुराणे मताबक गंगा नदी
    दे, सुरगै चा धरती पर उत्तरने दी घटना जाँ
    स्थिति ।
 गंगा-शनान—पु० गंगा नदी च कीता जाने आला
    शनान ।
 गंगासागर—पु० [सं०] 1. कलकत्ते दे कोल इक
    तीर्थस्थान, जित्यें गंगा नदी समुंदरै च जाई रङडी
    ऐ । 2. व्याह—कारजें दे मौकै पानी बरताने आस्तै
    इक खास किसमै दा भांडा ।
 गंगासुत—पु० [सं०] भद्राभारत च गंगा ते राजा
    शांतनु दा पुत्र भीष्म पितामह् ।
 गंगा-स्तोतर,—त्र—पु० [सं०—स्तोत्र] गंगा दी रतुति
    च लिखे दा स्तोतर ।
 गंगोत्री—स्त्री० [हिं० गंगोत्री] उत्तरी भारत दा इक
    प्रसिद्ध तीर्थ, जित्युं आं गंगा नदी निकलदी ऐ ।
 गंगोदक—पु० [सं०] गंगा-जल ।
 गंज—पु० [सं० संज] 1. इक खमारी जेदे करी सिरै
    दे बाल झड़ी जंदे न । 2. टटरी । 3. इक खास
    किसमै दा बड़ा पतीला । 4. [फ्रा०] ढेर ।
    तमार । अंवार । जियां—चीजें दे गंज लग्ये दे होने ।
 गंजा—विं० पु० [हिं०] 1. जिसी गंज पेदा होए ।
    2. विरला-विरला जम्मे दा । जियां—गंजा फसल ।
    3. विरले दाने आला । जियां—मक्का दा गंजा
    तुक्का ।
    पु० ओ आदमी जिसी गंज पेदा होए ।
 गंजा-डींग—पु० (बलौर) इक पक्खरु जेदी धंडी लम्मी
    होदी ऐ । बगला ।
 गंजायश—स्त्री० गंजैश ।
 गंजाल—पु० (डुड़-वसंतगढ़) अनाज रखने दा कोहल ।
 गंजी—स्त्री० 1. ओ जनानी जिसगी गंज पेदा होए ।
    2. [हिं०] फतुही ।
    वि० स्त्री० 'गंजा' दा स्त्री-रूप ।
    ख० गंजी गटार ते टीसी आह-लडा—अपनी तफीक

कोला वढ़ हांवना ।
 सिरा गंजी ते हृथ्ये जोड़ा कंघियें दा—काणी अकर्खीं
 गी सुरमा पाने आली स्थिति होनी ।
गंजीना—पु० [फ़ा० गंजीन:] (धनै दा) खजाना ।
गंजेड़ी—विं० गांजा पीने आला ।
 पु० गांजा पीने आला आदमी ।
गंजैश—स्त्री० [फ़ा० गुंजाइश] 1. कुसै जगह च चीजै
 जां आदमियें वगैरा दे समीऽ सकने दी स्थिति ।
 प्र०-कमरे च अजें किश होर आदमियें दे बौहू ते दी
 गंजैश ऐ । 2. आर्थक समर्थ होने दी हालत । प्र०-
 इस म्हीनै मेरे कोल नमां बूट खरीदने दी गंजैश
 नेहै । 3. आर्थक लाहू होने दी संभावना । प्र०-
 इस सौदे च किन्नी-क गंजैश ऐ ? 4. संभावना ।
 प्र०-(क) इस नीजै च होर रियात करने दी गंजैश
 नेहै । (ख) इस मकदूमे चा ओदे बरी होने दी
 पूरी गंजैश ऐ ।
गंजलोना—क्रि० थ० गुंजलदार होना ।
गंठनो—क्रि० स० (भद्रवाही) गंडना ।
गंथिया—पु० गैठिया ।
गंठी—स्त्री० (पोगली) [हिं० गांठ] गंड । बुछकड़ी ।
गंड—पु० 1. चक्की दे दुआलै मिट्टी दी ब'न्नी कन्ने
 घिरे दा गोल थाहूर, जेदे च आटा पौंदा जंदा ऐ ।
 2. बूटे दे दुआलै खाल देइयै पानी देने आस्तै
 बनाया गेदा गोल डूँहूगा थाहूर ।
गंडडी—स्त्री० (पोगली) गठडी ।
गंड-मंडल—पु० [स०] पुडपुडी ।
गंडमाला—स्त्री० [स० गण्डमाला] जहीरां नां दा
 रोग । कंठमाला ।
गंडमूल—पु० [स०] जोतश दे मताबक ज्येष्ठा,
 अश्लेषा ते रेवती नक्षत्रें दियें अखीरलियें पंजे घड़ियें
 च जां मूल, मधा ते अश्विनी नक्षत्रें दे शुरू दियें त्रौं
 घड़ियें च जन्म होने दा योग । इस योग च जन्मे
 दा बच्चा अपने जां अपने सरवंधियें पर भारा
 मन्नेआ जंदा ऐ ।
गंडमूला—विं० पु० गंडेमूले पैदा होए दा ।
गंडस्थल—पु० [स० गण्डस्थल] पुरपुडी । गंड-मंडल ।
गंडस्थली—स्त्री० गंडस्थल ।
गंडहर—पु० (पाडरी) प्याज । गंडा ।
गंडा—पु० [हिं०] 1. कुसै चीजै दा, गिनती च चौं
 दा समूह । जिया-चार गडे बटन । 2. धागा,

ਜਿਸਮੀ ਮੈਂਤਰਿਧੈ ਗੰਡ ਜਾਂ ਗੰਡਾਂ ਦਿਤਿਆਂ ਯੇਵਿਆਂ
ਹੋਨ। 3. ਤਬੀਤ।

ਗੰਡਾ-ਤਬੀਤ—ਪੁੰ [ਹਿੰਦੁ-ਅਠ ਤਾ'ਕੀਜ਼] ਮੈਂਤਰੇ ਦਾ ਧਾਗਾ
ਜਾਂ ਤਬੀਤ।

ਗੰਡਾਸਾ—ਪੁੰ [ਹਿੰਦੁ] ਘਾਡ-ਪਟਥਾ ਕੁਤਰਨੇ ਦਾ ਟੋਕਾ।

ਗੰਡਾਸੀ—ਸ਼ਤੀਂ ਲੌਹਕਾ ਗੰਡਾਸਾ।

ਗੰਡਿਆ—ਪੁੰ (ਕਸ਼ਾਗ) ਗੰਡਾ। ਪਿਆਜ।

ਗੰਡਿਆਲੀ—ਸ਼ਤੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਕਚਾਲੂ ਜਾਂ ਆਲੂ ਵੀ
ਕਿਸਮੈ ਦਾ ਇਕ ਖਾਨੇ-ਯੋਗ ਪਦਾਰਥ।

ਗੰਡੀਬ—ਪੁੰ [ਸ਼ਤੀਂਗਣਡੀਵ] ਸਹਾਭਾਰਤ ਚ ਅੰਜੁਨ ਦਾ
ਪ੍ਰਸਿਫਲ ਧਨਸ।

ਗੱਡੇ ਸੂਲੋਂ—ਕਿੰਠ ਵਿੰਠ ਗੱਡ ਤੇ ਸੂਲ ਨਾਂ ਦੇ ਨਕਥਿੰਦੇ ਦੇ ਧੋਗ ਚ।
ਮੁੰ ਗੱਡੇ ਸੂਲੋਂ ਜ਼ਮੇ ਵਾ ਹੋਨਾ = 1. ਬਡਾ ਬਦ-ਕਿਸਮਤ
ਹੋਨਾ। 2. ਸਵੰਨੇ ਪਾਸੇਆ ਦੁਤਕਾਰੇਆ ਜਾਨੇ
ਆਲਾ ਹੋਨਾ।

ਗੱਡੇਰੀ—ਸ਼ਤੀਂ ਗੱਡੇਰੀ।

ਗੰਡੀਆ—ਪੁੰ ਧਰਤੀ ਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਨੇ ਆਲਾ (ਸਾਧੀ ਦੇ
ਵਚੋਂ ਅਂਗਰ) ਇਕ ਲਮਮਾ ਵਰਸਾਂਤੀ ਕੀਡਾ।
ਵਿਸਕਲ। ਸਲਕੋਹਾ।

ਗੰਡੋਲੀ—ਸ਼ਤੀਂ (ਗੂਲ-ਗਲਾਵਗਫ) ਭੌਰੈ ਦੀ ਸਕਖੀ।

ਗੰਡਨ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਲੋਂਦੀ ਵਗੈਰਾ ਆਸਟੈ ਮਿਤੀ ਚ
ਰਲਾਯਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਵਰੀਕ ਭੋਡ। ਭੁਕਕੀ।

ਗੰਡੁਫਾਹ—ਪੁੰ (ਪਾਡੀ) ਗਲ-ਫਾਂਸੀ।

ਗੱਡ—ਸ਼ਤੀਂ [ਸ਼ਤੀਂ ਗੁਣਿਤ ; ਪ੍ਰਾਠ ਗੰਠੀ] 1. ਬੁਲਕਡੀ।
ਜਿਧਾਂ-ਟਲਿੰਦੀ ਗੱਡ। 2. ਬਜਾਜੀ ਦੇ ਥਾਨੋਂ ਦਾ
ਗਟਠ ਜਾਂ ਬੰਡਲ। ਵਿਦਦ। 3. ਰਸਾਂ ਵਗੈਰਾ ਗੀ
ਕਲਿਸਿਧੈ ਦਿਤੀ ਗੇਦੀ ਧਰਵਾਈ ਤੇ ਉਸ ਧਰਵਾਈ
ਕਰੀ ਵਨਨੇ ਆਲੀ ਸ਼ਕਲ। ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਗੱਡ ਦੇਨੀ।
(ਖ) ਗੱਡੇ ਆਲੀ ਰਸਾਂ। 4. ਜੈਫਲ ਵਗੈਰਾ
ਜਡੀ-ਵੂਟਿਧੋਂ ਦੀ ਪੋਟਲੀ, ਜਿਸੀ ਗਡਕਾਇਧੈ ਲ੍ਹੂਤਨੈ
ਆਲੀ ਜਨਾਨੀ ਆਸਟੈ ਪੀਨੇ ਦਾ ਪਾਨੀ ਤਾਰ ਕੀਤਾ
ਜਂਦਾ ਏ।

ਤਭੁੰ 1. ਲਕਕਡੀ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲਾ ਅਗਧ।
ਪੁੰ 1. ਹਤਥੈ ਦੀ ਔਂਗਲੀ ਦੇ ਜੋਡੇ ਚਾ ਇਕ।
2. ਸ਼ਤੀਰ। ਜਿਧਾਂ-ਛੇਂ ਗੱਡੇ ਕੋਠੀ ਜਾਂ ਪਸਾਰ।
3. ਗੰਡਾ ਜਾਂ ਜੋਡ। ਜਿਧਾਂ-ਗੱਡ ਪਾਇਧੈ ਬਨਾਈ
ਗੇਦੀ ਫ਼ਰੂਹੀ। 4. ਗੰਡਾਨ। ਜਿਧਾਂ-ਰਵੇ ਦਾ ਗੱਡ।
5. ਹਲ੍ਹੈ ਦੇ ਅਗੇਂ ਦਾ ਓ ਹਿਸ਼ਾ ਜੇਦੇ ਕਨੇ ਪੱਜਾਲੀ
ਜੁਟੀ ਜਂਦੀ ਏ।

ਮੁੰ ਗੱਡ ਕਤਰਨੀ=ਧਾਪਾ ਮਾਰਨਾ।

ਗੱਡ ਕਾਧਨੀ=ਠਰਗੀ ਕਰਨੀ।

ਗੰਡੀ ਦਾ ਧਕਕਾ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋਨਾ=ਵਿਦ ਕਸਰ ਨੇਝ
ਖਾਨੇ ਆਲਾ ਹੋਨਾ।

(ਅਪਨੀ) ਗੰਡੀ ਦਾ ਪੈਸਾ ਹੋਨਾ=ਓ ਪੈਸਾ ਜੇਦੇ ਪਰ
ਅਪਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਏ।

ਮਨੈ ਚ ਗੱਡ ਬੰਨਨੀ=ਮਨੈ ਚ ਕੋਹੁੰ ਰਖਖਨੀ।

ਮੁੰ ਗੱਡ ਨਕੇਕਲੀ ਤੇ ਬੁਲਕਾ ਸਾਂਜ਼ਾ=ਸੁਖੈ ਦੇ ਸਾਥਨੇ
ਗੀ ਦੂਏਂ ਕੋਲਾ ਦੂਰ ਰਖਨਾ, ਪਰ ਅਪਨੇ ਕ਷ਟ-ਕਸਾਲੋਂ
ਆਲੀ ਗਲਲਾ ਚ ਦੂਏਂ ਦੀ ਸਾਂਜ਼ ਤੁਣਨੀ।

ਗੰਡੀ ਦਾ ਧਕਕਾ ਤੇ ਅਕਲੀ ਦਾ ਅੰਨਾ=ਓ ਆਦਮੀ
ਜੇਦੇ ਕੋਲ ਪੈਸਾ-ਧੈਲਾ ਹੋਏ ਪਰ ਓ ਆਪੂਂ ਬੁਢੂ ਹੋਏ।

ਗੱਡ-ਕਤਰਾ=ਵਿੰਠ ਪੁੰ + ਪੁੰ ਜੇਵ-ਕਤਰਾ।

ਗੱਡ-ਕਾਧ=ਵਿੰਠ ਪੁੰ + ਪੁੰ ਖੀਸੀ ਕਟਟ। ਬੋਸੈ-ਕਟਟ।

ਮੁੰ ਚੌਰੈ ਦਾ ਗੁਆਹੁੰ ਗੱਡ-ਕਾਧ=ਇਕ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ
ਸਮਰੰਥਕ ਦੂਆ ਅਪਰਾਧੀ।

ਗੱਡ-ਖੁਲਹਾਈ=ਸ਼ਤੀਂ ਗੱਡ-ਖੁਲਹਾਈ।

ਗੱਡ-ਖੁਲਹਾਈ=ਸ਼ਤੀਂ 1. ਦਿੱਤੇ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਕੰਜੇ ਚਾ,
ਸ਼ਾਹੁਕਾਰੈ ਪਾਸੇਆ ਕਿਥ ਰਕਮ ਕਟਟੀ ਲੈਤੀ ਜਾਨੇ
ਵੀ ਪਿਰਤ। 2. 'ਗੱਡ-ਖੁਲਹਾਈ' ਦੇ ਨਾਂ ਪਰ ਕਟਟੀ ਲੈਤੀ
ਗੇਦੀ ਰਕਮ। 3. ਸੇਹੁੰ ਜਾਂ ਜੌਲਾ ਦੀ ਗੱਡ ਖੋ'ਲਨੇ
ਵੀ ਰਸਮ।

ਗੱਡ-ਗੁਥਲੀ=ਸ਼ਤੀਂ ਘਰੈ ਵੀ ਅਪਨੀ ਲਟੀ-ਪਟੀ।

ਗੱਡ-ਚਤਰਾਵਾ=ਪੁੰ 1. ਸਾਂਡ-ਗੱਡ। ਸਾਂਡਾ-ਗੰਡਾ। ਪ੍ਰੇ-
ਤੁਦਾ ਆਪੂਂ-ਵਿਚੋਂ ਬਡਾ ਗੱਡ-ਚਤਰਾਵਾ ਏ। 2. [ਪੁੰ]
ਚਾਹੁੰ ਚ ਲਾਮਾਂ-ਫੇਰੇ ਦੇ ਸੌਕੈ ਜੌਲ ਗੱਡਨੇ ਵੀ ਰਸਮ।

ਗੱਡ-ਤੁਧੁਪ=ਸ਼ਤੀਂ ਗੱਡਨੇ ਤੇ ਸੀਧੈ ਜੋਡਨੇ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਕਮਮ।

ਮੁੰ ਗੱਡ-ਤੁਧੁਪ ਕਰਨੀ=ਤਾਂਗਦਸਤੀ ਵੀ ਹਾਲਤੀ ਚ ਗੁਜਾਰਾ
ਚਲਾਨੇ ਆਸਟੈ ਕੀਹੀ ਸਹਿਸਤਾ ਕਰਨਾ।

ਗੱਡ-ਤ੍ਰੋਡ=ਤਭੁੰ ਜੋਡ-ਤ੍ਰੋਡ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।

ਗੱਡਦਾਰ=ਵਿੰਠ 1. ਜੇਦੇ ਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰੈ ਪਰ ਗੱਡ (ਅਗਧ)
ਹੋਨ। ਜਿਧਾਂ-ਗੱਡਦਾਰ ਲਕਕਡੀ। 2. ਜਿਸਮੀ ਗੰਡਾਂ ਗੇ
ਗੰਡਾਂ ਲਗਮੀ ਦਿਧਾਂ ਹੋਨ। ਜਿਧਾਂ-ਗੱਡਦਾਰ ਰਸਾਂ।
3. ਜਿਸਮੀ ਗੱਡ (ਜੋਡ) ਪਾਥਾ ਗੇਦਾ ਹੋਏ। ਜਿਧਾਂ-
ਗੱਡਦਾਰ ਰੰਬਾ ਜਾਂ ਗੱਡਦਾਰ ਫ਼ਰੂਹੀ।

ਗੱਡਨ-ਤੁਧੁਪ=ਪੁੰ ਗੱਡਨੇ-ਤੁਧੁਪੇ ਦਾ ਕਮਮ।

ਮੁੰ ਸਨੈ ਚ ਗੱਡਨ-ਤੁਧੁਪਨ ਕਰਨਾ=ਦਲੀਲਾਂ ਕਰਨਿਆਂ।

ਗੱਡਨਾ=ਕਿੰਠ ਸਾਠ [ਸ਼ਤੀਂ ਗੁਣਿਤ ; ਪ੍ਰਾਠ ਗਠਨ] 1. ਗੱਡ
ਮਾਖਿਧੈ ਕੁਸੈ ਚੀਜੈ ਦੇ ਦੌਂ ਖੱਡੇ ਜਾਂ ਸਿਰੋਂ ਵਗੈਰਾ ਗੀ
ਜੋਡਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਰਸਾਂ ਗੱਡਨੀ। 2. (ਕੁਟ ਵਗੈਰਾ ਵੀ)
ਮਰਸਮਤ ਕਰਨੀ। ਜਿਧਾਂ-ਜੋਡਾ ਗੱਡਨਾ। 3. ਗੰਡਾ

ਪਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਰਜਾਈ ਦਾ ਪੜਾ ਗੰਢਨਾ।
 ਸੁੱਹ ਗੰਡੀ ਲੈਨਾ—ਅਪਨੇ ਪਕਖੈ ਚ ਕਰੀ ਲੈਨਾ।
 ਜਿਧਾਂ—ਮਹਲੇਦਾਰੋਂ ਗੀ ਗੰਢਨਾ।
ਗੰਢਨਾ-ਤ੍ਰਿਪਣਾ—ਕ੍ਰਿੱਠਿ ੧੦ ਸੁੱਹ ਗੰਢਨੇ ਤੇ ਜੋੜਨੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ
 ਕਮਮ ਕਰਨਾ।
ਗੰਢਨਾ-ਤ੍ਰੋਡਨਾ—ਕ੍ਰਿੱਠਿ ੧੦ ਸੁੱਹ ਗੰਢਨਾ ਤੇ ਤ੍ਰੋਡਨਾ।
ਗੰਢ-ਕੁਛਕਡੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ ੧੦ ਗੰਢ ਜਾਂ ਕੁਛਕਡੀ ਬਗੈਰਾ।
ਗੰਡਰਾਲ—ਪੁੱਠ (ਅਸ਼ਟਰ) ਗਲੇ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ। ਜ਼ਹੀਰਾ।
ਗੰਡਵਾਨਾ—ਕ੍ਰਿੱਠਿ ੧੦ ਸੁੱਹ ਗੰਢਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਕੋਲਾ
 ਕਰਨਾ।
ਗੰਡਾ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ ੧੦ ਵਹੁੱਠ (ਰਜੌਰੀ) ਵਾਹੁੱਦਿਆਂ ਗੰਡੀ।
ਗੰਡਾ—ਪੁੱਠ । 1. ਪਾਯ। 2. ਵਡ੍ਹੀ ਗੰਡੀ। ਜਿਧਾਂ—
 ਜਿਮੀਕਿਵੈ ਦਾ ਗੰਡਾ।
ਸੁੱਹ ਗੰਡੇ ਛਿਲਨੇ—ਫ਼ਜੂਲ ਕਮਮ ਕਰਨੇ।
ਗੰਡਾਈ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ ੧੦ (ਨੁਕਾਂ ਬਗੈਰਾ) ਗੰਢਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਤੁਸਦੀ
 ਸਮੂਰੀ।
ਗੰਡਾਨ—ਪੁੱਠ ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਪਾਥਾ ਗੇਦਾ ਜੋੜ।
 ਜਿਧਾਂ—ਰਕੇ ਦਾ ਗੰਡਾਨ।
ਗੰਡਾਨ—ਕ੍ਰਿੱਠਿ ੧੦ ਸੁੱਹ ਗੰਢਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਕੋਲਾ ਜਾਂ ਕੁਸੈ
 ਕਨ੍ਨੇ ਕਰਾਨਾ।
ਗੰਡਾਰ—ਪੁੱਠ ਗੱਡੇ (ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ) ਦੇ ਆਪਸੀ ਫਾਸਲੇ ਦੇ ਸ਼ਹਾਬੋਂ
 ਕਚੇ ਮਕਾਨੈ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਬੱਡ। ਜਿਧਾਂ—ਦੋ ਗੰਡਾਰ
 ਕੋਠੀ; ਚਾਰ ਗੰਡਾਰ ਪਸਾਰ।
ਗੰਡਾਵਾ—ਪੁੱਠ ਢੋਲਕੀ ਜਾਂ ਛੱਜ ਬਗੈਰਾ ਗੰਢਨੇ ਦਾ ਕਮਮ
 ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
ਗੰਡਿਧਾਂ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ ੧੦ ਵਹੁੱਠ । 2. 'ਗੰਡੀ' ਦਾ
 ਵਹੁਵਚਨ। ਜਿਧਾਂ—ਅਦਰਕੈ ਦਿਆਂ ਗੰਡਿਧਾਂ।
ਗੰਡੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ ੧੦ । 1. ਵਾਹੁੱਕੀ ਕੋਲਾ ਪੈਂਹਲੇ ਦੀ ਇਕ
 ਰੀਤ। 2. 'ਗੰਡੀ' ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ।
ਗੰਡੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ ੧੦ [ਹਿੱਠ ਗਾਂਠ] ਲੌਹਕਾ ਗੰਡਾ। ਜਿਧਾਂ—(ਕ)
 ਕਡਮੈ ਦੀ ਗੰਡੀ। (ਖ) ਹਲਦਰੀ ਦੀ ਗੰਡੀ।
ਗੰਡੀਦਾਰ—ਵਿੱਠ ਨਿਕਿਕਿਧੇਂ ਗੰਡਿਧੇਂ ਆਲਾ। ਜਿਧਾਂ—ਗੰਡੀਦਾਰ
 ਕਚਾਲੂ।
ਗੰਡੀਰਾ—ਪੁੱਠ (ਕਲੌਰ) ਗੰਡੀਲਾ।
ਗੰਡੀਲਾ—ਪੁੱਠ । 1. ਕਨੇਰ ਜਾਤਿ ਦਾ ਇਕ ਬੂਟਾ।
 2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਹਲਲੈ ਤੇ ਪੰਜਾਲੀ ਗੀ ਕਸਿਸਥੈ ਬੰਨੇ
 ਆਸਟੈਂ ਲਕਕਡੀ ਦੀ ਇਕ ਕਿਲੀ।
ਗੰਡੀਲੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ ੧੦ ਗੰਡੀਲੇ ਦੀ ਜਾਤਿ ਦਾ ਇਕ ਜ਼ਗਲੀ ਬੂਟਾ।
ਗੰਡ੍ਹ—ਪੁੱਠ । 1. ਨਿਕਕਾ ਗੰਡਾ। 2. (ਗੂਲ-ਗਲਾਵਗ੍ਹ)
 ਗੰਡਾ।

ਗੰਡੇਲ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ ੧੦ ਗੰਡੇਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ।
ਗੰਡੋਆਨਾ—ਕ੍ਰਿੱਠਿ ੧੦ ਗੰਢਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਕੋਲਾ
 ਕਰੋਆਨਾ।
ਗੰਡੋਨਾ—ਕ੍ਰਿੱਠਿ ੧੦ 'ਗੰਢਨਾ' ਕਿਧਾ ਦਾ ਕਰਮਵਾਚਿ ਰੂਪ।
 ਗੰਡੇਆ ਜਾਨਾ।
ਸੁੱਹ ਗੰਡੋਈ ਜਾਨਾ—ਸਾਲੀ ਜਾਂ ਜਿਸਮਾਨੀ ਹਾਲਤ
 ਸੁਧਰੀ ਜਾਨੀ।
ਗੰਦ—ਪੁੱਠ [ਫ਼ਾਠ] । 1. ਕੂਡਾ-ਕਰਕਟ। ਜਿਧਾਂ—ਰਸੋਈ ਚ
 ਗੰਦ ਪੇਦਾ ਹੋਨਾ। 2. ਗੰਦੀ ਬਗੈਰਾ। ਜਿਧਾਂ—ਨਾਲਿਧੋਂ
 ਦਾ ਗੰਦ ਸਾਫ਼ ਕਰਾਨਾ। 3. ਫਿਮਮਨੀ-ਫੋਡੇਂ ਚਾ
 ਨਿਕਲਨੇ ਆਲਾ ਲਹੁ-ਪਾਕ ਬਗੈਰਾ। ਪਰਘਤ।
 4. (ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਂ) ਬੇ-ਤਰਤੀਬ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ। ਜਿਧਾਂ—
 ਕਮਰੇ ਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੰਦ ਪੇਦਾ ਹੋਨਾ।
ਸੁੱਹ ਗੰਦ ਕਡਨਾ—1. ਵਲਿਦਰ ਫੂਰ ਕਰਨਾ। 2. ਗੰਦੇ
 ਆਦਮੀ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਫੂਰ ਕਰਨਾ।
ਗੰਦ ਜਾਨਾ—1. ਕੁਝੈ ਗੰਦੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਕੁਸੈ ਜਗਹ ਥਮਾ
 ਚਲੀ ਜਾਨਾ। 2. ਗਰੀਬੀ ਬਗੈਰਾ ਫੂਰ ਹੋਨੀ।
ਗੰਦ ਤੋਲਨਾ ਜਾਂ ਬਕਨਾ—ਅਸ਼ਲੀਲ ਗਾਲਿਧਾਂ ਦੇਨਿਆਂ।
ਗੰਦ ਪਾਨਾ ਜਾਂ ਖਲਾਰਨਾ—ਭ੍ਰਾਣਿਆਰ ਫਲਾਨਾ ਜਾਂ
 ਬਦਮਾਸ਼ੀ ਪਾਨੀ।
ਗੰਦ-ਗਤੂੜ੍ਹ—ਪੁੱਠ ਗੰਦੀ ਬਗੈਰਾ।
ਗੰਦ-ਗਵੂੜ੍ਹ—ਪੁੱਠ ਗੰਦ-ਗਤੂੜ੍ਹ।
ਗੰਦਗੀ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ ੧੦ [ਫ਼ਾਠ] । 1. ਗੰਦਿਧਾਂ ਜਾਂ ਗਲੀ-ਸਡੀ ਦਿਧਾਂ
 ਚੀਜ਼ਾਂ। 2. ਗੰਦਾ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ।
ਗੰਦ-ਪਲਾਈ—ਉਭਾਂ ਗੰਦ-ਬਲਾਈ।
ਗੰਦਪੁਨਾ—ਪੁੱਠ ਗਲੀਜਪੁਨਾ।
ਗੰਦ-ਬਲਾਈ—ਉਭਾਂ ਗੰਦਿਧਾਂ-ਮੰਦਿਧਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ। ਜਿਧਾਂ—ਗੰਦ-
 ਬਲਾਈ ਖਾਨਾ।
ਗੰਦ-ਸੰਦ—ਪੁੱਠ ਗੰਦ-ਬਲਾਈ।
ਗੰਦਮ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ ੧੦ [ਫ਼ਾਠ ਗੰਦੁਸ] ਕਨਕ।
ਗੰਦਮੀ—ਵਿੱਠ [ਫ਼ਾਠ ਗੰਦੁਸੀ] ਕਨਕਕਵਨਨਾ।
ਗੰਦਲ—ਸ਼ਤ੍ਰੀਠਿ ੧੦ [ਸੱਠ ਕਨਦਲ] ਕੁਸੈ ਬੂਟੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ
 ਕੁਂਗਲਾ ਡੰਡਲ। ਜਿਧਾਂ—ਸਰੇਆਂ ਦੀ ਗੰਦਲ।
ਗੰਦਲਾ—ਵਿੱਠ ਪੁੱਠ । 1. [ਹਿੱਠ] ਜੇਦੇ ਚ ਮਿਟ੍ਟੀ ਬਗੈਰਾ
 ਘੁਲੀ ਗੇਦੀ ਹੋਏ। ਸਟੇਆਲਾ। ਗੰਦਲਾ। ਜਿਧਾਂ—ਗੰਦਲਾ
 ਪਾਨੀ। 2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਕਨਕਕਵਨਨਾ। ਗੰਦਮੀ।
ਗੰਦਲਾਪਨ—ਪੁੱਠ ਗੰਦਲਾ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ। ਗੰਦਲਾਪਨ।
ਗੰਦਾ—ਵਿੱਠ ਪੁੱਠ [ਫ਼ਾਠ ਗੰਦ] । 1. ਜੇਦੇ ਚ ਗੰਦ ਮਿਲੇ ਦਾ
 ਜਾਂ ਫੈਲੇ ਦਾ ਹੋਏ। ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਗੰਦਾ ਪਾਨੀ। (ਖ)
 ਗੰਦਾ ਬੇਹੜਾ। 2. ਮੈਲੂ ਆਲਾ। ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਗੰਦਾ

टल्ला । (ख) गंदे हृथ । 3. मैला-कचैला रौहने आला । जियां-गंदा जागत । 4. जेदा वरतात्-व्यवहार साफ नेई । जियां-(क) गंदा आदमी । (ख) गंदा समाज । 5. जेदे च धोखा-धड़ी कीती जा । जियां-(क) गंदा वपार । (ख) गंदा लैन-देन । 6. अश्लील । जियां-(क) गंदा साहित्य । (ख) गंदी गाल ।
 मु० जबान गंदी करनी=अश्लील गल्ल मूँहां कड़दनी ।
 गंदाई—स्त्री० गुंदाई ।
 गंदाना—क्रि० स० गुंदाना ।
 गंदापन—पु० 1. गंदा होने दी हालत । 2. गंदा रौहने दी आदत ।
 गंदा-बरोजा—पु० [हिं० गंधा बिरोजा] चीड़ वगैरा दा लेसला रस । बरोजा । खलदरा ।
 गंदा-मंदाँ—वि० पु० गंदा ।
 गंदाल—वि० 1. डूँह्गा । जियां-गंदाल डबर । 2. गुंजान । जियां-गंदाल शैहूर ।
 गंदाला—पु० इक खास करसानी उपकरण ।
 गंदो—वि० (गोजरी) गंदा ।
 गंदोखड़—पु० (अस्सर) गतोखड़ा ।
 गंदोना—क्रि० अ० 'गुंदना' क्रिया दा कर्मवाच्य रूप । गुंदेआ जाना ।
 गंदोलना—क्रि० स० पानी गंदा करना ।
 गंदौड़ा—पु० ढोडे दी शकली दी, खंडू दी इक मठेआई, जेहड़ी कदें बुड़डें दा मरना करने पर रिश्तेदारें जांलागिये वगैरा गी दित्ती जंदी ही ।
 गंध—स्त्री० [स० गन्ध] सगंध । खशबू ।
 गंधक—पु० [हिं० गन्धक] पीले रंगे दा इक तेजावी खतिज-पदार्थ ।
 गंधकी—वि० 1. गंधके दे रंगे दा । हल्का पीला । 2. गंधक दा बने दा । जियां-गंधकी तेजाव ।
 गंधर्वाँ—पु० गंधर्व ।
 गंधर्व—पु० [स० गन्धर्व] पुराणे मतावक, सुरगै च गाने-वजाने दा कम्म करने आली इक देव-जाति ।
 गंधर्वपुरी—स्त्री० [स०] गंधर्वलोक ।
 गंधर्व-व्याह—पु० [स०—विवाह] हिन्दू धर्म-शारत्रें मतावक, जायज्ञ मन्त्रे गेदे अट्ठें किसमें दे व्याहें चा इक, जेदे च वर ते वधु अपनी मर्जी करने व्याह, करी लैदेन । प्रेम-व्याह ।

गंधर्वराज—पु० [स०] गंधवें दा राजा चित्ररथ ।
 गंधर्वलोक—पु० [स०] ओ 'लोक' जित्यें गंधवें दा बास मन्त्रेआ जंदा ऐ ।
 गंधर्वविद्या—स्त्री० [स०] गान-विद्या । संगीत ।
 गंधर्ववेद—पु० [स०] चौँ उपवेदे चा इक, जेदा सरबंध संगीत कन्ने ऐ । संगीत-शास्त्र ।
 गंधर्वसंगीत—पु० [स०] गंधर्वविद्या ।
 गंधर्वी—स्त्री० गंधर्व जाति दी जनानी ।
 गंधवती—स्त्री० व्यास जी दी माता दा नां ।
 वि० स्त्री० 1. जेदे च गंध होऐ । 2. गंध जेदा गुण होऐ । जियां-गंधवती पृथ्वी ।
 गंधा-बरोजा—पु० गंदा-बरोजा ।
 गंधार—पु० [स० गान्धार] 1. 'कंधार' देश दा प्राचीन नां । 2. शास्त्रीय संगीत च 'सप्तक' दा त्रिया सुर । 3. इक राजा ।
 गंधारी—स्त्री० [स० गान्धारी] धृतराष्ट्र दी रानी ते दुर्योधन दी माता ।
 गंधाल—वि० गंदाल ।
 गंधाला—पु० गत्त वगैरा कड़दने दे कम्म औने आला इक संदर । गत्ताला ।
 गंबरू—पु० (कांगड़ी) जनानी दा मम्मा ।
 गंभीर—वि० [स० गम्भीर] 1. गैहूरा ते शांत । जियां-समुंदरै आंगर गंभीर । 2. जेहड़ा हुछला जां थोड़-पित्ता नेई होऐ । संजीदा । जियां-गंभीर आदमी । 3. जेदे पर गंभीरता कन्ने बचार करने दी लोड़ होऐ । जियां-गंभीर समस्या । 4. चिता-जनक । जियां-गंभीर स्थिति ।
 गंभीरता—स्त्री० [स०] गंभीर होने दा भाव । संजीदगी ।
 गऊँ—स्त्री० गौ ।
 गऊँ-ग्रास—पु० गौ-ग्रास ।
 गऊँ—पु० (पाडरी) गूतर ।
 गऊँठाँड़—पु० (पाडरी) गूतर रक्खने आला भांडा ।
 गऊँ-माता—स्त्री० गौ-माता ।
 गऊँर—पु० (पाडरी) चमैर ।
 गऊँल—पु० (पाडरी) लमकूर ।
 गवखड़—पु० पठोआर दे अलाके दी इक व्हादर कौम ।
 गगड़ा—वि० पु० झूठे अत्थरुं टमकेरियै दस्सने आला । पु० झागड़ा आदमी ।
 गगड़ापन—पु० गगड़ा होने दा भाव ।
 गगड़ी—वि० स्त्री० 1. सुनने च मुट्ठी ते भारी

(गलाती) । 2. 'गगड़ा' दा स्त्री-रूप ।
 गगण—पु० (कांगड़ी) गगन ।
 गगन—पु० [सं०] अकाश । गास । अंबर ।
 गगनगोला—पु० वंव ।
 गगनचारी—वि० गगन च उड़ने आला ।
 गगनचुंबी—वि० [हिं०] अति उच्चा । (जियां आखो)
     गासा गी छूहू ने आला ।
 गगनजातरी—पु० [सं०—यात्री] बमान बगैरा च
     जातरा करने आला आदमी ।
 गगन-थम्म—पु० (दुइ-बसंतगढ़) मता उच्चा-लम्मा
     थम्म ।
 गगन-बिहारी—वि० [सं०—बिहारी] गगन च बिचरने
     आला ।
 गगनबेधी—वि० [सं०—भेदी] गगन गी बेधने आला ।
 गगन-भेदी—वि० गगनबेधी ।
 गगनबंडल—पु० [सं०] अकाश-मंडल ।
 गगन-बिहारी—वि० गगन-बिहारी ।
 गगनस्पर्शी—वि० [सं०] गगनचुंबी ।
 गगर—स्त्री० (कांगड़ी) पथरीली धरती ।
 गगरोना—क्रि० अ० (रामनगर) अद्व-पचढ़ा पककना ।
     गगरे जां डडरे होई जाना ।
 गगल—पु० (कांगड़ी) ढेर ।
 गगलेशो—पु० (भद्रवाही) गला ।
 गगार,-ल—स्त्री० (पाडरी) पथरीली जमीन ।
 गगारना—क्रि० स० (कांगड़ी) खाई-पी जाना । डकारी
     जाना ।
 गगैल—उभ० भाद्रो म्हीनै गुग्गा-नौमी दे मौके पर
     वीर गुग्गे (मंडलीक) दे पचैलें पासेआ ओदी पवित्र
     यादा च ढोलें बगैरा कन्ने कड़ी जाने आली
     जातरा ।
 गगैली,-लू,—पु० गगैलै च शामल आदमी ।
 गगैलू—उभ० गगैल ।
 गगैली,-लू—पु० गगैली ।
 गगरा—वि० पु० अद्वपकेआ । डडरा ।
 गच्च—पु० + वि० गच्च ।
 गच्कारी—स्त्री० गच्चकारी ।
 गच्कोना—क्रि० अ० 1. संकोचै जां डेर करी झक्की
     जाना । 2. भलखोना ।
 गच्च-गच्च—पु० चिककड़ै बगैरा च आदमी जां पशु
     बगैरा दे चलने दी अवाज ।

गच्चगीर—पु० रच्चगीर ।
 गच्चगीरी—स्त्री० गच्चगीरी ।
 गच-पच—वि० गिचपिच ।
 गचा-गच—क्रि० वि० मूँहों-मूँह् । उपरै तगर ।
     जियां-गचा-गच भरोई जाना ।
     वि० गच्च । तरो-तर । जियां-ध्योए च गचा-गच
     सुचिच्यां ।
 गच्चो-गच—क्रि० वि० + वि० गचा-गच ।
 गच्च—पु० 1. गला भरोई औने दा भाव । प्र०-उसी
     रोंदे-रोंदे गच्च लग्गे करदे हे । 2. [फ़ा० गच]—
     चूने-सुर्खी दा अमारती मसाला 3. चूने दा
     पलस्तर ।
     वि० 1. तेल बगैरा कन्ने तरपिन्न होए दा । जियां—
         तेलै कन्ने गच्च टल्ले । 2. खु'ल्ले ध्यो बगैरा कन्ने
         चुप्पडे दा । जियां-ध्यो कन्ने गच्च फुलका ।
 गच्चकारी—स्त्री० [फ़ा० + हिं०] चूने जां चूने-सुर्खी
     दे मसाले कन्ने पलस्तर बगैरा करने दा कम्म ।
 गच्चगीर—पु० [फ़ा०] गच्चकारी करने आला
     कारीगिर ।
 गच्चगीरी—स्त्री० गच्चगीरै दा कम्म ।
 गच्चलां—स्त्री० वहु० गिल्ली मिट्टी दे मटोटर होई
     जाने करी ओदे च होई जाने आले गि'लटे जां ढेले ।
 गच्चा-गच्च—क्रि० वि० + वि० गचा-गच ।
 गच्चो-गच्च—क्रि० वि० + वि० गचा-गच ।
 गच्छना—क्रि० अ० (अस्सर; पुन्छी) [सं० गम् (गच्छ)]
     जाना ।
 गच्छनो—क्रि० अ० (वस्त्राग) जाना ।
 गच्छला—वि० पु० (कांगड़ी) खाल्ली । सखना ।
 गज—पु० [फ़ा० गज] 1. सोलां गि'रां जां त्रै कुट
     लंगाई दा इक माप ते उस मापै दा लोहै बगैरा दा
     इक उपकरण । 2. देसी बदूकै च दारूं-सिक्का बगैरा
     भरने आस्तै लोहै दी लम्ही सीख । 3. सरंगी
     बजाने आस्तै, बालें दा कमानचा । 4. [सं०] हाथी ।
     वि० इक गजै दे मापै दा ।
 गज—पु० (कांगड़ी) 1. गज । 2. तीरबंदी । कांत ।
 गजक—स्त्री० [फ़ा० गजक] गुड़ै जां खंडू दी इक
     खस्ता मठेआई ।
 गज-क—वि० गज-भर ।
 गजकां—स्त्री० वहु० ऊटै दी काठी गी खिच्चियै
     रखने आले रसें ।

ਗਜਕਾਹ—ਸਤ੍ਰੀ० (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਸਫੇਦ ਮਿਟੀ।
ਮਕੋਲ।

ਗਜਕੁੰਬ—ਪੁੰ [ਸੱਠੇ ਗਜਕੁੰਬ] ਹਾਥੀ ਦੀ ਪੁਰਪੁੰਡੀ।

ਗਜਕੋਨਾ—ਕ੍ਰਿੱਓ ਅੰਦੋਂ (ਡੁੱਡ-ਵਸੰਤਗੜ) ਗੱਚਕੋਨਾ।

ਗਜ-ਗਤਿ—ਸਤ੍ਰੀ० 1. ਹਾਥੀ ਦੀ ਚਾਲ। 2. ਹਾਥੀ ਦੀ
ਟੋਰਾ ਆਂਗਰ ਚਾਲ।

ਗਜਗਾਮਨੀ—ਵਿ੦ ਸਤ੍ਰੀ० [ਸੱਠੇ] ਗਜਗਾਮੀ।

ਗਜਗਾਮੀ—ਵਿ੦ [ਸੱਠੇ] ਹਾਥੀ ਆਂਗਰ ਮਸਤੀ-ਭਰੋਚੀ
ਟੋਰਾ ਆਲਾ।

ਗਜ-ਚਰੰ—ਪੁੰ ਹਾਥੀ ਦੀ ਖਲਲ।

ਗਜਟਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ० ਗਜਟ।

ਗਜਟ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਅੰਗ੦ Gazette] ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਵਧਿ ਪਰ
ਨਿਕਲਨੇ ਆਲਾ ਰਾਜ-ਪੱਤਰ।

ਗਜਟਿਡ—ਵਿ੦ [ਅੰਗ੦ Gazetteed] (ਅਧਿਕਾਰੀ) ਜੇਦੀ
ਨਿਯੁਕਿਤ ਬਗੈਰਾ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਗਜਟ ਚ ਛਾਪੀ ਜਾ।

ਗਜਟਿਡ ਅਫਸਰ—ਪੁੰ [ਅੰਗ੦—Officer] ਔਂ ਅਫਸਰ
ਜੇਦੀ ਨਿਯੁਕਿਤ, ਤਰਵਕੀ ਬਗੈਰਾ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਗਜਟ ਚ
ਦਿੱਤੀ ਜਾ।

ਗਜਟਿਡ ਅਫਸਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ० ਗਜਟਿਡ ਅਫਸਰੈ ਦੀ ਪਦਵੀ
ਜਾਂ ਓਦਾ ਅਧਿਕਾਰ।

ਗਜਟਿਡ ਛੁਟ੍ਟੀ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਅੰਗ+ਹਿੰਦੀ] ਓਂ ਛੁਟ੍ਟੀ
ਜੇਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜਟ ਚ ਛਾਪੀ ਗੇਂਦੀ ਹੋਏ।

ਗਜਟਿਡ ਪੋਸਟ—ਪੁੰ [ਅੰਗ੦—Post] ਗਜਟਿਡ ਅਫਸਰੈ
ਦਾ ਐਹੁੰਦਾ।

ਗਜਟਿਯਰ—ਪੁੰ [ਅੰਗ੦ Gazetteer] ਕੁਸੈ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ
ਭੂਗੋਲ ਤੇ ਉਥਾਂ ਦੇ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਦੀ ਵਾਧਾਕ ਜਾਨਕਾਰੀ
ਦੇਣੇ ਆਲਾ ਸਾਨ-ਕੋਸ਼।

ਗਜਵਦਤ,-ਵ—ਪੁੰ ਹਾਥੀ ਦਾ ਵੰਦ।

ਗਜਨਵੀ—ਵਿ੦ [ਫਾਂਡੋ ਗਜਨਵੀ] ਗਜਨੀ ਦਾ ਰੌਹਨੇ
ਆਲਾ।

ਗਜਨਮਾਈ—ਪੁੰ ਇਕ ਕਿਸਮੈ ਦਾ ਕਾਫ਼ਡਾ। ਪ੍ਰ੦-ਅਤੇ
ਆਨ ਚੁਕਾਧਾ ਗਜਨਮੈ ਦਾ। (ਲੋਂ ਗੀਂਦੀ)

ਗਜਨੀ—ਪੁੰ [ਫਾਂਡੋ ਗਜਨੀ] ਅਫਗਾਨਿਸ਼ਤਾਨ ਦਾ ਇਕ
ਇਤਿਹਾਸਕ ਨਗਰ।

ਗਜਪਤ—ਪੁੰ ਸੂਵਾ ਜਸਮੂ ਚ, ਰਾਸ਼ਵਨੈ ਦੇ ਕੋਲ, ਵਰੇਧਾ
ਚਨਹਾਂਦ ਦੇ ਕਢੀ, ਤੁਚਚੀ ਪਾਹਡੀ ਪਰ ਬਨੇ ਦਾ ਇਕ ਪਰਾਨਾ
ਕਿਲਾ।

ਗਜਪਤਿ—ਵਿ੦ [ਸੱਠੇ] 1. ਹਾਥੀ ਜਾਂ ਹਾਥਿਯੇ ਦਾ
ਮਾਲਕ। 2. ਹਾਥਿਯੇ ਦੇ ਗਰੋਹ, ਦਾ ਨੇਤਾ।

ਪੁੰ ਹਾਥਿਯੇ ਚ ਵਡਾ ਹਾਥੀ।

ਗਜਪਾਲ—ਪੁੰ [ਸੱਠੇ] ਮਹਾਵਰਤ। ਹਾਥੀਵਾਨ।

ਗਜਬ—ਪੁੰ [ਅੰਦੋਂ ਗਜਬ] 1. ਚਮਤਕਾਰੀ ਕਮਮ ਕਰੀ
ਦਰਸਨੇ ਦਾ ਭਾਵ। 2. ਕੌਈ ਅਨਥ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਵੀ
ਸਿਥਤਿ।

ਮੁੰ ਗਜਬ ਕਰਨਾ—ਕਮਾਲ ਕਰਨਾ।

ਗਜਬ ਤ੍ਰੁਟਨਾ—ਆਕਤ ਆਨੀ।

ਗਜਬ ਖੁਦਾ ਦਾ—ਅਵਧਿ ਏ ਤੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਕੈਂਹੁੰ ਏ (ਜੇ)।

ਗਜਬਦਨ—ਪੁੰ ਗਣੇਸ਼। ਗਣਪਤਿ।

ਗਜਬ ਦਾ—ਵਿ੦ ਕਮਾਲ ਦਾ।

ਗਜਬਨਾਕ—ਵਿ੦ [ਫਾਂਡੋ] 1. ਸੌਂ ਜਾਂ ਚਵਾਤ ਲਾਈ ਦੇਣੇ
ਆਲਾ। 2. ਖਤਰਨਾਕ।

ਗਜ-ਭਰ—ਵਿ੦ ਲਗ-ਭਗ ਇਕ ਗਜ ਮਾਪੰ ਦਾ।

ਗਜਸੋਚਨ—ਪੁੰ [ਸੱਠੇ] ਪੁਰਾਣੇ ਚ ਵਿਣੁ ਢਾਰਾ ਹਾਥੀ ਗੀ
ਮਗਰਮਚੜੀ ਕੋਲਾ ਬਚਾਨੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਂ।

ਗਜਰ—ਸਤ੍ਰੀ० (ਵਲੌਰ) ਦਾਂਦੀ ਗੀ ਜੁਗਡਨੇ ਆਲਾ ਰਸਸਾ।
ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) [ਹਿੰਦੀ] ਸਮੇਂ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੇ ਆਲੀ,
ਬਹੁਝੀਲ ਬਗੈਰਾ ਵੀ ਟਨਕਾਰ।

ਗਜਰਾ—ਪੁੰ [ਹਿੰਦੀ] 1. ਬਾਂਹੀ ਪਰ ਪਾਧਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ
ਸੀਂਝੇ ਜਾਂ ਸੁਨੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਇਕ ਗੈਹੁੰਨਾ। 2. ਫੁਲਿੰ
ਦਾ ਗੈਹੁੰਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਸਿਰੈ ਪਰ ਫੁਲਿੰ ਦਾ ਗਜਰਾ
ਸਜਾਵਿੱਧ ਨਿਕਲਨਾ।

ਗਜਰਾਜ—ਵਿ੦ ਪੁੰ [ਸੱਠੇ] ਹਾਥਿਯੇ ਦੀ ਟੋਲੀ ਦਾ ਆਗੂ
(ਹਾਥੀ)।

ਪੁੰ 1. ਹਾਥਿਯੇ ਦੀ ਟੋਲੀ ਦਾ ਆਗੂ ਹਾਥੀ। 2. ਇੰਦਰ
ਦਾ ਐਰਾਵਤ ਹਾਥੀ।

ਗਜਰਾਨ—ਸਤ੍ਰੀ० ਗੁਜਾਰਨ।

ਗਜਰੇਟਾ—ਪੁੰ ਗੁਜਰੇਂ ਦਾ ਜਾਗਰਤ। ਗੁਜਰੇਟਾ।

ਗਜਰੇਟੀ—ਸਤ੍ਰੀ० ਗੁਜਰੇਂ ਦੀ ਕੁਡੀ। ਗੁਜਰੇਟੀ।

ਗਜਰੇਲਾ,—ਲਲਾ—ਪੁੰ ਗਾਜਰੇਂ ਦਾ ਹੁਲਵਾ।

ਗਜਰੋਰ—ਵਿ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਖੌਹੁੰਦਾ।

ਗਜਲਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ० ਗਜਲ।

ਗਜਲ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਅੰਦੋਂ ਗਜਲ] (ਤੁਫ਼ੂ ਤੇ ਫਾਰਸੀ) ਕਵਿਤਾ
ਦੀ ਇਕ ਵਿਧਾ।

ਗਜਲਗੇ—ਵਿ੦ [ਅੰਦੋਂ + ਫਾਂਡੋ] ਗਜਲਾਂ ਲਿਖਨੇ ਆਲਾ।

ਗਜਲਗੋਈ—ਸਤ੍ਰੀ० [ਅੰਦੋਂ + ਫਾਂਡੋ] ਗਜਲਗੇ ਹੋਨੇ ਦਾ
ਭਾਵ।

ਗਜਬਦਨ—ਪੁੰ [ਸੱਠੇ] ਗਣਪਤਿ। ਗਣੇਸ਼।

ਗਜ਼ਾਲਾ—ਸਤ੍ਰੀ० ਹਾਥੀ-ਆਨ। ਫੀਲਖਾਨਾ।

ਗਜ-ਸਾਰਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰ ਗਜ-ਭਰ।

ગજ-રતાન—પું હાથી આલા સ્નાન, અર્થાતિ ન્હાઇયે
ફી પિંડે પર મિટ્ટી-કૂડા સુટ્ટી લૈને દા ભાવ ।

ગજ-હારા—વિ. ૧. પું ગજ-ભર ।

ગજા—પું નિકકા ત્રસૂલ ।

ગજાડ—સ્ત્રી. [અ. ગિજા] ખરાક ।

મું ગજાડ અંગે લગની=ખાડી ગેડી ખરાકું દા
જિંડું પર શૈલ અસર હોના ।

ગજાઇત—સ્ત્રી. [અ. ગિજાઈયત] અતાજ વગેરા ચ
હોને આલા પૌશ્ટક તત્ત્વ ।

ગજાઈ—વિ. ૧. ગજાડ જાં અન્ન-સરવંધી । પ્ર૦—
દુદ્ધે તે ફલેં ચ શૈલ ગજાઈ તત્ત્વ હોદે ન । ૨. ખરાક
ખાને આલા । ખરાકી । જિયાં-ગજાઈ પૈહુલવાન ।

ગજાધરાં—પું ગદા-ધર ।

ગજાનન—પું [સં.] ગણપતિ । ગણેશ ।

ગજારાં—પ્રત્ય. ગુજાર ।

ગજારના—ક્રિ. સ૦ ગુજારના ।

ગજારશ—સ્ત્રી. [ફા. ગુજારિશ] કુસે અગ્રો, કુસે
કમ્બે આસ્તે અર્જ જાં નવેદન કરને દા ભાવ ।

ગજારશનામા—પું [ફા. નામઃ] પ્રાર્થનાપત્ર ।
દરખાસ્ત ।

ગજારા—પું ગુજારા ।

ગજૂલીં—સ્ત્રી. જૂલી ।

ગજેંદર—પું [સં. ગજેન્દ્ર] ઐરાવત હાથી ।
વિ. ગજરાજ ।

ગર્જંક—વિ. (પોગળી) ઇક ગજ-ભર ।

ગજો—સ્ત્રી. (પાડરી) નિકકા ત્રસૂલ ।

ગજ—પું+વિ. ગજ ।
સ્ત્રી. જ્ઞાંઘ । પ્ર૦-નૌલૈ ને સપ્ષે પર ઇકાં ગજ
મારી । (લો. ક૦)

મું ગજ છાતી હોની=હૌસલા બધના ।

ગજ્જ-ક—વિ. ગજ-ભર ।

ગજના—ક્રિ. અ. [સં. ગર્જ; પ્રા. ગજજ] ૧. જોરે-
જોરે બોલના । પ્ર૦-અજ લંબડી કી હા ગજૈ
કરદા ? ૨. ઢોલૈ વગેરા દે જોરે વજજને દી અવાજ
હોની ।

ગજજના-બજજના—ક્રિ. અ. ઠાઠ-બાઠ જાં શાન-શૈકત
દસ્સની । જિયાં-ગજી-વજ્જયૈ જાન્ની ચઢની ।

ગજજ-ભર—વિ. ગજ-ભર ।

ગજજર—સ્ત્રી. ૧. ખૂંદે ચા પાની કઢણે દી રસ્સી ।
લજ । ૨. ખુંડી કન્ને નુઆર વગેરા દા તાના

કસસને આલી રસ્સી । ૩. જત્તુ દા રસ્સા ।

ગજજરા—પું (દુહુ-બસંતગઢ) ગલૈ ચ પાયા જાને આલા
સુન્ને દા ઇક ગૈહના ।

ગજજ-સારા—વિ. પું ગજ-ભર ।

ગજજ-હારા—વિ. પું ગજ-ભર ।

ગજજયા—પું મૂંહું-ફટ્ટ આદમી ।
વિ. પું બડ્વોલા ।
ખું ગજજયા ગાલૈ ગજ-ભર તે ઘૂઅં પિંડ જુઆં=
બડ્વોલે દે મકાબલે ચ મીસના આદમી જાદા
ખતરનાક હોંદા એ ।

ગજજો-ગજજ—ક્રિ. વિ. ગજજૈ-ગજજૈ દે છિડે પર ।
પ્ર૦-ડિડ્ઢ દુથાકી કૌંડની, ગજજો-ગજજ કપાહુ ।

ગજાના—ક્રિ. સ૦ ગેજા પાના ।

ગજૈબલાં—સ્ત્રી. ગધુંબલ ।

ગજોકઢ—વિ. ૧. ગિજ્જી ગેડા । મૈહુરમ । જિયાં-
રસ્તે દા ગજોકઢ હોના ।

ગટકના—ક્રિ. સ૦ [હિં.] વગેર ચાપે કોઈ ચીજ
નિંગલની ।

ગટ-ગટ—પું કુસે ઘુલી દી ચીજે ગી પીદે બેલૈ, ગલે ચા
પૈદા હોને આલા શબ્દ ।
ક્રિ. વિ. ગટા-ગટ ।

ગટરમસ્તાં—વિ. લટરમસ્ત ।

ગટરમસ્તીં—સ્ત્રી. લટરમસ્તી ।

ગટા-ગટ—ક્રિ. વિ. ઇક્કૈ ડીકા ચ । જિયાં-સારા
ગડ્વા ગટા-ગટ પી જાના ।

ગટાર—સ્ત્રી. ૧. ગટારી । ૨. [અંગ. Guitar] છે
તારે આલા ઇક અંગરેજી સાજ ।

ગટારી—સ્ત્રી. [સં. ગોરાટી; હિં. ગોરેયા] ઇક
પ્રસિદ્ધ પૈંછી ।

ગટીરઢા—પું (બલૌર) સપ્ષે દી ઇક કિસમ ।

ગટેઈ—વિ. ગુટ્ટે દે ફુલ્લાં દે રંગે દા । ગુટેઈ ।

ગટોહુંલુ—પું (વસોહુંલી) ગોહે દી સુક્કી દી પિન્ની ।

ગટ્ટના—ક્રિ. સ૦ (રિયાસી) ઝારી વગેરા દે નેચે ગી
ગટ્ટા જાં ડટ્ટા વ'ન્નના । જિયાં-ઝારી દા નેચા
ગટ્ટના ।

ગટ્ટર—પું [અંગ. Gutter] ૧. ગંડે પાની દી નાલી ।
૨. વરખા વગેરા દે પાની દે નકાસ આસ્તે લાઈ ગેડી
પાદ્ધપ જાં નાલ ।

ગટ્ટા—પું ૧. [સં. ગ્રસ્થિ; પ્રા. ગંઠ] ઝારી વગેરા દે
નેચે દિયે દાંન નિદ્ધિયે દા, ટન્નિયે કન્ને વને દા ખ'લકા

ਜੋਡ੍, ਜੇਹੜਾ ਜਾਰੀ ਦੇ ਸੂਹੈ ਚ ਬਨਕਾਧਾ ਗੇਦਾ ਹੋਂਦਾ
ਏ। ਡਟਾ। 2. ਜਧਾਨੇ ਆਸਤੈ ਪਿਪਲਾਮੈਟ ਪਾਇਥੈ
ਬਨਾਈ ਗੇਦੀ ਖੱਡ੍ ਵੀ ਇਕ ਬਸਤ।

ਗੁਣੀ—ਸਤੀ। 1. ਲਕਕਡੀ ਦਾ ਓਨ ਨਿਕਕਾ ਚੌਰਸ ਜਾਂ
ਗੋਲ ਮੁਕਕਲੁ ਜੇਹੜਾ ਵਿਜਲੀ ਦੀ ਫਿਟਿਗ ਆਸਤੈ
ਕਂਧਾ ਚ ਠੋਕੇਆ ਜਂਦਾ ਏ। 2. (ਰਜੀਰੀ) ਗੀਹੁਟੀ
ਜਾਂ ਗੀਹੁਟਾ।

ਗੁਣ੍—ਪੁ। 1. ਨਿਕਕੀ ਬਲਲੀ। 2. ਐਹੁਟੇ ਦੇ ਤੌਰ ਪਰ
ਬਰਤੇਆ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਲਕਕਡੀ ਦਾ ਟੋਟਾ।
ਵਿ। (ਪਾਡਰੀ) ਗਿਟ੍ਠ੍।

ਗੁਣ੍—ਸਤੀ। (ਕਾਂਗਡੀ) ਬਜਾਜੀ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਗੱਢ।

ਗੁਣ੍ਡ੍—ਪੁ। [ਹਿੰਦ ਗੁਣ੍ਡਰ] ਵੱਡੀ ਗੱਢ। ਵੱਡਾ
ਬੁਲਕਾ।

ਗੁਣ੍ਡੀ—ਸਤੀ। ਗਠੀ।

ਗੁਣ੍ਠਾ—ਪੁ। [ਹਿੰਦ] ਲਕਕਡਿਯੋਂ ਜਾਂ ਘਾਡ ਬਗੈਰਾ ਦਾ
ਗੁਣ੍ਠਾ।

ਗੁਣ੍ਠੀ—ਸਤੀ। [ਸੰ। ਗ੍ਰਨਿਥ] 1. ਨਿਕਕਾ ਗੁਣ੍ਠਾ।
2. ਤਰਤੀਬ ਕਨੇ ਰਕਿਖੈ ਵਾਨੀ ਮੇਦਿਯੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ
ਨਿਕਕਾ ਬੰਡਲ।

ਗੁਣ੍ਹ੍—ਪੁ। ਨਿਕਕਾ ਗੁਣ੍ਠਾ।

ਗੁਣ੍—ਸਤੀ। (ਕਾਂਗਡੀ) ਗੁਣ੍।

ਗੁਣ੍ਡੋਡ੍—ਪੁ। ਸਾਂਢ-ਗਾਂਡ।

ਗੁਣ੍ਡੀ—ਸਤੀ। [ਹਿੰਦ ਗੁਣੀ] ਬੁਲਕਡੀ।

ਗੁਣ੍ਨ—ਸਤੀ। [ਹਿੰਦ] ਸ਼ਾਰੀਰੈ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਗਠੇ ਦੇ ਹੋਨੇ ਦਾ
ਭਾਵ।

ਗੁਣੋਨਾ—ਕਿ। ਅ। ਗੁਣੋਨਾ।

ਗੁਣ੍ਵਾਨ—ਪੁ। ਗੁਣ੍ਡੋਡ੍।

ਗੁਣ੍ਰੀ—ਸਤੀ। [ਹਿੰਦ] ਗੁਣ੍ਡੀ।

ਗੁਣ੍ਹੀ—ਸਤੀ। (ਪੀਗਲੀ) ਗੱਢ ਜਾਂ ਬੁਲਕਡੀ।

ਗੁਣ੍ਹੀਲਾ—ਵਿ। ਪੁ। [ਹਿੰਦ] ਗਠੇ ਦੇ ਸ਼ਾਰੀਰੈ ਆਲਾ।

ਗੁਣੋਨਾ—ਕਿ। ਅ। ਸ਼ਾਰੀਰਕ ਤੌਰੈ ਪਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਨਾ।
ਗਠੋਇ ਜਾਨਾ। ਪ੍ਰ੦-ਚਾਰ ਦਿਨ ਛੈਲ ਖਰਾਕ ਖਾਦੀ

ਤਾਂ ਜਾਗਤੈ ਦੀ ਜਿਦ ਗੁਣੋਨ ਲਗੀ ਪੇਈ ਏ।

ਗੁਣ੍—ਸਤੀ। (ਪੀਗਲੀ) ਖਟ੍ਟ।

ਗੁਣ੍—ਸਤੀ। ਗੁਣ੍।

ਗੁਣ੍-ਮੁਣ੍—ਸਤੀ। ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖਲਤ-ਮਲਤ ਹੋਇਥੈ ਰਲੀ-
ਮਿਲੀ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।

ਗੁਣ੍ਰਿਧਾ—ਪੁ। [ਹਿੰਦ] ਗਹੀ।

ਗੁਣ੍ਵਾਨ—ਪੁ। ਗੁਣ੍ਡਵਾਨ।

ਗੁਣ੍ਡਨਾ—ਕਿ। ਸ। ਗੁਣੋਨਾ।

ਗੁਣ੍ਡੈ—ਸਤੀ। 1. ਗੁਣ੍ਡਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਉਸ ਕਮਮ ਦੀ
ਸਜੂਰੀ। 2. ਗੁਣ੍ਡੈ।

ਗੁਣ੍ਡਾਨਾ—ਕਿ। ਸ। 1. ਗੁਣ੍ਡਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਕਨੇ
ਜਾਂ ਕੁਸੈ ਕੋਲਾ ਕਰਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਧਮਮ ਗੁਣ੍ਡਾਨੇ।
2. ਗੁਣ੍ਡਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਖੇਤਰ ਗੁਣ੍ਡਾਨਾ। (ਖ) ਮਾਤਾ
ਗੁਣ੍ਡਾਨੀ। 3. ਰਲਾਈ-ਮਲਾਈ ਓਡਨਾ। ਤੁਲਨਾ।
ਜਿਧਾਂ—ਦਾਲੀ ਕਨੇ ਭਤ ਗੁਣ੍ਡਾਨਾ।

ਗੁਣ੍ਡਾਵਾ—ਵਿ। ਪੁ। ਗੁਣ੍ਡਨੇ ਆਲਾ। ਗੋਡੀ ਕਰੀ ਦੇਨੇ
ਆਲਾ।

ਪੁ। ਗੋਡੀ ਦਾ ਕਮਮ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।

ਗੁਣ੍ਡਾਹਾਲ—ਸਤੀ। (ਵਸੋਹੁਲੀ) ਕਾਪੀ ਦੀ ਫਸਲੈ ਦਾ ਫੇਰ
ਜਾਂ ਪਸ਼ਾ।

ਗੁਣ੍ਡੀਰਨ—ਪੁ। ਜਧਾਨੇ ਗੀ ਟੋਰਿਧਾਂ ਸਿਖਿਨੇ ਚ ਸਦਦ
ਦੇਨੇ ਆਲਾ ਵੀਂ ਪੇਹਿਹੋਂ ਆਲਾ ਗੁਣ੍ਡਾ।

ਗੁਣ੍ਡੀਰਨਾ—ਪੁ। ਗੁਣ੍ਡੀਰਨ।

ਗੁਣ੍ਡੁਰ—ਪੁ। (ਪੋਗਲੀ) ਗਿਲਲੁ।

ਗੁਣ੍ਡੁਕਾ—ਪੁ। ਗੁਣ੍ਡੁਕਾ।

ਗੁਣ੍ਡੇਰੇ—ਪੁ। ਬਹੁ। (ਚਨੈਹੁਨੀ) ਸਕਕੋਂ ਦੀ ਗੋਡੀ ਕਰਨੇ
ਆਲੇ ਆਦਮੀ।

ਗੁਣ੍ਡੋਆਨਾ—ਕਿ। ਸ। ਗੁਣ੍ਡਨੇ ਜਾਂ ਗੁਣ੍ਡਨੇ ਦਾ ਕਮਮ
ਕੁਸੈ ਦ੍ਰਾਏ ਕੋਲਾ ਕਰਾਨਾ।

ਗੁਣ੍ਡੋਈ—ਸਤੀ। (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਨਿਕਕੀ ਖੱਡ੍।

ਗੁਣ੍ਡੋਨਾ—ਕਿ। ਅ। ਗੁਣ੍ਡੇਆ ਜਾਨਾ। 2. ਗੁਣ੍ਡੇਆ
ਜਾਨਾ।

ਗੁਣ੍ਡੋਲੁ—ਪੁ। ਲਕਕਡਿਯੋਂ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਭਰੋਦੁ। ਗੁਣ੍ਡੁ।

ਗੁਣ੍ਡ—ਸਤੀ। [ਪ੍ਰਾ। ਗਾਡੀਧ] 1. ਓ ਗੁਣ੍ਡਾ ਜਿਸੀ ਸਂਦੇ
ਵਗੈਰਾ ਖਿਚਦੇ ਨ। 2. (ਕਠੂਆ) ਚਕਕੀ ਦੇ ਇਵੰ-ਗਿਰਦ
ਮਿਟ੍ਟੀ ਦੀ ਬਨਾਈ ਵੀ ਵਾਨੀ। ਗੱਢ। 3. (ਵਸਾਹਾਗ ;
ਭਦਰਵਾਹੀ) ਖਡ੍।

ਵਿ। (ਰਜੀਰੀ) ਨਿਸਗਰ ਜਿਦੂ ਆਲਾ।

ਸੁ। ਗੁਣ੍ਡ ਰਿਹਨੀ—ਕੁਸੈ ਕਮਮੈ ਦਾ ਜਿਧਾਂ—ਕਿਧਾਂ
ਚਲਦੇ ਰੌਹੁਨਾ।

ਖੁ। ਚਲੈ ਵੀ ਤਾਂ ਗੁਣ੍ਡ ਖੱਡੋਈ ਜਾ ਤਾਂ ਫੁਡ੍—
ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨੇਈ, ਉਸਦੀ ਉਪਯੋਗਿਤਾ ਦਾ ਗੈ ਸੁਲਲ
ਹੋਂਦਾ ਏ।

ਗੁਣ੍ਡ ਚਿਡੋਲੀ—ਸਤੀ। (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਆਮਤੌਰੈ ਪਰ
ਖਡ੍ਡੇ ਕਂਡੈ ਰੌਹੁਨੇ ਆਲੀ ਇਕ ਚਿਡੀ।

ਗੁਣ੍ਡਨਾ—ਕਿ। ਸ। [ਪ੍ਰਾ। ਗੁਣ੍ਡਾ] ਜਮੀਨੈ ਚ ਗਤ
ਕਿਡ੍ਧਿਧੈ ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਗੀ ਖੜਾ ਵਦਵੀ ਦੇਨਾ।

ਜਿਧਾਂ—ਕੇਵ ਗੁਣ੍ਡਨੀ; ਵੰਸ਼ ਗੁਣ੍ਡਨਾ।

ਮੁੱ (ਕੁਸੈ ਗੀ) ਜਸੀਨਾ ਚ ਗੜਨਾ—ਕੁਸੈ ਗੀ ਸਥਤ ਸਜਾ ਦੇਨੇ ਦਾ ਰੋਹ੍ਵ ਪਾਨਾ ।
 ਭੰਡਾ ਗੜਨਾ ਜਾਂ ਗੜ੍ਡੀ ਦੇਨਾ—ਵਹਾਦਰੀ ਦਾ ਕਮਮ ਕਹਿਯੈ ਨਾਮਵਰੀ ਪੈਂਦਾ ਕਰਨੀ ।
ਗੜ-ਸਡੁ—ਸਤੀ੦ ਗੜ-ਸਡੁ ।
ਗੜਲ—ਪੁੰ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਬਾਹ੍ਰੋਂ ਦਿਨੋਂ ਤਕ ਨਮੀਂ ਸੂਈ ਦੀ ਮੈਂਹੀ ਦਾ ਢੁੱਢ । ਬੌਹ੍ਲੀ ।
ਗੜਵਾਨ—ਪੁੰ [ਹਿੰਦੀ ਗਾਡੀਵਾਨ] ਗੜਡਾ ਜਾਂ ਗੜਡ ਚਲਾਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
ਗੜਡਾ—ਪੁੰ [ਹਿੰਦੀ] 1. ਬੜ੍ਡੀ ਗੇਵੀ ਫਸਲੈ ਜਾਂ ਲਕਕਡਿੰਧੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ, ਸੁਖੋਂ ਕਨੇ ਬਲਨੇਆ ਗੇਦਾ ਭਾਰ । 2. ਗੜਡ । 3. ਗੜ੍ਡੀਰਨ ।
ਗੜ੍ਡੀ—ਸਤੀ੦ 1. ਸੁਆਰਿਆਂ ਢੋਨੇ ਆਲੀ ਬਸ਼ਾ । 2. ਰੇਲਗੜ੍ਡੀ । 3. ਥਾਂ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਨਿਕਕਾ ਗੜਡਾ । 4. ਥਭੀ । ਜਿਧਾਂ-ਨੋਟੋਂ ਦੀ ਗੜ੍ਡੀ ।
 ਸੁੰ ਗੜ੍ਡੀ ਅਡਨੀ ਜਾਂ ਅੜੀ ਜਾਨੀ—ਚਲਦਾ ਕਮਮ ਰਕੀ ਜਾਨਾ ।
ਗੜ੍ਡੀ ਖਿਛੜਨੀ—ਗੜ੍ਡੀ ਰੇਫਨੀ ।
ਗੜ੍ਡੀ ਚਲਾਨੀ—ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਾਲ੍ਹੁ ਕਰਨਾ ।
ਗੜ੍ਡੀ ਚਲੀ ਪੈਨੀ—ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲੀ ਪੈਨਾ ।
ਗੜ੍ਡੀ ਤੁਆਰਨੀ—ਗੜ੍ਡੀ ਚ ਲਦ੍ਦੇ ਦਾ ਮਾਲ ਤੁਆਰਨਾ ।
ਗੜ੍ਡੀ ਰਿਫਨੀ—1. ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਨਾ । 2. ਦਿਨ-ਟਪਾਈ ਹੋਨੀ ।
ਗੜ੍ਡੀ ਰੇਫਨੀ—ਜਿਧਾਂ-ਕਿਧਾਂ ਬੀ ਹੋਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਨਾ ।
ਗੜ੍ਡੀ ਲਾਨੀ—ਗੜ੍ਡੀ ਇਕ ਪਾਸੈ ਖੜੀ ਕਰਨੀ ।
ਗੜ੍ਡੀਵਾਨ—ਪੁੰ ਗੜੁੰ ਚਲਾਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
ਗੜ੍ਹੂ—ਪੁੰ ਲਕਕਡਿੰਧੇ ਜਾਂ ਥਾਂ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਨਿਕਕਾ ਗੜਡਾ । ਭਰੋਹੁ ।
ਗੜਾ—ਪੁੰ [ਹਿੰਦੀ] ਖੜਦਾ ।
ਗੜਵਾ—ਪੁੰ ਗੁੜੜਾ ।
ਗੜ—ਪੁੰ 1. ਮਨੁਖੈ ਦੇ ਢਾਰੋਂ ਪਰ ਨਿਕਲਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਖਾਸ ਫੋਡਾ । ਗੱਲਨ । 2. ਐਹ੍ਨੂ ਦਾ ਗੜਾ । 3. (ਰਜੌਰੀ) ਘਰਾਟੈ ਦਾ ਗਰੜ ।
ਗੜਕ—ਸਤੀ੦ 1. ਗੜਕਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤੀ ਚ ਪੁਜੀ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ-ਦਾਲੀ ਗੀ ਗੜਕ ਪੈਨੀ । 2. ਕੁਸੈ ਤਰਲ ਪਦਾਰ੍ਥੋਂ ਦੇ ਤਥਵਲਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ । ਜਿਧਾਂ-ਗੜਕ ਸਨੋਚਨੀ ।
ਗੜਕਨਾ—ਕਿੰਠ ਅ੦ 1. ਅਗਗੀ ਪਰ ਰਕਬੇ ਗੇਦੇ ਤਰਲ ਪਦਾਰ੍ਥੀ ਦਾ ਖੌਲਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਦੁੱਢ ਗੜਕਨਾ । 2.

(ਕਾਂਗਡੀ) ਵਜ਼ਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਢੋਲ ਬੰਗੀਰਾ ਗੜਕਨਾ ।
ਗੜਕਨਾਂ—ਕਿੰਠ ਅ੦ ਗਰਜਨਾ । ਪ੍ਰ੦-ਗੜਕ ਗੜਕ ਭਾਇਆ ਸੇਵਾ । (ਲੋ੦ ਗੀ੦) ।
ਗੜਕਾ—ਪੁੰ ਗੜਕਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
ਗੜਕਾਂ—ਪੁੰ ਗੜਕਾ ।
ਗੜਕਾਨਾ—ਕਿੰਠ ਸ੦ ਅਗੀ ਪਰ ਰਕਖਿਥੈ ਕੁਸੈ (ਤਰਲ) ਚੀਜ਼ ਗੀ ਇਨਾ ਗੰਮ ਕਰਨਾ ਜੇ ਉਸੀ ਬੁਆਲਾ ਆਈ ਜਾ । ਜਿਧਾਂ-ਦਾਂਦਾ ਗੜਕਾਨਾ ਜਾਂ ਰੰਗ ਗੜਕਾਨਾ ।
ਗੜਕੇਤਲ—ਸਤੀ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਨਦਿਯੋਂ ਕਨ੍ਹੈ ਰੌਹਨੇ ਆਲੀ ਇਕ ਕੋਥਲ ।
ਗੜਕੋਨਾ—ਕਿੰਠ ਅ੦ (ਬਮਹਾਗ) ਗਰਜਨਾ ।
ਗੜਗੜਜ—ਸਤੀ੦ 1. ਦੌੰ-ਤੌੰ ਢੋਲੋਂ ਦੇ ਕਿਟਠੇ ਵਜ਼ਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ । 2. ਰੌਲੇ ਦੀ ਗੜਗੜਾਹੁਟ ।
ਗੜਗੜਜੀ—ਸਤੀ੦ ਗੜਗੜਜ ।
ਗੜ-ਗੜ—ਸਤੀ੦ 1. ਬਦਲ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਗਰਜਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ । 2. ਢਿੱਡੈ ਚ ਹਵਾ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਕਰੀ ਹੋਨੇ ਆਲਾ ਗੁੜ-ਗੁੜ ।
ਗੜਗੜਾਤ—ਸਤੀ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਬਗਦੇ ਪਾਨਿਧੈ ਦੀ ਛੇਡ ।
ਗੜਗੜਾਨਾ—ਕਿੰਠ ਅ੦ [ਹਿੰਦੀ] 1. ਗਰਜਨਾ । 2. ਗਿੜਗਿੜਾਨਾ ।
ਗੜਗੜਾਹੁਟ—ਸਤੀ੦ [ਹਿੰਦੀ ਗੜਗੜਾਹੁਟ] ਗੜ-ਗੜ ਦੀ ਅਵਾਜ ।
ਗੜਗਿਲ—ਵਿ੦ + ਪੁੰ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਅਮੀਰ ।
ਗੜਗੀਲ—ਵਿ੦ ਭਾਰਾ ਤੇ ਤੁਚਚਾ-ਲਮਮਾ । ਜਿਧਾਂ-ਗੜਗੀਲ ਪੈਹਲਵਾਨ ।
ਗੜਗੁਲਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰ ਜੇਦਾ ਜਿਸਮ ਫੁਲੇ ਦਾ ਹੋਏ ।
ਗੜਗੁੰਜ—ਸਤੀ੦ ਗੜਗੜਜ ।
ਗੜਗੈਲੀ—ਵਿ੦ ਗੜਗੀਲ ।
ਗੜਗੋਜੂੰ—ਪੁੰ ਸੁਰਲੀ ਆਂਗਰ ਇਕ ਸਾਜ । ਨਗੋਜਾ ।
ਗੜਗੀਲਾਂ—ਵਿ੦ ਪੁੰ ਗੜਗੁਲਾ ।
ਗੜਚਾਲਾਂ,-ਲਾਂ—ਸਤੀ੦ ਬਹੁੰ ਵਚਚੋਂ ਦੀ ਇਕ ਖੇਡ ।
ਗੜਚਿੰਨ—ਵਿ੦ ਤਰਧਿਨ ਹੋਏ ਦਾ । ਗਚਚ ਹੋਏ ਦਾ ।
ਗੜਚਿੰਲ—ਪੁੰ ਖਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਆਲਿਧੇ ਕੇਇਧੋਂ ਚੀਜ਼ ਗੀ ਰਲਾਇੈ ਵਨਾਧਾ ਗੇਦਾ ਗਤਾਵਾ-ਜਨ ।
ਗੜਚਰ-ਗੜਚਰ—ਪੁੰ ਗਾਰੇ ਚ ਚਲਨੇ ਕਰੀ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਅਵਾਜ ।
ਗੜਦ—ਸਤੀ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਗਰਦ ।
ਗੜਨੂ—ਕਿੰਠ ਸ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਬਡਨਾ ।
ਗੜਪਨਾ—ਕਿੰਠ ਸ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਗੜਪਨਾ ।
ਗੜਪ—ਪੁੰ [ਹਿੰਦੀ ਗੜਪ] ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬਿਨਾ ਚਾਪੇ

નિગલી જાને દા ભાવ । જિયાં-ભત્ત ગડાપ્પ કરના ।
મું ગડાપ્પ કરી જાના=કુસૈ દી રકમ વગેરા
હજમ કરી જાની ।

ગડાપ્પના—ક્રિ૦ સ૦ [હિં૦ ગડાપના] કુસૈ ખાને આલી
ચીજી ગી વગેર ચાપે દે નિગલના ।

ગડાપ્પાં—પું કુસૈ નર્મ ચીજી ગી સંઘે ચ સુટ્ટિયૈ
ઇકદમ ગડાપ્પ કરી જાને દા ભાવ ।

ગડાપ્પો-ગડાપ્પાં—ક્રિ૦ વિ૦ ગપા-ગપ ।

ગડાફાં—પું ગપફા ।

ગડાફિલાં—સ્ત્રી૦ બહુૠ (દુડુ-વસંતગઢ) શેખિયાં ।

ગડાબડ—સ્ત્રી૦ [હિં૦] 1. ચૈન જાં વ્યવસ્થા ચ
ખલબલી પેઈ જાને દી સ્થિતિ । પ્ર૦-ઓ જડૂં વી
ઓંદા એ તદૂં ગે ગ્રાં ચ કોઈ નાં કોઈ ગડાબડ હોઈ
જંદી એ । 2. બનતર નેઈ હોને દા ભાવ । અનબન ।
પ્ર૦-દૌને ભાએ ચ અભજકલ કિશ ગડાબડ એ ।
3. દિઢું વગેરા ચ કોઈ ખરાબી હોને દા ભાવ ।
4. હેર-ફેર કરને જાં હોને દા ભાવ । જિયાં-ફાઇલે
ચ ગડાબડ કરની જાં હોની ।

વિ૦ 1. ઉલટ-પલટ । જિયાં-દફતરેં દિયેં ફાઇલેં ગી
ગડાબડ કરના । 2. ઉલઝી ગેદા । જિયાં-માસળા
ગડાબડ હોઈ જાના । 3. ઊટપટાંગ । જિયાં-વડા
ગડાબડ આદમી હોના ।

ગડાબડ-ગુટાલા—પું ગડાબડ-ઘટાલા ।

ગડાબડ-ઘટાલા—પું [હિં૦ ગડાબડ-ધોટાલા] રેપેડ-
પેસે વગેરા દે મામલે ચ હેર-ફેર કરને દી સ્થિતિ ।

ગડાબડચીથાં—સ્ત્રી૦ ગડાબડ હોને દી સ્થિતિ ।

ગડાબડના—ક્રિ૦ સ૦ ગડાબડ કરની ।

ગડાબડાહુટ—સ્ત્રી૦ ગડાબડ ।

ગડાબડિયા—વિ૦ પું ગડાબડ કરને આલા ।

ગડાબડી—સ્ત્રી૦ ગડાબડ ।
વિ૦ ગડાબડ કરને આલા । જિયાં-વડા ગડાબડી
આદમી હોના ।

ગડાબડેશનાં—સ્ત્રી૦ [હિં૦ ગડાબડ + અંગ૦ tion]
ગડાબડ ।

ગડાબા—પું [પ્રા૦ ગડ્ડા ; સં૦ ગડુક] પાની વગેરા
રખને આસ્તે, ધાતે દા ઇક અદ્ભુતિદાર ભાંડા ।
લોટા ।

ગડાબાનાં—પું ગડાબાન ।

ગડાબિલ્લી—સ્ત્રી૦ (કાંગડી) ખડાબિલ્લી ।

ગડાબી—સ્ત્રી૦ 1. ગડાબે દી શકલી દા, વિના અદ્ભુતી

દા, પિત્તલુ વગેરા દા ઇક ભાંડા જેદા સૂંહુ, ગડાબે
કોલા સૌંગડા હોંદા એ । 2. (ગૂલ-ગલાવગઢ) નિકકી
ગાગર ।

ગડાબૂ—પું નિકકા ગડાવા । લોટૂ ।

ગડાબેઈખાના—સ્ત્રી૦ વહુૠ ગપણાં । ફઢાં ।

ગડાબેઈખાના—પું દેસી દુઆઝ્યેં દી ફારમેસી ।

ગડાબેલ—સ્ત્રી૦ આંડલ-કાંડલ ।

ગડાબેલાં—પું ગડાગીલ આદમી ।

ગડામડાં—સ્ત્રી૦ 1. ગડામડ । 2. ગડાબડ ।

ગડાબ્બા—પું ગુંબા ।

ગડાબાલ—પું છત્તેઆ ગેદા ઓ થાહુર વગેરા, જિત્થેં
ભટ્ઠી પર ગુડુ ત્યાર કીતા જંદા એ ।

ગડાબલ્લ—પું વંદુક વગેરા દે ચલને કરી પેદા હોને
આલી અવાજ ।

ગડા—પું 1. એહુન । 2. કવજી કરી ટિંડું ચ બની
ગેદા ટટટી દા સખ્ત ગોલુ । બહુૠ ગડે । 3. (પોગલી)
(પાની દા) નાલા ।

ગડાકા—પું 1. જોરે કન્ને હસ્સને દા ભાવ । જિયાં-
ગડાકા મારના । 2. (મજાલતા) ગડાકા ।
3. (કાંગડી) બદલ ગર્જને દી અવાજ ।

ગડાકૂ—પું 1. તમાકુએ દી ઇક પશોરી કિસમ ।
2. અતિ કૌડા તમાકૂ ।

ગડા-ગડ—પું 1. ગડા-ગડ દી અવાજ । 2. લગાતાર
વદ્દુકાં વગેરા ચલને દી અવાજ ।

ગડાનાં—ક્રિ૦ સ૦ ગડાના ।

ગડાસા—પું ગંડાસા ।

ગડિદ્વારીં—સ્ત્રી૦ ગડિદ્વારી ।

ગડિદ્વાં—પું ગડિદ્વા ।

ગડિદ્વધની—સ્ત્રી૦ ખડાબિલ્લી ।

ગડિદ્વધા—પું 1. વેદ્ધબી ગિજજી રૂટ્ટી ।
2. ગડિદ્વધની ।

મું ગડિદ્વધે ઘણને=ગપાં ઘડનિયાં ।
ખું બુઢું ગી ગડિદ્વધે=જિસ વેલૈ કોઈ આદમી
અપને કોલા જ્યાદા જાનકાર આદમી ગી છલને દી
કોશશ કરું ઉસ વેલૈ વ્યંગ ચ પ્રયુક્ત કીતા જંદા એ ।

ગડિધ્યના—વિ૦ પું ગીડા ।

ગડિસ્મા—પું 1. ચોટ વગેરા લગને કરી શરીરે દે
કુસૈ હિસે પર ઉભારી ઔને આલા માસૈ દા ગોલુ ।
2. ચાકીદાર ફોડા ।

ગડિસ્મી—સ્ત્રી૦ નિકકા ગડિસ્મા ।

ਗਡਿਆਂ—ਸਤੀਂ ਬਹੁਂ ਹੁਟਟਨੈ ਕਾਰਣ ਪੈਨੇ ਆਲਿਆਂ
ਮਿਲਾਂ ਜਾਂ ਰਲ੍ਹਾਂ ।

ਗਡੀ—ਸਤੀਂ 1. (ਪੁਞਚੀ) ਚੁਕਲਾ । 2. (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ੍ਹ)
ਬੁਲਕੜੀ ।

ਗਡੀ-ਗਡੁਸ਼ੀ—ਸਤੀਂ ਕਿਮਮੀ-ਫੋਡਾ ।

ਗਡੀਰਨਾ—ਪੁੰ (ਪੌਨੀ) ਗਡੀਰਨ ।

ਗਡੀਲਾ—ਪੁੰ (ਵਲੌਰ) ਗਡੀਲਾ ।

ਗਡੁਸ਼ੀ—ਪੁੰ ਗਡਿਸ਼ਮਾ ।

ਗਡੁਸ਼ੀ—ਸਤੀਂ ਨਿਕਕਾ ਗਡਿਸ਼ਮਾ ।

ਗਡੂਕਾ—ਪੁੰ 1. ਤੋਫ ਜਾਂ ਵੰਦੂਕ ਬਗੈਰਾ ਚਲਨੇ ਕਰੀ
ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਅਵਾਜ । 2. ਸਕਾਨ ਜਾਂ ਕੁਸੈ ਬਡੇ ਵੂਟੇ
ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਢੌਨੇ ਕਰੀ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਅਵਾਜ ।

ਗਡੇਆਲਾਂ—ਪੁੰ ਗੁਡੇਆਲ ।

ਗਡੇਈ—ਸਤੀਂ ਵੰਦੂਕ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਚਲਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ ।

ਗਡੇਲਾਂ—ਸਤੀਂ ਗੱਡੇਲ । ਆਂਡਲ-ਕਾਂਡਲ ।

ਗਡੈਂਗਡੈਂਡਾਂ—ਸਤੀਂ ਮਤੇ ਡਿੜਦੁਏ ਦੇ ਕਿਟਠੇ ਰਲਿਧੈ
ਬੋਲਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ ।

ਗਡੈਂਝੈਂ—ਸਤੀਂ ਗੇਡੈਂਝੈਂ ।

ਗਡੋਡ—ਸਤੀਂ (ਰਾਮਨਗਰ) ਇਕ ਕੇਲ ਜੇਦਾ ਸਤ ਦੁਆਇਂ
ਦੇ ਕਸ਼ ਅੰਦੀਆਂ ਏ । ਗਲੋਡ ।

ਗਡੋਈ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਗੁੜ ਜਾਂ ਸ਼ਕਕਰ ਵਨਾਨੇ ਆਲਾ
ਆਦਮੀ ।

ਗਡੋਜੂ—ਪੁੰ (ਗਦਕੀ) ਸੁਰਲੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲੀ ਦਾ ਇਕ ਸਾਜ ।

ਗਡੋਡ—ਸਤੀਂ (ਪਾਡਰੀ) ਨਿਕਕੀ ਕੂਹਲ ।

ਗਡੋਤਾਂ—ਸਤੀਂ ਗੁਡੀਤੀ ।

ਗਡੁਬਾ—ਪੁੰ 1. ਓਨ੍ਯੋਡਾ ਜੇਦੇ ਚ ਖੁਲਲਾ ਪਾਨੀ ਤੇ ਮਤਾ
ਲੁਨ ਹੋਏ । ਥਲਚਾਨੀ । 2. ਗੁੜ ਪਾਇਥੈ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ
ਮਹਾਨੀ । 3. (ਕਠੂਆ) ਗੁੜ ਆਲਾ ਲੁਭਡਾ ।

ਗਢ—ਪੁੰ [ਹਿੰਡ] 1. ਕਿਲਾ । 2. (ਲਾਕਣਿਕ)
ਚੌਥੀ ਕਿਸਮੈ ਦੇ ਆਦਿਸਿਧੇ ਜਾਂ ਕਸਮੈ ਦਾ ਖਾਸ ਅੜਡਾ ।

ਪ੍ਰਤੀ—(ਕ) ਏ ਥਾਹਰ ਤੇ ਗੁੜੋਂ ਦਾ ਗਢ ਏ । (ਖ) ਏ ਪ੍ਰਾਂ
ਤੇ ਠਗਵਾਜੀ ਦਾ ਗਢ ਏ ।

ਗਢਨਾ—ਕਿੱਠੀ ਅਤੇ ਗਾਹੇਆ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਗਾਹ, ਗਢਨਾ ।

ਗਡੁਪੂਂ—ਪੁੰ ਗੁੜਪੂਂ ।

ਗਡੁਬਿਲੀ—ਸਤੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖੱਡਬਿਲੀ ।

ਗਡੁਸ਼—ਪੁੰ 1. ਪਾਨਿਧੈ ਚ ਕੁਸੈ ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਡਿੱਗਨੇ
ਜਾਂ ਪੈਨੇ ਕਰੀ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਛੇਡ । 2. ਤੋਫੈ ਬਗੈਰਾ ਦੇ
ਚਲਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ ।

ਗਢਵਾਲ—ਪੁੰ ਉਤਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁਮਾਊਂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪਚਲਮੀ
ਜ਼ਿਲਾ ।

ਗਢਵਾਲਿਆ—ਵਿੱ ਗਢਵਾਲ ਦਾ ਰੌਹਨੇ ਆਲਾ ।
ਪੁੰ ਗਢਵਾਲੀ ।

ਗਢਵਾਲੀ—ਵਿੱ 1. ਗਢਵਾਲ ਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਗਢਵਾਲੀ
ਕਂਵਲ । 2. ਗਢਵਾਲ ਦੀ ਜਨ-ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ । ਜਿਧਾਂ—
ਗਢਵਾਲੀ ਲੋਕ-ਗੀਤ । 3. ਜੇਦੇ ਚ ਗਢਵਾਲ ਦੇ ਗੈ
ਰੀਹਨੇ ਆਲੇ ਸਤੇ ਹੋਨ । ਜਿਧਾਂ—ਗਢਵਾਲੀ ਪਲਟਨ ।

ਸਤੀਂ ਗਢਵਾਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨ-ਭਾਸ਼ਾ ।
ਪੁੰ ਗਢਵਾਲ ਦਾ ਰੌਹਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।

ਗਡਾ—ਪੁੰ [ਹਿੰਡ] ਖਵਡਾ ।

ਗਡਿਵ—ਵਿੱ (ਰਾਮਨਗਰ) ਤਾਪੈ ਜਾਂ ਰੋਗੈ ਨੇ ਘੁਸੇ ਦਾ ।

ਗਡਿਵਦਨੀਂ—ਸਤੀਂ ਗਡਿਵਧਨੀ ।

ਗਡਿਵਦਾਂ—ਪੁੰ ਗਡਿਵਧਾ ।

ਗਡਿਵਨਦ—ਵਿੱ (ਰਾਮਨਗਰ) ਗਡਿਵਨਦ ।

ਗਡਿਸ਼ਮਾ—ਪੁੰ ਗਡਿਸ਼ਮਾ ।

ਗਡਿਸ਼ਮੀ—ਸਤੀਂ ਗਡਿਸ਼ਮੀ ।

ਗਡੀ—ਸਤੀਂ [ਹਿੰਡ] 1. ਨਿਕਕਾ ਕਿਲਾ । 2. ਗਢ ਦੀ
ਸ਼ਕਲੀ ਚ ਵਸੇ ਦਾ ਗ੍ਰਾਂ ।

ਗਡੁਸ਼—ਪੁੰ ਗਡੁਸ਼ ।

ਗਡੁਸ਼ਮਾ—ਪੁੰ ਗਡਿਸ਼ਮਾ ।

ਗਡੁਸ਼ਮੀ—ਸਤੀਂ ਗਡਿਸ਼ਮੀ ।

ਗਡੁ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਵੇਹੀ ਛੋਲਨੇ ਦੀ ਚਾਟੀ ।

ਗਡੀਟਾ—ਪੁੰ ਗਡੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲੀ ਚ ਵਸੇ ਦਾ ਗ੍ਰਾਂ ।

ਗਡੀਤ—ਸਤੀਂ ਗੁਡੀਤੀ ।

ਗਣ—ਪੁੰ [ਸੰਠ] 1. ਪੁਰਾਣੇ ਮਤਾਬਕ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੇ ਦੂਤ
ਜਾਂ ਸੇਵਕ । 2. ਭੌਰੈ ਦਿਧੇ ਮਕਿਖਿਧੇ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ।

3. ਲਦਸ਼ਾਸਤਰ ਚ ਤ੍ਰੀਂ ਅਕਖਰੋਂ ਦਾ ਸਮੂਹ । ਜਿਧਾਂ—
ਜਗਣ, ਨਗਣ, ਮਗਣ ।

ਪ੍ਰਤਿ—ਸਮੂਹਵਾਚੀ ਸੰਜ਼ਾ ਵਨਾਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਪ੍ਰਤਿਯ ।

ਜਿਧਾਂ—ਪਾਠਕਗਣ । ਸ਼੍ਰੋਤਾਗਣ ।

ਗਣਕਾਤ—ਪੁੰ (ਭਵ੍ਰਵਾਹੀ) ਭੌਰੈ ਦਿਧੇ ਮਕਿਖਿਧੇ ਗੀ ਖਾਨੇ
ਆਲਾ ਇਕ ਪੈਂਥੀ ।

ਗਣਤੰਤਰ—ਪੁੰ [ਸੰਠ ਗਣਤੰਤਰ] ਲੋਕੋਂ ਦ੍ਰਾਰਾ ਚੁਨੇ ਗੇਦੇ
ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਧੇ ਦ੍ਰਾਰਾ ਚਲਾਯਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਲੋਕਰਾਜ ।

ਜਮ੍ਹਰਿਧਿਤ । ਜਨਤੰਤਰ ।

ਗਣਤੰਤਰ-ਦਿਵਸ—ਪੁੰ [ਸੰਠ ਗਣਤੰਤਰ] ਗਣਤੰਤਰ ਵਨਸੇ ਦੇ
ਸਮਾਰਕ ਰੂਪੈ ਚ ਮਨਾਯਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਧਧਾਡਾ ।

ਗਣਤੰਤਰੀ—ਵਿੱ ਗਣਤੰਤਰ-ਸਰਵਧੀ । ਜਮ੍ਹਰੀ ।

ਗਣਤੰਤ੍ਰ—ਪੁੰ ਗਣਤੰਤਰ ।

ਗਣਤੰਤ੍ਰ-ਦਿਵਸ—ਪੁੰ ਗਣਤੰਤਰ-ਦਿਵਸ ।

ਗਣਤੰਤ੍ਰੀ—ਵਿੱ ਗਣਤੰਤ੍ਰੀ !

गणत—पु० गणित ।
 गणदिवस—पु० गणतंत्र-दिवस ।
 गणदेवता—पु० बहु० [सं०] ओ देवता जिदा समूह होए । जियां-मरुत गणदेवता ।
 गणना—स्त्री० [सं०] गिनतरी करने दा भाव ।
 गणपता—पु० 1. गणपति । 2. गणमत ।
 गणपति—पु० [सं०] गणेश । जियां-शुभ कारजे दे शुभ च गणपति दा पूजन करना ।
 विं० गणे दा पति जां मुखिया । जियां-गणपति-गणेश ।
 गणपत्री—स्त्री० (भद्रवाही) इक बूटी, जिसी कुसै जगह पर मलने करी भौर उस थाहूरै पर आइयै लग्नी जंदा दे ।
 गणमत—स्त्री० डोगरी वर्णमाला ।
 गगराज—पु० गणराज्य ।
 गणरक्षा—पु० (भद्रवाही) आतमा ।
 गण-राज्य—पु० [सं०] 1. गणतंत्र । 2. प्राचीन भारत दे गणतंत्री राज ।
 गणहको—स्त्री० (भद्रवाही) हिङ ।
 गणिका—स्त्री० गनका । हिङ ।
 गणित—पु० [सं०] ओ शास्त्रर जेदे च नाप, तोल ते संख्या बगैरा गी निश्चित करने दे तरीके दा बवेचन होए । हसाब ।
 गणितविद्या—स्त्री० गणित ।
 गणित-शास्त्र—पु० गणित ।
 गणेश—पु० [सं०] शिवजी दा पुत्तर ते शुभ कम्मे च पैहूले पूजेआ जाने आला देवता । गणपति ।
 गणेश-चतुर्थी—स्त्री० [हिं०] भाद्रो ते माघ महीने दे शुक्ल पक्खै दी चतुर्थी ।
 गणेश चौथ—स्त्री० गणेश-चतुर्थी ।
 गणेश-चौदेआ—स्त्री० गणेश-चतुर्थी ।
 गणेश-पूजा—स्त्री० [हिं०] गणेश दी पूजा ।
 गणेही—स्त्री० भौर बठालने आस्तै घरै च बनाई गेदी गेही । गनेही ।
 गणेड—पु० ओ थाहूर जित्थे भौर क्रियां मक्खियां छत्ता लांदियां न ।
 गणोली—स्त्री० भौर दी मक्खी । गण ।
 गण्य-मान्य—विं० [सं०] आदरजोग । प्रतिशठा आला ।
 गत—स्त्री० [सं० गति] 1. कल्यान होने दा भाव । प्र०-गुरु विना गत नेई । 2. दुर्गत । प्र०-पंचैती च

ओदो बड़ी गत बनो । 3. तबले बगैरा बाद्य दे खास सुर-ताल च बज्जो दे बोल । 4. कत्थक नाचै दी इक खास 'चाल' ।
 प्रत्य० इक प्रत्यय जेहूँडा किश शब्दे दे अंत च लगियै ए अर्थ दिदा ऐ—(क) सरवंध रखने आला । जियां-व्यक्तिगत । (ख) (कुसै चीजै दे) अंदर शामल । जियां-अंतर्गत ।
 पु० 1. (पाडरी) यत्त । 2. (रजौरी) ढंग-तरीका ।
 मु० (बुरी) गत करनी जां बननी=फंडै-फ्रंडै कन्ने बुरा हाल करना ।
 (बुरी) गत बननी जां करनी=अपमानत जां शर्मिदा होना जां करना ।
 गतका—पु० [तु० कुत्कः] 1. डंडे कन्ने बार करने ते रोकने दी खेड जां कला । 2. इस खेडे च बरतोने आला डंडा ।
 गतकाबाज—पु०+विं० गतकेबाज ।
 गतकाबाजी—स्त्री० गतकेबाजी ।
 गतकेबाज—पु० [तु०-फा० बाजः] गतका चलाने च माहिर आदमी ।
 विं० गतका चलाने च माहिर ।
 गतकेबाजी—स्त्री० 1. गतके दी खेड । 2. गतका चलाने दी कला ।
 गतला—पु० [अंग० Cutlet] कद्दूं बगैरा दा चीरेआ गेदा पतला टुकड़ा । कतला । जियां-गाजरै दा गतला ।
 गतली—स्त्री० निक्का गतला ।
 गतागती—स्त्री० [सं० गतागति] जन्म ते मरन ।
 गतार—विं० गाने आला ।
 उभ० गाने आला मर्द जां गाने आली जनानी ।
 मु० गांडे-गांडे गतार बनन लगना=मूला गै सिर चढ़ना ।
 गतावा—पु० भौए च खल, सूढ़ी बगैरा रलाइयै डंगरे आस्तै त्यार कीता जाने आला इक चारा ।
 गति—स्त्री० [सं०] 1. जीवात्मा दी मुक्ति ।
 2. हरकत । चाल । जियां—(क) हिरदे दी गति ।
 (ख) समे दी गति । 3. ढंग-तरीका । जियां-संसारै दी गति । 4. लीला । माया । जियां-ईश्वर दी गति ।
 खु० गैहूँ ही भुदखी दी ते भोड हा सडे दा, दौरें दी गति होई गेई=हीन किसियै दिये दौ मलें दे

होने आले मेल गी दिखियै व्यंग च प्रयुक्त ।
 गतिमान—वि० [हिं० गतिमान] गतिशील ।
 गतिरोध—पु० [सं०] कुसै चालू कम्मै वगैरा च
     रकावट पेर्इ जाने दी स्थिति ।
 गति-विधि—स्त्री० 1. नकलो-हरकत । जियां-कुसै दी
     गति-विधि पर नजर रखनी । 2. कुसै सभा-संस्था
     दा ओ प्रोग्राम जेदे पर अमल कीता जा करदा
     होऐ ।
 गतिशील—वि० [सं०] 1. हरकत च रौहने आला ।
     2. उन्नति पासै बधने आला । प्रगतिशील ।
 गतिशीलता—स्त्री० गतिशील होने दी स्थिति ।
 गतिहीन—वि० [सं०] जेदे च हरकत नैई रेहदी
     होऐ ।
 गतीड़ा—पु० 1. वरसांती, गोहे चा पैदा होने आला
     इक कीड़ा । ग्रहीड़ा । 2. इक पक्खरू ।
 गती-सती—स्त्री० (कांगड़ी) दाह-संस्कार ।
 गतैहूँड़ा—पु० 1. मुट्टो गतैहूँड़ी । 2. कन्नै च बड़ी
     गेदी गतैहूँड़ी गी कड़ने आला आदमी ।
 गतैहूँड़ी—स्त्री० सेजले थाहर पैदा होने आला इक
     चिट्टे-भूरे रंगे दा निकाजीव ।
 गतोखड़ा—पु० कंधै च बने दा खाना । गदहोकड़ा ।
     तीकड़ा ।
 गत्त—पु० [सं० गर्त] टोआ ।
 ग'त्त—पु० गत्त ।
 गत्तगुद्नु—पु० (अस्सर) शेक कड़ने आला इक
     तरखानका संदर ।
 गत्ता—पु० [सं० गात्रक] लुगदी दियें मतियें तैहीं गी
     जमाइयै बनने आली मुट्टी कागजी-शीट जां
     दफती । काड़बोर्ड ।
 गत्तहाला—पु० गत्त वगैरा कड़ने दा इक संदर ।
 गत्तहोकड़ा—पु० गतोखड़ा ।
 गथ—स्त्री० (कांगड़ी) मार-कुटाई करी होने आली
     दुर्दशा । दुर्गत ।
 गदकाँ—पु० गतका ।
 गदकी—स्त्री० + वि० गदकी ।
 गदगद—वि० [सं० गदगद] कुसै खुशी वगैरा करी
     अति प्रसन्न होई गेदा ।
 गदना—पु० (बसोहली) गटारी जिन्ना इक पक्खरू ।
 गदर—पु० 1. [अ० गद्र] कुसै देसै दी सरकार दा
     तख्ता उल्टने आस्तै होने आली फौजी बगावत जां

विद्रोह । 2. (भद्रवाही) गड़बड़ ।
 मु० गदर पेर्इ जाना=अफरा-तफरी पैदा होई जानी ।
 गदर मचना=गदर पेर्इ जाना ।
 गदर मचाना=अफरा-तफरी पाई देनी ।
 गदर-मदरा—वि० पु० गदरा ।
 गदरा—वि० पु० चितकबरा । त्रटमटा ।
 पु० 1. (रामनगर) मक्के समेत टाँडे दा घाड़ा ।
 2. (पुन्छी) जुआंटड़ा जागत ।
 गदरा-मदरा—वि० पु० गदरा ।
 गदराली—स्त्री० (बम्हाण) रिच्छनी ।
 गदरेटड़ा—पु० गदरेटा ।
 गदरेटी—पु० गदिदयें दा जागत ।
 गदला—पु० गदला । मटेआला ।
 गदलापन—पु० गंदलापन ।
 गदलोना—क्रि० अ० गदला होई जाना ।
 गदा—स्त्री० [सं०] पराने जमाने दा इक हथ्यार ।
     गुरज ।
 गदाई—स्त्री० [फा०] भिक्ख मंगने दा धंदा ।
 गदाईगिर—पु० गदागर ।
 गदाईगिरी—स्त्री० गदाई ।
 गदागद—वि० गदगद ।
 गदागर—पु० [फा०] भिक्ख मंगने आला आदमी ।
     मंगता ।
 गदागरी—स्त्री० गदाई ।
 गदा-धर—पु० [सं०] भगवान विष्णु ।
 गदाम—पु० [अंग० Godown] ओ कमरा जां
     थाहर जित्थे कोई बपारी-माल जमा करियै रख्बेआ
     जंदा ऐ । जियां-मन्यारी दा गदाम ।
 गदाम-कीपर—पु० [अंग०—Keeper] स्टोर-कीपर ।
 गदार—वि० + पु० गदार ।
 गदारी—स्त्री० गद्दारी ।
 गदावरी—स्त्री० [सं० गोदावरी] दक्खनी भारत दी
     इक मशहूर नदी ।
 गदड़ा—पु० गुद्दड वगैरा ।
 गदेटा—पु० गदरेटा ।
 गदेटी—स्त्री० गदरेटी ।
 गदेरन—पु० 1. चंबे दा इक अलाका जित्थे जादातर
     गद्दी लोक रहैदेन । 2. ओ अलाका जेदे च
     गदिदयें दी बस्सोआं होऐ ।

ਗਵੇਲਾ,-ਲਾ—ਪੁੰ [ਹਿੰ] ਰੁਂ ਬਗੈਰਾ ਭਰਿਧੀ ਬਨਾਯਾ
ਗੇਦਾ ਗਦਦਾ ।

ਗਵੈਹ੍ਡਾਂ—ਪੁੰ ਗਤੈਹ੍ਡਾ ।

ਗਵੈਹ੍ਡੀਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਤੈਹ੍ਡੀ ।

ਗਦੋਲਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸਹੋ ਗਦਲਾ ਕਰਨਾ । ਘੜੋਲਨਾ ।

ਗਦੌਡਾਂ—ਪੁੰ ਗਦੌਡਾ ।

ਗਦ੍ਵਕੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਦ੍ਵਿਧੀਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ।

ਵਿ੦ 1. ਗਦ੍ਵਿਧੀਂ ਦਾ । 2. ਗਦ੍ਵਿਧੀਂ-ਸਰਬਵਧੀ ।

ਗਦਨ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਦ੍ਵੀ ਜਾਤਿ ਦੀ ਜਨਾਨੀ ।

ਗਦਰ—ਪੁੰ 1. ਲਤਾਂ, ਬਾਹਮੋਂ ਤੇ ਮੁੰਡੀ ਗੀ ਛੋਡਿਧੀ
ਬਾਕੀ ਦਾ ਸ਼ਰੀਰ । 2. (ਡੂਡ-ਬਸ਼ਟਗਡ) ਜਡੀ-ਵੂਟਿਧੀਂ ਗੀ
ਪੀਹਿਧੀ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਸਫੂਕ ਜਾਂ ਲੇਪ । 3. (ਵਸ਼ਾਗ)
ਖਥੈ ਦਾ ਤਨਾ । 4. (ਭਵਾਹੀ) ਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਮੈਲ ।
5. (ਰਾਮਵਨ) ਪੁਲਟਸ ।

ਗਦਾ—ਪੁੰ 1. [ਹਿੰ] ਰੁਂ ਬਗੈਰਾ ਕਨੇ ਭਰੋਚੇ ਦਾ ਜਾਂ
'ਫੋਮ' ਨਾਂ ਦੇ ਰਖੜੇ ਦਾ ਬਨੇ ਦਾ ਬੱਡਾ ਗਦੇਲਾ ।
2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਲਗ-ਭਗ ਤ੍ਰੀਂ ਮੀਨੈ ਚ ਪਕਕੀ ਜਾਨੇ
ਆਲੀ ਮਕਕੇ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ । 3. (ਡੂਡ-ਬਸ਼ਟਗਡ)
ਖੋਤਾ । ਗਧਾ ।

ਗਦਾਰ—ਵਿ੦ [ਅ੦ ਗਦਾਰ] ਅਪਨੇ ਦੇਸ ਜਾਂ ਜਾਤਿ
ਕਨੇ ਦ੍ਰੋਹ, ਕਰਿਧੀ ਦੁਸ਼ਮਨੈ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਨੇ ਆਲਾ ।
ਪੁੰ ਗਦਾਰੀ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।

ਗਦਾਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਅ੦ ਗਦਾਰੀ] 1. ਗਦਾਰ ਹੋਨੇ ਦਾ
ਮਾਵ । 2. ਦੇਸ ਜਾਂ ਜਾਤਿ ਕਨੇ ਦ੍ਰੋਹ ।

ਗਦ੍ਵੀ—ਪੁੰ 1. [ਸਹੋ ਗਡ਼ਡਰ=ਭਿਡਡ] ਇਕ ਪਾਡੀ
ਜਾਤਿ, ਜੇਹ੍ਡੀ ਭਿਡਡਾਂ ਪਾਲਿਧੀ ਅਪਨਾ ਗੁਜਾਰਾ
ਚਲਾਂਦੀ ਏ । 2. ਗਦ੍ਵੀ ਜਾਤਿ ਦਾ ਆਦਮੀ ।

ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਹਿੰ] 1. ਨਿਕਕਾ ਗਦਦਾ । 2. ਓ ਜਗਹ
ਜਿਥੇ ਗਦ੍ਵੀ ਬਗੈਰਾ ਪਰ ਬੇਹਿਧੀ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ
ਜਾ । ਜਿਧਾਂ-ਹਟਟੀ ਦੀ ਗਦ੍ਵੀ ਪਰ ਬੌਹ੍ਨਾ ।
3. ਸ਼ਿਥਾ-ਪਰਿਪਰਾ ਸਤਾਕ ਥੁਹੋਨੇ ਆਲੀ ਗੁਰੂ-ਪਦਵੀ ।
4. ਰਾਜਸ਼ਾਹਸਤ ।

ਸੁੰ ਗਦ੍ਵੀ ਖੁਹਾਨੀ=ਅਧਿਕਾਰ ਨੇਵੰ ਰੌਹ੍ਨੇ ।

ਗਦ੍ਵੀ ਖੁਸਨੀ=ਕੁਸੈ ਗੀ ਓਦੇ ਉਚਚ ਪਦਵੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੋਂ
ਕੋਲਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ।

ਗਦ੍ਵੀ ਚਲਨੀ=ਸ਼ਿਥਾ-ਪਰਿਪਰਾ ਕਾਧਮ ਰੌਹ੍ਨੀ ।

ਗਦ੍ਵੀ ਪਰ ਬਠਾਨਾ=ਰਾਜਗਦ੍ਵੀ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗਦ੍ਵੀ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਨਾਨਾ ।

ਗਦ੍ਵੀ ਪਰ ਬੌਹ੍ਨਾ=ਰਾਜਗਦ੍ਵੀ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗਦ੍ਵੀ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਨਾ ।

ਗਦ੍ਵੀ ਪਰਾ ਉਤਰਨਾ=ਰਾਜਸ਼ਕਤਿ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੇਵੰ
ਰੌਹ੍ਨੇ ।

ਗਦ੍ਵੀ ਪਰਾ ਤੁਆਰਨਾ=ਰਾਜਸ਼ਕਤਿ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੂਸੀ
ਲੈਨੇ ।

ਗਦ੍ਵੀ ਮਿਲਨੀ ਜਾਂ ਥਹੋਨੀ=ਰਾਜਗਦ੍ਵੀ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗਦ੍ਵੀ
ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਥਹੋਨੇ ।

ਗਦ੍ਵੀਦਾਰ—ਵਿ੦ ਗਦ੍ਵੀ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਗਦ੍ਵੀਦਾਰ ਕੁਸੰਝੀ ।
ਪੁੰ ਕੁਸੈ ਮਠ ਜਾਂ ਮਦਰੈ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਗਦ੍ਵੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ।

ਗਦ੍ਵੀਨਸ਼ੀਨ—ਵਿ੦ [ਹਿੰ + ਫ਼ਾਂ] ਰਾਜਗਦ੍ਵੀ ਪਰ
ਬੈਠੇ ਦਾ ।

ਗਦ੍ਵੀਨਸ਼ੀਨੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਦ੍ਵੀਨਸ਼ੀਨ ਹੋਨੇ ਦਾ ਮਾਵ ।
ਤਲਤ-ਨਸ਼ੀਨੀ ।

ਗਦ੍ਵੇਦਾਰ—ਵਿ੦ ਜੇਦੇ ਪਰ ਗਦਦਾ ਰਖੇ ਦਾ ਹੋਏ ।
ਜਿਧਾਂ-ਗਦ੍ਵੇਦਾਰ ਸੋਕਾ ।

ਗਦ੍ਵੋ—ਪੁੰ ਗਧਾ ।

ਗਦ੍ਵੋ-ਧਾਣਾ—ਪੁੰ ਕਥਾਡੀ ਕੋਲ, ਪਿਟਠੀ ਪਰ ਨਿਕਲਨੇ
ਆਲਾ ਇਕ ਖਤਰਨਾਕ ਫੋਡਾ । 'ਕਾਰਬਕਲ' ।

ਗਦ੍ਧ—ਪੁੰ [ਸਹੋ] ਨਸਰ ।

ਗਦ੍ਧ-ਕਾਵਧ—ਪੁੰ [ਸਹੋ] ਗਦ੍ਧ ਚ ਲਿਖੀ ਗੇਦਾ, ਕਾਵਧ
ਦੇ ਗੁਣੇ ਆਲੀ ਰਚਨਾ ।

ਗਦ੍ਧ-ਸੀਤ—ਪੁੰ [ਹਿੰ] ਗਦ੍ਧ ਚ ਲਿਖੇਆ ਗੇਦਾ ਗੀਤ ।

ਗਦ੍ਧ-ਪਦ੍ਧ—ਪੁੰ [ਹਿੰ] ਨਸਰ ਤੇ ਨਜ਼ਮ ।

ਗਦ੍ਧਾਤਮਕ—ਵਿ੦ [ਸਹੋ] ਗਦ੍ਧ ਚ ਲਿਖੇਆ ਗੇਦਾ ।

ਗਦ੍ਧਾਤਾ—ਪੁੰ (ਬਸੋਹ੍ਲੀ) ਗਤਾਲਾ ।

ਗਦ੍ਧੋਕੜਾ—ਪੁੰ ਕਥੈ ਚ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਤਾਕ ਜਾਂ ਤੌਕੜਾ ।

ਗਦ੍ਧੋਕਨਾਂ—ਪੁੰ ਗਦ੍ਧੋਕੜਾ ।

ਗਦ੍ਧੋਕਵਾਂ—ਪੁੰ (ਅਸਸਰ) ਗਦ੍ਧੋਕੜਾ ।

ਗਦ੍ਧੋਲਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸਹੋ 1. (ਬਸੋਹ੍ਲੀ) ਗਲਹੋਲਨਾ ।
ਜਿਧਾਂ-ਟਲੇ ਗੀ ਜਾਂ ਜਾਨੇ ਗੀ ਗਦ੍ਧੋਲਨਾ ।

2. ਘੜੋਲਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਪਾਨੀ ਗਦ੍ਧੋਲਨਾ ।

ਗਧਰਾ—ਪੁੰ (ਡੂਡ-ਬਸ਼ਟਗਡ) ਗਭਰੁ ਜਾਗਤ ।

ਗਧਾ—ਪੁੰ [ਸਹੋ ਗਦ੍ਵੰਭ; ਪ੍ਰਾਂ ਗਦ੍ਵਹ] 1. ਖੋਤਾ ।
2. (ਲਾਕਣਿਕ) ਗਧੇ ਆਂਗਰ ਸੂਰ੍ਖ ਆਦਮੀ ।

ਗਧਾਪਨ—ਪੁੰ [ਹਿੰ] ਬੇ-ਬਕੂਫੀ । ਸੂਰ੍ਖਤਾ ।

ਗਧੁੰਬਲ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਇਕ ਬੂਟਾ ਜੇਦੇ ਚਾ ਗੁੰਦ ਨਿਕਲਦਾ ਏ ।
ਗਝੈਬਲ ।

ਗਧੁੰਬਲ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਧੁੰਬਲ ।

ਗਧੈੜਾ—ਪੁੰ ਗਤੈਹ੍ਡਾ ।

ਗਧੈੜੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਤੈਹ੍ਡੀ ।

ਗਧੋਕੜਾ—ਪੁੰ ਗਦ੍ਧੋਕੜਾ ।

गंधोकना—पु० गद्होकडा ।
 गंधोलना—क्रि० स० गद्होलना ।
 गन—पु० (बलौर) इक किसमै दा कोडा । गन्न ।
 गनक—पु० (पाडरी) गंधक ।
 गनका—स्त्री० [हिं० गणिका] बेसवा । कंजरी ।
     पु० (मझालता) हिंड ।
 गनकी—वि० (पाडरी) गंधकी ।
 गननु—क्रि० स० (पोगली) गिनना ।
 गनलाडी—स्त्री० (कांगड़ी) कमांद टुकने आला इक
संदर । टोका ।
 गना—वि० पु० (पाडरी) गंदा ।
 गनाई—स्त्री० गिनने दा कम्म ते उस कम्मै दी मजूरी ।
 गनाइ—पु० (अस्सर) गणैङ ।
 गनाना—क्रि० स० [हिं० गिनाना] गिनने दा कम्म
कुसै कने जां कुसै कोला कराना ।
 गनावा—वि० पु० गिनने जां गनाने आला ।
 गनाह—पु० गुनाह् । जियां—गनाह् करना ।
     स्त्री० सप्पै दी इक खतरनाक किसम ।
 गनाह्-गार—वि० गुनाह्-गार ।
 गनाह्-गारी—स्त्री० गुनाह्-गारी ।
 गनी—वि० [अ० गनी] ऐसे आला ।
 गनीम—वि० [अ० गनीम] दुश्मन । शत्रु । हरीफ ।
     प्र०—जिन्नी बस्त गनीम दी, सब खोही, छपैली ।
     (लो० गो०)
 गनीमत—स्त्री० [अ० गनीमत] 1. प्रतिकूल स्थिति च
थोड़ी संदोखजनक जां खुशी दी गल्ल । प्र०—जागत
परतोई आया इयै गनीमत समझो । 2. लड़ाई
च दुश्मनै कोला खोहते दा माल । जियां—माले-
गनीमत ।
 गनूदगी—स्त्री० [फ़ा० गुनूदगी] खमार ।
 गनूना—पु० गड़ी दा हारन । प्र०—मोटरए मारेआ
गनूना हो । (लो० गी०)
 गनेरी—स्त्री० [हिं० गडेरी] गन्ने गी छिलियै उसदा
कट्टेआ गेदा इंच-सारा इक टोटा । बहु० गनेरिया ।
 गनेही—स्त्री० (रामनगर) गण (भौर) बठालने आस्तै
घरे च बनाया गेदा थाह्-र । गणै दी गेही ।
 गनेठी—स्त्री० ओ लकड़ी जेदे च एह्-र्ण फिट्-ठ
कीती दी होंदी ए ।
 गनैङ—पु० (रामनगर) गणैङ ।
 गनोआना—क्रि० स० गिनने दा कम्म कुसै टूए राहें

कराना ।
 गनोना—क्रि० अ० गिनेआ जाना । जियां—बोट गनोने ।
 गनोली—स्त्री० (रामनगर) गण जां भौरै दी मक्खी ।
 गनौड़ा—पु० गंदौड़ा ।
 गन्द—पु० गंद ।
 गन्द-गतूड़—पु० गंद-गतूड़ ।
 गन्द-गदूड़—पु० गंद-गतूड़ ।
 गन्दगी—स्त्री० गंदगी ।
 गन्द-पलाइ—उभ० गंद-बलाइ ।
 गन्दपुना—पु० गंदपुना ।
 गन्द-बलाइ—उभ० गंद-बलाइ ।
 गन्दम—स्त्री० गंदम ।
 गन्द-मन्द—पु० गंद-मन्द ।
 गन्दमी—वि० गंदमी ।
 गन्दल—स्त्री० गंदल ।
 गन्दला—वि० पु० गंदला ।
 गन्दलापन—पु० गंदलापन ।
 गन्दा—वि० पु० गंदा ।
 गन्दाई—स्त्री० गुंदाई ।
 गन्दाना—क्रि० स० गुंदाना ।
 गन्दापन—पु० गंदापन ।
 गन्दा-बरोजा—पु० गंदा-बरोजा ।
 गन्दा-मन्दा—वि० पु० गंदा ।
 गन्दाल—वि० गंदाल ।
 गन्दाला—पु० गंदाला ।
 गन्दो—वि० (गोजरी) गंदा ।
 गन्दोखड़—पु० (अस्सर) गतोखड़ा ।
 गन्दोना—क्रि० अ० गंदोना ।
 गन्दोलना—क्रि० स० गंदोलना ।
 गन्दौड़ा—पु० गंदौड़ा ।
 गन्ध—स्त्री० गंध ।
 गन्धक—पु० गंधक ।
 गन्धकी—वि० गंधकी ।
 गन्धर्ब—पु० गंधर्ब ।
 गन्धर्ब—पु० गंधर्ब ।
 गन्धर्बपुरी—स्त्री० गंधर्बपुरी ।
 गन्धर्ब-व्याह—पु० गंधर्ब-व्याह् ।
 गन्धर्बराज—पु० गंधर्बराज ।
 गन्धर्बलोक—पु० गंधर्बलोक ।
 गन्धर्बविद्या—स्त्री० गंधर्बविद्या ।

गंधवंवेद—पु० गंधवंवेद ।
 गंधवंसंगीत—पु० गंधवंसंगीत ।
 गंधर्वी—स्त्री० गंधर्वी ।
 गंधवति—स्त्री० + वि० स्त्री० गंधवति ।
 गंधा-बरोजा—पु० गंधा-बरोजा ।
 गंधार—पु० गंधार ।
 गंधारी—स्त्री० गंधारी ।
 गंधाल—वि० गंधाल ।
 गंधाला—पु० गंधाला ।
 गन्न—पु० [सं० गण्डक] मनुक्खै दे ढारै पर निकलने
     आला इक चाकीदार फोड़ा । गड़ ।
     स्त्री० (बलौर) कुसै बड़े रुखै दा भारा डाह्ला ।
     जियां-बड़ी दी गन्न ।
 ग'न्न—स्त्री० [अंग० Gun] 1. तोफ । 2. बंदूक ।
 ग'न्न-पौडर—पु० [अंग०—Powder] तोफ वर्गेरा
     दा बरुद ।
 ग'न्न-कायर—पु० [अंग०—Fire] बंदूकै जां तोफै
     वर्गेरा दा फायर ।
 ग'न्न-मेटल—पु० [अंग०—Metal] त्रामा ते जरत
     मलाइयै बनाई गेदी इक धात ।
 ग'न्नर—पु० [अंग० Gunner] तोफची ।
 गन्ना—पु० [प्रा० गंडे ; सं० काण्ड] इक पोरीदार
     पौदा, जेदे रसै दा गुड़ वर्गेरा बनाए ए ।
 गन्नी—स्त्री० 1. अक्खी दा ख'लका कुअंस । 2.
     [अंग० Gunny] पटसन दा मुट्टा टाट । 3. (हुड़-
     बसतगढ़) कुदरती वर्फू दा बनाए दा गोलू । 4.
     (रजौरी) मक्कै दी पूणी ।
 गन्नी-बैग—पु० [अंग०—Bag] पटसन दा बोरा ।
 गन्हल—पु० (पाड़ी) गंदा आदमी ।
     वि० गंदा ।
 गन्हाई—स्त्री० आठा गु'न्नने दा कम्म ते उस कम्मै
     दी मजूरी ।
 गन्हाना—क्रि० स० गु'न्नने दा कम्म कुसै कन्ने जां
     कुसै कोला कराना ।
 गन्हार—स्त्री० (गुल-गलावगढ़) स्थूल ।
 गन्हेल—पु० (कांगड़ी) ग'रने दी लवकड़ी दा तेल ।
 गन्हेला—स्त्री० गंडेल ।
 गन्होना—क्रि० स० 'गु'न्नना' क्रिया दा कर्मवाच्य
     रूप । गु'न्नेआ जाना ।
 गप—स्त्री० गप ।

गपड़-चौथाँ—स्त्री० फजूल दी गप्प-शप ।
 गप-शप—स्त्री० गप्प-शप ।
 गपा-गप—क्रि० वि० [हिं०] (खाने च) तौल करते
     होई । जियां-गपा-गप कड़ाह् खाई जाना ।
 गपाल-अट्ठेआँ—स्त्री० गपाल-अष्टमी ।
 गपाल-अश्टमी—स्त्री० [सं० गोपाल अष्टमी] कत्ते
     म्हीने दे शुकल पक्खै दी अश्टमी, जिस दिन सनातनी
     हिंदू गमें दा पूजन करदे न ।
 गपिया—वि० पु० + पु० गप्पी ।
 गपो-गप—क्रि० वि० गपा-गप ।
 गपोड़—वि० + पु० गपौड़ ।
 गपोड़-सैंक्ख—वि० + उभ० गपौड़-सैंक्ख ।
 गपोड़िया—वि० पु० + पु० गपौड़िया ।
 गपौड़—वि० गप्पां मारने आला । गप्पी ।
     पु० गपौड़ा ।
 गपौड़न—वि० स्त्री० गप्पां मारने आली ।
     स्त्री० गपौड़न जनानी ।
 गपौड़-सैंक्ख—वि० गप्पां मारने आला । गपौड़ी ।
     गप्पी । लपौड़-सैंक्ख ।
     उभ० गप्पी मनुक्ख ।
 गपौड़ा—पु० 1. बड़डी गप्प । जियां-गपौड़े छोड़ने ।
     2. गप्पां घड़ने आला आदमी ।
     वि० पु० गप्पी । गपौड़ ।
 गपौड़िया—वि० पु० गप्पी ।
     पु० गप्पी आदमी ।
 गपौड़ी—वि० गप्पी ।
     पु० गप्पी मनुक्ख ।
 गपौड़ेबाजी—वि० बड़डा गप्पी ।
 गपौड़ेबाजी—स्त्री० 1. गप्पां मारने दी क्रिया ।
     2. गप्पां मारने दी आदत ।
 मु० गप्प छोड़नी=1. शोशा छोड़ना । 2. टर
     मारनी ।
 गप्प मारनी=1. वे-सिर-पैरै दी गल्ल करनी ।
     2. गप्प-शप करनी ।
 गप्प घड़नियाँ=अपने कोला झूठे किस्से जोड़ने ।
 गप्पां लानियाँ=दौं जां मते जनें दा किट्ठे होइयै
     इद्धरा-उद्धरा दियां गल्लां करनियाँ ।
 गप्प-छड़पी—स्त्री० गप्प-शप ।
 गप्पड़—पु० बड़डी गप्प ।
 गप्पन—वि० स्त्री० गप्पां घड़ने आली ।

ਸਤੀਂ ਗਪਣ ਜਨਾਨੀ ।
ਗਣ-ਸਾਧ-ਪਿ—ਸਤੀਂ ਮਨ ਪਰਚਾਨੇ ਆਸਟੈ ਕੀਤੀ ਜਾਨੇ
 ਆਲੀ ਤਾਂਹੀਂ-ਤੁਆਂਹੀਂ ਦੀ ਗਲਲ-ਵਾਤ ।
ਗਣਪੀ—ਵਿ੦ 1. ਮਨ-ਘੜਤ ਗਲਾਂ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।
 ਗਪਿਆ । 2. ਫੌਡਾ ਮਾਰਨੇ ਆਲਾ । ਫੌਡੀ ।
 ਪੁੰ ਗਪਾਂ ਘੜਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ । ਗਪਿਆ ।
ਗਪੂਟੇਸ਼ਨਾਂ—ਪੁੰ ਗਪ-ਸਾਧ ।
ਗਫਾ—ਪੁੰ [ਹਿੰ] ਬਡਾ ਗ੍ਰਾਹ । ਜਿਧਾਂ-ਮਿਟਠੇ ਭੱਜੈ
 ਦੇ ਗਫੇ ਮਾਰਨੇ ।
 ਸੁੰ ਗਫਾ ਖਲਾਨਾ = ਸ਼ੈਲ ਤਗਡਾ ਗੁਜ਼ਾ-ਮੋਡਾ ਦੇਨਾ ।
 ਗਫਾ ਖਲੋਨਾ = ਤਗਡੀ ਰਿਖਵਤ ਲੈਂਤੀ ਜਾਨੀ ।
 ਗਫਾ ਖਾਨਾ = ਰਿਖਵਤ ਲੈਨੀ ।
 ਗਫਾ ਚਢਾਨਾ = ਰਿਖਵਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂ ਲੈਂਤੀ ਜਾਨੀ ।
 ਗਫਾ ਚਢਾਨਾ ਜਾਂ ਚਾਢਨਾ = ਸ਼ੈਲ ਤਗਡੀ ਰਿਖਵਤ
 ਦੇਨੀ ।
 ਗਫਾ ਤੋਲਨਾ = ਕੋਈ ਬਡੀ ਜਾਂ ਭੱਡੀ ਗਾਲ ਦੇਨੀ ।
 ਗਫਾ ਦੇਨਾ = ਰਿਖਵਤ ਦੇਨੀ ।
 ਗਫਾ ਲਗਨਾ = 1. ਅਚਾਨਕ ਫਾਯਦਾ ਪੁੱਜਨਾ ।
 2. ਰਿਖਵਤ ਛਹੀਨੀ ।
 ਗਫੇ ਲਾਨੇ = ਰਿਖਵਤ ਖਾਨੀ ।
ਗਫੂ—ਪੁੰ ਖਪੂ । ਸਹੰਡ ।
ਗਫੂੰ—ਪੁੰ ਗਫੂ ।
ਗਫੋ-ਗਫ—ਕਿੰਦੀ ਵਿ੦ ਤੌਲੇ-ਤੌਲੇ ਤੇ ਬੱਡੇ ਗ੍ਰਾਹੋਂ ।
 ਗਪ-ਗਪ ।
ਗਫ—ਵਿ੦ [ਅੰ ਗਫਸ] ਘਨੀ ਬੁਨਤਰੈ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—
 ਗਫ ਕਾਫਡਾ ।
 ਪੁੰ (ਪਾਡਰੀ) ਮਕਖਨ ।
ਗਫਲਤ—ਸਤੀਂ [ਅੰ ਗਫਲਤ] 1. ਲਾ-ਪਰਵਾਹੀ ।
 2. ਕੁਤਾਹੀ ।
 ਸੁੰ ਗਫਲਤਾ ਦੀ ਨੰਦਰਾ ਸੌਨਾ = ਅਤਿ ਲਾ-ਪਰਵਾਹੀ
 ਚ ਰੈਹੁਨਾ ।
ਗਫਲਤਜ਼ਦਾ—ਵਿ੦ [ਅੰ—ਫਾ੦ ਜ਼ਦ] ਬੇ-ਖਵਰ ।
 ਲਾ-ਪਰਵਾਹੁ ।
ਗਫਾਰ—ਵਿ੦ [ਅੰ ਗਫਕਾਰ] ਦਿਆ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।
 ਦਿਆਲੁ ।
 ਪੁੰ ਖੁਦਾ ।
ਗਫਾਰਾਂ—ਪੁੰ ਗਵਾਰ ।
ਗਫਟੈ—ਕਿੰਦੀ ਵਿ੦ (ਰਜ਼ੀਰੀ) ਨਿਸ਼ਚਰਨੇ ਪਰ । ਪ੍ਰੋ—
 ਕਨਕਾਂ ਗਫਟੈ ਆਈ ਗੇਡਿਆਂ ਨ ।
ਗਬੜੀਂ—ਸਤੀਂ ਕੌਡੀ ਨਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ।

ਗਬੜੀ—ਸਤੀਂ (ਭਵਾਹੀ) ਭਿੜਾ ਦਾ ਮਾਦਾ ਬਚਚਾ ।
ਗਬੜੂ—ਪੁੰ (ਭਵਾਹੀ) ਭਿੜਾ ਦਾ ਨਰ ਬਚਚਾ ।
ਗਬਨ—ਪੁੰ [ਅੰ ਗਬਨ] ਸਪੁਰੀ ਚ ਥਹੋਏ ਦੇ ਧਨੈ ਬਗੈਰਾ
 ਗੀ ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਬ ।
ਗਬਰ—ਪੁੰ 1. (ਕਾਂਗਡੀ) ਰਾਤੀਂ ਦਾ ਖੀਰਲਾ ਪੈਹੂਰ ।
 2. (ਪਾਡਰੀ) ਘਮੰਡ ।
ਗਬਲਾਂ—ਵਿ੦ ਪੁੰ ਗਭਲਾ ।
ਗਬਦਨ—ਪੁੰ ਗੋਵਦਨ ।
ਗਬਦਨ-ਧਾਰੀ—ਪੁੰ ਵਿ੦ ਗੋਵਦਨ-ਧਾਰੀ ।
ਗਬਦਨ-ਪਰਵਤ—ਪੁੰ ਗੋਵਦਨ-ਪਰਵਤ ।
ਗਬਦਨ-ਪੂਜਾ—ਸਤੀਂ ਗੋਵਦਨ-ਪੂਜਾ ।
ਗਬਲਾਂ—ਵਿ੦ ਪੁੰ ਗਭਲਾ ।
ਗਬਾਡੀਂ—ਪੁੰ ਗੁਹਾਡੀ ।
ਗਬਾਰ—ਪੁੰ [ਅੰ ਗੁਵਾਰ] ਹਵਾ ਚ ਤੱਡਾ ਮਿਟੀ-
 ਘਟਾ ।
 ਸੁੰ ਮਨੈ ਦਾ ਗਬਾਰ ਕਡਨਾ = ਜਿਸ ਗਲੈ ਦਾ ਦੁਖ
 ਜਾਂ ਸਲਲ ਹੋਏ ਓਦੇ ਬਾਰੇ ਚ ਜੀ ਖੋਲਿਯੈ ਗਲ ਕਰੀ
 ਲੈਨੀ ।
ਗਬਾਰਾ—ਪੁੰ ਗੁਵਾਰਾ ।
ਗਬਾਰੀ—ਸਤੀਂ ਨਹੂਰ-ਗਬਾਰੀ ।
ਗਬਿਦਾਂ—ਪੁੰ ਗੋਵਿਦ ।
ਗਬਿਦਿਸ਼ਾਂ—ਪੁੰ ਗੋਵਿਦਿਸ਼ਾਂ ।
ਗਬੀ—ਸਤੀਂ (ਗਦਕੀ) ਭਿੜ ।
ਗਬੁ—ਪੁੰ (ਗਦਕੀ) ਭਿੜੈ ਦਾ ਬਚਚਾ । ਮੇਮਨਾ ।
 ਲੇਲਾ ।
ਗਵਵ—ਪੁੰ 1. [ਸੁੰ ਗਵਵ] ਗਵਾ ਦਾ ਦੁਢ, ਦੇਹੀ ਤੇ ਧਧੋ
 ਬਗੈਰਾ । ਜਿਧਾਂ-ਪੰਜ ਗਵਵ ।
ਗਵਡੀ—ਸਤੀਂ (ਅਸ਼ਚਰ) ਭਿੜਾ ਦਾ ਮਾਦਾ ਬਚਚਾ ।
ਗਵਨ—ਵਿ੦ ਸਤੀਂ (ਅਸ਼ਚਰ) ਗਵਨ ।
ਗਵਵਰਾਂ—ਵਿ੦ + ਪੁੰ ਗਵਭਰ ।
ਗਵਵਰੁ—ਵਿ੦ + ਪੁੰ (ਪੋਗਲੀ) ਗਭਲਾ ।
ਗਵਵੀਂ—ਸਤੀਂ (ਭਵਾਹੀ) ਭਿੜ-ਕਵਕਰੀ ।
ਗਵਭ—ਪੁੰ ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਮੱਝ ਜਾਂ ਮੱਝਾਟਾ ।
ਗਵਭਨ—ਵਿ੦ ਸਤੀਂ [ਸੁੰ ਗਵਭਨੀ] ਧਨ ਪੇਦੀ । ਸੂਨੇ
 ਆਲੀ । ਜਿਧਾਂ-ਗਵਭਨ ਗੌ ।
ਗਵਭਨਾ—ਕਿੰਦੀ ਸੁੰ (ਮੱਝਾਲਤਾ) ਖੜੂਰੀ ਦੇ ਲੀਹੁਕੇ ਕੂਟੇ
 ਗੀ, ਓਦੇ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲੇ ਗੁਦੇ-ਅਸਟੈ ਕਾਪਣਾ ।
ਗਵਭਰ—ਵਿ੦ [ਹਿੰ ਗਵਭਰ] ਜੇਵੇ ਕੋਲ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਹੋਨ ।
 ਜਿਧਾਂ-ਗਵਭਰ ਸਾਮ੍ਰਾਈ ।
 ਪੁੰ 1. ਮਾਲਦਾਰ ਆਦਮੀ । 2. ਸੁਟਾ-ਤਾਜਾ ਸ਼ਕਾਰ ।

3. ਕੁਸੈ ਚੀਜੈ ਦਾ ਮਝਾਟਲਾ ਹਿੱਸਾ ।
 ਸੁ੦ (ਕੋਈ) ਗਵਭਰ ਮਾਰਨਾ—ਮਤਾ ਮਾਲ ਹੁਥ ਆਨਾ ।
 ਖੁ੦ ਮਾਰਨਾ ਤਾਂ ਗਵਭਰ, ਜੇਦੇ ਕਨੇ ਰੱਜੈ ਟਵਰ, ਨੇਈ
 ਤਾਂ ਕਰੀ ਲੈਨਾ ਸਭਵਰ—ਮਾਹੂ, ਕੋਈ ਖਤਰੇ ਆਲਾ
 ਜਾਂ ਮਾਡਾ ਕਮਮ ਕਰੈ ਤਾਂ ਓਦੇ ਕੋਲਾਹੋਨੇ ਆਲੇ
 ਮਨਾਸਵ ਲਾਹੁ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਵੀ ਲਾਈ ਲੈ ।
 ਗਵਭਰ ਮਾਲ—ਪੁ੦ ਕੀਮਤੀ ਮਾਲ ।
 ਗਵਭਰ ਸਾਮ੍ਮੀ—ਪੁ੦ ਸੁਟਟੀ ਸਾਮ੍ਮੀ ।
 ਗਵਭਾ—ਪੁ੦ [ਸੰਭ ਗਮ] 1. ਗਲੀਚੇ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ।
 2. ਕੁਸੈ ਚੀਜੈ ਦਾ ਦਰਧਾਨੀ ਹਿੱਸਾ । ਮੰਝ । ਜਿਧਾਂ—
 ਤਲਾਡ ਦਾ ਗਵਭਾ ; ਸ਼ਤੀਰੈ ਦਾ ਗਵਭਾ । 3. (ਮਝਾਲਤਾ)
 ਖੜ੍ਹੂਰੀ ਦਾ ਪਟਠਾ । 4. (ਮਝਾਲਤਾ) ਖੜ੍ਹੂਰੈ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤੇ
 ਹਿੱਸੇ ਚਾ ਨਿਕਲਨੇ ਆਲਾ ਸਿਟਠਾ ਗੁਢਾ, ਜਿਸਗੀ
 ਖਾਦਾ ਜਂਦਾ ਏ ।
 ਗਵਮੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਧਾਨੈ ਜਾਂ ਕਨਕੈ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਕੁਂਗਲਾ ਸਿਟਾ ।
 ਗਵਮੈ—ਕਿ੩ ਵਿ੦ ਮਝਾਟੈ । ਦਰਸਧਾਨ ਚ । ਵਣਕਾਰ ।
 ਮੰਝ । ਜਿਧਾਂ—ਗਵਮੈ ਵੈਹੁਨਾ ।
 ਗਮ—ਪੁ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਗਮ ।
 ਗਮਭੁੰ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਖੂਬੁੰ] ਚਢੀ ਜੁਆਨੀ ਆਲਾ ।
 ਜੁਆਨ ।
 ਪੁ੦ ਜੁਆਨ ਆਦਮੀ ।
 ਗਮਭੁੰਪੁੰਨਾ—ਪੁ੦ 1. ਗਮਭੁੰ ਹੋਨੇ ਦੀ ਅਵਸਥਾ । 2. ਗਮਭੁੰ
 ਆਂਗਰ ਸਭਾਂ-ਸ਼ਵਾਤਮ ।
 ਗਮਭਲਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਦਰਸਧਾਨ ਆਲਾ । ਮਝਾਟਲਾ । ਜਿਧਾਂ—
 ਗਮਭਲਾ ਮਕਾਨ ।
 ਗਮੀਰ—ਵਿ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਗਮੀਰ ।
 ਗਮ—ਪੁ੦ [ਅ੦ ਗਮ] 1. (ਮਨੈ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲਾ) ਗੈਂਹੁੰ ਰਾ
 ਦੁਖ । ਜਿਧਾਂ—ਮਕਾਨ ਜਲੀ ਜਾਨੇ ਦਾ ਗਮ । 2. ਸਦਮਾ ।
 ਜਿਧਾਂ—ਪੁਤਰ ਮਰਨੇ ਦਾ ਗਮ ।
 ਸੁ੦ ਗਮ ਗਲਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹੋਨਾ—ਕੋਈ ਐਸਾ ਕਮਮ
 ਕਰਨਾ ਜੇਦੇ ਕਨੇ ਮਨੈ ਪਰ ਪੇਦਾ ਭਾਰ ਹੌਲਾ ਹੋਈ ਜਾ ।
 ਗਮੈਂ ਜਾਂ ਢੁਕੋਂ ਦਾ ਪਹਾੜ ਤ੍ਰੁਟੀ ਪੈਨਾ—ਇਕਦਮ
 ਕਾਇਟ-ਕਸਾਲੀ ਪੈਈ ਜਾਨੇ ।
 ਗਮਕ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਹਿ੦] 1. ਸਹੀਤ ਚ ਇਕ ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਥਮਾਂ ਫੂਈ
 ਸ਼੍ਰੁਤਿ ਪਰ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । 2. ਤਵਲੇ ਦੀ ਸੂਂਜਦਾਰ
 ਮਥੁਰ ਅਵਾਜ਼ ।
 ਗਮਕਨਾ—ਕਿ੩ ਅ੦ [ਹਿ੦] ਗੁੰਜ ਪੈਦਾ ਹੋਨੀ ।
 ਗਮਕਾ—ਪੁ੦ (ਅਤਸਰ) ਸਰਾਖ ।
 ਗਮਖਾਰ—ਵਿ੦ [ਅ੦—ਫਾ੦ ਖਵਾਰ] ਫ੍ਰਾਂ ਦੀ ਪੀਡ
 ਬੁਜ਼ਕਨੇ ਆਲਾ । ਹਮਦਰੰ ।

ਪੁ੦ ਹਮਦਰੰ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
 ਗਮਖਾਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਮਖਾਰ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਗਮਖੋਰ—ਵਿ੦ [ਅ੦—ਫਾ੦ ਖੋਰ] ਅਪਨਾ ਗਮ ਕੁਸੈ
 ਕਨੇ ਨੇਈ ਬੁਹਾਸਰਨੇ ਆਲਾ ।
 ਪੁ੦ ਅਪਨਾ ਗਮ ਕੁਸੈ ਕਨੇ ਨੇਈ ਬੁਹਾਸਰਨੇ ਆਲਾ
 ਆਦਮੀ ।
 ਗਮਖੋਰਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ + ਪੁ੦ ਗਮਖੋਰ ।
 ਗਮਖੋਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਮਖੋਰ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਵਿ੦ ਸ਼੍ਰੀ੦ 'ਗਮਖੋਰਾ' ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ-ਲੁਣ ।
 ਗਮਗੀਨ—ਵਿ੦ [ਅ੦ + ਫਾ੦] ਗਮੈ ਚ ਝੁਕੇ ਦਾ ।
 ਗਮਗੀਨੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਮਗੀਨ ਹੋਨੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ।
 ਗਮਗੁਸਾਰ—ਵਿ੦ + ਪੁ੦ [ਅ੦ + ਫਾ੦] ਗਮਖਾਰ ।
 ਗਮਗੁਸਾਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਮਖਾਰੀ ।
 ਗਮਜ਼ਦਗੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਮਜ਼ਦਾ ਰੌਹਨੇ ਵੀ ਸਥਤਿ ।
 ਗਮਜ਼ਦਾ—ਵਿ੦ [ਅ੦—ਫਾ੦ ਜਦ:] ਗਮੈ ਦਾ ਮਾਰੇ ਦਾ ।
 ਗਮਟੋਨਾ—ਕਿ੩ ਅ੦ (ਰਾਮਨਗਰ) ਨਿਸ਼ਸਰਨੇ ਪਰ ਆਏ
 ਦੇ ਹੋਨਾ ।
 ਗਮਟੋਲਾ—ਪੁ੦ ਸ਼ਰੀਰੈ ਪਰ ਵਨੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਬੱਡੀ
 ਗਿਲਟੀ ।
 ਗਮਟੋਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਨਿਕਕਾ ਗਮਟੋਲਾ ।
 ਗਮਟੋਕੁੰ—ਪੁ੦ ਨਿਕਕਾ ਗਮਟੋਲਾ ।
 ਗਮਟਹੋਲਾ—ਪੁ੦ ਗਮਟੋਲਾ ।
 ਗਮਟਹੋਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਮਟੋਲੀ ।
 ਗਮਟਹੋਲੂ—ਪੁ੦ ਗਮਟੋਲੂ ।
 ਗਮਨ—ਪੁ੦ [ਸੰਭ] ਚਲਨੇ ਜਾਂ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਗਮਨਾ—ਕਿ੩ ਅ੦ (ਪੁਨਛੀ) ਗੁਆਚਨਾ । ਗੁਸ਼ੀ ਜਾਨਾ ।
 ਗਮਨਾਕ—ਵਿ੦ [ਅ੦ + ਫਾ੦] ਗਮ ਜਾਂ ਸ਼ੋਕ ਪੈਦਾ
 ਕਰਨੇ ਆਲਾ । ਦਰੰਨਾਕ ।
 ਗਮਨਾਕੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਮਨਾਕ ਹੋਨੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ।
 ਗਮਨਾਗਮਨ—ਪੁ੦ [ਸੰਭ] ਜਾਨੇ ਤੇ ਔਨੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਧਾ ।
 ਗਮਯੋਂਡ—ਵਿ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਗਮਜ਼ਦਾ ।
 ਗਮਲਾ—ਪੁ੦ [ਹਿ੦] ਫੁਲੋਂ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਬੂਟੇ ਲਾਨੇ ਆਸਟੈ
 ਲੌਹੁ ਕੀ ਵਾਲਟੀ ਵੀ ਸ਼ਕਲੀ ਦਾ ਮਿਤੀ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਖਾਸ
 ਭਾਂਡਾ ।
 ਗਮਲਾਨਸਾਂਡ—ਵਿ੦ [ਹਿ੦ + ਫਾ੦ ਨੁਮਾ] ਗਮਲੇ ਵੀ
 ਸ਼ਕਲੀ ਦਾ ।
 ਗਮਾਂਡ—ਪੁ੦ (ਪੁਨਛੀ) ਗੁਆਂਡ ।
 ਗਮਾਂਟਨ—ਸ਼੍ਰੀ੦ (ਪੁਨਛੀ) ਗੁਆਂਟਨ ।
 ਗਮਾਂਫੀ—ਪੁ੦ (ਪੁਨਛੀ) ਗੁਆਂਫੀ ।
 ਗਮਾ-ਗਮ—ਪੁ੦ ਝਮਨੀ ਕਨੇ ਭਾਰ ਟਲਾ ਧੋਨੇ ਵੀ

ਜਾਂ ਕੁਸੈ ਦੇ ਸ਼ਾਰੀਰੈ ਪਰ ਗਰਮੁਤੇ ਪੌਨੇ ਦੀ ਛੇਡ੍। ਜਿਧਾਂ—
ਦੁਹਾਥਡੇਂ ਕਨੇ ਗਮਾ-ਗਮਾਂ ਠੁਆਲਨਾ।

ਗਮਾਨ—ਪੁੰ [ਫਾਂ ਗੁਮਾਨ] 1. ਅਭਿਮਾਨ। ਘਮਣਦ।
ਜਿਧਾਂ—ਹਉ ਦਾ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਦਾ ਗਮਾਨ। 2. ਸ਼ਕ।
ਆਂਸ਼ਕ। ਪ੍ਰੋ-ਪੁਤਰ ਮੈਂ ਚੌਰ ਨਿਕਲਗ ਇਸ ਗਲਲਾ
ਦਾ ਕੁਸੈ ਗੀ ਗਮਾਨ ਗੈ ਨੇਵੀਂ ਹਾ।

ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸਾਨੈ ਤੇ ਗਮਾਨੈ ਦਾ ਬੈਰ—ਜੇਹੁੰਡਾ ਗਮਾਨ ਕਰਗ
ਓਦਾ ਸਾਨ ਜ਼ਹਰ ਘਟਗ।

ਗਮਾਨਨ—ਵਿ੦ ਸਤੀਂ ਗਮਾਨ ਕਰਨੇ ਆਲੀ।

ਗਮਾਨਾ—ਕ੍ਰਿੰ ਸੁੰ [ਪੁਲੀ] [ਹਿੰਦ ਗੰਵਾਨਾ] ਗੁਆਨਾ।

ਗਮਾਨੀ,-ਨੀ—ਵਿ੦ [ਹਿੰਦ ਗੁਮਾਨੀ] ਗਮਾਨ ਕਰਨੇ
ਆਲਾ।

ਗਮਾਰਾਂ—ਵਿ੦ + ਪੁੰ ਗੁਆਰ।

ਗਮਾਇਤਾ—ਪੁੰ [ਫਾਂ ਗੁਮਾਇਤਾ] 1. ਕੁਸੈ ਸ਼ਾਹੁਕਾਰੈ ਬਗੈਰਾ
ਦਾ ਸੁਖਤਾਰ ਜਾਂ ਅੰਜੰਟਾ। 2. (ਬਲੌਰ) ਸਾਮ੍ਰਾਈ।

ਗਮਾਇਤਾਗਿਰੀ—ਸਤੀਂ ਗਮਾਇਤੇ ਦਾ ਕਮਮ ਜਾਂ ਔਹੁੰਦਾ।

ਗਮਾਸਤਾਂ—ਪੁੰ ਗਮਾਸਤਾ।

ਗਮਾਸਤਾਗਿਰੀ—ਸਤੀਂ ਗਮਾਸਤਾਗਿਰੀ।

ਗਮੀ—ਸਤੀਂ [ਅੰ ਗਮੀ] 1. ਗਮ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਵੀ
ਹਾਲਤ। ਜਿਧਾਂ-ਗਮੀ ਕਾਰਣ ਲਿਸ੍ਸੇ ਹੋਈ ਜਾਨਾ।
2. ਸਾਤਮਦਾਰੀ। ਜਿਧਾਂ-ਗਮੀ ਆਲੇ ਘਰ ਬਸੋਂਸ
ਕਰਨ ਜਾਨਾ।

ਗਮੀਰ—ਵਿ੦ ਗਮੀਰ।

ਗਮੀਰਤਾ—ਸਤੀਂ ਗਮੀਰਤਾ।

ਗਮੰਨਾ—ਕ੍ਰਿੰ ਅੰ 1. (ਕਾਂਗਡੀ ; ਮਜ਼ਾਲਤਾ) ਸਨੈ ਗੀ
ਭਾਨਾ ਜਾਂ ਪਸੰਦ ਅੰਨਾ। 2. (ਪੁਲੀ) ਗੁਆਚਨਾ।

ਗਮਮ-ਗੂਰ—ਪੁੰ [ਅਂਗੋ ਗੁਮੂਰ] ਰਵਡੇਂ ਦਾ ਲਗਮਾ
ਭੂਟ।

ਗਮਮੋ-ਗਮ—ਕ੍ਰਿੰ ਵਿ੦ ਗਮਮੋ-ਗਮਮ।

ਗਮਮੋ-ਗਮਮ—ਕ੍ਰਿੰ ਵਿ੦ ਗਮਾ-ਗਮ ਦੀ ਛੇਡ੍ ਕਰਦੇ ਹੋਈ।

ਗਨ੍ਹੂਰਾਂ—ਵਿ੦ ਸਤੀਂ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਸਗ਼ਰਹਰ।

ਗਨ੍ਹੂਰੀ—ਵਿ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਸਗ਼ਰਹਰੀ।

ਗਨ੍ਹੂਰੂ—ਵਿ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਸਗ਼ਰਹਰ।

ਗਮੀਰ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਜਮਹੀਰੀ।

ਮਧਾ—ਪੁੰ [ਸੰਝੋ] ਵਿਹਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚ ਓਂ ਪ੍ਰਸਿਦਧ ਸਥਾਨ
ਜਿਥੋਂ ਸਨਾਤਨੀ ਹਿੰਦੂ ਪਿੰਡ-ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਨ। ਇਸੈ
ਆਹੁੰ ਪਰ 500 ਈਂ ਪੂਰ੍ਬ ਗੈਤਮ ਬੁਢੁ ਨੇ ਤਪਸਥਾ
ਕਰਿਏ ਯਾਨ ਪ੍ਰਾਣ ਕੀਤਾ ਹਾ।

ਮੁੱਲ ਗਥਾ ਕਰਨੀ—ਗਥਾ ਜਾਇਥੈ ਪਿੰਡ-ਪਾਨੀ ਕਰਨਾ।

ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਜੋ ਗਥਾ ਜੀ ਗੇਆ ਓਂ ਗੇਆ = ਭਲੋਕੇ ਸਮੇਂ ਚ

ਜਿਸਲੈ ਗਡਿੜਧਾਂ ਨੇਵੀਂ ਹਿਥਾਂ ਗਥਾ ਜੀ ਗੇਵੇ ਆਦਮੀ ਦੇ
ਪਰਤੋਨੇ ਵੀ ਸੇਵ ਢਾਂਚਾ-ਡੋਲ ਰੱਹ੍ਹ ਵੀ ਹੀ।

ਗਥਾਡ੍—ਪੁੰ (ਪਾਡਰੀ) ਗੋਹੁੰਡ੍।

ਗਥੀ—ਪੁੰ (ਕਮਹਾਗ) [ਸੰਝੋ ਗਥ] ਘਰ।

ਗਰਟੰਡੀ—ਸਤੀਂ [ਅਂਗੋ Guarantee] ਕੁਸੈ ਗਲਲੈ ਜਾਂ
ਚੀਜ਼ ਵਾਰੈ ਦਿਤੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਜਕੀਨਦਹਾਨੀ।

ਗਰਟੰਡੀਗੁਦਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰ [ਅਂਗੋ—ਫਾਂ ਗੁਦੇ] ਜੇਦੀ ਗਰਟੰਡੀ
ਦਿਤੀ ਗੇਦੀ ਹੋਏ।

ਗਰਥਥਾਂ—ਗੈਲਥ।

ਗਰਕ—ਵਿ੦ [ਅੰ ਗਰਕ] 1. ਡੁਵੀ ਗੇਦਾ (ਜ਼ਹਾਜ
ਵੰਗੀਰਾ)। ਜਿਧਾਂ-ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਫਾਨੈ ਚ ਜ਼ਹਾਜ ਗਰਕ
ਹੋਨਾ। 2. ਨਸ਼ਟ। ਬਰਵਾਦ। ਜਿਧਾਂ-ਸ਼ੈਹੁੰ ਗਰਕ
ਹੋਨਾ। 3. (ਲਾਕਾਣਿਕ) ਗਲਤਾਨ। ਜਿਧਾਂ-ਸੋਚੇਂ ਚ
ਗਰਕ ਹੋਏ ਦੇ ਹੋਨਾ।

ਗਰਕਜਾਨਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰ ਗਰਕ ਜਾਨੇ-ਜੋਗ। ਪ੍ਰੋ-ਕੈਸਾ
ਗਰਕਜਾਨਾ ਜਾਗਤ ਏ !

ਪੁੰ ਇਕ ਗਲ। ਪ੍ਰੋ-ਗਰਕਜਾਨਾ ਨੇਵੀਂ ਹੋਏ ਤਾਂ।

ਗਰਕਾ—ਪੁੰ (ਡੁਡੂ-ਬਸੰਤਗਢ੍) ਖੇਤਰੈ ਦਾ ਓਂ ਥਾਹੁੰ
ਜਿਥੋਂ ਹਾਲ ਬਾਹੁੰਦੈ ਮੌਕੇ ਹਲਲ ਨੇਵੀਂ ਪੁਜੀ ਸਕੇ।

ਵਿ੦ ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਭਾਰਾ। ਬਜਨਦਾਰ।

ਗਰਕਾਵ—ਵਿ੦ [ਅੰ ਫਾਂ ਗਾਕਾਬਿ] ਪਾਨੀ ਚ ਡੁਵੀ ਗੇਦਾ।

ਗਰਕਾਬੀ—ਸਤੀਂ ਗਰਕਾਵ ਹੋਨੇ ਵੀ ਹਾਲਤ।

ਗਰਕਾਬੀਂ—ਸਤੀਂ ਗਰਕਾਬੀ।

ਗਰਕੀ—ਸਤੀਂ ਗਰਕ ਹੋਨੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਾਂ ਸਥਤਿ।

ਮੁੱਲ ਗਰਕੀ ਪੌਨੀ=ਕੁਸੈ ਦੇ ਬੁਰਾ ਕਮਮ ਕਰਨੇ ਪਰ
ਰੋਹੈ ਦਾ ਕਥਨ।

ਗਰਖੋਡ੍—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਪਥਾਏ ਦੇ ਗਲਾਂਦੀ ਗੰਡ, ਜੇਹੁੰਡੀ
ਦੂਵੀਂ ਲਡੀ ਦੀ ਥੁੰਡੀ ਚ ਪਰੋਈ ਜਂਦੀ ਏ।

ਗਰ-ਗਰ—ਪੁੰ 1. ਚਿਕਕਡ੍ ਜਾਂ ਗਾਰ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਵੀ
ਸਥਤਿ। ਪ੍ਰੋ-ਵਰਖਾ ਕਨੇ ਬੇਹੁੰਡੈ ਗਰ-ਗਰ ਹੋਆ
ਕਰਦਾ ਏ। 2. ਜਖਮ ਮਤਾ ਗਲੀ ਜਾਨੇ ਵੀ ਸਥਤਿ।

ਪ੍ਰੋ-ਓਦੇ ਹਥੋਂ ਗੀ ਗਰ-ਗਰ ਹੋਏ ਕਰਦਾ ਏ।

3. ਕੀਡੇਂ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਮਤੀ ਸਲਥਾ ਚ ਪੈਂਦਾ ਹੋਈ ਜਾਨੇ
ਵੀ ਸਥਤਿ। ਜਿਧਾਂ-ਕੀਡੇਂ ਦਾ ਗਰ-ਗਰ ਹੋਨਾ।

ਗਰਗਲ—ਪੁੰ [ਹਿੰਦ ਗਲਗਲ] ਜਮਹੀਰੀ ਵੀ ਜਾਤਿ ਦਾ
ਇਕ ਬੂਟਾ ਤੇ ਤਸਦਾ ਫਲ।

ਗਰਗਲੀ—ਵਿ੦ 1. ਗਰਗਲੈ ਦਾ। ਜਿਧਾਂ-ਗਰਗਲੀ ਚਾਰ।
2. ਗਰਗਲੈ ਵੀ ਕਿਸਮੈ ਦਾ। ਜਿਧਾਂ-ਗਰਗਲੀ ਨਿਵੂ।

ਗਰਗਾਬੀ—ਸਤੀਂ [ਫਾਂ ਗੁਰਗਾਬੀ] ਬਗੈਰ ਤਸਮੇ ਆਲੇ
ਖੂਟੈ ਵੀ ਇਕ ਕਿਸਮ।

गरचे—अव्य० अगरचे ।
 गरज—स्त्री० गर्ज ।
 गरजाँ—स्त्री० गरज ।
 मु० गरज पैनी जां बनी जानी—कुसैं गोचरी
 मददी दी लोड़ पेई जानी ।
 खु० गरज दा मुल्ल होंदा ऐ—अपनी गरज आस्तै
 आदमी सब किश करदा ।
 गरज—स्त्री० [अ० गरज] 1. मतलब । 2. लोड़ ।
 जरूरत ।
 गरज-गवरजाँ—स्त्री० गरज ।
 गरज-गुड़क—स्त्री० गर्ज-गुड़क ।
 गरजांगो—वि० गरजमंद ।
 गरजन—स्त्री० गर्जन ।
 गरजनाँ—वि० स्त्री० गरजमंद ।
 गरजना—क्रि० अ०+स्त्री० गर्जना ।
 गरजना-गुड़कना—क्रि० अ० गर्जना-गुड़कना ।
 गरजनेत—वि० (पाडरी) गर्जने आला ।
 गरजमंद—वि० [अ०+क्रा०] जिसी कोई गरज
 होए । जरूरतमंद ।
 गरजमंदी—स्त्री० गरजमंद होने वी स्थिति ।
 गरजमन—वि० (पाडरी) गरजमंद ।
 गरजा—पु० (पाडरी) त्रशूल । गजा ।
 गरजाल—पु० मक्कड़ी दा जाला । गरड़जाला ।
 गरजाल—पु० (भद्रवाही) गरजाल । गरड़जाला ।
 गरजाला—पु० गरजाला ।
 गरजीाँ—वि० गरजमंद ।
 गरजूँ—वि० गरजमंद ।
 गरजू—स्त्री० (कांगड़ी) बदले वी गर्ज ।
 गरजूलीाँ—स्त्री० जजूली ।
 गरड—पु० 1. लीलड़ी नां दा इक पक्खरू ।
 2. घराटे गी चलाने आला लक्कड़ी जां लोहे दा
 चक्कर, जेहँड़ा आपूं पानी दे जोरें चलियै घराटे दे
 उपरले पैहूनै गी फेरदा ऐ ।
 गरडँ—पु० गरड़ ।
 गरड़-गरड—पु० इक खास अवाज ।
 गरड़जाल—पु० मक्कड़ी दी जाति दा इक जीव ते उस
 जीवै दा जाल ।
 गरड़जाला—पु० गरड़जालै दा बुने दा जाल ।
 गरड़-पराणाँ—पु० गरड़-पुराण ।
 गरड़फंधीाँ—वि० स्त्री० तित्तरफंधी ।

गरड़-मरड़ा—वि० पु० गदर-मदरा । त्रटमटा ।
 गरड़ा—वि० पु० गरड़-मरड़ा ।
 पु० गरड़-मरड़ा पशु ।
 गरड़ना—क्रि० अ० डरै जां दुखै कारण करलाना ।
 गरड़ा-मरड़ा—वि० पु० त्रटमटा ।
 गरड़—पु० चारखाना कंबल ।
 ग'रना—पु० (कांगड़ी) ग'रना ।
 गरद—स्त्री० गर्द ।
 गरदखोर—वि० गर्दखोर ।
 गरदखोरा—वि० पु० गर्दखोर ।
 गरद-गबार—पु० गर्द-गबार ।
 गरद-घटटा—पु० गर्द-घटटा ।
 गरदन—स्त्री० गर्दन ।
 गरदन-तोड़—वि० गर्दन-तोड़ ।
 गरदश—स्त्री० गर्दश ।
 गरदशजदा—वि० गर्दशजदा ।
 गरदशी—वि० गर्दशी ।
 गरदा—पु० गर्दा ।
 गरदान—स्त्री० व्याकरण दे स्थावे शब्दे दी कारकी
 रूप-रचना ।
 गरदानना—क्रि० स० 1. कुसैं चीजै गी बार-बार
 धोखना । 2. शैल मलदन चाढ़नी ।
 गरदालू—पु० गर्दालू ।
 गरदैना,—न्ना—पु० (गूल-गलाबगढ़) धूड़ । सुखल ।
 गरदो-गबार—पु० गर्दो-गबार ।
 गरदौर—पु० [फा० गिर्दावर] मैहूकमा माल दा,
 पटवारिये कोला उपर इक औहूदेदार ।
 गरदौरन—स्त्री० गरदौरै दी घरै-आली ।
 गरदौरी—स्त्री० 1. सरकारी तीरै पर फसलै दा होने
 आला अंदराज । 2. गरदौरै दा औहूदा ते ओदा
 कम्म ।
 गरधारी—पु० गिरधारी ।
 गरना—क्रि० अ० [सं० गलन] मते पक्कियै सड़न
 लगी पीना । जियां-(क) अंव गरने । (ख) फोड़ा
 गरना ।
 मु० गरी उट्ठना=पाके बर्गरा कन्ने सड़ी जाना ।
 ग'रना—पु० इक जंगली फल ते उसदा बृटा ।
 गरनाल—स्त्री० चैड़े मूँहैं दी इक खास तोफ ।
 गरनेड—पु० [अंग० Grenade] हृत्यै कन्ने सुटेबा
 जाने आला इक निकाम बंब । हृत्यगोला ।

गरनैठी—स्त्री० ग'रने दी बसाठी जाँ लक्कड़ी ।
 गरन्हेल—पु० (कांगड़ी) ग'रने दी लवकड़ी दा तेल ।
 गरन्हैठ—पु० (मझालता) ग'रने दी मुट्टी लवकड़ी ।
 गरन्हैठी—स्त्री० (गुल-गलावगड़) गरनैठी ।
 गरबं—पु० गर्ब ।
 गरबा—पु० इक गुजराती लोक-नाच ।
 गरबीदा—वि० पु० [फ़ा० गरबीदः] कुसै दे गुणें दा
     प्रशंसक ।
 गरबीला—वि० पु० 1. घमंडी । सगरुर । 2. रोहू-ब-
     दार ।
 गरभ—पु० गर्भ ।
 गरभकाल—पु० गर्भकाल ।
 गरभकोश—पु० गर्भकोश ।
 गरभगृह—पु० गर्भगृह ।
 गरभ-धात—पु० गर्भ-धात ।
 गरभ-धाती—वि० स्त्री० + वि० गर्भ-धाती ।
 गरभजात—वि० गर्भजात ।
 गरभजून—स्त्री० गर्भजून ।
 गरभ-धारण—पु० गर्भ-धारण ।
 गरभनाड़ी,—नाल—स्त्री० गर्भनाड़ी ।
 गरभनाशक—वि० गर्भनाशक ।
 गरभ निरोधक—वि० गर्भरोक ।
 गरभन्ती—स्त्री० (कांगड़ी) गर्भन्ती ।
 गरभपात—पु० गर्भपात ।
 गरभपातक,—न—वि० गर्भपातक ।
 गरभपाती—वि० स्त्री० + वि० गर्भपाती ।
 गरभमास—पु० गर्भमास ।
 गरभरोक—वि० गर्भरोक ।
 गरभलच्छन—पु० गर्भलच्छन ।
 गरभवती—वि० गर्भवती ।
 गरभवास—पु० गर्भवास ।
 गरभस्थ—वि० गर्भस्थ ।
 गरभस्त्राव—पु० गर्भस्त्राव ।
 गरभहृत्या—स्त्री० गर्भहृत्या ।
 गरभधान—पु० गर्भधान ।
 गरभाशय—पु० गर्भाशय ।
 गरम—वि० गर्म ।
 गरम कपड़ा—पु० गर्म कपड़ा ।
 गरम-खुशक—वि० गर्म-खुशक ।
 गरम-गरम—वि० गर्म-गर्म ।

गरमजोशी—स्त्री० गर्मजोशी ।
 गरमटाकू—पु० (वम्हाग) गर्मटाकू ।
 गरम-तर—वि० गर्म-तर ।
 गरमबाज़—वि० गर्मबाज़ ।
 गरमवाजी—स्त्री० गर्मवाजी ।
 गरममजाज—वि० गर्ममजाज ।
 गरममजाजी—स्त्री० गर्ममजाजी ।
 गरम मसाला,—ल्ला—पु० गर्म मसाला ।
 गरम-सरद—वि० गर्म-सर्द ।
 गरमा—पु० [फ़ा० गर्मा] गर्मी दा मोसम ।
 गरमाई—स्त्री० 1. (छुहारे, बदाम, काजू वगैरा)
     शरीरै च गर्मी पैदा करी देने आला मेवा बगैरा ।
     जियां—गरमाइयां खानियां । 2. गरमैश ।
 गरमा-गरम—वि० तत्ता-तत्ता । गर्म-गर्म ।
 गरमो-गरमी—स्त्री० गरमो-गरमी ।
 गरमाना—क्रि० स० [हि०] शरीरै वगैरा गी गर्म
     करना । जियां-धुपा बेहियै जिदू गी गरमाना ।
 क्रि० अ० 1. गर्म होना । जियां-धुपा बौहूने करी
     जिद गरमानी । 2. गवै वगैरा दा बेगना ।
 मु० तली गरमानी—रिश्वत जाँ गुञ्ज देनी ।
 गरमायश—स्त्री० गरमैश ।
 गरमाला,—ल्ला—पु० सीमैट्टी जाँ मिट्टी दे पलस्तरै
     गी सफाई देने आला, राजड़े दा इक संदर ।
 गरमा-सरदी—स्त्री० गरमो-गरमी ।
 गरमाहृट—स्त्री० थोड़ी गर्मी मजूद होने दी हालत ।
     तपश ।
 गरमियां—स्त्री० वहू० गर्मियां ।
 गरमी—स्त्री० गर्मी ।
 गरमी-सरदी—स्त्री० गर्मी-सर्दी ।
 गरमुत्ता—पु० कासमां मुक्का जाँ धुसमुन्ना ।
 गरमु'त्ता—पु० गरमुत्ता ।
 गरमैश—स्त्री० शरीरै दी गर्मी, निगद जाँ भखन ।
 गरम्मो-गरमी—स्त्री० कुसै गल्लै पर दौं धड़े दा तैशा
     च आई जाने दा भाव ।
 गरमोलाई—पु० गरमाला ।
 गरमो-सरदी—स्त्री० गरमो-गरमी ।
 गरमो-लद्दी—स्त्री० गरमो-गरमी ।
 गरमोत्तूर्ण—पु० निकका गमटोला ।
 गरल—पु० [स०] जैहूर ।
 गरलोडी—स्त्री० गरलहोडी ।

ਗਰਲਹੋਡੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० । ਹਲਲਾ-ਸ਼ੇਰੀ ਕਨ੍ਨੇ ਕੀਤੇ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਕਸਮੈ ਦੇ ਮੌਕੇ, ਗਾਧਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਥਰਮ-ਪੀਤ ।

ਗਰਵਾਲਾ—ਪੁ ० (ਪੁਨਛੀ) ਫੁਖ ਪ੍ਰਕਟ ਕਰਨੇ ਆਸਤੈ ਸਤੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕੋਂ ਦਾ ਕਿਟਠਾ ਰੋਜ਼-ਬਾਨ ।

ਗਰਸਨਾਂ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ ० ਗ੍ਰਸਨਾ ।

ਗਰਸਾਲ—ਵਿ ० ਪਰਾਨਾ ਹੀਵੀ ਜਾਨੇ ਕਰੀ ਫੈਨੇ ਜਾਂ ਭੁਜ਼ਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤੀ ਚ ਪੁਜ਼ੀ ਰੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਗਰਸਾਲ ਕੋਠੀ ; ਗਰਸਾਲ ਸ਼ਤੀਰ ।

ਗਰਸਾਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਗਾਰ ਤੇ ਸੇਜਲ੍ਹ ਆਲਾ ਥਾਹੁੰ ।

ਗਰਸਾਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਗਰਸਾਲ ਹੋਨੇ ਵੀ ਦਸ਼ਾ ।

ਗਰਾਂ—ਵਿ ० [ਫਾ ० ਗਿਰਾਂ] 1. ਸੈਂਹੁੰਗਾ । 2. ਨਾ-ਗਵਾਰ ।

ਸੁ ० ਗਰਾਂਡ ਗੁਜਰਨਾ = ਨਾ-ਗਵਾਰ ਸੇਹੀ ਹੋਨਾ ।

ਗਰਾਂਡ-ਕਦਰ—ਵਿ ० [ਫਾ ०—ਅ ० ਕਦਰ] ਜੇਦੀ ਵਡੀ ਕਦਰ ਹੀਏ ।

ਗਰਾਂਡ-ਕੀਮਤ—ਵਿ ० [ਫਾ ०—ਕੀਮਤ] ਬਡੇ ਸੁਲੱਲੇ ਦਾ ।

ਗਰਾਂਟੀਂ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਗਰਟੀ ।

ਗਰਾਂਡੀਲ—ਵਿ ० [ਹਿ ०] ਬਡੇ ਉਚਚੇ-ਲਮ੍ਮੇ ਡੀਲ-ਡੈਲ ਆਲਾ । ਗਡੀਲ ।

ਗਰਾਂਡ-ਵਾਰ—ਵਿ ० [ਫਾ ०] ਬੋਝਲ ।

ਗਰਾਈ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਰਖਲ ਵਗੈਰਾ ਗਰਾਨੇ ਦਾ ਕਸਮ ਤੇ ਤਥਾਂ ਕਸਮੈ ਵੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ।

ਗਰਾਜ—ਪੁ ० [ਅਂਗ ० Garage] ਮੋਟਰ ਵਗੈਰਾ ਰਖਨੇ ਦਾ ਸ਼ੈਂਡ੍ਡ ।

ਗਰਾਡ—ਪੁ ० ਸ਼ਰੀਰੀ ਵੀ ਚਮਡੀ ਪਰ ਪੇਵੇ ਫ੍ਰੇਸਟ ਜਾਂ ਚਟਾਕ ।

ਗਰਾਡ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਮਿਟ੍ਟੀ ਦਾ ਚੀਕਨਾਪਨ ।

ਗਰਾਡਾ—ਵਿ ० ਪੁ ० ਜੇਦੇ ਚ ਗਰਾਡ ਹੀਏ । ਜਿਧਾਂ—ਗਰਾਡਾ ਖੇਤਰ ।

ਗਰਾਡਾਪਨ—ਪੁ ० 1. ਗਰਾਡਾ ਹੋਨੇ ਵੀ ਸਿਥਤਿ । 2. ਗਰਾਡ ।

ਗਰਾਡੀ ਮਿਤੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਖਾਸ ਚੀਕਨੀ ਮਿਤੀ ।

ਗਰਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ ० [ਹਿ ० ਗਿਰਾਨਾ] 1. ਡਗਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਧਿਕਕਾ ਵੈਇਧੀ ਜਾਗਰੂ ਗੀ ਗਰਾਨਾ । 2. ਖੜੀ ਚੀਜ਼ ਵਗੈਰਾ ਗੀ ਪੁਟਿਵੈ ਜਾਂ ਕਪਿਵੈ ਢਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚਕਾਂਥਾ ਗਰਾਨਾ । 3. (ਲਾਕਣਿਕ) ਆਦਰ ਵਗੈਰਾ ਘਟਾਨੇ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਨਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਕੁਝੀ ਗੀ ਕੁਝੀ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਚ ਗਰਾਨਾ ।

ਗਰਾਨੀ,—ਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਫਾ ० ਗਿਰਾਨੀ] ਸੰਹਗਾਈ ।

ਗਰਾਨੀ—ਪੁ ० (ਅਸ਼ਵਰ) ਗਰਾਈ ਜਾਂ ਕਪਾਈ ਦਾ ਕਸਮ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।

ਗਰਾਸੀ—ਵਿ ० [ਫਾ ० ਗਿਰਾਸੀ] ਸਮਾਨਤ ।

ਗਰਾਸੀਨਾਸਾ—ਪੁ ० [ਫਾ ०—ਨਾਸਾ] ਕੁਝੀ ਆਦਰਜੋਗ ਆਦਸੀ ਦਾ ਖਤ-ਪਤਤਰ ।

ਗਰਾਰਾ—ਪੁ ० 1. [ਫਾ ० ਗਾਰਾਰ] ਗਲੇ ਗੀ ਸਾਫ਼ ਕਰਨੇ ਆਸਤੈ ਕੀਤੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ, ਗਰਮ ਪਾਨੀ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਇਕ ਚਾਲਲੀ ਵੀ ਕਰੁਲੀ । ਵਹੁ ० ਗਰਾਰੇ । 2. [ਹਿ ०] ਚੁਲ੍ਹੇ ਪੈਂਚੋਂ ਆਲਾ ਇਕ ਜਨਾਨਾ ਲਾਵਾ ।

ਗਰਾਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਅਂਗ ० Gear] ਮਥੀਨੇ ਵਗੈਰਾ ਚ ਵਰਤੋਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਦੰਦੇਦਾਰ ਗੋਲ ਪੁਰਾਗ ।

ਗਰਾਵਟ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਹਿ ० ਗਿਰਾਵਟ] 1. ਅਖਲਾਕੀ ਤੌਰੈ ਪਰ ਪਿਰੇ ਵੇ ਹੋਨੇ ਵੀ ਦਸ਼ਾ । 2. (ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਵ ਵਗੈਰਾ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲਾ) ਮੰਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਭਾਵ ਚ ਗਰਾਵਟ ਆਨੀ ।

ਗਰਾਸਨਾਂ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ ० ਗ੍ਰਸਨਾ ।

ਗਰਾਹੀ—[ਉਚਚਾਰਣ : ਗਰਾਹੁੰ + ਈ] ਸਤ੍ਰੀ ० 1. ਉਘਰਨੇ ਜਾਂ ਬਸੂਲ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ—ਗਰਾਹੀ ਕਰਨੀ । 2. [ਸੋ ० ਗ੍ਰਾਸ] ਨਿਕਕਾ ਗ੍ਰਾਹੁੰ ।

ਗਰਾਹੁੰ—ਪੁ ० ਗ੍ਰਾਹੁੰ ।

ਗਰਾਹੁੰ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਗਰਾਹੁੰ ।

ਗਰਾਹੁੰ—ਵਿ ० ਪੁ ० ਗਰਾਹੁੰ ।

ਗਰਾਹੁੰਡਾਪਨ—ਪੁ ० ਗਰਾਹੁੰਡਾਪਨ ।

ਗਰਾਹੁੰਡੀ ਮਿਤੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਗਰਾਹੁੰਡੀ ਮਿਤੀ ।

ਗਰਾਹੁੰਨਾ—ਕ੍ਰਿ ० ਸ ० ਗਰਾਹੀ ਕਰਨੀ ।

ਗਰਾਹੁੰਲ—ਲੂ—ਪੁ ० (ਕਾਂਗਡੀ) ਗੋਹੁੰਡੀ ।

ਗਰਿੰਗ—ਪੁ ० (ਗੂਲ-ਗਲਾਵਗਨ) ਡੀਗ-ਪਡੀਂਗੀ ਲਕਕਡੀ ।

ਗਰਿਟਨ—ਸਤ੍ਰੀ ० + ਵਿ ० ਗਿਟਨ ।

ਗਰਿਟਨ-ਕ—ਵਿ ० ਗਿਟਨ-ਭਰ ।

ਗਰਿਟਨ-ਭਰ—ਵਿ ० ਗਿਟਨ-ਭਰ ।

ਗਰਿਟਨ-ਸਾਰ—ਵਿ ० ਪੁ ० ਗਿਟਨ-ਭਰ ।

ਗਰਿਟਨ-ਨਹਾਈ—ਵਿ ० ਪੁ ० ਗਿਟਨ-ਭਰ ।

ਗਰਿਠਿਲਿਧਾਈ—ਵਿ ० ਪੁ ० + ਪੁ ० ਗਿਠਮਿਠਾ ।

ਗਰਿਠਿਲਿਥਾਈ—ਵਿ ० ਪੁ ० + ਪੁ ० ਗਿਠਮਿਠਾ ।

ਗਰਿਠਿਲੁਥਾਈ—ਵਿ ० ਪੁ ० + ਪੁ ० ਗਿਠਮਿਠਾ ।

ਗਰਿਠਿਵੁਹੁੰ—ਵਿ ० ਪੁ ० + ਪੁ ० ਗਿਠਮਿਠੂ ।

ਗਰਿਥਤ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਫਾ ० ਗਿਰਿਫ਼ਤ] ਪਕਡ । ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਪੁਲਸਾ ਆਲੇ ਵੀ ਗਰਿਥਤ ਚ ਆਨਾ । (ਖ) ਗਰੀਬੀ ਵੀ ਗਰਿਥਤ ਚਾ ਨਿਕਲਨੇ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ।

ਗਰਿਫ਼ਤਾਰ—ਵਿ ० ਗਿਰਿਫ਼ਤਾਰ ।

ਗਰਿਫ਼ਤਾਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਗਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ।

ਗਰਿਸ਼ਾ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਸੋ ०] ਗੈਰਵਗਲਾਲੀ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਮਹਤਵ । ਸੈਂਹੁੰਸਾ ! ਪ੍ਰੋ-ਸਗਵਦੁਗੀਤਾ ਵੀ ਬਡੀ

<p>गरिमा ऐ ।</p> <p>गरियाचारी—स्त्री० गिरेआचारी ।</p> <p>गरियानां—क्रि० अ० गिरेआना ।</p> <p>गरिश्ट—वि० पचने च सकील । जियां—गरिश्ट भोजन ।</p> <p>गरी—स्त्री० 1. [सं० गुलिका ; प्रा० गुड़िया] नारियल दे अंदरै दी गिरी । 2. ठूठी । 3. (रजौरी) धाने दे दस्से गड्ढे दा फेरे ।</p> <p>गरी-छुहारा—पु० गरी ते छुहारा ।</p> <p>गरीड़—स्त्री० गरुड़ । डीक ।</p> <p>गरीड़ा—पु० नाजोजै दी शकली दा इक पौदा ते ओदा काले रंगै दा बीड़ ।</p> <p>गरीड़ी—स्त्री० (वसोहूली) वेआ नां दा इक पक्खरू ।</p> <p>गरीढ़ा—पु० गरहीड़ा ।</p> <p>गरीब—वि० [अ० गरीब] जेदे पल्लै पैसा-धेला नेई होऐ ।</p> <p>पु० 1. गरीब आदमी । 2. (लाक्षणिक) बचैरा आदमी । प्र०—इस गरीबै गी की मारदे ओ ?</p> <p>खु० गरीब कब्जे, अमीर लक्खे—गरीब थोड़े च दी गजारा करी लैदा ऐ पर अमीरै गी अपना ठाठ कायम रखने आस्तै मता धन लोड़दा ऐ ।</p> <p>गरीबे रोजे रखेह, दिन बड़े होए—साधन-हीन गी गैं-गैं पर औख दिक्खनी पौंदी ऐ ।</p> <p>गरीबै गी खुदा दी मार—गरीबै गी जीवनै च बिपतां गैं भोगनियां पौंदियां न ।</p> <p>गरीबखाना,-ना—पु० [अ०-फ्रा० खानः] नग्रता दे तैरै पर अपने घरै आस्तै वरतेआ जाने आला इक शब्द ।</p> <p>गरीब-गुरवा—पु० [अ०—गुरवा] गरीब लोक ।</p> <p>गरीबड़ा—वि० पु० गरीवना ।</p> <p>गरीबनवाज—वि० [अ०-फ्रा० नवाजः] गरीबे पर देशा करने आला । दीन-दयालु ।</p> <p>गरीबना—वि० पु० 1. सम्मना । जरू । 2. संकोची सभाऽ आला ।</p> <p>गरीबनिवाज—वि० गरीवनवाज ।</p> <p>गरीबनुआज—स्त्री० (पैहैले समे च) कुसी निककी जाति दे आदमी पासेआ बड़ी जाति दे आदमी गी कीती जाने आली बंदगी ।</p> <p>वि० गरीबनवाज ।</p> <p>गरीबपरवर—वि० [अ०—फ्रा० पर्वर] गरीबे दी पालमां करने आला ।</p>	<p>गरीबपरवरी—स्त्री० गरीबपरवर होने दा भाव ।</p> <p>गरीबमार—स्त्री० कुसै कमजोर जां गरीब आदमी पर कीता जाने आला जां होने आला जुलम, वे-न्याई जां अत्याचार ।</p> <p>गरीबमारी—स्त्री० गरीबमार ।</p> <p>गरीबान—पु० [हिं०] गिरेबान ।</p> <p>गरीबाना,-ना—वि० पु० गरीबी दे मतावक होने जां कीते जाने आला ।</p> <p>गरीबी—स्त्री० [अ० गरीबी] गरीब होने दी हालत । गुरवत ।</p> <p>गरीबी तौर—क्रि० वि० गरीबी दी स्थिति दे मतावक ।</p> <p>गरीबी-मीरी—स्त्री० गरीबी ते अमीरी ।</p> <p>गरीरनां—क्रि० स० गूरना । जियां-चंड गरीरनी ।</p> <p>गरीला,-ला—पु० [अंग० Gorilla] 1. छापेमार सपाही । 2. अफरीका दे जंगले च पाया जाने आला इक बन-माहूनू ।</p> <p>गरीला जंग—स्त्री० [अंग०+फ्रा०] ओ जंग जेदे च गरीले अर्थात् छापेमार सपाही हिरसा लैन ।</p> <p>गरीला फौज—स्त्री० [अंग०—अ० फौज] गरीले जां छापामारे दी फौज ।</p> <p>गरीसाँ—स्त्री० ग्रीस ।</p> <p>गरीस-ग'न्नाँ—स्त्री० ग्रीस-ग'न्न ।</p> <p>गरुड़—पु० [सं०] पुराणे मतावक श्री विष्णु दा वाहन, वाजै दी जाति दा इक पक्खरू ।</p> <p>गरुड़-केतु—पु० श्री कृष्ण, जिदे ध्वजै पर गरुड़ दा नशान ऐ ।</p> <p>गरुड़-गामी—पु० गरुड़-वाहन ।</p> <p>गरुड़-ध्वज—पु० [सं०] 1. भगवान विष्णु । 2. ओ झांडा जेदे उपर गरुड़ दी मूरत बनी दी होऐ ।</p> <p>गरुड़-पुराण—पु० [सं०] ठाहरै पुराणे चा इक पुराण ।</p> <p>गरुड़-वाहन—पु० गरुड़ दी सुआरी करने आले भगवान् विष्णु ।</p> <p>गरुचनाहाँ—क्रि० स० गिल्ला करना । सेड़ना ।</p> <p>गरुड़—स्त्री० इकै डीक लाने दा भाव ।</p> <p>गरुड़—पु० (वम्हाग) रुक्खै दे तने दा ओ थाहर जित्युआं डाहैले खिडे दे होंदे न ।</p> <p>गरुब—वि० [अ० गुरुब] घरोते दा । घरोई गेदा ।</p> <p>गरुर—पु० [अ० गुहर] घमंड । अभिमान ।</p> <p>गरुरता—स्त्री० गरुर ।</p> <p>गरुरताई—स्त्री० गरुर ।</p>
---	--

गरुरन—विं स्त्री० मगरुर ।
 गरुरना—क्रि० अ० गरुर जां घमंड करना ।
 गरुरी—विं गरुर करने आला । मगरुर ।
 गरेआचारी—स्त्री० गिरेआचारी ।
 गरेआना—क्रि० अ० गिरेआना ।
 गरेजाँ—पु० गुरेज ।
 गरेजा—पु० (बम्हाग) गिर्झ । इलड़ ।
 गरेडी—स्त्री० 1. बेआ नां दा पक्खरू । 2. चिड़ी ।
 गरेवान—पु० गिरेवान ।
 गरेनाँ—क्रि० स० गेरना ।
 गरैचड—विं (राष्ट्रनगर) कमजोर शरीर आला ।
 लिस्सा । माचड़ ।
 गरैटी—स्त्री० गरंटी ।
 गरैटीशुदा—विं गरंटीशुदा ।
 गरैढ—स्त्री० गराढ़ ।
 गरैढा—विं पु० गराढा ।
 गरैढापन—पु० गराढापन ।
 गरैढी मित्ती—स्त्री० गराढी मित्ती ।
 गरैही—विं ग्रैही ।
 गरैहै—पु० ग्रैह ।
 गरैहैगति—स्त्री० ग्रैहैगति ।
 गरैहैगोचर—पु० ग्रैहैगोचर ।
 गरैहैचककर—पु० ग्रैहैगति ।
 गरैहैचाल—स्त्री० ग्रैहैचाल ।
 गरैहैजोग—पु० ग्रैहैजोग ।
 गरैहैड—स्त्री० गराढ़ ।
 गरैहैडा—विं पु० गराढा ।
 गरैहैडापन—पु० गराढापन ।
 गरैहैडी मित्ती—स्त्री० गराढी मित्ती ।
 गरैहैण—पु० ग्रैहैन ।
 गरैहैदरिश्टी—स्त्री० ग्रैहैद्रिश्टी ।
 गरैहैदशा—स्त्री० ग्रैहैदशा ।
 गरैहैन—पु० ग्रैहैन ।
 गरैहैनछत्तर—पु० ग्रैहैनछत्तर ।
 गरैहैशान्ति—स्त्री० ग्रैहैशान्ति ।
 गरोंगी—विं अक्सर मांदा रौहैने आला ।
 पु० अक्सर मांदा रौहैने आला आदमी ।
 गरोझ—पु० सप्पै दी शकली दी इक लम्मी मच्छी ।
 गरोड़—पु० (राष्ट्रनगर) गरड़जाल ।
 गरोड़ा—पु० (पुळी) चोट बगैरा लगने कारण सिरै

पर बनने आला गमटोला जां रोड़ा ।
 गरोल—स्त्री० सिरै चा जूआं कड़ने आस्तै दित्ती
 जाने आली फरोल जां रोल ।
 गरोलना—क्रि० स० 1. उच्चे बगैरा कन्ने चु'ली च
 कोले गी फरोलना । 2. धुप्पा रख्ये दे अनाजै बगैरा
 गी रेड़ा देना ।
 गरोलनी—स्त्री० अग्गी गी गरोलने आस्तै बनाई गेदी
 खास लकड़ी । फरोलनी ।
 गरोला—पु० अनाजै दा इक दाना । बहू० गरोले ।
 गरोला—पु० अनाजै जां अग्गी बगैरा गी दित्ता जाने
 आला रेड़ा । जियां-दाने जां डाकरू गी गरोला
 देना ।
 गरोलिया—पु० (बसोहैली) करोशिया ।
 गरोह—पु० [फां गुरोह] आदमियें दी टोली, जमात
 जां दल । जियां-डाकुएं दा गरोह ।
 गरोह-दर-गरोह—क्रि० विं [फां] मते गरोह
 बनाइये । गरोह दे पिच्छे गरोह दी शकली च ।
 गरोह-बंदी—स्त्री० गरोह बनाने जां बनने दा
 भाव ।
 गरौटा—स्त्री० गरावट ।
 गरौड—विं ठेड दिहाती । जियां-गरौड आदमी ।
 गरौड बोल्ली ।
 गर्क—विं गरक ।
 गर्कजाना—विं पु० + पु० गरकजाना ।
 गर्का—पु० + विं पु० गरका ।
 गर्काब—विं गरकाब ।
 गर्काबी—स्त्री० 1. गरगाबी । 2. गरकाबी ।
 गर्ही—स्त्री० गरकी ।
 गर्म—पु० इक बैदिक रिखी ।
 गर्गल—विं गरगल ।
 गर्गली—विं गरगली ।
 गरगबी—स्त्री० गरगाबी ।
 गर्चे—अव्य० अगरचे ।
 गर्ज—स्त्री० [सं०] 1. गर्जने दा भाव जां क्रिया ।
 2. गर्जने दी अवाज ।
 गर्ज-गबर्ज—स्त्री० गरज ।
 गर्ज-गुड़क—स्त्री० बदले दे गर्जने ते गुड़कने दी
 अवाज ।
 गर्जन—पु० [सं०] 1. गर्जने दी अवाज । 2. गर्जने
 दी क्रिया जां भाव ।

गर्जना—क्रि० अ० [सं० गर्जन] 1. गंभीर ते भयानक अवाज कढ़नी, करनी जाँ निकलनी। जियां-(क) बदल गर्जने। (ख) शेर गर्जने। 2. शेहू वर्गेरा करी जोरे-जोरे बोलना। ललकारना। प्र०-त० की इन्ना गर्जेंआ?

स्त्री० गर्जने दी अवाज। जियां-(क) बदलै दी गर्जना। (ख) शेरै दी गर्जना।

खु० जेहँडे गर्जदे ओ घट्ट गै ब'रदे=बड़ मारने आले लोक अमली कम्मै च नकारे होदे न।

गर्जना-गुड़कना—क्रि० अ० बदलै दा गर्जना।

गर्जमंदाँ—वि० गरजमंद। जहरतमंद।

गर्जमंदीं—स्त्री० गरजमंदी।

गर्जलाँ—पु० गरजल।

गर्जीं—वि० गरजमंद।

गर्जूँ—वि० गरजमंद।

गर्जूलीं—स्त्री० जजूली।

गर्ड-गर्ड—पु० गरड़-गरड़।

गर्डजाल—पु० गरड़जाल।

गर्डजाला—पु० गरड़जाला।

गर्ड-मर्ड—वि० पु० गरड़-मरड़। गदर-मदरा।

गर्डी—वि० पु० गरड़-मरड़।

गड़निया—क्रि० अ० गरड़ना।

गर्डु—पु० गरड़ु।

गर्त—पु० [सं०] 1. गत्त। 2. दौं दरेयाएं दे मझाटे दा प्रदेश। जियां-त्रिगर्त।

गर्द—स्त्री० [फा०] धूँड़। खुक्खल।

गर्दखोर—वि० गर्द-घट्टे करी तौले मैला नेहँ होने जाँ लधने आला।

गर्दखोरा—वि० पु० गर्दखोर।

गर्द-गवार—पु० [फा०+अ० गुवार] 1. धूँड़ उड़डने दी हालत। 2. मिट्टी-बट्टा। गर्दा।

गर्द-घट्टा—पु० गर्द ते घट्टा।

गर्दन—स्त्री० [फा०] सिरै ते घड़े दे मझाटे दा हिस्सा।

गर्दन तोड़—वि० जेदे करी मुँडी त्रुटदी जन सेही होंदी ऐ। जियां-गर्दन तोड़ बुखार।

गर्दभ—पु० [सं०] गधा। खोता।

गर्दभी—स्त्री० [सं०] गधी। खोती।

गर्दश—स्त्री० [फा० गर्दिश] 1. इक चक्कर च फिरने दा भाव। जियां-चन्न-सतारे दी गर्दश। 2. मसी-

वर्तै च होने दी स्थिति। जियां-गर्दश दे दिन।

गर्दशजदा—वि० [फा०—जदः] जेदे पर गर्दश आई दी होए।

गर्दशी—वि० गर्दश कन्ने सरबंध रक्खने आला।

गर्द—पु० [फा० गर्द] मिट्टी-घट्टा।

गर्दतीं—स्त्री० गरदान।

गर्दतिनाँ—क्रि० स० गरदानना।

गर्दालू—पु० आलूबुखारा नां दा फल।

गर्देना,—नान—पु० (गूल-गलाबगड़) धूँड़। खुक्खल।

गर्दे-गवार—पु० [फा०-अ० गुवार] 1. अंधी-झक्खड़। 2. मिट्टी-घट्टा।

गर्दौराँ—पु० गरदौर।

गर्दौरनाँ—स्त्री० गरदौरन।

गर्दौरीं—स्त्री० गरदौरी।

गर्हेल—पु० (कांथड़ी) गरन्हेल।

गर्हेठी—स्त्री० (गूल-गलाबगड़) गरन्हेठी।

गर्भ-चाहर—स्त्री० (चंवा) पशमीना ते सूतर रलाइयै बनाई गेदी चाहर जाँ शाल।

गर्भ—पु० [सं०] 1. बच्चेदानी। 2. हमल। 3. (लाक्षणिक) अंदरुनी हिस्सा। प्र०-धरती दे गर्भ च पता नेहँ के-के छप्पे दा ऐ?

गर्भकाल—पु० [सं०] गर्भवती रौहने दा समां।

गर्भकोश—पु० [सं०] बच्चेदानी।

गर्भगृह—पु० [सं०] मंदरै दा ओ हिस्सा जाँ कमरा जियें देव-मूरती स्थापत होंदी ऐ।

गर्भ-घात—पु० [सं०] गर्भपात।

गर्भ-घाती—वि० स्त्री० गर्भ-घात कराने आली। वि० गर्भ-घात करने आला।

गर्भजात—वि० गर्भकाल थमां गै होने आला। पैदाइशी। जन्म-जात।

गर्भजून—स्त्री० 1. गर्भ दी हालती च भोगेआ जाने आला समां। 2. जम्मू प्रांतै च वैष्णो देवी दी जातरा दे रस्ते च औने आली इक तंग सुरंग। 3. (लाक्षणिक) अति तंग ते न्हेरी जगह। मु० गर्भजून भोगनी=बार-बार जन्म लैने दा दुख सैहना।

गर्भ-धारण—पु० [सं०] गर्भवती होने दी स्थिति।

गर्भनाड़ी,—नाल—स्त्री० नमे-नमे जम्मे दे ब्याने दा नाड़ु।

गर्भनाशक—वि० गर्भ नाश करने आला।

गर्भनिरोधक—वि० [सं०] गर्भरोक ।
 गर्भन्ती—स्त्री० (कांगड़ी) गर्भवती जनानी ।
 गर्भपात—पु० [सं०] गर्भ (हमल) गिरने जां गराने
     दा भाव ।
 गर्भपातक—वि० [हिं०] जेदे प्रयोग कन्ने गर्भपात
     होई सकै । जियां—गर्भपातक इजैक्षन ।
 गर्भपाती—वि० स्त्री० + वि० गर्भ-घाती ।
 गर्भ-मंडप—पु० [सं०] मते मंडपे च बश्कारला मंडप ।
 गर्भमास—पु० [सं०] ओ म्हीना जेदे च गर्भ ठैह् रेला
     होए ।
 गर्भरोक—वि० गर्भ नेई होन देने आला । जियां—
     गर्भरोक टीका ।
 गर्भलच्छन—पु० गर्भ होने दे लच्छन ।
 गर्भवती—वि० [सं०] जिसगी गर्भ ठैह् रे दा होए ।
     हामला । पटाली ।
 गर्भवास—पु० [सं०] गर्भ च बच्चे दे रौह् ने दी
     स्थिति जां अवधि ।
 गर्भस्थ—वि० [सं०] गर्भ च स्थिति ।
 गर्भस्नान—पु० [सं०] इक-दौं म्हीने तगरै दे गर्भ दे
     गिरी जाने दी हालत ।
 गर्भहृत्या—स्त्री० [सं०] गर्भ गराने करी लगने
     आला पाप । जियां—गर्भहृत्या लगनी ।
 गर्भधान—पु० [सं०] 1. गर्भ ठैह् रने दी हालत ।
     2. हिंदू संस्कारे च पैह् ला संस्कार ।
 गर्भशय—पु० [सं०] बच्चेदानी ।
 गर्भ—वि० [फ़ा० ; सं० घर्म] 1. 'ठंडा' दा उल्ट ।
     तत्ता । जियां—(क) गर्भ दुद्धि । (ख) गर्भ हवा ।
     2. (चोट वर्गे) जिसी लगे दे अजें चिर नेई
     होआ । प्र०—पीड़ इसलै घटै ए की जे घाड़ अजें गर्भ
     ऐ । 3. जेदी तसीर गर्भी पैदा करने आली होए ।
     प्र०—जैफल बड़ा गर्भ होंदा ऐ । 4. उन्नी । जियां—
     गर्भ सूट । 5. भखन आला । जियां—गर्भ पिडा
     जां गर्भ हृथ । 6. जिथे गर्भी मती पौँढ़ी होए ।
 जियां—गर्भ अलाका । 7. (लाक्षणिक) तैले रोह्
     करी जाने आला । तेज-तरार । प्र०—ए बावा बड़ा
     गर्भ ऐ । 8. (लाक्षणिक) जेदी बड़ी चर्चा होए
     करदी होए । जियां—खवर जां अफवाह् गर्भ होनी ।
 मु० गर्भ होना—तमशी उट्ठना । गर्भी खानी ।
 बोझा, मुट्ठ जां हृथ गर्भ करना जां होना—
     रिश्वत देनी जां धोनी ।

गर्भ कप्पडा—पु० उन्नै दा बने दा कप्पडा ।
 गर्भ-खुशक—वि० [फ़ा०—खुशक] 1. गर्भ ते खुशक
     तसीरा आला । जियां—गर्भ-खुशक फल । 2. गर्भ ते
     खुशक जलवायु आला । जियां—गर्भ-खुशक अलाका ।
 3. गर्भ ते खुशक । जियां—गर्भ-खुशक आबोहवा ।
 गर्भ-गर्भ—वि० [फ़ा०] ठंडा नेई होन दित्ता दा ।
     तत्ता-तत्ता । गरमा-गरम । जियां—गर्भ-गर्भ भत्त
     बरताना ।
 गर्भजोशी—स्त्री० [फ़ा०] खुशी ते उत्साह् दा भाव ।
 गर्भटाक्कू—पु० (बम्हाग) गर्भी कन्ने होने आली डंगरे
     दी इक बमारी ।
 गर्भ-तर—वि० [फ़ा०] 1. गर्भ ते तर तसीरा आला ।
     जियां—गर्भ-तर फल । 2. गर्भ ते तर जलवायु
     आला । जियां—गर्भ-तर अलाका । 3. गर्भ ते तर ।
     जियां—गर्भ-तर आबोहवा ।
 गर्भमाज—वि० गर्भमजाज ।
 गर्भमाजी—स्त्री० गर्भमजाजी ।
 गर्भमजाज—वि० [फ़ा०—अ० मिजाज] तेज-तरार
     सभाड आला ।
 गर्भमजाजी—स्त्री० गर्भमजाज होने दी स्थिति ।
 गर्भमसाला, त्त्वा—पु० (सलूने च पाने आस्तै) लाँग,
     सुंड ते जीरा बर्गेरा चीजां कुट्टियै बनाया गेदा
     चूर्ण ।
 गर्भ-सर्द—वि० 1. गर्भ ते सर्द । 2. जिसी गरमाए दे
     ठंड लगी जा ।
 गर्भ—पु० गरमा ।
 गर्भाई—स्त्री० गरमाई ।
 गर्भ-गर्भ—वि० गरमा-गरम ।
 गर्भी-गर्भी—स्त्री० गरमो-गरमी ।
 गर्भाना—क्रि० स० गरमाना ।
 गर्भायश—स्त्री० गरमैश ।
 गर्भाला—पु० गरमाला ।
 गर्भ-सर्दी—स्त्री० गरमो-गरमी ।
 गर्भाहट—स्त्री० गरमाहट ।
 गर्भियां—स्त्री० बहु० गर्भी दी रक्त । सोहे दी व्हार ।
 गर्भी—स्त्री० [फ़ा०] 1. मोसमै च हरारत बधी जाने
     दा भाव । प्र०—कल्ल बड़ी गर्भी ही । 2. हुरसड़ ।
 जियां—स्वैटर लाने करी गर्भी लगनी । 3. सोहे दी
     व्हार । जियां—स्कूलै च गर्भी दियां छुटियां होनियां ।
 4. तसीरै च पित्तै दा बाढ़ा होई जाने दा भाव ।

जियां—मते अंव चूपने करी गर्मी होई जानी ।
 5. (लाक्षणिक) घमंड । गरूर । जियां—पैसे दी
 गर्मी होनी ।

मु० गर्मी आई जानी=1. तैश आई जानी ।
 2. (जिंदूच) गरमैश पैदा होनी ।
 गर्मी खानी=तैशा च औना ।
 खु० गर्मी खादी, माल बगाना=क्रोधै च आई जाने
 आला आदमी अपना गै नक्सान करदा ऐ ।

गर्मी-सर्दी—स्त्री० 1. गर्मीते सर्दी । 2. (लाक्षणिक)
 गरमो-गरमी ।

मु० गर्मी-सर्दी होनी जां होई जानी=(आपूं चें)
 झगड़ा होई जाना ।

गरमैश—स्त्री० गरमैश ।

गर्मी-गर्मी—स्त्री० गरमो-गरमी ।

गर्मी-सर्दी—स्त्री० गरमो-गरमी ।

गर्न-गर्न—पु० कुसै मशीनै जां गड़ी वगैरा दे चन्ने
 दी अवाज ।

गर्व—पु० [सं०] 1. गौरव दी भावना । 2. घमंड ।
 अहंकार ।

गरसान्ति—विं० गरसाल ।

ग्रहीडा—पु० गोहे जां मलै दियां गोलियां बनाइयै
 घसीटने आला इक कीडा ।

ग्रहोगी—विं० गरो'गी ।

गल—पु० [सं०] 1. मुँडीते धड़ी गी जोड़ने आला,
 जिदू दा गोल हिस्सा । जियां-गलै दा नाप ।
 2. संधा । जियां-गल पक्कना ।

मु० गल टल्ला पाना=1. (कुसै गी) काढ़ु करी
 लैना । 2. कुसै अग्में गिड़गड़ाना ।

(कोई स्थापा वगैरा) गल पाई लैना=अपने आस्तै
 कोई नभीं मसीबत बनाई लैनी ।

गल पाना जां पाई लैना=स्हेड़ी लैना । जियां-
 ऐब गल पाना ।

गल पेदा ढोल बजाना=मन नेई होंदे होई बी सिर
 पेदी जिम्मेवारी गी नभाना ।

गल पेदी बलाऽ टल्ली=कुसै ना-पसंद आदमी जां
 गलै कोला खलासी होनी ।

गल पौना=खाह्-मखाह्, कुसै कन्ने झगड़न लगी
 पौना ।

गल काही बनी जानी=विपता बनी जानी ।

गल काह्, पाई लैना=राह्, जंदी मसीबत अपने

गल पाई लैनी ।

गल बड़ना=कुसै गी धोखा देह्यै बरबाद करना ।

गल मढ़ना=नकारी चीज कुसै दे मत्थै मढ़नी ।

गल रस्सा पाना=कुसै आदमी वगैरा गी काढ़ु
 च करी रखना ।

गल लड़न पौना=कुसै जिम्मेवारी करी पावंद
 होई जाना ।

गल लाना जां गलै कन्ने लाना=कुसै गी स्हारा
 देना ।

गला उतरना=खलासी करनी ।

गला तुआरना=खलासी करानी ।

गला फड़ना=कुसै गलै दे तकाजे दे सिलसिले च
 कुसै गी जबरदस्ती पकड़ियै रोकी लैना ।

गला फाह्, उतरना जां तुआरना=सिर पेदी जिम्मे-
 वारी कोला, जियां-कियां होए जिद छुड़कनी जां
 छुड़कानी ।

गला फाह्, बढोना=सिर पेदी कुसै ना-पसंद जिम्मे-
 वारी दा बोझ उतरी जाना ।

गला फाह्, लगना=कुसै झमेले जां मसीबती च
 बुरी चाल्ली फसी जाना ।

गला बलाऽ टल्ली=कुसै ना-पसंद आदमी जां
 जिम्मेवारी कोला खलासी होनी ।

गलै लाइयै मुँडी कप्पनी=वसाह्, देह्यै विश्वास-
 घात करना ।

गलै दा हार होना=अति हेजले होना ।

गलै पर छुरी फेरनी=1. जुलम-जबर करना ।
 2. कुसै दा हक्क मारना ।

खु० पेरे नेई पे, गल पे=निम्रता कन्ने पैहूलें कुसै
 दा विश्वासपातर बनना ते फी अपनियें फरमैशें
 करी जां मूरखता करी दुखै दा कारण बनी जाना ।

गलकंद—पु० [फाँ० गुलकंद] गलावै दे फुलें दा
 मरब्बा ।

गलकंबल—पु० [हिँ०] डंगरे दी गल-झालर । डंगरे
 दी आहूल ।

गलक—स्त्री० झलाटे च बनी गेदा गलाखा जां
 खैहूडा ।

गलकनी—स्त्री० निका गलाखा । गुलकनी ।

गलका—पु० (पुन्ठी) गलक ।

गलकी—स्त्री० (पाड़री) गल्ती ।

गलखोड़ी—स्त्री० डंगरे दे गलै च पाया जाने आला

ओ गलांड जेदी घरवाई बज़दी दी गै रौहंदी ऐ ते
ढिल्ला होने करी ओदे चा डंगरै दी मुँडी निकली
बी जंदी ऐ ।

मु० गलखोड़ी करनी—कुसै गलै दी जिम्मेवारी
अपने उपर लैनी ते फी कुसै तरीके कन्ने ओदे चा
निकली जाना ।

गलगंड—पु० [सं०] गलै च गि'लटियां बनी जाने दा
इक रोग । ज्हीरां ।

गलगल—स्त्री० गरगल ।

गल-गल—क्रि० वि० गलै तगर । जियां—नाले च पानी
गल-गल चढ़े दा होना ।

वि० जेदे च आदमी गले तगर ढुव्वी जा । प्र०—ए
गल-गल पानी गाहूंनी नेई लंघोना ।

मु० गल-गल दौलत चढ़नी—वे-शमार धन-दौलत
अपने कोल होई जानी ।

गल-गल पानी औना=कुसै दुखदाई गलै दी
अति होनी ।

ख० कुसै गी गल-गल ते कुसै गी गिटूं-गिटूं=सुखे
जां दुखें दी ना-वरोवर बंड होनी ।

गलगला—पु० (पाडरी) गरगल ।

गलगली—वि० गरगली ।

गलगोजा—पु० नगोजा ।

गलगोजू—वि० नगोजे बजाने आला ।

गल-युट्टू—वि० + पु० (भद्रवाही) गल-घोटू ।

गल-चैरू—पु० हिंड पाने आस्तै कुज्जू ।

गल-धोटू—वि० + पु० गल-घोटू ।

गल-घोटू—वि० जेदे खाने करी गल घटोई जा ।
पु० डंगरे दी इक बमारी ।

गलच्चो—वि० गच्च ।

गलच्चो-गलच्चो—क्रि० वि० + वि० गचो-गच ।

गलच्छानी—पु० घलचानी ।

गलजफी—स्त्री० [हिं०] गलबांही । ज्ञांवडी ।

गलजीभी—स्त्री० [हिं०] तालुए दे अखीर दा मास
जेहूंडा सधे च लमकदा रौहंदा ऐ । गलै दा लुक्का ।

गलजंटा—पु० पानी च गोता लग्गी जाने करी नक्के
ते जातै च पानी उठी जाने दी हालत ।

गल-झालर—स्त्री० डंगरे दे गलै दे हेठै दी आहूल जां
झालर ।

गलड़—पु० (घराटै दा) गरड़ ।

गलडजाल—पु० गरड़जाल ।

गलडजाला—पु० गरड़जाला ।

गलड-मलडा—वि० पु० गदर-मदरा ।

गलडा—पु० (रामनगर) धानै दी इक किसम ।

गलडाना—क्रि० स० गरड़ना ।

गलडेआनी—स्त्री० घराटै दा गरड़ बनाने आस्तै
वरतोने आली इक खास निहानी ।

गलडोना—क्रि० अ० सट्ट लग्गने पर शरीरै दे कुसै
अर्गे च, लहु जम्मने करी नील बनी जाना । जियां—
लहु गलडोना ।

गलड—पु० (अस्सर) 1. गरड़जाल । 2. गरड़ ।

गलत—वि० गलत ।

गल-तनी—स्त्री० (रियासी) बैहूतरै दे गलै च पाई
जाने आली रस्सी ।

गलतफूंसी—स्त्री० गलतफूंसी ।

गलतव्यानी—स्त्री० गलतव्यानी ।

गलत-मलत—वि० गलत-मलत ।

गलत-मुलत—वि० गलत-मलत ।

गलत-सलत—वि० गलत-मलत ।

गलतान—वि० [फा० गलता] 1. कुसै कम्मै च लीन
जां मगन । जियां—पदने च गलतान । 2. कुसै नशे
वगैरा च मदहोश । जियां—शराबै च गलतान ।

गलतानी—स्त्री० (वसोहूली) घोड़े दी काठी दे तर्गे
कन्ने जुड़ी दी नुआरी दी इक पट्टी ।

गलती—स्त्री० गलती ।

गलदाहू—स्त्री० (वसोहूली) गलै दी धुखन ।

गलदहोना—क्रि० अ० गलहोदेआ जाना ।

गलधोना—क्रि० अ० गलदहोना ।

गलना—क्रि० अ० [सं० गलन] 1. रिज्जियै नर्म होई
जाना । जियां—साग गलना । 2. कुसै सद्दत चीजै
दा कुसै तरल चीजै कन्ने मिलियै नर्म पेई जाना ।

जियां—मिट्टी गलनी । 3. जख्मै वगैरा करी गार
पेई जानी । जियां—पैर गलने जां चमड़ी गलनी ।

4. ज्यादा पवकने कारण नर्म पेई जाना । जियां—
केले जां अंब गली जाने । 5. अभी दे सेकै करी
कुसै धातै दा घली जाना । जियां—सुन्ना गलना ।

6. (कांगड़ी) कलमाई जाना ।

मु० कम्म गलना=कम्म विगड़ी जाना ।

थेहू, गलने=मकाने दे खोले होई जाने ।

दुहार गलना=दुहार दित्ती दी रकम वापस नेई
थहोनी ।

ਨਾਮਾ ਗਲਨਾ—ਦਿਤੇ ਗੇਂਦੇ ਕਜੋ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਬਸੂਲੀ
ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਮੇਦ ਨੇਹੀਂ ਰੌਹਨੀ ।

ਪੈਸਾ ਗਲਨਾ—1. ਨਾਮਾ ਗਲਨਾ । 2. ਕੁਸੈ ਵਪਾਰੈ
ਵਗੈਰਾ ਚ ਲਾਏ ਦੇ ਸਰਮਾਏ ਦਾ ਨਕਸਾਨ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।

ਸਾਸਮੀ ਗਲਨੀ—ਕਰੰਦਾਰ ਆਦਮੀ ਦੇ ਕੁਤੈ ਚਲੀ
ਜਾਨੇ ਜਾਂ ਮਰੀ ਜਾਨੇ ਕਾਰਣ ਉਸੀ ਦਿਤਾ ਦਾ ਦੁਹਾਰ
ਗਲੀ ਜਾਨਾ ।

ਗਲਨੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ (ਪੁਨਛੀ) ਚਾਟੀ ।

ਗਲਪੜਾ—ਪੁ੦ (ਪੁਨਛੀ) ਗਲਪੜਾ ।

ਗਲਪੜਾ—ਪੁ੦ ਗਲੈ ਚ ਹੋਵੇ ਆਲਾ ਭਬੂਂ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ
ਰੋਗ ।

ਗਲਕੜਾ—ਪੁ੦ [ਹਿ੦] ਮਨੁੱਖੀ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਸੁਣਡੀ ਦੇ ਸਜੇ
ਤੇ ਖਵੇਂ ਪਾਸੇ ਦਾ ਓ ਜ਼ਾਲਰ-ਨਮਾਡ ਮਾਸ ਜੇਦੇ ਚਾ ਓ
ਸਾਹੁ, ਲੈਂਦੀ ਏ ।

ਗਲਫਾਂਸੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਲੈ ਚ ਫਾਂਸੀ ਲਾਨੇ ਦੀ ਕਿਧਿਆ ।

ਗਲਫਾਹ੍—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਲਫਾਹ੍ ।

ਗਲਫਾਹ੍—ਪੁ੦ ਸਕਟੈ ਚ ਹੋਵੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ-ਕੋਈ
ਗਲਫਾਹ੍, ਵਨੀ ਜਾਨਾ ।

ਗਲਬੰਦ—ਪੁ੦ (ਰਿਯਾਸੀ) ਥੋੜੇ ਦੀ ਕਾਠੀ ਦੇ ਅਮ੍ਰੇ-ਪਿਚਛੇ
ਕਸ਼ਾਅ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਰਸ਼ਾ ।

ਗਲਬੰਦੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ (ਸਾਂਢਰਵਨੀ) ਗਲੈ ਦੀ ਟਾਈ ।

ਗਲਬੜੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਇਕ ਵਸਾਰੀ, ਜਿਸ ਕਨੇ ਪੈਂਦੇ ਦਿਵੇਂ
ਔਂਗਲਿਯੇ ਦੇ ਖਾਲਕੇ ਹਿੱਸੇ ਚਰੋਈ ਜੇਦੇ ਨ ।

ਗਲ-ਬਵਨਾਂ—ਪੁ੦ [ਫਾਂ ਗੁਲਬਦਨ] ਇਕ ਕੀਮਤੀ ਰੇਣਮੀ
ਕਪਡਾ । ਗੁਲਬਦਨ ।

ਗਲਬਾਂਹੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਲੈ ਚ ਬਾਂਹਾਂ ਮਾਂ ਪਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਗਲਬਾ—ਪੁ੦ [ਅ੦ ਗਲਬ:] ਕੁਸੈ ਪਰ ਭਾਲੁ ਜਾਂ ਗਾਲਬ
ਹੋਵੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਗਲਬਾਡੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਗਲਬੜੀ ।

ਗਲਬਾਸਿਆਂ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਗੁਲਬਾਸਿਆ ।

ਗਲਬਾਸੀਾਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗੁਲਬਾਸੀ ।
ਵਿ੦ ਗੁਲਬਾਸਿਆ ।

ਗਲਮੰਡਾ—ਪੁ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਗਮਲਾ ।

ਗਲਮਾ,-ਮਾਂ—ਪੁ੦ 1. ਕੁਰਤੇ ਜਾਂ ਕਮੀਚੈ ਦਾ ਗਲਾ ।
2. ਗਾਗਰ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਤਧਰਲਾ ਸੌਂਗੜਾ ਹਿੱਸਾ ।

ਗਲਮੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ (ਵਸ਼ਾਗ) ਨਿਕਾ ਗਲਮਾ ।

ਗਲਮੁਤਾ—ਪੁ੦ (ਵਲੀਰ) ਕਾਸਮਾਂ ਮੁਕਕਾ । ਗਰਮੁਤਾ ।

ਗਲਮੇ—ਪੁ੦ (ਵਸ਼ਾਗ) (ਕੁਰਤੇ ਦਾ) ਗਲਮਾ ।

ਗਲਸੁਣੰਡੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਹਿ੦ ਗਲਣੁਣੰਡੀ] ਮਾਹੂਨੂ ਦੇ ਸੂਂਹੈ ਦੇ
ਅੰਦਰੈ ਦਾ ਲੁਕਾ ।

ਗਲਸੂਟ—ਸ਼੍ਰੀ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਗਿੰਲੁਡ ।

ਗਲਾਂਡ—ਪੁ੦ [ਹਿੰ ਗਰਾਂਵ] ਡਙਰੇਂ ਗੀ ਬਾਨ੍ਨਨੇ ਦੇ ਕਮਮ
ਅੰਨੇ ਆਲਾ ਥੁੰਡੀਦਾਰ ਰਸ਼ਾ । ਗਲਾਮਾਂ ।

ਗਲਾਂਖਾ—ਪੁ੦ (ਵਸ਼ਾਗ) 1. ਗੋਹੁੜ । 2. ਗਲਾਖਾ ।

ਗਲਾ—ਪੁ੦ [ਸੰ੦ ਗਲ] 1. ਗਲ । ਜਿਧਾਂ—ਗਲੈ ਚ ਹਾਰ
ਪਾਨਾ । 2. ਕਠ ਜਾਂ ਸਥੇ ਚਾ ਨਿਕਲਨੇ ਆਲੀ ਅਵਾਜ ।

ਜਿਧਾਂ—ਸੁਰੀਲਾ ਗਲਾ । 3. ਗਲੈ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਹਿੱਸਾ ।

ਜਿਧਾਂ—ਖੋਡ ਖਾਨੇ ਕਰੀ ਗਲਾ ਪਕਕੀ ਜਾਨਾ ।

4. ਕਮੀਚੈ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਗਲਮਾ । 5. ਕਥੈ ਵਗੈਰਾ ਚ
ਵਨੀ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਮਧਾਰ । 6. ਖੇਤਰੈ ਵਗੈਰਾ ਦੀ
ਜ਼ਲਾਟਾ ਚ ਵਨੀ ਗੇਦਾ ਲਾਂਘਾ । 7. ਕੁਸੈ ਪਹਾੜੈ ਗੀ
ਟਪਨੇ ਆਸਤੈ ਬਨੇ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਲਾਂਘਾ । ਦਰੀ ।

8. (ਰਜ਼ੀਰੀ) ਜੰਗਲੈ ਚ ਵਨੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਦਵਵੜੀ
ਜਾਂ ਨਿਕਕਾ ਮਦਾਨ ।

ਸ਼੍ਰੀ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਮਕਕਡੀ ।

ਸੁ੦ ਗਲਾ ਕਟਣਾ, ਥੋਟਨਾ ਜਾਂ ਬੜਨਾ—1. (ਕੁਸੈ
ਪਰ) ਬੜਾ ਜੁਲਮ ਕਰਨਾ । 2. ਕੁਸੈ ਦਾ ਹਕਕ ਮਾਰੀ
ਲੈਨਾ ।

ਗਲਾ ਖੁੰਲਨਾ—1. ਪੇਈ ਗੇਦਾ ਸੰਘੇ ਠੀਕ ਹੋਈ
ਜਾਨਾ । 2. ਗਨੇ ਦਾ ਝਕਕ ਦੂਰ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।

ਗਲਾ ਛੜਨਾ—(ਕੁਸੈ ਕੋਲਾ) ਖਲਾਸੀ ਕਰੋਆਨੀ ।

ਗਲਾ ਛੜੀਨਾ—(ਕੁਸੈ ਦੀ) ਖਲਾਸੀ ਕਰਨੀ ।

ਗਲਾ ਦਬਾਨਾ—ਕੁਸੈ ਗਲਲੈ ਆਸਤੈ ਦਬਾਡ ਪਾਨਾ ।

ਗਲਾ ਫਗੜੀਨਾ—ਕੁਸੈ ਕਾਰਣ ਗਲੈ ਚ ਕੋਈ ਖਰਾਬੀ
ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।

ਗਲਾ ਫਗੜਨਾ—ਗਲੈ ਚ ਕੋਈ ਖਰਾਬੀ ਪੈਂਦਾ ਕਰੀ ਦੇਨੀ ।

ਗਲਾ ਫਾਡਨਾ—ਵਡੇ ਜੀਂਦੇ ਵੀਲਦੇ ਜਾਨਾ ।

ਗਲਾ ਬੌਹੁਨਾ—ਸਥੇ ਚਾ ਸੁਭਾਵਕ ਅਵਾਜ ਨੇਹੀਂ
ਨਿਕਲਨੀ ।

ਗਲਾਈ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗਾਲਨੇ ਜਾਂ ਘਾਲਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਉਸ
ਕਮਮੈ ਦੀ ਸਜੂਰੀ ।

ਗਲਾਖਨਾਂ—ਪੁ੦ ਗਲਾਖਾ ।

ਗਲਾਖਾ,—ਖਾਂਵਾ—ਪੁ੦ [ਸੰ੦ ਗੋ—ਅਕਿ] 1. ਜ਼ਲਾਟਾ
ਵਗੈਰਾ ਚ ਵਨੇ ਦਾ ਗਲਾ । ਗਲਕ । 2. ਮਧਾਰ ।

3. ਗਲੈਨ । ਜਿਧਾਂ—ਗਮੇ ਦਾ ਅਪਨੇ - ਅਪਨੇ ਗਲਾਖੇ ਪਰ
ਜਾਈ ਖੜੀਨਾ ।

ਖੁ੦ ਤਾਂ ਖੁੰਡ ਤੇ ਤਾਂ ਖੁੰਡ ਗਲਾਖਾ—1. ਬੇ-ਬਦਲ ਪਰਵਿਦਿਵੇਂ
ਦੀ ਕੈਦ । 2. ਪੈਂਹਲੀ ਗੰ ਸਥਿਤ ਵਨੀ ਰੌਹਨੀ ।

ਗਲਾ-ਘੋਹੁੰ—ਵਿ੦ +ਪੁ੦ ਗਲ-ਘੋਹੁੰ ।

ਗਲਾਛਨਾਂ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ ਗਲੈਚਨਾ ।

गलाज्जत,—ज्ञत—स्त्री० [अ० गिलाज्जत] 1. गंदगी ।
मैत । 2. गलीज होने दी हालत ।
गलाटा—पु० खासी मुटाई आला गल ।
गलाटी—स्त्री० कुरते बगैरा दे गलमे दी पट्टी ।
गलाड़—पु० गलेआड़ ।
गलाण—पु० (कांगड़ी) 1. गलेआड़ । 2. गलैन ।
गलाना—क्रि० स० 1. आखना । आखी देना ।
सुनाना । प्र०—तूं उसी नेहा के गलाया जे ओ
मेरे कन्हे कूंदा गै नेई । 2. कुसै गलै बारै रोहै
कन्हे पुच्छ-गिच्छ करनी । प्र०—जागतै गी किश
नेई गलाया । 3. गालने दा कम्म कुसै कन्हे जाँ कुसै
कोला कराना । जियां-चांदी गलानी ।
गलानी—स्त्री० वले दी अवाज । जियां-कुसै दी गलानी
पछानी लैनी ।
मु० गलानी भारी होनी =गला बैठे दा होना ।
गलानी—स्त्री० इलानि ।
गलाफ—पु० [अ० गिलाफ] रजाई जां सरहेने बगैरा
पर चाढ़ेआ जाने आला बुग ।
गलाब—पु० [फा० गुलाब] इक मशहूर फुल ते उसदा
बूटा ।
गलाब-जल—पु० [फा०+सं०] गलाबै दे फुलें दा
सुगंधीदार अर्क ।
गलाबजामन—पु० गलाबजामनू ।
गलाबजामनू—पु० [फा०—हिं० जामुन] इक मठेआई ।
गलाबदानी,—न्नी—स्त्री० गलाब-जल छिड़कने आस्तै
बने दा, धाता दा इक खास वर्तन ।
गलाबाज—वि० गलेबाज ।
गलाबाजी—स्त्री० गलेबाजी ।
गलाबी—वि० [फा० गुलाबी] 1. गलाबै दे रंगै दा ।
2. हङ्का जनेहा । जियां-(क) गलाबी मिठ्ठा ।
(ख) गलाबी नशा । (ग) गलाबी सर्दी । 3. जेदे
च मस्ती दी लाली आई गेदी होऐ । जियां-गलाबी
अक्ख ।
गलाबै—पु० बहु० (बलौर) पालकी गी लगे दे लोहे
दे कुँडे ।
गलाम—वि० [अ० गुलाम] जो सुतंतर जाँ अजाद
नेई । जियां-गलाम कौम जाँ गलाम देश ।
पु० 1. खरीदेआ गेदा नौकर । 2. ताशै दा इक
पत्ता । गोल्ला । 3. पूरी चाल्ली कुसै आदमी जाँ
चीजै दे बस्स पेई गेदा मनुक्ख । जियां-नशे दा

गलाम ।
गलामां—पु० गलां ।
गलामाना,—न्ना—वि० [अ० फा० गुलामानः] गलामें
आला लेखा । गुलामाना ।
गलामी—स्त्री० [अ० गुलामी] गलाम होने दी
अवस्था जाँ भाव । परावीनता ।
गलामी-प्रथा—स्त्री० 1. गलाम बेचने-बरीदने दी
पिरत । 2. गलाम रक्खने दी परंपरा ।
गलारा—पु० [हिं० गरारा] खु'ल्ले पौचै आला इक
जनाना लादा । गरारा ।
गलाल—पु० 1. [फा० गुले लालः] (होलियें बगैरा च
इक-दूए पर [सुट्टेआ जाने आला] लाल रंगै दा
अलता । गुलाल । 2. (कांगड़ी) इक बूटा, जेदे
पत्तर फोड़े गी फटाने आस्तै दुआई दे तोरै पर
बरते जंदे न ।
गलास—पु० 1. [हिं० गिलास ; अंग० Glass] पानी
बगैरा पीने आस्तै कुसै धातू दा बने दा गोल ते
लंबूतरा भांडा । 2. ठंडे अलाके दा इक फल ।
'चैरी' ।
वि० गलास-भर । जियां-इक गलास दुदध ।
गलास-क—वि० गलास-भर ।
गलास-भर—वि० इक गलासै च जिन्ना आई जा,
उन्ना ।
गलास-सारा—वि० पु० लग-भग गलास-भर ।
गलास-हारा—वि० पु० गलास-सारा ।
गलासी—स्त्री० गलासू ।
गलासू—पु० निक्का गलास ।
गलियारा—पु० [हिं०] गली आंगर तंग रस्ता ।
गली—स्त्री० 1. [हिं०] दपासी बने दे मकाने दे
वशकारै बनाया गेदा सिड़िकै थमां घट्ट चौड़ा रस्ता ।
2. (कांगड़ी) बरखा दे कारण खुरी गेदी धरत ।
3. (कांगड़ी) पशुएं दी इक बमारी ।
मु० गलियां कच्छनियां जाँ गाहनियां=वे-मतलब
अवारा फिरदे रौहना ।
गलियां छाननियां=1. कुसै आदमी बगैरा दी खोजै
च जगह-जगह पता करना । 2. गलियां गाहनियां ।
गलियें च टक्करां मारनियां=वेह्ले तांहीं-तुआंहीं
फिरना जाँ भटकना ।
गलियें च रुलना=कोई दिक्ख-भाल करने आला
नेई होने करी मंदे-हाल फिरना ।

गलियें दा कक्ख होना—फंगताल होइयै लचार होई जाना ।

गलियें दी खेह, छाननी—दर-बदर होंदे रौहना ।

गलियें दे कक्ख चुनने—भलेआं वे-आसरा होई जाना ।

(कुसै दी) गली निं लंघनी—कुसै कन्ने कोई सरबंध जां मेल-मलाप नेई रखना ।

खु० अपनी गली च कुत्ता बी शेर होंदा ऐ—अपने घरै च हर कोई दलेरी दियां फौड़ां मारदा ऐ ।

ग'लीं—स्त्री० गली ।

गली-कुचा—पु० गली ते कुचा ।

गली-गली—क्रि० वि० 1. इक गली चा दूर्ह गली च ।

जियां—गली-गली फिरना । 2. हर इक गली च ।

जियां—गली-गली नलका लगना ।

गली-गुआंध—पु० आंढ-गुआंध ।

गलीचा—पु० [तु० गालीचः] निक्का कलीन ।

गलीज,-ज्ज—वि० [अ० गलीज] 1. जेहङ्ग गंदा जां मेला होऐ जां र'वै । 2. जेदे च गलाजत होऐ । नापाक । अशुद्ध ।

गलीजपुना—पु० गलीज होने दा भाव ।

गलीडा—पु० (रामनगर) मक्के दी फसलै गी लगने आला, लाल मुँडी ते चिट्टे फंधे आला इक कीडा ।

गली-भल्ला—पु० 1. आंढ-गुआंध । 2. गली ते म्हल्ला ।

गली-सड़ी—वि० स्त्री० 1. गली ते सड़ी गेदी । जियां—गली-सड़ी सज्जी । 2. (लाक्षणिक) जेहङ्ग अज्जै दे तकाजे पूरे नेई करदी । जियां—गली-सड़ी व्यवस्था । 3. दकियानूसी । जियां—गले-सड़े रवाज ।

गलू-लु—पु० 1. चरखे पर कत्ते गेदे सूतरै दा मुँडा जां कुकड़ू । 2. निक्का गलाखा । 3. (बलौर) लाल चीकनी मिट्टी । 4. (कांगड़ी) चक्की दे उपरले पुड़े दा ओ छेक जेदे च गाला-पाया जंदा ऐ ।

गलूर—पु० गुड़े मौकै, मक्के जां कमांदै बगैरा दियें जड़े पर चाढ़ी जाने आली मिट्टी ।

गलूरना—क्रि० स० गलूर चाड़ना ।

गले—पु० बहु० गलै दे अंदरै गिलटियां होई जाने दी इक वमारी । जियां—गले पैने ।

गलेआ—अव्य० कुसै गल्ले पर दुख बगैरा प्रकट

करने आस्तै बरतेआ जाने आला अव्यय । प्र०—
गलेआ, सारा दुख झुल्ली गेआ ई !

गलेआड़—पु० 1. मसूली गल्लै गी बधाइयै दसने दा भाव । 2. (मझालता) गलैड़ ।

गलेआन—स्त्री० गलैन ।

पु० गलेआड़ । जियां—गल्ला दा गलेआन बनाना ।

गलेड़—पु० (झुड़-बसंतगड़) गलैड़ ।

गलेन—स्त्री० (अस्सर) गलैन ।

गलेफ—स्त्री० (सौफ बगैरा पर) चाढ़ी गेदी खंडू दी परत ।

गलेफना—क्रि० स० 1. (सौफ बगैरा पर) खंडू दी परत जां तैह, चाढ़नी । जियां—सौफ जां मखाने गलेफने । 2. लिब्बड़ना । जियां—टल्ले जां हथ्य चिक्कड़े च गलेफी लैने ।

गलेफमां—वि० गलेफियै त्यार कीता गेदा ।

गलेबाज—वि० [हिं० गला+फ़ा० बाज] 1. कविता बगैरा गी सुर लाइयै पढ़ी सकने आला । 2. कविता दे भावें कोला उसी गाइयै पेश करने गी जैदा महत्त्व देने आला । जियां—गलेबाज शायर ।

गलेबाजी—स्त्री० [हिं०] गलेबाज होने दा भाव ।

गलेरीं—स्त्री० गनेरी ।

गलेल—स्त्री० [अ० गलेल] गीहटियां बगैरा चलाने आस्तै, गिठ्ठ-सारी दसांधी पर रबड़े दियां लम्मियां कातरां ब'न्नियै बनाया गेदा जागते दा इक हथ्यार ।

गलेलचन—वि० स्त्री० गलेल चलाने च माहिर ।

स्त्री० गलेल चलाने च माहिर जनानी ।

गलेलची—वि० गलेल चलाने च माहिर ।

पु० गलेल चलाने च माहिर आदमी ।

गलेलन—स्त्री० बाजीगिर जाति दी जनानी ।

गलेलबाज—वि० गलेलची ।

गलेलबाजी—स्त्री० गलेलबाज होने दा भाव ।

गलेलू—पु० (कांगड़ी) इक बूटा, जेदे पत्तर ढिड़-पीड़े पर खादे जंदे न ।

गलेहरी—स्त्री० (रामबन) गलैहरी ।

गलैचना—क्रि० स० बे-मनै कोई चीज चापनी ।

गलैड़—पु० (मझालता) अबै दी गुलियें ते सिकड़े दा फेर ।

गलैन—स्त्री० झंगरें गी इक-दूए कोला बक्ख करियै ब'न्नने दा थाहर ।

पु० गलेआड़ । जियां—गल्लै दा गलैन

बनाना ।
 गल्हरी—स्त्री० [हिं०] गालड़-चुहा ।
 गलेंगूइ—पु० (भद्रवाही) मिट्टी दा, तंग मूँहैं आला
 भांडा ।
 गलोड—स्त्री० [सं० गड़ची] इक जंगली बेल जेदा
 सत, देसी दुआइये च कम्म औंदा ऐ ।
 गलोकड़—वि० + पु० (रजौरी) गालड़ ।
 गलोखड़—वि० + पु० (गूल-गलावगड़) गालड़ ।
 गलोट—वि० + पु० (वसोह़ली) गालड़ ।
 गलोट—स्त्री० गलहोट ।
 गलोह—पु० (कांगड़ी) चरखे पर कते येदे सूतरै दा
 मुँडा ।
 गलोड—वि० + पु० (कांगड़ी) गालड़ ।
 गलोढी—स्त्री० (पुन्धी) कण्डे दे सिरे पर भन्नी
 गेदी लोढी ।
 गलोथना—क्रि० स० सुझके आटे बगैरा गी गु'न्नने
 आस्तै, ओदे च पानी पाइयै उसी हत्थै कन्ने
 रलाना ।
 गलोधना—क्रि० स० गलहोदना ।
 गलोना—क्रि० अ० गलान जां आखिन होना । खोना ।
 प्र०—येरे कोना उसदे सामनै ए गल्ल नेई गलोनी ।
 गलोरना—क्रि० स० (पुन्धी) (जखमै गी) फरोलियै
 ओदे चा पाक कडूनी ।
 गलका—स्त्री० गलक ।
 गलकनी—स्त्री० गलकनी ।
 गलका—पु० (पुन्धी) गलक ।
 गलजैटा—पु० (रामनगर) गलजैटा ।
 गलटा—पु० (रामनगर) गलटा ।
 गलड़—पु० गलड ।
 गलडजाल—पु० गरड़जाल ।
 गलडजाला—पु० गरड़जाला ।
 गलड-मरडा—वि० पु० गदर-मदरा ।
 गलडाना—क्रि० स० गरडाना ।
 गलडोना—क्रि० अ० गलडोना ।
 गल्त—वि० [अ० गत] 1. (सुआल जां लेख बगैरा)
 जेदे च अशुद्धिया जां गलियां होन । 2. यथार्थ
 स्थिति कन्ने मेल नेई खाने आला । जियां-गल्त
 गल्ल नेई करनी । 3. जेह़डा कुसै खास स्थिति जां
 कम्म आस्तै ठीक नेई । जियां-गल्त आदमी; गल्त
 मौका; गल्त रस्ता । 4. बुराई आला । जियां-गल्त

रस्ता अपनाना । 5. सच्च कन्ने मेल नेई खाने
 आला । प्र०-ए गल्ल गल्त ऐ ।
 गलतफैह़मी—स्त्री० [अ०—फैह़मी] कुसै गलै जां
 आदमी वारै गल्त धारणा बनाई लैने दी स्थिति जां
 भाव ।
 गलतब्यानी—स्त्री० [अ०—ब्यानी] कुसै गलै वारै
 गल्त व्यान देने दा भाव ।
 गलत-मल्त—वि० भेलेआं गल्त ।
 गलत-मुलताँ—वि० गलत-मल्त ।
 गलत-सलताँ—वि० गलत-मल्त ।
 गलतानाँ—वि० गलतान ।
 गलतानी—स्त्री० (वसोह़ली) गलतानी ।
 गलती—स्त्री० 1. गल्त होने दा भाव । जियां-सुआलै
 च गलती रेही जानी । 2. खुंझ । भुल । जियां-
 आखियै बी समे पर नेई पुज्जने दी गलती होई
 जानी ।
 पु० गलती खानी=टपला लग्नी जाना ।
 गलती दा शकार होना=भलेखे च फसना ।
 भलेखा खाई जाना ।
 गलधोनाँ—क्रि० अ० गलदहोना ।
 गल्याड़ा—पु० गलेआड़ ।
 गल्यानाँ—पु० + स्त्री० गलेआन ।
 गल्ल—स्त्री० [सं० गल्प] 1. मूँहां कड़देआ गेआ
 सार्थक बोल । प्र०-ओदी गल्ल मेरी समझा नेई
 आई । 2. कुसै खास कम्म दे सिलसिले च कुसै
 कन्ने कीती जाने आली गल्ल-बात । प्र०-अऊं
 जमीना दे वारे च ओदे कन्ने आपूँ गल्ल करंड ।
 3. आखा । कथन । प्र०-बड़डें दी गल्ल नेई मोड़नी
 चाहिदी । 4. कारण जां बजह । प्र०-(क) गल्ल के
 ऐ, इत्यें अज्ज ए इन्ने जने की किट्ठे होए दे न ?
 5. कुसै खास स्थिति दे वारे च पैदा होने आली
 संदेख-जनक हालत । प्र०-हून गल्ल बनी ऐ ।
 6. सनेहा । प्र०-उस ने कोई गल्ल ते नेई आखी
 भेजी ? 7. तरक । बोल्ली । प्र०-उस दी ओ गल्ल
 अजें बी मेरी छाती च रड़कै करदी ऐ !
 पु० गल्ल अजें पताहें-पतरें होनी=गल्ल अजें
 कच्ची-पक्की गै होनी ।
 गल्ल आई-गोई होई जानी=गल्ल रफा-दफा होई
 जानी ।
 गल्ल आई मिलनी=कुसै गलै दी ताईद जां

तसदीक होई जानी ।
 गल्ल आखनी=तरक करानी ।
 गल्ल उगली ओड़नी=छपैलियै रक्खी दी गल्ल दस्सी ओड़नी ।
 गल्ल उड्डरनी=कोई बदनामी आली गल्ल नशर होई जानी ।
 गल्ल कच्ची रेही जानी=कुसै गल्लै दा पवका फैसला नेई होए दा होना ।
 (मूँह पाड़ियै) गल्ल करनी=निडर होइयै गल्ल आखी देनी ।
 गल्ल करने जोगा नेई छोड़ना=ला-जवाव करी देना ।
 गल्ल करने-जोगा नेई रौहना=ला-जवाव होई जाना ।
 गल्ल करी लैनी=1. मश्वरा करी लैना जां दूए देन्हने चा गल्ल कड़ी लैनी । 2. भाऊ-मुल जां मजूरी बर्गेरा तैँ करी लैनी ।
 गल्ल खट्टी दी रौहनी=गल्लै दी सूह तक नेई लगनी ।
 गल्ल खपानी=गल्ल छपैलने दी कोशश करनी ।
 गल्ल खा करदी होनी, जां गल्ल खाइ जानी=कुसै गल्लै करी मनै च रडक जां जलन होंदी रौहनी ।
 गल्ल (अपने पासै) लिच्चनी=स्पष्ट सकेत नेई होंदे होई बी, अपने आपै गी कुसै गल्लै दा नशाना मिथी लैना ।
 गल्ल खुंत्सनी=गल्लै दा भेत जाहर होई जाना ।
 गल्ल गंदनी जां बनानी=कोई मन-घड़त गल्ल बनाई लैनी ।
 गल्ल गांदे फिरना=कोई गल्ल नशर करदे फिरना ।
 गल्ल गाली ओड़नी=तोड़ चढ़दी गल्लै गी बगाड़ी देना ।
 गल्ल गुआइ ओड़नी=हत्य आए दा मौका खुंझाइ देना ।
 गल्ल गुहाड़नी जां पुट्टनी=पर्दशारी दी गल्लै गी जाहर करी देना ।
 गल्ल नेई-आई होई जानी=गल्ल आई-गई होई जानी ।
 गल्ल गै गली जानी=सारा मामला गै बिगड़ी जाना ।

(सिढ़ी) गल्ल गै नेई करनी=घमंडै बर्गेरा करी कुसै कन्हे सिढ़े-मूँहें नेई बोलना ।
 गल्ल घसेरी ओड़नी=कुसै गल्लै गी जानियै दबाई ओड़ना ।
 गल्ल घुसरी जानी=कोई गल्ल दूइयै गल्लै च गै दबोई जानी ।
 गल्ल चलनी जां दुरनी=कुसै मामले पर दौं जां मतैं धड़े च चर्चा होन लगनी ।
 गल्ल चलानी जां छेड़नी=कुसै गल्ला दी चर्चा दा मुँठ पाना ।
 गल्ल चापी जां पी जानी=सुनियै बी गल्लै गी टाली जां घसेरी जाना ।
 गल्ल चुक्कनी=1. कुसै गल्लै गी जानी-बुजिक्कर्य तूल हेना । 2. कुसै गल्लै दी जिमेवारी अपने उपर लैनी ।
 गल्ल चेतै रौहनी=कुसै दी तरक नेई भुलनी ।
 गल्ल छपैलनी=कुसै मामले गी जाहर नेई होन देना ।
 गल्ल छुहानी=कोई कौड़ी गल्ल आखनी जां तरक करानी ।
 गल्ल छेड़नी=कुसै गल्लै दा प्रसंग शुरू करना ।
 गल्ल जीभा पर चढ़नी जां चढ़ी दी होनी=कुसै गल्लै दी बार-बार चर्चा करनी ।
 गल्ल जीभै पर रवखी दी होनी=पैहलैं गै जवाव बिड़ियै त्यार कीता दा होना ।
 गल्ल टकोनी=कता-कलामी होनी ।
 गल्ल टली जानी=कोई बनाऊ बनदा-बनदा रेही जाना ।
 गल्ल टालनी=कोई बनाऊ बनने कोला रोकी लैना ।
 गल्ल टुक्कनी=कता-कलामी करनी ।
 गल्ल टुक्की लैनी=कुसै सौदे बर्गेरा च भाऊ-मुल तैँ करी लैना ।
 गल्ल ठंडी पौनी=कुसै गल्लै दी चर्चा मद्दम पेई जानी ।
 गल्ल डंगनी जां रडकनी=कुसै दी कराई दी तरक बर्गेरा नेई भुलनी ।
 गल्ल ढिल्ली पौनी=कुसै गल्लै बारै ढिलचस्पी घटी जानी ।
 गल्ल थहोई जानी=कुसै दी भंडी बर्गेरा करने

ਆਸਤੈ ਕੋਈ ਵਹਾਨਾ ਅਛੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਗਲਲ ਦਬਾਈ ਦੇਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਗੀ ਅਗ੍ਰੇਂ ਨਿਸ਼ਾਰ ਨੇਈ
 ਹੋਨ ਦੇਨਾ ।
 ਗਲਲ ਦਰਹੋਡਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਦਿਧੋਂ ਬਰੀਕਿਧੋਂ ਚ
 ਜਾਨਾ ।
 ਗਲਲ ਨੇਈ ਚਲਨ ਦੇਨੀ=ਪੇਸ਼ ਨੇਈ ਚਲਨ ਦੇਨੀ ।
 ਗਲਲ ਨੇਈ ਪਚਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਗੀ ਅਪਨੇ ਮਨੈ ਚ ਨੇਈ
 ਰਖਵੀ ਸਕਨਾ ।
 ਗਲਲ ਨੇਈ ਪੁਚਛਨੀ=ਵਾਤ ਨੇਈ ਪੁਚਛਨੀ ।
 ਗਲਲ ਨੇਈ ਭੁਲਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਦੀ ਰਡਕ ਬਨੀ ਦੀ
 ਰੀਹਨੀ ।
 ਗਲਲ ਨੇਈ ਸ਼ਹਾਰਨੀ=ਗਲਲ ਸੁਨਿਧੀ ਤਮਸੀ ਪੈਨਾ ।
 ਗਲਲ ਪਕਕੀ ਕਰਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਵਾਰੈ ਪਕਕਾ ਫੈਸਲਾ
 ਕਰੀ ਲੈਨਾ ।
 ਗਲਲ ਪਟਾਨੀ=ਗਲਲ ਜਾਹਰ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
 ਗਲਲ ਪਲਚਾਨੀ=ਸਿਢੀ ਗਲੈ ਗੀ ਕੀ ਗੁੰਜਲਦਾਰ
 ਬਨਾਨਾ ।
 ਗਲਲ ਪੁਡਲਨੀ=ਦੂਆ ਜਨਾ ਜਿਸ ਗਲੈ ਗੀ ਕਰਨੇ
 ਆਸਤੈ ਸੂਹੂਲਨ ਮੈਂ ਲਗਾ ਹੋਏ, ਉਸ ਗਲੈ ਗੀ
 ਪੈਹ੍ਲੋਂ ਆਖੀ ਦੇਨਾ ।
 ਗਲਲ ਪੂਰੀ ਕਰਨੀ=ਸੂਹਾਂ ਆਖੀ ਦੀ ਗਲੈ ਗੀ ਤੋਡ
 ਚਾਢੀ ਦਸ਼ਨਾ ।
 ਗਲਲ ਪੂਰੀ ਹੋਨੀ=ਸੂਹਾਂ ਆਖੀ ਦੀ ਗਲਲ ਤੋਡ ਚਢਨੀ ।
 ਗਲਲ ਫਲਵਨੀ=ਗਲੈ ਦਾ ਸੀਕੇ-ਮੌਲ ਦੇ ਮਤਾਬਕ
 ਹੋਨਾ ।
 ਗਲਲ ਫਕਾਨੀ ਜਾਂ ਪਰਤਾਨੀ=ਜਾਨਿਧੀ ਗਲੈ ਦਾ ਰੁਖ
 ਜਾਂ ਵਿਥੇ ਵਦਲੀ ਦੇਨਾ ।
 ਗਲਲ ਫਿਰਕਨੀ=ਗਲੈ ਦਾ ਵਿਥੇ ਜਾਂ ਰੁਖ ਵਦਲੀ
 ਜਾਨਾ ।
 ਗਲਲ ਫੁਰਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਦਾ ਆਗਸ ਜਨ ਹੋਨਾ ।
 ਗਲਲ ਬਧਾਨੀ=ਜਾਨੀ-ਬੁਜ਼ਖਿਧੀ ਗਲੈ ਦਾ ਗਲੇਆਡ
 ਬਨਾਨਾ ।
 ਗਲਲ ਬਨਕਾਨੀ=1. ਥੈਲ ਬਨਕਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਨਾ ।
 2. ਸੀਕੇ ਮਤਾਬਕ ਜਚਦੀ-ਬਨਦੀ ਗਲਲ ਕਰਨੀ ।
 ਗਲਲ ਬਨਨੀ=ਸਥਿਤ ਵਗੈਰਾ ਜਨੇਹੀ ਹੋਨੀ ਚਾਹਿਦੀ
 ਹੀ, ਤਾਂ ਜਨੇਹੀ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
 ਗਲਲ ਬਨਾਨੀ=ਕੋਈ ਝੂਠੀ ਗਲਲ ਘੜਨੀ ।
 ਗਲਲ ਬਨੀ ਜਾਨੀ=ਗਲਲ ਸਿਰੈ-ਚਢਨੀ ।
 ਗਲਲ ਬਿਗਡੀ ਜਾਨੀ=ਤੋਡ ਚਢਦੀ ਗਲੈ ਚ ਵਿਧਨ
 ਪੈਈ ਜਾਨਾ ।

(ਅਪਨੀ ਗੈ) ਗਲਲ ਬਧਾਹਨੀ=(ਅਪਨੀ) ਇਨ ਮਨਾਨੀ ।
 (ਡ੍ਰੇ ਵੀ) ਗਲਲ ਭਨਨੀ=(ਡ੍ਰੇ ਵੀ) ਗਲੈ ਗੀ ਦਲੀਲੈ
 ਕਨੇ ਕਟੁਣਾ ।
 ਗਲਲ ਭੁਗੀ ਪੈਈ ਜਾਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਦਾ ਮਹਤਵ ਘਟੀ
 ਜਾਨਾ ।
 ਗਲਲ ਮਕਾਨੀ=ਜ਼ਗਡਾ ਨਵੇਡੀ ਲੈਨਾ ।
 ਗਲਲ ਮਾਰਨੀ=ਰਸ਼ਾ ਲਾਨੀ ।
 ਗਲਲ ਮਿਟਨੀ=ਗਲਲ ਰਫਾ-ਦਫਾ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
 ਗਲਲ ਸੁਕੁਰਨੀ=ਜ਼ਗਡਾ ਨਿਵਡੀ ਜਾਨਾ ।
 ਗਲਲ ਸੂਹਾਂ ਕਡਨੀ=ਵਿਨਾ ਸੋਚੇ-ਬਚਾਰੇ ਗਲਲ ਕਰੀ
 ਦੇਨੀ । ਜੇਹੜੀ ਨੇਈ ਹੀ ਆਖਨੀ ਚਾਹਿਦੀ ਤਾਂ ਗਲਲ
 ਆਖੀ ਦੇਨੀ ।
 ਗਲਲ (ਡ੍ਰੇ ਵੇ) ਸੂਹਾਂ ਪਰ ਆਖਨੀ=ਕੁਸੈ ਦੇ ਰੁ-ਬਲੁ
 ਓਦੇ ਮਤਲਕਾ ਗਲਲ ਆਖੀ ਦੇਨੀ ।
 ਗਲਲ ਮੋਡਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਗੀ ਕਰਨੇ ਕੋਲਾ ਨਾਂਹ,
 ਕਰੀ ਦੇਨੀ ।
 ਗਲਲ ਰਖਖਨੀ ਜਾਂ ਰਖਵੀ ਲੈਨੀ=ਕੁਸੈ ਦਾ ਆਖਾ
 ਮਨੀ ਲੈਨਾ ।
 ਗਲਲ ਰਡਕਨੀ=ਕਰਾਈ ਗੇਦੀ ਤਰਕ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਬੜਾ
 ਮਸੂਸ ਕਰਨਾ ।
 ਗਲਲ ਰਮੇਂ ਨੇਈ ਲਾਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਗੀ ਆਧਾ-ਗੇਆ
 ਕਰੀ ਓਡਨਾ । ਓਦੇ ਪਰ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਨੇਈ ਦੇਨਾ ।
 (ਕੁਸੈ ਵੀ) ਗਲਲ ਰੇਹੀ ਜਾਨੀ=(ਕੁਸੈ ਵੀ) ਗਲਲ ਮਨੋਈ
 ਜਾਨੀ ।
 ਗਲਲ ਲਸਕਾਨੀ=1. ਗਲੈ ਗੀ ਬਧਾਨਾ । 2. ਕੁਸੈ
 ਮਾਮਲੇ ਚ ਚਿਰ ਲੁਆਨਾ ।
 ਗਲਲ ਲਸਕੀ ਜਾਨੀ=ਮਾਮਲਾ ਲਸਮਾ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਗਲਲ ਲਾਨੀ=ਗਲਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ।
 ਗਲਲ ਲਹਾਨੀ=ਗਲਾ ਦਾ ਸੁਣਾ ਪਾਨਾ ।
 ਗਲਲ ਸਿਰੈ-ਚਢਨੀ=ਗਲਲ ਤੋਡ ਚਾਡੀ ਜਾਨੀ ।
 ਗਲਲ ਸਿਰੈ ਚਾਡੀ ਜਾਂ ਪੁਜਾਨੀ=ਆਖੀ ਦੀ ਗਲੈ
 ਗੀ ਤੋਡ ਚਾਡਨਾ ।
 ਗਲਲ ਸੁਕੁਫਨੀ ਪਾਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਦਾ ਗਮਾਨ ਮਨੈ ਚਾ
 ਕਡਹੀ ਓਡਨਾ ।
 ਗਲਲ ਸੁਟਟੀ ਨਿ ਪਾਨੀ=ਕੁਸੈ ਵੀ ਗਲੈ ਪਰ ਪੂਰਾ-
 ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਨਾ ।
 ਗਲਲ ਹੋਈ ਜਾਨੀ=1. ਕੁਸੈ ਮਾਮਲੇ ਵਾਰੈ ਚਚ੍ਚਾ ਹੋਈ
 ਜਾਨੀ । 2. ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਵਾਰੈ ਕਰਾਰ ਹੋਈ ਗੇਦਾ
 ਹੋਨਾ ।
 ਗਲਲ ਹੋਈ ਬੀਤਨੀ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਗੀ ਛੋਏ-ਬੀਤੇ ਦੇ ਚਿਰ

ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।

(ਕੋਈ) ਗਲਲ ਹੋਨੀ=ਕੋਈ ਵਜ਼ਹ ਹੋਨੀ ।

ਗਲਲਾਂ ਗਲਾਨਿਆਂ=ਤਰਕਾਂ ਕਰਾਨਿਆਂ । ਸੀਹੇ ਨੇ ਮਾਰਨੇ ।

ਗਲਲਾਂ ਛੁਹਾਨਿਆਂ=ਮਨੈ ਗੀ ਚੁਭਨੇ ਆਲਿਆਂ ਗਲਲਾਂ ਕਰਨਿਆਂ ।

ਗਲਲਾਂ ਜੁਗਡਨਿਆਂ=ਲਮ੍ਮੇ ਚੱਚੇ ਚ ਪੇਈ ਜਾਨਾ ।

ਗਲਲਾਂ ਬਨਾਨਿਆਂ=1. ਮਨ-ਘੜਤ ਗਲਲਾਂ ਘੜਨਿਆਂ ।

2. ਵਾਨੇ ਲਾਨੇ ।

ਗਲਲੇ ਕਨੇ ਘਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ=ਗਲਲੇ ਕਨੇ ਪਟਿਆਨਾ ।

ਗਲਲੇ ਗੀ ਤੋਲੀ-ਸਿਨੀ ਲੈਨਾ=(ਸੂਹਾ ਕਡੜਨੇ ਥਮਾਂ ਪੈਹੜੋਂ) ਗਲਲੇ ਗੀ ਸੋਚੀ-ਵਚਾਰੀ ਲੈਨਾ ।

ਗਲਲੇ ਚ ਆਈ ਜਾਨਾ=ਕੁਝੈ ਦੀ ਚਾਲੇਂ ਚ ਆਈ ਜਾਨਾ ।

ਗਲਲੇ ਚਾ ਗਲਲ ਦੁਰਨੀ ਜਾਂ ਨਿਕਲਨੀ=ਇਕ ਪ੍ਰਸੰਗੀ ਥਮਾਂ ਨਮਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨਿਕਲਨਾ ।

ਗਲਲੇ ਜਿਤਨਾ=ਗਲਲੇ ਚ ਅਗੋਂ ਨੇਈ ਵਧਨ ਦੇਨਾ ।

ਗਲਲੇ ਛਿਲੀ ਪੈਨਾ=ਗਲਲਾਂ ਜੁਗਡਨਿਆਂ ।

ਗਲਲੇ ਦਾ ਸੁਆਦ ਪੈਨਾ=ਗਲਲਾਂ ਸੁਨਨੇ ਦਾ ਠਰਕ ਪੈਨਾ ।

ਗਲਲੇ ਦੀ ਖਟਟੀ ਜਾਂ ਕਮਾਈ ਖਾਨੀ=ਗਲਲਾਂ ਕਰਨੇ ਚ ਮਾਹਿਰ ਹੋਨਾ ।

ਗਲਲੇ ਦੇ ਕਿਲੇ ਖੜੇ ਕਰਨੇ=ਸੁਕਿਕਿਆਂ ਟਰਾਂ ਮਾਰਨਿਆਂ ।

ਗਲਲੇ ਨੇ ਭੁਆਈ ਦੇਨਾ=ਗਲਲੇ ਕਨੇ ਲਾ-ਯਵਾਵ ਕਰੀ ਦੇਨਾ ।

ਗਲਲੇ ਨੇ ਪਟਿਆਨਾ=ਲਾਰੇ ਦੇਨੇ ।

ਗਲਲੇ ਨੇ ਘਾੜ ਢਾਨੇ=ਸੁਕਿਕਿਆਂ ਟਰਾਂ ਮਾਰਨਿਆਂ ।

ਗਲਲੇ ਗੀ ਤੂਲ ਦੇਨਾ=ਗਲਲ ਬਧਾਨੀ ।

ਗਲਲੇ ਗੀ ਫੇਰ ਜਾਂ ਬਲ ਦੇਨਾ=ਗਲਲ ਬਦਲਾਨੇ ਦੀ ਕੋਣਾਂ ਕਰਨੀ ।

(ਕੁਝੈ ਦੀ) ਗਲਲੇ ਚ ਔਨਾ=(ਕੁਝੈ ਦੇ) ਮਾਮਲੇ ਚ ਦੁਖਲ ਦੇਨਾ ।

ਗਲਲੇ ਚ ਬਾਢਾ ਪਾਨਾ=ਜਾਮਲਾ ਪਚਾਨੇ ਦੀ ਕੋਣਾਂ ਕਰਨੀ ।

ਗਲਲੇ ਦਾ ਅਕ, ਤਤ ਜਾਂ ਨਚੋਡ ਘੜਨਾ=ਗਲਲੇ ਦਾ ਸਾਰ-ਮਰਮ ਸਮਝੀ ਲੈਨਾ ।

ਗਲਲੇ ਦਾ ਗਲੇਅਡ ਬਨਾਨਾ=ਸਮੂਲੀ-ਸਾਰੀ ਗਲਲੇ ਦਾ ਘੜਾਡ ਬਨਾਈ ਦੇਨਾ ।

ਗਲਲੇ ਦਾ ਸੁਲਲ ਪਾਨਾ=ਗਲਲੇ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨੀ ।

ਗਲਲੇ ਦਾ ਸਿਰ-ਪੈਰ ਨੇਈ ਹੋਨਾ=1. ਗਲਲੇ ਦਾ ਸੂਲ

(ਅਸਲੀ) ਵਿਸ਼ੇ ਕਨੇ ਮੇਲ ਨੇਈ ਖਾਨਾ । 2. ਗਲਲੈ ਚ ਤਸਲਸਲ ਜਾਂ ਤਾਲ-ਮੇਲ ਨੇਈ ਹੋਨਾ ।

ਗਲਲੈ ਦਾ ਸਿਰਾ ਸੋਧਨਾ=ਕੁਝੈ ਗਲਲੈ ਦਾ ਸੂਲ ਤੁਧਨਾ ।

ਗਲਲੈ ਦਾ ਸੁਆਦ ਗੁਆਨਾ=ਰੰਗੈ ਚ ਭੰਗ ਪਾਨਾ ।
ਗਲਲੈ ਦਾ ਸੁਆਦ ਲਾਨਾ=ਹੁਚਿ ਜਾਂ ਦਿਲਚਸਪੀ ਕਨੇ ਗਲਲ ਸੁਨਨੀ ।

ਗਲਲੈ ਦੀ ਗਲਲ ਸੁਨੀ ਜਾਨੀ=ਖੜੇ-ਖੜੋਤੇ ਗਲਲ ਸੁਨੀ ਜਾਨੀ ।

ਗਲਲੈ ਦੀ ਸੁਹਾਰ ਹਤਥ ਔਨੀ=ਗਲਲੈ ਦਾ ਸਿਰਾ ਪਕੜੋਨਾ ।

ਗਲਲੈ ਦੇ ਬਿਚਚ ਬੜੀ ਜਾਨਾ=ਕੁਝੈ ਗਲਲੈ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚ ਜਿ'ਰਾਂ ਪੁਟਟਿਨਿਆਂ ।

ਗਲਲੈ ਦੇ ਸਿਰ ਹੋਈ ਜਾਨਾ=ਮਾਮਲੇ ਗੀ ਤਾਡੀ ਜਾਨਾ ।

(ਕੁਝੈ ਦੀ) ਗਲਲੈ ਪਰ ਨੇਈ ਜਾਨਾ=1. ਗਲਲੈ ਦਾ ਇਤ-ਵਾਰ ਨੇਈ ਕਰਨਾ । 2. ਗਲਲੈ ਦਾ ਬੁਰਾ ਨੇਈ ਮਨਾਨਾ ।

ਗਲਲੈ ਪਰ ਪਰਦਾ ਪਾਨਾ=ਕੁਝੈ ਮਾਮਲੇ ਗੀ ਖਟਟੀ ਦੇਨਾ ।

ਗਲਲੈ ਪਰ ਫਿਰੀ ਜਾਨਾ=ਵਾਯਦੇ ਪਰਾ ਸੁਵਕਰੀ ਜਾਨਾ ।

ਚਾਪੀ-ਚਾਪਿਧ ਗਲਲਾਂ ਕਰਨਿਆਂ=ਨਖਰੋਂ ਕਨੇ ਗਲਲਾਂ ਕਰਨਿਆਂ ।

ਖੁੱਲ ਆਖਵੀ ਤੂਂ ਮਿਸੀ ਸੂਂਹਾਂ ਕਡੜ, ਅੱਖ ਤੁਗੀ ਸੁਲਖਾ ਕਡੜਨੀ ਆਂ=ਬਿਨਾ ਸੋਚੇ-ਸਮੜੇ ਕੀਤੀ ਦੀ ਗਲਲਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮਾਡਾ ਨਿਕਲਦਾ ਏ ।

ਗਲਲੇ ਘਰ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਮੈਂਝਰ ਹੜ੍ਹੜੇ ਡੌਂਕ੍ਹੇ=ਛਡਿਧੇਂ ਗਲਲੇ ਕਨੇ ਘਰ ਬਰਵਾਦ ਹੋਂਦੇ ਨ ਤੇ ਬਦਖੀਓਈਆਂ ਕਰਨੇ ਕਨੇ ਅਪਨੇ ਆਸਤੇ ਗੈ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਪੈਦਾ ਹੋਂਦੀ ਏ ।

ਗਲਲੇ ਛਿਡ੍ਹੜ ਨਿ ਭਰੋਵੇ=ਕੋਰੇ ਮਜ਼ਸੂਰੇ ਕਨੇ ਕਮਮ ਕਦੋਂ ਤੋਡੁ ਨੇਈ ਚਕ੍ਕੇ ।

ਗਲਲੇ ਬਡੀ ਅੱਖ ਕੁਡੇ, ਕਰਤੂਤੋਂ ਬਡੀ ਤੂਂ=ਛਡਿਧਾਂ ਗਲਲਾਂ ਕਰਨੇ ਦਾ ਬਡਾਪਨ ਜ੍ਰਾਤਾ ਤੇ ਹਤਥੋਂ ਕਮਮ ਕਰਨੇ ਦਾ ਬਡਾਪਨ ਸਕਚਾ ।

ਫਟਟ ਲਗੇ ਦਾ ਭਲੋਈ ਜੰਦਾ, ਗਲਲ ਆਖੀ ਦੀ ਨੇਈ ਮੁੱਲਵੀ=ਅਰੰ ਸਪ਼ਸ਼ਟ ਏ ।

ਗ'ਲਲ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਹਿੰਦ ਗਾਲ ; ਪ੍ਰਾਂ ਗਲਲ] ਖਾਲ ।
ਸੁਂ ਗ'ਲਲਾ ਪਰ ਗ'ਲਲ ਚੜੀ ਦੀ ਹੋਨੀ=ਗਰੀਰਕ ਤੌਰੇ ਪਰ ਝੈਲ ਪਿਟੇ ਵੇ ਹੋਨਾ ।

ਗਲਲ-ਕਤਥ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਗਲਲ-ਕਾਤ ।
ਸੁਂ ਗਲਲੋ-ਕਤਥੋਂ ਲਾਨਾ=ਗਲਲੇ ਚ ਫਸਾਈ ਰਖਨਾ ।

ਗਲਲ-ਗਲਪ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਗਲਪ-ਗਲਪ ।

गल्ल-गलाड़ा—पु० गप्प-शप ।
 गल्ल-गलारा—पु० गल्ले दा सुसर-फुसर ।
 गल्लडी—स्त्री० गल्ल ।
 गल्ल-बात—स्त्री० कुसै कन्ने कुसै मामले दे वारे च
     कीती जाने आली बात-चीत ।
 गल्लर—पु० १. लकड़ी दा बीम जां शतीर ।
     २. गलूर ।
 गल्लरना—क्रि० स० गलूरना ।
 गल्ला—पु० १. [अ० गलः] अनाज । २. पैसे पाने
     आस्तै, दुकानदारै दी लकड़ी जां लोहे दी संटुकड़ी ।
     ३. (रामबन) मच्च-मसाला रखने आली संटुकड़ी ।
 गल्ला—अव्य० करी । आस्तै । प्र०-अंक ते सिर्फ
     तेरी गल्ला आया हा ।
 गल्ला-कथा—क्रि० वि० १. गल्ला-गल्ला पर । जियां—
     गल्ला-कथा लड़ा । २. लारे-लप्पे च । जियां—
     जागतै गी गल्ला-कथा लाना ।
 गल्ला-गल्ला—क्रि० वि० हर गल्ला पर । जियां—
     गल्ला-गल्ला टोकना ।
 गल्ले-कत्थे—क्रि० वि० लारे-लप्पे च ।
 गल्ले-गल्ले—क्रि० वि० गल्ले च भलकेरियै ।
 गल्ले-हत्था—वि० पु० मतियां गल्लां करने आला ।
     गालडू ।
 गल्लोकड़—वि० (पुर्णी) गालडू ।
 गल्हीड़ा—पु० (रामनगर) गर्हीड़ा ।
 गल्हेटना—क्रि० स० घलेटना ।
 गल्हैड—पु० १. गोहे दा ढेर । २. गोहे दा हैल ।
 गल्होट—स्त्री० आलू दी शकली दा इक जंगली कंद ।
 गल्होदना—क्रि० स० १. टल्ले बर्गेरा गी नेड़ा करियै
     उसदी तैहू खराव करी देनी । २. भुजां सुट्टियै
     पुढ़ा-सिद्धा करना । छंजोटना । जियां-जागतै दा
     इक दूए गी गल्होदना ।
 गव—स्त्री० (पोगली) गौ ।
 गवऊ—स्त्री० (पाड़ी) गौ ।
 गवर्नमेंट—स्त्री० गौरमेंट ।
 गवर्नर—पु० [अंग० Governor] १. कुसै सूबे जां
     प्रदेश दा सारे कोला बड़ा हाकम, जिसगी केंद्री
     सरकारै दी तरफा अपने प्रतिनिधि दे तौरे पर उत्थे
     मुकर्रर कीता गेदा होए । राज्यपाल । २. रिजर्व-
     बैंक दा सारे कोला बड़ा अधिकारी । ३. मशीनै
     दी रपतार बर्गेरा गी कंटरोल करने आला इक

खास पुरजा ।
 गवर्नरी—स्त्री० गवर्नरै दा औहूदा ते ओदा कम्म ।
     जियां—कुसै प्रदेश दी गवर्नरी थोनी ।
     वि० १. गवर्नर-सरबंधी । जियां—गवर्नरी पिन्शन ।
     २. जिसी गवर्नर चलाइ । जियां—गवर्नरी राज ।
 मु० घरै दी गवर्नरी होनी=सरकारै च गल
     मनोनी ।
 गवर्नरी-राज—पु० केंद्री शासन दी सकारशे पर
     राष्ट्रपति दे हुकमै कन्ने कुसै प्रदेश दी विधान-सभा
     गी भंग जां स्थगत करियै मंत्री-मंडल दी जगह
     रायज कीता गेदा गवर्नर दा राज ।
 गवाचना—क्रि० अ० (पुल्ची) मुआचना ।
 गवाडीन—पु० गैवरडीन ।
 गवाड़—पु० (कांगड़ी) गुहाड़ ।
 गवाइना—क्रि० स० (अस्सर) गुहाइना ।
 गवार—वि० गुआर ।
     प्रत्य० मनै गी भाने आला । जियां—खुशगवार ।
 गवारा—वि० [झा०] सैहन कीता जाने जोग ।
     प्र०-ए इलजाम कुसै गी दी गवारा नैई ।
 गवाल—पु० (पोगली) गुआला ।
 गवालन—स्त्री० (अस्सर) गुआलै दी घरै-आली ।
 गवालना—क्रि० स० (अस्सर) गुआलना ।
     क्रि० अ० (वम्हाग) गुआली करनी ।
 गवाला—पु० (अस्सर) गुआल । गुआला ।
 गवाही—स्त्री० + पु० गुआही ।
 गवाह—पु० गुआहू ।
 गवेह्या—पु० [हिँ०] १. संगीत-शास्त्र दे मतावक
     गाने आला आदमी । २. मैहूफले बर्गेरा च गाने
     आला आदमी ।
     वि० गान-विद्या च माहिर । प्र०-ओ चित्रकार
     गवेह्या बी ऐ ।
 गवैया—पु० [हिँ०] गवेह्या ।
 गव्य—पु० [स०] गवै दा दुड्ह, ध्यो, देहीं, गूतर
     बर्गेरा पंज गव्य ।
 गश—स्त्री० [अ० गश] कुसै बमारी, गम जां चोट
     लग्यने कारण होशा च नैई रौहूने दी हालत ।
     मु० गश खाली=मूर्छत होना । बे-हीश होना ।
     गश पौनी=बे-होशी दा दौरा पौना ।
 गशना—क्रि० अ० (वम्हाग) जाना । प्र०-दरेआ पारी
     ओ गशना (अर्थात् दरेया पार जाना हा ।)

गशा,-शी—स्त्री० गशा ।

गशत—स्त्री० [फ़ा०] 1. फेरा जां दौरा लाने दा भाव ।
जियां—पुलसै दी गशत । 2. टैंहूँ लाने दा भाव ।
जियां—सवेरे थोड़ी दूरै तगर गशत लानी ।

गशतबाजी—स्त्री० अवारागर्दी ।

गशताबा—पु० मासै गी कुट्टी-कुट्टियै उसदा इक
खास ढंगै कन्ने बनाया गेदा सलूना । गुशताबा ।
मु० गशताबे लगने जां खाने=शैल पदार्थ खाने
गी श्होने ।

गशताबा—पु० गशताबा ।

गशतिया—वि० पु० गशत लाने आला ।

पु० गशत लाने आला आदमी ।

गशती—वि० [फ़ा०] गशत लाने आला । जियां—पुलसै
दा गशती दस्ता ।

गशती-चिट्ठी—स्त्री० ओ चिट्ठी जिसी छपाइयै जां
साइकलोस्टाइल बगैरा कराइयै मतल्लका लोकें
कोल भेजेआ जा । ‘सर्कुलर’ ।

गसाई—पु० गुसाई ।

गसेतण—गुसेतन ।

गस्ता॑—पु० अगस्त ।

गस्ती—वि० स्त्री० अवारा फिरने आली ।

स्त्री० बदकार जनानी ।

गस्सनो—क्रि० अ० (गद्दकी) जाना ।

गौ—स्त्री० (पुन्छी) गौ ।

गांई—स्त्री० (कांगड़ी) गौ ।

गांछू—स्त्री० (कांगड़ी) त्रप्पड़-थोहूर ।

गांगल—स्त्री० (भद्रवाही) फुट्टट ।

गांगला॑—उभ० जागते दा रौला जां खड़मल्ली ।

गांचल—वि० (बलौर) सूखम ।

गांजा—पु० [हि०] 1. भंडू आंगर इक नशीली बूटी,
जेदियां सुककी दियां पुंचलियां नशे आस्तै तमाकू
दे तैरै पर पीतियां जंदियां न । 2. (रामनगर)
बिरले दाने आली मक्क ।

गांजी—वि० (रामबन) गांजा पीने आला । गजेड़ी ।

गांड—स्त्री० गुदा ।

गांडीय—पु० [सं०] अर्जुन दे धनखै दा नां ।

गांडू—वि० पु० [हि०] 1. बदफेली कराने आला ।
2. मदान छोड़ी जाने आला ।

गांहूपुना—पु० गांडू होने दा भाव ।

गांढमां—वि० जिसी गंड पाका गेदा होऐ । जियां—

गांढमां रस्सा जां रस्सी ।

गांड-सांड—स्त्री० गठजोड़ ।

गांडा—पु० 1. जोड़ । 2. कुसै चीजै दी लंबाई बगैरा
बधाने आस्तै ओदे कन्ने जीड़ेआ गेदा अंश ।

गांडा-सांडा—पु० गठजोड़ ।

गांडोओं—वि० गांढमां ।

गांदला—पु० 1. (कांगड़ी) इक बूटा , जेदे पुंबलू
माहें दी दाली दे कोइकुएं गी बी गाली दिदे न ।
2. (बलौर) गंडिला ।

गांधर्व—वि० 1. गंधर्वे दा । 2. गंधर्वे कन्ने सरबंध
रखने आला ।

गांधला—पु० (कांगड़ी) इक निकका बूटा जेदे फले
दी चटनी बनाई जंदी ए ।

गांधार—पु० [सं०] कंधार देश ।

गांधार पंचम—पु० छें सुरें आला इक राग ।

गांधार भैरव—पु० सत्ते सुरें आला इक राग ।

गांधारी—स्त्री० [सं०] दुर्योधन बगैरा सौ कौरवे दी
माता ।

गांधी—स्त्री० गुजराती बानिये दी इक जात ।

पु० महात्मा गांधी ।

वि० जेदी जात गांधी होऐ ।

गांधी टोपी—स्त्री० चिट्टे खददडै दी किष्टी-घाट
टोपी, जिसी महात्मा गांधी ने प्रचलत कीता हा ।

गांधीवाद—पु० [हि० गांधी+सं० वाद] महात्मा
गांधी दी विचार-धारा, जेदे च सच्च ते अहिंसा
पर खास जोर दित्ता गेदा ए ।

गांधीवादी—वि० 1. गांधीवाद च आस्था रखने
आला । 2. गांधीवाद-सरबंधी । जियां—गांधीवादी
विचार-धारा ।

गांह—अव्य० (पुन्छी) अग्गे ।

गांहू-ड-सांहू-ड—स्त्री० गांड-सांड ।

गांहूडमां—वि० गांढमां ।

गांहूडा—पु० गांडा ।

गांहूडा-सांहूडा—पु० गांडा-सांडा ।

गांहूडोओं—वि० गांढमां ।

गांहूर—स्त्री० (पाडरी) चरागाह ।

गा—स्त्री० (पाडरी) गौ ।

गाइड—पु० [अंग० Guide] 1. यात्रिये बगैरा दी
रैहूनमाई करने जां उनेगी इतिहासक चीजे बारे
जानकरी देने दा कम्म करने आला आदमी ।

2. ਸਾਹਿਤਿਥ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਖੇਤਰੈ ਚ ਰਿਸਚੰ ਕਰਨੇ ਆਲੇ
ਦਾ ਮਾਰ੍ਗ-ਦਰ්ਸਨ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਵਿਹਾਨ ।

ਸਤ੍ਰੀਂ ਓ ਕਤਾਵ ਜੇਦੇ ਚ ਪਢਾਈ-ਸਰਵਧੀ ਕੁਸੈ ਵਿਸ਼ੇ
ਗੀ ਸਰਲ ਕਰਿਧੀ ਸਮਝਾਧਾ ਗੇਦਾ ਹੋਂਦਾ ਏ ।

ਗਾਈ—ਸਤ੍ਰੀਂ 1. ਵਿਜਲੀ ਦੇ ਖੰਬੇ ਦੀ ਖਿਚਚ ।
2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਗੌ । 3. (ਭਵਿਵਾਹੀ) ਦੌਂ ਖੰਬੇ ਦੇ
ਦਰਸ਼ਾਨ ਦੀ ਵਿਤਥ, ਜੇਦੇ ਚ ਘਾਡ ਰਕਖੇਆ ਜਂਦਾ ਏ ।

ਗਾਊਰ—ਪੁੱਠ (ਬਮਹਾਗ) ਗੋਹੜ ।

ਗਾਊਸ਼ਾਲਾ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਗੀਸ਼ਾਲਾ ।

ਗਾਓ-ਧਨ-ਮਾਲਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਟੁਨੇ ਦੇ ਤੌਰੈ ਪਰ ਗਮੇਂ ਦੇ ਵ'ਨਨੇ
ਆਲੇ ਥਾਹੁੰ ਰੈ ਪਰ ਟਾਂਗਨੇ ਆਸ਼ਟ, ਬਗੜ ਘਾਡ ਵੀ ਰੱਖੀ
ਚ ਅਵੈਂ ਦੇ ਪਤਤਰ ਪਰੋਇਥੈ ਬਨਾਈ ਦੀ ਸਾਲਾਂ ।

ਗਾਓਲੀ—ਪੁੱਠ (ਬਮਹਾਗ) ਲਮਕੂਰ ।

ਗਾਗ—ਪੁੱਠ (ਪਾਡੀ) ਚੁੱਲੀ ਦਾ ਓ ਵਿਸ਼ਾ ਜਿਥੁਂ ਅਂ
ਅਗ ਬਾਹੁੰ ਨਿਕਲਦੀ ਏ ।

ਗਾਗਜਿਧ—ਪੁੱਠ (ਪਾਡੀ) ਚੀਡਾ ਦਾ ਫਲ । ਸੱਤੀ ।
ਚਰੰਹੁੰ ਰਤ੍ਤੁ ।

ਗਾਗਰ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਸੱਠ ਗਾਗਰ] ਕੁਸੈ ਧਾਤੈ ਜਾਂ ਮਿਟਟੀ ਦਾ,
ਘੜਾ-ਨਮਾਡ ਭਾਂਡਾ । ਜਿਧਾਂ—ਪਿਤਕੁ ਦੀ ਗਾਗਰ ।

ਗਾਗਰ-ਫਿਸ਼ੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਜ਼ਧਾਨੇਂ ਦੀ ਇਕ ਖੇਡ ।

ਗਾਗਰੁ—ਪੁੱਠ ਨਿਕਕੀ ਗਾਗਰ ।

ਗਾਗੀਡੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਭਵਿਵਾਹੀ) ਚਿੜੀ ।

ਗਾਗੋਡੀ—ਪੁੱਠ (ਭਵਿਵਾਹੀ) ਚਿੜੀ ।

ਗਾਚਨੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮੀ ਦੀ ਚੀਕਨੀ ਮਿਟਟੀ,
ਜੇਦੇ ਕਨ੍ਹੇ ਪਟਟੀ (ਤਖਤੀ) ਬਗੈਰ ਪੀਚੀ ਜਂਦੀ ਏ ।

ਗਾਚੀ,—ਚੀਚੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ 1. ਚਾਕੀ । ਟਿਕਕੀ । ਜਿਧਾਂ—
ਸਾਵਨੈ ਦੀ ਗਾਚੀ । 2. ਗਾਚਨੀ । 3. ਸ਼ਹੀਰੈ ਦੇ ਕੁਸੈ
ਵਿਸ਼ੇ ਪਰ ਉਭਰਨੇ ਆਲਾ, ਮਾਸੈ ਦਾ ਸਖਲ ਗੜ੍ਹਮਾ,
ਜੇਹੜਾ ਬਾਦ ਚ ਫੋਡੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਅਖਲਾਰ ਕਰੀ ਲੈਂਦਾ
ਏ । 4. (ਕਾਂਗਡੀ) ਲਕਕੈ ਪਰ ਵ'ਨਨੇਆ ਜਾਨੇ ਆਲਾ
ਇਕ ਕਪੜਾ ।

ਗਾਛਾ—ਪੁੱਠ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜੀ) ਗਾਸ਼ਾ ।

ਗਾਜ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਹਿੱਠ] ਗਾਸੈ ਦੀ ਵਿਜਲੀ । ਵਿਜ਼ :
ਜਿਧਾਂ—ਗਾਜ ਪੌਨੀ ।
ਪੁੱਠ ਸਨੂੰ ਦੀ ਕਨ੍ਹੀਣੀ । ਗਾਜਾ ।

ਗਾਜਰ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਸੱਠ ਗੁੰਜਨ] ਮੂਲੀ ਦੀ ਕਿਸਮੀ ਦੀ, ਹੱਟਕੇ
ਸੂਹੇ ਜਾਂ ਨੀਲੇ ਰੰਗੀ ਦੀ ਇਕ ਸਥੜੀ ।

ਗਾਜਰ-ਮੂਲੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਗਾਜਰ ਤੇ ਮੂਲੀ ।
ਮੁੱਠ ਗਾਜਰ-ਮੂਲੀ ਸਮਝਨਾ=ਕੁਸੈ ਮਕਾਵਲੇ ਬਗੈਰ
ਚ, ਧਮੰਡੇ ਕਰੀ ਅਪਨੇ ਬਰੋਧੀ ਗੀ ਬਡਾ ਕਮਜੋਰ

ਸਮਝਨਾ ।

ਗਾਜਲ,—ਲੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਜਜੂਲੀ ।

ਗਾਜਾ,—ਜਾ—ਪੁੱਠ 1. ਸਨ ਤੁਆਰੀ ਲੈਂਨੇ ਦੇ ਬਾਦ ਬਾਕੀ
ਵਚੀ ਦੀ ਕਨ੍ਹੀਣੀ । 2. ਗਾਜ । 3. 'ਗਾਜਾ' ਸ਼ਬਦ ਕਨੈ
ਸਮਾਸ ਰੂਪੈ ਚ ਅੈਨੇ ਆਲਾ ਉਸੈ ਦਾ ਅਨੁਕਰਣਾਤਮਕ
ਸ਼ਬਦ । ਜਿਧਾਂ—ਗਾਜਾ-ਵਾਜਾ ਜਾਂ ਵਾਜਾ-ਗਾਜਾ ।

ਗਾਜਾ—ਪੁੱਠ [ਫਾਠ ਗਾਜਾ] ਖ਼ਸ਼ਵੁਦਾਰ ਪੌਡਰ ।

ਗਾਜਾ-ਬਾਜਾ—ਪੁੱਠ ਬਾਜੇ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਰੈਨਕ ।

ਗਾਜੀ—ਪੁੱਠ [ਥਾਂ ਗਾਜੀ] ਮੁਸਲਮਾਨੇਂ ਚ, ਧਰਮ ਦੀ ਰਖਾਵ
ਆਸਤੈ ਲਡੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
ਚਿਂ ਵਹਾਦਰ । ਸੂਰਮਾ । ਜਿਧਾਂ—ਗਾਜੀ ਮਰਦ ।

ਗਾਜੀ-ਮਰਦ,—ਮਰਦ—ਪੁੱਠ ਵਹਾਦਰ ਆਦਮੀ ।

ਗਾਟ—ਪੁੱਠ ਬਡਾ ਗਾਟਾ ।

ਗਾਟਲੀ—ਵਿਠ ਸਤ੍ਰੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਪਥਰੀਲੀ (ਜਮੀਨ) ।

ਗਾਟਾ,—ਟਾਟਾ—ਪੁੱਠ [ਸੱਠ ਘਣਟਕਾ] ਘਣੀ । ਗਲ ।
ਜਿਧਾਂ—ਕੁਸੈ ਗੀ ਗਾਟੇ ਦਾ ਪਕਡਨਾ ।

ਗਾਟੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਦੋਸਤੀ ਜਾਂ ਮੇਲ-ਜੋਲ ।

ਗਾਠਡਿਧ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਪਾਡੀ) ਗਠੀ । ਗਣ ।

ਗਾਠੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਬਡੀ ਗੇਦੀ ਫਸਲੈ ਦੇ ਬੀਂਹੋਂ
(20) ਪੂਲੋਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹਾ ਜਾਂ ਭਾਰ ।

ਗਾਡ—ਪੁੱਠ [ਅਂਗ ਗਡ Guard] 1. ਮੈਂਹ-ਕਮਾ ਜੰਗਲਾਤ ਦਾ
ਫਰਿਸ਼ਟਰ ਕੋਲਾ ਲੌਹਕਾ ਕਰਮਚਾਰੀ । 2. ਰੇਲੋਂ ਦੇ
ਮੈਂਹ-ਕਮੇਂ ਚ ਚਲਦੀ ਗੜ੍ਹੀ ਦਾ ਨਗਰਾਨ ਅਫਸਰ ।
ਪੁੱਠ [ਅਂਗ God] ਈਥਰ । ਪਰਮਾਤਮਾ । ਅਲਾਹ ।

ਗਾਡਨਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਗਾਡੀ ਦੀ ਘਰੈ-ਆਲੀ ।

ਗਾਡਰ—ਪੁੱਠ [ਅਂਗ Gird'er] ਲੋਹੇ ਦਾ ਬੀਮ, ਜਿਸ ਗੀ
ਅਸਾਰਤੇ, ਪੂਲੋਂ ਤੇ ਰੇਲਾ ਦੀ ਪਟਡੀ ਬਗੈਰਾ ਆਸਤੈ
ਕਰਤੇਆ ਜਂਦਾ ਏ ।

ਗਾਡਲ—ਪੁੱਠ (ਰਾਮਨਗਰ) ਮੈਂਹ, ਸੂਨੇ ਪਰ, ਤ੍ਰੀਧੇ ਤੱਗੇ ਦੇ
ਬਾਦ ਜਾਰੇਂ ਦਿਨੋਂ ਤਕ ਜੋਡੇ ਗੇਦੇ ਦੁਢੇ ਦਾ ਬਨਾਵਾ
ਗੇਦਾ ਸਟਠਾ ।
ਪੁੱਠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਗਾਡੀਵਾਨ ।

ਗਾਡ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਪਾਡੀ) ਗਾਲ ।

ਗਾਡਿਧਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਬਹੁਤ ਸਥਾਡੀ । ਜਿਧਾਂ—ਗਾਡਿਧੇ ਦਾ
ਆਟਾ ।

ਗਾਡੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਹਿੱਠ] ਗੜ੍ਹੀ ।
ਕ੍ਰਿਂ ਵਿਠ ਅਗਾਡੀ ।

ਗਾਡੀ-ਗਾਡੀ—ਕ੍ਰਿਂ ਵਿਠ ਅਗੇ-ਅਗੇ । ਅਗਾਡੀ-ਅਗਾਡੀ ।

ਗਾਡੀ-ਪਛਾੜੀ—ਕ੍ਰਿਂ ਵਿਠ ਅਗੇਂ ਅਗੇਂ । ਅਗਾਡੀ-
ਪਛਾੜੀ ।

गाड़ीबान—पु० [हिं०] गड्डी चलाने आला आदमी ।
गाड़ू-पचाड़ू—पु० (बसोह़ली) गुआड़-पचुआड़ । प्र०—
 गाड़ू-एं-पचाड़ू एं जो कजो लुककनी । (लो० गी०)
गाढ़—स्त्री० 1. हट्टी बर्गेरा पर होने आली भीड़ ।
 जियां—गाहू के दी गाढ़ पौनी । 2. कम्मै बर्गेरा
 चा फुरसत नेई मिलने दी स्थिति । जियां-कम्मै
 दी गाढ़ पौनी ।
मु० गाढ़ मचनी जां मचानी=खड़म'ली पौनी
 जां पानी ।
गाइ-चौदेआर्हा—स्त्री० 1. भीड़-भड़का । 2. सांड-
 गांड ।
गाइली—वि० स्त्री० (कांगड़ी) गराढ़ी मित्ती आली ।
 जियां—गाइली जमीन ।
गाढ़ा—वि० पु० [सं० गाढ़] 1. घना । जियां—गाढ़ा
 दुढ़ । 2. गूढ़ । जियां—गाढ़ा रंग । 3. बड़ा
 करीबी । जियां—गाढ़ा रिश्ता ।
गाढ़ापन—पु० गाढ़ा होने दी हालत ।
गाढ़ा पसीना—पु० कठोर मैहनत । जियां—गाढ़े पसीने
 दी कमाई ।
गाढ़ी कमाई—स्त्री० वड़ी मैहनत कन्ने कीती दी
 कमाई ।
गातरा,-तरा—पु० [प्रा० गात ; सं० गात्र] पशाकै
 जां बर्दी दे उपरें जनेउऐ दी शकली च पाया जाने
 आला ओ चैड़ा पटा जेदे कन्ने तलवार, किरच जां
 करपान बर्गेरा लटकाई जंदी ऐ ।
गाथा—स्त्री० [सं०] 1. लोक-गाथा । 2. जीवन-
 गाथा । जियां—कुसैं सूरमे दी गाथा सनानी ।
गाथाकार—पु० [सं०] गाथा दा रचनाकार ।
गाड़ी—स्त्री० (कांगड़ी) 1. खिट्ठी पिच्छे ब'न्नी दी
 श्लोली । 2. उत्तरी सीमा दी इक बोलिली ।
 पु० (कांगड़ी) बुछकड़ी चुकने आला आदमी ।
गादणी—स्त्री० (कांगड़ी) गिधी ।
गादी,-ददी—स्त्री० दांदै गी हिकने आस्तै कोहूलू
 बर्गेरा दे ढंडे पर बौहने आस्तै बनाई गेदी गदी ।
गादूबंड—स्त्री० (कांगड़ी) खेतरे दी बक्ख-बक्ख हिस्से
 च होई दी बंड ।
गाधड़ी—स्त्री० (भद्रवाही) गोद ।
गान—पु० [सं०] गाने दी क्रिया, भाव जां शैली ।
गान-बजान—पु० गाने-बजाने दी क्रिया, भाव जां
 शैली ।

गान-विद्या—स्त्री० [हिं० गायन विद्या] गाने दी कला
 जां इलम । गायन-विद्या ।
गाना—क्रि० स० [हिं०] गीतै बर्गेरा गी ताल ते लै
 दे मतावक सुरै च अदाऽ करना ।
 क्रि० अ० सुरै च गुनगुनाना ।
 पु० गांडे-गांडे गतार बनना=बल्ले-बल्ले जिगरा
 बधना ।
गाना-बजाना—क्रि० स० गाना ते बजाना ।
 पु० गान-बजान ।
 खु० दिनें र'वै गांडी-बजांदी, रात पवै तां पानियै
 धांदी=सब्बै कम्म बे-भौकै करने ।
गान्ना—पु० 1. व्याहू दे मौके, लाड़ी ते मर्हाजै दी
 वांहीं पर ब'न्नी जाने आली लाल ख'म्मनी ।
 2. (कांगड़ी) गन्ना ।
गान्नी—स्त्री० 1. केइये पक्खरुएं दे गलै पर होने
 आली रंगदार गोल धारी । जियां—गान्नी आला
 तोता । 2. गलै च पाई जाने आली कुसै धातै
 जां मनके बर्गेरा दी मालां । 3. शरीरै दी शैल
 गठन जां धाट । जियां—गान्नी आला मनुक्ख ।
 4. गलै दे हेठ पौने आलियां बक्कड़ां ।
गान्ही—स्त्री० (पाडरी) चिट्टे खद्दडे दी टोपी ।
 गांधी-टोपी ।
गाफल—वि० [अ० गाफ़िल] जेह़डा गफलत करै । बे-
 खबरी च रौहने आला ।
 पु० गफलत करने आला आदमी ।
गाफलतार्हा—स्त्री० गफलत ।
गाफलीर्हा—स्त्री० गफलत ।
 वि० गफल ।
गावरा—वि० पु० (गूल-गलावगड़) घने पत्तरे आला ।
 झौंगरा ।
गावरी—वि० स्त्री० (डुड़-बसंतगड़) जेदे च मता चिर
 नभीं जां सेजल र'वै । जियां—गावरी जमीन ।
 वि० स्त्री० (गूल-गलावगड़) 'गावरा' दा स्त्री-रूप ।
गावरु—वि० + पु० (कांगड़ी) गभरु ।
गावा—वि० पु० गावा ।
गाम—पु० (पोगली) ग्रां ।
गामज्जन—वि० [फ़ा०] चलदे रौहने (दी अवस्था च
 होने) आला ।
गामी—वि० (समास दे अंत च बरतेआ जाने आला

विशेषण उत्तरपद) चलने जां जाने आला। जियां-दूरगामी ; शीघ्रगामी।
गायक—पु० [सं०] गवेइया।
गायकी—स्त्री० [हिं०] 1. गाने दी शैली। 2. गाने दी कला जां गान-विद्या।
गायत्री—स्त्री० [सं०] 1. गायत्री-मंत्र। 2. दुर्गा। पु० इक वैदिक छंद।
गायत्री-मंत्र—पु० [सं०] गायत्री छंदे च बज्जे दा इक वैदिक मंत्र, जेदा हिंदू-धर्म च बड़ा महत्व ऐ। मंत्र हिंयां ऐः ॐ भूर्भुवः स्वाहः तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि वियो यो नः प्रश्नोदयात्।
गायन—पु० [हिं०] गाने दी कला जां क्रिया।
गायन-विद्या—स्त्री० [हिं०] गान-विद्या।
गायन-शास्त्र—पु० [हिं०—शास्त्र] संगीत दे मूल सिद्धांते दा शास्त्र।
गायब—वि० [अ० गाइब] छपन। लोप। जियां-रमाल गायब करना।
गायबाना—वि० [अ० फ्रा० गाइबानः] आमनै-सामनै होए बगैर गै होई गेदा। परोक्ष। जियां-कुसै कन्ने गायबाना वाकफी जां जानकारी होनी।
गायर—स्त्री० (बम्हाग) गैहूँ। गली।
गार—स्त्री० 1. [हिं० गारा] धरती पर गारा जां चिककड़ बनी जाने दी स्थिति। दलदल। 2. [अ० गार] गुफा। खोहूँ।
 प्रत्य० [अ०] 1. करने आला। जियां-मददगार। खिदमतगार। 2. साधन। जियां-रोजगार।
गारजू—वि० (कांगड़ी) ग्ररजमंद।
गारड़—पु० (कांगड़ी) चरखे दे चक्के विच्च लगे दा लकड़ी दा मुट्टा दुकड़ा जेदे कन्ने चक्का फिट्ट कीता जंदा ऐ।
गारड़ी—पु० [सं० गारड़िक ; प्रा० गारुड़] डुगर च लोक-गाथां गाने आली इक जाति ते उस जाति दा हिंये कम्म करने आला आदमी।
गारत—स्त्री० [अ० गारत] लुट्ट-मार।
गारतगर—पु० [अ०+फ्रा०] डाकू। लटेरा। वि० लुट्ट-मार करने आला।
गास्तगरी—स्त्री० [अ०+फ्रा०] लुट्ट-मार।
गारद—स्त्री० [अंग० Guard] 1. कुसै जगह बगैर दी रख्या आस्तै नियुक्त सपाहियें दा दस्ता। 2. पैहूँ। जियां-अज्ज गारदी पर कु'न ऐ?

मु० गारद बुहालनी=कुसै जगह पर पैहूँ। रा लुआना।
गारद लगनी=पैहूँ। रा लगना।
गारना—क्रि० स० धम्मनै दियें टाहूँ लियें जां सनू बगैर गी पानियै च दब्बी रखना। जियां-सन गारनी।
गारला—वि० पु० (चंबा) पथरीला।
गारा—पु० [हिं०] 1. चनाई जां लपाई आस्तै मिट्टी च पानी रलाइयै त्यार कीती दी गार। 2. चिककड़।
गारा-मिट्टी—स्त्री० गारा ते मिट्टी।
गारू—पु० 1. (कांगड़ी) इक चमैरका संदर। 2. (भद्रवाही) डंगर। पशु।
गार्गी—स्त्री० [सं०] 1. याज्ञवल्क्य रिखी दी धर्म-पत्नी, जो ब्रह्मविद्या दी बड़ी जानकार ही।
गार्ड—पु० [अंग० Guard] जंगलात दा गाड।
गार्डन—पु० [अंग० Garden] बाग।
गार्डनिंग—स्त्री० [अंग० Gardening] बागबानी।
गार्डर—पु० गाडर।
गार्डियन—पु० [अंग० Guardian] सरपरस्त। संरक्षक।
गार्द—स्त्री० गारद।
गालंड—स्त्री० (पाडरी) लमकूरन।
गाल—स्त्री० [सं० गालि] आमतौरे पर रोहै च कुसै गी बोल्लेआ गेदा अश्लील बोल। दुर्बचन। प्रत्य० गालने आला। जियां-कोठेगाल (झड़ी)।
मु० गाल कड्ढनी जां देनी=कुसै गी अपशब्द बोलना।
गाल आनी=अपशब्द सुनना।
गालीं पर उतरी औना=गालीं कड्ढन लगी पैना।
मु० जेदी गाल, उयै गुआल=कुसै कम्मै च नक्सान पजाने आले आदमी गी गै उस कम्मै दा कर्ता-धर्ता बनाना।
गाल-गलोच—स्त्री० [हिं० गाली-गलोज] गालीं देने दा भाव।
गालड़ैं—पु०+वि० गालड़ू।
गालड़ीं—स्त्री० लाडै कन्ने दित्ती जाने आली गाल।
गालड़ू—पु० मतियां गल्लां करने आला आदमी। वि० मतियां गल्लां करने आला।
गालड़-चूहा—पु० बूटे पर रौहूने आला, चूहै दी जाति

<p>दा इक जीव। गलैहरी।</p> <p>गालडू—पु० + वि० गालडू।</p> <p>गाल-धफ़ड़—स्त्री० गाल-धफ़ा।</p> <p>गाल-धफ़ा—पु० गालीं देने ते चंडां लाने दी क्रिया जां भाव।</p> <p>गालना—क्रि० स० [सं० गल्] 1. परघालना। जियां-सुन्ना गालना। 2. मिट्टी बर्गैरा गी पानी पाइयै नर्म करना। 3. (लाक्षणिक) वरवाद करना। जियां-कुसै सौदे च पैसा गालना।</p> <p>गालब—वि० [अ० गालिब] दूए पर गलवा जां प्रभाव जमाई लैने आला। दूए पर छाई जाने आला। जियां-गालब औना जां गालब होना।</p> <p>गालबन—पु० गालिब।</p> <p>गालबन—क्रि० वि० [अ० शालिबन्] 1. तकरीबन। 2. शायद। मेरे ख्याल मताबक। प्र०-गालबन ओ कल्प औग।</p> <p>गालबाना—वि० [अ० फा० शालिवानः] जबरदस्ते आंगर।</p> <p>गाल-भुआल—स्त्री० (भद्रवाही) गुआल ते चरोआल।</p> <p>गालमां—वि० मिट्टी बर्गैरा गी गाली देने आला। जियां-गालमां झड़ी।</p> <p>गाल-मुआल—स्त्री० गाल-गलोच।</p> <p>गाला—पु० [प्रा० गल्ल] 1. चक्की बर्गैरा दे मूँहै च पाई जाने आली दाने दी मुट्ठ जां चुंग। 2. चक्की जां घराटै दी ओ जगह जित्थे दाने पाए जंदे न। 3. मूँहै च पाया जाने आला बड़ा ग्राह। 4. हुए दा गोला। 5. मच्छी पकड़ने आली कुंडी दे मूँहै पर लाया जाने आला आटा बर्मैरा। 6. दौं प्हाड़े दे बश्कार बने दा कुदरती लांधा। गला। 7. (गुल-गलावमङ्ग) ध्यो पंग करने दे बाद बचे दा स्हेड़।</p> <p>गालिब—पु० [अ०] उर्दू-फारसी दा इक मशहूर शायर जेदा पूरा नां अस्टुल्ला खां शालिब हा। वि० गालब।</p> <p>गाली-गलोच—स्त्री० गाल-गलोच।</p> <p>गालो—पु० (भद्रवाही) घराटै दे ख'लके पुडे दा गोल सराख।</p> <p>गालो-गाल—स्त्री० गालीं पर गालीं कड़ने दी स्थिति।</p> <p>गालडी—पु० गारडी।</p>	<p>गाल्ल—स्त्री० (पोगली) गल्ल।</p> <p>गाव—पु० [सं० गव्य] गव्व। जियां-पंजगाव। वि० गावा।</p> <p>गावा—वि० पु० गवै दा। गोका। जियां-गावा ध्यो। लु० गावा दुद्ध ज्यानेआं, मेही दा दुद्ध स्थानेआं=(अर्थ स्पष्ट ऐ।)</p> <p>गाशं—पु० गास।</p> <p>गाशा—पु० गफ्का। जियां-गाशे लग्नने।</p> <p>गास—पु० [सं० आकाश] अंवर। शमान। अकाश। मु० गासे उड्डरना जां उड्डरै दे होना=दमाग अंवरै पर चढ़े दा होना। गासे गी थुक्कना=हंकार आई जाना।</p> <p>गास-गंगा—स्त्री० अकाश-गंगा।</p> <p>गास-चंदबा—पु० (बलौर) [हि० आकाश+चंदोवा] बेदी दे मझाटै लाया जाने आला कपड़ा, जेहँडा चौने चूहँके दा रस्सी कन्ने ब'न्नेआ गेदा होंदा ऐ।</p> <p>गासब—वि० [अ० शासिब] दूए दी जिमीं-जैदादू पर जबरदस्ती कब्जा करी लैने आला।</p> <p>गास-रुपी—वि० जो गासै दी शकली च ऐ।</p> <p>गासा-जीगन—स्त्री० (अस्सर) बुरी देवी।</p> <p>गासी—वि० गासै दा।</p> <p>गासो-गास—क्रि० वि० गासा दे रस्तै। गासा च गै उड्डरियै अग्मे जंदे होई।</p> <p>गाही—[उच्चरण: गाह॒+ई] स्त्री० 1. (खलाड़ा) बर्गैरा गाह॒ने दी क्रिया जां भाव। वि० (रियासी) गाह॒ गाह॒ने आला।</p> <p>गाहीं—स्त्री० गाई।</p> <p>गाहे-गाहे—क्रि० वि० [फा०] गाहे-बगाहे।</p> <p>गाहे-बगाहे—क्रि० वि० [फा० गाहे व गाहे] विच्चें-बारै। कदें-कदें।</p> <p>गाहेल—स्त्री० (बम्हाग) गैह॒ल। गली।</p> <p>गाह॒—पु० 1. कनकै बर्गैरा दी फसले गी पक्की जाने दे बाद खलाड़े च गाह॒ने दी क्रिया जां भाव। 2. गाह॒ने आस्तै बनाया गेदा इक उपकरण। फ'ला। प्रत्य० [फा० गाह॒] शब्दे दे पिच्छे लगिगयै जगह दे अर्थै च बरतोने आला इक प्रत्यय। जियां-अरामगाह॒; खानगाह॒। मु० गाह॒ पाए दा होना=चीजें दा बे-थवा खलार जां चाड़ पाए दा होना।</p> <p>गाहक—पु० [सं० ग्राहक] (हट्टी बर्गैरा पर) कोई</p>
---	--

सौदा बगैरा खरीदने आस्तै आए दा आदमी ।
खरीददार ।

मु० गाहूक खड़ा करना जां खडेरना—कुसै चीजै
दा कोई खरीदार बनाना जां आनना ।

ख० गाहूक ते मौती दा कोई बसाहू नेहै=(अर्थ
स्पष्ट ऐ)।

गाहूकी—स्त्री० 1. हट्टी बगैरा पर गाहूके दे औने
दी स्थिति । जियां-गाहूकी पौनी । 2. गाहूक ।
खरीददार । प्र०-इस बुढ़ी मैंही दा कोई गाहूकी
नेहै । 3. खरीद । प्र०-गर्मिये च वर्फू दी गाहूकी
बधी जंदी ऐ ।

गाहूट—स्त्री० चौपड़ी दी खेडै दी इक गोट ।

गाहूटी—स्त्री० [सं० गुटिका] 1. डोरै कन्ने बज्झी दी
गीहूटी बगैरा । 2. चौपड़ी बगैरा खेडने दी गोट ।

गाहूड—स्त्री० गाढ़ ।

गाहूड-चौदेआ—स्त्री० गाढ़-चौदेआ ।

गाहूडा—वि० पु० गाढ़ा ।

गाहूण—क्रि० अ० (चंवा) जाना ।

गाहून—स्त्री० 1. बगदे, घट्ट डूँहूगे पानियै गी ओदे
बिच्च टुरियै पार करने दी क्रिया जां भाव ।
2. (बसोहूली) गाहू गाहूदे बेलै दांदें गी ब'नने
च बरती जाने आली रस्सी ।

मु० गाहून देनी—(हड़े करी चड़े दे पानियै दा)
ओदे बिच्चे टुरियै लंघने काबल होई जाना ।

गाहूना—क्रि० स० [सं० अवगाहन] कट्टी गेदी
फसलै दे दाने ते भो बगैरा गी गाहू कन्ने बक्ख
करना ।

क्रि० स० (अस्सर) जाना ।

गाहूनिया—क्रि० वि० (रियासी) गाहूनी । जियां-
नाले गी गाहूनिया टप्पी जाना ।

गाहूनी—क्रि० वि० (पानियै च) पैदल चलियै ।
जियां-दरेया गाहूनी लंघना ।

मु० गाहूनी पौना—इकै बारी गल्ले ठिल्ली
पौना ।

गाहू-बगाहू—क्रि० वि० गाहै-बगाहै ।

गाहूर—पु० (भद्रवाही) कुसै जगह गमें दे लगातार
चलने करी बनी जाने आली रस्ते दी धास ।

गाहूरी—वि० स्त्री० (कांगड़ी) गराही ।

गाहूल—स्त्री० 1. (कांगड़ी) गैहूल । 2. (अस्सर)
गवै बगैरा गी चारा पाने आस्तै बनाया गेदा

थाहूर । खुरली ।

गाहूलड़-चूहा—पु० गालड़-चूहा ।

गाहूलड़ी—स्त्री० (बम्हाग) निक्का गालड़-चूहा ।

गाहूलड़—पु० + वि० गालड़ ।

गिड—स्त्री० (कांगड़ी) चक्की दा गंड ।

गितरी—स्त्री० गिनतरी ।

गिद्द—पु० (कांगड़ी) गेंद । खि'न्नू ।

गिदौड़ा—पु० गंदौड़ा ।

गिगराँ—वि० पु० गिज्जा । जियां-गिगरा फुलका ।

गिच-गिच—पु० गच-गच ।

गिचगिचा—वि० पु० गच्च होए दा ।

गिचगिचा—वि० सिद्धी-पुट्टी लखाई होने करी नेहै
पढ़ोने जोग ।

गिची—स्त्री० (कांगड़ी) इक किसमै दी मिट्ठी रुट्टी ।

गिच्चाँ—वि० गच्च ।

गिच्ची—स्त्री० संधी । जियां-गिच्ची दा पकड़ना ।

गिजगिजाँ—वि० पु० गिचगिचा ।

गिजमिजा—वि० पु० गिज्जा ।

गिजा—स्त्री० (ज्यौड़ियां) धानें दी इक किसम ।

गिजाइ—स्त्री० गजाइ ।

गिजाइत—स्त्री० गजाइत ।

गिजाई—वि० गजाई ।

गिजज—पु० तेल लाने करी सिरै दे बालै च होने
आली (तेलै दी) मैल ते चिकनाहूट ।

गिज्जा—वि० पु० अग्नी पर भलेआं नेहै पक्के दा ।

जियां-गिज्जा फुलका ।

गिज्जा—स्त्री० गेज्जा ।

गिज्जना—क्रि० अ० [सं० गृथ; प्रा० गिज्ज] 1. कुसै
जगह जां कुसै मनुखै कन्ने रबत जां लगाइ होई
जाना । जियां-जागतै दा गुआंदियें दे गिज्जी जाना ।
2. गेज्जा पौना । जियां-बिल्ली दा रसोई गिज्जी
जाना ।

मु० कुसै दे गिज्जे दे जाना—कुसै होर दे भलेखे च
रौहूना ।

गिज्जे दे होना—गेज्जा पेदा होना ।

गिट—पु० (रामनगर) गिट्टा ।

गिटक—स्त्री० गिडक ।

गिटकलू—पु० (कांगड़ी) गीहूटा ।

गिटनाँ—वि० पु० गिठमिठा ।

गिटना-मिटनाँ—वि० पु० गिठमिठा ।

गिट-मिट—स्त्री० समझा च नेई ओने आली गल्ल-बात ।
गिटी॑—स्त्री० 1. गिडक । 2. गिरी ।
गिट॑—पु० (अस्सर) गिटा ।
गिटा॑—पु० [सं० घुट] पैरे ते पिन्नी दे जोड़ै दी
 उध्भरी दी हड्डी । जियां-गिटै मोह् जाना ।
मु० गिटै॒ रस्सा पाना=कुसै गी पवंद करियै
 रकवना ।
गिटै॒ कड़दने=खुच्चां कड़नियां ।
गिटै॒ खिच्चने=कुसै दी तरकी च रकावटां
 पानियां ।
गिटै॒ भनने=करारी मार चाढ़नी ।
गिटी॑—स्त्री० [सं० गुटिया] तबले बर्गेरा गी कस्स
 देने आस्तै बरतेआ जाने आला लकड़ी दा गुटका ।
गिट्ह॑—पु० 1. गट्ठी । 2. (कांगड़ी) गीह॑टी ।
गिटै॒-गिटै॑—वि० गिटै॒ तगर होने आला । जियां-
 पानी गिटै॒-गिटै॑ होना ।
गिट॑—स्त्री० हथै दे अंगठे ते चिच्ची अैंगली गी
 तनाने करी, दौने सिरें दे मझाटे दे फासले दा माप ।
 वि० इक गिटै॑ दे मापै दा । जियां-गिट॑ चैड़ा ।
मु० गिट॑-गिट॑ उल्लना=उल्लरी - उल्लरियै
 गल्लां करनियां ।
गिट॑ जीभ होनी॑=बड़ियां तेज-तरार गल्लां करने
 आला होना ।
गिट॑-क—वि० गिट॑-भर ।
गिट॑-भर—वि० तकरीबन इक गिटै॑ दे मापै दा ।
गिट॑-सारा—वि० पु० गिट॑-भर ।
गिट॑-हारा—वि० पु० गिट॑-भर ।
गिटा॑—वि० पु० 1. गठे दे शरीरै ते मधरे कदै॑
 दा । 2. लौहैके कदै॑ दा । संधरा ।
गिठना॑—वि० पु० [हिं० ठिगना] गिटा॑ । ठिगना ।
गिठमिठा॑—वि० पु० कदै॑ च मता लौहैका । बामना ।
 पु० गिठमिठा आदमी ।
गिठमिठिया॑—वि० पु० + पु० गिठमिठा॑ ।
गिठमिठुआ॑—वि० पु० + पु० गिठमिठा॑ ।
गिठमिठू॑—वि० पु० + पु० गिठमिठा॑ ।
गिडक॑—स्त्री० [सं० गुटिका] गुली । जियां-वैरै दी
 गिडक॑ ।
गिडगडाना॑—क्रि० अ० [हिं० गिडगडाना] तरला-
 मिलत करनी ।
गिडगाँ॑—पु० निकका झज्जरु ।

गिड़-गिड़॑—पु० गड़-गड़ ।
गिड़ना॑—क्रि० स० 1. गेडेआ जाना । जियां-टिडे
 आला खूह् गिड़ना । 2. इक-दम पैरै पैई जाना ।
जियां-पैरै च गिड़ना॑ ।
गिड़पना॑—वि० पु० गडिपना ।
गिड़िया॑—पु० (रजौरी) निकका झज्जरु ।
गित्कूँ॑—पु० बहू० गुत्कूँ॑ ।
गित्लू॑—पु० (कांगड़ी) गुत्लू॑ ।
गितै॒-त्तै॑—अव्य० आस्तै । ताँई । लई ।
गिदड़॑—पु० गिददड़ ।
गिदड़ी॑—स्त्री० गिददड़ी ।
गिदह॑—पु० (रजौरी) जागत ।
गिदद—स्त्री० [फा० गीदी] मुरदार खाने आला,
 डरपोक ते लालची, इक जंगली जानवर । लूंबड़ी ।
खु० गिददै॑ दे शकारै आस्तै बी शेरै दा सम्यान
लोड़दा॑=हर कम्मै आस्तै पैह्ले गै पूरा प्रवंध
 लोड़दा ।
गिददड़॑—पु० [हिं० गीदड़] भेड़ियै दी जाति दा इक
 मशहूर जंगली जानवर ।
मु० गिददड़॑ होना॑=डरैकल होना ।
गिददड़॑-कुट्ट॑—स्त्री० भारी ते गुज्जी मार । जियां-
 गिददड़॑-कुट्ट॑ चाढ़नी ।
गिददड़॑-दाख—स्त्री० (बलौर) जंगली दाख ।
गिददड़॑-भक्की॑—स्त्री० फोका डरावा ।
गिददड़॑-रज्ज—पु० मती तुड़ै देइयै खाने दा भाव ।
गिददड़॑-सिड़ी॑—स्त्री० बाले आली इक बैरै जिन्नी
 गोल चीज । लोक विश्वासै मतावक ए कोल होने
 पर सब कम्म सिद्ध होई जंदे न ।
गिददड़॑ हुआंक—स्त्री० गिददड़॑ दे बोलने दी अवाज ।
गिददड़ी॑—स्त्री० गिददड़॑ दी मादा ।
गिददै॑—स्त्री० चादर, जिस गी ग्रांएं बर्गेरा च
 जनानियां खास मौके पर टल्ले दे थाह् र शरीरै पर
 लपेटियै ब'नदियां न ।
गिदधनू॑—क्रि० अ० (भद्रवाही) गिज्जी जाना ।
गिदधा॑—पु० [पं०] इक प्रसिद्ध पंजाबी जनाना नाच ।
मु० गिददा॑ पाना॑=खुशी मनानी ।
गिनतरी॑—स्त्री० 1. गिनती । 2. चिता-फिकर ।
मु० गिनतरियै पैना॑=सोचै जाँ फिकरै च
 डुब्बी जाना ।
गिनतरी॑ दे होना॑=सख्ता च थोड़े होना ।

ਗਿਨਤੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० [ਸੰ ० ਗਣਨਾ] 1. ਗਿਨਨੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਾਂ ਭਾਵ। ਜਿਧਾਂ—ਜਾਂਗਲੈ ਚ ਕੁਟੋਂ ਵੀ ਗਿਨਤੀ। 2. ਸੰਖਧਾ। ਤੈਦਾਦ। ਜਿਧਾਂ—ਲੋਕੇ ਵੀ ਖਾਸੀ ਗਿਨਤੀ ਆਈ ਜਮਹ ਹੋਨੀ। 3. ਇਕ ਕੋਲਾ ਲੇਇਥੈ ਸੌ ਤਕ ਦੇ ਹੈਂਸੇਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ। ਜਿਧਾਂ—ਗਿਨਤੀ ਸਿਖਖਨੀ।
ਮੁ੦ ਗਿਨਤੀ ਚ ਔਨਾ=ਮਹਤਵੈ ਆਲੇ ਹੋਈ ਜਾਨਾ। (ਕੁਝੇ) ਗਿਨਤੀ ਚ ਨੈਂਹੈ ਹੋਨਾ=ਮਹਤਵਹੀਨ ਹੋਨਾ।
ਗਿਨਤੀ ਲੈਨੀ=ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੈਨੀ।

ਗਿਨਨਾ—ਕਿ ० ਅ ० [ਸੰ ० ਗਣ] ਗਿਨਤੀ ਕਰਨੀ। ਜਿਧਾਂ—ਸੌ ਤਕ ਗਿਨਨਾ।
 ਕਿ ० ਸ ० ਚੀਜ਼ੋਂ ਬਗੈਰਾ ਵੀ ਕੁਲ ਸੰਖਧਾ ਜਾਨਨੇ ਆਸਤੀ ਗਿਨਤੀ ਕਰਨੀ। ਜਿਧਾਂ—ਅਂਵ ਗਿਨਨੇ; ਪੈਸੇ ਗਿਨਨੇ।
ਮੁ੦ ਗਿਨੀ-ਗਿਨਿਧੀ ਵਿਨ ਕਟਨੇ=ਔਖੇ ਦਿਨ ਗੁਜਾਰਨੇ।
ਗਿਨੀ-ਗਿਨਿਧੀ ਪੈਰ ਰਕਖਨੇ=ਸੋਚੀ-ਸੋਚਿਧੀ ਟੁਰਨਾ।
ਗਿਨੀ-ਗਿਨਿਧੀ ਬਦਲੇ ਲੈਨੇ=ਪੂਰਾ ਇੱਤਕਾਸ ਲੈਨਾ।
ਸੌਤੀ ਵਿਧਾਂ ਘਡਿਆਂ ਗਿਨਨਿਧਾਂ=ਖੀਰੀ ਸਾਹੇਂ ਪਰ ਹੋਨਾ।
ਲੰਹ੍ਰਾਂ ਗਿਨਨਿਧਾਂ=ਨਕਸ਼ਾ ਕਸ਼ ਕਰਨਾ।
ਗਿਨਨਾ-ਮਿਥਨਾ—ਕਿ ० ਸ ० 1. ਕੁਝੇ ਗਲੈ ਦੇ ਵਾਰੇ ਚ ਸੋਚ-ਬਚਾਰ ਕਰਨਾ। 2. ਅਟਾ-ਸਟ੍ਰਾ ਲਾਨਾ।
ਮੁ੦ ਗਿਨੀ-ਮਿਥੀ ਲੈਨਾ=ਕੁਝੇ ਗਲੈ ਜਾਂ ਕਸ਼ ਵਾਰੈ ਪੈਹ੍ਲੇ ਸੋਚ-ਬਚਾਰ ਕਰੀ ਲੈਨਾ।
ਗਿਨਨਾ-ਮਿਥਨਾ—ਕਿ ० ਸ ० ਗਿਨਨਾ ਤੇ ਮਿਥਨਾ।
ਗਿਨਮਾਂ—ਵਿ ० ਗੇਨਮਾ।
ਗਿਨ-ਮਿਥ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਗਿਨਨੇ-ਮਿਥਨੇ ਵੀ ਹਾਲਤ। ਜਿਧਾਂ—ਕਿਥ ਗਿਨ-ਮਿਥ ਕਹਿਥੈ ਧਰਾ ਟੁਰਨਾ।

ਗਿਨਨਾ—ਕਿ ० ਸ ० ਗਨਨਾ।
ਗਿਨੇਆ-ਮਿਥੇਆ—ਵਿ ० ਪੁ੦ ਗਿਨੇ-ਮਿਥੇ ਦਾ।
ਗਿਨੇਆ-ਮਿਨੇਆ—ਵਿ ० ਪੁ੦ ਗਿਨੇ ਤੇ ਮਿਨੇ ਦਾ। ਨਿਸ਼ਚਤ ਮਾਤਰਾ ਥਮਾਂ ਥੋਡਾ ਵੀ ਵਦਧ ਨੈਹੈ।
ਗਿਨਤਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਗਿਨਤਰੀ।
ਗਿਨਤੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਗਿਨਤੀ।
ਗਿਧਾਂਡਤਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਪਾਡਰੀ) ਗਿਨਤੀ।
ਗਿਧੁੜ—ਪੁ੦ ਵਹੁ ० (ਪਾਡਰੀ) ਲੋਸ਼ੜੀ ਵੇ ਵਚੇ।
ਗਿਧੁੜ—ਪੁ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਗਿਦਦੜ।
ਗਿਧੁੜ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਪਾਡਰੀ) ਗਿਦਦੜ।
ਗਿਲਲੜ—ਪੁ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਗਿਲਲੜ।
ਗਿਧੁੜ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਪਾਡਰੀ) ਕਨਕ।

ਗਿਧਾਨਾ,-ਨਾ—ਪੁ੦ (ਛੂਡ-ਬਸਤਗੜ) ਗਿਧਾਨਾ।
ਗਿਧਾਸਨਾ—ਪੁ੦ ਗਿਧਾਸਨ।
ਗਿਧਾਸਨੀ—ਵਿ ० ਗਿਧਾਸਨੀ।
ਗਿ'ਰ—ਸ਼੍ਰੀ ० [ਫਾ ० ਗਿਹਰ] 1. ਗਜੈ ਵਾ ਸੋਹ੍ਲਮਾਂ ਹਿਸ਼ਸਾ। 2. ਰਸੀ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਦਿਤੀ ਗੇਦੀ ਗੱਢ।
ਜਿਧਾਂ—ਰਸੀ ਵੀ ਗਿ'ਰ ਖੋ'ਲਨੀ। 3. ਰਮਾਲੈ ਬਗੈਰਾ ਚ ਪੈਸੇ ਰਕਖਿਧੈ ਮਾਰੀ ਗੇਦੀ ਗੱਢ। ਜਿਧਾਂ—ਅਪਨੀ ਗਿ'ਰਾ ਵਾ ਪੈਸੇ ਖਚੰਨੇ। 4. ਕੁਝਤੀ ਵਾ ਇਕ ਦਾ।
ਗਿ'ਰ-ਕ—ਵਿ ० ਇਕ ਗਿ'ਰ-ਭਰ।
ਗਿਰਗਿਟ—ਪੁ੦ [ਸੰ ० ਕੁਕਲਾਸ] ਕੋਛ-ਕਿਰਲੀ ਵੀ ਜਾਤਿ ਵਾ ਇਕ ਕਿਰਲਾ ਜੇਹੜਾ ਅਪਨਾ ਰਾਂ ਬਦਲਦਾ ਰੌਂਹਦਾ ਏ।
ਮੁ੦ ਗਿਰਗਿਟ ਆਂਗਰ ਰਾਂ ਬਦਲਨੇ =ਕੁਝੇ ਗਲੈ ਪਰ ਟਿਕੇਆ ਨੈਹੈ ਰੌਹਨਾ।
ਗਿਰਜਾ—ਪੁ੦ [ਪੁਰੰ ०] ਇਸਾਇਂਦੇ ਵਾ ਮਦਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਯਾ-ਘਰ।
ਗਿਰਜਾ ਘਰ—ਪੁ੦ ਗਿਰਜਾ।
ਗਿਰਜ਼—ਸ਼੍ਰੀ ० ਇਲਲ।
ਗਿਰਜ਼ਣ,—ਣੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਕਾਂਗਡੀ) ਵਡ੍ਡੀ ਇਲਲ।
ਗਿਰਡ—ਪੁ੦ (ਬਮਹਾਗ) ਕੁਝਤੀ ਵਾ ਇਕ ਦਾ।
ਗਿਰਦ—ਕਿ ० ਵਿ ० ਗਿਦੰ।
ਗਿਰਦਾਲੂ—ਪੁ੦ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਇਕ ਖਟਮਿਤਾ ਫਲ।
ਜਰਦਾਲੂ।
ਗਿਰਦਾਵਰ—ਪੁ੦ ਗਰਦੌਰ।
ਗਿਰਦਾਵਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਗਰਦੌਰੀ।
ਗਿਰਦੌਰ—ਪੁ੦ ਗਰਦੌਰ।
ਗਿਰਦੌਰਨ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਗਰਦੌਰਨ।
ਗਿਰਦੌਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० ਗਰਦੌਰੀ।
ਗਿਰਧਰ—ਪੁ੦ [ਸੰ ० ਗਿਰਧਰ] ਗੋਵਧੰਨ ਪਵੰਤ ਚੁਕਕਨੇ ਆਲੇ, ਸ਼੍ਰੀਕ੃ਣ।
ਗਿਰਥਾਰੀ—ਪੁ੦ [ਸੰ ०] ਗਿਰਧਰ।
ਗਿਰਨਾ—ਕਿ ० ਅ ० [ਸੰ ० ਗਲਨ] 1. ਕੁਝੇ ਤਚੀ ਜਗਹ ਥਮਾਂ ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ੀ ਬਗੈਰਾ ਵਾ ਭੁੰਬੀ ਫਿਗਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਕੁਟੇ ਉਣਗਾ ਪਕਕੇ ਵਾ ਅਂਵ ਗਿਰਨਾ। 2. ਜਮੀਨੀ ਪਰ ਖਡੇਂਦੀ ਗੇਦੀ ਕੁਸੈ ਚੀਜਾ ਵਾ ਢੌਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਸੁਚਾਲ ਹੋਨੇ ਕਰੀ ਕਿਲੇ ਵੀ ਕਾਂਥ ਗਿਰਨੀ। 3. ਸਮਾਜੀ ਸ਼ਤਰ ਗੀ ਛੋਡਿਧੈ ਨੀਚਤਾ ਪਰ ਤਤਰਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਅਖਲਾਕ ਥਮਾਂ ਗਿਰਨਾ। 4. ਭਾਡ ਬਗੈਰਾ ਚ ਕਮੀ ਹੋਨੀ। ਜਿਧਾਂ—ਖੂੰ ਵਾ ਭਾਡ ਗਿਰਨਾ।
ਗਿਰਪਤਾਰ—ਵਿ ० [ਫਾ ० ਗਿਰਪਤਾਰ] ਕੁਝੇ ਅਪਰਾਧੈ ਵੇ ਸਿਲਸਿਲੈ ਚ ਪਕਡੇਆ ਗੇਦਾ।

गिरफ्तारी—स्त्री० [क्रा० गिरिफ्तारी] गिरफ्तार करने जां होने दा भाव ।
 वि० कुसै गी गिरफ्तार करने सरबंधी । जियां—गिरफ्तारी बरेंटृट ।
गिरबी,-वी—वि० [हिं० गिरबी] रैहन जां बंद्धै पेदा । जियां—मकान जां जमीन गिरबी रखना ।
गिरबीदार—पु० [हिं०+क्रा०] दूए दियां चीजां अपने कोल बंद्धै रखने आला आदमी ।
गिरबीनामा—पु० [हिं०—फा०नाम :] कुसै चीजै गी गिरबी रखने सरबंधी लिखत ।
गिरबी-पत्तर—पु० गिरबीनामा ।
गि'र-भर—वि० तकरीबन इक गि'रै दे मापै दा ।
गिरम—स्त्री० 1. लद्दाख च पैदा होने आला, जमें दी किसमै दा इक अनाज । 2. काही दी किसमै दा इक नशीला घाः । प्र०—गिरम डंगरें गी चढ़ी जंदी ऐ ।
गिरमट—पु० 1. [अंग० Gimlet] छेक कड्डने आला, इक तरखानका संदर । 2. (रियासी) ऊटै दे गलै च पाया जाना आला पटा, जिसी कचावें कन्ने ब'न्नी देने करी भार पिच्छें गी नेई लमकदा ।
गिरमिट—पु० (वसोह्ली) गिरमट ।
गिरवटिय—स्त्री० (पाडरी) [सं० गौर मृत्तिका] चिट्ठी मिट्टी ।
गि'र-सारा—वि० पु० गि'र-भर ।
गि'र-हारा—वि० पु० गि'र-भर ।
गिराना—क्रि० स० गराना ।
गिरानी—स्त्री० गरानी ।
गिरावट—स्त्री० गरावट ।
गिरामी—वि० गरामी ।
गिरि—पु० [सं०] पर्वत । प्हाड़ ।
गिरिप्तार—वि० गिरफ्तार ।
गिरिप्तारी—स्त्री० + वि० गिरफ्तारी ।
गिरियाचारी—स्त्री० गिरेआचारी ।
गिरियाना—क्रि० अ० गिरेआना ।
गिरी—स्त्री० [सं० गुलिका] 1. बदाम बगैरा दे अंदरै दा खाने-जोग अंश । 2. किश फलें दी गुली ते बाहर ले सिककड़ै दे दरम्यान दा हिस्सा । दड़ ।
 जियां—अबैं बगैरा दी गिरी ।
गिरीं—पु० गिरि । पर्वत ।
गिरेआचारी—स्त्री० तरला-मिन्नत करने जां गिड़-

गड़ाने दा भाव ।
गिरेआना—क्रि० अ० गिरेआचारी करनी ।
गिरेबान—पु० [क्रा० गिरीबान] 1. कुरते बगैरा दा गलमां । 2. कुरते बगैरा दा ओ हिस्सा जेहड़ा गलमे दे ख'ल्ल छाती दे उपरे आए दा होंदा ऐ ।
गिरोड़—पु० (पाडरी) गरड़जाला ।
गिरोर—वि० (पाडरी) गिरे दा ।
गिर्द—क्रि० वि० [क्रा०] इर्द-गिर्द ।
 मु० कुसै दे गिर्द होना=नक्सान पुजाने आस्तै कुसै दे पेश पेर्इ जाना ।
गिर्दोनवाह—पु० [क्रा०—अ० नवाह] आले-दुआले दा अलाका ।
गिलगला—वि० पु० गली जाने करी पुल्ला होई गेदा ।
 जियां—गिलगला अंब ।
गिलगिला—वि० पु० गिलगला ।
गिलट—स्त्री० [अंग० Gift] 1. चांदी दे रंगै दी इक सस्ती धात ।
गि'लटा—पु० बड्डों गि'लटी ।
गि'लटी—स्त्री० [सं० ग्रन्थ ; प्रा० गंठि] 1. शरीरै दे कुसै हिस्से पर उभरी औने आली मासै दी सस्त गमटोली । 2. आटे जां मिट्टी बगैरा दी बनी दी गु'लटी ।
गिलटी—वि० गिलटै दा बने दा । जियां—गिलटी कड़े ।
गि'लडूँ—पु० गि'ल्लू ।
गिला—पु० [क्रा० गिल:] शिकवा-शकैत । जियां—गिला करना जां गिला होना ।
गिलागुजार—वि० [क्रा०—गुजार] गिला करने आला ।
गिलागुजारी—स्त्री० गिला प्रकट करने दा भाव ।
गिलाजत—स्त्री० गलाजत ।
गिलाफ—पु० गलाफ ।
गिला-शिकवा—पु० [क्रा०—शिकवः] गिला ।
गिलास—पु० + वि० (पाडरी) गलास ।
गिलासदू—पु० (कांगड़ी) गलासू ।
गिलेफना—क्रि० स० गलेफना ।
गिलौसड़—पु० (पाडरी) गलासू ।
गिलट—स्त्री० गिलट ।
गि'लटा—पु० गि'लटा ।
गिल'टी—स्त्री० गि'लटी ।
गिलटी—वि० गिलटी ।

ਗਿਲਲ—ਸਤੀ੦ 1. ਸੇਜਲ । 2. ਗਿਲਲਾਪਨ ।
 3. (ਰਜੌਰੀ) ਸਾਫ ਮੌਸਮ ।

ਗਿ'ਲ੍ਲ—ਪੁੰਹ ਗਿ'ਲ੍ਲੂ ।

ਗਿ'ਲ੍ਲਡ—ਪੁੰਹ 1. ਗਲੈ ਦੇ ਵਾਹੜੋਂ ਵਨਨੇ ਆਲਾ ਮਾਸੈ ਦਾ
 ਗੋਲਾ-ਜਨ । 2. ਗਲੈ ਦੀ ਇਕ ਵਸਾਰੀ, ਜੇਦੇ ਕਾਰਣ ਗਲੈ
 ਵੈ ਵਾਹੜੋਂ ਮਾਸੈ ਦਾ ਇਕ ਗੋਲਾ-ਜਨ ਵਨੀ ਜੰਦਾ ਏ ।

ਗਿ'ਲ੍ਲਡਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰਹ ਜਿਸੀ ਗਿ'ਲ੍ਲਡ ਨਿਕਲੇ ਦਾ ਹੋਏ ।
 ਪੁੰਹ ਗਿ'ਲ੍ਲਡੈ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
 ਲ੍ਹੁੰ ਗਿ'ਲ੍ਲਡੈ ਪਾਰੈ ਗੀ ਲਮਦਾ, ਰਖਾਰੈ ਗੀ ਨੇਈ
 ਲਮਦਾ=ਫੁਏ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦਿਕਖਨੇ ਸੀਖੇ ਅਪਨੇ ਦੋਸ਼
 ਦਿਕਖਨੇ ਸੁਥਕਲ ।

ਗਿ'ਲ੍ਲਡੀ—ਵਿ੦ ਸਤੀ੦ 'ਗਿ'ਲ੍ਲਡਾ' ਦਾ ਸਤੀ-ਰੂਪ ।
 ਸਤੀ੦ ਗਿ'ਲ੍ਲਡੈ ਆਲੀ ਜਨਾਨੀ ।

ਗਿ'ਲ੍ਲਡੂ—ਪੁੰਹ 1. ਗਿ'ਲ੍ਲਡੈ ਆਲਾ ਜਾਗਤ । 2. ਨਿਕਕਾ
 ਗਿ'ਲ੍ਲਡੁ । 3. ਨਿਕਕੇ ਗਿ'ਲ੍ਲਡੈ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
 ਵਿ੦ ਗਿ'ਲ੍ਲਡਾ ।

ਗਿਲਲਡ—ਪੁੰਹ ਗਿ'ਲ੍ਲਡ ।

ਗਿਲਲਡਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰਹ + ਪੁੰਹ ਗਿ'ਲ੍ਲਡਾ ।

ਗਿਲਲਡੀ—ਵਿ੦ ਸਤੀ੦ + ਸਤੀ੦ ਗਿ'ਲ੍ਲਡੀ ।

ਗਿਲਲਡੂ—ਪੁੰਹ + ਵਿ੦ ਗਿ'ਲ੍ਲਡੂ ।

ਗਿਲਲਾ—ਵਿ੦ਪੁੰਹ [ਹਿੰਦੀ ਗੀਲਾ] 1. ਸਿਜੇ ਦਾ ।
 ਜਿਆਂ—ਗਿਲਲਾ ਕਾਧਡਾ । 2. ਜੇਹੜਾ ਅਜੇ ਸੁਕੇ ਦਾ
 ਨੇਈ । ਜਿਆਂ—ਗਿਲਲਾ ਰੋਗਨ; ਗਿਲਲਾ ਫਰੰ ।
 ਸੁੰ ਗਿਲਲਾ ਪੀਹੜ ਪੀਹੜਨਾ = ਵਿਪਤਾ ਦਾ ਜੀਨ ਜੀਨਾ ।
 ਗਿਲਲੈ ਕਾਠ ਸਾਹੀਂ ਧੁਖਨਾ = ਮਨੋ-ਮਨ ਕੁਛਦੇ ਰੀਹੜਨਾ ।

ਗਿਲਲਾਪਨ—ਪੁੰਹ ਗਿਲਲਾ ਹੋਨੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ।

ਗਿ'ਲ੍ਲੂ—ਲ੍ਲੂ—ਪੁੰਹ ਨਿਕਕਾ ਜਾਗਤ । ਝਾਨਾ ।

ਗਿਵ—ਪੁੰਹ (ਪੋਗਲੀ) ਘਧੋ ।

ਗਿਹਾਨਾ—ਪੁੰਹ (ਕਾਂਗਡੀ) 1. ਹਵਨ ਬਗੰਦਾ ਆਸਟੈ ਵਾਲੀ
 ਰੇਦੀ ਅੰਗ । 2. ਘਾਨਾ ।

ਗੀਠ—ਪੁੰਹ (ਬਸ਼ਾਗ) ਗਿਟ੍ਟਾ ।

ਗੀਠੀੰ—ਸਤੀ੦ ਡੀਠੀ ।

ਗੀਂਡ—ਸਤੀ੦ ਕੁਤੀ-ਕੁਤੇ ਦੀ ਸੰਭੋਗ-ਸਥਿਤਿ ।

ਗੀਂਢਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰਹ ਲੌਹਕੇ ਕਦ੍ਦੈ ਦਾ ।

ਗੀ—ਪ੍ਰਤਿ੦ ਕਰਮ ਕਾਰਕੈ ਤੇ ਸਾਂਪ੍ਰਦਾਨ ਕਾਰਕੈ ਦਾ ਵਿਭਕਿਤ
 ਚਿੰਨ । ਜਿਆਂ-(ਕ) ਸਾਫੇ ਗੀ ਰੱਗਨਾ । (ਖ) ਫਲੋਂ ਗੀ
 ਚਕਵਨਾ । (ਗ) ਰਾਮ ਗੀ ਫਲ ਦੇਨੇ ।

ਗੀਗਾ—ਪੁੰਹ ਨਿਕਕਾ ਝਾਨਾ । ਗੀਹੁੰਗਾ ।

ਗੀਜ਼—ਸਤੀ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਇਲਲ ।

ਗੀਝ—ਸਤੀ੦ ਗਿਝੀ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਗੀਆ,-ਜ਼ਾ—ਪੁੰਹ ਜੇਬ । ਬੋਆ । ਖੀਸਾ ।

ਗੀਟਾ—ਪੁੰਹ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਗਿਟਾ ।

ਗੀਠਾਂ—ਸਤੀ੦ ਅੰਗੀਠਾ । ਡੀਠਾ ।

ਗੀਡਕਡੀਂ—ਸਤੀ੦ ਗੀਹੁੰਟੀ । ਕੈਕਰ । ਪ੍ਰ੦-ਯਾਨਕੀ
 ਜੇ ਪਾਨਿਥੈ ਚਲੀ, ਹੀਣ ਮਾਰੈ ਏ ਗੀਡਕਡੀ, ਭੌਰਾ ਏ ।
 (ਲੋ੦ ਗੀ੦)

ਗੀਤ—ਪੁੰਹ [ਸੰਭਾਲ] ਲੈ ਚ ਬੜੀ ਦੀ ਕੁਝੈ ਭਾਸਾ ਦੀ
 ਰਚਨਾ, ਜੇਹੁੰਡੀ ਗਾਏ ਜਾਨੇ ਆਸਟੈ ਲਿਖੀ ਗੇਦੀ ਹੋਏ ।
 ਗਾਨਾ ।
 ਸੁੰ ਕੁਝੈ ਵੇ ਗੀਤ ਗਾਨੇ = ਕੁਝੈ ਦੀ ਝੂਠੀ-ਸੱਚੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ
 ਕਰਨੀ ।

ਗੀਤਕਾਰ—ਪੁੰਹ ਗੀਤ ਲਿਖਨੇ ਆਲਾ ਕਵਿ ।
 ਵਿ੦ ਗੀਤ ਲਿਖਨੇ ਆਲਾ ।

ਗੀਤ ਗੋਰਿੰਦ—ਪੁੰਹ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਮਧਯਯੂਗੀਨ ਕਵਿ ਜਯਦੇਵ
 ਦਵਾਰਾ ਸੱਸ਼੍ਕੂਤ ਚ ਰਚੇਅਾ ਗੇਦਾ ਪ੍ਰਸਿਦਧ ਗੀਤ-ਸੱਗ੍ਰਹ,
 ਜੇਦੇ ਚ ਰਾਧਾ ਤੇ ਕੁਣ੍ਣ ਦਿਵੇਂ ਪ੍ਰੇਮ-ਲੀਲਾਏਂ ਦਾ ਵਰਣਨ
 ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ ਏ ।

ਗੀਤਡਿੰਧਾਂ—ਸਤੀ੦ ਵਹੁੰ ਲੋਕ-ਗੀਤੋਂ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ।

ਗੀਤਡੂ—ਪੁੰਹ (ਚਨੈਹੁੰਨੀ) ਗੀਤ ।

ਗੀਤਾ—ਸਤੀ੦ [ਸੰਭਾਲ] ਸ਼੍ਰੀਮਦਭਗਵਦਗੀਤਾ ।

ਗੀਤਾ-ਉਪਦੇਸ਼—ਪੁੰਹ ਸ਼੍ਰੀਮਦਭਗਵਦਗੀਤਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ।

ਗੀਤਾ-ਜਾਨ—ਪੁੰਹ ਭਗਵਦਗੀਤਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ।

ਗੀਨਾ—ਕਿੰਠੁੰ ਸੂਰਨਾ ।

ਗੀਲੁ—ਸਤੀ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਗੇਰੀ ।

ਗੀਹਿੰਦੀ—ਸਤੀ੦ (ਭਦ੍ਰਵਾਹੀ) ਗੇਹੀ ।

ਗੀਹੁੰਗਾ—ਪੁੰਹ ਨਿਕਕਾ ਝਾਨਾ । ਗੀਗਾ ।

ਗੀਹੁੰਜ—ਸਤੀ੦ ਗੀਝ ।

ਗੀਹੁੰਜਾ—ਪੁੰਹ ਗੀਝਾ ।

ਗੀਹੁੰਟਾ—ਸਤੀ੦ ਗੀਹੁੰਟਾ ।

ਗੀਹੁੰਟੂ—ਸਤੀ੦ ਗੀਹੁੰਟੂ ।

ਗੀਹੁੰਟੁੰ—ਪੁੰਹ ਗੀਹੁੰਟੁੰ ਕਨੇ ਖੇਡੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਇਕ
 ਖੇਡ । ਪਿੰਜਗੀਹੁੰਟੁੰ ।

ਗੀਹੁੰਟੂ—ਪੁੰਹ ਗੀਹੁੰਟੂ ।

ਗੀਹੁੰਟਾ—ਪੁੰਹ ਰੋਡੁੰ ਕੈਕਰ ।

ਗੀਹੁੰਟੈ—ਸਤੀ੦ ਲੌਹਕਾ ਗੀਹੁੰਟਾ ।

ਗੀਹੁੰਦੂ—ਪੁੰਹ ਨਿਕਕਾ-ਸਾਰਾ ਗੀਹੁੰਟਾ ।

ਗੁੰਆਰੀ—ਵਿ੦ ਪੁੰਹ + ਪੁੰਹ ਗੁਆਰ ।

ਗੁੰਆਰਲੀ—ਵਿ੦ ਸਤੀ੦ + ਸਤੀ੦ ਗੁਆਰਨ ।

ਗੁੰਆਰਪੁਨਾਂ—ਪੁੰਹ ਗੁਆਰਪੁਨਾ ।

ਗੁੰਗਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰਹ [ਫਾਂ ਗੁੰਗ] ਜਲਾ ।

पु० ज'ल्ला आदमी ।

खु० गुंगे दी सारत जाँ कोई गुंगा जाँ गुंगे दी माँ
गै समझै=शारें-सकेतें च आखी दी गल्लै गी उऐ
समझी सकदा ऐ जिसी उनें शारें दी समझ होग ।

गुंगी—वि० स्त्री० ज'ल्ली ।

स्त्री० ज'ल्ली जनानी ।

गुंचा—पु० [फा० गुंचा] 1. अद्विषेआ फुल ।
2. फुलें दा गुच्छा ।

गुंज—स्त्री० (वस्त्राग) गलै दा इक गैह्ना । कैठा ।
गुंज-कैठा—पु० (वसोह्ली) कैठे दी इक किसम ।

गुंजन—पु० [सं०] भौरें दी गुंजार ।

गुंजना—क्रि० अ० [हि०] 1. गुंजार करनी ।
गुंजारना । 2. गुंजना ।

गुंजना—पु० गुंजना ।

गुंजनू—पु० गुंजनू ।

गुंजा—वि० पु० + पु० गुंजा ।

स्त्री० [सं०] रत्ति ।

गुंजाइश—स्त्री० गंजैश ।

गुंजान—वि० [फा०] 1. कट्ठे-कट्ठे बने दे भते
मकानें आला । जियां-गुंजान शैहर, गुंजान
बस्ती । 2. घना । जियां-शैहरा दी गुंजान
अबादी ।

गुंजायमान—वि० [हि०] गुंजदा ।

गुंजार—स्त्री० [हि०] 1. भौरें दे गुन-गुन करने दी
अवाज । 2. मतियें सुरें दे मलाप करी पैदा होने
आली गुंज । जियां-गीतें दी गुंजार ।

गुंजारना—क्रि० अ० भौरें दा गुन-गुन करना ।

गुंजी—स्त्री० [सं० गुच्छ] तिल्ले जाँ रेशमी धागे
दी गुच्छी ।

गुंजू—वि० (अस्सर) कमजोर ।

गुंजैश—स्त्री० गंजैश ।

गुंझ—स्त्री० (पुन्डी) झुंग ।

गुंझल—पु० 1. धाये बर्गेरा दे पलची जाने दी हालत ।
2. उलझन । झमेला ।

मु० गुंझल कड्ढना=अड्ढन दूर करनी ।

गुंझल निकलना=अड्ढन दूर होनी ।

गुंझलदार—वि० 1. गुंझलै आला । पलचे दा ।
2. पचीदा ।

गुंझलना—क्रि० अ० 1. गुंझल पौना । जियां-रसी
गुंझलनी । 2. पचीदा होना । जियां-मामला

गुंझलना ।

गुंझलमाँ—वि० गुंझलदार ।

गुंज-गुंज—पु० 1. स्पश्ट तरीके कन्ते नेई बोल्ली
जाने करी दूएं दी समझा नेई आई सकने आली
गल्ल-बात । 2. नक्के-नक्के कीती दी गल्ल-बात ।

गुंज-गुंजाना—क्रि० अ० नक्के-नक्के गल्लां करनियां ।

गुंजना—पु० विरले दानें आली मक्क ।

गुंजनू—पु० निक्का गुंजना ।

गुंजा—वि० पु० नक्के-नक्के गल्लां करने आला ।
पु० नक्के-नक्के गल्लां करने आला आदमी ।

गुंडाँ—वि० गुंडा ।

गुंडपुना—पु० 1. लुच्चपुना । 2. शोहूपुना ।

गुंडा—वि० पु० [सं० गुण्डक] गुंडपुना करने
आला ।

पु० गुंडपुना करने आला आदमी ।

गुंडागरदी—स्त्री० गुंडे दी मचाई दी हुल्लडबाजी ।

गुंडापन—पु० गुंडा होने दा भाव ।

गुंडी—स्त्री० [हि०] 1. सूतरै बर्गेरा दी गुंजी ।
2. गुंडपुना करने आली जनानी ।

वि० स्त्री० 'गुंडा' दा स्त्री-रूप ।

गुंत्थाँ—पु० गुत्थ ।

गुंद—पु० [सं० कुदुर्खा] 1. किश खास रुखें चा

निकलने आला चिपचिपा ते लेसदार पदार्थ ।
जियां-सरीहै दा गुंद । 2. इस पदार्थ च पानी
मलाइयै कागज बर्गेरा चमकाने आस्तै त्यार कीता
गेदा घोल ।

गुंद-कत्तीरा—पु० इक खास किसमै दा गुंद, जेदी
तसीर ठंडी होदी ए ।

गुंददानी,—न्नी—स्त्री० [सं०—फा० दान] शीशी
बर्गेरा जेदे च घुले दा गुंद रखेआ जंदा ए ।

गुंददार—वि० 1. गुंद पाइयै त्यार कीता गेदा ।
2. जेदे पिछ्छे गुंद लगे दा होए ।

गुंदना—क्रि० स० [सं० ग्रन्थन] 1. बालै दियां
मीठियां करनियां । जियां-सिर गुंदना । 2. फुलै
बर्गेरा दियां लड़ियां बुननियां । जियां-हार गुंदना;
सेहूरा गुंदना । 3. क'ले बर्गेरा दे सिरे पर खास
किसमै दे भन्न पाने ।

गुंदनियां—स्त्री० (चनैह्नी) पैह्ले बारी बच्चे दे
सिर कांधी छुहाने दी इक रसम ।

गुंददाना—क्रि० स० गुंदने दा कम्म कुसे कन्ते जाँ

कुसै कोला कराना ।
 गुंदाई—स्त्री० गुंदने दा कम्मै ते उस कम्मै दी
 मजूरी ।
 गुंदाना—क्रि० स० गुंदने दा कम्म कुसै कोला जाँ
 कुसै कन्ने कराना ।
 गुंदोआना—क्रि० स० गुंदवाना ।
 गुंबजाँ—पु० गुंबद ।
 गुंबजदार—वि० गुंबददार ।
 गुंबद—पु० [फा०] मसीतें बगैरा दे उपरें अद्वे गोले
 दी शकली दा शिखर ।
 गुंबददार—वि० गुंबदै आला ।
 गुंबटी—वि० गुंबद दी शकली दा ।
 गुंबला—पु० (बसीह्ली) मकाने बगैरा दी खुँझ जाँ
 नुककर ।
 गुथगल—पु० (पाडरी) गुगल-धूफ ।
 गुअरकड—क्रि० अ० (पाडरी) खरहाड़े मारने ।
 गुअरकडनेत—वि० (पाडरी) खरहाड़े मारने आला ।
 गुआंठ—पु० अपने मकानै दे आसे-पासे दे घर ते उदे
 च रौह्ने आले लोक । जियां-चंगा जाँ माड़ा
 गुआंठ ।
 गुआंठ-महला—पु० आंठ-गुआंठ ।
 गुआंठन—स्त्री० गुआंठै च रौह्ने आली जनानी ।
 खु० गुआंठनी दा रूप नैई औंदा पर चज्ज ते आई
 गै जंदा—संगत दा असर जरूर गै होंदो ऐ ।
 गुआंठ-नत्था—पु० गुआंठै । पडोस ।
 गुआंठी—पु० गुआंठै च रौह्ने आला आदमी ।
 वि० महलेदार । पडोसी ।
 गुआंह-ड—पु० गुआंठ ।
 गुआंह-डन—स्त्री० गुआंठन ।
 गुआंह-डी—पु० गुआंठी ।
 गुआऊ—वि० 1. गुआने गी त्यार । 2. फजूल खर्च
 करने आला ।
 गुआचना—क्रि० अ० 1. ला-पता होई जाना । जियां-
 भीडै च जागत गुआचना । 2. गुम्म होई जाना ।
 जियां-पैसे गुआचने ।
 गुआड—पु० (पाडरी) ग्रां दे बाहर, अपनी जमीनै
 च, मालै बगैरा गी ब'न्नने जाँ डबकले आस्तै बनाया
 गेदा कोठा बगैरा ।
 गुआड-पुचाड—पु० + क्रि० वि० (मझालता) गुआड-
 पचुआड ।

गुआड-पचुआड—पु० मकानै दे अग्मै ते पिच्छे दा
 हिस्सा । जियां-गुआड-पचुआड साफ रखना ।
 क्रि० वि० मकानै दे अग्मै ते पिच्छे । जियां-गुआड-
 पचुआड कूड़ा गै कूड़ा होना ।
 गुआड-पचोआड—पु० + क्रि० वि० गुआड-पचुआड ।
 गुआड-पछुआड—पु० + क्रि० वि० (कांगडी) गुआड-
 पचुआड ।
 गुआडा—पु० (कांगडी) अगुआडा ।
 गुआडँ-पुचाडँ—क्रि० वि० गुआडँ-पचुआडँ ।
 गुआडँ-पचुआडँ—क्रि० वि० घरै दे अग्मै ते पिच्छे ।
 जियां-गुआडँ-पचुआडँ फिरना ।
 गुआडँ-पचोआडँ—क्रि० वि० गुआडँ-पचुआडँ ।
 गुआण—क्रि० स० (कांगडी) गुआना ।
 गुआन—पु० 1. कुसै कन्ने नचाकी पैदा करी लैने दा
 भाव । प्र०-कुसै कन्ने गुआन नैई करना
 चाहिदा । 2. गुआने (नक्सान होने) दा भाव ।
 जियां-अजें ते इस बन्जै च गुआन गै गुआन ऐ ।
 गुआना—क्रि० स० 1. [हिं० गवाना] गुआई ओडना ।
 जियां-(क) पैसे गुआने । (ख) मूल पूंजी बी
 गुआनी । (ग) बौका गुआना । 2. नष्ट जाँ
 बरबाद करना । जियां-समां गुआना; उमर-
 गुआनी । 3. बगाड़ जाँ नचाकी पैदा होने करी
 नराज करी लैना । जियां-आदमी गुआना ।
 4. [हिं० गवाना] (गीत) गुआने दा कम्म कुसै
 कोला कराना । जियां-रीत गुआने ।
 खु० घरै दियां गुआइयां कश्कडियां, हुन खाओ
 गुसाईंओ ढल्ले—शैल चीज हत्था दा सुहाइयै,
 कुसै मसूली चीजा कन्ने गै गजारा करनै पैना ।
 गुआर—वि० [हिं० गवार] जिसी सभ्याचार ते
 शिष्टाचार दा पता नैई होऐ ।
 पु० गुआर आदमी ।
 खु० चिडियैं बी भौत, गुआरे दा हासा—मूरख
 आदमी दूएं गी मसीबती च दिक्खियै खुश होंदा ऐ ।
 देख टहुए रौंगले ते फुल्ली भोए गुआर—ना-
 तजब्बेकार आदमी असानी कन्ने दूएं दियैं टपलाने
 आलियैं गल्ले च आई जंदा ऐ ।
 गुआरन—स्त्री० गुआर जनानी ।
 गुआरपुना—पु० गुआर होने दी हालत ।
 गुआरा—वि० गवारा ।
 गुआल—पु० 1. [स० गोपाल; प्रा० गोवाल] माल

ਚਾਰਨੇ ਆਲਾ ਜਾਗਤ ਵਗੈਰਾ । ਚਰੋਆਲ । 2. (ਗੂਲ-
ਗਲਾਬਗਢ) ਮਾਲੈ ਦਾ ਗੋਹੜ ।

ਵਿ੠ ਮਾਲ ਚਾਰਨੇ ਆਲਾ ।

ਗੁਆਲਨ—ਸ਼੍ਰੀ੠ ਮਾਲ ਚਾਰਨੇ ਆਲੀ ਜਨਾਨੀ ।
ਚਰੋਆਲਨ ।

ਵਿ੠ ਸ਼੍ਰੀ੠ ਮਾਲ ਚਾਰਨੇ ਆਲੀ ।

ਗੁਆਲਨਾ—ਕਿ੠ ਸੋ ਡਾਰਨੇ ਜਾਂ ਰੋਹੜ ਪਾਨੇ ਆਸਟੈ
ਅਕਖਿੰ ਗੀ ਜਾਵੈ ਖੋਲਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਨੌਕਰੈ ਪਰ
ਡੇਹੜੇ ਗੁਆਲਨੇ ।

ਗੁਆਲਪਾਲ—ਪੁ੠ ਗੁਆਲੇਂ ਦੀ ਰਖਾਂ ਕਰਨੇ ਆਲੇ ਥੀਕੁਣਣ ।
ਵਿ੠ ਗੁਆਲੇਂ ਦੀ ਰਖਾਂ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।

ਗੁਆਲਬਾਲ—ਪੁ੠ ਚਰੋਆਲ ਜਾਗਤ ।

ਗੁਆਲਮਡੇ—ਪੁ੠ ਬਹੁ੠ ਬਰਸਾਂਤੀ ਦੇ ਸੋਸਮੈਂ ਚ ਹੋਨੇ
ਆਲੇ, ਇਕ ਜੰਗਲੀ ਕੇਲੈ ਦੇ ਫੁਲਾਂ, ਜਿਦੀ ਸੱਜੀ ਬਨਾਈ
ਜਾਂਦੀ ਏ ।

ਗੁਆਲਾ,-ਲਨਾ—ਪੁ੠ ਗੁਆਲ ।

ਗੁਆਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ੠ [ਫਿੱਝ ਜੁਗਲੀ] ਸਿਭੇਂ ਆਲੇ ਪਾਣੇਂ ਦਾ,
ਖਾਵੇ ਗੇਵੇ ਚਾਰੇ ਗੀ ਪਰਤਿਧੀ ਸੂਹੈ ਚ ਥੋੜਾ-ਥੋੜਾ
ਆਨਿਧੀ ਚਾਪਨੇ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ।

ਗੁਆਲੂ—ਪੁ੠ (ਕਾਂਗਡੀ) 1. ਗੁਆਲ । 2. ਹਲਲੈ ਕਨੇਂ
ਪੱਜਾਲੀ ਗੀ ਜੁਟਣੇ ਦੀ ਰਸੀ ।

ਗੁਆਹੀ—[ਉਚਚਾਰਣ : ਗੁਆਹੁ-ਤੈ] ਸ਼੍ਰੀ੠ [ਫਾਂ
ਗਵਾਹੀ] ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਦੇ ਵਾਰੈ ਚ ਕੁਸੈ
ਗੁਆਹੁ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਰੇਵਾ ਬਧਾਨ । ਝਹਾਦਤ ।
ਪੁ੠ ਗੁਆਹੁ ।

ਗੁਆਹੁ—ਪੁ੠ [ਫਾਂ ਗਵਾਹ] 1. ਅਦਾਲਤੀ ਵਗੈਰਾ ਚ
ਕੁਸੈ ਪਾਸੇਆ ਗੁਆਹੀ ਦੇਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
ਝਹਾਦਤੀ । 2. ਓ ਆਦਮੀ ਜਿਸਨੇ ਕੋਈ ਗਲ ਜਾਂ
ਘਟਨਾ ਅਪਨੀ ਅਕਖਿੰ ਦਿਕਖੀ ਦੀ ਹੋਏ ਜਾਂ ਜਿਸੀ ਤਸ
ਵਾਰੈ ਪੂਰੀ ਜਾਨਕਾਰੀ ਹੋਏ । ਪ੍ਰ੦-ਮਤੇ ਲੋਕ ਇਸ
ਘਟਨਾ ਦੇ ਗੁਆਹੁ, ਨ । 3. ਓ ਆਦਮੀ ਜਿਸ ਦੇ
ਸਾਮਨੇ ਦੌਂ ਧੱਡੇ ਚ ਕੋਈ ਸਮਝੋਤਾ ਜਾਂ ਲੈਨ-ਦੇਨ
ਹੋਆ ਹੋਏ ।

ਸੁ੠ ਗੁਆਹੁ, ਤੁਟਨਾ—ਅਪਨੇ ਗੁਆਹੁ, ਦਾ, ਸੁਖਾਲਕ
ਦੇ ਹਕਕੈ ਚ ਬਧਾਨ ਦੇਵੈ ਜਾਨਾ ।

ਗੁਆਹੁ, ਤ੍ਰੋਡਨਾ—ਗੁਆਹੁ, ਗੀ ਬਰਗਲਾਨਾ ।

ਗੁਆਹੁ, ਬਨਾਨਾ—ਅਪਨੇ ਹਕਕੈ ਚ ਗੁਆਹੀ ਦੇਨੇ ਆਸਟੈ
ਆਦਮੀ ਤਧਾਰ ਕਰਨਾ ।

ਗੁਆਹੁ, ਭਨਨਾ—ਗੁਆਹੁ, ਤ੍ਰੋਡਨਾ ।

ਸੌਕੇ ਦਾ ਗੁਆਹੁ, ਹੋਨਾ—ਚਲਮਦੀਦ ਗੁਆਹੁ, ਹੋਨਾ ।

ਖੁੱਨੈ ਨੌਲੈ ਦਾ ਗੁਆਹੁ, ਡਿਡ੍ਹੂਂ=ਦੌਂ ਸੰਦਿਗ ਆਦਮਿਯੇ
ਦਾ ਇਕ-ਦੂਏ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ।

ਗੁਖੁ—ਪੁ੠ (ਪਾਡਰੀ) ਵਹਾਨਾ ।

ਗੁਖ—ਪੁ੠ (ਰਾਮਵਨ) ਬਡੇ ਦਾ ਦਰਮਧਾਨੀ ਹਿੱਸਾ ।
ਬਗਰ ।

ਗੁਖੂ—ਪੁ੠ (ਪੁਣੀ) 1. ਚੋਟ । 2. ਚੋਟ ਲਗਨੇ ਵੀ
ਪੀਡੀ ।

ਗੁਗਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ੠ (ਸਿਰਾਜੀ) ਘੁਗੀ ।

ਗੁਗਲ—ਪੁ੠ (ਪਾਡਰੀ) ਗੋਂਗਲੂ ।

ਗੁਗਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ੠ ਗੁਗਲੀ ।

ਗੁਗਲੂ-ਸੁਗਲੂ—ਵਿ੠ ਗੁਗਲੂ-ਸੁਗਲੂ ।

ਗੁਗੈਹੂਲ—ਸ਼੍ਰੀ੠ ਗੁਗੈਹੂਲ ।

ਗੁਗੈਹੂਲੀ—ਵਿ੠ ਗੁਗੈਹੂਲੀ ।

ਗੁਗਡੀਲਾਂ—ਵਿ੠ ਗੁਗਡੀਲਾਂ ।

ਗੁਗਲ—ਪੁ੠ [ਸੋ] ਇਕ ਕਂਡੇਦਾਰ ਬੂਟੇ ਦਾ ਗੁਂਦ, ਜਿਸ
ਗੀ ਧੂਫੂਂ ਦੇ ਤੌਰੈ ਪਰ ਧੁਖਾਧਾ ਤੇ ਦੁਆਇਥੇ ਚ ਬਰਤੇਅਾ
ਜਾਂਦਾ ਏ । ਗੁਗਲ-ਧੂਫੂਂ ।

ਮੁ੠ ਗੁਗਲ ਕਰਨਾ=(ਰਕਮ ਵਗੈਰਾ ਗੀ) ਮਾਰੀ ਲੈਨਾ ।

ਗੁਗਲ ਜਾਨਾ=(ਰਕਮ ਵਗੈਰਾ) ਨਿ਷ਟ, ਚੌਡ ਜਾਂ
ਖਰਾਬ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।

ਗੁਗਲ ਹੋਨਾ=ਜਾਧਾ ਜਾਨਾ ।

ਗੁਗਲਖਾਤਾ,-ਚਾ—ਪੁ੠ ਓ ਖਾਤਾ ਜੇਦੇ ਚ ਕਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ
ਹੋਨੇ ਵੀ ਮੇਦ ਨੇਈ ਹੋਏ । ਖੂਹੂ-ਖਾਤਾ । ਬਟਟਾ-ਖਾਤਾ ।
ਜਿਧਾਂ-ਰਕਮ ਗੁਗਲਖਾਤੇ ਚ ਪੈਨੀ ।

ਗੁਗਲ-ਧੂਫੂਂ—ਪੁ੠ ਗੁਗਲ ।

ਗੁਗਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ੠ ਨਕੈ ਦੀ ਇਕ ਬਮਾਰੀ, ਜੇਦੇ ਕਰੀ ਸ਼ਵਦੇ
ਦਾ ਉਚਚਾਰਣ ਸਾਫ ਨੇਈ ਹੋਂਦਾ ।

ਗੁਗਲੂ-ਸੁਗਲੂ—ਵਿ੠ ਭਾਰਾ ਤੇ ਗੋਲ-ਮਟੋਲ । ਚੁਗਾ-
ਸੁਗਾ । ਜਿਧਾਂ—ਗੁਗਲੂ-ਸੁਗਲੂ ਜਾਗਤ ।

ਗੁਗਾ—ਪੁ੠ 1. ਇਕ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਬੀਰ ਜੋਧਾ, ਜੇਦਿਧਾਂ
ਵਾਰਾਂ ਜਮ੍ਮੂ, ਕਾਂਗਡਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਗੈਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ੋਂ ਚ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਨ ਤੇ ਜਿਸੀ ਦੇਵਤਾ ਮਨੇਆ ਜਾਂਦਾ ਏ । ਰਾਜਾ
ਮਾਂਡਲੀਕ । 2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਨੌਮੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਇਕ
ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੂਰਿਕਾਰ । ਸਿਰਸੀਰ ਦੇ ਮੰਦਰੋਂ ਚ ਇਸੈ ਦੇ ਹਤਵੇਂ
ਦਿਧਾਂ ਵਨੀ ਦਿਧਾਂ ਸੂਰਿਧਾਂ ਸਥਾਪਤ ਨ ।

ਗੁਗਾ ਚੁਹਾਨ—ਪੁ੠ ਗੁਗਾ ।

ਗੁਗਾ ਨੌਮੀ—ਸ਼੍ਰੀ੠ ਬੀਰ ਗੁਗੇ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ, ਜੇਹੁੜਾ
ਭਾਦ੍ਰੇ ਮਈਨੇ ਦੇ ਨਹੇਰੇ ਪਕਖੈ ਦੀ ਨੌਮੀ ਤਿਤ੍ਥੁ ਗੀ ਮਨਾਧਾ
ਜਾਂਦਾ ਏ ।

ਗੁਗਾ ਪੀਰ—ਪੁ੠ ਗੁਗਾ ।

ગુગેઆ નૌમી—સ્ત્રી૦ ગુગા નૌમી ।

ગુચ્ચ—સ્ત્રી૦ ગચકોને જાં ભલખોને કારણ નેઈ બોલન
હોને દી સ્થિતિ । જિયાં-વબ્બે સામનૈ આઇયે ગલ
કરદે ગુચ્ચ લગ્નની ।

ગુચ્ચુ—વિ૦ (ભદ્રવાહી) નકમ્મા ।

ગુચ્છ—સ્ત્રી૦ [કા૦ ગોશ:] 1. કોના । તુલકર ।

ખુંઝર । જિયાં-ગુચ્છ મલ્લની । 2. ઝુંબ । જિયાં-
ખેસે દી ગુચ્છ મારની ।

મુ૦ ગુચ્છ બટિયે બૌહ્ના=કુસે દી તફ્કે ચ કુતૈ
છપિયૈ બૌહ્ના ।

ગુચ્છા—પુ૦ ગુચ્છા ।

ગુચ્છમ-ગુચ્છા—ક્રિ૦ વિ૦ ગુત્થમ-ગુત્થા ।

ગુચ્છ-મુચ્છા—વિ૦ ગુચ્છુ-મુચ્છુ ।

ગુચ્છા—પુ૦ [સં૦ ગુચ્છ] 1. બુંગા । જિયાં-અંવિયે
જાં અંગુરેં દા ગુચ્છા । 2. ટાહ્લી દી કુસે ઇકુ
જાગ પર સમૂહ, દે રૂપૈ ચ ફુલ્લેં-કળિયે દે લગે દે
હોને દી સ્થિતિ । જિયાં-ફુલ્લેં દા ગુચ્છા । 3. ધાર્ગાં
વગેરા ચ પરોતી દિયે, ઇકું જનેહિયે ચીજેં દા
સમૂહ । જિયાં-ચાબિયે દા ગુચ્છા । 4. બડાં
ગુચ્છી જાં લચ્છી ।

ગુચ્છા-મુચ્છા—વિ૦ ગુચ્છુ-મુચ્છુ ।

ગુચ્છી—સ્ત્રી૦ 1. [સં૦ ગુચ્છ] ધાર્ગાં દી લચ્છી જાં
ગુંજી । 2. પ્લાડી અલાકે ચ પૈંડા હોને આલી, ખુંબે
દી જાતિ દી ઇક પ્રસિદ્ધ સબજી । 3. નાઇયેં દા,
સંદર પાને દા વૈં । 4. કન્નેં ચ પાને આસ્તે, ધાર્ગાં
ચ પરોતી ગેદી ફુલ્લેં દી લચ્છી ।

ગુચ્છુ—પુ૦ નિકી ગુચ્છી ।

ગુચ્છુ-મુચ્છુ—વિ૦ 1. નેડા હોએ દા । જિયાં-સીતૈ કરી
જાં ડરૈ કરી ગુચ્છુ-મુચ્છુ હોઈ જાના । 2. કિટાં
હોએ દા । સંગડોએ દા । જિયાં-ગુચ્છુ-મુચ્છુ કરિયૈ
ચાદર કચ્છી હેઠ રક્ખની ।

ગુચ્છેદાર—વિ૦ ગુચ્છેં આલા ।

ગુજર—ઉભ૦ [કા૦ ગુજર] 1. ગુજારા હોને જાં કરને
દી સ્થિતિ । નવાહ્ । પ્ર૦-બસ, ગુજર હોએ કરદી
એ । 2. દિન-કાટી । જિયાં-ગુજર કરનૈ પૌની ।

ગુજરગાહ—સ્ત્રી૦ [કા૦ -ગાહ] રસ્તા । માર્ગ ।

ગુજરના—ક્રિ૦ અ૦ [કા૦ ગુજર] 1. વતીત હોના ।
જિયાં-સારા દિન સૈર-સપાટે ચ ગુજરના । 2. કુસે
જગહ ચેં હોંડે હોઈ અર્ગે બધના । પ્ર૦-(ક) બપારી
કાફેલે ઇસ્સે રસ્તે ગુજરે હે । (ખ) ઉસને ગુજરના તે

ઇસ્સે રસ્તે એ નાં ! 3. નવાહ્ હોના । પ્ર૦-જિયાં
ગુજરા ગુજારી લૈગે । 4. (દરખારત વગેરા) પેશ
હોના । પ્ર૦-ઇક દરખારત ઇસ બારે બી ગુજરી હી ।
મુ૦ (કુસે પર) કિશ ગુજરની=1. સંકટ આઈ
બનના । 2. માનસક તૌરે પર ગેહ્રી પ્રતિક્રિયા
હોની ।

ગુજરી જાના=મરી જાના ।

ગુજરનામા—પુ૦ [કા૦—નામ:] રાહ્ દારી દા
પરવાના ।

ગુજર-બસર—પુ૦ [કા૦] સમે દે કન્ને-કન્ને ગુજર
હોને દી સ્થિતિ । ગુજરાન । ગુજારા ।

ગુજરાત—પુ૦ ભારત દા ઇક પ્રદેશ ।

ગુજરાતન—સ્ત્રી૦ ગુજરાતી દી જનાની ।

વિ૦ સ્ત્રી૦ ગુજરાત પ્રદેશ દી । જિયાં-ગુજરાતન
જનાની ।

ગુજરાતી—પુ૦ 1. અંત સમે દા દાન લૈને આલી ઇક
જાતિ તે ઉસ જાતિ દા આદમી । 2. ગુજરાત દા
રૌહને આલા આદમી ।

વિ૦ ગુજરાત પ્રદેશ દા ।

સ્ત્રી૦ ગુજરાત પ્રદેશ દી બોલલી ।

ગુજરાન—સ્ત્રી૦ [કા૦ ગુજરાન] ગુજર-બસર ।

ગુજરી—સ્ત્રી૦ ગુજર જાતિ દી જનાની ।

ગુજરી-બીતી—વિ૦ સ્ત્રી૦ હોઈ-બીતી દી । જિયાં-
ગુજરી-બીતી ગલલૈ દા કે ઘોખના ।

ગુજરુ—પુ૦ ઉમરી દા લૌહ્કા ગુજર જાગત ।

ગુજરેઆ-બીતેઆ—વિ૦ પુ૦ હોઈ-બીતી ગેદા ।

ગુજરેટડા—પુ૦ ગજરેટા ।

ગુજરેટડી—સ્ત્રી૦ ગજરેટી ।

ગુજરેટા—પુ૦ ગજરેટા ।

ગુજરેટી—સ્ત્રી૦ ગજરેટી ।

ગુજશ્તા—વિ૦ [કા૦ ગુજશ્તા] 1. બીતી ગેદા ।
જિયાં-ગુજશ્તા સાલ । 2. જિન્ના પૈહ્લેં હોઈ,

છપી જાં સુનાયા જાઈ ચુકે દા હોએ । જિયાં-
ગુજશ્તા થમાં અરને દી કહાની ।

ગુજાર—પ્રત્ય૦ [કા૦ ગુજાર] કરને આલા ।
જિયાં-શુકરગુજાર ।

ગુજારના—ક્રિ૦ સ૦ [કા૦ ગુજર] 1. બતીત કરના ।

જિયાં-છુટિયાં કુસે પ્લાડી પર ગુજારનિયાં ।

2. કુસે જગહ વગેરા ચેં લંઘના । જિયાં-(ક)
નાલી વિચ્ચા તાર ગુજારની । (ખ) પાની ગી ખેતરે

દે કન્નુઓ ગુજરાતના । 3. નવર્હિ જાં ગુજરાત કરના । જિયાં-એવી ખસમૈ કન્ને ઉમર ગુજરાતની । 4. દરખારત બર્ગેરા પેશ કરની । મું અપણે પાસેથા ભલી ગુજરાતની=ભલાઈ કરની । અર્જ ગુજરાતની=નવેદન કરના । ગુજરાતશ્રી—સ્ત્રી૦ ગુજરાતશ્રી । નવેદન । ગુજરાતશનામા—પું ગુજરાતશનામા । ગુજરાત—પું [કાંગુજરાત] નવર્હિ । ગુજર-બસર । મું ગુજરાત ચલના જાં રિદ્ધના=દિન-ટપાઈ હોંડી રૌહની । ગુજરેદાર—પું ઓ આદમી જેદા કુતૈ ગુજરાત લગે દા હોએ । ગુજરેદારી—સ્ત્રી૦ ગુજરેદાર હોને દી સ્થિતિ । ગુજરે—પું (ગૂલ-ગલાબગઢ ; ગોજરી) ગુજરાત । ગુજજા—સ્ત્રી૦ (કાંગડી) ચરખે દા ઇક ઉપકરણ । ગુજજાર—પું [સં ગુર્જર] મૈહીં પાલિયે ગુજરાત કરને આલી ઇક જાતિ તે ઉસ જાતિ દા આદમી । મૈહ્ર । ગુજરાતી—સ્ત્રી૦ ગુજરાતી । ગુજજા—સ્ત્રી૦ 1. [સં ગુહા] રિશવત । 2. [હિં૦ ગોક્ષા] લક્કડી દા બનાએ દા કિલ્લ । 3. સોટે બર્ગેરા દી ગુબ્બ જાં હુજ્જ । જિયાં-સોટે દી ગુજજા કરની । ગુજજાખોર—વિ૦ [સં—ફાં ખોર] ગુજજા ખાને આલા । રિશવતખોર । ગુજજાખોરા—વિ૦ પું ગુજજાખોર । ગુજજા-ગડ્યારી—પું ગુજજા । રિશવત । ગુજજાના—ક્રિ૦ અ૦ ગ'નેઝા જાના । ગન્હોના । જિયાં-આટા ગુજજાના । ગુજજા-સોઢા—પું રિશવત । જિયાં-ગુજજા-મોઢા દેના । ગુજજા-શોહિંડા—પું ગુજજા-મોઢા । ગુજજા—વિ૦ પું [હિં૦] 1. અપને મનૈ દા ભેત કુસૈ ગી નેઈ દેને આલા । જિયાં-ગુજજા આદમી । 2. અપના અસલી રૂપ પ્રથા નેઈ હોન દેને આલા । જિયાં-ગુજજા શાહ । 3. ભેત-ભરોચા । જિયાં-ગુજજી ગલ્લ । 4. જાહ્રી રૂપૈ ચ નેઈ લઘભને આલા । જિયાં-ગુજજી સાર ; ગુજજી સટ્ટ । 5. અંદરો-અંદરી પલને આલા । જિયાં-ગુજજી વેદન ; ગુજજા હિરખ । ગુજજો—પું [સં ગુહાક ; હિં૦ ગોક્ષા] વાંસૈ દી

લક્કડી દા બનાએ દા કિલ્લ । ગુજજા । ક્રિ૦ વિ૦ ગુપ્ત રૂપૈ ચ । જિયાં-કોઈ કમ્મ ગુજ્જો કરના । ગુજ્જા—સ્ત્રી૦ (સોટે બર્ગેરા દી) ગુબ્બ જાં ગુજજા । ગુટ—પું [સં ગોષ્ઠ] 1. ખાસ મકસદૈ કન્ને બને દા દલ જાં ધડા । જિયાં-પાર્ટી ચ વક્ખરા ગુટ બનાના । 2. ગુટ્ટ । ડુંધૂ । ગુટકના—ક્રિ૦ અ૦ મસ્તી ચ આઇયૈ કવૂતરૈ દા ગુટર-ગુટર કરના । ગુટકા—પું 1. નિકા રંદા । 2. લક્કડી દા ચૌરસ ટુકડા । છિકલુ । 3. [સં ગુટિકા] નિકિકે સાઇજ દી કતાવ । પોથુ । 4. દુઆઈ બર્ગેરા દી ગોળી જાં ટિક્કી । ગુટકારી—સ્ત્રી૦ (કાંગડી) નિકિકે બચ્ચે દા હાસા । કિલકારી । ગુટવંદી—સ્ત્રી૦ [સં+ફા૦] દલવંદી । ગુટર-ગુટર—પું ગુટરગું । ગુટરગું—પું કવૂતરૈ દે બોલને દી અવાજ । ગુટારી—સ્ત્રી૦ ગટારી । ગુટારી—સ્ત્રી૦ (કાંગડી) ખોડું દી ગિરી । ગુરૈં—વિ૦ ગટૈં । ગુટ્ટ—વિ૦ 1. ગઠે દા । જિયાં-ગુટ્ટ ગોભી । 2. નશે ચ મસ્ત । જિયાં-શરાવૈ ચ ગુટ્ટ હોના । પું 1. [હિં૦ ગટા] ડુંધૂ । 2. ધડા । દલ । જિયાં-અપના-અપના ગુટ્ટ બનાના । મું ગુટ્ટ ઉત્તરના==ડુંધૂ દા જોડ ખિસકી જાં નિકલી જાના । ગુટ્ટ ચઢના જાં ચાઢના=ટલે દે ડુંધૂ દા જોડ ઠીક હોઈ જાના જાં ઠીક કીતા જાના । ગુટા—પું 1. [સં ગુટિકા] ઇક મશ્હૂર ફુલ તે ઉસદા બૂટા । 2. ગુટ્ટ । ડુંધૂ । ગુટટી—સ્ત્રી૦ ગુટ્ટે દી જાતિ દા ફુલ તે ઉસદા બૂટા । ગુટઠ—સ્ત્રી૦ 1. [સં ગોષ્ઠ] કમરે બર્ગેરા દી ચૂહ્ક જાં કોના । 2. રસ્તે ચ રકાવટ પેદા કરને આલા કુપ્પડે બર્ગેરા દા વધાડ । 3. (રામનગર) મિડ્ડે દી બૈહ્ક । મું ગુટઠ લગની=કુમૈ બમારી બર્ગેરા દી ભન્ન લગની ।

ਗੁਟਾ ਲਗਨਾ—ਵੇ-ਬਸੀ ਦੀ ਹਾਲਤੀ ਚ ਜਾਈ ਫਸਨਾ।

ਗੁਟਾ ਲਾਨਾ—ਵੇ-ਵਸ ਕਰੀ ਦੇਨਾ।

ਗੁਟਠੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗਢ) ਖਲਲੜੂ ਦਾ ਖਲਕਾ ਹਿੱਸਾ।

ਗੁਟੁੰਹਾਂ—ਪੁੰਹ ਗੋਡਾ। ਜਿਧਾਂ—ਗੁਟੁੰਹਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਵੌਹੜਾ।

ਗੁਠੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० [ਹਿੰਦ] ਅਂਵ ਬਗੈਰਾ ਫਲੋਂ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵੀ ਸਲਤ ਗੁਲੀ।

ਗੁਠੁ—ਪੁੰਹ (ਕਾਂਗਡੀ) ਨਿਕਕੇ ਬਚੜੇ ਦਾ ਅੰਗੁਠ।

ਗੁਠੈਨਾ—ਕ੍ਰਿ ੦ ਅ੦ (ਰਾਮਨਗਰ) ਕੁਸੈ ਬਸਾਰੀ ਬਗੈਰਾ ਕਰੀ ਮਾਲੈ ਦਾ ਤੁਟੀ ਨੇਈ ਸਕਨਾ।

ਗੁਡਕਡ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਬਦਲੋਂ ਦੀ ਗੰਜ। ਗੁਡਕ।

ਗੁਡਕਨੂੰ—ਕ੍ਰਿ ੦ ਅ੦ (ਭਦ੍ਰਵਾਹੀ) ਬਦਲੋਂ ਦਾ ਗੰਜਨਾ।

ਗੁਡਨੂੰ—ਪੁੰਹ ਮਿਟਈ ਪੁਟਨੇ ਜਾਂ ਗੋਡੀ ਬਗੈਰਾ ਕਰਨੇ ਦਾ ਇਕ ਕਰਸਾਨੀ ਤੁਪਕਰਣ।

ਗੁਡਾਈ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ 1. ਗੋਡੀ ਕਰਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਤਥਾ ਕਮਮੀ ਦੀ ਮਜੂਰੀ। 2. ਵਾਂਹ, ਬਗੈਰਾ ਪਰ ਫੁਲ ਖੱਡਾਨੇ ਜਾਂ ਗੱਡਾਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਤਥਾ ਕਮਮੀ ਦੀ ਮਜੂਰੀ।

ਗੁਡਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ ੦ ਸ੦ 1. ਗੁਡਣੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਝੈ ਕੋਲਾ ਜਾਂ ਕੁਸੈ ਕਨੇ ਕਰਾਨਾ। 2. ਵਾਂਹੀਂ ਬਗੈਰਾ ਪਰ ਸਾਤਾ ਜਾਂ ਫੁਲ ਬਗੈਰਾ ਖੱਡਾਨਾ।

ਗੁਡਾਵਾ—ਪੁੰਹ ਗੋਡੀ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।

ਗੁਡਵੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਗਲੋਡ।

ਗੁਝ-ਸੁਝ—ਚਿੰਨੀ (ਛੁੜ-ਵਸੰਤਗਢ) ਗੁਚੜ੍ਹ-ਮੁਚੜ੍ਹ।

ਗੁਝੈਹੁੰਹ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਗੋਡੇ ਹੇਠ ਲੇਝੈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਮਾਰ।

ਗੁਝੈਹੁੰਹਾ—ਪੁੰਹ (ਮੜਾਲਤਾ) ਗੋਡੀ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।

ਗੁਡੋਆਨਾ—ਕ੍ਰਿ ੦ ਸ੦ ਗੁਡਾਨਾ।

ਗੁਡੁਨਾ—ਕ੍ਰਿ ੦ ਸ੦ 1. [ਹਿੰਦ ਗੋਧਨਾ] ਵਾਂਹੀਂ ਬਗੈਰਾ ਪਰ ਮਝੀਨਾ ਕਨੇ ਫੁਲ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਬਨਾਨਾ। 2. ਗੋਡੀ ਕਰਨੀ। ਜਿਧਾਂ—ਮੁਲਾ ਗੁਡੁਨਾ।

ਗੁਡੁਨੂੰ—ਪੁੰਹ ਗੁਡੁਨੂੰ।

ਗੁਡਾ—ਪੁੰਹ [ਪ੍ਰਾਂ ਗੁਡਿਆ] 1. ਜਧਾਨੀ ਕੁਡਿਧੋਂ ਦੇ ਖੇਡਨੇ ਆਸਤੈ, ਲੀਂਹੋਂ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਬਨਾਨਾ ਮੇਦਾ ਸੰਦੰ ਦਾ ਪੁਤਲਾ। 2. ਕਾਗਜੈ ਦੀ ਵਡੀ ਗੁਡੀ। ਜਿਧਾਂ—ਕਾਨੂੰ ਗੁਡਾ।

ਸੁੰਹ ਗੁਡਾ ਕੁਝਨਾ—ਮੰਡੀ ਪੌਨੀ।

ਗੁਡਾ ਬਨਨਾ—ਥਾਏ-ਥਾਏ ਮੰਡੇ ਫਿਰਨਾ।

ਗੁਡਿਧਾਂ-ਪਟੋਲੇ—ਪੁੰਹ ਵਹੁੰ (ਜਧਾਨੀ ਕੁਡਿਧੋਂ ਦਿਧਾਂ) ਗੁਡਿਧਾਂ ਤੇ ਉਦੇ ਕਾਣਡੇ ਬਗੈਰਾ।

ਗੁਡੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ 1. ਨਿਕਿਕੋਂ ਕੁਡਿਧੋਂ ਦੇ ਖੇਡਨੇ ਆਸਤੈ ਲੀਂਹੋਂ ਬਗੈਰਾ ਵੀ ਬਨਾਈ ਗੇਵੀ, ਜਨਾਨੀ ਵੀ ਸ਼ਕਲੀ ਵੀ ਖੱਡਾਲ। 2. ਪਤਲੇ ਤਾਤ ਵੀ ਪਤਾਂ, ਜਿਸਗੀ ਫੌਰ ਵਿੱਤੀ ਹੁਆਰੇਆ ਜੰਦਾ ਐ। 3. ਰਾਜਾਈ ਬਗੈਰਾ ਵੀ ਨੰਗੜਾ ਚ ਬਨਾਏ ਗੇਵੇ ਖਾਨ੍ਹੇ। 4. ਕਾਂਵੈ ਬਗੈਰਾ ਪਰ ਬਨਾਏ ਗੇਵੇ ਤ੍ਰਕੋਨੇ ਚਿੱਤਰ। 5. ਨਿਕਕੀ ਬਚੜੀ ਜਾਂ ਕੁਡੀ। 6. ਮਰੀਡੀ। ਜਿਧਾਂ—ਗੁਡਿਧਾਂ ਪਾਇਥੈ ਸਾਫਾ ਵਿੱਤੀ। ਸੁੰਹ ਗੁਡੀ ਕਾਨੂੰ ਪੜਾ ਕਟੋਨਾ।

ਗੁਡੀ ਚਢੀਨੀ ਜਾਂ ਗੁਡੀ ਲੇਜ ਹੋਨੀ=1. (ਕੁਸੈ ਵੀ) ਚਢੀ-ਮਚੀ ਵੀ ਹੋਨੀ। 2. ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੀ ਹਾਲਤ ਅਚਛੀ ਹੋਨੀ।

ਗੁਡੀ ਚਢੀ ਵੀ ਹੋਨੀ=ਚਢੀ-ਮਚੀ ਵੀ ਹੋਨੀ।

ਗੁਡੀ-ਗੁਡਾ—ਪੁੰਹ ਗੁਡੀ ਤੇ ਗੁਡਾ।

ਗੁਡੀ-ਗੁਡੇ ਵੀ ਰੰਧਾ—ਚਿੰਨੀ ਇੰਦਰ-ਬਨਖ।

ਗੁਡੀਦਾਰ—ਚਿੰਨੀ (ਮਰੀਡਿਆਂ) ਪਾਇ-ਪਾਇ ਬਿੰਨੇਆ ਮੇਦਾ। ਜਿਧਾਂ—ਗੁਡੀਦਾਰ ਸਾਫਾ ਜਾਂ ਪਸਗ।

ਗੁਡ੍ਹ—ਪੁੰਹ ਛਿੱਡੈ ਦਾ ਛੁੱਹ੍ਹਾਂ। ਵੁਨੀ। ਨਾਭੀ।

ਗੁਡ੍ਹੈਰ—ਪੁੰਹ ਸਤੇ ਸਾਰੇ ਆਦਿਵਿੰਦੇ ਦਾ ਕਿਟਠੇ ਹੋਇਥੈ ਗੋਡੀ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।

ਗੁਡ੍ਬਾ—ਪੁੰਹ 1. ਅਕੇਂ ਦਾ ਰਸ ਜਾਂ ਗੁਡੁ ਮਲਾਇਥੈ ਬਨਾਵਾ ਮੇਦਾ ਇਕ ਲੋਡਾ। 2. ਗੁਡੀ ਆਲਾ ਭਜਾ।

ਗੁਡੁ—ਪੁੰਹ 1. [ਸੰਭ ਗੁਡੁ] ਗਲੇ ਦਾ ਰਸ ਕਾਫਿਥੈ ਬਨਾਵਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਮਿਟਾ ਪਦਾਰਥ। 2. (ਪੁਨਛੀ) ਵਾਹੁੰ ਵੀ ਰੀਤੈ ਮਤਾਵਕ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸੰਦੀ ਦਾ ਲੋਕ-ਗੀਤ, ਜਿਸੀ ਲਾਡੀ ਆਲੇ ਪਕਖੈ ਦਿਧਾਂ ਕੁਡਿਧਾਂ ਗਾਂਦਿਧਾਂ ਨ, ਤੇ ਅਓਦੇ ਬਦਲੇ ਚ ਧਰਹਾਰੈ ਦੇ ਪਕਖੈ ਆਲੇ ਗੀ ਤਨੋਂ ਕੁਡਿਧੋਂ ਗੀ ਗੁਡੁ ਦੇਨਾ ਪੌਂਡਾ ਐ।

ਗੁਡੁ ਆਖੇ ਵੇ ਸੁੱਹ, ਮਿਟਾ ਨੇਈ ਹੋਵਾ=ਖਾਨੇ-ਜੋਗ ਸੁਆਦਲੇ ਪਦਾਰਥੀ ਵੀ ਚਢੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਨੇ ਕਨੇ ਵੀ ਭੁਕਖ ਨੇਈ ਚੁਕਦੀ।

ਗੁਡੁ ਬੀ ਸਿਦਠਾ ਤੇ ਨੰਹੁੰ ਬੀ ਸੁੱਹਾਂਗੀ=ਕਸਮ ਬੀ ਸੁਇਕਲ ਏ ਪਰ ਅਓਦੇ ਚਾ ਅੰਲ ਲਾਹ, ਹੋਨੇ ਦਾ ਲਾਲਚ ਬੀ ਏ।

ਗੁਡੁ ਸਾਂਖੈ ਤੇ ਅਕੋਡੈ ਦੇ ਲੇਟੇ ਕਲਿਆ = ਚੁੱਲ੍ਹ ਕੁਨੀ ਤੇ ਫੂਕਾ ਕੁਤੈ।

ਗੁਡੁ ਵਿੱਤੀ ਅਥਿਖਿਆਂ ਦੀ ਸੀ=(ਅਥ ਰਖਣਾ ਏ।)

ਜਿਲਾ ਗੁਡੁ ਪਾਡੀ ਜਿਲਾ ਸਿਦਠਾ=ਕੁਝੈ ਗਰੀਬੀ ਜਾਂ ਕਾਲੀ ਵੀ ਚੁੱਲ੍ਹ ਨਾਲ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੀ ਏ।

ਜੇਹੁੜਾ ਗੁਡੁ ਵਿੱਤੇ ਵੇ ਬਹੀ ਜਾ ਉਸੀ ਸ੍ਰੀਹੁੰਦਾ ਵੇਖੇ ਦੀ

लौड़ नेई—(अर्थ स्पष्ट है)।
मध्यली गुड़ के लालचै मरदी—लोभ गै माहनू गी
खतरे च जाई सुटदा है।
गुड़क—स्त्री० गुड़कने दा भाव। जियां-बदलै दी
गुड़क।
गुड़कना—क्रि० अ० 1. बल्ले-बल्ले गर्जना। जियां-
बदल गुड़कना 2. गुज्जे-गुज्जे हस्सना।
स्त्री० गुड़क।
गुड़कनी—स्त्री० 1. दुद्ध पीने दे बाद केह बारी व्याने
गी होने आली हिचकी। 2. स्थाने गी होने आली
हिचकी।
गुड़का॑—पु० गुटका।
गुड़की॑—स्त्री० 1. गुड़ती। 2. गुड़कनी।
गुड़गड़ाना—क्रि० अ० गुड़-गुड़ करना।
गुड़गड़ी—स्त्री० गुरगड़ी।
गुड़गा॑—पु० (कांगड़ी) पजामा।
गुड़-गुड़—उभ० 1. फिड्है च, कुसै खराकी कारण होने
आली गड़-गड़ दी अवाज। जियां-फिड्है च गुड़-
गुड़ होना। 2. झारी दे बुड़कने दी अवाज।
3. बदलै दे गुड़कने दी अवाज।
गुड़गुड़ी॑—स्त्री० गुरगड़ी।
गुड़गुडू॑—पु० निककी गुरगड़ी।
गुड़हू॑—पु० (भद्रवाही) चरखे दियें उने खुंडियें चाइक
जिदे च त्रौकला फिरदा है।
गुड़ती॑—स्त्री० गुड़ती।
गुड़तू॑—पु० गुड़तू।
गुड़बिलियाँ॑—स्त्री० बहु० (कांगड़ी) खड़बिलियाँ।
गुड़-मंडी॑—स्त्री० ओ मंडी जित्यें गुड़ बिकदा होए।
गुड़स्वा॑—पु० गुड़स्वा।
गुड़स्ला॑—पु० (कांगड़ी) गुड़ दी इक मठेआई।
वि० पु० (कांगड़ी) मिट्ठा।
शुड़लू॑—पु० (कांगड़ी) अबैं दे पत्तरे उप्पर 'तेलिया'
तां दे काढ़े दे बौहने करी होई जाने आला इक
लेसला पदार्थ।
गुड़कू॑—पु० 1. (पाडरी) राबू च मले दा तमाकू।
2. [प०] गुड़ च मलेआ गेदा तमाकू।
गुड़ता॑—क्रि० स० 1. (रियासी) गडाना। 2. (राम-
नगर) मैतरै बर्गेरा दे जोरे कुसैगी पीड़ बर्गेरा
लाई देनी। जियां-चारे पीड़ गुड़ाई छोड़नी।
3. पीड़ बर्गेरा होने दा ब्हाना करना।

गुड़ावा॑—पु० गुड़ावा।
गुड़ाहू॒ल—पु० ओ कोठा जित्यें गुड़ त्यार कीता
जांदा है।
गुड़ी॑—स्त्री० 1. (कांगड़ी) गुड़ दी मैल। 2. (पोगली)
गुड़ी।
गुड़—पु० (अस्सर) घाड दा निकका ढेर।
गुड़ेआल॑—पु० गुड़ाहू॒ल।
गुड़ेहू॑—स्त्री० (शूल-गलावगड़) गड़िद्वनी।
गुड़क॑—स्त्री० गुड़क।
गुड़कना॑—क्रि० अ० गुड़कना।
गुड़कनी॑—स्त्री० गुड़कनी।
गुड़ती॑—स्त्री० जमदे गै व्याने गी चटाया जाने आला
गुड़ जां मखीर।
मु० गुड़ती देनी—कुसै गी खास रस्ते पर चलने गी
प्रेरत करने आस्तै मुआका जां बुरी मत्त देनी।
गुड़ना॑—क्रि० अ० कुसै कम्मै च तजव्वा हासल होना।
प्र०-किश लोक पढ़े दे भाएं नेई होन पर गुड़े दे
होंदे न।
गुड़ना-मिलना॑—क्रि० स० (कांगड़ी) घुलना-मिलना।
गुड़मताँ॑—स्त्री० गुड़ती।
गुदा॑—पु० [हिं०] आम बस्ती कोला दूर जां नकेवलै
बस्से दा ग्रां।
गुण-न—पु० [स०] 1. खूबी। अच्छी सिफत।
जियां-गुणों दी कदर होनी। 2. कुसै चीजै दा ओ
तत्व जिस दे प्रभाव कन्ने खराबियाँ जां बुराइयाँ
दूर होन। प्र०-इस दुआई च बड़े गुण न।
3. लाभादायक असर। जियां-इस दुआई ने मिरी
बड़ा गुण कीता है। 4. कुसै कला जां विद्या च
चतर होने दा भाव। प्र०-जेदे पल्लै गुण होए ओ
सुख्ला नेइ मरदा। 5. (सिफ जानेंद्री द्वारा जानने-
जोग) कुसै पदार्थ दा जाति-गत धर्म। प्र०-गंध
मित्ती दा गुण ऐ ते तेज अग्नी दा। 6. मनुक्षी
प्रकृति दे त्रौं मूल स्वातंत्रे चाइक। प्र०-प्रकृति च
सत्त्व, रज ते तम ए त्रै गुण होंदे न।
मु० (कुसै दे) गुण गाने—(कुसै दियां) तरीकां करदे
रौहना।
गुणों दा पूरा होना—मैतर-तैतर जानने आला होना।
गुणों दी गुथली होना—बड़ा गुणी होना।
बड़े गुणों आली होना—डैन होना।
गुण-अवगुण—पु० [स०] गुण-दोश।

गुणकर—वि० गुणकारी ।
 गुणकली—स्त्री० भैरव जाँ हिंडोल रागी दी रागनी ।
 गुणकार—वि० गुणकारी ।
 गुणकारक—वि० [सं०] गुणकारी ।
 गुणकारी—वि० [सं०] गुण करने आला । फायदेमंद ।
     जियां—गुणकारी नुसखा ।
 गुण-कीर्तन—पु० गुण-गान ।
 गुणगणना—क्रि० अ० गुनगुनाना ।
 गुण-गान—पु० [सं०] कुसै दे गुणे गी बखानने दा
     भाव ।
 गुण-गुण*—पु० गुन-गुन ।
 गुण-गुणा—वि० पु० नक्केनक्कें गल्लां करने आला ।
     गुंजां ।
 गुणगुणना—क्रि० अ० (कांगड़ी) गुनगुनाना ।
 गुणगुणाहट—स्त्री० (कांगड़ी) गुनगुनाहट ।
 गुणत्त—वि० [सं०] गुणे दा कदरदान ।
 गुण-दोश—पु० [सं०-दोष] कुसै चीजै च होने आली
     अछाई ते बुराई ।
 गुणना—क्रि० स० (कांगड़ी) मनै च धोखना जाँ
     बचारना । गुनना ।
 गुणनिधान—वि० [सं०] जेदे च मते गुण होन ।
     अति गुणवान ।
 गुणवाचक—वि० गुणवाचक ।
 गुणवैत,-न्त—वि० गुणवान ।
 गुणयुक्त—वि० [सं०] गुणे कन्ने युक्त ।
 गुणरैहट—वि० [सं०-रहित] गुणहीन ।
 गुणवाचक—वि० [सं०] गुणे दा बोध कराने आला ।
 गुणवान—वि० [सं० गुणवान] जेदे च गुण होन ।
     गुणी ।
 गुण-सागर—वि० [सं०] गुणे दा भंडार ।
 गुणहीन—वि० [सं०] जेदे च कोई गुण नैइ होए ।
 गुणातीत—वि० [सं०] सुख-दुखै दे प्रभावै कोला
     सुक्त ।
 गुणात्मक—वि० [सं०] गुणे कन्ने युक्त ।
 गुणानुवाद—पु० [सं०] प्रशंसा । तरीफ ।
 चुजिया—वि० पु० गुणे आला । गुणवान ।
     पु० कोई गुण (हुनर) जानने आला आदमी ।
 गुणी,-नी—वि० गुणे आला । गुणवान ।
 गुणे—पु० बहु० आटे जाँ मैदे दी इक मिट्ठी मठेआई ।
 गुतकना—पु० कंधा च रक्खेआ गेदा निका मधार ।

क्रि० अ० (पुन्थी) गुडकना ।
 गुतगताड़ी—स्त्री० गुतलूँ ।
 गुतगताड़ू—स्त्री० गुतलूँ ।
 गुतगतालौं—स्त्री० गुतलूँ ।
 गुतगुतानाँ—क्रि० स० गुतगताड़ियां करनियां ।
 गुतना-मुतना—वि० पु० गुथला-मुथला । चुरघा-
     मुरघा । जियां—गुतना-मुतना ज्याना ।
 गुतलूँ—पु० बहु० (मझालता) गुतलूँ ।
 गुतली—स्त्री० (कांगड़ी) [हि० कुतहल] उत्सुकता ।
 गुतलूँ—पु० बहु० [हि० गुदगुदी] कुसै दियै कच्छिये
     बगैरा च औंगलिये कन्ने कीती जाने आली
     छेड़खानी । गुतगताड़ियां ।
 गुत्त—स्त्री० [प्रा० गुत्य] जनानिये दे सिरै दे बाले
     गी गुंदियै बनाई गेदी चोटी ।
 गुत्तगताड़ी—स्त्री० गुतलूँ ।
 गुत्तर—पु० (चनैहनी) गूतर ।
 गुत्ती—स्त्री० [स० गत; हि० गुच्ची] ल्हाटे बगैरा
     खेडने आस्तै भुंजां बनाया गेदा डूँह्ग ।
 गु'त्ती—स्त्री० गुत्ती ।
 गुत्तू—पु० निककी गुत्ती ।
 गु'त्तू—पु० गुत्तू ।
 गुत्थ—पु० [सं०] दूटे बगैरा दी पौगर । कोंपल ।
 गुत्थन—पु० गुत्थियै इक-जान करी दित्ती गेदी
     मिट्टी ।
 गुत्थना—क्रि० स० [हि० गुंथना] इक जाँ इक कोला
     मतियै चीजैं गी रलाई-मलाइयै, गु'न्नी-गु'नियै जाँ
     पैर-पैरै लताड़ियै इक-जान करी देना ।
 जियां-मिट्टी गुत्थनी ।
 सु० गुत्थने गुत्थने—वे-कार गल्लां करनियां ।
 गुत्थनो—क्रि० स० (पाड़ी) आटा गु'न्नना ।
 गुत्थम-गुत्थ—वि० गुत्थम-गुत्था ।
 गुत्थम-गुत्था—वि० [हि०] इक दूए गी ख'ल सुट्टने
     आस्तै, इक दूए कन्ने पलची गेदे ।
 गुत्थी—स्त्री० 1. पैसे रखने आस्तै बनाई गेदी कप्पडे
     दी थैली । गुथली । 2. निकका बोल । जियां-
     सीमैट्टै दी गुत्थी । 3. (लाक्षणिक) कुसै गल्लै
     जाँ मामले दे बारे च बनी दी उलझन । जियां-
     घरेलू जगड़े दी गुत्थी सुलझानी ।
 सु० गुत्थी सुलझाना—उलझन दूर करनी ।
 गुथला—पु० (मझालता) कुथला ।

गुथला-मुथला—वि० पु० चुधा-मुर्घा ।
गुथली—स्त्री० थैली ।
गुदगदाना—क्रि० स० गुदगदाना ।
गुदगदाहट—स्त्री० गुदगदाहट ।
गुदगदा—वि० पु० [हिं०] जेदे च कोई नर्म जां पुली
चीज भरी दी होए । जियां—गुदगदा गदेला ।
गुदगदाना—क्रि० स० गुतगताडियां करनियां ।
गुदगदाहट—स्त्री० गुतगताडियां करने दी स्थिति ।
गुशगुदी—स्त्री० [हिं०] गुतलूं ।
गुदड—पु० गुदड ।
गुदडी—स्त्री० [हिं०] फट्टेपराने कपड़े गी रीयै
बनाई गेदी खिध । गोदडी ।
मु० गुदडी दा लाल होना—गरीब धराने च जम्मे
दा, लायक पुत्तर होना ।
गुदडँ—पु० बहु० गुतलूं ।
गुदलूं—पु० बहु० गुतलूं ।
गुदा—स्त्री० [स०] मल-द्वार ।
गुदाम—पु० गदाम ।
गुदाम-कीपर—पु० गदाम-कीपर । स्टोर कीपर ।
गुडु—पु० (अस्सर) गुडू ।
गुदड—पु० फट्टेपराने कपड़े ते उंदियां लीरा
वर्गेरा ।
गुदड़-माल—पु० [हिं० गुदड] 1. गुदड़ वर्गेरा ।
2. रद्दी कीतियां गेदियां, भज्जी-त्रुट्टी दियां
चीजां । 3. (लाक्षणिक) कोई चीज जां पदार्थ
जिसी गुदड़ आंगर गै नकारा समझेआ जा ।
गुददना—क्रि० स० कुसै गी भुंजां सुट्टियै मलदन
चाढ़नी ।
गुददा—पु० [हिं० गुदा] 1. किश रुखें दे अंदरै
दा नर्म हिस्सा । जियां-थोहूरी जां सिंबलै दा
गुददा । 2. फलै वर्गेरा दे अंदरै दा नर्म हिस्सा ।
जियां-मालटे अंबै दा गुददा ।
मु० गुददे कप्पने=रजियै झूठ मारना ।
गुददेवार—वि० जेदे च गुददा होए ।
गुथावल—स्त्री० (गूल-गलावगड़) गथूवल ।
गुनगनाना—क्रि० अ० गुनगनाना ।
गुन-गुन—पु० 1. भौरें दी अवाज । 2. वल्लें-बल्लें
गल्लां करने दा भाव ।
गुन-गुना—वि० पु० गुंजां । गुण-गुणा ।
गुनगनाना—क्रि० अ० [हिं०] 1. गुन-गुन करना ।

2. निम्मे सुरै च गाना । जियां-गीत गुनगनाना ।
गुनगनाहट—स्त्री० गुनगनाने दी स्थिति ।
गुनना—क्रि० स० मनै च किश सोचना जां बचार
करना ।
गुनांगारा—वि० + पु० गुनाह्-गार ।
गुनांगारी—स्त्री० गुनाह्-गारी ।
गुना—वि० [सं० गुणन, गुणित] मूल मिकदारा गी
जरव देइयै बनने आला । जियां-दो गुना ;
दस गुना ।
गुनाह्—पु० [फा० गुनाह] 1. पाप । प्र०-झूठ
बोलना बड़ा गुनाह् ए । 2. अपराध । जियां-चोरी
करने दे गुनाह् च पकड़ेआ जाना । 3. कसूर ।
जियां—जागते दे गुनाह् दरगुजर करने ।
स्त्री० सप्ते दी इक खतरनाक किसम । गनाह् ।
मु० गुनाहें दी पंड सिरै पर चुक्कनो—लगातार
पाप जां गुनाह् करदे रौहना ।
गुनाह् धोने = पाप बखशाने ।
गुनाह्-गार—वि० [फा०] जिसने कोई गुनाह् कीता
दा होए ।
पु० गुनाह्-गार आदमी ।
गुनाह्-गारी—स्त्री० गुनाह्-गार होने दा भाव ।
गुनाह्-गारी—वि० गुनाह्-गार ।
गुनियां-या—पु० [फा० गुनिया ; हिं० गोनिया] इक
तरखानका उपकरण जेदे कन्ने लक्कड़ी दी सधाई
जाची-परखी जंदी ए ।
गुनियां—वि० गुणिया ।
गुनूदगी—स्त्री० गनूदगी ।
गुनेगारा—वि० + पु० गुनाह्-गार ।
गुनेगारी—स्त्री० गुनाह्-गारी ।
गुन्थ—पु० (गूल-गलावगड़) गुत्थ ।
गुन्द—पु० गुंद ।
गुन्द-कतीरा—पु० गुंद-कतीरा ।
गुन्दानी-न्नी—स्त्री० गुंदानी ।
गुन्ददार—वि० गुंददार ।
गुन्दना—क्रि० स० गुंदना ।
गुन्दनियां—स्त्री० (चनैहूनी) गुंदनियां ।
गुन्दवाना—क्रि० स० गुंदवाना ।
गुन्दाई—स्त्री० गुंदाई ।
गुन्दाना—क्रि० स० गुंदाना ।
गुन्दोआना—क्रि० स० गुंदवाना ।

गुन्न—पु० दौं प्हाड़ियें दे मझाटे दी हूँह गी ते सौंगड़ी
जगह, जेदे च पानी जमा रौंहदा ऐ।

गु'न्नना—क्रि० स० [हिं० गूंधना] 1. आटे बर्गेरा
च पानी मलाइयै मुसलियां मारी-मारी उसमी
पक मि-जोग बनाना। 2. मलनी देनी। गुदना।
गल्होदना। प्र०-उसने उसी अज शैल गु'न्नेआ।

गु'न्नां—वि० (वसोहूली) नक्केनक्कें गत्तां करने
आला। गु'ञ्चां।

गु'न्हाई—स्त्री० गन्हाई।

गु'न्हाना—क्रि० स० गन्हाना।

गु'न्होना—क्रि० अ० गन्होना।

गुपकाराँ—वि० धना-घनेरा। जियां-गुपकार बदल।

गुप-चुप—वि० गुम-सुम। जियां-बड़ा गुप-चुप होना।
क्रि० वि० बर्गेर कोई छेड़-छड़का जां कुसै कन्ने
गल्ल कीते दे। जियां-गुप-चुप लंधी जाना।

गुपाल अट्टेआराँ—स्त्री० गपाल-अश्टमी।

गुप्त—वि० [सं०] छपैलियै कीता, रक्खेआ जां बनाया
गेदा। जियां-(क) गुप्त दान। (ख) गुप्त धन।
(ग) गुप्त मनसुवा। (घ) गुप्त रस्ता।

गुप्त अंग—पु० [सं० गुप्तांग] आदमी जां जनानी
दी जनन-इंदरी।

गुप्त आमदनी—स्त्री० उप्परली आमदनी।

गुप्त-काशी—स्त्री० हरिद्वार ते बदरीनाथ दे दरम्यान
पौने आला इक तीर्थ।

गुप्त गंगा—स्त्री० 1. कश्मीरा च श्रीनगर शैहरै दे
कोल इक तीर्थ-स्थान। 2. भद्रवाहू दा इक तीर्थ-
स्थान। 3. जम्मू प्रदेश दी देवका नदी।

गुप्तचर—पु० [सं०] जसूस।

गुप्त-चिट्ठी—स्त्री० गुप्त रूपै च रख्खी, लिखी जां
भेजी गेदी चिट्ठी।

गुप्तदान—पु० [सं०] गुप्त रूपै च दित्ता गेदा दान।

गुप्त-धन—पु० दव्वे-दवाए दा धन।

गुप्त-पत्तर—पु० [सं०-पत्र] गुप्त-चिट्ठी।

गुप्त-पर्ची—स्त्री० बोट पाने आस्तै गुप्त बैलट पेपर।

गुप्त-भेस—पु० भेस बटाइयै रोहने दा भाव।

गुप्त-मार—स्त्री० गुज़जी-मार।

गुप्त-रोग—पु० जनानी जां मर्दे दे गुप्त अंगे गी होने
आला रोग।

गुप्ती—स्त्री० [सं० गुप्त + हिं० ई] ओ खास सोटी
जेदे अंदर किरच फिट्ट कीती गेदी होंदी ऐ।

गुप्त—वि० जेदे च हत्थी गी हत्थ नेईं सुज़ज्जै। धना-
गुप्त। जियां-गुप्त न्हेरा।

गुप्त न्हेरा—पु० ऐसा न्हेरा जेदे च किश नेईं लब्है।
अति न्हेरा।

वि० पु० जेदे च धना न्हेरा होऐ। जियां-गुप्त-
न्हेरा रस्ता।

गुप्त-न्हेरे—क्रि० वि० गुप्त न्हेरे च। प्र०-मिगी
गुप्त-न्हेरे किश नेईं लब्है करदा।

गुप्त—वि० (भद्रवाही) गुप्त।

गुप्तना—क्रि० अ० (रियासी) रोहै कन्ने मूँह सुजाई
लैना। रस्सना।

गुप्तरू—पु० 1. ढंडे बर्गेरा दा अगला मुट्टा सिरा।
जियां-गुप्तरू आला सोटा। 2. दीए दी बत्ती दा
जलियै कोला होए दा अगला सिरा।

गुफाँ—पु० गुच्छा।

गुफो—स्त्री० 1. शरीरै दे कुसै हिस्से पर उबरी
आने आले पुल्ले मासै दी गमटोली।
2. (संदर्भनी) ढारा।

गुफू—पु० (भद्रवाही) गप्हू।

गुफूरू—पु० गुप्तरू।

गुफा—स्त्री० [सं० गुहा] प्हाड़ी बर्गेरा दे अंदर बनी
दी खोहू जां कंदर।

गुफारा—पु० (बलौर) गुवारा।

गुफिया—वि० + पु० खुकिया।

गुप्तगू—स्त्री० [फा० गुप्तगू] दौं मनुक्खें जां धड़े
च होने आली गल्ल-बात।

गुप्तार—स्त्री० [फा० गुफ्तार] बोल-चाल दा
तौर-तरीका।

गुप्ती—स्त्री० (बसोहूली) गुप्ती।

गुबर—पु० [सं० गुप्ततर; अ० गुबार] (मनै च)
दवाइयै रखेदा भाव। जियां-कुसै कन्ने (मनै दा)
गुबर कड्ढना।

मु० गुबर कड्ढना=मनै दा बुआल छांटना।

गुबर फोलना=दुख-सुख बुहासरना।

गुबर रखना=मनै दी गल्ल जां भेत मनै च रखना।

गुबार—पु० [अ० गुबार] धूड़ै दे गुम्मे।

मु० गुबार उट्ठना=मनै च बुआल उट्ठना।

गुबार कड्ढना=मनै दा बुआल छांटना।

गुबार निकलना=मन हौला होना।

गुबर-आलूद—वि० [अ०-फा० आलूदः] धूंएं कन्ने

- भरोचे दा ।
- गुबारा—पु० [फा० गुब्बारः] हवा च उड्ढने आला रवड़े, कागजै जां खास कप्पड़े वर्गैरा दा थैला-जन, जेदे च हवा कोला हौली गैस भरी गेदी होंदी ऐ ।
- गुब्ब—स्त्री० हुज्ज । जियां-आरकै दी गुब्ब करानी ।
- गुब्बना—क्रि० स० 1. गुब्बां करानियां । 2. सताना । तंग करना ।
- गुब्बर—पु० 1. हुस्सड़ । 2. गुबर ।
- गुभ्य—स्त्री० गुब्ब ।
- गुभ्ना*—क्रि० स० गुब्बना ।
- गुभ्नर—पु० गुब्बर ।
- गुम—प्रथ्य० 'गुम्म' दे अर्थे च शब्दे दे पैह्ले लग्ने आला इक पूर्वसर्ग । जियां-गुमशुदा ।
- गुमक—स्त्री० [हिं०] गमक ।
- गुमटा—पु० [हिं०] चोट लग्ने करी मथे पर उध्भरी अने आली गिलटी ।
- गुमटी—स्त्री० 1. [अंग० Dimity] इक किसमै दा सुती कप्पडा । 2. मकान वर्गैरा दी ममटी जां मौटी । 3. रेलवे लाइन दे कंडै, रेलै दी पटरी दी नगरानी करने आले 'खलासी' आस्तै बने दा कमरा । 4. लौह का बुज्ज ।
- गुमना†—क्रि० अ० गुम्मना ।
- गुमनाम—वि० [फा०] 1. (चिट्ठी वर्गैरा) जेदे च लिखने जां भेजने आले दा नां-पता नेई होए । जियां-गुमनाम चिट्ठी । 2. जेदा नां-पता कुसै गी सेही नेई जां जेदी कुसै गी जानकरी नेई होए । जियां-गुमनाम आदमी; गुमनाम कारीगिर ।
- गुमनामी—स्त्री० गुमनाम होने दी हालत ।
- गुमराँ—पु० गुबर ।
- गुमराही—स्त्री० [फा०] गुमराह, होने दी हालत ।
- गुमराह—वि० [फा० गुमराह] अपने उद्देश्य जां रस्ते कोला भटकी गेदा ।
- गुमराह कुन—वि० [फा०] गुमराह, करने आला ।
- गुमरूठ—वि० [फा० गम + स० सूष्ट] रोहै कारण गुमसुम होए दा ।
- गुमशुदगी—स्त्री० [फा०] कुसै आदमी दे गुमशुदा होने दी हालत ।
- गुमशुदा—वि० [फा० गुमशुदः] गुआची गेदा । जियां-गुमशुदा जागते दी तालश करनी ।
- गुमसुम—वि० [हिं०] जेहङ्गा कुसै बजह करी किश बी नेई बोलै करदा होए । चुप्प-गुम्म । चुप्प-चाप ।
- गुमान—पु० गमान ।
- गुमानन—वि० स्त्री० गमानन ।
- गुमानी—वि० गमानी ।
- गुमाश्ता—पु० गमाश्ता ।
- गुमाश्तागिरी,—सीरी—स्त्री० गमाश्तागिरी ।
- गुम्बजाँ—पु० गुंबद ।
- गुम्बजदाराँ—वि० गुंबददार ।
- गुम्बद—पु० गुंबद ।
- गुम्बददार—वि० गुंबददार ।
- गुम्बला—पु० (बसोहली) गुंबला ।
- गुम्म—वि० [फा० गुम] गुआची गेदा । जियां-रमाल गुम्म होना ; जागत गुम्म होना ।
- मु० गुम्म करना=छपैली लैना ।
- गुम्म होई जाना=किश नेई बोलन होना ।
- गुम्म—पु० [प्रा० घम्म; सं० घर्म] हवा बंद होई जाने करी लग्ने आली गर्मी । हुस्सड़ । हुम्म ।
- गुम्मना—क्रि० अ० गुआचना जां ला-पता होई जाना ।
- गुम्म-हैजा—पु० [फा०—अ० हैजा] ऐसा हैजा जेदे च उलियां ते दस्त नेई लग्न ।
- गुम्मा—पु० 1. धूएं वर्गैरा दा गोला जन । 2. छिड़ै च बनने आला वायु-गोला ।
- गुरंगड—वि० (रामनगर) मटेआला । खौंदला ।
- गुर—पु० 1. [सं० गुरु-मंत्र] कुसै कम्म वर्गैरा गी हल्ल करने दी जुगती जां तरकीब । 2. [सं० गुरु] गुरु । जियां-गुरे दी मेहर होनी । 3. (गूल-गलावगड़) गुड़ । 4. (भद्रवाही) शिव जी दा भक्त ।
- गुर-उपदेश—पु० [सं०] गुरु दा उपदेश ।
- गुर-करनी—स्त्री० 1. गुरु दी किरपा जां मेहर । 2. गुरु दा चमत्कार ।
- गुर-किरपा—स्त्री० [सं०—कृपा] गुरु दी मेहर ।
- गुरग—वि० [फा० गुर्ग] चरकटा । बड़ा चलाक ।
- गुरगटी—स्त्री० (बम्हाग) गुरगड़ी ।
- गुरगडी—स्त्री० [हिं० गुड़गडी] खड़े नेचे आली ज्ञारी ।
- गुरगला—पु० [हिं० गुलगुला] छोले, मुंगी वर्गैरा दी दाली दी पीठी दा गोल-मटोल पकौड़ा ।

गुरगलू—पु० निकका गुरगला ।
 गुरगा—वि० पु० गुरग ।
 गुरगाबी—स्त्री० वर्गेर तसमें आले बूटे दी इक किसम ।
 गुरगुटी—स्त्री० (बम्हाग) गुरगड़ी ।
 गुरगुड़—पु० (रामनगर) निककी गुरगड़ी ।
 गुरगुमेर—पु० (भद्रवाही) सूंह न्हेरा ।
 गुर-गुर—पु० खुंखार जानवरै दे गुरनि दी अवाज ।
 गुरगुला—पु० गुरगला ।
 गुरगलू—पु० गुरगलू ।
 गुर-ग्यान—पु० 1. [सं०—ज्ञान] गुरु राहें प्राप्त कीता गेदा ग्यान । 2. कुसै गल्लै दी पूरी जानकारी ।
 प्र०—मिगी इस गल्ला दा कोई गुर-ग्यान नैइ हे ।
 गुर-ग्यानी—वि० [सं०—ज्ञानी] बड़ा ग्यानी-ध्यानी ।
 गुरज—पु० [फा० गुर्ज] प्राचीन काल च बरतोने आला इक मशहूर हथ्यार । गदा ।
 गुरज-धारी—वि० [फा० + सं०] जिसने गुरज धारण कीता दा होऐ ।
 गुरज-बरदार—पु० [फा०] गुरज-धारी सैनक ।
 वि० गुरज-धारी ।
 गुरड—पु० (बम्हाग) स्कर्खे दे तने पर उच्चरी औने आला गि'ललड-जन ।
 गुर-दक्खनी—स्त्री० गुर-दक्खना ।
 गुर-दक्खना—स्त्री० [सं० गुरु-दक्षिणा] विद्या पढ़ी लेने परैत, गुरु गी दित्ती जाने आली दक्खना ।
 गुरदा—पु० [फा० गुर्दः] 1. रीढ़दार जीवें दे ढिड़डै दे अंदरै दा ओ अंग जेहङ्गा खूने गी साफ करियै पशावै गी भसानें च भेजदा ऐ । बहु० गुरदे ।
 मु० गुरदा दस्सना—दलेरी दा कम्म करना ।
 गुरदा रक्खना—हिम्मत, हौसला जां दलेरी दस्सनी ।
 गुरदे आला होना—दलेर जां निडर होना ।
 गुर-दुआरा—पु० [सं०—द्वार] (सिख्यें दा) ओ मंदर, जित्थे नियमपूर्वक ग्रंथ साहब दा पाठ कीता जंदा ऐ ।
 गुरके-कपूरे—पु० बहु० बकके वर्गेरा दे शरीरै दे दो खास अंग ।
 गुर देव—पु० गुरु देव ।
 गुरदंतू—पु० (भद्रवाही) शफतातू । बड़ा आडू ।
 गुर-पत्नी—स्त्री० [सं०] गुरु दी घरै-आली ।
 गुरपर्ब—पु० [प०] गुरपर्ब ।

गुरपर्ब—पु० [सं०] सिख गुरुएं दे जन्म-दिनें पर मनाया जाने आला पर्व-ध्याड़ा ।
 गुर-पीर—पु० [सं०—फा०] गुरु ते पीर ।
 गुर-बचन—पु० [सं०—बचन] गुरु दी बाणी । गुरु दा उपदेश ।
 गुरबत—स्त्री० [अ० गुर्बत] गरीबी ।
 गुरबत-जदा—वि० पु० [अ०—फा० जदः] गरीबी दा मारे दा ।
 गुरबाणी—स्त्री० [सं०—बाणी] गुरुएं दी बाणी ।
 गुर-भाई—पु० [सं० गुरु+हिं० भाई] इकैं गुरु दे चेले ।
 गु'रम—पु० गर्म कप्पड़ा वर्गेरा लाने जां उध्पर लैने करी शरीरै गी सेही होने आली भखन ।
 गुरमत—पु० [प०] सिख धर्म दे मूल नियम जां सिछांत ।
 गुरमता—स्त्री० सलाह-सप्तवरा । प्र०—तुस इत्थे बैठे दे के गुरमता करै करदे ओ ?
 गुर-माता—स्त्री० [सं०] गुरु दी घरै-आली ।
 गुरमुख—वि० [सं० गुरुमुख] 1. गुर-बचनें दा पालन करने आला । 2. जिसने धार्मक तौरै पर गुरु कोला मैतर जां दीक्षा लेदी होऐ ।
 गुरमुखी—स्त्री० पंजाबी भाषा दी लिपि ।
 गुरमुट्ठा—वि० गुरमुट्ठ ।
 गुरमुथां—वि० पु० साज-बाज जां साजश च शामल होए दा ।
 गुरमैतर—पु० [सं० गुरु-मंत्र] गुरु पासेआ चेले गी दित्ता गेदा मैतर ।
 मु० गुरमैतर देना जां पढ़ाना—कुसै गी कुसै दे बरुद्ध बक्हाना ।
 गुरथा—स्त्री० (पुन्ड्री) निदेआ । बेजती ।
 गुरयाई—स्त्री० गुरेआई ।
 गुरथानी—स्त्री० गुरथानी ।
 गुर-शिल्पा—स्त्री० [सं०—शिल्पा] गुरु पासेआ दित्ती गेदी शिल्पा । गुर-उपदेश ।
 गुरस—पु० [अंग० Gross] कुसै चीजै दी, बारां दरजन दी जां इक सौ चरताली दी संख्या ।
 जियां-दस गुरस माचसां ।
 गुर-सिल्पा—स्त्री० गुर-शिल्पा ।
 गुराडा—वि० पु० (हुडू-बसंतगढ़) गराडा ।
 गुराल—स्त्री० (कांगड़ी) गोहुड़ ।

ਗੁਰਾਹੀ—ਸਤੀਂ ਗਰਾਹੀ ।
 ਗੁਰਾਹੀਨਾ—ਕਿੱਥੋਂ ਸਾਡਾ ਗਰਾਹੀਨਾ ।
 ਗੁਰਿੰਗ—ਪ੍ਰਾਂ (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗਢ) ਬੇ-ਫੁੰਗੀ ਜਨੇਹੀ ਲਕਕਡੀ ।
 ਗੁਰੀਨ—ਪ੍ਰਾਂ (ਕਮ਼ਣ) ਗੁਝੀ ।
 ਗੁਰੀਲਾ—ਲਲਾ—ਪ੍ਰਾਂ ਗਰੀਲਾ ।
 ਗੁਰੀਲਾ ਜਾਂਗ—ਸਤੀਂ ਗਰੀਲਾ ਜਾਂਗ ।
 ਗੁਰੀਲਾ ਫੌਜ—ਸਤੀਂ ਗਰੀਲਾ ਫੌਜ ।
 ਗੁਰੁ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] 1. ਵਿਦਧਾ ਪਢਾਨੇ ਜਾਂ ਕਲਾ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਸ਼ਿਖਿਆ ਕੇਨੇ ਆਲਾ ਅਧਿਆਪਕ ਜਾਂ ਉਸਤਾਦ । 2. ਧਾਰਮਕ ਆਸਥਾ ਸੂਜਬ ਓਂ ਆਦਮੀ ਜਿਸ ਕੋਲਾ ਗੁਰਮੈਂਤਰ ਲੈਂਦਾ ਜਂਦਾ ਏ । 3. ਛੱਦ ਸ਼ਾਸਤਰੈ ਚ ਦੌਂ ਮਾਤਰਾਏ ਆਲਾ ਅਕਖਰ, ਜੇਦਾ ਨਸ਼ਾਨ (5) ਏ । 4. ਵ੍ਰਾਹਸਪਤਿ ਘੈਹ ।
 ਵਿ 1. ਸਿਰੇ ਦਾ ਚਲਾਕ । 2. ਕਸ਼ਮੀ ਚ ਮਾਹਿਰ । 3. ਭਾਰਾ ।
 ਗੁਰੁ ਲੁਝ ਦੀ ਭਾਰ ਜਾਂ ਫਟਕਕਰ ਹੋਨੀ—ਕੁਸੈ ਦੀ ਵਦ-ਨੁਧਾਇ ਜਾਂ ਵਦਸੀਸ ਲਖਣੀ ਦੀ ਹੋਨੀ ।
 ਗੁਰੁ ਗੁਰ ਜਿਥਾਂ ਦੇ ਟਖਨੇ ਕੇਲੇ ਜਾਨ ਛਲਘਪਥ—ਚਲਾਕ ਗੁਰੁ ਦੇ ਕੇਲੇ ਅਪਨੇ ਗੁਰੁ ਕੋਲਾ ਵੀ ਮਤੇ ਚਲਾਕ ਹੋਂਦੇ ਨ ।
 ਗੁਰੁ ਤੇ ਕੇਲਾ ਲਾਲਚੀ ਖੇਡਨ ਵਾਓ-ਵਾਇ=ਜਿਸਲੈ ਦੀ ਲਾਲਚੀ ਆਦਮੀ ਆਪ੍ਰਾਂ-ਕਿਚੰਚੇਂ ਚਾਲਵਾਜਿਧਾਂ ਖੇਡਨ ਤਥਾਲੈ ਦੁਧਾਂ ਆਖੇਥਾ ਜਂਦਾ ਏ ।
 ਗੁਰੁ ਦਿਨਾ ਗਰ ਨੇਹੀਂ, ਸ਼ਾਹੁ, ਕਿਨਾ ਧਰ ਨੇਹੀਂ—ਸਚਚੇ ਗੁਰੁ ਦੇ ਕਥੈਰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਧਰਮ ਸਥਿਆ ਨੇਹੀਂ ਅੰਦਾ ਤੇ ਅੀਖੀ-ਭਾਰੀ ਥਨੀ ਜਾਨੇ ਪਰ ਲੋਝ ਪੂਰੀ ਕਰਨੇ ਆਲੇ ਸ਼ਾਹੁ ਦੇ ਕਥੈਰ ਸਮਾਜ ਚ ਨਕਕ ਰਖਖਨਾ ਮੁਖਕਲ ਹੋਵੀ ਜਂਦਾ ਏ ।
 ਗੁਰਾਈ—ਸਤੀਂ ਗੁਰੇਆਈ ।
 ਗੁਰਾਨੀ—ਸਤੀਂ ਗੁਰੁ ਦੀ ਥਰੈ-ਆਲੀ । ਗੁਰ-ਪਤਨੀ ।
 ਗੁਰਕੁਲ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] 1. ਗੁਰੁ ਦਾ ਕੁਲ ਜਾਂ ਘਰਾਨਾ । 2. ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਆਰਾਤ ਚ ਗੁਰੁ ਜਾਂ ਆਚਾਰ੍ਯ ਦਾ ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ, ਜਿਥੋਂ ਜਾਇਵੈ ਵਿਦਾਰੀ ਵਿਦਧਾ ਪ੍ਰੈਹਣ ਕਰਦੇ ਹੋ । 3. ਓਂ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਦਧਾਪੀਠ ਜਿਥੋਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਪਰਮਧਾ ਦੇ ਮਤਾਵਕ ਸ਼ਿਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਏ । ਜਿਧਾਂ-ਗੁਰਕੁਲ ਕਾਂਗਡੀ ।
 ਗੁਰੁ ਗੋਈਂਦੀਸ਼ਹ—ਪ੍ਰਾਂ ਸਿਕਲੋਂ ਦੇ ਦਸਮੇਂ ਗੁਰੁ ।
 ਗੁਰੁਗ੍ਰਾਥ ਸਾਹਬ—ਪ੍ਰਾਂ ਗ੍ਰਾਥ ਸਾਹਬ ।
 ਗੁਰੁ-ਘੰਟਾਲ—ਪ੍ਰਾਂ [ਹਿੱਥੋਂ ਗੁਰਘੰਟਾਲ] ਚਲਾਕ ਆਦਮੀ ।

ਗੁਰੁ-ਘਰ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] ਗੁਰੁ ਦਾ ਘਰ ।
 ਗੁਰਜਨ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਤੇ ਆਚਾਰ੍ਯ ਬਗੈਰਾ, ਪ੍ਰਜਨੇ-ਜੋਗ ਬਡੇ ਲੋਕ ।
 ਗੁਰਡਮ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] ਧਰਮ ਜਾਂ ਕਲਾ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਖੇਤਰੈ ਚ ਗੁਰੁ ਬਨਜੇ ਦਾ ਢਾਮ ਜਾਂ ਫੌਂਗ ।
 ਗੁਰਤਾ—ਸਤੀਂ [ਸਾਡਾ] 1. ਗੁਰੁ ਹੋਨੇ ਵੀ ਅਵਸਥਾ ਜਾਂ ਭਾਵ । 2. ਭਾਰਾਪਨ ।
 ਗੁਰੁ ਤਾਲ—ਪ੍ਰਾਂ [ਹਿੱਥੋਂ] ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਇਕ ਤਾਲ ।
 ਗੁਰਤਵ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] 1. ਗੁਰੁਪਨ । 2. ਕੁਝੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅਪਨਾ ਭਾਰ ।
 ਗੁਰਤਵਾਕਾਰਣ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] ਗੁਰਤਵਾਕਾਰਣ] ਅਪਨੇ ਭਾਰਾ ਕਰੀ ਸਕਨੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਪਾਸੈ ਖਚੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ਜਾਂ ਖਚੋਨੇ ਵੀ ਸਿਥਤਿ ।
 ਗੁਰੁ-ਦਕਿਣਾ—ਸਤੀਂ [ਸਾਡਾ] ਗੁਰੁ-ਦਕਖਨਾ ।
 ਗੁਰੁ ਦੇਵ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] ਪ੍ਰਜਨੇ-ਜੋਗ ਗੁਰੁ । ਦੇਵਤਾ-ਤੁਲਲ ਗੁਰੁ ।
 ਗੁਰੁਦਾਰਾ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] ਗੁਰੁ-ਦੁਆਰਾ ।
 ਗੁਰੁ-ਧਾਮ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] ਗੁਰੁ ਦਾ ਟਕਾਨਾ ਜਾਂ ਨਿਵਾਸ-ਸਥਾਨ ।
 ਗੁਰੁਪਨ—ਪ੍ਰਾਂ ਗੁਰੁ ਬਨਜੇ ਜਾਂ ਬਨਿਧੀ ਦਸਸਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਗੁਰੁਪਰਵ—ਪ੍ਰਾਂ ਗੁਰੁਪਰਵ ।
 ਗੁਰੁ-ਪ੍ਰਾਣਿਮਾ—ਸਤੀਂ [ਸਾਡਾ] ਹਾਡ ਮਹੀਨੇ ਵੀ ਪੁਨੰਨਾਂ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਗੁਰੁ ਵੀ ਪ੍ਰਤਿ ਕਰਨੇ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਏ । ਵਾਸ-ਪੁਨੰਨਾਂ ।
 ਗੁਰੁਕਾਰ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] ਗੁਰੁਕਾਰ । ਵ੍ਰਾਹਸਪਤਿਵਾਰ ।
 ਗੁਰੁ-ਮਤਿ—ਸਤੀਂ ਗੁਰੁ ਆਸਤੀ ਬਢਾ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਗੁਰੁ-ਮਾਈ—ਪ੍ਰਾਂ ਗੁਰੁ-ਮਾਈ ।
 ਗੁਰੁਮੰਤ੍ਰ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] ਗੁਰਮੈਂਤਰ ।
 ਗੁਰੁਮੁਖ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] ਗੁਰੁ ਦਾ ਸੂਹੀ । ਜਿਧਾਂ—ਗੁਰੁਮੁਖ ਚਾਨਿਕਲੀ ਵੀ ਗਲਿ ।
 ਵਿ 1. ਗੁਰੁਮੁਖ ।
 ਗੁਰੁਮੁਖੀ—ਸਤੀਂ ਗੁਰੁਮੁਖੀ ।
 ਗੁਰੁ ਮੰਤਰ—ਪ੍ਰਾਂ ਗੁਰਮੈਂਤਰ ।
 ਗੁਰੁਵਾਰ—ਪ੍ਰਾਂ [ਸਾਡਾ] ਬੀਰਕਾਰ ।
 ਗੁਰੇਆਈ—ਸਤੀਂ [ਹਿੱਥੋਂ] ਗੁਰੇਆਈ] 1. ਗੁਰੁ ਦੇ ਰੂਪੇ ਚ 'ਮੰਤਰ' ਕਾਂਗਡੀ ਦੇਨੇ ਦਾ ਕਮਮ । 2. ਗੁਰੁ ਵੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਸਮਮਾਨ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਗੁਰੇਜ—ਪ੍ਰਾਂ [ਫਾਲ] ਪਰਾਹੇਜ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਗੁਰੇਡੀ—ਸਤੀਂ (ਰਾਮਨਗਰ) ਗਰੇਡੀ ।
 ਗੁਰੈਂਡ—ਸਤੀਂ (ਰਾਮਨਗਰ) ਗਰਾਡੀ ।

ਗੁਰੰਡਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ (ਰਾਮਨਗਰ) ਗਰਾਡਾ।
 ਗੁਰੰਦਾਪਨ—ਪੁ੦ (ਰਾਮਨਗਰ) ਗਰਾਡਾਪਨ।
 ਗੁਰੰਡੀ-ਮਿੱਤੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਰਾਮਨਗਰ) ਗਰਾਡੀ-ਮਿੱਤੀ।
 ਗੁਰੰਨ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਗੁਰਥਾਨੀ।
 ਗੁਰੰਹੜ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਰਾਮਨਗਰ) ਗਰਾਡੁ।
 ਗੁਰੰਡਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ (ਰਾਮਨਗਰ) ਗਰਾਡਾ।
 ਗੁਰੰਡਾਪਨ—ਪੁ੦ (ਰਾਮਨਗਰ) ਗਰਾਡਾਪਨ।
 ਗੁਰੰਹੜੀ-ਮਿੱਤੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਰਾਮਨਗਰ) ਗਰਾਡੀ-ਮਿੱਤੀ।
 ਗੁਰੰਗ,—ਗੁੰ—ਵਿ੦ ਗੁਰਗ।
 ਗੁਰੰਜ,—ਜੰ—ਪੁ੦ ਗੁਰਜ।
 ਗੁਰੰ-ਧਾਰੀ—ਵਿ੦ ਗੁਰਜ-ਧਾਰੀ।
 ਗੁਰੰ-ਬਰਦਾਰ—ਪੁ੦ + ਵਿ੦ ਗੁਰਜ-ਬਰਦਾਰ।
 ਗੁਰੰ—ਪੁ੦ ਗੁਰਦਾ।
 ਗੁਰੰਦ-ਕਪੂਰੇ—ਪੁ੦ ਬਹੁ੠ ਗੁਰਦੇ-ਕਪੂਰੇ।
 ਗੁਰੰ—ਉਮ੍ਭੋ ਗੁਰੰ-ਗੁਰੰ।
 ਗੁਰੰ-ਗੁਰੰ—ਉਮ੍ਭੋ [ਹਿ੦] ਭੀਕਨੋ ਕੋਲਾ ਪੈਹ੍ਲੋਂ ਕੁਚੇ ਦੇ
 ਸਥੇ ਚਾ ਨਿਕਲਨੇ ਆਲੀ ਅਵਾਜ।
 ਗੁਰਨਾ—ਕਿ੩ ਅ੦ [ਹਿ੦] ਸੂਂਹਾਂ ਗੁਰੰ-ਗੁਰੰ ਸ਼ਬਦ
 ਕਡੜਨਾ।
 ਗੁਰਹੜ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਗੁਰਨੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਾਂ ਭਾਵ।
 ਗੁਰਹਾਈ—ਪੁ੦ ਮਸਾਥੇ ਕਾਗੀ ਗਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
 ਗੁਲ—ਪੁ੦ 1. [ਫਾ੦ ਗੁਲ] ਸ਼ੋਰ। 2. [ਫਾ੦ ਗੁਲ]
 ਫੁਲ। ਜਿਧੀ—ਗੁਲ ਤੇ ਖਾਰ।
 ਸੁ੦ ਗੁਲ ਖਡਾਨੇ=ਓਪਰੇ ਕਮਮ ਕਰਨੇ।
 ਗੁਲ ਖਿਡਨੇ=ਓਪਰੇ ਕਮਮ ਹੋਨੇ।
 ਗੁਲਕਨਦ—ਪੁ੦ ਗੱਲਕਨਦ।
 ਗੁਲਕਨਾ—ਕਿ੩ ਅ੦ ਭੁਖੇ ਆਦਮੀ ਆਂਗਰ ਖਾਨਾ।
 ਗੁਲਕਨਦ—ਪੁ੦ ਗੱਲਕਨਦ।
 ਗੁਲਕਾਰ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦] ਬੇਲ-ਬੂਟੇ ਬਨਾਨੇ ਜਾਂ ਕਡੜਨੇ ਆਲਾ
 ਕਾਰੀਗਿਰ।
 ਗੁਲਕਾਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦] 1. ਬੇਲ-ਬੂਟੇ ਬਨਾਨੇ ਜਾਂ ਕਡੜਨੇ
 ਦਾ ਕਮਮ। 2. ਬਨਾਏ ਜਾਂ ਕਡੜੇ ਗੇਵੇ ਬੇਲ-ਬੂਟੇ।
 ਗੁਲਗਲਾ—ਪੁ੦ ਗੁਰਗਲਾ।
 ਗੁਲਗੁਲਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ [ਹਿ੦] ਗੁਗਲੂ-ਮੁਗਲੂ। ਜਿਧੀ—
 ਗੁਲਗੁਲਾ ਝਾਨਾ।
 ਪੁ੦ ਗੁਰਗਲਾ।
 ਗੁਲਗੁਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਕਾਂਗੜੀ) ਮਚਲੀ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ।
 ਗੁਲਗੁਲੂ—ਪੁ੦ ਗੁਰਗਲੂ।
 ਗੁਲਚੀਂ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦] ਫੁਲ ਚੁਨਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
 ਗੁਲਚੀਨ—ਪੁ੦ ਚਿਟ੍ਟੇ ਤੇ ਲੰਘਤਰੇ ਕਿਸਮੀ ਦੇ ਫੁਲਾਂ ਆਲਾ

ਇਕ ਮਣਹੂਰ ਕੂਟਾ।
 ਗੁਲਛਰੇ—ਪੁ੦ ਬਹੁ੠ [ਹਿ੦] ਮੈਜ-ਸਰਤੀ ਦੀ ਖੁਲ-
 ਖੇਡ। ਐਸਾਂ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਸੁ੦ ਗੁਲਛਰੇ ਭੁਆਨੇ=ਐਸਾ ਕਰਨੀ।
 ਗੁਲਜਾਰ-ਜਾਰ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦—ਯਾਰ] ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਵਾਗ।
 ਬਹੁ੠ ਗੁਲਜਾਰਾਂ।
 ਵਿ੦ ਖੁਲਿਧੀਂ ਕਲਨੇ ਭਰੀਚੇ ਦਾ।
 ਖੁ'ਲਟਾ—ਪੁ੦ ਖਿ'ਲਟਾ।
 ਜੁ'ਲਟੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਖਿ'ਲਟੀ।
 ਗੁਲ ਵਧੈਹੜ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦ ਗੁਲ + ਹਿ੦ ਤੁਪਹਿਦਾ] ਵਧੈਹੜੀ ਖਿਡਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿਦ਼ ਫੁਲ ਤੇ ਆਦਮ
 ਕੂਟਾ।
 ਗੁਲਦਸਤ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦ ਗੁਲਦਸਤ:] ਭਾਂਤ-ਸਭਾਤਿ
 ਫੁਲਾਂ ਬਗੀਰਾ ਦਾ ਬਨਾਯਾ ਯੇਦਾ ਖਾਸ ਗੁਚ਼ਾ।
 ਗੁਲਦਾਣ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਕਾਂਗੜੀ) ਭਿੱਡੇ-ਖਕਕਰਿਧੀਂ ਦਾ ਚਾਰਾ।
 ਗੁਲਦਾਰ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦] ਗੁਲਦਰਤਾ ਰਕਖਨੇ ਆਈ ਬਨੇ ਦਾ
 ਖਾਸ ਪਾਤਰ। ਫੁਲਦਾਰ।
 ਗੁਲਦਾਰ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦] ਫੁਲਾਂ ਆਲਾ। ਫੁਲਦਾਰ।
 ਜਿਧੀ—ਗੁਲਦਾਰ ਸਰ੍ਹੈਨਾ।
 ਗੁਲਦੂਬੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਦਾਊਦੀ] ਇਕ ਪ੍ਰਸਿਦ਼
 ਫੁਲ ਤੇ ਆਦਮ ਕੂਟਾ।
 ਗੁਲਨਾਰ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦] ਅਨਾਰੀ ਦੇ ਫੁਲਾਂ ਜਾਨੇਹਾ ਰੰਗ।
 ਗੁਲਨਾਰੀ—ਵਿ੦ ਅਨਾਰੀ ਦੇ ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਰੰਗੀ ਦਾ। ਜਿਧੀ—
 ਗੁਲਨਾਰੀ ਦਪਟਾ।
 ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਂ] ਖੁਲਾਵਾਨ।
 ਗੁਲਫਿਸ਼ਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦] ਖੁਲਾਵਾਨੀ।
 ਗੁਲਫਾ—ਪੁ੦ ਗੁਲਫਾ।
 ਗੁਲਫਾਸ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦ ਗੁਲਫਾਸ] ਫੁਲਾਂ ਆਂਗਰ ਸੁਂਦਰ
 ਤੇ ਕੋਮਲ।
 ਗੁਲਬੰਦ—ਪੁ੦ (ਬਮਹਾਗ) ਗੁਲਬੰਦ।
 ਗੁਲਬਕੌਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਕਕਾਵਲੀ] ਲੋਕ-
 ਸਾਹਿਤ ਚ ਵਣਤਾ ਇਕ ਦੁਲੰਭ ਫੁਲ।
 ਗੁਲਬਦਨ—ਵਿ੦ [ਫਾ੦] ਫੁਲਾਂ ਆਂਗਰ ਸੁਂਦਰ ਤੇ ਕੋਮਲ
 ਸ਼ਰੀਰੈ ਆਲਾ।
 ਪੁ੦ ਇਕ ਕਿਲਸੈ ਦਾ ਧਾਰੀਦਾਰ ਰੇਣਸੀ ਕਾਫ਼ੜਾ।
 ਗੁਲਬਨ—ਪੁ੦ (ਪਾਡੀ) ਗੁਲਬੰਦ।
 ਗੁਲਬੰਗ—ਪੁ੦ [ਫਾ੦] ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਪੱਥੜੀ।
 ਗੁਲਬਾਸਿਆ—ਵਿ੦ ਗੁਲਬਾਸੀ ਦੇ ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਰੰਗੀ ਦਾ।
 ਗੁਲਬਾਸੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਫਾ੦—ਅ੦ ਅਵਾਸੀ] ਫੁਲਾਂ ਦਾ
 ਇਕ ਮਣਹੂਰ ਕੂਟਾ।

ਮੁਲਬਾਸ—ਪੁ. (ਕਾਂਗਡੀ) ਮੁਲਬਾਸੀ।
 ਮੁਲਮ—ਸਤ੍ਰੀ। 1. [ਫਾ.] ਤੋਪ। 2. (ਵਸ਼ਾਗ) ਕਨਕ।
 ਮੁਲਮ-ਅੰਦਾਜ—ਪੁ. [ਫਾ.] ਤੋਪਚੀ।
 ਵਿ। ਤੋਪ ਚਲਾਨੇ ਆਲਾ।
 ਮੁਲਮੋਹੁ—ਪੁ. ਲਾਲ ਤੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗੀ ਦਾ ਇੱਕ ਫੁਲ ਤੇ
 ਓਦਾ ਬੁਟਾ।
 ਮੁਲਰਾਂਗ—ਕਿ। [ਫਾ.] ਗਲਾਬੀ ਦੇ ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਰੰਗੀ ਦਾ।
 ਗਲਾਬੀ।
 ਮੁਲਰਾ—ਪੁ. ਮੁਲਰਾ।
 ਮੁਲਹਥ—ਕਿ। [ਫਾ.+ਚੁ.] ਫੁਲਾਂ ਅੰਗਰ ਰੂਪਵਾਨ।
 ਮੁਲ ਲਾਲਾ—ਪੁ. ਮੁਲੇ ਲਾਲਾ।
 ਮੁਲਸ਼ਨ—ਪੁ. [ਫਾ.] ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਬਾਗ। ਚਮਨ।
 ਮੁਲਸ਼ਨ-ਪਟਾਈ—ਸਤ੍ਰੀ। (ਵਸੋਹੂਲੀ) ਪੈਰੋਂ ਦਾ ਇੱਕ ਗੈਹੂਨਾ।
 ਮੁਲਸ਼ਤਾਨ—ਪੁ. [ਫਾ.] ਸੁਲਿਸ਼ਤਾਨ] ਮੁਲਸ਼ਨ।
 ਮੁਲਾਈ—ਸਤ੍ਰੀ। ਗੋਲ ਹੋਣੇ ਦਾ ਭਾਵ। ਗੋਲਾਈ।
 ਮੁਲਾਈਦਾਰ—ਕਿ। ਮੁਲਾਈ ਆਲਾ।
 ਮੁਲਾਖਾ—ਪੁ. (ਛੂਝ-ਬਸ਼ਤਗਢ) ਗਲਾਖਾ।
 ਮੁਲਨਾਰ—ਪੁ. ਮੁਲਨਾਰ।
 ਮੁਲਨਾਰੀ—ਕਿ। ਮੁਲਨਾਰੀ।
 ਮੁਲਾਬ—ਪੁ. ਗਲਾਬ।
 ਮੁਲਾਬ ਜਲ—ਪੁ. ਗਲਾਬ ਜਲ।
 ਮੁਲਾਬਜਾਮਨ,—ਤ੍ਰੌ—ਪੁ. ਗਲਾਬਜਾਮਨ੍ਤ੍ਰੌ।
 ਮੁਲਾਬਦਾਨੀ,—ਤ੍ਰੌ—ਸਤ੍ਰੀ। ਗਲਾਬਦਾਨੀ।
 ਮੁਲਾਬਚਿਹ੍ਨ—ਪੁ. ਜਸਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਿਧਾਰਤ ਦੇ ਬਾਨੀ
 ਮਹਾਰਾਜਾ।
 ਮੁਲਾਬੀ—ਕਿ। ਗਲਾਬੀ।
 ਮੁਲਾਮ—ਪੁ. ਗਲਾਮ।
 ਮੁਲਾਮਪੁਨਾ—ਪੁ. ਗਲਾਮੀ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਮੁਲਾਮਾਨਾ,—ਤ੍ਰੌ—ਕਿ। ਗਲਾਮਾਨਾ।
 ਮੁਲਾਮੀ—ਸਤ੍ਰੀ। ਗਲਾਮੀ।
 ਮੁਲਾਮੀ-ਪ੍ਰਥਾ—ਸਤ੍ਰੀ। ਗਲਾਮੀ-ਪ੍ਰਥਾ।
 ਮੁਲਾਲ—ਪੁ. ਗਲਾਲ।
 ਮੁਲਿਆ—ਸਤ੍ਰੀ। (ਪਾਡੀ) ਮੁਲੀ।
 ਮੁਲਿਥਾਟ—ਪੁ. (ਕਾਂਗਡੀ) ਗਲਾਟੀ।
 ਮੁਲਿਸ਼ਟਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ। [ਫਾ.] ਇਰਾਨ ਦੇ ਵਿਵਾਨ ਸ਼ੇਖ ਸਾਦੀ
 ਦੀ ਨੀਤਿ-ਸਰਵਧੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਤਾਬ।
 ਮੁਲਿਸ਼ਟਾਂ-ਬੋਸ਼ਟਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ। ਸ਼ੇਖ ਸਾਦੀ ਦਿਯਾਂ ਕਾਰਸੀ
 ਭਾਸ਼ਾ ਦਿਯਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਤਾਬ।
 ਮੁਲੀ—ਸਤ੍ਰੀ। [ਚੁ.] ਗੁਟਿਕਾ। 1. ਅੰਬ; ਬੈਰ ਜਾਂ ਛੁਹਾਰੇ
 ਵੈਗੈਰਾ ਦੇ ਅੰਦਰੈ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਹਿੱਸਾ। 2. ਬੂਟੇ ਦੇ ਤਨੇ

ਦੇ ਅੰਦਰੈ ਦਾ ਪਕੇ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਿੱਸਾ। ਚਿਟਾ।
 ਜਿਧਾਂ-ਟਾਹੂਲੀ ਦੇ ਸ਼ਤੀਰੈ ਦੀ ਮੁਲੀ।
 ਮੁਲੁਆਣਾ—ਕਿ। ਸੁ। (ਕਾਂਗਡੀ) ਖੁਥਾਨਾ।
 ਮੁਲੁਕੋਸ—ਪੁ. [ਅੰਗ। Glucose] ਅੰਗੂਰੇ ਦੀ ਖੁਣਾ।
 ਮੁਲੁਟ—ਪੁ. (ਹੀਰਾਨਗਰ) ਘਾਡ-ਬੁਟ।
 ਮੁਲੁਬੰਦ—ਪੁ. [ਫਾ.] ਤੁਨੀ, ਸੂਤੀ ਜਾਂ ਰੇਸ਼ਮੀ ਕਾਪਧੇ
 ਦੀ ਜਾਂ ਤੁਨੀ ਧਾਗੇ ਗੀ ਬੁਨਿਧੀ ਬਨਾਈ ਸੇਵੀ ਇੱਕ ਲਸ਼ਮੀ
 ਤੇ ਚੈਡੀ ਪਟਾਈ, ਜੇਹੂਡੀ ਸਾਰਦਿਵੇਂ ਚ ਗਲੇ ਗੀ ਲਪੇਟੀ
 ਜਦੀ ਏ। ਮਫਲਰ। 2. ਗਲੈ ਦਾ ਇੱਕ ਗੈਹੂਨਾ।
 3. (ਛੂਝ-ਬਸ਼ਤਗਢ) ਭਾਰ ਸਾਮਾਂ ਰਕਬਾਨੇ ਆਸਤੀ ਬੈਂਕਟਰੋਂ
 ਦੇ ਗਲੇ ਚ ਪਾਥਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਓ ਪਟਾ ਜਿਸਗੀ ਪਲਾਣੇ
 ਕਨੇ ਜੋਡੀ ਦਿੱਤਾ ਜਂਦਾ ਏ।
 ਮੁਲੇਨਾਰ—ਪੁ. ਮੁਲੇਨਾਰ।
 ਮੁਲੇਨਾਰੀ—ਕਿ। ਮੁਲੇਨਾਰੀ।
 ਮੁਲੇਰ—ਪੁ. ਕਾਂਗਡਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਪਰਾਨਾ ਰਾਜ, ਜੇਹੂਡਾ
 ਪਾਡੀ ਚਿਤ੍ਰਕਲਾ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੰਢ ਕੇਂਦਰ ਰੇਹਾ ਏ।
 ਕਿ। ਮੁਲੇਰ ਦਾ। ਜਿਧਾਂ-ਮੁਲੇਰ ਕਲਸ।
 ਮੁਲੇਰਿਆ—ਕਿ। ਪੁ. ਮੁਲੇਰੀ।
 ਮੁਲੇਰੀ—ਕਿ। ਮੁਲੇਰ ਦਾ ਰੌਹ੍ਨੇ ਆਲਾ।
 ਮੁਲੇਲ—ਸਤ੍ਰੀ। ਗਲੇਲ।
 ਮੁਲੇਲਚਨ—ਕਿ। ਸਤ੍ਰੀ। ਗਲੇਲਚਨ।
 ਮੁਲੇਲਚੀ—ਕਿ। ਗਲੇਲਚੀ।
 ਮੁਲੇਲਕਾਜ—ਕਿ। ਗਲੇਲਕਾਜ।
 ਮੁਲੇਲਕਾਜੀ—ਸਤ੍ਰੀ। ਗਲੇਲਕਾਜੀ।
 ਮੁਲੇ ਲਾਲਾ—ਪੁ. [ਫਾ.] ਮੁਲੇ ਲਾਲ :] ਗੈਹੂਨੇ ਲਾਲ ਰੰਗੇ
 ਦਾ ਇੱਕ ਫੁਲ ਤੇ ਉਸਦਾ ਪੌਦਾ।
 ਮੁਲੇਹੌਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ। (ਕਾਂਗਡੀ) ਗਾਲਿਹ-ਚੂਹਾ।
 ਮੁਲੈਹੂਡੀ—ਪੁ. (ਰਾਸ਼ਨਗਰ) 1. ਗੋਹੈ ਦਾ ਫੇਰ। 2. ਓ
 ਟੀਆ ਜੇਦੇ ਚ ਗੋਹਾ ਵੰਗੀ ਰਾ ਸੁਟੇਆ ਜਂਦਾ ਏ।
 ਮੁਲੋਹ—ਸਤ੍ਰੀ। [ਫਾ.] ਗਿਲੀਓ ; ਹਿ। ਗੁਡੂਚੀ] ਗਲੋਡ।
 ਮੁਲਟਾਂ—ਕਿ। ਗੁਲਕਾਸ।
 ਮੁਲਕਾ—ਪੁ. 1. [ਫਾ.] ਮੁਹਾਨੇ ਵੰਗੀ ਰਾ ਦੀ ਗਿਰੀ ਦਾ
 ਬਕਾਰਲਾ ਹਿੱਸਾ। 2. ਖੰਬਾਰ।
 ਮੁਲਲ—ਪੁ. [ਫਾ.] ਗੁਲ। 1. ਜਾਰੀ ਦੀ ਟੀਪੀ ਚ, ਫਕੋਏ
 ਦੇ ਤਸਾਕੁਏ ਦਾ ਬਚੇ ਦਾ ਅੰਸ਼। 2. ਸਿਗਰੇਟੀ ਜਾਂ ਬੀਡੀ
 ਦਾ ਕਿਥ ਹਿੱਸਾ ਫਕੋਈ ਜਾਨੇ ਵੈ ਵਾਦ ਫੰਡੀ ਜਾਨੇ
 ਆਲੀ ਸੁਆਹ। 3. ਕੁਸੀ ਧਾਰੀ ਗੀ ਭਖਾਇਵੀ ਮਾਸੀ
 ਪਰ ਲਾਧਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਚਰਡ। 4. (ਮਜ਼ਾਲਤਾ)
 ਤਸਾਕੁਏ ਵੀ ਡੋਡੀ ਜੇਦੇ ਚ ਓਦੇ ਬੀਡ ਹੋਂਦੇ ਨ।
 ਜਿਧਾਂ-ਮੁਲੁ ਚੁਨੇ।

वि० [फ०] दुझी गेदा जां बक्षया गेदा । जिया—
दीया गुल करना ।
मु० गुल करना—बरबाद करना ।
गुल लगना—नक्सान पुजना ।
गुल लाना—नक्सान पजाना ।
गुल होना—बरबाद होना ।
गुल—पु० फुल । गुल ।
गुल—स्त्री० बोड़ी जां बड़े दा फल ।
गुल-गपड़ा—पु० [हिं० गुलगपड़ा] गप्प-शप ।
गुल खेल—स्त्री० नुक्की दे तले पर लाई जाने आली
टोपीदार खेल ।
गुलरा—पु० चींवे दे आटे गी ध्योए च कच्चा-
भुन्ना करिये ओदे च खंड ते गरी बर्यरा रलाइये
त्यार कीता जाने आला इक खाने-जीग पदार्थ,
जेहङ्गी व्याह, दी इक रसमै मतावक तसीं लाड़ी
कोला मुटठां भराने दे बाद रिण्टेदारे गी बंडेआ
जंदा ऐ ।
गुला—पु० 1. [प्रा० गुलिय] लकड़ी दा इक
पासेआ घड़ेआ गेदा गोल ते लम्मा टुकड़ा ।
2. तमाकुए दी इक किसम । 3. दैह्ले कोला
बड़ा ते बेगी कोला लौहका, ताशी दा इक पत्ता ।
गोला । 4. डायनामाईट । 5. मुटठी इटी ।
प्र०-सौ पकाइयां रोटियां ते इक पकाया गुला ।
6. बूटे दी नमीं फूटी दी शाख ।
गुली—स्त्री० [सं० गुलिका] 1. गुली-डंडे दी खेडा
च बरतोने आला, घड़ेआ गेदा गोल ते नकीले सिरें
आला लकड़ी दा टुकड़ा । वित्ती । इटी । 2.
घड़ेआ गेदा निक्का गुला । 3. गम्भे दी ओ
गंददार मट्टी जेहङ्गी बीए आरतै बरतोंदी ऐ ।
बहु० गुलियाँ । 4. हल्ला च बरतोने आली,
लकड़ी दी किली । 5. इक लुहारका उपकरण ।
गुली-डंडा—पु० बच्चे दी इक मश्हूर खेड ते उस
खेडा च बरतोने आला लकड़ी दा डंडा ते गुली ।
गुलु—पु० 1. (कांगड़ी) ताशी दा गुला । 2. मबकै
दा तुक्का । रिट्लु ।
गुलू-सुलू—पु० दूए कोला चोरी कीती जाने आली
कोई सांठ-गाठ । सुलू-गुलू ।
गुलसट—स्त्री० गुड़े दी चासू च आटा रलाइये बनाई
जाने आली इक ग्राई मठेआई ।
गुलहैङ—पु० (पाडरी) गोहे दा देर जां गोहे दा हैल ।

गलहैङ ।
गुवाड—स्त्री० (पाडरी) मालै दी दुहार ।
गुबाल—पु० (पाडरी) गुआल ।
गुबाल—पु० (पाडरी) गोहङ ।
गुबाह—पु० (पाडरी) इक किसमै दा बड़ा झाड़ ।
गुशाल—पु० (पोगली) [सं० शृगाल] गिद्दड ।
गुस्ताबा—पु० गश्ताबा ।
गुस्ताख—वि० गुस्ताख ।
गुस्ताखाना—वि० गुस्ताखाना ।
गुस्ताखी—स्त्री० गुस्ताखी ।
गुसल—पु० [अ० गुस्ल] न्हैने दी क्रिया । स्नान ।
गुसलखाना,-न्ना—पु० [अ०—फ़ा० खान:] न्हैने
आरतै बनाया गेदा खास कमरा ।
गुस्लू—पु० (अस्सर) नवकै दे अंदरै दा फोड़ा ।
गुस्ले सेहत—पु० [अ० गुस्ले सेहत] रोग-मुक्त होने
पर कीता जाने आला स्नान ।
गुसाई—पु० [सं० गोस्वामी] 1. उत्तर भारतै दा इक
संप्रदाय जेदे सदस्य वरिस्ती होने पर बी भगमीं
टल्ले लांदे न । 2. ब्राह्मणे दी इक उपजाति ।
गुसाहूलन—क्रि० स० (भद्रवाही) चड़ाना । गुस्सा
दुआना ।
गुसीला—वि० पु० गुस्से आला ।
गुसेतन—पु० (अस्सर) गुसेतन ।
गुसेतन—पु० 1. घाड़ी अलाके दा इक जग, जेदे च
बगनी पलाई जंदी ऐ । 2. (रामबन) शिवजी
दा जग ।
गुसेतन—पु० गुसेतन ।
गुस्ताका०—वि० गुस्ताख ।
गुस्ताकाना०—वि० गुस्ताखाना ।
गुस्ताकी०—स्त्री० गुस्ताखी ।
गुस्ताख—वि० [फ़ा० गुस्ताख] अपने कोला बड़डे दी
बे-अदबी करने आला । गुस्ताखी करने आला ।
गुस्ताखाना,-न्ना—वि० [फ़ा० गुस्ताखान:] जेदे
चा गुस्ताखी झलकदी ऐ । गुस्ताखी आला ।
गुस्ताखी—स्त्री० [फ़ा० गुस्ताखी] अपने कोला बड़डे
दी बे-अदबी करने दा भाव ।
गुस्सड—वि० तौले गुस्से होई जाने आला ।
गुस्सा—पु० [अ० गुस्स:] हानि, बरोध जां दूए
कोला कोई गैर-मनासब कम्म होने पर, मनै च पैदा
होने आला रोह । क्रोध ।

मु० गुस्सा उत्तरना—मनै दा रोह् शांत होना ।
 गुस्सा कङ्कना—मनै दा बुआल बुहासरना ।
 गुस्सा करना—कुसै गल्ला दा बुरा मनाना ।
 गुस्सा खाना—तेणा च आई जाना ।
 गुस्सा चढ़ना—गुस्सा खाना ।
 गुस्सा चढ़ना—ऐसी गल्ल करनी जेदे कन्ने दूधा
 रोहै च आई जा ।
 गुस्सा छंडना—गुस्सा कङ्कना ।
 गुस्सा झाड़ना—गुस्सा प्रगट करना ।
 गुस्सा ढलना—गुस्सा उत्तरी जाना ।
 गुस्सा थुक्कना—मनै चा रोहै दी भावना कड्ढी
 देनी ।
 गुस्सा पी जाना—रोहै चढ़ने पर वी उसी प्रगट
 नेई करना ।
 गुस्सा सारना—रोहै गी कावू च रखना ।
 गुस्से कन्ने लाल-पीला होना—रोहै कन्ने वे-कावू
 होन लगना ।
 गुस्से रौहना—रोहै कारण खचोए-खचोए दे
 रौहना ।
 गुस्से होई जाना—रोहै होई जाना ।
 लु० डिग्गी खोते परा, गुस्सा कम्हैरै पर—कसूर
 कुसै दा होना ते गुस्सा कुसै दूए पर कड़ेआ जाना ।
 गुस्सेखोर—वि० गुस्सा पी जाने आला ।
 गुस्से—वि० खफा । नराज ।
 गुस्से-गुस्से—वि० गुस्से । गुस्से होए दा ।
 गुरसैल—वि० गुस्से आला ।
 गुस्सो—पु० (गूल-गलावगढ़) गुस्सा ।
 गुहंद—पु० (गूल-गलावगढ़) चमैर ।
 गुह—पु० रामायण दी कथा च शृंगवेरपुर दा
 भीले दा राजा, जिसने राम, सीता ते लक्ष्मण गी
 अपनी किश्ती पर चढ़ाइयै गंगा पार कराई ही ।
 गुहन्क—स्त्री० (अरसर) कुसै गल्ला दी कन्सो ।
 भिसक ।
 गुहांखन—वि० स्त्री० (मक्कालता) जेदी होश-सुर्त
 कायम नेई । बलत्ली ।
 गुहांखी—वि० पु० (मक्कालता) बलत्ला ।
 गुहांजनी—स्त्री० [हिं०] अक्खीं दी पलकै पर निकलने
 आली किम्मनी । निहाली ।
 गुहा—स्त्री० गुफा ।
 पु० (गूल-गलावगढ़) गोहा ।

गुहाई—स्त्री० फसत गाहै दा कम्म । जियां-ग्रां-ग्रां
 गुहाई शुरू होनी ।
 गुहाड—पु० [हिं० उघड़ना] निखार । शोभा ।
 सुंदरता ।
 मु० गुहाड उठना, होना जाँ चढ़ना—अति रूप
 चढ़ना ।
 गुहाडवार—वि० गुहाड़ आला । जियां-बड़ा गुहाड़-
 दार मकान ।
 गुहाड़ना—क्रि० स० [हिं० उघाडना] 1. खोलना ।
 जियां-भित्त गुहाड़ने । 2. परदा बगैरा हटाना ।
 जियां-झुंड गुहाड़ना । 3. कुसै चीजै दा ढक्कन
 बगैरा चुकिकथै ओदे अंदर पेदी चीजै गी बांदै
 करना । जियां-संदूक गुहाड़ना ।
 गुहादड—वि० गुहाला ।
 स्त्री० गुहादन । जाजूल ।
 गुहादड—पु० गुहादन ।
 गुहादन—स्त्री० (गूल-गलावगढ़) टट्टी फिरने आरतै
 बनाया गेदा थाहूर ।
 गुहादला—वि० गुहाला ।
 गुहाना—क्रि० स० गाहै दा कम्म कुसै कोला जाँ
 कुसै कन्ने कराना ।
 गुहाला—वि० पु० जिस ने टट्टी फिरने दे बाद अजे
 पानी नेई छूहै दा होए । जियां-गुहाला जागत ।
 2. भिट्टा । जियां-गुहाला डब्बा ।
 मु० गुहाला सूंह, बनाना—ढीठ जाँ झिथे होना ।
 गुहाला-मुतराला—वि० पु० गूहै ते मूतरै कन्ने गंदा ।
 जियां-गुहाला-मुतराला झ्याना ।
 गुहाली—स्त्री० (गूल-गलावगढ़) नक्की पर निकलने
 आली किम्मनी ।
 वि० स्त्री० 'गुहाला' दा स्त्री-रूप ।
 मु० गुहाली गल्ल करनी—कमीनी गल्ल करनी ।
 गू—स्त्री० गूंद ।
 पु० (रामनगर) इक प्हाड़ी रुख जिस दा फल
 मालै गी, सूलै दी बयारी पर दित्ता जंदा ऐ ।
 गूंगल—ला—पु० (गूल-गलावगढ़) गोंगलू ।
 गूंगा—वि० पु० + पु० गुंगा ।
 गूंगी—वि० स्त्री० + स्त्री० गुंगी ।
 गूंज—स्त्री० [स० गुंज] गूंजने दा शब्द ।
 गूंजदार—वि० 1. जेदे चा अवाज गूंजदी होए ।
 जियां-गूंजदार हल-कमरा । 2. जेदी गूंज

दूरे तगर सनोचै । जियां—गुंजदार अवाज ।
गुंजना—क्रि० अ० [सं० गुंजन] 1. भीरे दियें
 मक्खियें दा गुन-गुन करना । 2. बगदे पानी दी
 छेड़ होनी । जियां—बरसांती नाले गुंजने । 3. प्रति-
 ध्वनि करनी । जियां—खंडर गुंजने । 4. कुसै धातै
 जां ओदी बनी दी चीजा गी टनकोर लगने करी
 अवाज पैदा होनी । जियां—वडेओल गुंजने ।
गुंठी—स्त्री० (संढरवनी) अंगूठी । डूंठी ।
गुंड—वि० +पु० (भद्रवाही) गुंडा ।
गुंडा—वि० पु० 1. जेहँडा गैहूनें बगैर ऐ । बुच्चा ।
 जियां—(क) गुंडा नक्क-कन्न । (ख) गुंडी जनानी ।
 2. शोभा-रैहूत । जियां—बूटे कपोई जाने करी
 थाहूर गुंडा होइ जाना ।
गुंडा-गुंडा—वि० पु० बे-रौनक । खाल्ली-खाल्ली ।
 जियां—बेहँडा गुंडा-गुंडा लब्धना ।
गुंडे हृत्ये—क्रि० वि० बगैर कोई हृथ्यार बगैरा लैते
 दे । जियां—गुंडे हृत्ये रातीं बाहूर निकलना ।
गुंतरा—पु० गूतर ।
गुंतिड़की—स्त्री० (पुन्छी) अक्खीं दी पलकै पर
 निकलने आली किफ्मनी । निहाली ।
गुंद—स्त्री० 1. इक जंगली पशु, जिस दा मुंह गवै
 दे मूँहें आंगर ते दुंब घोड़े दी दुंबै आंगर होंदी ऐ ।
 पु० (पाडरी) गुंद ।
गुंदी—स्त्री० [हि०] गोंदी ।
गुंह—पु० गूह ।
गुंह-गुहादङ्ग—वि० पु० गुहाला ।
गुहँडा-गुहँडा—वि० पु० गुंडा-गुंडा ।
गुहँडे हृत्ये—क्रि० वि० गुहँडे हृत्ये ।
गूगड़ी—स्त्री० गोगड़ी ।
गूगड़ी—स्त्री० गुगड़ी ।
गूगा—पु० गुगा ।
गूगा नौमी—स्त्री० गुगा नौमी ।
गूठ—पु० 1. बक्करवाली जां बल्ती घोड़ा, जेहँडा
 छहड़ी अलाके दे सफरै च बड़ा उपयोगी रौंहँदा
 ऐ । 2. (कांगड़ी) अंगूठ ।
गूठी—पु० अंगूठ ।
गूठड़ा—पु० अंगूठड़ा ।
गूठा—पु० (कांगड़ी) अंगूठा ।
गूठी—स्त्री० (कांगड़ी) अंगूठी ।

गूँद—पु० बहु० (बम्हाग) गोडे ।
गूँड—वि० [सं०] 1. असानी कन्ने समझा नेई औने
 आला । जियां—(क) गूँड गलां । (ख) गूँड भाव ।
 (ग) गूँड व्यंग । 2. जटल । पचीदा । जियां—कोई
 गूँड मसला होना । 3. बड़ी छपैल ते संजीदगी
 कन्ने कीता गेदा । जियां—गूँड मशवरे होने ।
गूँध-ग्यान—पु० [सं०—ज्ञान] गूँदता आला ग्यान ।
गूँध-ग्यानन—वि० स्त्री० जिसी गूँध-ग्यान होऐ ।
गूँध-ग्यानी—वि० जिसी गूँध-ग्यान होऐ ।
गूँदता—स्त्री० गूँड जां गूँडा होने दी हालत ।
गूँदताई—स्त्री० गूँदता ।
गूँह-मार्ग—पु० [हि०] सुरंग बगैरा चा होइयै जाने
 आला गुत रस्ता ।
गूँह-लखाई—स्त्री० गुप्त सनेहा बगैरा भेजने आस्तै
 बरती जाने आली कोई संकेत-लिपि ।
गूँदा—वि० पु० 1. रंगत च गैहूरा जां शोख । जियां—
 (क) गूँदे रंगे दी चादर । (ख) गूँडी स्याही ।
 2. सरबधी च पक्का । जियां—(क) गूँदा जराना ।
 (ख) गूँदा रिश्ता । (ग) गूँडी दोरती । 3. गूँड ।
 जियां—(क) गूँदा भेत । (ख) गूँदा अशारा ।
 4. गैहूरा । जियां—गूँडी नीदर । 5. भेत-भरोचा
 जियां—गूँडे अशारे ।
गूण—स्त्री० [प्रा० गोण; गोणी] अनाजै दा इक
 माप, जेहँडा तकरीबन चालियें पाइयें जां छें मने
 दे बराबर होंदा ऐ ।
गूणां—पु० (गूल-गलाबगड़) झलाट भज्जने करी
 बते दा, डंगरे बगैरा दा लांधा । खैहँडा ।
गूणी—स्त्री० ‘गूण’ दा बहवचन । जियां—चार
 गूणी दाने ।
गूणी—स्त्री० गूण ।
गूतर—पु० [सं० गूत्र] गवै बगैरा दा मूतर ।
गून-नी—स्त्री० गूण । गूणी ।
गूबर—पु० (गदकी) [हि० गोबर] गोहा ।
गूर—पु० (कांगड़ी) कुसै देवते दा चेला ।
गूरना—क्रि० स० मारने गी लुआरना । जियां—डांग
 गूरनी ; चंड गूरनी ।
 खु० गूरी ताँ पेई, पेई ताँ सेही=कुसै पर खाल्ली
 हृत्य चुक्कना बी उसगी मारने जां उसदा अपमान
 करने दे बरबरा होंदा ऐ ।
 मारने कोला गूरी दी चंभी=सच्चें-मुच्चें मारने

कोला छड़ा डर-त्राह, देना ठीक होंदा ऐ ।
 गूरलाई—स्त्री० (डुड़-बसंतगढ़) चकमक नां दा पत्थर ।
 गूराका—पु० (डुड़-बसंतगढ़) चौकीदारै दा सहायक जां मददगार आदमी ।
 गूरी—स्त्री० (रजौरी) पीले-भुसले रंगी दी भिड़ ।
 गूल-गलाबगढ़—पु० जम्मू प्राते च गूल ते गलाबगढ़ नां दे दो प्हाड़ी अलाके ।
 गूला—पु० (पुंछी) हृथ ते बीणी दे जोड़े आली हड्डी । डुंडू ।
 गूह—पु० [सं० गूथ] मुनखै दे छिड़ै चा निकलने आला मल । टटटी ।
 मु० (मारी-मारी) गूह, कड़ी देना=अति मार चाढ़नी ।
 गूह, खाना=1. खेह, खानी । 2. नखिछ कम्म करने ।
 गूह, निकलना=डरे दे जान निकलनी ।
 गूह-गुहावड़—वि० गुहाला ।
 गूह-ज़ूल—पु० (पाड़री) गोहे दा कीड़ा ।
 गूह-ड—वि० गूड़ ।
 गूह-इता—स्त्री० गूहता ।
 गूह-डा—वि० पु० गूढ़ा ।
 गूह—स्त्री० पु० [सं०] घर ।
 गूह-उदयोग—पु० [सं०] बरेलू दस्तकारी ।
 गूह-त्याग—पु० [सं०] वर-घरिस्त त्यागी देने दा भाव ।
 गूह-त्यागी—वि० [सं०] जिसने घर-घरिस्त त्याग दित्ता होऐ ।
 गूह-प्रवेश—पु० [सं०] नमें घरै च पैहै ले बारी प्रवेश करने दा भाव । वर-पति ।
 गूह-मंत्रालय—पु० [सं०] गूह-यंत्री दा विभाग जां मंत्रालय ।
 गूह-यंत्री—पु० [सं०] राज्य जां देश दे अंदरूनी मामले दी व्यवस्था करने आला यंत्री । होम-मनिस्टर ।
 गूह-युद्ध—पु० [सं०] खाना-जंगी ।
 गूह-लक्ष्मी—स्त्री० [सं०] घरै दी मालकन । सुलच्छनी जनानी ।
 गूह-सचिव—पु० [सं०] गूह-मंत्रालय दा प्रधान व्यवस्थापक अधिकारी । होम-सैक्रेटरी ।
 गूहस्थ—पु० [सं०] घरिस्त ।
 गूहस्थार्थम—पु० [सं०] घरिस्त-आश्रम ।

गूहस्थी—पु० [सं०] घरिस्ती ।
 गूह-स्वास्थी—पु० [सं०] 1. घरै दा मालक आदमी ।
 2. ओ प्रधान आदमी जेहूडा घरै दी सारी व्यवस्था ते दिक्ख-रिक्ख करदा ऐ ।
 गृहिणी—स्त्री० [सं०] घरै-आली ।
 गृहा-सूत्र—पु० [सं०] ओ खास वैदिक ग्रंथ, जिदे च घर-घरिस्ती दियें धार्मक किरते दा रूप-सरूप समझाया गेदा ऐ । जियां-आश्वलायन जां कात्यायन दा गृह्य-सूत्र ।
 गैसी०—स्त्री० गैती ।
 गेंद—पु० [सं० कन्दुक ; प्रा० गेन्दुआ] खिन्नू ।
 गेंदनू—क्रि० स० (पोगली) गेंद खेडना ।
 गेंद-बल्ला—पु० [हिँ०] 1. क्रिकट दी खेड । 2. गेंद ते बल्ला ।
 गेंद-बैट—पु० [सं० + अंग० Bat] गेंद-बल्ला ।
 गेंह—पु० [प्रा० गेन्हओं] गेहूं ।
 गेअर—पु० [अंग० Gear] मोटरै बगैरा दे इंजन दा इक पुर्जा, जेदे कन्ने उसदी रपतार घटाई-घटाई जंदी ऐ ।
 गेअर-बक्स—पु० [अंग०—Box] गड्डी बगैरा दे इंजने दा ओ थाहूर जित्यें गेअर फिट्ट कीता गेदा होंदा ऐ ।
 गेआ-गआचा—वि० 1. तुष्पने दे बाद बी जेदे लब्धने दी मेद नेई । 2. गे-गुजरे दा ।
 मु० गे-गुआचे दा होना=अति बिगड़े-तिगड़े दा होना ।
 गेआ-गुजरा—वि० पु० 1. गेआ-गुआचा । 2. कमीना ।
 गेआ-गुजरेआ—वि० पु० गे-गुजरे दा ।
 गेआठ—पु० (बझहाग) गेही दा सराख ।
 गेआ-बीतेआ—वि० पु० होई बीती गेदा । मुक्की-मकाई गेदा । जियां-गेआ-बीतेआ मामला ।
 गेइटी—स्त्री० (भद्रवाही) गेरी दे रंगै दी मिट्टी ।
 गेकड़ा—पु० (बम्हाग) गैहैकड़ा ।
 गे-गुजरे—वि० बहु० 1. बड़े तंगदस्त । 2. बरतने-बरताने च निघरे दे ।
 गेज—स्त्री० [अंग० Gauge] 1. दरेया बगैरा पर पानी दा लैबल मापने आस्तै लग्नी दी स्केल ।
 2. रेला दियें पटरियें दे सज्जाटे दा फासला । जियां-कांगड़े दी लौहूकी गेज दी पटरी जां रेलगड़ी ।
 गेह—स्त्री० गेहा ।

गेझा—पु० गिज्जी जाने दा भाव।

गेट—पु० [अंग० Gate] 1. कुसै मकानै, हालै जां बागै बगैरा च आओ-जाई आस्तै रखलेआ गेदा बड़ा दरवाजा जां फाटक। 2. कुसै दे स्वागत आस्तै बनाई जाने आली आरजी डयोढी।

गेट-कीपर—पु० [अंग०—Keeper] कुसै जगह दे अंदर औने आले दी (टिकट बगैरा दी) चैकिंग करने आला आदमी।

गेट-पास—पु० [अंग०—Pass] अंदर जाने आस्तै गेटै पर दस्सेआ जाने आला पास जां प्रवेशपत्र।

गेटी—स्त्री० (बम्हाग) मैही दा मादा बच्चा। कट्टी।

गेडा,-डडा—क्रि० वि० 1. अगडा। अग्गे। जियां-थोड़ा होर गेडा जाना। 2. अग्गूं आस्तै। अग्गूं दा। प्र०-पैह्लें हूनै दा इंतजाम करो, गेडा दिक्खेआ जाग।

गेडे—क्रि० वि० थोड़ी दूर अग्गे।

गेड—पु० 1. कुसै जगह बगैरा दा धेरा। प्र०-मानसर झीलै दा गेड कोई त्रै मील होना ऐ। 2. (लाक्षणिक) खर्च-खर्चिं दा तखमीना। प्र०-अज्ज-कल गरीबी तौर कीते गे ब्याह, आस्तै वी अट्ठ-दस्स हजार दा गेड होई जंदा ऐ।

मु० गेड बनी जाना=कोई चक्कर जां झंजट बनी जाना।

गेडँ च फसना=कुसै मसीवती दे चक्करै च आई जाना।

पुट्ठा गेडँ गिड़ना=उल्टा चक्कर चलना।

गेड़ना—क्रि० स० 1. टिंडे आले खूहै गी चलाना जां गेड़ कराने। 2. (लाक्षणिक) कुसै कम्मै गी अैखे-सौखे नभाने दा जतन करना।

गेड़नाँ—क्रि० स० (आटा बगैरा) गु'न्तना। जियां-कोई मन पक्का आटा गेड़ना।

गेड़मा—वि० जिसगी गेड़आ जंदा होऐ। जियां-गेड़मा खूह्।

गेडा—पु० 1. खूहै पर लग्गी दियें टिंडे दा इक पूरा चक्कर। 2. फेरा मारियै जाने ते परतोने दा चक्कर। जियां- चौं बैहूतरें दे दो गेड़े लग्गने।

मु० गेडा मारना, पाना जां लाना=चक्कर लाना।

गेडू—वि० 1. गेडने गी त्यार। 2. गेड़आ जाई सक्कने आला। जियां-गेडू खूह्।

गेतरा—वि० पु०+क्रि० वि० अगेतरा।

गेतरा-पछेतरा—क्रि० वि० अगेतरा-पछेतरा।

गेनमां—वि० 1. गिने जाई सकने-जोग। इने-गिने।

जियां-बूटे पर गेनमां अंब होने। 2. जिंदी गिनती निश्चत होऐ। जियां-गेनमां फुलके खाने गी ध्होने।

खू० गेनमां हड्डियां,मेनमां शोरबा—मजबूरी दा जीन, जित्थें हर गलतै पर पबंदी लग्गी दी होऐ।

गेनमां-मेनमां—वि० गिने ते मिने दा।

गेनवां—वि० (कांगड़ी) गेनमां।

गेनुआं-मेनुआं—वि० गेनमां-मेनमां।

गेनों—पु० (पोगली) गैहूना।

गेबहू—वि० + पु० (अस्सर) गभहू।

गेम—स्त्री० [अंग० Game] खेड।

गेम-फंड—पु० [अंग०—Fund] स्कूले च विद्यार्थियें कोला, खेडै दा समान बगैरा खरीदने आस्तै लैती जाने आली फीस।

गेम-फीस—स्त्री० [अंग०—Fee] गेम-फंड।

गेम-बाल—पु० [अंग०—Ball] बालीबाल बगैरा दी खेडा दा आखरी पुआंइट, जेदे फैसले पर गेम खतम होई जंदी ऐ।

गेरका—वि० (अस्सर) भारा। बजनी।

गेरना—क्रि० स० घेरियै अग्गे-अग्गे चलाना। जियां- डंगर घेरियै लैई जाने।

गेरवा—वि० गेरुआ।

गेरा—पु० (गुल-गलाबगड़) जागत।

गेरिया—वि० (बलौर) गेरी दे रंगे दा। भगमी। गेरुआ।

गेरी—स्त्री० [स० गवेशक] इक किसमै दी लाल ते सख्त तैहूदार मिट्टी, जेहूड़ी दुआई दे तौरे पर वी बरतने च अैदी ऐ।

गेरुआ—वि० [हि०] गेरी दे रंगे दा। भगमां। जोगिया। जियां-गेरुआ चोला जां बाना।

गेरुँ—पु० गोके डंगर।

गेली,-ल्ली—स्त्री० 1. देआर बगैरा दे तने दा गोल बीम, जिसी चीरियै शतीरियां बगैरा बनाइयां जियां न। 2. [अंग० Galle] छापेखाने च

कंपोज़ कीता गेदा मैटर, जिसी अजें सकें दी शकली च बंडेआ नैई गेत्रा। 3. छापेखाने च मैटर कंपोज़ करियै रखदे जाने आस्तै बनी दी, लोहे दी कंदेदार चौरस प्लेट।

ਗੇਲੀਪ੍ਰੂਫ—ਪੁੱਠ [ਅੰਗ੦—Proof] ਲਾਪੇਖਾਨੇ ਚ ਕਂਪੋਜ਼ ਕਰਿਧੈ ਗੇਲੀ ਚ ਰਕਬੇ ਗੇਵੇ ਸੈਟਰ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਪਰ ਕਡ਼ਫੇਆ ਗੇਦਾ ਪ੍ਰੂਫ ।

ਗੇਸ਼ੂ—ਪੁੱਠ [ਫਾਠ] ਲਸਮੇ ਕੇਸ ।

ਗੇਹੀ—[ਉਚਚਾਰਣ: ਗੇਹੂ + ਈ] ਸਤੀਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਰਖਵੇਂ ਆਸਤੈ ਕਂਧਾ ਬਗੈਰਾ ਚ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਖੁਲਲਾ ਤੇ ਚੈਡਾ ਤਾਕ ਜਾਂ ਤੀਕੜਾ ।

ਗੇਹੂ—ਪੁੱਠ [ਹਿੰਦ] ਕਨਕ । ਗੰਦਮ । ਖੁੱਠ ਕਿਸ਼ ਗੇਹੂ ਮਿਲਲੇ, ਕਿਸ਼ ਜੋਤਰ ਫਿਲਲੇ=ਸਾਧਨ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੋਨ ਤਾਂ ਕਸਮ ਤੋਡੁ ਨੇਈ ਚਢ੍ਹਦਾ ।

ਗੇਹੋ—ਪੁੱਠ (ਗੂਲ-ਗੁਲਾਬਗਢ) [ਸੰਠ ਗ੍ਰਹ] ਘਰ ।

ਗੇਹੁੰਗਡਾਈ—ਪੁੱਠ ਗੈਹੁੰਕੜਾ ।

ਗੇਹੁੰਗੜੂਈ—ਪੁੱਠ ਗੈਹੁੰਕੜੂ ।

ਗੇਹੁੰਜ—ਸਤੀਂ ਗੇਜ਼ ।

ਗੇਹੁੰਜਾ—ਪੁੱਠ ਗੇਜ਼ਾ ।

ਗੇਹੁੰਲ—ਸਤੀਂ (ਅਸਪਰ) ਗੈਹੁੰਲ ।

ਗੈ—ਸਤੀਂ ਚਲਦੇ ਵੇਲੈ ਇਕ ਪੈਰੈ ਥਮਾਂ ਫੂਏ ਪੈਰੈ ਤਗਰੈ ਦਾ ਫਾਸਲਾ । ਕਦਮ । ਵਹੁਨ ਗੈਂਈ । ਗੈਂਈ । ਸੁੱਠ ਗੈ ਪਿਛੂ ਪੌਨੀ=ਤ੍ਰਟੀ ਹੋਨੀ । ਗੈ ਪੁਟਟੀ=ਚਲਨੇ ਦਾ ਤਵੰ ਕਰਨਾ ।

ਗੈਂਗ—ਪੁੱਠ [ਅੰਗ੦ Gang] ਦਲ । ਟੋਲਾ ।

ਗੈਂਗਲ—ਵਿੱਠ (ਵਮਹਾਗ) ਝੈਲ ।

ਗੈਂਠਿਆ—ਪੁੱਠ [ਹਿੰਦ ਗੈਂਠਿਆ] ਇਕ ਖਤਰਨਾਕ ਰੋਗ, ਜੇਵੇ ਕਾਰਣ ਸ਼ਾਰੀਰ ਦੇ ਅੰਗੇ ਦੇ ਜੋਡੁ ਜੁਡੀ ਜਾਂਦੇ ਨ ।

ਗੈਂਡਾ—ਪੁੱਠ 1. [ਸੰਠ ਗਣਡਕ] ਸਨ੍ਹੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲੀ ਦਾ ਇਕ ਜੰਗੀ ਜਾਨਵਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਕੜੇ ਪਰ ਗੈ ਇਕ ਸਿੱਡ ਹੋਂਦਾ ਏ । ਪਥਾਨੇ ਜਮਾਨੇ ਚ ਏਦੀ ਖਲ੍ਹੈ ਦਿਧਾਂ ਢਾਲਾਂ ਬਨਾਇਆਂ ਜਨਿਧਾਂ ਹਿਧਾਂ । 2. ਇਕ ਕਿਸਮੀ ਦਾ ਪਿਆਸਟਿਕ । ਜਿਧਾਂ—ਗੈਂਡੇ ਦਿਧਾਂ ਬੰਗਾਂ ।

ਵਿੱਠ ਪੁੱਠ (ਮਜ਼ਾਲਤਾ) ਗੀਂਡਾ ।

ਗੈਂਡਾ-ਮੈਂਡਾ—ਵਿੱਠ ਪੁੱਠ (ਮਜ਼ਾਲਤਾ) ਗੀਂਡਾ ।

ਗੈਂਤੀ,—ਤੀ—ਸਤੀਂ [ਹਿੰਦ ਗੈਂਤੀ] ਪੁਟਾਈ ਜਾਂ ਚੁਦਾਈ ਵਗੈਰਾ ਕਰਨੇ ਦਾ ਇਕ ਸੰਦਰ ।

ਗੈੰਡੈ—ਪੁੱਠ ਗੈਂਡੈ ।

ਗੈ—ਅਵਧੀ ਇਕ ਅਵਧੀ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਗਲ੍ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਦੇਨੇ ਆਸਤੈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਏ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਤੁਗੀ ਗੈ ਤਲਵੇ ਜਾਨਾ ਪੀਨਾ ਏ । (ਚ) ਤੁਗੀ ਭਤਵੇ ਜਾਨਾ ਗੈ ਪੀਨਾ ਏ ।

ਗੈਂਕੜਾਈ—ਪੁੱਠ ਗੈਂਕੜਾ ।

ਗੈਂਕੁਝੀਈ—ਸਤੀਂ ਮੇਹੀ ।

ਗੈਂਕੜੂਈ—ਪੁੱਠ ਗੈਂਕੜੂ ।

ਗੈਂਗਓੜੂ—ਪੁੱਠ (ਮਦਰਵਾਹੀ) ਚਿੜੀ ਦਾ ਬਚਚਾ ।

ਗੈਂਗਡਾਈ—ਪੁੱਠ ਗੈਹੁੰਕੜਾ ।

ਗੈਂਗਡੀਈ—ਸਤੀਂ ਗੇਹੀ ।

ਗੈਂਗੜੂਈ—ਪੁੱਠ ਗੈਹੁੰਕੜੂ ।

ਗੈਂਟਸ—ਪੁੱਠ ਗੈਂਲਸ ।

ਗੈਂਟੁ-ਅਪ—ਪੁੱਠ [ਅੰਗ੦ Get-up] ਕਤਾਬਾ ਬਗੈਰ ਦੀ ਛਪਾਈ ਤੇ ਰੂਪ-ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਗੈਰਾ ।

ਗੈਂਟਠ—ਸਤੀਂ (ਗੂਲ-ਗੁਲਾਬਗਢ) 1. ਬੁਸ਼ਕੜੀ । 2. ਗਿਟੁ ।

ਗੈਂਡ—ਪੁੱਠ (ਪੁਨਛੀ) ਘਰਾਟੈ ਦਾ ਗਰਡ ।

ਗੈਂਡੁ—ਪੁੱਠ (ਪੁਨਛੀ) ਚਰਖੇ ਦੇ ਪਕਵੇਂ ਦੇ ਵਖਕਾਰ ਲਗੇ ਦਾ ਲਕਕੜੀ ਦਾ ਗੋਲ ਪੇਹਿਆ-ਜਨ ।

ਗੈਂਤਗਲ—ਕ੍ਰਿੱਠ ਅੱਠ (ਵਮਹਾਗ) 1. ਰੋਲ ਪਾਨਾ । 2. ਰੌਲੀ ਪਾਨੀ ।

ਗੈਂਤਾ—ਵਿੱਠ ਪੁੱਠ 1. (ਵਸੋਹੁੰਲੀ) ਗੀਂਡਾ । 2. (ਬਲੌਰ) ਦਰਸਾਨਾ ।

ਗੈਂਤੀ—ਸਤੀਂ ਗੈਂਤੀ ।

ਗੈਂਨਾਈ—ਪੁੱਠ ਗਿਆਨਾ ।

ਗੈਂਵ—ਵਿੱਠ [ਅੱਠ ਗਾਇਵ] ਨਜ਼ਰੀ ਕਥਾ ਓਹੁੰਲੈ ਹੋਈ ਗੇਦਾ । ਛਪਨ ਜਾਂ ਲੋਪ ਹੋਈ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਚੀਰੈ ਦਾ ਨਹੇਰੇ ਚ ਜਾਂ ਭੀਡੈ ਚ ਗੈਵ ਹੋਈ ਜਾਨਾ । ਪੁੱਠ ਓ ਜਗਹ ਜੇਹੁੰਡੀ ਨਜ਼ਰੀ ਦੇ ਸਾਸਨੈ ਨੇਈ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-ਗੈਵ ਥਮਾਂ ਆਨੇ ਆਲੀ ਅਵਾਜ਼ । ਸੁੱਠ (ਕੋਈ ਚੀਜ਼) ਗੈਵ ਕਰਨੀ=ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਚੁਕਕੀ ਜਾਂ ਚਾਰਾਈ ਲੈਨੀ ।

ਗੈਂਬਤ—ਸਤੀਂ (ਗੂਲ-ਗੁਲਾਬਗਢ) ਪਰੋਖ ।

ਗੈਂਬਦਾਨ—ਵਿੱਠ [ਅੱਠ ਫਾਠ ਵਾਂ] ਗੈਵ ਦਿਧਾਂ ਗਲਲਾਂ ਜਾਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਵਡਾ ਗੈਂਬਦਾਨ ਹੋਨਾ ਜਾਂ ਬਨਨਾ ।

ਗੈਂਬਨ—ਵਿੱਠ ਸਤੀਂ ਗੈਂਬੀ ।

ਗੈਂਬਰਡੀਨ—ਪੁੱਠ [ਅੰਗ੦ Gaberdine] ਵਿੰਜਿਸ ਬਗੈਰ ਬਨਾਨੇ ਅੱਖੀ ਇਕ ਕਿਸਮੀ ਦਾ ਜਾਸ ਕਾਣਡਾ ।

ਗੈਂਬੀ—ਵਿੱਠ [ਅੱਠ ਗੈਂਬੀ] 1. ਜੇਦਾ ਸਰਵਾਂਧ ਗੈਵ ਜਾਂ ਪਰੋਕ਼ ਕਨੇ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਗੈਂਬੀ ਅਵਾਜ਼ । (ਖ) ਗੈਂਬੀ ਤਾਕਤ । 2. ਅਨਜਾਨੀ ਜਗਹ ਥਮਾਂ ਆਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਗੈਂਬੀ ਗੋਲਾ । 3. ਛਥੇ-ਛਪਾਲੇ ਦਾ । ਗੁਪਤ । ਜਿਧਾਂ—ਕੋਈ ਗੈਂਬੀ ਖਜਾਨਾ ਲਵਭੀ ਜਾਨਾ ।

ਗੈਂਬੀ ਗੋਲਾ—ਪੁੱਠ 1. ਗੈਵ ਥਮਾਂ ਆਨੇ ਆਲਾ ਗੋਲਾ । 2. (ਲਾਕਾਣਿਕ) ਅਚਾਨਕ ਆਈ ਪੀਨੇ ਆਲੀ ਮਸੀਵਰਤ ।

ਗੈਂਧਾਟ—ਵਿੱਠ (ਮਦਰਵਾਹੀ) ਗਾਵੀਂ ਦੇਨੇ ਆਲਾ ।

गैर—वि० [अ० गैर] 1. वखला। ओपरा। वेपछानू। प्र०-ड्योढी च ए गैर आदमी कुन ऐ ?
2. सेहत आस्तै माड़ा। प्र०-इस बमारे आस्तै चाह् ते काफी गैर ऐ। 3. गरसाल। जियां-(कच्ची) कोठी गैर होई गेदी होनी।

उप० इक उपसर्ग, जेहूँडा शब्दें दे शुरू च लगियै 'नैई' दा अर्थ दिंदा ऐ। जियां-गैर-हाजर; गैर-बाजव।

गैर-अबाद—वि० [अ०—फा० आबाद] 1. जेहूँडा अबाद जां बस्से दा नैई होए। उज्जडे दा। जियां-गैर-अबाद अलाका। 2. जेहूँडा राहेआ-वाहेआ नैई गेदा। जियां-गैर-अबाद रकवा जां जमीन।

गैर-अलाका—पु० बरान अलाका।

गैर-आदमी—पु० कोई ओपरा जां वखला माहूनू।

गैर-कनूनी—वि० [अ०—कानूनी] कनून दे खलाफ जाने आला। जियां-गैर-कनूनी हरकत।

गैर-कारामद—वि० [अ०—फा० कारथामद] जेहूँडा कारामद नैई।

गैर-काश्तकार—वि० जेहूँडा आपूं काशत नैई करदा।

गैरकू—वि० (चंद्रा) यड्डा। भारी।

गैर-ज़रूरी—वि० [अ०—ज़रूरी] जेहूँडा ज़रूरी नैई।

गैर-जानबदार—वि० [अ०—फा० जानिबदार] कुसै दा पक्खपात नैई करने आला।

गैर-जानबदारी—स्त्री० गैर-जानबदार होने दा भाव।

गैर-जिस्सो वि० [अ०—जिस] दूर्धि नसल जां जाति दा। जियां-चिड़ियें च गैर-जिसी पैछी आई रलना।

गैर-जिम्मादार—वि० गैर-जिम्मेदार।

गैर-जिम्मादारी—स्त्री० गैर-जिम्मेदारी।

गैर-जिम्मेदार—वि० [अ०—फा० जिम्मेदार] जेहूँडा अपनी जिम्मेदारी नैई समझै। ला-परवाह।

गैर-जिम्मेदारी—स्त्री० गैर-जिम्मेदार होने दा भाव। ला-परवाही।

गैर-जिम्मेबार—वि० गैर-जिम्मेदार।

गैर-जिम्मेबारी—स्त्री० गैर-जिम्मेदारी।

गैरत—स्त्री० [अ० गैरत] खुदारी। ईन। किंद।

गैरतदार—वि० [अ० + फा०] जेदे च ईन, खुदारी जां गैरत होए।

गैरतमंद—वि० [अ० + फा०] गैरता जां ईना आला।

गैर-तसल्लीबरुण—वि० [अ० - फा० तसल्लीबरुण]

जेहूँडा तसल्लीबरुण नैई।

गैरती—वि० गैरतमंद।

गैर-षन—पु० गैर होने दा ऐहसास जां स्थिति।

गैर-पनछानू—वि० जेदे कन्ने पनछान नैई। ओपरा। गैर-पुखता—वि० [अ०—फा० पुख्तः] जेहूँडा पुखता जां पक्का नैई।

गैर-फानी—वि० [अ०—फानी] कदे नशट नैई हांने आला।

गैर-फितरी—वि० [अ०—फित्री] सभाऽस्वातम दे वरुद्ध।

गैर-बाजब—वि० [अ०—बाजिब] जेहूँडा बाजब नैई। ना-मनासब। जियां-कोई गैर-बाजब गल्ल आखनी।

गैर-मखसूस—वि० [अ०—मखसूस] जो मखसूस नैई।

गैर-मजूद—वि० [अ०—मौजूद] जेहूँडा मौके पर मजूद नैई।

गैर-मजूदगी—स्त्री० गैर-मजूद होने दी हालत। अदम-मजूदगी।

गैर-मतल्लका—वि० [अ०—मुतब्लिक] 1. जेदा मामले कन्ने कोई तल्लक नैई। जियां-सभा च गैर-मतल्लका आदमी नैई औन देने। 2. असंगत। जियां-गैर-मतल्लका दलील।

गैर-मनकूला—वि० [अ०—मन्कूलः] जेहूँडा इक थाहूरै परा हूए थाहूर नैई लेता जाई सकै। जियां-गैर-मनकूला जैशाद।

गैर-मनासब—वि० [अ०—मुनासिब] जेहूँडा मनासब नैई।

गैर-मफीद—वि० [अ०—मुफीद] जेहूँडा मफीद नैई।

गैर-ममूली—वि० [अ०—मामूली] 1. जेहूँडा सधारण नैई। 2. महत्वपूर्ण।

गैर-मरुला—वि० गैर-मरुसी।

गैर-मरुसी—वि० [अ०—मौरुसी] जेहूँडा मरुसी नैई।

गैर-मर्द—पु० पराया मर्द।

गैर-मामूली—वि० गैर-ममूली।

गैर-मुखकन—वि० [अ०—मुम्किन] 1. जेहूँडा मुखकन नैई। असंभव। 2. काशत दे नाकालत।

गैर-मुलक—ख—पु० अपते देसै दे अलावा दूधा मुलक।

गैर-मुलकी—ली—वि० दूध मुलकै दा। जियां-

गैर-मुलकी अमदाद जां तजारत।

गैर-मुसहका—वि० [अ०—मुसहकः] जेदी तसदीक

- ਨੇਈ ਹੋਈ ।
- ਗੈਰ-ਮੁਸਤਕਲ**—ਵਿ੦ [ਅ੦—ਮੁਸਤਕਿਲ] 1. ਅਥਾਈ ।
2. ਨਾਪਾਧਾਰ ।
- ਗੈਰ-ਮੁਸਤਹਕ**—ਵਿ੦ [ਅ੦—ਮੁਸਤਹਕ] ਜੇਦਾ ਹਕ ਨੇਹੀਂ
ਵਨਦਾ ਹੋਏ ।
- ਗੈਰ-ਮੁਹੜਜ਼ਬ**—ਵਿ੦ [ਅ੦] 1. ਅਸਭਿ । 2. ਸਭਿਤਾ
ਕਨੇ ਮੇਲ ਨੇਹੀਂ ਖਾਨੇ ਆਲਾ ।
- ਗੈਰ-ਮੋਹੂਤਵਰ**—ਵਿ੦ [ਅ੦] 1. ਮੋਹੂਤਵਰ ਥਮਾਂ
ਨੇਹੀਂ ਮਿਲੇ ਦਾ । 2. ਜੇਹੜਾ ਮੋਹੂਤਵਰ ਨੇਹੀਂ ।
- ਗੈਰ-ਰਸਮੀ**—ਵਿ੦ [ਅ੦—ਰਸਮੀ] ਜੇਹੜਾ ਰਸਮੀ ਨੇਹੀਂ ।
ਅਨੀਪਚਾਰਿਕ ।
- ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ**—ਵਿ੦ [ਅ੦ + ਫਾ੦] 1. ਜਿਸੀ ਸਰਕਾਰ
ਪਾਸੇਆ ਪੇਸ਼ ਨੇਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗੇਆ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ—ਗੈਰ-
ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਲਨ । 2. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ।
- ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ**—ਵਿ੦ [ਅ੦—ਹਾਜ਼ਿਰ] ਜੇਹੜਾ ਹਾਜ਼ਰ ਨੇਹੀਂ ।
ਜੇਹੜਾ ਮਜ਼ੂਦ ਨੇਹੀਂ ।
- ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ**—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਨੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ।
- ਗੈਰੀ**—ਸ਼੍ਰੀ੦ (ਰਜੌਰੀ) ਫਸਲੀ ਵੇ ਅਟੱਠ-ਦਸੱਣੇ ਗੱਡੋਂ
ਦਾ ਢੇਰ ।
- ਗੈਰੀਧਤ**—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਅ੦] ਗੈਰ-ਪਨ ।
- ਗੈਲੰ**—ਸ਼੍ਰੀ੦ 1. ਗਲੀ । 2. ਰਸ਼ੇ ਵੀ ਧਾਸ ।
- ਗੈਲਨ**—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਅੰਗ੦ Gallon] 1. ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ
ਮਾਪਨੇ ਦਾ ਇਕ ਮਾਪ, ਜੇਹੜਾ ਲਗ-ਭਗ ਸਾਫੇ ਚਾਰ
ਲਿਟਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਂਦਾ ਏ । 2. ਉਨ੍ਹੀਂ ਚੀਜ਼ ਜਿਨ੍ਹੀਂ
ਇਕ ਗੈਲਨ ਚ ਆਈ ਸਕੇ । ਜਿਧਾਂ-ਕਵਲੀ ਗੀ ਡ੍ਰਾਈ-
ਕਲੀਨ ਕਰਨੇ ਚ ਪਟ੍ਰੌਲੈ ਵੀ ਇਕ ਗੈਲਨ ਲਭੀ ਜਾਨੀ ।
3. ਪਟ੍ਰੌਲ ਪਾਨੇ ਆਸ਼ੇ ਵਨੇ ਦਾ ਟਿੰਨਾ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ
ਦਸ਼ੇਦਾਰ ਡਕਾਨ ।
ਵਿ੦ ਇਕ ਗੈਲਨ ਦੇ ਤੋਲੀ ਜਾਂ ਮਾਪੈ ਦਾ । ਜਿਧਾਂ—
ਗੈਲਨ ਪਟ੍ਰੌਲ ।
- ਗੈਲਰੀ**—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਅੰਗ੦ Gallery] 1. ਕੁਝੀ ਹਾਲ-ਕਮਰੇ
ਵਗੈਰਾ ਚ ਲੋਕੇ ਦੇ ਕੀਹੜੇ ਆਰਤੀ ਵਨਾਈ ਗੇਦੀ ਬਾਲ-
ਕਨੀ-ਜਨ । 2. ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਅਥਾਈ ਰੂਪੀ ਚ ਚਿਤ੍ਰਕਤਾ
ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਵੀ ਜਗਹ । ਜਿਧਾਂ—ਡੋਗਰਾ
ਆਈ ਗੈਲਰੀ ।
- ਗੈਲਸ**—ਪੁ੦ [ਅੰਗ੦ Gallows] ਪੈਂਟ੍ਰਾ ਗੀ ਲਕਕਾ
ਵੇ ਤੁਧਰ ਕਸ਼ੀ ਰਕਖਨੇ ਆਸ਼ੀ ਲਾਏ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਸੂਂਡੋਂ
ਤੁਧਰੋਂ ਹੋਇੈ ਗੁਜਰਨੇ ਆਲੇ ਫੀਤੇ ।
- ਗੈਲਾ**—ਵਿ੦ (ਬਲੌਰ) ਦਰਸ਼ਾਨਾ ।
- ਗੈਸ**—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਅੰਗ੦ Gas] ਹਵਾ ਆਲਾ ਲੇਖਾ ਕੋਈ ਇਕ
- ਕੁਦਰਤੀ ਤਤਵ । ਪ੍ਰ੦-ਹਵਾ ਕੇਇਥੋਂ ਗੈਸੋਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਣ ਹੋਂਦੀ
ਏ । 2. ਰਸੈਨਕ ਢੰਗੇ ਕਨੇ ਤਾਂ ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ
ਕੁਸੈ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਓ ਰੂਪ ਜੇਹੜਾ ਹਵਾ ਆਗਰ ਹੋਂਦਾ ਏ ।
ਜਿਧਾਂ—ਕਾਰਵਨ ਮਾਨੋ-ਆਕਸਾਈਡ ਗੈਸ । 3. ਜਰੀਲੀ
ਗੈਸ । 4. ਮੈਟਲੈ ਆਲਾ ਇਕ ਖਾਸ ਲੈਣਘ । 5. ਬਦ-
ਹਜਮੀ ਵਗੈਰਾ ਕਰੀ ਫਿਛ੍ਹੈ ਚ ਪੈਂਦਾ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਆਲੀ
ਹਵਾ ।
- ਗੈਸ-ਚੈਂਬਰ**—ਪੁ੦ [ਅੰਗ੦—Chamber] ਨਾਜੀ ਜਰਮਨੀ
ਚ ਓਕਮਰੇ ਵਗੈਰਾ ਜਿਥੋਂ ਜਰੀਲੀ ਗੈਸ ਛੋਡਿੱਧੀ
ਆਦਮਿਯੇ ਗੀ ਮੌਤੀ ਵੇ ਘਾਟ ਤੁਆਰੇਆ ਗੇਆ ਹਾ ।
- ਗੈਸਦਾਰ**—ਵਿ੦ ਗੈਸੀ ।
- ਗੈਸਨਾਂ**—ਪੁ੦ ਗਯਾਸਨ ।
- ਗੈਸਨੀਂ**—ਵਿ੦ ਗਯਾਸਨੀ ।
- ਗੈਸ-ਪਲਾਂਟ**—ਪੁ੦ [ਅੰਗ੦—Plant] ਮਤੀ ਸ਼ਕੇਲਾ ਪਰ
ਕੋਈ ਗੈਸ ਤਾਂ ਤਾਰ ਕਰਨੇ ਦਾ ਪਲਾਂਟ ।
- ਗੈਸ-ਮੀਟਰ**—ਪੁ੦ [ਅੰਗ੦—Meter] ਗੈਸਾ ਆਲੇ ਸਲਂਡਰ
ਵਗੈਰਾ ਦੇ ਸੂਂਡੋਂ ਪਰ ਲਗੇ ਦਾ ਇਕ ਤਥਕਰਣ, ਜੇਦੇ ਕੋਲਾ
ਗੈਸਾ ਵੀ ਸਕਦਾ ਦਾ ਗਯਾਨ ਹੋਂਦਾ ਰੌਹ੍ਦਾ ਏ ।
- ਗੈਸ ਲੈਣਘ**—ਪੁ੦ [ਅੰਗ੦—Lamp] ਗੈਸਾ ਕਨੇ ਬਲਨੇ
ਆਲਾ ਲੈਣਘ ।
- ਗੈਸੀ**—ਵਿ੦ [ਅੰਗ੦ Gassy] 1. ਜੇਦੇ ਚ ਗੈਸ ਹੋਏ ।
ਜਿਧਾਂ—ਗੈਸੀ ਫਲੂਸ ; ਗੈਸੀ ਲਾਟੂ । 2. ਗੈਸਾ ਕਨੇ
ਬਲਨੇ ਆਲਾ ਚੁ'ਲਾ ।
- ਗੈਸੀ-ਚੁ'ਲਾ**—[ਅੰਗ੦—ਹਿ੦ ਚੁਲਹਾ] ਗੈਸਾ ਕਨੇ
ਬਲਨੇ ਆਲਾ ਚੁ'ਲਾ ।
- ਗੈਸੂ**—ਪੁ੦ ਗੇਸੂ ।
- ਗੈਸਟ**—ਪੁ੦ [ਅੰਗ੦ Guest] ਪਰੀਹ੍ਨਾ ।
- ਗੈਟਟ-ਹਾਊਸ**—ਪੁ੦ [ਅੰਗ੦—House] ਸਰਕਾਰੀ ਪਰੀਹ੍ਨ੍ਹਾਂ
ਵੇ ਠੈਹ੍ਰਨੇ ਆਸਤੈ ਬਨਾਈ ਗੇਦੀ ਖਾਸ ਅਮਾਰਤ ।
- ਗੈਸਸ**—ਪੁ੦ [ਅੰਗ੦ Guess] 1. ਅਂਦਾਜਾ । ਅਨੁਸਾਨ ।
2. ਕੁਝੀ ਇਸਤਿਹਾਨੈ ਵੇ ਸਰਵਬੰਧੀ ਚ ਆਈ ਸਕਨੇ ਆਲੇ
ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਨੇ ਦਾ ਅਨੁਸਾਨ ਲਾਨੇ ਦਾ ਕਮਮ, ਸਿਥਤਿ ਜਾਂ ਪੇਪਰ ।
- ਗੈਸਸ-ਪੇਪਰ**—ਪੁ੦ [ਅੰਗ੦—Paper] ਕੁਝੀ ਇਸਤਿਹਾਨੈ
ਆਸਤੈ ਗੈਸਸ ਵੇ ਤੌਰੈ ਪਰ ਤਾਂ ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ ਪਚਾਂ ।
- ਗੈਂਹ**—ਸ਼੍ਰੀ੦ 1. (ਰਾਮਨਗਰ) ਦਰਾਟ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਸੁਟਾਂਡਾ ਵੇ
ਤੁਧਰ ਲੋਹੈ ਵੀ ਕੁਂਡੀ । 2. (ਬਸੋਹ੍ਲੀ) ਬੁਗਨੀ ।
ਮੁਰਘਨੀ ।
- ਗੈਂਹ-ਕੜ੍ਹ**—ਪੁ੦ ਕਮਰੇ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਕੰਬੈ ਚ ਬਨਾਈ ਗੇਦੀ
ਨਿਕਕੀ ਗੇਹੀ ।
- ਗੈਂਹ-ਕੜ੍ਹ**—ਪੁ੦ ਨਿਕਕਾ ਗੈਂਹ-ਕੜ੍ਹ ।

गैंहू कना—क्रि० स० 1. बौदना। जियां-तू इन्ता
कैहू दे पर गैंहू कै करनां? 2. (गूल-गलावगड़)
शेखी मारनी। फढ़ मारनी।

गैंहू गड़ा—पु० गैंहू कड़ा।

गैंहू-गड़ी—स्त्री० गैंहू-कड़ी।

गैंहू-गड़—पु० गैंहू-कड़।

गैंहू-न—वि० [सं० गहन; प्रा० गहण] गंभीर।

गैंहू-न-गंभीर—वि० [सं०] गंभीर। गैंहू-न।

गैंहू-ना—पु० [सं० ग्रहण=धारण करना] जेवर। बंद्धा।
मु० गैंहू-ना रखना=कर्ज बगैरा लैदे बेलै जमानती
तीरै पर शाहू कोल कोई बंद्धा बगैरा छोड़ना।

गैंहू-नै रखना=गिरबी रखना।

खु० बुढ़, शनीचर कप्पड़ा ते गैंहू-ना एतबार=नमां
कप्पड़ा लाने आस्तै बुढ़वार जां शनीवार ते गैंहू-ना
पाने आस्तै एतबार शुभ समझे जंदे न। (लो० वि०)

गैंहू-ना-गट्टा—पु० बंद्धा-गैंहू-ना। दूंब-टल्ली।

गैंहू-ना-बंद्धा—पु० जेवर। बंद्धा-गैंहू-न।

गैंहू-नै—क्रि० वि० गिरबी। रैहू-न। जियां-मकान
गैंहू-नै रखना।

गैंहू-मा-गैंहू-म—स्त्री० गैंहू-मा-गैंहू-मी।

गैंहू-मा-गैंहू-मी—स्त्री० [हि० गहमा गहमी] रौनक-
मेला। चैहू-ल-पैहू-ल।

गैंहू-मैहू—उभ० रौनक गै रौनक। चैहू-ल-पैहू-ल।

गैंहू-मो-गैंहू-मी—स्त्री० गैंहू-मा-गैंहू-मी।

गैंहू-र—पु० [हि० अग्रहार] हकूमता पासेआ, कुसै गी
(जीवन-नवाहू, आस्तै) दान दे तौरै पर दिक्षी गेदी
जमीन, जेदे पर मालिया माफ होंदा ऐ।

गैंहू-रा—वि० पु० [सं० गम्भीर; प्रा० गहीर] 1. जेदी
थाहू, बड़ी थलै होऐ। इंहू-गा। जियां-(क)
डवरी दा गैंहू-रा पानी। (ख) गैंहू-रा दरेया। (ग)
गैंहू-रा खूहू। 2. आम कोला बड़ा ज्यादा। जियां-
गैंहू-रा दोस्त; गैंहू-री दोस्ती। 3. जेदा असर बड़ा
तेज जां उगगर होऐ। जियां-(क) गैंहू-रा नशा।
(ख) गैंहू-रा सदमा। 4. सधारण दा उल्ट। गैर-
ममूली। जियां-गैंहू-रा जखम। 5. घूक। घूड।
जियां-गैंहू-री नीदर। 6. गंभीर। जियां-गैंहू-री
समस्या।

गैंहू-रा—वि० पु० गदला। जियां-गैंहू-रा पानी।

गैंहू-राई—स्त्री० 1. डुंग्हाई। (क) जियां-समुंदरै दी
गैंहू-राई। 2. तैहू। जियां—गल्जा दी गैंहू-राई।

तक जाना।

गैंहू-ल—स्त्री० [हि० गली] ओ रस्ता जेदे दौनें पासें
झल्ल, रुख, कोट जां मकान बगैरा होन।

गैंहू-ला,-ल्ला—वि० पु० खु'ल्ला। मोकला। जियां-
गैंहू-ला बूट।

गोंगलु—पु० शलगम नां दी सब्जी।

मु० गोंगलु छिल्लने=नकम्मे कम्मै च रुज्जो रौहूना।

गोंछाला—स्त्री० (भद्रवाही) मुच्छ।

गोंज—पु० (पाडरी) गलै दा इक कैठा।

गोंठ—पु० (पाडरी) गूतर।

गोंदवाना—पु० मध्यप्रदेश दा ओ अलाका जित्थे गोंद
जाति दे भीलें दा नवास ऐ।

गोंडी—स्त्री० गोंडे दी बोल्ली।

गोंतर—पु० (अस्सर) गूतर।

गोंत्र—पु० (डुड़-बसंतगड़) गूतर।

गोंद—पु० [हि०] मुंद।

स्त्री० गूद नां दा पशु।

गोंदमां—वि० गुंदियै बनाया गेदा। जियां-गोंदमां
हार जां गोंदमां क'ला।

गोंदी—स्त्री० [हि० गोंदीली] इक बूटा ते ओदा
लेसला मिट्ठा फल।

गो—स्त्री० 1. कोई उच्ची अमारत बगैरा बनाने
लेई, मिस्तरियें ते मजूरे बगैरा दे खड़ोइयै कम्म
करने आस्तै, बांस जां पाइयां बगैरा ब'न्नियै ते उप्पर
फट्टे बगैरा रक्खियै बनाया गेदा आरजी ढांचा।
2. (पाडरी) छाहू, छोलने आली चाटी।

प्रत्य० [फा०] शब्दें दे अखीर च लिग्यै 'आखने
आला' दा अर्थ देने आला इक प्रत्यय। जियां-साफ-
गो जां गजल-गो।

गोआंठ—पु० गुआंठ।

गोआंठन—स्त्री० गुआंठन।

गोआंठी—पु० गुआंठी।

गोआऊ—वि० गुआऊ।

गोआचना—क्रि० अ० गुआचना।

गोआना—क्रि० स० गुआना।

गोआलना—क्रि० स० गुआलना।

गोआलमंडा—पु० गुआलमंडा।

गोआला,-ल्ला—पु० गुआल।

गोआलू—पु० (डुड़-बसंतगड़) गुआलू।

गोएं-गोएं—क्रि० वि० (कांगड़ी) बल्लें-बल्लें। प्र०-

लसमी बत्त अडिया गोए-गोए, हुड वो । (लो० गी०)
गोकल—पु० [सं० गोकुल] मथरा दे दक्खन-पूर्व पास
होने आला इक प्राचीन ग्रां, जित्यें नंद मैहरा दे घर
श्रीकृष्ण दा पालन-पोशन होआ हा ।
गोकलनाथ—पु० [सं०] श्रीकृष्ण ।
गोकलपति—पु० [सं०] श्रीकृष्ण ।
गोका—वि० पु० गावा । जियां-गोका ध्यो जां गोका
दुँद ।
गोकुल—पु० 1. गोकल । 2. गमे दा वैस्स अर्थात
नसल ।
गोखड़ी—स्त्री० [सं० गो-गूण्ठि] पैहलन गौ ।
गोखड़ू—पु० [सं० गोक्षुर ; हि० गोखरू] 1. वाहीं
पर पाया जाने आला इक गैहना । 2. 'भक्खड़ा'
नां दी इक बूटी ते उसदा कल जां बींड ।
गोखरू—पु० गोखड़ू ।
गोखा—वि० (वलौर) (शरीरक तीर पर) दिक्खने च
बे-ढंगा, मंधरा ते मुटटा ।
गोखु—वि० (पुन्छी) कोकूं ।
गोगड़—स्त्री० बात जां बाई बगैरा करी बघे दा
ठिण् । गुगड़ ।
गोगड़िया—वि० गोगड़ी आला ।
गोगड़ी—वि० गोगड़िया
स्त्री० (रजौरी) निक्का भठोरा ।
गोगड़ू—पु० 1. गोगड़ी । 2. निक्की गोगड़ ।
गोगलू-मोगलू—वि० गोल-मटोल ।
गोगस्तू—पु० (ब्रह्माग) घुम्हु ।
गोगा—पु० 1. गुग्गा । 2. (रजौरी) निक्का भठोरा ।
3. (डुड़-वसंतगढ़) रोला । शोर ।
गोगा-पीर—पु० गुग्गा ।
गोगी—स्त्री० गोगड़ी ।
गोगेर—पु० बहु० कोडी दियां दोधी मक्कां, जिनेंगी
लून-तेल लाने दे बाद भुनाइयै चब्बेआ जंदा ऐ ।
गो-ग्रास—पु० गौ-ग्रास ।
गोचर-रै—वि० 1. करने-जोग । करने-लायक ।
प्र०—मेरे गोचर कोई सेवा होग तां दस्सेओ ।
2. जेदा ग्यान इंद्रियें कन्ते होई सकै । प्र०—हर
चीज अक्खीं दे गोचर नेई होंदी ।
क्रि० वि० 1. नगरानी जां सपुर्वगी च । जियां-जागतै
गी कुसै दे गोचर छोडना । 2. सामनै । प्र०—माल-

बच्छा मेरियें अकिखयें दे गोचर गै चरै करदा ।
मु० कुसै दे गोचर होना जां पौना—कुसै दा मुत्हाज
होना । कुसै दे वस्स पौना ।
गोचरी—वि०+क्रि० वि० गोचर ।
गोचरे,-रै—क्रि० वि० गोचर ।
गोच्चना—क्रि० अ० (अस्सर) खराब होना ।
गोछकाँ—पु० गोछका ।
गोछाँ—पु० अंगोछा ।
गोजरा—वि० पु० 1. गुज्जरे दा । जियां-गोजरा
माल । 2. गुज्जरे द्वारा जां मैहिये दे दुँदै दा
बनाया गेदा । जियां-गोजरा ध्यो ।
गोजरी—स्त्री० गुज्जर जाति दी बोल्ली ।
1. गुज्जरे दा । जियां-गोजरी रहूत-रहूत ।
2. गोजरी बोल्ली दा । जियां-गोजरी प्रोग्राम ।
गोजरी-मक्क—स्त्री० इक किसमै दी मक्क जेदे दाने
चिट्टे ते मुट्टे होदे न । घटाडी मक्क ।
गोजरू—पु० (कांगड़ी) गजरा ।
गोजा,-ज्जा—पु० गोजी दा आटा ।
गोजा-धान—पु० धानै दी इक किसम ।
गोजी,-ज्जी—स्त्री० ऐसी कनक जेदे च अद्वो-सुद्ध जौ
रले दे जां रलाए गेदे होन । जियां-गोजी दे
भठोरे ।
गोजी-पिट्ठा—पु० (पौनी) पिट्ठे दी इक किसम ।
गोजड़ा—पु० (कांगड़ी) 1. डंगर ब'न्नने दा थाहर ।
2. सिरै दा टोप जां सिरै पर बन्नने
आरतै कोई कपड़ा ।
गोझा—पु० [सं० गहाका] जेब । खीसा । गीझा ।
गोट—स्त्री० [हि०] 1. ओ पट्टी जां फीता जिसगी
कुसै कपड़े दे कनारे जां वाडरै पर सुंदरता आरतै
लाया जंदा ऐ । गोटा । 2. कनारी दी तंद ।
3. मगजी । 4. चौपड़ दी खेडा दी गाहटी ।
5. (बसोहली) धागे दी रील जां नलकी ।
गोटना—क्रि० स० (कांगड़ी) प्रवाह् रोकना जां
डककना ।
गोटर—स्त्री० (पोगली) गटारी ।
गोटा,-ट्टा—पु० [हि०] कपड़े दे वाडरै पर लाई
जाने आली कनारी दी इक किसम ।
गोटा-कनारी—स्त्री० गोटा ते कनारी ।
गोटाह्नो—पु० (पाडरी) घटन्ना ।

ਗੋਟੀ—ਸ਼੍ਰੀ ० [ਹਿੰਦ] ਚੌਪੜ ਬੱਗੈਰਾ ਵੀ ਗੋਠ। ਨਰਦ।
ਗੋਟੂ—ਪੁੰ (ਅਸ਼ਵਰ) 1. ਬਰਹੈਕੜ ਗੋਹ੍ਟਾ।
2. ਗੁਟਾ ਫੁਲ।
ਗੋਟਲ—ਪੁੰ (ਮਦਰਾਹੀ) ਗੋਤਰ।
ਗੋਠ—ਸ਼੍ਰੀ ० [ਹਿੰਦ ਗੋਟ] 1. ਮਗਜੀ। ਜਿਆਂ-ਪਕਖੀ
ਗੀ ਗੋਠ ਲਾਨੀ। 2. ਕੁਸੈ ਕਾਪੜੇ ਦਾ ਕਨਾਰਾ।
ਜਿਆਂ-ਚਾਦਰੀ ਵੀ ਗੋਠ ਭਨਨੀ। 3. [ਸੰ ੦ ਗੋਛ] ਪਾਹਾਡੀ ਵੱਗੈਰਾ ਚ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰੈ ਪਰ ਬਨੀ ਵੀ ਜਗਹ
ਜਿਥੋਂ ਮਾਲ-ਵਚਚਾ ਵੇਹੀ-ਖਡੀ ਸਕੈ। 4. (ਗੁਟੁ)
ਨੁਕਕਰ। ਜਿਆਂ-ਗੋਠ ਮਲਨੀ।
ਗੋਠ੍ਹੂ—ਪੁੰ (ਮਦਰਾਹੀ) ਨਿਕਕਾ ਗੋਹ੍ਟ।
ਗੋਠਨਾ—ਕ੍ਰਿ ੦ ਸੁੰ ਗੋਠ ਭਨਨੀ।
ਗੋਠ-ਬਾਬ—ਪੁੰ (ਪਾਡੀ) ਮਿਡਾਂ-ਬਕਕਰਿਆਂ ਚਾਰਨੇ
ਆਲਾ ਬਾਬਾ ਜਾਂ ਆਦਮੀ।
ਗੋਠਮਾਂ—ਵਿ ੦ ਜੇਦੀ ਗੋਠ ਭਨੀ ਗੇਦੀ ਹੋਏ।
ਗੋਠਾ—ਪੁੰ (ਵਸ਼ਾਗ) ਗੋਹ੍ਟਾ।
ਗੋਡ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਗੋਹ੍ਟ।
ਗੋਡਨੂ—ਪੁੰ (ਸੰਢਰਵਨੀ) ਗੁਡਨੂ।
ਗੋਡ-ਬੋਡ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ (ਡੁੱਡ-ਵਸਤਗੁੜ) ਮਿਤਰਤਾ।
ਗੋਡਾ,-ਡਾ—ਪੁੰ ਪਿਨੀ ਤੇ ਪਟ੍ਟੀ ਦਾ ਜੋਡ।
ਸੁੰ ਗੋਡਾ ਨਿਕਲਨਾ = ਗੋਡੇ ਵੀ ਹੱਡੀ ਖਿਸਕੀ
ਜਾਨੀ।
ਗੋਡਾ ਨੁਆਨਾ = ਦਨਾ-ਭਰ ਵਸਾਂਦ ਕਰਨੇ ਵੀ ਕੋਣਗ
ਕਰਨੀ।
ਗੋਡਾ ਸਾਰਿਧੈ ਬੌਹ੍ਨਾ = ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਆਸਤੈ ਕੁਸੈ
ਜਗਹ ਫਟਿਧੈ ਬੌਹ੍ਨਾ।
ਗੋਡੇ ਚ ਸਿਰ ਦੇਨਾ = ਨਮੋਸ਼ੀ ਕਰੀ ਗੁਚਛੂ-ਮੁਚਛੂ ਹੋਇਧੈ
ਵੇਹੀ ਜਾਨਾ।
ਗੋਡੇ ਹਵਨ ਲਾਨਾ = ਤਰਲਾ-ਮਿਨਤ ਕਰਨੀ।
ਗੋਡੇ ਜੁਡਨੇ = ਗੋਡੇ ਦੇ ਜੋਡੇ ਚ ਜਕੂੜ ਲਗੀ ਜਾਨੀ।
ਗੋਡੇ ਟੇਕਨੇ = ਆਤਮ-ਸਮਰੱਣ ਕਰੀ ਦੇਨਾ।
ਗੋਡੇ ਨਿਕਲਨੇ = ਕਮਜੋਰੀ ਕਾਰਣ ਗੋਡੇ ਦਿਧਾਂ ਹੱਡਿਧਾਂ
ਵਾਂਦਿਆਂ ਹੋਈ ਜਾਨਿਆਂ।
ਗੋਡੇ ਭਨਨੇ = ਮਾਰ ਦੇਵਧੈ (ਕੁਸੈ ਗੀ) ਚਲਨੇ ਜੋਗ
ਨੇਈ ਰੋਹ੍ਨ ਦੇਨਾ।
ਗੋਡੇ ਮਿਡਕਨੇ = ਮਤੀ ਕਮਜੋਰੀ ਹੋਨੇ ਕਰੀ ਠੀਕ
ਚਾਲਣੀ ਦੁਰੀ ਨੇਈ ਸਕਨਾ।
ਗੋਡੇ ਸਾਰਿਧੈ ਖਾਨੀ = ਸ਼ੈਲ ਤੈਹ ਸੁਟਟਨੀ।
ਗੋਡੈ-ਗੋਡੈ ਨਰਕ ਚੜੇ ਦਾ ਹੋਨਾ = ਅਤਿ ਗੰਦ ਪੇਦਾ
ਹੋਨਾ।

ਸੈਲ ਗੋਡੇ ਲਾਨੇ = ਗੋਡੇ ਹੇਠ ਲੇਇਧੈ ਯੈਲ ਮਲਨੀ ਦੇਨੀ।
ਹੁੱਡ-ਗੋਡੇ ਰੇਹੀ ਜਾਨੇ = ਚਲਨੇ-ਫਿਰਨੇ ਥਮਾਂ ਰੈਹ੍ਹਤ
ਹੋਈ ਜਾਨਾ।
ਗੋਡੀ,-ਡੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ [ਹਿੰਦ ਗੋਡਾਈ] ਗੁਡਨੇ ਦਾ ਕਮਮ
ਤੇ ਉਸ ਕਮਮੈ ਵੀ ਮਜੂਰੀ।
ਸੁੰ ਗੋਡੀ ਚਾਫ਼ਨੀ = ਮਾਰ ਠੀਕਨੀ।
ਗੋਡੀ ਪੌਨੀ = ਮਾਰ ਪੌਨੀ।
ਸੈਲ ਗੋਡੀ ਹੋਨੀ ਜਾਂ ਕਰਨੀ = ਕੁਸੈ ਔਹ੍ਦੇ ਪਰ ਕਮਮ
ਕਰਦੇ ਹੋਈ ਸੈਲ ਆਮਦਨ ਹੋਨੀ ਜਾਂ ਯੈਲ ਕਮਾਈ
ਕਰਨੀ।
ਗੋਡੇ-ਮਾਰ—ਕ੍ਰਿ ੦ ਵਿ ੦ ਗੋਡੇ ਦੇ ਭਾਰ।
ਗੋਡ—ਪੁੰ (ਸਿਰਾਜੀ) ਪਥਰ।
ਗੋਡਗੀਲ—ਵਿ ੦ (ਅਸ਼ਵਰ) ਗੁਝੀਲ।
ਗੋਡ-ਯਾਟਲ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ (ਮਦਰਾਹੀ) ਰਕਖੁੜ-ਪੁਨ੍ਨੇਆਂ ਦੇ ਦਿਨ
ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਜਾਤਰਾ।
ਗੋਡਨਾ—ਕ੍ਰਿ ੦ ਸੁੰ (ਅਸ਼ਵਰ) ਗੁਡੁਨਾ।
ਗੋਡਾ—ਪੁੰ 1. (ਕਾਂਗਡੀ) ਪਿੜੇ ਦੇ ਰੂਣੇਂ ਦਾ ਗੋਡਾ।
2. (ਮਝਾਲਤਾ) ਚੀਡੈ ਦਾ ਗੁਫ਼ਲ।
ਗੋਡੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) ਵਰਾਟੈ ਦਾ ਇਕ ਉਪਕਰਣ।
ਗੋਡ—ਪੁੰ ਗੋਹ੍ਟ।
ਗੋਡਾ—ਪੁੰ 1. ਪਿੜੇ ਦੇ ਰੂਣੇਂ ਦਾ ਓ ਗੋਲਾ, ਜੇਦਿਆਂ
ਕਤਨੇ ਤਾਂਈ ਪੁਣਿਆਂ ਬਨਾਇਆਂ ਜੰਦਿਆਂ ਨ। 2. ਬਡਾ
ਕਿਵ।
ਸੁੰ ਗੋਡੇ ਚਾ ਪੂਣੀ ਨੇਈ ਸੁਕਕੀ ਵੀ ਹੋਨੀ = ਰੇਡ ਚ
ਪੈਸਾ-ਭਰ ਕਮਮ ਵੀ ਨੇਈ ਸੁਕਕੇ ਦਾ ਹੋਨਾ।
ਗੋਡੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਧਾਰੇ ਵੀ ਗੋਲੀ।
ਗੋਡੂ—ਪੁੰ ਪਿੜੇ ਦੇ ਰੂਣੇਂ ਦਾ ਨਿਕਕਾ ਗੋਲਾ।
ਗੋਤ—ਵਿ ੦ ਪਾਨਿਧੈ ਕਨੇ ਤਰ-ਵ-ਤਰ ਹੋਏ ਦਾ। ਜਿਆਂ-
ਵਰਖਾ ਚ ਟਲੇ ਗੋਤ ਹੋਈ ਜਾਨੇ।
ਗੋਤਮ—ਪੁੰ ਗੋਤਮ।
ਗੋਤਮਬੁਦਧ—ਪੁੰ ਗੋਤਮ ਬੁਢ।
ਗੋਤਸੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ [ਸੰ ੦] ਗੋਤਮ ਰਿਖੀ ਵੀ ਘਰ-ਆਲੀ।
ਅਹਲਧਾ।
ਗੋਤਰ,-ਤਰ—ਪੁੰ [ਸੰ ੦ ਗੋਤਰ] ਕੁਸੈ ਬੰਸ ਵੀ ਅਲਨ ਜਾਂ
ਸੰਜਾ, ਜੇਦਾ ਸਰਖਾਧ ਗੋਤਰੋਂ ਦੇ ਵਾਨੀ ਸਨੋ ਰਿਖਿਧੇ
ਚਾ ਕੁਸੈ ਕਨੇ ਹੋਂਦਾ ਐ। ਜਿਆਂ-ਭਾਰਦਾਜ ਗੋਤਰ।
ਗੋਤਰਕਾਰ—ਵਿ ੦ ਕੁਸੈ ਗੋਤਰੈ ਦਾ ਪ੍ਰਵਰਤਕ। ਜਿਆਂ-
ਗੋਤਰਕਾਰ ਰਿਣੀ।
ਗੋਤਰਾਚਾਰ—ਪੁੰ [ਸੰ ੦ ਗੋਤਰਾਚਾਰ] ਵਧਾਹ ਚ ਕੁਡੀ ਦਾ
ਅਪਨੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਗੋਤਰ ਲੋਡਿਧੈ ਅਪਨੇ ਪਤਿ ਦੇ ਗੋਤਰੈ

च रलने दा भाव, क्रिया जां रसम ।
 गोतरोचार—पु० गोतराचार ।
गोता,-त्ता— पु० [अ० गोतः] 1 पानी च डुवकी लाने
 जां लगने दा भाव । जियां-(क) दो गोते लाने ।
 (ख) तलाऽ च न्हैंदे गोते लगने । 2. डूँह् गे पानी
 दी तैह् तक जाने दी क्रिया । 3. कोई तथ, तत्त
 जां गूढ़ भाव बगैरा तुप्पने दा प्रथल । जियां-
 साहित्य च गोता लाना । 4. (कांगड़ी) जेठा बी०
 राह० ने दा भाव । अगेतरी विजाई ।
 मु० कुतै गोता लाई जाना=थोड़े चिरै आस्तै जां
 मते चिरै आस्तै कुतै चली जाना जां गायब होई
 जाना ।
 गोते खाने जां लगने=मसीबतें च फसे दे होना ।
गोताखोर—पु० [अ० —फा० खोर] ओ आदमी जेहँडा
 (कुस कम्मै आस्तै) डूँह् गे पानियै च गोता लांदा ए ।
 वि० गोता लाने आला ।
गोताखोरी—स्त्री० गोताखोरै दा कम्म ।
गोती-नाती—वि० अपने गोतरै दे ते अपने नातेदार
 सरवंधी ।
 पु० सरवंधी लोग ।
गोतेखोर—पु० + वि० गोताखोर ।
गोतो-गोत—वि० भलेआं सिज्जी गेदा । विल्कुल तर-
 ब-तर होए दा ।
गोत्र—पु० [सं०] गोतर ।
गोत्रकार—वि० [सं०] गोतरकार ।
गोत्रज—वि० अपने गैं गोतरै दा । सगोत्री ।
गोत्रोचार—पु० गोतराचार ।
गोद—स्त्री० 1. [सं० क्रोड़] कुरते दे आगे दा
 ख'लका हिस्सा, जेदे च कोई चीज पाई जां पुआई
 जाई सकै । जियां-वैर गोदा पाने । 2. खड़ोते
 जां बैठे दे आदमी दी छाती ते ढिहुँ दा ओ
 थाहर, जित्यें वाहूमें गी मेलियै व्याने गी चुकेआ
 जंदा ए । जियां-गोदिया बाल व्याना । 3.
 (लाक्षणिक) माऊ दी गोदा आला लेखा सुख देने
 आला कोई थाहूर । जियां-सैली धारै दी गोदा च
 पले दे लोक । 4. (कांगड़ी) इक खास किसमै दी
 मच्छी जेदा मूँह् सप्पै आंगर होंदा ए । 5. (दुङ्ग-
 बसंतगढ़) कनकै दी खूद जां ऑंकर ।
 मु० गोद खाली होनी=बे-नुआद होना ।
गोद फलानी=अर्ज-मिन्त करनी ।

गोद हरी होनी=संतान होनी ।
 गोदी लैना=सतवन्ना बनाना ।
गोदड़ा—पु० वे-थवी गोदड़ी ।
गोदड़ी—स्त्री० [हिं० गुदड़ी] 1. खंधोली । खिध ।
 जियां-फकीरै दी गोदड़ी । 2. (बलौर) इक मक्खी ।
गोदान—पु० 1. गवै दा दान । 2. श्री प्रेमचंद द्वारा
 लिखेआ गेदा इस नां दा प्रसिद्ध हिंदी उपन्यास,
 जेदा डोगरी च बी अनुवाद होई चुके दा ए ।
गोदावरी—स्त्री० [हिं०] दक्खनी भारत दी इक मशहूर
 पवित्र नदी ।
गोदी—स्त्री० 1. गोद । झोल । 2. [हिं०] समुंदरै
 दा ओ घाट जित्यें ज्हाजें पर माल चढ़ाया जां
 तुआरेआ जंदा ए ।
गोदी भजदूर—पु० [हिं०] गोदी पर कम्म करने आले
 मजूर ।
गोधन—वि० [सं० गो-धन] 1. (शरीरक तौरै पर)
 फोसड़ । 2. आला-भोला ।
 पु० गोधनू ।
गोधन-माला—स्त्री० (कांगड़ी) रस्सी च परोते दे, अंबै
 दे पत्तरें दी माला जेहँडी माल-बच्छे दी रख्या
 आस्तै गोहँड़ै दे दरवाजे पर टंगी जंदी ए ।
गोधनू—पु० [सं० गोवर्धन] दुङ्ग-घ्यो दा सुच्चा चुकाने
 मौकै गोहे दा गोवर्धन बनाइयै ओदी पूजा करने
 दी रीत ।
गोधूली—स्त्री० [सं० गोधूलि] गमें दे खुरें कन्ने
 उड्डने आली धूड़ ।
गोनणी—स्त्री० (कांगड़ी) इक किसमै दा बूटा, जेदे
 फल कबजकुशा होंदे न ।
गोना—क्रि० अ० 1. (गीत) गाने दा कम्म होना ।
 जियां-व्याहू, दे दिनें गीत गोने । 2. गान होना ।
 प्र०-ए गीत मेरे शा नैई गोना ।
 पु० (अस्सर) वेध । छेक । सराख ।
गोनाँ—क्रि० स० मु'न्नी-गु'न्नियै इकजान करी
 देना । प्र०-स्स आखदी नूँहैं गी ध्यो बिच्च आटा
 गो । (लो० गी०)
गोन्दी—स्त्री० गोन्दी ।
गोप—पु० गुआला ।
गोप-अश्टमी—स्त्री० गोपाल-अश्टमी ।
गोपन—स्त्री० गोपी ।
गोपनीय—वि० दूएं कोला छपैलने-जोग । जियां-

गोपनीय कागज ।
 गोपांगना—स्त्री० [सं०] गोपी ।
 गोपा—स्त्री० गौतम बुद्ध दी पत्नी यशोधरा दा दूआ
 नां ।
 गोपाल—पु० 1. गुआल । 2. श्रीकृष्ण ।
 गोपाल-अश्टमी—स्त्री० [हिं० गोपाल-अश्टमी] गौ-पूजन
 सरखंधी इक पर्व-ध्याडा ।
 गो-पालक—वि० [सं०] गमें दी पालना करने आला ।
 गोपाश्टमी—स्त्री० गोपाल-अश्टमी ।
 गोपिका—स्त्री० [हिं०] गोपी ।
 गोपी—स्त्री० गोप जाति दी जनानी जां कुड़ी ।
 गोपीचंद—पु० इक मशहूर राजा, जिसने राज-पाट
 त्यागियै सन्ध्यास लई लेअ हा ।
 गोपीनाथ—पु० श्रीकृष्ण ।
 गो-पुच्छ—स्त्री० [सं०] गवै दी पूशल ।
 गोपुरम्—पु० [सं०] मंदरै बगैरा दा बड़ा
 उच्चा मुख-द्वार ।
 गो-बंस,-बैंस—पु० गमें दा कुल ।
 गोबर—पु० 1. [सं० गोमय] गोहा । 2. (सिराजी)
 गोहटा ।
 गोबर-गणेश—वि० [हिं०] सूध । सिद्धः ।
 गोबरधनाँ—पु० गोवर्धन-पर्वत ।
 गोबरहा—पु० (अस्सर) गोहे दा ढेर ।
 गोबरराश—पु० (सिराजी) गोहे दा ढेर ।
 गोबरियट—वि० (पाडी) गोहे कन्ने भरोचे दा ।
 गोविंद—पु० श्रीकृष्ण ।
 गोविंदसिंह—पु० गुरु गोविंदसिंह ।
 गोभरु—वि० + पु० (चंद्रा) गभरु ।
 गोभा—पु० (रामनगर) इक किसमै दे दाने, जिदा
 इमवगोल बनदा ऐ ।
 गोभी—पु० [हिं०] इक मशहूर सब्जी । फुल्ल गोभी ।
 गोभी-चैन—पु० पैरे दा इक गैहना ।
 गोमती—स्त्री० [सं०] उत्तर प्रदेश दी इक नदी,
 जेहँडी सैदपुर दे कोल गंगा च रलदी ऐ ।
 गोमुख,-खी—वि० जेदा मूँह् गवै दे मूँहै आला लेखा
 होऐ । जियां-गोमुख दकान ।
 गोमूत्र—पु० गूतर ।
 गोयण—पु० (कांगड़ी) गगन । गास । प्र०-मंदरै दा
 कलश गोयण चुमणे लागा ।
 गोया—अव्य० [फा०] 1. मानो । 2. इंयां सेही होंदा

ऐ जियां ।
 गोर—स्त्री० (रजीरी) [फा०] कवर ।
 गोरक्षक—वि० [सं०] गमें दी रख्या करने आला ।
 गोरख—पु० गोरखनाथ ।
 गोरख-टिला—पु० ओ टिला जेदे पर गुरु गोरख-
 नाथ दी गद्दी कायम ऐ । (लो० वि०)
 गोरख-धंदा—पु० [हिं० गोरख+धंदा] 1. समझा
 च नेई औने आला मामला । 2. कोई ऐसी चीज
 जां कम्म जेदे च उलझन होऐ । 3. मदारी दी, खेड-
 सरखंधी लोहे दी इक रचना ।
 मु० गोरख-धंदे च फसना—कुसै फेर च फसी
 जाना ।
 गोरखनाथ—पु० प'द्रमीं सदी ईसवी दे इक प्रसिद्ध
 हठयोगी, जिने गोरख-पंथ चलाया हा ।
 गोरख-पंथ—पु० गुरु गोरखनाथ जी दा चलाए दा
 पंथ । नाथ-पंथ ।
 गोरखपंथी—वि० [हिं० गोरख+पंथी] गुरु गोरख-
 नाथ दे पंथ दा पैरोकार । नाथ-पंथी ।
 गोरखमुँडी—स्त्री० (रामनगर) [हिं० गोरख+
 सं० मुँडी] इक किसमै दा घाँड जिसगी गोल-गोल
 गलावी फुल लगदे न ।
 गोरखा—पु० [सं० गोरक्ष] 1. नेपाल दी इक मशहूर
 जाति ते उस जाति दा आदमी । 2. नेपाल देश दा
 इक प्रदेश ।
 गोरखाली—स्त्री० गोरखा जाति दी बोल्ली ।
 गो-रज—स्त्री० [सं०] गमें दे किट्ठे चलने दे मौकै
 उदे खुरें कन्ने उड्डने आली धूड़ ।
 गोरन—स्त्री० (कांगड़ी) गोहड़ ।
 गो-स—पु० [सं०] गवै दा दुढ़ ।
 गोरा—वि० पु० [सं० गोर; प्रा० गोर] 1. जेदे शरीरै
 दा रंग गोरा-लो होऐ । जियां-गोरा मनुख ।
 2. चिट्टे रंगै दा । जियां-गोरा दांद । 3. गोरै दा ।
 जियां-गोरा फौज ।
 पु० इंगलैंड बगैरा ठंडे मुलखै दा मूल नवासी ।
 गोरा-चिट्टा—वि० पु० 1. गोरा-लो । 2. गोरा ते
 चिट्टा ।
 गोरा-धुष्प—वि० पु० अति गोरा ।
 गोरा-मैला—वि० पु० 1. गोरा ते मैला । 2. दो-
 रंगा । जियां-गोरा-मैला दांद ।
 गोरा-लो—वि० पु० अति गोरा । जियां-गोरा-लो

ਜਾਗਤ ।

- ਗੋਰਾ ਸ਼ਾਹੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਗੋਰੇ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ।
 ਗੋਰੀਲਾ,-ਲਾ—ਪੁੰ ਗਰੀਲਾ ।
 ਗੋਰੀਲਾ ਜਾਂਗ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਗਰੀਲਾ ਜਾਂਗ ।
 ਗੋਰੀਲਾ ਫੌਜ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਗਰੀਲਾ ਫੌਜ ।
 ਗੋਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ [ਸੰ ੦ ਗੌਰੀ] 1. ਸੁਨਦਰ ਤੇ ਗੋਰੇ ਰੱਗੇ ਵੀ
     ਜੁਆਨ ਜਨਾਨੀ । 2. ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ।
 ਵਿ ੦ ਸ਼੍ਰੀ ੦ 'ਗੋਰਾ' ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ-ਹਥ ।
 ਗੋਲ—ਪੁੰ (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗੜ ; ਕਾਂਗੜੀ) [ਹਿੰ ੦] ਮਾਲ-
     ਵਚਲਾ ।
 ਗੋਰੇਆਈ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਗੋਰਾ ਰੰਗ । ਗੋਰਾਪਨ । ਜਿਧਾ-
     ਗੋਰੇਆਈ ਸਦਾ-ਵਹਾਰ ਨੇਈ ਰੌਹ੍ਦੀ । (ਲੋ ੦ ਕ੦)
 ਗੋਰੇਡ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ (ਵਸ਼ਾਗ) ਗਰਾਡ ।
 ਗੋਰੋਚਨ—ਪੁੰ [ਹਿੰ ੦] ਸਾਂਘੀਦਾਰ ਇਕ ਪੀਲਾ ਪਦਾਰਥ,
     ਜਿਸੀ ਚੰਦਨ ਆਂਗਰ ਪਵਿਤਰ ਸਮੇਅ ਜਨਦਾ ਏ ।
 ਗੋਲਾਂਦਾਜ—ਪੁੰ [ਫਾ ੦ ਗੋਲ:ਅਂਦਾਜ] ਓ ਆਦਮੀ ਜੇਦਾ
     ਕਮਮ ਤੋਫੇ ਚ ਗੋਲਾ ਭਰਨੇ ਵਾ ਹੋਏ ।
 ਗੋਲਾਂਦਾਜੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਗੋਲਾਂਦਾਜੀ ਦਾ ਕਮਮ ।
 ਗੋਲ—ਵਿ ੦ [ਸੰ ੦] 1. ਜੀ ਗੁਲਾਈ ਚ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-ਗੋਲ
     ਚਕਕਰ । 2. ਜਿਸ ਵੀ ਸ਼ਕਲ ਗੇਂਦੀ ਆਂਗਰ ਹੋਏ ।
     ਜਿਧਾਂ-ਗੋਲ ਭਟਠਾ । 3. ਬਗੰਦ ਹੜ੍ਹੀ ਵੈ । ਜਿਧਾਂ-
     ਗੋਲ ਮਾਸ ।
 ਪੁੰ [ਅਂਗ ੦ Goal] 1. ਹਾਕੀ ਜਾਂ ਫੁਟਬਾਲੀ ਵੀ ਖੇਡੈ ਚ
     ਓ ਜਗਹ ਜਿਥੋਂ ਬਰੋਬੀ ਟੀਲੀ ਦੇ ਖਡਾਰੀ ਗੇਂਦ ਜਾਂ
     ਫੁਟਬਾਲ ਸੁਟਨੇ ਵੀ ਕੋਣਥਾ ਕਰਦੇ ਨ । 2. ਉਸ ਜਗਹ
     ਦੇ ਅੰਦਰ ਗੇਂਦ ਜਾਂ ਫੁਟਬਾਲ ਪੁਜਾਈ ਦੇਨੇ ਵਾ ਭਾਵ ।
     ਜਿਧਾਂ-ਦੀ ਗੋਲ ਕਰਨੇ ।
 ਗੋਲਕ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ 1. (ਰਾਮਵਨ) [ਸੰ ੦] ਪੈਸੇ ਜਮਾ ਰਕਖਨੇ
     ਆਲਾ ਭਾਂਡਾ । ਬੁਧਨੀ । ਸੁਧਨੀ । 2. ਲਕਡੀ ਗੀ
     ਗੋਲ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਰੰਦਾ ।
 ਗੋਲਕਨਾ—ਪੁੰ (ਸੰਢਰਵਨੀ) ਗਲਕਨੀ ।
 ਗੋਲਕੀ—ਪੁੰ ਗੋਲਕੀਪਰ ।
 ਗੋਲਕੀਪਰ—ਪੁੰ [ਅਂਗ ੦—Keeper] ਹਾਕੀ ਜਾਂ ਫੁਟ-
     ਬਾਲੀ ਵੀ ਖੇਡੈ ਚ ਗੋਲੈ ਵੀ ਰਲਥਾ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਖਡਾਰੀ,
     ਜੇਹੜਾ ਗੇਂਦ ਜਾਂ ਫੁਟਬਾਲ ਬਗੰਦਾ ਗੀ ਗੋਲੈ ਦੇ ਅੰਦਰ
     ਜਾਨੇ ਥਮਾਂ ਰੋਕਦਾ ਏ ।
 ਗੋਲ-ਗਤਾ—ਪੁੰ ਬਚੋਂ ਵੀ ਇਕ ਲੇਡ । ਘਰਗਤਾ ।
 ਗੋਲ-ਗਣਕ—ਪੁੰ [ਹਿੰ ੦ ਗੋਲ-ਗਣਕ] ਮੈਦੇ ਵਾ ਇਕ ਗੋਲ
     ਪਕੋਆਨ, ਜੇਦੇ ਚ ਖਟ-ਮਿਟਾ ਰਸ ਬਗੰਦਾ ਭਰਿਵੈ
     ਖਾਵਾ ਜਨਦਾ ਏ ।

- ਵਿ ੦ ਪੁੰ ਗੋਲ ਗਣਕੇ ਆਂਗਰ ਫੁਲੇ ਦਾ ।
 ਗੋਲਚੀਂ—ਪੁੰ ਗੋਲਕੀਪਰ ।
 ਗੋਲਡੂੰ—ਵਿ ੦ ਗੋਲ ।
 ਗੋਲਡੂੰ-ਮੋਲਡੂੰ—ਵਿ ੦ ਗੋਲ-ਮਟੋਲ ।
 ਗੋਲਨਾ—ਕ੍ਰਿ ੦ ਸੁ ੦ ਮੈਲ ਤੁਆਰਨੀ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਪੈਰ
     ਗੋਲਨੇ । (ਖ) ਕਪਪੜੇ ਗੋਲਨੇ ।
 ਗੋਲ-ਮਟੋਲ—ਵਿ ੦ 1. ਗੋਲ-ਮੋਲ । 2. ਚੁਗਾ-ਸੁਗਾ ।
 ਗੋਲ-ਮਰੰ—ਪੁੰ 1. ਕਾਲੇ ਮਰੰ । 2. ਮਰੰ ਵੀ
     ਇਕ ਕਿਸਮ ।
 ਗੋਲ-ਮਾਲ—ਪੁੰ [ਹਿੰ ੦] ਹੇਰਾ-ਫੇਰੀ ਜਾਂ ਗੜ੍ਹਵੱਡ ਕਰਨੇ ਵਾ
     ਭਾਵ ।
 ਗੋਲ-ਮੇਜ—ਪੁੰ [ਸੰ ੦—ਪੁਰਤੀ ੦ ਮੇਜ] ਓ ਗੋਲ ਮੇਜ ਜੇਦੇ
     ਚਗਿੰਦ ਵੇਹਿਵੈ ਕਿਥਾ ਦਲੇ ਜਾਂ ਵੇਝੋ ਦੇ ਨਮਾਈਂ ਕੁਸੈ
     ਸਮਸਥਾ ਪਰ ਬਚਾਰ ਕਰਨ । ਜਿਧਾਂ-ਲਾਂਦਨ ਵੀ
     ਗੋਲਮੇਜ-ਕਾਨਫੈਸਸ ।
 ਗੋਲ-ਮੋਲ—ਵਿ ੦ 1. ਬਿਲਕੁਲ ਗੋਲ । ਜਿਧਾਂ-ਗੋਲ-ਮੋਲ
     ਬਟਾ । 2. (ਲਾਕਾਣਿਕ) ਪੂਰੀ ਚਾਲਵੀ ਸਮਝਾ ਚ
     ਨੇਈ ਆਲਾ । ਜੇਹੜਾ ਪੂਰੀ ਚਾਲਵੀ ਸਪਥਟ ਨੇਈ ।
 ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਗੋਲ-ਮੋਲ ਗਲਲ ਕਰਨੀ । (ਖ) ਗੋਲ-
     ਮੋਲ ਸਨੇਹਾ ਦੇਨਾ । 3. ਚੁਗਾ-ਸੁਗਾ ।
 ਗੋਲ ਰੇਤੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਗੁਲਾਇਧਾਂ ਵਨਾਨੇ ਚ ਬਰਤੋਨੇ ਆਨੀ
     ਇਕ ਰੇਤੀ ।
 ਗੋਲ ਸਥਰੀ,-ਤਥਰੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਲਕਡੀ ਚ ਗੋਲ ਸਾਰਖ
     ਵਨਾਨੇ ਆਲੀ ਨਿਹਾਨੀ ।
 ਗੋਲਾ—ਪੁੰ [ਫਾ ੦ ਗੋਲ:] 1. ਕੁਸੈ ਥਾਤੈ ਜਾਂ ਸਿਟ੍ਰੀ
     ਬਗੰਦਾ ਦਾ ਗੋਲ-ਮੋਲ ਪਿਡ । ਜਿਧਾਂ-ਲੋਹੈ ਦਾ ਗੋਲਾ ।
 2. ਬਲੁਦੀ ਗੋਲਾ, ਜਿਸਹੀ ਤੋਫਾ ਰਾਹੋਂ ਚਲਾਯਾ ਜਨਦਾ
     ਏ । 3. ਵੰਵ । 4. ਪਿਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਮਾਂਝੇ ਦਾ ਗੋਲਾ ।
 5. ਸਿਡਕੇ ਦਾ ਓ ਵਿਹਸਾ ਜੇਦੇ ਪਰ ਲੁਕਕ ਬਗੰਦਾ ਪਾਈ
     ਗੇਦੀ ਹੋਂਦੀ ਏ । 6. ਵਡਾ ਪਤਥਰ । ਜਿਧਾਂ-ਗੋਲੇ
     ਰਲਕਾਨੇ ਜਾਂ ਪਰਤਨੇ । 7. ਵਰਜਸ਼ ਕਰਨੇ ਆਸਤੈ
     ਵਰਤੋਅ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਲੋਹੈ ਦਾ ਗੋਲ-ਮਟੋਲ ਪਿਡ ।
 ਜਿਧਾਂ-ਗੋਲਾ ਸੁਟਨਾ । 8. ਫਿਡ੍ਹੈ ਦਾ ਇਕ ਰੋਗ ।
 ਜਿਧਾਂ-ਫਿਡ੍ਹੈ ਚ ਗੋਲਾ ਫਿਰਨਾ । 9. ਨਾਰਿਯਲ ਚਾ
     ਨਿਕਲਨੇ ਆਲਾ ਸਾਕਤ ਖੋਪਾ । 10. ਕੁਸੈ ਚੀਜੇ
     ਦਾ ਵਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਗੋਲ ਪਿਡ । ਜਿਧਾਂ-ਮੱਡੂ ਦਾ ਗੋਲਾ ।
 ਸੁੰ ਗੋਲੇ ਛੋਡਨੇ=ਗਾਲੀਂ ਦੇਨਿਧਾਂ ।
 ਗੋਲਾਈ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਗੁਲਾਈ ।
 ਗੋਲਕਾਰ—ਵਿ ੦ [ਸੰ ੦] ਜੇਹੜਾ ਗੋਲ ਹੋਏ ।
 ਗੋਲਾ ਗੜ੍ਹੀ—ਸ਼੍ਰੀ ੦ ਇਕ ਕਿਸਮੀ ਵੀ ਭਾਰੀ ਗੜ੍ਹੀ ।

गोला-बरुद—पु० अमनीशन ।

गोलावारी—स्त्री० [फा० गोलःवारी] तोफे कन्ने लगातार गोले सुट्टे जाने दी क्रिया जां भाव ।

गोली—स्त्री० [हि०] 1. देसी बंदूकी दा तीर । 2. कारतूस । 3. दुआई दी मातर जां टिक्की । जियां-कर्नैनू दी गोली । 4. अंडकोश दियें दौं गिलियें चा इक । 5. धारें दी गोड़ी । 6. बच्चें दी खेड़ी च बरतोने आले मिट्टी दे बनाए दे दाने चा इक । 7. धातै बर्गेरा दा निका गोलू । 8. बांटा । 9. गैहूं नें च बरतोने आले, सुन्ने जां चांदी दे गोल, फलामां दाने चा इक ।

मु० कच्चियां गोलियां नेई खेडी दियां होनियां=ल'ल नेई होना ।

गोली आंगू जाना=अति तौले जाना ।

गोली चलै दी होनी=खतरे आली स्थिति होनी ।

गोली बज्जी जानी=कम्मै दे नां ताप चढ़ी जाना ।

गोली मारनी=वलाउ मारनी । धाढ़े सिद्धे जान देना ।

खु० गोली अंदर, दम बाहूर=नीम हकीम, खतरा जान ।

गोलू—पु० 1. धातै बर्गेरा दा निका गोला । 2. धारे जां मांझे दा निका गोला । 3. जम्मने दे बाद झ्याने गी लुआया जाने आला पैहूला कुरतू जां चोला, जिसरी मांमां सांभियै रखदियां न ते उस झ्याने दे गभरू होने ते फी म्हराज बनियै घोड़ी पर चढ़ने दे मौकै ओदे कन्ने उसदा मूहं पुङ्गादियां न । 4. (कांगड़ी) मकोलै दे गोलू ।

वि० गोल-मटोल ।

गोलूबंद—पु० (पाडरी) गुलूबंद ।

गोलू-मोलू—पु० कपड़े बर्गेरा गी गोल लपेटियै बनने आला ओदा रूप ।

वि० गोल-मटोल ।

गोलेना—पु० (कांगड़ी) चिट्टी मिट्टी । मकोल ।

गो-लोक—पु० [सं०] पुराणे मतावक श्री विष्णु दा निवास-स्थान, जेहँडा ब्रह्मांड च सबने लोके थर्मां उपर ते उच्चा मनेआ जंदा ऐ ।

गोलोक-बासी—वि० सुर्गबासी ।

गोलड—पु० [अंग० Gold] सुनना ।

गोलडन—वि० [अंग० Golden] सनैहूरी ।

गोलडन-जुबली—स्त्री० [अंग०—Jubilee] कुसैं संस्था,

गला जां आदमी दे पंजाह् साल पूरे होने पर मनाया जाने आला उत्सव । स्वर्ण-जयंती ।

गोलड-मैडल—पु० [अंग०—Medal] सुन्ने दा तगमा ।

गोलड-मैडलिस्ट—पु० [अंग०—Medalist] ओ आदमी जिसरी गोलड-मैडल मिले दा होऐ ।

गोल्ला—पु० 1. तारी च दैहै ले कोला बड़ा ते बेगम कोला लौहूका पत्ता । गुल्ला । 2. (पुत्ती) नौकर । वि० 1. आखै नेईं लगने आला । 2. बीबा । आग्याकार ।

गो'ला—पु० गोहूला ।

गोल्ली—स्त्री० रानी बर्गेरा दी टैहूलन जां नौकरे-आनी ।

खु० गोल्ली कोहूदी ते गैह ने कोहूदे=पूरी चाल्ली कुसैं दे आग्याकारी होना ।

गोवर्धन—पु० [सं० गो-वर्धन] गोवर्धन-पर्वत ।

गोवर्धन-धारी—पु० [सं०—धारिन्] श्रीकृष्ण ।

वि० गोवर्धन-पर्वत गी धारण करने आला ।

गोवर्धन-पर्वत—पु० [सं०] पुराणे मतावक बिदराबन दा ओ पर्वत जिसी श्रीकृष्ण ने चीची औंगली पर चुकेआ हा ।

गोवर्धन-पूजा—स्त्री० गोवर्धन-पर्वत दी पूजा ।

गोविंद—पु० [सं०] 1. परमातमा । 2. श्रीकृष्ण ।

गोविंदसिंह—पु० गुरु गोविंदसिंह ।

गोशगुजार—वि० [फा० गोशगुजार] द्वाए दे कन्ने तगर पुजाया गेदा (समाचार बर्गेरा) ।

गोशवारा,-वारा—पु० [फा० गोशवारः] 1. कुसैं लेखे जां स्थावै-कतावै दा ओ व्योरा जेदे च हर मद्दै दा आमदन ते खर्च बक्खरा-बक्खरा करियै दसेआ गेदा होऐ । 2. मजूरें बर्गेरा दी ध्याड़ी-बार हाजरी बर्गेरा दी लिखत जां व्योरा ।

गोशा—पु० [फा० गोशः] नुक्कर । गुट्ठ ।

गोशानशीन—वि० [फा०—नशी०] घर-घरिस्ती थमां नकेवलै होइयै कुतै एकांत च इकला रीहै ने आला ।

गोशानशीनी—स्त्री० गोशानशीन होने दा भाव ।

गोशाला—स्त्री० गौशाला ।

गोशका—पु० कोई चीज लंदे, पीदे जां फकदे मौकै सहंड लगने दा भाव जां क्रिया । जियां-झ्याने गी दुद्ध पीदे गोशका लगना ।

- गोइटी**—स्त्री० [हिं० गोइटी] कुसे साहित्यक सभा जां मंडली दी बैठक। जियां-साहित्यकारें दी हफ्ताबार गोइटी होनी।
- गोश्टी**—स्त्री० गोश्टी।
- गोशत**—पु० [फ्रा०] मारे गेदे बककरे बगैरा दा मास।
- गोशतखोर**—वि० [फ्रा०—खोर] मास खाने आला।
- गोशतखोरा**—वि० पु० गोशतखोर।
- गोसर**—पु० (कांगड़ी) माल-डंगरे दे औने-जाने दा प्हाड़ी रस्ता।
- गोसाई**—पु० [सं० गोस्वामी] गुसाई।
- गोसैतन**—स्त्री० गुसैतन।
- गोह**—स्त्री० (कांगड़ी) [प्रा० गोहा; सं० गोधा] 1. घो। 2. (गूल-गलाबगढ़) गोहा।
- गोहा**—[उच्चारण : गोह् + आ] पु० [सं० गोमय] गवै जां मैही दा मल।
- मु० गोहा करना=वेलै-सिर पिछ्छे हटियै जां नाहू, करियै अपनी कमजोरी दस्सनी।
- गोहा-गूतर**—पु० गोहा ते गूतर।
- गोहा-पट्टा**—पु० कमरे बगैरा च फेरेआ जाने आला गोहा ते परोला। जियां-रसोई च गोहा-पट्टा देना।
- गोहेआई**—पु० गोहा।
- गोहू**—पु० गोक्षा।
- गोहूट**—पु० 1. (कांगड़ी) माल-बच्छे दे औने-जाने दा रस्ता। 2. (पाडरी) आम रस्ता।
- गोहूटडा**—पु० गोहूटा। पाथी।
- गोहूटा**—पु० [हिं० गोइण ; सं० गोविठा] बालने आस्तै, गोहा परियै बनाई गेदी पाथी।
- गोहूहू**—पु० 1. निकाका गोहूटा। 2. (कांगड़ी) गोहे दी पाथी।
- गोहूड़ा**—पु० गोहूड़।
- गोहूड़**—पु० [सं० गोण] माल-डंगर ब'न्नने दा कमरा।
- गोहूड़ा**—पु० गोड़ा।
- गोहूड़ी**—स्त्री० गोड़ी।
- गोहूडू**—पु० गोडू।
- गोहूणा**—क्रि० स० (कांगड़ी) कोई चढ़ाई चढ़नी।
- गोहूती**—स्त्री० कच्चियें कंधें बगैरा पर फेरने आस्तै, मित्ती, गोहा ते रेत रलाइयै त्यार कीता जाने आला लेप।
- गोहूना**—क्रि० स० [हिं० गूंधना] गुन्नना।
- गोहूबी**—पु० गोभी।
- गोहूबी-चैन**—पु० गोभी-चैन।
- गोहूर**—पु० (कांगड़ी) कच्चा तंग रस्ता। पगड़डी।
- गोहूरन**—पु० (कांगड़ी) गोहूर।
- गोहूरु**—पु० (गूल-गलाबगढ़) डंगर-बच्छा। माल-बच्छा।
- गोहूला,-ल्ला**—पु० 1. आटा बगैरा पाने आस्ते टोकरए दी शकली दा, गोहे च मिट्टी रलाइयै बनाया। गेदा इक खास भांडा। 2. मिट्टी दी डीठी।
- गोहूली,-ल्ली**—स्त्री० निकाका गोहूला।
- गोहूलू**—पु० 1. निकाका गोहूला। 2. धागे जां माङ्गे दा निकाका पिन्ना।
- गौए-गौए**—क्रि० वि० (कांगड़ी) गौए-गौए।
- गौंगलू**—पु० (चनैहूनी) गोंगलू।
- गौ**—स्त्री० [सं० गो; प्रा० गावी] दुदध देने आला इक मशहूर पालतू जानवर।
- वि० जेहङ्गा चलाक नेई होऐ। अति भलामानस।
- गोका**—वि० पु० गोका।
- गोकुशी**—स्त्री० [सं० + फ्रा०] गमे गी मारने (बध करने) दी क्रिया जां बारदात।
- गौगा**—पु० [फ्रा० गौगा] 1. छोछा। अफवाह। 2. रौला-रूपा।
- गौ-ग्रास**—पु० [सं० गो ग्रास] गवै गी देने गितै पकाइ गेदी आटे दी टिक्की।
- गौ-घात**—पु० गवै दी हत्या।
- गौ-घाती**—वि० गवै दी हत्या करने आला। पु० गवै दा हत्यारा आदमी।
- गौजाया**—पु० गवै दा जाया। बच्छू।
- गौट**—पु० [अंग० Gout] हत्थे, ऐरे बगैरा च जोड़े च होने आली इक बमारी।
- गौड़**—पु० [हिं०] इक राग।
- गौड़-बंगाल, -ला**—पु० प्राचीन भारतवर्षे च उस प्रदेशे दा नां जेदे च बंगाल ते उड़ीसा दा किश अलाका शामल हा।
- गौड़-सारंग**—पु० [हिं०] दिनै दे त्रीये पैहूर गाया जाने आला, गौड़ ते सारंग नां दे रागें दे योग कन्ने बने दा इक राग।
- गौण**—वि० [सं०] 1. तुलना जां मान-महत्व बगैरा च किश घट्ट। 2. मुख जां मूल अर्थ कोला बक्खरा।

गौण कथानक—पु० [सं०] उपन्यास बगैरा च मुख्य कथानक दे करने और आली सहायक कथा ।

गौतम—पु० [सं०] 1. पुराणे मतावक इक रिखी जिसने अपनी जनानी अहल्या गी शाराप देइयै सिल-पत्थर बनाई दित्ता हा । 2. महात्मा बुद्ध दा इक नां ।

गौतम बुद्ध—पु० महात्मा बुद्ध ।

गौतमी—स्त्री [सं०] गोतमी ।

गौ-दान—पु० गवै दा दान करने दा भाव ।

गौन—पु० [अंग० Gown] इक लम्मा ते चु'ल्ला लावा । चोगा ।

गौना—क्रि० अ० (अस्सर) जाना ।

गौ-पूजक—वि० गमें दी पूजा करने आला ।

गौ-पूजन—पु० गमें दी पूजा ।

गौभ पु० (गढ़की) भिड़ा दा निक्का नर बच्चा ।

गौभी—स्त्री० (गढ़की) भिड़ा दा निक्का मादा बच्चा ।

गौ-मंजः—स्त्री० गौ-मंहू ।

गौ-माता—स्त्री० गौ जेहँडी माता सुल्ल ऐ ।

गौमुखी—वि० [हिं० गौ-मुखी] जेहँडा अगुआं सौङ्गा ते पिछ्लुआं चौड़ा होऐ । जियां-गौमुखी मकान जां गौमुखी घ्लाट ।

गौ-मंहू—स्त्री० गौ ते मंहू ।

खु० गौ-मंहू सैल्ला दिख्खी डडला पौदी—लालच आदमी गी मारदा ऐ ।

गौर—उभ० [अ० गौर] 1. खास ध्यान देने दा भाव । प्र०—उसने स्हाँडी गल्ला दी गौर नेईं कीती । 2. दिख्ख-भाल करने दा भाव । जियां-मरीजै दी गौर करनी ।

गौरजां—स्त्री० पार्वती दा इक नां ।

गौरजां-पूजन—पु० पार्वती दा पूजन ।

गौर-तलब—वि० [अ०] 1. जेदे पर गौर कीता जाना चाहिदा ऐ । 2. बचार करने दे जोग ।

गौर-त्रितिया—स्त्री० (रामवन) इक जनाना त्यहार, जिस दिन जनानियां अपने सुहार्दी दी रख्या लेई वर्त रखदियां न ।

गौरमेंट—स्त्री० [अंग० Government] सरकार । हक्कमत ।

गौरव—पु० [सं०] 1. सम्मान दी भावना । 2. फखर ।

गौरां—स्त्री० पार्वती ।

गौरी—स्त्री० [सं०] पार्वती ।

गौरी-कुँड—पु० [सं०] सुद्ध-महादेव दे कोल इक पवित्र तीर्थस्थान ।

गौरीपति—पु० [सं०] शिवजी ।

गौरी-ब्रत—पु० (रामवन) सौन म्हीने दे शुकल पवर्ख दी त्रितिया गी और आला इक बर्त ।

गौरीशंकर—पु० [सं०] 1. शिव-पार्वती दा युगल रूप । 2. हिमालय पवर्ती दी इक उच्ची चोटी दा नां ।

गौरी-सुत—पु० [सं०] पार्वती दा पुत्तर । गणेश ।

गौरो-बौज—पु० [अ० गौरोखोज] सोच-बचार करने दा भाव ।

गौला—पु० (कांगड़ी) 1. चु'ल्ली जां चु'ल्ले दा अगला हिस्सा । 2. लम्कूर ।

गौलोक—वि० पु० हृदद कोला ज्यादा शरीफ । पु० गो-लोक ।

गौवध—पु० [सं०] गौकुण्डी ।

गौशाला—स्त्री० [सं०] ओ थाहूर जित्ये गमां रखियां जंदियां न ।

गौहत्या—पु० [सं०] गवै दी हत्या । जियां-गौहत्या लग्नी । 2. गौकुण्डी । जियां-गौहत्या वंद करनी ।

गौहर—पु० [फ़ा०] मोती ।

गौहें-गौहें—क्रि० वि० (कांगड़ी) गोएं-गोएं । बल्लें-बल्लें ।

गौह—पु० 1. गरुर । गमान । 2. भरोसा । 3. फखर ।

मु० गौहू करना, दस्सना जां होना—कुसे गल्लै दा म्हान करना ।

गौहला—पु० (रामनगर) लम्कूर ।

गडलनी—स्त्री० (भद्रवाही) शेरै जां रिच्छै बगैरा दे गर्जे दी अवाज ।

गडस—पु० (पुन्डी) गर्मिये दे दिने च हवा वंद होई जाने पर होने आला हुम्म ।

ग्यात—वि० ज्ञात ।

ग्याता—पु० ज्ञाता ।

ग्यान—पु० [सं० ज्ञान] 1. जानकारी । जियां-कुसे गल्लै दा ग्यान होना । 2. मनै च होने आली ओ धारणा, जेहँडी चीजें जां गल्ले गी दिक्खने, समझने ते सुनने कन्ने पैदा होंदी ऐ । जियां-नाड़ी दा ग्यान होना । 3. आतमा ते परमात्मा सरबंधी

- जानकारी । जियां-ग्यान होई जाना ।
 मु० ग्यान छांटना=अपनी जानकारी दी ढींग
 मारनी ।
 ग्यान दा भंडार जां खजाना होना=(अर्थ स्पश्ट ऐ)
 ग्यान-इंदरी—स्त्री० [सं०—इन्द्रिय] ग्यान कराने
 आलियें इंदरियें चा इक ।
 ग्यान-कोश—पु०[सं०—कोष] ग्यान दा भंडार ।
 ग्यान-गोदडी—स्त्री० [सं०—हिं० गोदडी] ग्यान दा
 दखावा ।
 ग्यान-गोष्टी—स्त्री० [सं०—गोष्टी] ओ गोश्टी जेदे
 च ग्यान दी चर्चा होए ।
 ग्यान-चक्कु—पु० [सं०] ग्यान दी अक्ल ।
 ग्यान-चर्चा—स्त्री० [सं०] ग्यान-सरवंधी गल्ल-बात ।
 ग्यान-ध्यान—पु० [सं०] भक्ति-भावना । पूजा-पाठ ।
 ग्यानन—वि० स्त्री० जिसी अध्यात्मक ग्यान
 होए । जियां-ग्यानन जनानी ।
 स्त्री० ग्यानी जनानी ।
 ग्यानबंत,-बैंत—वि०+पु० ग्यानबान ।
 ग्यानबान—वि० जिसगी ग्यान होई गेदा होए ।
 पु० ग्यानी आदमी ।
 ग्यान-सरूप—वि० [सं०—स्वरूप] ग्यान दा सरूप ।
 ग्यान-हीन—वि० [सं०] ग्यान दे बर्गर ।
 ग्याना,-ना—पु० तप्पने आस्ते खु'ली जगह च बाली
 गेदी अग ।
 ग्यानी,-नी—वि० [सं० ज्ञानिन्] जिस गी धर्म-
 सरवंधी ग्यान होए ।
 पु० 1. ओ आदमी जिसगी धर्म दा ग्यान होए ।
 2. गुरुद्वारे दा ग्रंथी । 3. युनिवरसिटी च शिरोमणि
 दे बराबर दी पंजाबी दी इक परीक्षा ।
 4. जिसने ग्यानी परीक्षा पास कीसी दी होए ।
 ज्ञानी ।
 ग्यानी-ध्यानी—वि० ग्यानी । पूजा-पाठी ।
 ग्यारमाा—वि० पु० [हिं०] गिनती जां तरतीब
 च दसमें दे बाद औने आला ।
 ग्याराँ—वि० [सं० एकादशन्] दस्स ते इक । याराँ ।
 पु० दस्स ते इक दा हैसा । 11 ।
 ग्यासन—पु० [सं० अग्राशन] घरै च पकने आले
 अन्ने दो ओ हिस्सा जेहङ्गा रोज नियमानुसार कुसै
 ब्राह्मनै गी दित्ता जंदा ऐ ।
 ग्यासनी—वि० दूएं दे घरा ग्यासन लैने आला ।
- ग्योत—पु० (पाडरी ; बम्हाग) गीत ।
 गंडा—पु० 1. (पुन्छी) ग'रना । 2. (संठरबनी)
 याज । गंडा ।
 ग्रंथ—पु० [सं०] धार्मक जां साहित्यक महत्व आली
 कोई बहु कताब ।
 ग्रेथकार—पु० [सं०] कुसै ग्रंथ दी रचना करने
 आला आदमी ।
 ग्रंथ साहूब—पु० [हिं० ग्रंथ+साहूब] सिक्खे दी
 धर्मक पुस्तक ।
 ग्रंथी—पु० ग्रंथ साहूब दा पाठ बाचने आला, गुरु-
 द्वारे दा भाई ।
 स्त्री० [हिं० ग्रंथी] रससी बगैरा दी गंड ।
 ग्रंथी बहीम—पु० पड़े-लिखे दा बहीम ।
 ग्रसत—वि० ग्रसेआ गेदा ।
 ग्रसना—क्रि० स० [सं० ग्रसन] 1. कुसै गी अपने
 प्रभावै हेठ इस चाल्ली दबाई लैना जे ओदा छुट-
 कारा ओखा बनी जा । जियां-ग्रैंहैं ग्रसे दा होना ।
 ग्रां—पु० [सं० ग्राम] कसबे कोला लौहूकी बस्ती ।
 पिड ।
 ग्रां—पु० ग्रां ।
 ग्रांई—वि० 1 ग्रां दा रौहूने आला । दिहाती । जियां-
 ग्रांईआदमी । 2. ग्रां दा । जियां-ग्रांई रैहून-सैहून ।
 पु० 1. अपने गैं ग्रां दा रौहूने आला आदमी ।
 प्र०-ए मेरा ग्रांईऐ । 2. दिहाती आदमी ।
 ग्रांई डप्फाँ—वि० 1. ना-समझ ग्रांई । 2. इक ग्रांई
 दूआ मूरख ।
 खु० ग्रांई-डप्फ, जे किश लब्मे उऐ हृत्थ=ना-समझ
 ग्रांई आदमी च विवेक दी शक्ति नैई होंदी ।
 ग्रांई-भा—पु० अपने गैं ग्रां दा रौहूने आला साथी ।
 ग्रांउड—स्त्री० [अंग० Ground] 1. खु'ला मदान ।
 2. कोई खेड खेडने जां परेड बगैरा करने आस्तै
 बनाई गेदी जगह ।
 ग्रांट—स्त्री० [अंग० Grant] मनजूरशुदा रकम ।
 ग्रांदार—पु० इककै ग्रां दे बसनीक । ग्रांई ।
 ग्रांदारी—स्त्री० ग्रांदार होने दा भाव । जियां-ग्रा-
 दारी नभानी ।
 ग्रां-पद्दर—पु० ग्रां ते म्हला ।
 ग्रां-पिड—पु० ग्रां ते पिड ।
 ग्रां-बासा—पु० ग्रां च बरसने दा भाव ।
 खु० ग्रां-बासा, कुला नासा=ग्रांएं च रेहियै,

बौद्धक बोध-बकास दे मौके नेई मिलदे, जेदे करी
आदमी दा वैरस उधर नेई चकोदा ।

ग्रांहनु—वि० + पु० (कांगड़ी) ग्रांई ।

ग्राऊ—पु० (अस्सर) ग्रां ।

ग्राक—पु० (गूल-गलावगड़) गाहूक ।

ग्राढ—स्त्री० गराढ़ ।

ग्राढा—वि० पु० गराढा ।

ग्राढापन—पु० गराढापन ।

ग्राढी-मित्ती—स्त्री० गराढी-मित्ती ।

ग्राफ—पु० [अंग० Graph] कुसै चीजै वगैरा दा, क्रम
कन्ने उतार जां चढाओ दस्सने आस्तै कागजै पर
ख'लै जां उपरै गी खिच्ची गेदी लकीर बगैरा ।

ग्राफ-पेपर—पु० [अंग०—Paper] ग्राफ वगैरा
खिच्चने आस्तै चारखाना कागज ।

ग्राम—पु० [सं०] 1. संगीत च सच्चे सुरें दा समूह ।
2. ग्रां । 3. [अंग० Gramme] इक तोल जेहङ्गा
इक किलो ग्राम दा हजारमां हिस्सा होंदा ऐ ।

ग्राम-देवता—पु० खेतर-पाल ।

ग्रामर—स्त्री० ग्रैमर ।

ग्राम-सुधार—पु० [सं०] ग्रांई जीवनै च सुधार करने
दा भाव । जियां-ग्राम-सुधार कमेटी ।

ग्राम-सेवक—पु० मैहूकमा दिहात-सुधार दा इक कर्म-
चारी ।

ग्रामी—वि० (पोगली) दिहाती ।

ग्रामे—पु० (पोगली) ग्रां ।

ग्रामीन—पु० [हिं०] दिहाती आदमी ।
वि० दिहात-सरवंधी ।

ग्रामोफोन—पु० [अंग० Gramophone] तवे आला
वाजा ।

ग्राही—स्त्री० गराही ।

ग्राह—पु० [सं० ग्रास] खाने आस्तै टृटी दा उन्ना
टुकड़ा वगैरा जिन्ना इक वारी च जातै च
आई जा ।

मु० ग्राह, गिनने=रुटी खंदे गी सामनै वेहियै
दिखदे रौहना ।

ग्राह, जातै दा जात रेही जाना=चानचकक कोई
बुरी गल्ल सुनियै दग रेही जाना ।

ग्राह, मूँहां खोहना=रुटी खंदे गी भुक्खी नजरें
कन्ने ताड़ना ।

ग्राह, हत्था छुड़की जाना=इक-दम फिकरै च

काहूले होई जाना ।

ग्राहना—क्रि० स० गराहना ।

ग्रिट्ठ—स्त्री० + वि० गिट्ठ ।

ग्रिट्ठ-भर—वि० गिट्ठ-भर ।

ग्रिट्ठ-सारा—वि० पु० गिट्ठ-भर ।

ग्रिट्ठ-हारा—वि० पु० गिट्ठ-भर ।

ग्रियर्सन—पु० [अंग० Grierson] इक प्रसिद्ध भाशा
विज्ञानी जिसने सारियें भारती भाशाएं दा सर्वेक्षन
कीता हा ।

ग्रिस—स्त्री० (कांगड़ी) गिर्झ । बड़डी इल्ल ।

ग्रीक—पु० [अंग० Greek] युनान जां ग्रीस देसै दा
रौहने आला आदमी ।

स्त्री० युनान देसै दी भाशा ।

वि० युनान देसै दा । जियां-ग्रीक साहित्य ।

ग्रीरची—स्त्री० (अस्सर) तंग रस्ता ।

ग्रीस—स्त्री० [अंग० Grease] गडिडयें ते मशीनें दे
पुरजें गी दित्ता जाने आला वैसलीन अंगर इक
पदार्थ ।

पु० [अंग० Greece] युनान देस ।

ग्रीस-गन्न—स्त्री० [अंग०—Gun] पुरजें गी ग्रीस देने
दी मशीन ।

ग्रीहङ्गा—पु० (कांगड़ी) गर्हीडा ।

ग्रुप—पु० [अंग० Group] समूह ।

ग्रुपबंदी—स्त्री० [अंग० + फ्रा०] दलबंदी । गरोहङ्गंदी ।

ग्रुड—स्त्री० (गूल-गलावगड़) गरुड़ ।

ग्रेजां—पु० अंगरेज ।

ग्रेजपुनाई—पु० अंगरेजपुना ।

ग्रेजी—स्त्री० + वि अंगरेजी ।

ग्रेटा—वि० (पुन्छी) शरीफ ।

ग्रेड—पु० [अंग० Grade] 1. तन्खाह दी स्केल ।
जियां-नौ सौ दा ग्रेड । 2. दर्जा ।

ग्रेडबंदी—स्त्री० [अंग० + फ्रा०] दर्जबंदी ।

ग्रेड—पु० (गूल-गलावगड़) चिड़ी दा बच्चा ।

ग्रेडा—पु० (गूल-गलावगड़) चिड़ा ।

ग्रेहा—पु० (हुइ-बसंतगड़) ग्रैह ।

ग्रें—पु० ग्रैह ।

ग्रैंथ—पु० ग्रंथ ।

ग्रैंथकार—पु० ग्रंथकार ।

ग्रैंथ साहू—पु० ग्रंथ साहू ।

ग्रैंथी—पु० + स्त्री० ग्रंथी ।

ग्रैजुएट—पु० [अंग० Graduate] जिस आदमी ने पढ़ाई च बी० ए० जां बी० ऐस्स सी० दी डिगरी हासल कीती दी होऐ ।

ग्रैजुएशन—स्त्री० [अंग० Graduation] बी० ए० जां बी० ऐस्स सी० दी डिगरी हासल करने दा भाव ।

ग्रैमर—स्त्री० [अंग० Grammar] व्याकरण ।

ग्रैमोफोन—पु० ग्रामोफोन ।

ग्रैही—वि० ग्रैहें दा मारे दा ।

ग्रैह—पु० [सं० ग्रह] 1. सौर-मंडल दे नौ प्रधान तारे । जियाँ-सूरज, चंद्रमा, मंगल, बुध, गुरु, शुक्र, शनि, राहू ते केतु । 2. भाग्य-नक्षत्र । जियाँ-ग्रैह, माडे होने ।

मु० ग्रैहें भुलाए दा होना=माडे भागे करी मसीबती च फसी गेदे होना ।

ग्रैह औना=कुसै ना-पसंद आदमी दा आई निकलना ।

ग्रैह चमकना=१. कुसै ना-पसंद आदमी दा गल पेर्ह जाना । २. भाग चमकना ।

ग्रैह दिखने=जन्म-कुँडली मूजब ग्रैहें दी स्थिति पढ़नी ।

ग्रैह मगर लगना=कुसै ना-पसंद आदमी कोला खलासी करानी मुश्कल होई जानी ।

ग्रैह चक्कर—पु० ग्रै-गति ।

ग्रैह-गति—स्त्री० ग्रैहें दी चाल ।

ग्रैह-गोचर—पु० ग्रैहें दी स्थिति । जियाँ-ग्रैह-गोचर दिखने ।

ग्रैह-चाल—स्त्री० ग्रैहें दी चाल ।

ग्रैह-जोग—पु० इक्कै वारी च इक कोला मते ग्रैहें दे किट्ठे होने दा भाव ।

ग्रैहण—पु० ग्रैहन ।

ग्रैह-दशा—स्त्री० ग्रैहें दी दशा ।

ग्रैह-द्रिश्टी—स्त्री० ग्रैह-चाल ।

ग्रैहन—पु० [सं० ग्रहण] १. सूरज जां चन्नै पर क्रमणः चन्नै जां धरती दी छाया पौने दी ओ स्थिति जेदे च ओदे पूरे जां किश हिस्से पर न्हेरा छाई जंदा ऐ । २. ऐसी स्थिति जेदे कन्ने कुसै दे महत्व, मान बगैरा गी धब्बा लगदा होऐ । प्र०-ए० शरावी जागत कुलै गी ग्रैहन लगे दा ऐ । ३. कुमै गलै जां चीजै वारै समझ आई जाने दा भाव । प्र०-यच्चे हर चीजा गी तीने ग्रैहन करी

लैदे न । ४. अंगीकार जां स्वीकार करने दा भाव ।
ग्रैह-नष्टतर—पु० [सं०-नक्षत्र] १. ग्रैहें दी स्थिति । २. ग्रैह ते नष्टतर ।

ग्रैह-शान्ति—स्त्री० ग्रैहें दी शान्ति ।

ग्रोअ—पु० गरोङ्ग ।

ग्रोत्राह—पु० (भद्रवाही) गोहे दा हेर ।

ग्रोलाँ—स्त्री० गरोल ।

ग्रोलनी—स्त्री० गरोलनी ।

ग्रोला—पु० (डुड़-बसंतगढ़) गरोला ।

ग्रोह—पु० गरोह ।

ग्रोह बंदी—स्त्री० गरोह-बंदी ।

ग्रौड़ा—वि० गरौड़ ।

ग्लां—पु० गलां ।

ग्लांखाँ—पु० गलाखा ।

ग्लान्या—पु० (गूल-गलावगढ़) डंगर बन्नते आस्तै बनाया मेदा अन-छत्तेआ थाहर ।

ग्लाना—क्रि० स० गलाना ।

ग्लानि—स्त्री० [सं०] पछतावा ।

ग्लानी—स्त्री० गलानी ।

ग्लामा—पु० गलां ।

ग्लाश्टण—वि० (भद्रवाही) मतियां गल्लां करने आला । गालड़ू ।

ग्लाश्टी—वि० (भद्रवाही) ग्लाश्टण ।

ग्लेशियर—स्त्री० [अंग० Glacier] कुदरती बर्फ दा सरकदे रौहने आला तोदा ।

ग्लैन—स्त्री० (गूल-गलावगढ़) गलैन ।

ग्लैसरीन—स्त्री० [अंग० Glycerine] दुआइये बगैरा च वरतोते आला इक मिट्ठा ते बे-रंग तरल पदार्थ ।

ग्लो—स्त्री० गलो० ।

ग्लोछना—क्रि० स० (गूल-गलावगढ़) लाड-प्यारै च शरीरै गी गुदगुदी करी-करी मलनी देनी ।

ग्लोब—पु० [अंग० Globe] ओ गोला जेदे पर सारी दुनियां दा नकशा होंदा ऐ ।

ग्लाट्टा—पु० (गूल-गलावगढ़) गाटा । गला ।

ग्लाद्धी—स्त्री० (गूल-गलावगढ़) कमांद पीड़ने आले बेलने गी केरने आस्तै, जोगै दे पिच्छे जुट्टी जाने आली लक्कड़ी दी मुट्टी डंड जां लट्ठ ।

ग्लान—स्त्री० मल बाहर औने आस्तै डिड्डै च पैदा होई जाने आगा जोर । हुगन । जियां-

ਗਹਨ ਲਗੀ ਦੀ ਹੋਨੀ ।
ਗਹਨਾ—ਕਿੰਠ ० ਸ੦ ਟਟੀ ਫਰਾਨੀ ।
ਗਹਾਰ—ਪੁੰਝ ਜਮ੍ਮੂ ਸ੍ਰਵੇ ਚ ਕਟੜੇ ਦੇ ਕੋਲ ਇਕ ਗ੍ਰਾਮ
ਜੇਹੜਾ ਬਾਵਾ ਜਿਤ੍ਥੀ ਦੀ ਜਨਮ-ਭੂਮਿ ਏ ।
ਗਿਲਲਾ—ਪੁੰਝ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਗਿਲਲ੍ਹ ।
ਗ੍ਰੀਟਾ—ਪੁੰਝ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਗ੍ਰੀਟਾ । ਕੈਕਰ ।
ਗ੍ਰੋਡ—ਸਤੀਠੀ ਸ਼ਤੀਰ ਜਾਂ ਕਡੀ, ਜਿਸ ਗੀ ਚੀਰਿਧੀ
ਨੇਈ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਹੋਏ ।
ਗ੍ਰੋਵਨ—ਵਿ੦ + ਪੁੰਝ ਗੋਧਨ ।
ਗ੍ਰੋਵਨਾ—ਕਿੰਠ ० ਸ੦ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਕਿਟਾ ਕਹਿੰਦੀ
ਸਲਨਾ ਜਾਂ ਗਲੋਵਨਾ ।
ਗ੍ਰੋਨਾ—ਕਿੰਠ ० ਅ੦ ਟਟੀ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
ਗ੍ਰੋਲੀ—ਪੁੰਝ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) 1. ਲਮਕੂਰ ।
2. ਘੀਲੀ ।

ਘ

ਘ—ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਚ ਕਵਰਾਂ ਦਾ ਚੌਥਾ ਵਿੱਚਨ, ਜੇਦਾ ਉਚਚਾਰਣ-ਸਥਾਨ ਕਠ ਏ । ਹਿੰਦੀ-ਉਚਚਾਰਣ ਦੇ
ਮਤਾਬਕ ਵਰਗ ਦੇ ਚੌਥੇ ਵਰਣ (ਘ, ਝ, ਡ, ਧ, ਭ)
ਸਪਣੀ, ਧੀਖ, ਮਹਾਪ੍ਰਾਣ ਵਿੱਚਨ ਮਨੇ ਜਾਂਦੇ ਨਾ । ਇੰਦਾ
ਉਚਚਾਰਣ ਅਪਨੇ-ਅਪਨੇ ਵਰਗ ਦੇ ਕੀਧੇ ਵਰਣ (ਗ, ਜ, ਡ,
ਦ, ਤੇ ਕੁ) ਚ ਹਕਾਰ ਧਵਨਿ ਦੇ ਮਿਸ਼ਣ ਆਲਾ ਲੇਖਾ
ਹੋਂਦਾ ਏ । ਅਰਥਾਤ् ਘ=ਗ, ਝ=ਝ, ਡ=ਡਾਂਹ,
ਧ=ਵਾਂਹ, ਭ=ਵਾਂਹ । ਪਰ ਡੁਗਰ ਦੇ ਨੀਮ-ਫਾਡੀ ਤੇ
ਕਾਂਢੀ ਬਗੈਰਾ ਅਲਾਕੇ ਦੇ ਡੋਗਰੀ ਸ਼ਵਦੇਂ ਦੇ ਸ਼ੁਣ ਚ ਆਨੇ
ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੌਥੇ ਵਰਣਾਂ ਦਾ ਉਚਚਾਰਣ ਹਿੰਦੀ ਆਲੇ
ਉਚਚਾਰਣ ਕੋਲਾ ਬਕਖਾਰਾ ਏ । ਇਥੋਂ ਇੰਦਾ ਉਚਚਾਰਣ
ਅਪਨੇ ਵਰਗ ਦੇ ਪੈਂਹਲੇ ਵਰਣ ਚ ਹਕਾਰ ਦੀ ਧਵਨਿ
(Tone) ਦੇ ਮਿਸ਼ਣ ਆਲਾ ਹੋਂਦਾ ਏ । ਜਿਧਾਂ—
ਘ=ਕਹ, ਝ=ਕਹ, ਡ=ਟਾਂਹ, ਧ=ਵਾਂਹ, ਭ=ਵਾਂਹ ।
ਘੰਗਰੇਲ—ਸਤੀਠੀ ० ਦਾਂਦੇਂ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਗੱਲੇ ਚ ਪਾਈ ਜਾਨੇ ਆਲੀ
ਥੁੰਗਰੁਏਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ।
ਘੰਘਰੇਲ—ਸਤੀਠੀ ० ਘੰਗਰੇਲ ।
ਘੰਜਡੋਨਾ—ਕਿੰਠ ० ਅ੦ (ਕਾਲੀਆਂ ਬਗੈਰਾ ਦਾ) ਘਨਯੋਨਾ ।
ਘੰਜੋਨਾ*—ਕਿੰਠ ० ਅ੦ ਘਨਯੋਨਾ ।
ਘੰਟਾ—ਪੁੰਝ + ਵਿ੦ + ਕਿੰਠ ० ਵਿ੦ ਘੰਟਾ ।
ਘੰਟਾ-ਘਰ—ਪੁੰਝ ਘੰਟਾ-ਘਰ ।
ਘੰਟਾ-ਭਰ—ਕਿੰਠ ਵਿ੦ + ਵਿ੦ + ਪੁੰਝ ਘੰਟਾ-ਭਰ ।
ਘੰਟਾ-ਸਾਰਾ—ਕਿੰਠ ਵਿ੦ + ਵਿ੦ ਪੁੰਝ + ਪੁੰਝ ਘੰਟਾ-ਸਾਰਾ ।

ਘੰਟੀ—ਸਤੀਠੀ ० ਘੰਟੀ ।
ਘੰਟੋਡ—ਪੁੰਝ (ਪਾਡਰੀ) ਘੰਟੋਲ ।
ਘੰਡ—ਪੁੰਝ 1. ਸਨੂ ਦਾ ਕੀਤਾ । 2. (ਲਾਕਣਿਕ) ਘੰਡਾ
ਆਦਮੀ ।
 ਵਿ੦ 1. ਨਕਾਰਾ ਜਾਂ ਕਸਮ-ਚੌਰ । 2. ਘੰਡੇ ਚਾਲੇ
ਆਲਾ ।
ਘੰਡ-ਗੁਆਲ,-ਲਾ—ਪੁੰਝ ਲਸ਼ੀ ਸੁੰਡੀ ਤੇ ਲਸ਼ੀ ਲਤਿੰ
ਆਲਾ, ਘਾਂਡ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲਾ, ਸੈਲੇ ਰੰਗੇ ਦਾ ਇਕ
ਤ੍ਰਿਡਾ ।
ਘੰਡਲ—ਪੁੰਝ ਕਾਂਡਲ ।
 ਵਿ੦ (ਆਦਮੀ) ਜੇਦੀ ਘੰਡੀ ਲਸ਼ੀ ਹੋਏ ।
ਘੰਡਾ—ਪੁੰਝ (ਪਾਡਰੀ) ਛੈਨਾ । ਵਹੂੰ ਘੰਡੇ ।
ਘੰਡਿਧ—ਸਤੀਠੀ (ਪਾਡਰੀ) ਘੰਡੀ ।
ਘੰਡੀ—ਸਤੀਠੀ [ਹਿੰਦੀ ਘੰਟੀ] 1. ਗਲੇ ਦੀ ਓਹ ਹੁਣ੍ਡੀ
ਜੇਹੜੀ ਥੋਡੀ ਤੁਭਰੀ ਦੀ ਜਾਂ ਬਾਹੁੰਕੀ ਨਿਕਲੀ ਦੀ
ਹੋਂਦੀ ਏ । ਸ਼ਾਹੁੰਗੀ ਦਾ ਮਨਕਾ । ਜਿਧਾਂ—ਕਮਜ਼ੋਰੀ
ਕਰੀ ਘੰਡੀ ਨਿਕਲੀ ਆਨੀ । 2. ਸਂਧੀ । ਜਿਧਾਂ—ਘੰਡੀ
ਦਵਾਨੀ । 3. ਗੰਦਨ । ਜਿਧਾਂ—ਲਸ਼ੀ ਘੰਡੀ ਆਲਾ
ਪਕਖ਼ਰੂ ।
ਘੰਡੋਤਰ—ਵਿ੦ (ਪਾਡਰੀ) 1. ਆਂਤਰ । 2. ਘੰਡੇ ਚਾਲੇ
ਆਲਾ । ਘੰਡ ।
ਘੰਡੋਲਾਂ—ਪੁੰਝ ਸਧਾਰਣ ਕੋਲਾ ਵਡੀ ਘੰਡੋਲੀ ।
ਘੰਡੋਲੀ—ਸਤੀਠੀ ० 1. ਇਕ ਬੇਲ ਤੇ ਉਸੀ ਲਸ਼ਨੇ ਆਲੀ
ਇਕ ਲਵੂਤਰੀ, ਗੋਲ ਸਭਜੀ । ਤੌਰੀ । 2. ਕਾਂਥੀਫਲੀ
ਦੀ ਕਿਸਮੀ ਦੀ ਇਕ ਪਾਣੀ ਸਭਜੀ । ਪਾਣੀ ਘੰਡੋਲੀ ।
ਘੰਦਾਡਾ—ਪੁੰਝ (ਕਾਂਗਡੀ) ਮਕਾਨੈ ਦਾ ਖੋਲਾ ਜਾਂ ਖੱਡਰ ।
ਘਕ—ਸਤੀਠੀ ਦਾਂਦੇ ਦੇ ਘਕਨੇ ਜਾਂ ਵਡਕਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।
ਘਕਕਨਾ—ਕਿੰਠ ० ਅ੦ ਦਾਂਦੇ ਦਾ ਵਡਕਨਾ ।
ਘਗਰਾ—ਪੁੰਝ (ਰਾਮਕਨ) ਘਗਰਾ ।
ਘਗਰ—ਪੁੰਝ ਵਡਾ ਘਗਰ ਜਾਂ ਮਘਾਰ ।
ਘਗ—ਪੁੰਝ ਵਡਾ ਮਹੌਰ ਜਾਂ ਮਘਾਰ ।
 ਸੁੰ ਘਗ ਜਾਂ ਘਗਰ ਖੁੰਲੀ ਜਾਨੇ—(ਲਡਾਈ-ਸ਼ਾਗੜੇ
ਚ) ਸਿਰ ਫਟੀ-ਫਟਾਈ ਜਾਨੇ ।
ਘਗਰ—ਪੁੰਝ [ਸੰਘ ਖਪੰਧ] 1. ਗਲਮੇ ਦੇ ਸਮੇਤ, ਘੰਡੇ ਦਾ
ਉਧਰਲਾ ਅਢ੍ਹ । 2. ਘਗਗ ।
ਘਗਰਾ—ਪੁੰਝ [ਹਿੰਦੀ ਘਾਘਰਾ; ਸੰਘ ਘਘਰ] ਚੋਨੇ
ਆਲਾ ਤੇ ਬੇਰੇਦਾਰ ਇਕ ਜਨਾਨਾ ਲਾਬਾ ।
ਖੁੰ ਕਰੀ ਗੇਈ ਘਗਰੇ ਆਲੀ, ਪਕਡੀਈ ਗੇਈ ਸੂਤਥਨੀ
ਆਲੀ—ਕਰੈ ਕੋਈ, ਭਰੈ ਕੋਈ ।
ਘਗਰੀ—ਸਤੀਠੀ [ਹਿੰਦੀ ਘਘਰੀ] 1. ਨਿਕਕਾ ਘਗਰਾ ।

2. ਪੇਟੀਕੋਟ।

ਖੂਹ ਧਮਗਰੀ ਗੀ ਹੁਤਥ ਪਾਯਾ ਤੇ ਭੂਰਾ ਪਡ੍ਹੋਆਯਾ—
ਦੂਏ ਦੀ ਇਜਜ਼ਤੂ ਗੀ ਹੁਤਥ ਪਾਯਾ ਤਾਂ ਅਪਨੀ ਦੁਰੰਸ਼ਾ
ਕਰਾਈ।

ਧਮਗਰੀ—ਪੁੰਹੌਲੀ ਬਰੇਸਾ ਵੀ ਕੁਝੀ ਦੀ ਧਮਗਰੀ।

ਧਮਗਰੀ—ਨਵੀ—ਸਤੀਂ ਸ਼ਾਹੁੰਗੱਹ ਦੇ ਮਨਕੇ ਦੇ ਅੰਦਰੈ ਦੀ ਓ
ਜਾਗ ਜਿਤ੍ਯੁਅਂ ਅਵਾਜ ਨਿਕਲਦੀ ਏ।

ਸੁਹੂਹ ਧਮਗਰੀ ਬੇਹੀ ਜਾਨੀ—ਕੋਲਨ ਨੇਈਂ ਹੋਨਾ।

ਧਚੰਬਲ—ਪੁੰਹੋਲੀ ਬੇਹੀ ਜਾਨੀ।

ਧਚ-ਧਵ—ਸਤੀਂ 1. ਫਜੂਲ ਗਲਲਾਂ। 2. ਬਕ-ਬਕ।

ਧਚਲਾਅ—ਪੁੰਹੋਲੀ।

ਧਕਿਸ਼ਣਾ—ਕਿਠੋ ਸੁਹੂਹ (ਕਾਂਗਡੀ) ਨਚੋਡਨਾ।

ਧਚੂਡੁ—ਤੁਮਹੁ ਕਚੂਡੁ।

ਧਚੂਦਾ—ਪੁੰਹੋਲੀ (ਸੁਖਾਲਤਾ) ਧਮਚੋਲ। ਜਾਮੇਲਾ।

ਧਚੋਲ—ਪੁੰਹੋਲੀ 1. ਧਚੋਲੇਆ ਗੇਦਾ ਪਾਨੀ। ਪ੍ਰੋ—ਇਸ
ਧਚੋਲੈ ਚ ਚਾਦਰ ਕਿਧਾਂ ਤਾਰਨੀ ਏ? 2. ਧਚੋਲੈ
ਜਾਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ। 3. ਮਤੇ ਨਿਧੋਡੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਰਲਾਉ-
ਮਲਾਉ। 4. (ਕਾਂਗਡੀ) ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬੇ-ਤਰਤੀਬੀ ਦੀ
ਹਾਲਤ। ਖਲਾਰ।

ਧਚੋਲਨਾ—ਕਿਠੋ ਸੁਹੂਹ ਪਾਨੀ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਹੁਤਥੈ ਬਗੈਰਾ
ਕਨੇ ਹੁਲਾਇਥੈ ਮੈਲਾ ਜਾਂ ਗਦਲਾ ਕਰਨਾ। ਜਿਧਾਂ-
ਤਲਾਈ ਦਾ ਪਾਨੀ ਧਚੋਲਨਾ।

ਧਕੋਲਨਾ-ਸਕੋਲਨਾਅ—ਕਿਠੋ ਸੁਹੂਹ ਧਚੋਲਨਾ।

ਧਜੰਬਲ—ਪੁੰਹੋਲੀ 1. ਮਤੇ ਪਾਨੀ ਪਾਇਥੈ ਰਿਨੰਨੇਆ ਗੇਦਾ
ਨਿਧੋਡਾ। 2. ਮਤੇ ਨਿਧੋਡੇ ਦਾ ਰਲਾਉ-ਮਲਾਉ।

ਧਜੂਡੁ—ਤੁਮਹੁ ਕਚੂਡੁ।

ਧਜ—ਸਤੀਂ (ਪੁੰਨਾ) ਜਾਮਾ। ਕਫ।

ਧਟ—ਪੁੰਹੋਲੀ 1. ਧਡਾ। ਕਲਣ। ਜਿਧਾਂ-ਮਾਂਗਲ
ਕਾਰਜੈ ਵੇ ਸ਼ੁਲੂ ਚ ਧਟੈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨੀ।
2. ਗਲਾ। ਸੰਘਾ। ਪ੍ਰੋ—ਗਮੀਂ ਕਹੀ ਸੇਰਾ ਧਟ ਸੁਕੈ
ਕਰਦਾ ਏ। 3. ਮਨ। ਜਧੂਡਾ। ਜਿਧਾਂ-ਕੁਸੈ ਦਾ
ਵਟ ਢੁਖੀ ਕਰਨਾ। 4. (ਭਵਾਹੀ) ਜਗੈ ਬਗੈਰਾ ਚ
ਵਰਤੋਨੇ ਆਲਾ ਨਿਕਕਾ ਧਡਾ। 5. (ਪਾਡਰੀ) ਬਾਹੁ
ਦੇ ਸੌਕੈ ਅਗੀ ਵੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨੇ ਆਸਤੈ ਭੁਆਂ
ਵਲਾਈ ਗੇਦੀ ਮਿਟਾਈ। 6. (ਪਾਡਰੀ) ਆਵਤ।

ਕਿਠੋ ਵਿਠੋ ਧਟ। ਜਿਧਾਂ-ਧਟ ਤੋਲਨਾ।

ਧਟਾਅ—ਸਤੀਂ ਬਦਲੋਂ ਦੀ ਧਟਾ। ਜਿਧਾਂ-ਅੰਵਰੈ ਪਰ ਕਾਲੀ
ਧਟ ਛਾਈ ਜਾਨੀ।

ਧਟ-ਧਟ—ਪੁੰਹੋਲੀ ਹਰ ਇਕ ਧਟ (ਦਿਲ)। ਜਿਧਾਂ-ਧਟ-ਧਟ
ਤੇ ਵਸ਼ਨੇ ਆਲਾ।

ਕਿਠੋ ਵਿਠੋ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਚ। ਪ੍ਰੋ—ਧਟ-ਧਟ
ਵਸੈ ਆਪ ਪ੍ਰਸੁ।

ਧਟਤ—ਵਿਠੋ [ਸੁਹੂਹ ਧਟਤ] 1. ਹੋਈ-ਬਰਤੀ ਚੁਕੇ ਦਾ।
ਪ੍ਰੋ—ਏ ਧਟਨਾ ਕਹੁੰ ਧਟਤ ਹੋਈ ਹੀ? 2. ਬਰਤੀ
ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਹੋਏ ਕਰਦਾ। ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਧਟਤ ਹੋਨੇ
ਆਲਾ ਏ ਤਮਾਸਾ। (ਖ) ਧਟਤ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਬਾਰਦਾਤ।

ਧਟਦਾ—ਵਿਠੋ 1. ਜੇਹੜਾ ਧਟੈ ਕਰਦਾ ਹੋਏ। ਧਾਟੇ
ਪਰ ਪੇਦਾ। ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਰੌਨਕ ਧਟਦੀ ਜਾਨੀ।
(ਖ) ਔਥੁ ਧਟਦੀ ਜਾਨੀ। 2. ਹੋਂਦਾ-ਬਰਤੋਂਦਾ।

ਜਿਧਾਂ-ਏਸਾ ਹਾਦਸਾ ਧਟਦਾ ਦਿਕਖਨਾ।
ਧਟਦਾ-ਬਧਦਾ—ਵਿਠੋ ਪੁੰਹੋ ਕਹੁੰ ਧਟਨੇ ਤੇ ਕਹੁੰ ਬਧਨੇ
ਆਲਾ। ਜਿਧਾਂ-ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਭਾਵ ਧਟਦਾ-ਬਧਦਾ ਰੌਹਨਾ।

ਧਟਦੀ—ਸਤੀਂ [ਹਿਠੋ ਧਟਤੀ] ਸੰਭਨੇ ਪਰ ਆਈ ਦੀ ਜਾਂ
ਧਟੀ ਗੇਦੀ ਆਧੁ। ਪ੍ਰੋ—ਧਟਦੀ ਦਾ ਕੇ ਲਾਜ ਏ?
ਵਿਠੋ ਸਤੀਂ 'ਧਟਦਾ' ਦਾ ਸਤੀ-ਰੂਪ।

ਧਟਨਾ—ਸਤੀਂ [ਹਿਠੋ] 1. ਕੋਈ ਏਸੀ ਗਲਲ ਧਟੀ ਜਾਨੇ
ਦਾ ਭਾਵ, ਜੇਦੇ ਬਾਰੇ ਚ ਪੈਂਫਲੋਂ ਸੋਚੇ ਦਾ ਨੇਈਂ ਹਾ।
ਪ੍ਰੋ—ਸਫਰੇ ਚ ਮੇਰੇ ਕਨੇ ਬੀ ਇਕ ਧਟਨਾ ਧਟੀ ਹੀ।
2. (ਧਟਨੇ ਆਲੀ) ਗਲਲ। ਵਾਕਧਾ। ਪ੍ਰੋ—ਇਸ ਗ੍ਰਾਂ
ਚੀਜ਼ੀ ਜਾਂ ਫਸਾਦ ਹੋਨਾ ਇਕ ਓਪਰੀ ਧਟਨਾ ਏ।
3. ਦੁਰਧਟਨਾ। ਬਾਰਦਾਤ। ਜਿਧਾਂ-ਸਿਡਕਾ ਪਰ ਕੋਈ
ਧਟਨਾ ਹੋਈ ਜਾਨੀ।

ਕਿਠੋ ਅੰ [ਹਿਠੋ] 1. ਉਪਰਲੇ ਸਤਰ ਥਮਾਂ ਖਲੁ
ਤਤਰੀ ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਦਰੇਧਾ ਦਾ ਪਾਨੀ
ਧਟਨਾ। (ਖ) ਗਮੀਂ ਧਟਨੀ। (ਗ) ਕੁਸੈ ਦਾ ਆਦਰ-
ਮਾਨ ਧਟਨਾ। (ਘ) ਤਾਪ ਧਟਨਾ। (ਡ) ਰੌਹੁ ਧਟਨਾ।
2. ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਮਾਪ, ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਤੋਲ ਬਗੈਰਾ
ਦਾ ਥੁਡੀ ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਕਮੀਚੈ ਆਸਤੈ ਆਂਦਾ
ਦਾ ਕਾਧਡਾ ਧਟੀ ਜਾਨਾ। (ਖ) ਧਾਮੈ ਆਰਤੈ ਰਿਨੰਨੇ ਦਾ
ਮਿਟਾ ਭਤ ਧਟੀ ਜਾਨਾ। (ਗ) ਚਾਰ-ਪੰਜ ਸੇਰ ਖੱਡ
ਧਟੀ। 3. ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜਿਨ੍ਹੀ ਹੈ ਹੀ, ਓਦੇ ਚ
ਕਮੀ ਹੋਈ ਜਾਨੀ। ਜਿਧਾਂ-ਗਲਲੇ ਚਾ ਪੈਸੇ ਧਟਨੇ।
4. ਸੰਭਨੇ ਜਾਂ ਖਤਮ ਹੋਨੇ ਪਰ ਆਈ ਜਾਨਾ। ਪ੍ਰੋ—
ਤੁਮਰ ਗੈ ਧਟੀ ਜਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕੇ ਕਰੈ? 5. ਧਾਟਾ
ਪੌਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਸੌਦੇ ਚ ਪੈਸੇ ਧਟਨੇ।

ਸੁਹੂਹ ਦਿਲ ਧਟਨਾ—1. ਧਵਰਾਉ ਪੌਨਾ। 2. ਹੋਸਲਾ
ਡਾਨਾ।

ਧਟਨਾ-ਕਮ—ਪੁੰਹੋ [ਸੁਹੂਹ] ਇਕ ਦੂਏ ਦੇ ਬਾਦ ਧਟਨੇ ਆਲਿਵੇ
ਧਟਨਾਏ ਜਾਂ ਬਾਰਦਾਤੋਂ ਦਾ ਸਿਲਸਲਾ।

ਧਟਨਾ-ਚਕਕਰ—ਪੁੰਹੋ [ਸੁਹੂਹ ਧਟਨਾ-ਚਕਕਰ] ਤਲਪੋਤਲੀ

होने आलियें घटनाएं दा सिलसला ।

घटना-प्रधान—वि० [सं०] जेदे च कुसै इक घटना जां मतियें घटनाएं दी प्रधानता होए । जियां-घटना-प्रधान कहानी जां उपन्यास ।

घटना-प्रवाह—पु० [सं०—प्रवाह] घटनाएं दा सिलसला । घटना-चक्कर ।

घटना-बधाना—क्रि० अ० घट्ट-बद्ध होना । जियां-दरेया दा पानी घटना-बधाना ।

घटना-स्थल—पु० [सं०] ओ जगह जिथें कोई घटना घटी होए ।

घटना—पु० मर्दे लाने आस्तै चूड़ीदार तंग पजामा ।

घटनी—स्त्री० निके व्याने दा घटना ।

घटनू—पु० घटनी ।

घट-बद्धाई—क्रि० वि०+वि०+पु० घट्ट-बद्ध ।

घटवाई—स्त्री० घटोआई ।

घटवाना—क्रि० स० घटोआना ।

घट-स्थापन—पु० [सं०] कुसै धार्मक, शुभ कम्म दे मोकै, कोरे घडे गी पानी कने भरियै कुसै निश्चित जगह पर रखखी देने दी क्रिया जां भाव ।

घट-स्थापना—स्त्री० घट-स्थापन ।

घटा—स्त्री० [हिं०] छाई जाने आला ब्रह्माऊ बदल ।

घटाई—स्त्री० 1. घोटने जां घुट्टने दा कम्म ते उस कम्म दी मजूरी । घुटाई । 2. लंबाई बगैरा च घटाने दा कम्म जां भाव ।

घटाई-बधाई—स्त्री० 1. घटाने-बधाने दा कम्म । 2. घटाने जां बधाने दा कम्म ।

घटाऊ—वि० घटाने जां घुटाने गी त्यार ।

घटा-घटा—क्रि० वि० घट-घट च । जियां-घटा-घट रमता राम ।

घटाघेट—वि० (पाड़ी) नशे च चूर ।

घटाटोप—वि० [सं०] छाई दी घटा अंगर घना । जियां-घटाटोप न्हेरा ।

घटाना—क्रि० स० [हिं०] 1. कुसै चीजै दे मुल्ल, गिनतरी, माप जां मात्रा च कमी करनी । जियां-(क) कीमत घटानी । (ख) टोकरे चा फल घटाने । 2. नफी जां बाकी करना । जियां-दस्से चा पंज घटाने । 3. घोटने जां घुट्टने दा कम्म कुसै कन्ने जां कुसै कोला करना । घुटाना । जियां-(क) शरदाई घटानी । (ख) जंडां घटानियां ।

मु० दिल घटाना—होसला ढाना । दिल ढाना ।

वे-हिम्मत होई जाना ।

घटाना-बधाना—क्रि० स० 1. घटाना ते बधाना । 2. घटाना जां बधाना ।

घटि-जैतर—पु० [सं० घटियन्त्र] 1. पराने समे च, समे दी सूचना देने आला इक जैतर । 2. खूटे दा रैहट ।

घटियाँ—वि० घटिया । जियां-घटियल आदमी ।

घटिया—वि० [हिं०] 1. दूएं दी बनिसबत हल्की किसमै दा । जियां-घटिया अंव । 2. नीचता पर उतरी औने आला । जियां-घटिया आदमी ।

घटियापन—पु० घटिया होने दा भाव ।

घटी—स्त्री० [हिं०] उमर संभी जाने दी स्थिति । प्र०-घटी दा कोई अलाज नैई होंदा ।

घटेना—पु० (दुड़-वसंतगढ़) घटना ।

घटोअर्हे—स्त्री० घटोआने दा कम्म ते ओदी मजूरी ।

घटोआना—क्रि० स० 1. घोटने जां घुट्टने दा कम्म कुसै दूए कोला कराना । 2. घटाने जां घट्ट कराने दा कम्म कुसै दूए कोला कराना ।

घटो-घट्ट—वि०+क्रि० वि० घट्टो-घट्ट ।

घटोत्कच—पु० [सं०] महाभारत च, हिंडिबा नां दी राखसी ते भीमसैन दा पुत्तर ।

घटोना—क्रि० अ० 1. घोटेआ जाना । जियां-मसाले घटोने । 2. घोट चड़ना । जियां-(क) नींदरा कन्ने अखिलयां घटोनियां । (ख) तापै करी जिद - बांह् घटोनी । 3. घुट्टेआ जां चिकिता जाना । जियां-लत्तां घटोने करी नींदर औनी । 4. संकोच जां घुट्टन बुज़झनी । जियां-ओपरै थाहूर जागते दा घटोए - घटोए दे रीहना । 5. (साहू, लैने च) घुट्टन सेही होनी । जियां-(क) साहू घटोना । (ख) संधा घटोना ।

मु० अंदशो-अंदर आं भरै च घटोना—कुसै गल्ली करी बे-चैन रौहना ।

कुसै (जगह) दस घटोना—(कुसै जगह दा) माहील जां बातावरण रास नैई औना ।

घट्ट—वि० 1. लोङ्चदी चिनती, मिकदार, तोल जां वस्तार कोला थोड़ा । प्र०-(क) जागत मरे न, फल घट्ट न । (ख) इन्ने जने आस्तै ए भत्त घट्ट ए । (ग) खीरु आस्तै ए खड़ घट्ट ए । 2. उन्ना नैई जिन्ना होना चाहिदा ए । प्र०-ऐगती वरखां घट्ट होइयां न । 3. गुणे जां ऐवे च दूए दे सकाबले च

हौला । प्र०-ए जागत कंजूसी च वव्वै कोला
घटू नेई ।

स्त्री० घटू दुर्दशा जां खुआरी । प्र०-ओदे कन्ने
घटू नेई होई, पर ओ हैं गै वशम् ।

अव्य० कदें कुतै । प्र०-(क) ऐसी शैल फसल घटू
गै होंदी ए । (ख) ऐसे लोक घटू गै होंदे न ।

क्रि० वि० नेई दे बराबर । जियां-घटू मिलना
जां घटू औना-जाना ।

मु० (अपने पासेआ) घटू नेई करनी जां
गजारनी=कोई कसर वाकी नेई छोड़नी ।

घटू-बढ़—क्रि० वि० 1. कदें-कदें । कदें कुतै ।
प्र०-ओ अज्जकल घटू-बढ़ गै लभदा ए । 2. घटू
ते बढ़ । प्र०-भाऊ घटू-बढ़ होंदे गै रौंहै न ।

वि० 1. जेहू़ा पूरे तैरै पर निश्चत नेई ।
जियां-जाने दी घटू-बढ़ सलाह् होनी । 2. घटू
जां बढ़ । प्र०-तोल घटू-बढ़ की हाँए ?

पु० बाटा-बाधा । जियां-वपारै च घटू-बढ़ होंदा
गै रौंहूदा ए ।

घटा—पु० खुक्खत । धू़ ।

मु० (कुसै गल्ला दे) सिर घटा पाना=दर-गुजर
करना ।

घटी—स्त्री० 1. (भद्रवाही) बाटी । 2. (कांगड़ी)
कुसै प्हाड़ी पर चढ़ने जां उतरने दा असान रस्ता ।

घटो-घटू—वि० घटू कोला घटू । जियां-घटो-घटू
कराया ।

क्रि० वि० विलकुल घटू समे आस्तै । जियां-रस्ते
च घटो-घटू रुकना जां ठैंहूरना ।

घडिय—स्त्री० (पाडरी) मिट्टी दी गागर । घड़ी ।
घड़ोली । गागरू । झज्जरू ।

घडुन—क्रि० स० (पोगली) (गत बगैरा) कड़ना जां
खोदना ।

घडेली—स्त्री० घडेआली ।

घड़ी—स्त्री० (वाड बगैरा दा) बाड़ा ।

घडित—स्त्री० घडियै बनाया गेदा, कुसै चीजै बगैरा
दा बाट जां बनावट । घडौत । जियां-बंगे दी
घड़त शैल होनी ।

घडना—क्रि० स० [सं० घटन ; हिं० गडना ; घडना]
1. धातै, पत्थरै जां लकड़ी बगैरा गी, कुटिट्यै,
तराशियै जां छिलियै कोई शकल बगैरा बनानी ।
जियां-(क) सूर्ती घडनी । (ख) गैहू ने घडने ।

2. कुहाड़ी बगैरा कन्ने छिलना । जियां-तीरबंदी
घडनी । 3. अपने मनै थमां कोई गल्ल बनानी ।
जियां-(क)गण्ठ घडनियां । (ख) ध्वाने घडने ।
4. (खमीरे बगैरा गी) चंडना । जियां- भठोरे
घडने । 5. मार-कुट्ट करनी । ध्रडना । प्र०-झूठ
बोलने पर माऊ ने जागतै गी शैल घडेआ ।
6. छिबना । जियां-धृमन घडना । 7. (सलाह्-
मशवरे कन्ने) पक्का जां त्यार करना । जियां-
मनसूबा घडना ।

मु० पासे घडने=मारी-मारी त्रोड़ी सुट्टना ।
खु० घड़े कम्हैर ते भरै संसार=इक जने दी
बनाई दी चीजै थमां मते जनेंगी लाह् पुज्जना ।

घडनो—क्रि० स० 1. (पोगली) खोदना । 2. (गोजरी)
घडना ।

घड़प्प—उभ० पानी बगैरा च कुसै भारी चीजै दे
पौते करी होते आली छेड़ । घप्प ।

घड़बंजी—स्त्री० घड़मंजी ।

घड़मंज—पु० ताशै दी इक खेड ।

घड़मंजी—स्त्री० घड़े बगैरा रखने आस्तै बनाया
गेदा लकड़ी दा चौखटा ।

घड़मच्च—पु० रौला-रप्पा जां उथल-पुथल मचाने
दा भाव । खड़म'ल्ली ।

घड़मत्त—पु० कुड़माचारी दा नाता जां रिश्ता ।

घड़मा—वि० (कांगड़ी) घाड़मां ।

घड़याली—स्त्री० घडेआली ।

घड़योत—पु० घडेओल ।

घड़ल्ली—पु० कड़ल्ल ।

घड़वाई—स्त्री० घडने दा कम्म ते उस कम्मै दी
मजूरी । घडाई ।

घड़वाई—स्त्री० घरवाई ।

घड़वाना—क्रि० स० घडने दा कम्म कुसै दूए कोला
कराना ।

घड़सोता—क्रि० अ० घसटोना ।

घड़ा—पु० [सं० घट; प्रा० घड] मित्ती दा इक खास
गोल भांडा, जेदे च पानी भरेआ जंदा ए ।

मु० घड़े च समुंदर डक्कना=थोड़े शब्दें च मती
गल आखनी ।

घड़े जेडा मोती होना=टकोदे गुणे जां बड़पनै
आला आदमी होना ।

घड़े दी मच्छी होना=कुसै आदमी दा भलेआं

ਕੁਸੰ ਦੇ ਹਤਥੈ ਹੇਠ ਜਾਂ ਕਾਵੁ ਚ ਹੋਨਾ ।
 ਘੜੇ-ਬਟ੍ਰੇ ਦਾ ਬੈਰ ਹੋਨਾ—ਸਖ਼ਤ ਦੁਸ਼ਮਨੀ ਹੋਨੀ ।
 ਖੁੱਡ ਘੜੇ ਗੀ ਹਤਥ ਲਾਧਾ ਤੇ ਸਾਰਾ ਗੇ ਟਭਵਰ
 ਤ੍ਰਿਹਾਧਾ—ਜੇ ਕਿਸ ਕੁਸੰ ਇਕ ਗੀ ਕਰਦੇ ਦਿਖਵਾ
 ਤੁਸੰ ਗਿੱਤ ਮਤੇ ਜੰਨੇ ਦਾ ਹਾਂਬਨ ਲਗੀ ਪੀਨਾ ।
 ਘੜੇ ਬੀ ਹਾਂਡ ਤੇ ਘੜੋਲੰ ਬੀ ਹਾਂਡ—ਇਕੈ ਜਿਨੇ
 ਜਤਨੇ ਕਨੇ ਜੇ ਸਤਾ ਜਾਂ ਵਡਾ ਕਮਮ ਹੋਈ ਜਾ ਤਾਂ
 ਕੀ ਨੇਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ?
 ਘੜਾਈ—ਸਤੀਂ ਘੜਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਤਸ ਕਮਮੈ ਦੀ ਮਜ਼ੂਰੀ ।
 ਘੜਾਊ—ਕਿਂ 1. ਘੜਨੇ ਗੀ ਲਾਧਾ । 2. ਘੜੇਆ
 ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਘੜਾਊ ਪਾਵੇ ।
 ਘੜਾਕਨਾ—ਕਿਂ ੦ ਅ੦ (ਸੁਤੇ ਦੇ) ਖੜਹਾਡੇ ਜਾਂ ਘਰਾਡੇ
 ਸਾਰਨੇ ।
 ਘੜਾ—ਘੜੋਲੂ—ਪੁੱਡੂ ਘੜਾ ਤੇ ਘੜੋਲੂ ।
 ਘੜਾਨਾ—ਕਿਂ ੦ ਸੁੱਡੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੰ ਕਨੇ ਜਾਂ
 ਕੁਸੰ ਕੋਲਾ ਕਰਾਨਾ ।
 ਘੜਾਮਾਂ—ਕਿਂ ੦ ਘਾਡਮਾਂ ।
 ਘਡਿਆ-ਘਡਿਆਂ—ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ ਘੜੀ-ਘੜੀ । ਜਿਧਾਂ—
 ਘਡਿਆ-ਘਡਿਆ ਕੇਰੇ ਸਾਰਨੇ ।
 ਘਡਿਆਲ—ਪੁੱਡੂ [ਹਿੱਦੋ] ਇਕ ਵਡਾ ਜਲ-ਯੰਤ੍ਰ, ਜੇਦਾ
 ਸ਼ਰੀਰ ਮਗਰਮਚੜੀ ਸਾਹੀਂ ਤੇ ਸੂਹੁ, ਕੋਫ਼-ਕਿਰਲੀ ਵੇ
 ਸੂਹੁ ਆਲਾ ਲੇਖਾ ਹੋਂਦਾ ਏ ।
 ਘਡਿਆਲੀ—ਸਤੀਂ ੦ ਘੜੇਆਲੀ ।
 ਘਡਿਆ-ਸੇਤੀਂ—ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ ਘੜੀ-ਭਰੈ ਚ । ਜਿਧਾਂ—
 ਘਡਿਆ-ਸੇਤੀ ਕਿਸਾ ਦਾ ਕਿਸਾ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਘਡਿਧੇ-ਪਲੋਂ—ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ ਘਡਿਧੇ-ਪਲੋਂ ਚ ।
 ਘਡਿਧੇ-ਬਿਵੱਦੋਂ—ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ ਥੋਡੇ-ਥੋਡੇ ਚਿਰੈ ਪਰੰਤ ।
 ਘਡਿਧੀਲ—ਪੁੱਡੂ ਘੜੇਆਲ ।
 ਘੜੀ—ਸਤੀਂ ੦ [ਸੁੱਡੀ ਘਟੀ] 1. ਸਮੇ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਨੇ ਆਲਾ
 ਇਕ ਖਾਸ ਯੰਤ੍ਰ । 2. ਪੱਜਤਾਲਿਧੇ ਮਿਟਟੋਂ ਜਾਂ ਸਟ੍ਰੋਂ ਪਲੋਂ
 ਦਾ ਸਮਾਂ । ਦਿਨੈ-ਰਾਤੀ ਦਾ ਬਤੀਮਾਂ ਹਿਸ਼ਾਸਾ । ਜਿਧਾਂ—
 ਚਾਰ ਘਡਿਆਂ ਰਾਤ ਬਾਕੀ ਹੋਨੀ । 3. ਉਪਧੁਕਤ ਮੌਕਾ
 ਜਾਂ ਅਵਸਰ । ਪ੍ਰ੦—ਜਿਸ ਵੇਲੈ ਓ ਘੜੀ ਔਨੀ ਏ ਤਾਂ
 ਕਮਮ ਅਪਨੇ-ਆਪ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ਏ । 4. ਘੜੇ ਵੀ ਸ਼ਕਲੀ
 ਦਾ ਲੌਹਕਾ ਭਾਂਡਾ । ਘੜੋਲੂ ।
 ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ ਘੜੀ-ਭਰ ।
 ਕਿਂ ੦ ਘੜੀ-ਸਾਰਾ ।
 ਸੁੱਡੀ-ਇਕ ਘੜੀ ਗਿਨਨੀ—(ਕੁਸੰ ਕਮਮੈ ਵਗੈਰਾ
 ਥਮਾਂ ਖਲਾਸੀ ਕਰਾਨੇ ਆਸਟੇ) ਵਡੀ ਵੇ-ਚੈਨੀ ਕਨੇ
 ਸਮਾਂ ਕਟਣਾ ।

ਘਡਿਆਂ ਗਿਨਨਿਆਂ—ਘਡਿਧੇ-ਪਲੋਂ ਪਰ ਹੋਨਾ ।
 ਘਡਿਧੇ-ਪਲੋਂ ਦਾ ਪਰੀਹੁਨਾ ਹੋਨਾ—ਖੀਰਲੇ ਸਾਹੇਂ ਪਰ
 ਹੋਨਾ ।
 ਘਡਿਧੇ-ਪਲੋਂ ਪਰ ਹੋਨਾ—ਖੀਰੀ ਸਾਹੇਂ ਪਰ ਹੋਨਾ ।
 ਘੜੀ ਦਾ ਘੜੇਆਲ ਹੋਈ ਜਾਨਾ—ਨਿਕਕੀ-ਸਾਰੀ ਗਲਲਾ
 ਦਾ ਵਧੀ ਜਾਨਾ ।
 ਘੜੀ ਦਾ ਬਸਾਹ, ਨੇਈ ਹੋਨਾ—ਜੀਵਨ ਵੀ ਵੇ-ਜਕੀਨੀ
 ਹੋਨੀ ।
 ਘੜੀ ਵੀ ਬੇ-ਲਿਹਾਜੀ ਸਾਰੇ ਦਿਨਾ ਦਾ ਰਸਾਨ—ਕੋਈ
 ਨੇਈ ਜਚਦੀ ਗਲਲ ਕਰਨੇ ਕੋਲਾ ਨਾਂਹੁ, ਕਰਿਧੈ ਘੜੀ
 ਆਸਟੇ ਬੇ-ਲਿਹਾਜ ਖੁਆਨਾ ਕੰਗਾ ਕੀ ਜੇ ਏਕੇ ਕਨੇ ਬਾਦ
 ਚ ਕਥਟ ਨੇਈ ਹੋਂਦਾ ।
 ਖੁੱਡ ਘੜੀ ਚ ਤੋਲਾ, ਘੜੀ ਚ ਮਾਸਾ—ਘੜੀ ਚ
 ਫੁੱਗ, ਘੜੀ ਚ ਦਰੇਧਾ ।
 ਘੜੀ ਚ ਫੁੱਗ, ਘੜੀ ਚ ਦਰੇਧਾ—ਹੂਨੈ ਸੂਮ ਤੇ ਹੂਨੈ
 ਸਥੀ ਵਨੀ ਜਾਨਾ ।
 ਘੜੀ ਵੇ ਖੁੱਝੇ ਵੇ ਕੋਹੁ, ਵੀ ਫ਼ਰਾਟੀ—ਕੁਸੰ ਵੇਲੈ ਸਮੂਲੀ-
 ਸਾਰੀ ਗਲਤੀ ਕਰੀ ਵਡਾ ਕਥਟ ਜਰਨਾ ਪੌਂਦਾ ਏ ।
 ਘੜੀ-ਕ—ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ + ਕਿਂ ੦ ਘੜੀ-ਭਰ ।
 ਘੜੀ-ਘੜੀ—ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ 1. ਬਾਰ-ਬਾਰ । ਪਰਤੀ-ਪਰਤਿਧੈ ।
 ਜਿਧਾਂ—ਘੜੀ-ਘੜੀ ਤਾਏ ਕਮਮ ਕਰਨਾ । 2. ਪਲੈ-ਪਲੈ ।
 ਜਿਧਾਂ—ਘੜੀ-ਘੜੀ ਆਲੇ ਦੇਨੇ ।
 ਘੜੀ-ਚੈਨ—ਪੁੱਡੂ [ਸੁੱਡੀ-ਅੰਗ ੦ Chain] 1. ਸੁੱਨੇ ਜਾਂ
 ਚਾਂਦੀ ਦਾ, ਬੀਣੀ ਪਰ ਪਾਧਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਗੈਹੁਨਾ ।
 2. ਬਾਂਹੀ ਪਰ ਘੜੀ ਬਾਨੇ ਦਾ ਫੀਤਾ-ਜਮ ਜਾਂ
 ਜਾਂਜੀਰੀ । ਘੜੀ ਦਾ ਚੈਨ ।
 ਘੜੀ-ਦੀ-ਘੜੀ—ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ ਘੜੀ-ਭਰ ।
 ਘੜੀ-ਦੀ-ਘੜੀ—ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ ਥੋਡੇ ਚਿਰੈ ਆਸਟੇ ।
 ਘੜੀ-ਭਰ—ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ ਕਿਲਕੁਲ ਥੋਡੇ ਚਿਰੈ ਆਸਟੇ ।
 ਕਿਂ ੦ ਇਕ ਘਡੀ ਜਿਨਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਘੜੀ-ਭਰ ਸਮਾਂ ।
 ਘੜੀ-ਸੂਡੀ—ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ ਪਰਤੀ-ਪਰਤਿਧੈ ।
 ਘੜੀਸਾਜ—ਪੁੱਡੂ [ਸੁੱਡੀ-ਫ਼ਾਂ ਸਾਜ] ਘਡਿਧੇ ਵੀ ਸਰਮਮਤ
 ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਕਾਰੀਗਿਰ ।
 ਘੜੀਸਾਜੀ—ਸਤੀਂ ੦ ਘੜੀਸਾਜੀ ਦਾ ਕਸ਼ਦ ।
 ਘੜੀ-ਸਾਰਾ—ਕਿਂ ੦ ਕਿਂ ੦ ਘੜੀ-ਭਰ । ਜਿਧਾਂ—ਘੜੀ-ਸਾਰਾ
 ਬਲਗਨਾ ।
 ਕਿਂ ੦ ਪੁੱਡੂ ਲਗ-ਭਗ ਇਕ ਘਡੀ । ਜਿਧਾਂ—ਘੜੀ-
 ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ ।
 ਘੜੀ-ਸਾਰੀ—ਸਤੀਂ ੦ ਲਗ-ਭਗ ਇਕ ਘਡੀ ਦਾ ਸਾਂ ।
 ਘੜੁਲ—ਪੁੱਡੂ ਤਾਥੀ ਵੀ ਇਕ ਖੇਡੀ ਵੀ ਇਕ ਬਾਸ ਚਾਲੇ

- ਦਾ ਨਾ ।
- ਘੜ੍ਹ**—ਪੁੰ 1. ਨਿਕਕਾ ਘੜਾ । 2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਖੱਡੀ ਤੇ
ਸਿਫੌ ਪਾਂਡੀ ।
- ਘੜੇਆ-ਘੜਾਧਾ**—ਵਿੰ ਪੁੰ 1. ਪੈਹ੍ਲੇਂ ਗੈ ਘੜੀ ਲੰਤਾ
ਗੇਦਾ । 2. ਪੈਹ੍ਲੇਂ ਗੈ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਲੰਤਾ ਗੇਦਾ ।
- ਘੜੇਆਲ**—ਪੁੰ 1. ਘੜੇਆਲ । 2. ਘਡਿਆਲ ।
- ਘੜੇਆਲੀ**—ਸਤ੍ਰੀਂ ਘੜੇ ਰਕਖਨੇ ਆਸਟੈ ਬਨਾਈ ਗੇਦੀ ਥਹੀ ।
- ਘੜੇਆਲੀ**—ਪੁੰ [ਸੰ 0 ਘਟਿਕਾਲਿ ; ਪ੍ਰਾ 0 ਘਡਿਆਲਿ]
1. ਮੰਦਰੋਂ ਚ ਪੂਜਾ-ਆਰਤੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਜਾਧਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ
ਕੈਂਹ੍ ਦਾ, ਤਵਾ-ਜਨ ਇਕ ਸਾਜ । 2. ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ
ਦੇਨੇ ਆਸਟੈ ਬਜਾਈ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਬੜੀ ਟਲੀ ਜਾ
ਥੈਟੀ ।
- ਘੜੇਤਲ**—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਘੜੇਸੰਜੀ ।
- ਘੜੇਲਾ**—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਓ ਖੁੱਡਾ ਜੇਦੇ ਚ ਦੇਸੀ ਖੱਡੀ
ਫਿਟ ਕੀਤੀ ਜੰਦੀ ਏ ।
- ਘੜੈਤ**—ਵਿੰ 1. ਮਨ-ਘੜਤ । ਜਿਧਾਂ-ਘੜੈਤ ਖਵਰਾਂ
ਸਨਾਇਧੈ ਭਲਖਾਨਾ । 2. ਘੜੇਆ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਘੜੈਤ
ਪਤਖਰੋਂ ਦਾ ਫੇਰ ।
- ਘੜੇਕਨਾ**—ਕ੍ਰਿੰ ਸੰ (ਵਸੋਹ੍ ਲੀ) ਖੁੱਹਾਡੇ ਸਾਰਨੇ ।
ਘੜੇਕਨਾ ।
- ਘੜੈਲੀ**—ਸਤ੍ਰੀਂ ਘੜੇਆਲੀ ।
- ਘੜੋ**—ਪੁੰ (ਗੋਜਰੀ ; ਗੂਲ-ਗਲਾਵਗੜ) ਘੜਾ ।
- ਘੜੋ-ਘੜੀ**—ਸਤ੍ਰੀਂ ਲਗਤਾਰ ਕੁਝੈ ਚੀਜਾ ਗੀ ਘੜਨੇ
ਜਾਂ ਘੜਦੇ ਰੈਹਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
- ਕ੍ਰਿੰ ਵਿੰ ਥੋੜੇ ਚਿਰੈ ਆਸਟੈ । ਘੜੀ ਦੀ ਘੜੀ । ਪ੍ਰ੦-
ਓ ਘੜੋ-ਘੜੀ ਆਧਾ ਤੇ ਟੁਰੀ ਬੀ ਗੇਆ ।
- ਘੜੋਟਾ**—ਪੁੰ ਘੜ੍ਹ ।
ਖੁੰ ਘੜ੍ਹ ਕੀ ਹਾਂਡ ਤੇ ਘੜੋਟੀ ਕੀ ਹਾਂਡ=ਘੜ੍ਹ ਕੀ
ਹਾਂਡ ਤੇ ਘੜੋਲੈ ਕੀ ਹਾਂਡ ।
- ਘੜੋਟੀ**—ਸਤ੍ਰੀਂ 1. ਨਿਕਕਾ ਘੜਾ । 2. (ਰਜੌਰੀ)
ਫੁਲਕਾ । ਸਾਟੀ ।
- ਘੜੋਟੂ**—ਪੁੰ ਨਿਕਕਾ ਘੜਾ । ਘੜ੍ਹ ।
- ਘੜੋਤ**—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਗਢੋਤ । ਗੁਫਤੀ ।
- ਘੜੋਨਾ**—ਕ੍ਰਿੰ ਅੰ 0 ਘੜੇਆ ਜਾਨਾ । ਘੜਨ ਹੋਨਾ ।
- ਘੜੋਪਤਾਈ**—ਕ੍ਰਿੰ ਸੰ ਗਡਾਫਨਾ । ਪ੍ਰ੦-ਰੋਟਿਆਂ ਦੀ
ਵਾਡਿਆਂ, ਕਨੇ ਛਾਹ, ਬੀ ਘੜੋਪਾਈ । (ਲੋ 0 ਕ੦)
- ਘੜੋਲ**—ਪੁੰ (ਪਾਡਰੀ) ਮੰਦਰੈ ਦੇ ਉਧਰੈ ਦਾ, ਘੜੇ ਦੀ
ਸ਼ਕਲੀ ਦਾ ਗੇਲ ਹਿਸਸਾ ।
- ਘੜੋਲਾ, -ਲ੍ਹ**—ਪੁੰ 1. ਨਿਕਕਾ ਘੜਾ । ਘੜੋਲੀ ।
2. (ਪੁਣਿਛੀ) ਨਿਕਕੀ ਤੇ ਸੈਲੀ ਅਲਲ ।
- ਘੜੋਲੀ**—ਸਤ੍ਰੀਂ 1. ਘੜੋਲੁ । ਮਟਕੀ । 2. (ਕਾਂਗਡੀ)
ਘੜੋਲੀ । ਤੀਰੀ ।
- ਘੜੈਤ**—ਸਤ੍ਰੀਂ ਕੁਝੈ ਚੀਜਾ ਦਾ ਘਾਟ ਜਾਂ ਬਨਾਵਟ ।
ਜਿਧਾਂ-ਥੈਲ ਘੜੈਤ ਆਲੇ ਪਾਵੇ ਘੜਾਤੇ ।
- ਘੜੈਤਾਂ**—ਸਤ੍ਰੀਂ ਬਹੁੰ ਮਨ-ਘੜਤ ਗਲਾਂ ।
ਖੁੰ ਘੜੈਤਾਂ ਘੜੁਨਿਆਂ=ਅਪਨੇ ਕੋਲਾ ਗਲਾਂ
ਬਨਾਨਿਆਂ ।
- ਘਣ**—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਬੜਾ ਥਹੋਡਾ । ਬਦਾਨ ।
- ਘਣ-ਘਟਾ**—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਘਨ-ਘਟਾ ।
- ਘਣਚਕਕ**—ਪੁੰ (ਮਦਰਵਾਹੀ) ਸ਼ਿਵ-ਯੜ ਦਾ ਅਨੁਸਠਾਨ ।
- ਘਣਚਕਕਰ**—ਵਿੰ + ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਘਨ-ਚਕਕਰ ।
- ਘਣਚਾਲ**—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਜਾਗਤੋਂ ਦੀ ਇਕ ਖੇਡ ।
ਗੱਡਚਾਲਾਂ ।
- ਘਣਸੀਰ**—ਵਿੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਘਨਸੀਰ ।
- ਘਣਾਂ**—ਪੁੰ ਕਡ੍ਹਾਂ ।
- ਘਣ**—ਵਿੰ ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਘਨਾ ।
- ਘਤਨਾ**—ਕ੍ਰਿੰ ਸੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਕਮਹੈਈ ਕਰਨੀ ।
- ਘਨ**—ਪੁੰ ਲਾਹੇ ਦਾ ਬੜਾ ਬਦਾਨ ।
- ਘਨ-ਗੰਜ**—ਸਤ੍ਰੀਂ ਬਦਲੋਂ ਦੇ ਗੰਜਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ ।
- ਘਨ-ਘਟਾ**—ਸਤ੍ਰੀਂ ਬਦਲੋਂ ਦੀ ਘਨੀ ਘਟਾ ।
- ਘਨ-ਘਨਾਹ੍ਟ**—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਹਿੰ ਘਨ ਘਨਾਹ੍ਟ] ਘਨ-ਗੰਜ ।
- ਘਨ-ਘੋਰ**—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਸੰ 0 ਘਨ+ਘੋਰ] ਗੂਜਨੇ ਆਲੀ
ਅਵਾਜ । ਜਿਧਾਂ-ਫੋਲੋਂ ਜਾਂ ਬਦਲੋਂ ਦੀ ਘਨ-ਘੋਰ ।
ਵਿੰ ਘਨੇਰਾ । ਜਿਧਾਂ-ਘਨ-ਘੋਰ ਬਦਲ ਜਾਂ ਘਨ-ਘੋਰ
ਘਟਾ ।
- ਘਨ-ਚਕਕਰ**—ਵਿੰ [ਹਿੰ] ਸੂਰਖ ।
ਪੁੰ ਸੂਰਖ ਆਦਮੀ ।
- ਘਨਜੋਨਾ**—ਕ੍ਰਿੰ ਅੰ 0 1. (ਕਾਤਫੇ ਵਗੈਰਾ ਚ) ਘੜੁਜਾਂ
ਪੈਨਿਆਂ । ਜਿਧਾਂ-ਬਿਸ਼ਟਰੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ਘਨਜੋਨੀ ।
2. ਸੁਂਗੜਨਾ ਜਾਂ ਸੰਗੜਨਾ । ਚੁੰਧਿਆਨਾ । ਜਿਧਾਂ-
ਧੁਪਾ ਅਖੜੀ ਘਨਜੋਨਿਆਂ ।
- ਘਨ-ਨਾਵ**—ਪੁੰ [ਸੰ 0] 1. ਬਦਲੈ ਦੀ ਗੰਜ । 2. ਬਦਲੋਂ
ਦੇ ਗੰਜਨੇ ਆਲਾ ਲੇਖਾ ਗੰਜਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ ।
- ਘਨਸ਼ਾਸ**—ਪੁੰ [ਹਿੰ ਘਨ+ਸ਼ਧਾਸ] ਸ਼੍ਰੀਕ੃਷ਣ ਜੀ ਦਾ
ਇਕ ਨਾਂ ।
- ਘਨਸੀਰ**—ਵਿੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਲੁਖੋਂ ਤੇ ਵ੍ਰੂਚਡਿਓਂ ਕਰੀ
ਘਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਘੜਾ ਘਨਸੀਰ ਜੰਗਲ ।
- ਘਨਾ**—ਵਿੰ ਪੁੰ [ਸੰ 0 ਘਨ] 1. ਗਾਡਾ । ਜਿਧਾਂ-ਘਨਾ
ਦੁਢ । 2. ਗੁਣ । ਜਿਧਾਂ-ਘਨਾ ਨਹੇਰਾ । 3. ਜੇਹੁੜਾ
ਬਿਰਲਾ ਨੇਈ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਘਨਾ ਜੰਗਲ ।

(ਖ) ਘਨੀ ਬੁਨਾਈ । 4. ਗਫ । ਜਿਧਾਂ-ਘਨਾ ਕਪੜਾ । 5. ਗੂੜਾ । ਜਿਧਾਂ-ਘਨਾ ਸਰਵਬੰਧ ਜਾਂ ਰਿਖਤਾ । 6. ਘਨੋਤੇ ਦਾ । ਜਿਧਾਂ-ਘਨਾ ਬਦਲ ।

ਘਨਾ-ਖੁਪਾਂ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਘਨਾ-ਗੁਪਣ ।

ਘਨਾ-ਗੁਪਣ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਬੜਾ ਘਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਘਨਾ-ਗੁਪਣ ਨਹੋਰਾ ।

ਘਨਾਡ੍ਰੀ—ਪੁ੦ (ਅਸ਼ਚਰ) ਕਾਠੈ ਦੀ ਪੇਟੀ ਚ ਲਗੇ ਦਾ ਭੌਰ ।

ਘਨਾਡ੍ਰਾ—ਪੁ੦ ਕਨਹਾਡ੍ਰਾ ।

ਘਨਾਡ੍ਰੈ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਕਨਹਾਡ੍ਰੈ ।

ਘਨਾਪਨ—ਪੁ੦ ਘਨਾ ਹੋਨੇ ਵੀ ਸਥਤਿ ।

ਘਨਿਆਂ ਤ੍ਰਕਾਲਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਬਹੁ੠ ਭਰ-ਤ੍ਰਕਾਲਾਂ ।

ਘਨਿਯਾਰਾ—ਪੁ੦ [ਸੋ ਘਨ + ਅਂਧਕਾਰ] 1. ਘਨਾ-ਨਹੋਰਾ ।
2. ਪ੍ਰ੦-ਬਦਲੋਂ ਦੇ ਛਾਈ ਜਾਨੇ ਕਰੀ ਕੈਸਾ ਘਨਿਯਾਰਾ ਛਾਯਾ ਏ ! 2. ਕਾਲਾ ਬਦਲ । ਪ੍ਰ੦-ਘਨਿਯਾਰਾ ਗਜੋਆ ਮਾਏ, ਬੁੰਦਾਂ ਪੈਨ ਵੇ ਘਨਿਆਂ । (ਲੋ੦ ਗੀ੦)
ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਘਨੇਰਾ ।

ਘਨਿਸ਼ਟ—ਵਿ੦ [ਸੋ ਘਨਿਸ਼ਟ] ਬੜਾ ਨਜਦੀਕੀ ਜਾਂ ਨੇਡ੍ਮਾਂ । ਜਿਧਾਂ-ਘਨਿਸ਼ਟ ਸਰਵਬੰਧ ਜਾਂ ਘਨਿਸ਼ਟ ਮਿਤਰ ।

ਘਨਿਸ਼ਟਤਾ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਸੋ ਘਨਿਸ਼ਟਤਾ] ਘਨਿਸ਼ਟ ਹੋਨੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਜਾਂ ਭਾਵ ।

ਘਨਿਸ਼ਠ—ਵਿ੦ [ਸੋ] ਘਨਿਸ਼ਠ ।

ਘਨਿਸ਼ਠਤਾ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਘਨਿਸ਼ਠਤਾ ।

ਘਨੀਸ਼ਾਮਾਂ—ਪੁ੦ ਘਨਸ਼ਾਮ ।

ਘਨੇਆਰਾ—ਪੁ੦ + ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਘਨਿਯਾਰਾ ।

ਘਨੇਤਰਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਘਨਾ ।

ਘਨੇਰਡ੍ਰਾਂ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਘਨਾ ।

ਘਨੇਰਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ 1. ਘਨਾ ਹੋਇਥੈ ਧਿਰੇ ਦਾ । ਘਨਿਯਾਰਾ ।
2. ਘਨਾ ਹੋਨੇ ਕਰੀ ਜੇਦੇ ਚ ਨਹੋਰਾ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-ਘਨੇਰਾ ਜੰਗਲ ।

ਘਨੈਂਦਾ—ਪੁ੦ ਕਡ੍ਹਾਂਧਾ ।

ਘਨੋ—ਵਿ੦ (ਪੋਗਲੀ ; ਗੋਜਰੀ) ਘਨਾ ।

ਘਨੋਜਾਂ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ 1. (ਬਦਲੋਂ ਦਾ) ਘਨਾ ਹੋਇਥੈ ਛਾਈ ਜਾਨਾ । 2. ਕਪੜੇ ਦਾ ਗਫ ਜਾਂ ਘਨਾ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਕਰੀ ਸੁਂਗੜਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਉਨੀ ਚਾਦਰ ਘਨੋਇਥੈ ਘਟ੍ਟ ਚੰਡੀ ਰੇਹੀ ਜਾਨੀ ।

ਘਪ,-ਘਪ—ਪੁ੦ ਧਨੀ ਚ ਪਥਰ ਸੁਟ੍ਟਨੇ ਕਰੀ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਘਪ-ਘਪਾਤ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਘੜੇ ਚਾ ਧਨੀ ਤੁਝਰਨੇ ਵੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਘਪਲਾ—ਪੁ੦ [ਹਿ੦] 1. ਆਰਥਕ ਗੜਬੜੀ ਜਾਂ ਹੇਰਾ-ਫੇਰੀ ।
2. ਲਾ-ਪਰਵਾਹੀ ਕਨੇ ਕਮਮ ਕਰਨੇ ਕਰੀ ਓਦੇ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਗੜਬੜੀ ।
3. ਰੋਲ ਪਾਨੇ ਜਾਂ ਟੈਂਟਾ ਖੜਾ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ-ਖੇਡਾ ਚ ਘਪਲਾ ਕਰਨਾ ।

ਘਪਲੇਬਾਜ—ਵਿ੦ [ਹਿ੦—ਫਾਂ ਬਾਜ਼] ਜਿਸੀ ਘਪਲਾ ਕਰਨੇ ਵੀ ਖੋ ਹੋਏ ।

ਘਪਲੇਬਾਜੀ—ਸਤ੍ਰੀ੦ 1. ਘਪਲੇਬਾਜੀ ਦਾ ਕਮਮ ।
2. ਘਪਲਾ ।

ਘਪੀਡਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ (ਅਸ਼ਚਰ) ਕੁਸੈ ਗੀ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ।

ਘਬੜਾਣਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਘਬਰਾਣਾਂ ।

ਘਬੜਾਨਾਂ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਘਬਰਾਨਾ ।

ਘਬਰਾਂ—ਪੁ੦ ਘਬਰਾਨੇ ਵੀ ਸਥਤਿ ।

ਘਬਰਾਣ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ 1. ਕੁਸੈ ਆਂਸ਼ਕਾ ਕਰੀ ਮਨੈ ਚ ਬੇ-ਚੰਨੀ ਹੋਈ ਜਾਨੀ । 2. ਓਪਰੇ ਥਾਹੁਰ ਜਾਂ ਓਪਰੇ ਮਾਹੁਨੁਏ ਚ ਬੇ-ਚੰਨੀ ਬੁਜ਼਼ਨੀ ।

ਘਬਰਾਣ—ਸਤ੍ਰੀ੦ [ਹਿ੦ ਘਬਰਾਣ] ਘਬਰਾਨੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ।

ਘਬਰਾਣੀ—ਵਿ੦ ਥੋੜੇ ਚ ਗੇ ਘਬਰਾਈ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ।

ਘਮੰਡ—ਪੁ੦ [ਹਿ੦] ਅਪਨੇ ਆਪੈ ਗੀ ਢੁੱਏ ਕੋਲਾ ਤੱਚਾ, ਤੱਤਮ ਜਾਂ ਬੱਡਾ ਸਮਝਨੇ ਵੀ ਭਾਵਨਾ । ਗੁਰ ।
ਗਮਾਨ ।

ਘਮੰਡਨ—ਵਿ੦ ਸਤ੍ਰੀ੦ ਘਮੰਡ ਕਰਨੇ ਆਲੀ ।

ਘਮੰਡੀ—ਵਿ੦ ਘਮੰਡ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।

ਘਮਕਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਘਮਕਾਧ ਜਾਨਾ ਜਾਂ ਘਮਕਾਧ ਗੇਦਾ ਹੋਨਾ ।

ਘਮਕਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ 1. ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਗੀ ਜੋਰੈ ਕਨੇ ਘੁਮਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਚਕਕਾ ਜਾਂ ਘਰਗੜਾ ਘਮਕਨਾ ।
2. (ਅਪਨੇ ਆਹੁਦੇ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ੇ ਵੀ) ਧਾਕ ਬਠਾਨੀ ।
ਜਿਧਾਂ-ਅਫਸ਼ਰੀ ਘਮਕਾਨੀ ।

ਘਮਕਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਘਮਕਾਨ ਹੋਨਾ । ਘਮਕਾਧ ਜਾਈ ਸਕਨਾ ।

ਘਮਕਕੜ—ਪੁ੦ [ਹਿ੦ ਘਮਕਕੜ] ਘੁਮਮਦੇ ਰੀਹੁਨੇ ਵੇ ਸਭਾਤ ਆਲਾ ਮਨੁਕਲ ।

ਘਮ-ਘਮ—ਸਤ੍ਰੀ੦ ਵੈਂਹੀਂ ਛੋਲਦੇ ਬੇਲੇ ਚਾਟੀ ਚਾ ਔਨੇ ਆਲੀ ਮਥਾਨੀ ਵੇ ਫਿਰਨੇ ਵੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਘਮ-ਘੁਅਸ—ਸਤ੍ਰੀ੦ (ਪਾਡਰੀ) 1. ਹੁਲਲਡਬਾਜੀ । 2. ਘਮ-ਘਮ ।

घमघेरचना—क्रि० स० घुमाना। घमकाना। प्र०—पक्खी लोडचदी, घमघेरचदी। (लो० गी०)

घमघेरना—क्रि० स० घुमाना। फेरना।

घमचोना—क्रि० अ० घुनजां पौनियां। जियां-टल्ला घमचोना।

घमचोल—पु० 1. इक कोला मते तरल पदार्थ किट्ठे मलाने करी बनने आला रूप। जियां-सलूने दा घमचोल। 2. ना-मनासव मदाखलत करने दी स्थिति। जियां-कुसै दे कम्मै च घमचोल पाना।

3. मतियें किसमें दियें चीजें दा वे-थवा रलाड-मलाड। जियां-चौलें ते दालीं दा घमचोल पौना।

4. (कम्मै बगैरा दी) वे-तरतीबी। जियां-(क) व्याहू च कम्मै दा घमचोल पौना। (ख) स्हावै-कतावै च घमचोल पौना।

घमचोलना—क्रि० स० 1. घमचोल पाना।
2. घचोलना।

घमरोला—पु० घरमोल।

घमसान—वि० [हिँ० घमसान] घोर जां भयंकर। जियां-दीने धड़े च घमसान युद्ध होना। पु० सख्त लड़ाई जां खून-खराबा होने दा भाव।

घमां—पु० [हिँ० घुमां] अट्ठे कनालें दा (जमीना दा) इक माप।
वि० इक घमां दे मापै दा।

घमां-सारा—वि० पु० लग-भग इक घमां।

घमाई—स्त्री० ब्होइयै सौहरै जेदे मौकै, कुड़ियें दा अपने सरबंधियें कन्ने गले मिलदे होई बछूरे करने दा भाव। बहु० घमाइयां।

घमाए—पु० बहु० घमाइयां।

घमाका—पु० बंदूकै जां पटाके बगैरा दे चलने दी अवाज। घमाका।

घमा-घम—क्रि० वि० घम-घम दी अवाजै कन्ने। जियां-घमा-घम मुक्के चलाने।

घमाना—क्रि० स० 1. घमकाना। 2. फेरी आनना।
3. नछावर जाना। प्र०-अऊं घमाई माता रानी परा।
खु० सौ बारी मा घमाई, इक बारी धी घमाई तां के होआ?—हुच्छा आदमी अपनी कीती दी गै सरांहूदा ऐ, दूए दियें नेकियें गी विस्सरी जंदा ऐ।

घमानी,-णी—स्त्री० दोहूरी रस्सी दी इक गलेल-जन, जिसगी घुमाइयै पत्थर दूर छडेआ जंदा ऐ।

घमासान—वि० + पु० घमसान।
घमीरडी—स्त्री० जम्हीरी।
घमुंदर—पु० पानियै दा घुमन-धेरा।
घमेआन—स्त्री० घमने करी होई जाने आली मुश्क।
घमेआराँ—पु० कम्हैर।
घमेआरना—स्त्री० कम्हैरन।
घमेआरी—स्त्री० कम्हैरी।
घमेई—स्त्री० कम्हैरी।
घमेर—स्त्री० किट्ठे होइयै घाड बढ़ने दा भाव।
घमेना—स्त्री० घमेआन।
घमेराँ—पु० कम्हैर।
घमेरना—स्त्री० कम्हैरन।
घमेरी—स्त्री० कम्हैरी।
घमेस्ता—वि० पु० चंदरा। नैहश। मन्हस।
घमो-घम—उभ० मुक्के बगैरा मारने दा भाव जां अवाज। गम्मो-गम्म। जियां-घमो-घम ठुआलना।
क्रि० वि० हूरे-मुक्कियें कन्ने। प्र०-ओ जागतै गी घमो-घम छिड़ी पेआ।
घम्म—पु० 1. कुसै भारी चीजै दे डिगने करी जां मुक्का बगैरा मारने करी होने आली अवाज।
जियां-पिट्ठी पर मुक्के दा घम्म ठुआलना।
2. घमेआन।
घम्मना—क्रि० अ० खाने आली चीजै दा घम्मी जां बीली जाना।
घम्मो-घम्म—उभ० घमो-घम। गम्मो-गम्म।
घम्माराँ—पु० कम्हैर।
घम्मारन—स्त्री० [हिँ० धैरनी] उडुने आला इक कीड़ा, जेहङ्गा अडे देने आस्तै कंधे बगैरा पर मिट्टी दा घर बनांदा ऐ।
घम्मारना—स्त्री० कम्हैरन।
घम्मारी—स्त्री० कम्हैरी।
घयोली—पु० (बम्हाग) लम्कूर।
घर—पु० [सं० गृहम्; प्रा० घरम्] 1. परिवार बगैरा दे रोहूने आस्तै, मित्ती, इट्ट, पत्थर, लकड़ी बगैरा कन्ने बनाया गेदा मकान। जियां-अपना घर होना। 2. नवास-स्थान। प्र०-ए कोदा घर ऐ? 3. इकै मकानै च रोहूने आले परिवारै दे जीव जां सरबंधी बगैरा। जियां-सारे घरै गी धाम आखनी। 4. परिवारै दा आर्थक जीवन।
जियां-घर बरबाह होना। 5. परिवार।

खानदान। प्र०-अजें वी इस ग्रां च तेलियें दे किश घरहैन। 6. रिश्ता करने आस्तै मनासब परिवार। जियां-कुड़िया आस्तै शैल घर तुप्पना। 7. पशु-पैंछियें दे रौहने दी जगह। जियां-तोता बूटे पर ते चूहा जमीने दे अंदर घर बनांदा ऐ। 8. कुसै खास गुणै जां दोशी करी मश्हूर जगह जां मनुक्त। प्र०-(क) कश्मीर कुदरती शलैपे दा घर ऐ। (ख) ए लबाड़ आदमी ते गप्पे दा घर ऐ। 9. (कुसै टूई चीजै जां गलै दा) कारण जां मूजब। जियां-(क) रोगे दा घर। (ख) लड़ाई दा घर। 10. जन्म-स्थान। प्र०-मेरे घर प्हाड़ा आली बग्खी न। 11. डूठी बगैरा दा ओ थाहर जेदे च नग जड़ेआ जंदा ऐ। जियां-नग जड़ने आस्तै डूठी दा घर थोड़ा खुल्ला करना। 12. शतरंज बगैरा दी खेड़े च खास खाना। जियां-(शतरंज च) वादशाह, दा घर। 13. जन्म-कुंडली दा खाना। जियां-चौथै घर शनि होना।

मु० घर अबाद करना=घर बसाना।
 घर अबाद होना=घर बस्सना।
 घर आई दी लक्खमी दा नरादर करना=मिलै करदी सम्पत्ति बगैरा गी ठुकराई देना।
 घर आए दे दी लाज रखनी=चलियै घर आए दे आदमी दी गलव मन्नी लैनी।
 घर उज्जङ्गना=परिवारक जीवन बरबाद होई जाना।
 घर करना=1. कुसै चीजा दा शरीरै जां मनै च ज़ढ़ पकड़ी जाना। 2. विधवा बगैरा दा दूए घर जाई बस्सना।
 घर-कुल्ला बिकी जाना=फंगताल होई जाना।
 घर खां-खां करदा पौना=कलापा डंगना।
 घर गालना=घर बरबाद करना।
 घर-घर झांकना=1. जने-खने थमां स्हारा तुप्पना। 2. मते घरें च केरा पाना।
 घर-घर फिरना=1. मते घरें च केरा पाना। 2. मारे-मारे फिरना।
 घर-घर सर्हंगदे फिरना=थां-थां दी मुश्क लैनी।
 घर चलना=घरै दे खर्चे दा सरिस्ता करना।
 घर-दर पूरा करना जां मेलना=धाटा पूरा करना। कसर पूरी करनी।

घर दिक्खना जां तुप्पना=घर तुप्पना।
 घर फूकियै तमाशा दिक्खना=फजूल गल्ले आस्तै अपनी जैदाद बरबाद करियै नंद लैना।
 घर फेरना=घरै दी माल्ली हालत सुधारनी।
 घर बनाना=घरै दी हालत सुधारनी।
 घर बसाना=व्याह् करी लैना।
 घर बस्सना=व्याह् होई जाना।
 घर बौहना=बे-रुजगार होई जाना।
 घर भरना=खूब कमाई करनी।
 घर सम्हालना=घरै दा ठीक इंतजाम करना।
 घर सिरै पर चुक्कना=अति रीला पाना।
 घर सुन्ना होई जाना=घरै च बे-रौनकी पेई जानी।
 घरा खाइयै मत देनी=पल्लेआ खर्च करियै कुसै दा कम्म सुआरना।
 घरा देना=पल्ले दा देना।
 घरा बाहर पैर कड़ना=घरा बाहर निकलना।
 घरै च मंगा बगनी=1. बैठे-बठाए फायदा होना। 2. घरै च हर चाल्ली दा सुख होना।
 घरै दा आदमी होना=अपना विश्वासी होना।
 घरै दा चराग होना=परिवारै च नां पैदा करने आला होना।
 घरै दा बान्ना बनाना जां बनना=घरै दा दलिद्र दूर करना जां होना।
 घरै दा होई जाना=सारे परिवारै दा विश्वासी होई जाना।
 घरै दी खेती होनी=घरै च गै असानी कन्ने पैदा होई दी चीज होनी।
 घरै दी पलटन होनी=मता टब्बर-टोर होना।
 घरै सिढ्ही औनी=आपूं अपनी गलै दा नशाना बनी जाना।
 खु० अपना घर सम्हालचै ते चोर कुसैगी नि आखचै=(अर्थ स्पष्ट ऐ।)
 इस घरै दा रब्ब गै राखा=कुसै कारण घरै दी स्थिति बुरी होई जानी।
 घर आँदी लक्खमी गी नांह, कु'न करदा=(अर्थ स्पष्ट ऐ।)
 घर करना तां नंगड़ के, भुंजां सौना तां संगड़ के=जे खसम गै करना तां भुक्खा-नंगा की करना ते जे भुंजां गै सौना तां तंगी च संगड़ोना की ?
 घर जाई नेई होग, पैर बियाई ते होग=कुसै

ਤਕਲੀਫੈ ਦਾ ਜਾਤੀ ਅਨੁਸਥ ਹੋਨਾ ।
 ਘਰ ਜਾਨ ਗੁਜ਼ਨੇ-ਬੜਨੇ, ਘਰ ਜਾਨ ਸਤੇ ਸੱਜਨੇ—
 ਸਤੇ ਦੰਭ-ਦਖਾਵੇਂ ਤੇ ਸਤੇ ਸਲਾਹੁਕਾਰੇਂ ਕਰੀ ਘਰ ਵਰਕਾਦ
 ਹੋਵੇਂ ਨ ।
 ਘਰ ਨਿੰ ਥੌਂਦੀ ਵਾਰ ਤੇ ਮਿਥਾਂ ਹੋਰ ਮਹਲੇਦਾਰ—
 ਜਿਨੇਗੀ ਘਰੈ ਚ ਕੋਈ ਨੇਈ ਪੁਛਦਾ ਓ ਮਹਲੇ ਦੇ ਆਗੂ
 ਕਿਆਂ ਹੋਂਣ ?
 ਘਰ ਨਿੰ ਕੁਤੀ ਤੇ ਗਰੰ ਦੇ ਸੋਹ—ਸਮਰਥਾ ਕੋਲਾ ਵਢ੍ਹ
 ਫੀਡ ਮਾਰਨੀ ।
 ਘਰ ਨਿੰ ਖਾਧਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹਾਡੈ ਨਿੰ ਆਧਾਂ—ਨਾਂ ਕੁਸੈ ਦਾ
 ਕਮਮ ਆਪੂਂ ਕਰਨਾ ਤੇ ਨਾਂ ਗੈ ਉਸੀ ਆਪੂਂ ਕਰਨ ਦੇਨਾ ।
 ਘਰ ਨਿੰ ਫਕਕ ਤੇ ਜਗਨਾਥੇਂ ਵੀ ਤਕਕ—ਥਵੀਕ, ਸਮਰਥ
 ਜਾਂ ਬਿਤੈ ਕੋਲਾ ਵਢ੍ਹ ਗਲਲ ਸੀਵਨੀ ।
 ਘਰ ਨਿੰ ਸੂਤਰ ਤੇ ਜੁਲਾਹੋਂ ਨੇ ਡਾਂਗੋ-ਡਾਂਗ—ਮੈਹੁ, ਅੰਜੋ
 ਖਾਰੀਦੀ ਨੇਈਂ ਤੇ (ਉਸੀ) ਚੋਨੇ ਪਰ ਲਡਾਇਆਂ ।
 ਘਰ ਨੇਈਂ ਖਾਨਕਾ, ਪੁਸ਼ਟਰੇ ਵਾਂ ਨਾਂ ਸਾਨਕਾ—ਉਣਾਰਾ
 ਦਾ ਠਾਠ-ਵਾਠ ਦਸ਼ਨੀ, ਪਰ ਵਿਚਚਾ ਦਾ ਪੁਲੇ ਹੋਨਾ ।
 ਘਰ ਨੇਈਂ ਖਾਨੇ ਗੀ, ਸਾ ਜੇਵੀ ਪੀਹੁ, ਗੀ—ਤਾਂਗਦਸ਼ੀ
 ਚ ਵੀ ਸਗੋਸਾਰੀ ਦਾ ਦੰਭ ਕਰਨਾ ।
 ਘਰ ਪੁਤਰੋਂ ਜਾਂ ਬੈਹੁਤਰੋਂ—ਪੁਤਰੋਂ ਜਾਂ ਬੈਹੁਤਰੋਂ ਵੀ
 ਕਮਾਈ ਕਨੇ ਘਰ ਸੌਰਦੇ ਨ ।
 ਘਰ ਫਿਰੈ ਗਮੇਂ ਜਾਂ ਜਮੇ—ਪਸ਼ੁ-ਧਨੈ ਕਨੇ ਜਾਂ ਚੰਗੇ
 ਫਸਲਾ ਕਰੀ ਘਰ ਵਸਦੇ ਜਾਂ ਬਨਦੇ ਨ ।
 ਘਰਾ ਅਝੁੰ ਆਸਾਂ ਤੇ ਸਨੇਹ, ਤੁਂ ਵੇਂ—ਜਾਨਕਾਰੈ ਗੀ
 ਕੁਸੈ ਅਨਯਾਨ ਆਦਮੀ ਪਾਸੇਆ ਜਾਨਕਾਰੀ ਦੇਨੇ ਵੀ
 ਕੋਣਾਂ ਕਰਨੀ ।
 ਘਰਾ ਕਚਚਾ ਜਸਮੈ ਨੇਈਂ ਤੇ ਬਾਹੁਦਾ ਆਵੈ ਨੇਈਂ—
 ਬੁਰੇ ਕਨੇ ਵਾਹੁ, ਨੇਈਂ ਪੈਨੇ ਵੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਨੀ ।
 ਘਰਾ ਗੁਆਇਆਂ ਕਕਕਿਡੀਆਂ ਹੁਨ ਖਾਓ ਗੁਸਾਂਇਆਂ
 ਫਲਲੇ = (ਅਰਥ ਸਪਥਟ ਏ) ।
 ਘਰਾ ਦੁਰਚੰ ਖਾਇਧੈ ਤੇ ਅਗੁੰਅਂ ਮਿਲਨ ਪਕਾਇਧੈ—
 ਜਿਸੀ ਦੂਏਂ ਵੀ ਸਦਦੀ ਵੀ ਗਰਜ ਨੇਈਂ ਆਂਦੀ ਸਦਦੀ
 ਗੀ ਸੌ ਜਨੇ ।
 ਘਰਾ 1 ਦੁਰਚੰ ਭੁਖੇ ਅਗੁੰਅਂ ਮਿਲਨ ਰਖਖੇ = (ਅਰਥ
 ਸਪਥਟ ਏ) ।
 ਘਰਾ ਦਾ ਗੈ ਕਚਚਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਬਾਹੁਦਾ ਵੇ ਗੀ ਕੇ
 ਆਖਨਾ ?—ਅਪਨੀ ਖਰਾਬੀ ਦਾ ਦੂਏਂ ਗੀ ਦੋ਷ ਕੀ
 ਦੇਨਾ ।
 ਘਰਾ ਦਾ ਜੋਗੀ ਜੋਗੜਾ ਬਾਹੁੰ ਦਾ ਜੋਗੀ ਸਿਢ੍ਹ—
 ਘਰਾ ਦੇ ਗੁਣਿਆਂ ਵਾਂ ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਆਦਰ ਨੇਈਂ ਕਰਦੇ ।

ਘਰੈ ਆਲੇ ਘਰ ਨੇਈਂ ਤੇ ਅਸੋਗੀ ਕੁਸੈ ਦਾ ਡਰ ਨੇਈਂ—
 ਸਿਰੈ ਪਰ ਨੇਈਂ ਕੁਂਡਾ ਤੇ ਹਾਥੀ ਫਿਰੈ ਲੁਂਡਾ ।
 ਘਰੈ ਗੀ ਸਥ ਸਥਾਨੇ ਹੋਵੇ ਨ = ਸਥਾਨੇ ਗੀ ਅਪਨਾ-ਅਪਨਾ
 ਲਾਹੁ, ਪਾਰਾ ਹੋਂਦਾ ਏ ।
 ਘਰੈ ਚ ਏਕਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਮਹਲਲਾ ਡਰਦਾ, ਮਹਲਲੇ ਚ
 (ਏਕਾ) ਹੋਏ ਤਾਂ ਗ੍ਰਾਂ ਡਰਦਾ, ਗ੍ਰਾਂ ਚ (ਏਕਾ) ਹੋਏ ਤਾਂ
 ਅਲਾਕਾ ਡਰਦਾ = (ਅਰਥ ਸਪਥਟ ਏ) ।
 ਘਰੈ ਦਾ ਬਿਗਡੇ ਦਾ ਸ਼ਕੂਲ, ਸ਼ਕੂਲੈ ਦਾ ਬਿਗਡੇ ਦਾ
 ਪਲਟਨੀ ਚ ਤੇ ਪਲਟਨੀ ਦਾ ਬਿਗਡੇ ਦਾ ਚਿਖਾ ਪਰ
 ਸੁਧਰਦਾ ਏ = (ਅਰਥ ਸਪਥਟ ਏ) ।
 ਘਰੈ ਵੀ ਅਫੀ ਬਾਹੁਦਾ ਵੀ ਸਾਰੀ ਬਰੋਬਰ ਹੋਂਦੀ ਏ ==
 ਘਰੈ ਵੀ ਰਖਖੀ ਵੀ ਬਾਹੁੰ ਵੀ ਚੁਪੜੀ ਵੀ ਕੋਲਾ
 ਚੰਗੀ ਹੋਂਦੀ ਏ ।
 ਘਰੈ ਵੀ ਸੁਰੰਗ ਦਾਲ ਵਰਾਬਰ = ਘਰੈ ਵੀ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼
 ਵੀ ਵੀ ਕਦਰ ਨੇਈਂ ਹੋਂਦੀ ।
 ਘਰੈ ਵੇ ਗਾਨੇ ਆਲੇ ਘਰੈ ਵੇ ਬਜਾਨੇ ਆਲੇ = ਕੁਸੈ ਕਮਮੈ
 ਦਾ ਲਾਹੁ, ਘਰੈ ਚ ਗੈ ਵੰਡੀ ਕੈਨਾ ।
 ਘਰੈ ਵੇ ਪੀਰੋਂ ਗੀ ਜੁਮੜੇਰਾਤਮਾਂ = ਸਥਾਨੇ ਤੇ ਆਦਰਜੋਗ
 ਆਦਮੀ ਕਨੇ ਚੰਗਵਾਜੀ ਕਰਨੀ ।
 (ਅਫੋ) ਰਾਜੋਂ ਵੇ ਘਰ ਸੋਤਿਯੋਂ ਵਾਂ ਕਾਲ = ਕੁਸੈ ਕੋਲ
 ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਵੀ ਵਹੂਤਾਤ ਹੋਨੇ ਪਰ ਵੀ ਓਵੇ ਵਾਰੇ ਚ
 ਇਨਕਾਰ ਕਰਨਾ ।
 ਘਰ-ਕਬੀਲਾ—ਪੁ. [ਸੋ—ਅ੦, ਕਬੀਲ :] ਘਰ ਤੇ
 ਕਬੀਲਾ ।
 ਘਰ-ਕੁਲਲਾ—ਪੁ. ਘਰ-ਕੋਠਾ ।
 ਘਰ-ਕੁਹਾਡੂ—ਪੁ. ਸਕਕੇ ਸਰਵਾਂਧਿਯੋਂ ਗੀ ਗੈ ਨਕਸਾਨ ਪਜਾਨੇ
 ਆਲਾ ਆਦਮੀ ।
 ਵਿ. ਸਕਕੇ ਸਰਵਾਂਧਿਯੋਂ ਗੀ ਗੈ ਨਕਸਾਨ ਪਜਾਨੇ ਆਲਾ ।
 ਘਰ-ਕੋਠਾ—ਪੁ. 1. ਠੌਰ-ਠਕਾਨਾ । 2. ਸਕਾਨ ਵਗੈਰਾ
 ਜੰਦਾਦ ।
 ਘਰਗੜਾ—ਪੁ. 1. ਬਚਚੇ ਵੀ ਇਕ ਖਡਾਲ । 2. ਗੋਲ
 ਚਕਕਰ ।
 ਘਰਗੜੀ—ਤ੍ਰੀ. 1. ਨਿਕਾ ਘਰਗੜੀ । 2. ਘਰਮੁਟਨੀ
 ਮੁਟਾਟਨੀ । ਜਿਧਾਂ—ਘਰਗੜੀ ਖਾਨੀ ਜਾਂ ਘਰਗੜੀ
 ਲਗਨੀ । 3. ਕੁਸੈ ਸ਼ੀਨੈ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਪੁਰਜਾ ।
 ਘਰ-ਗਾਲ,-ਲੂ—ਵਿ. ਘਰੈ ਗੀ ਜੁਆਡੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—
 ਘਰ-ਗਾਲ ਸਕਦਮਾ ਲਗਨਾ ।
 ਘਰਗਲਾ—ਪੁ. ਕਥੋਂ ਵਗੈਰਾ ਪਰ ਪਾਨੀ ਵਗੈਰਾ ਵਗਨੇ
 ਕਰੀ ਬਨਨੇ ਆਲੇ ਨਸ਼ਾਨ ।
 ਘਰ-ਘਰ—ਕਿ. ਵਿ. ਹੁਰ ਇਕ ਘਰ । ਜਿਧਾਂ—ਘਰ-ਘਰ

जाना ।	दी स्थिति । 2. घरपती ।
पु० ज्यानें दी इक खेड ।	घरबाई—पु० घरबाई ।
घर-घरबाट—पु० घर ते घरै दी लटी-पटी ।	घरबाई—स्त्री० रससी बगैरा गी गंड देने आस्तै दित्ती गेदी मरोड़ी ।
घर-घराट—पु० [हिँ० घर-घाट] 1. घर-कोठा ।	घरबाट—स्त्री० [हिँ० घर-बाट] घरै दा निका-मुट्ठा समान ।
2. घर बी ते लटी-पटी बी । जियां-घर-घराट विकी जाना ।	घरबाट—स्त्री० घरबहाट ।
मु० घरा-घराटा जाना—कुसै जगह जोगा नेई रौहना ।	घरबाना—किं० अ० घवराना ।
घर-घराना,-न्ना—पु० [हिँ०] घर ते परिवार ।	घर-बार—पु० घर-बाहूर ।
घर-घरिस्त—पु० घर-घरिस्ती ।	घर-बारी—विं० घर-बाहूरी ।
घर-घरिस्ती—स्त्री० परिवार ते उसदे रौहने दा स्थान । घर ।	घर-बाहूर—पु० [हिँ० घर-बार] मकान बगैरा जैदाद । जियां-जागतै जां कुड़ी आलै दा घर-बाहूर दिक्खना ।
घर-जमातरा—पु० [हिँ० + सं० जमातृ] व्याहू परेच सौहैरे-घरै च आइयै बस्सी जाने आला जुआई ।	क्रिं० विं० घरै च ते बाहूर । प्र०-तेरा घर-बाहूर इयै हाल ए ।
घर-जमात्रा*—पु० घर-जमातरा ।	घरबाहूरन—स्त्री० (गूल-गलाबगढ़) 1. घरै-आली ।
घर-जुआई—पु० घर-जमातरा ।	2. घरै दी मालकन ।
घर-जुआड़ा—पु० घरै दी तवाही ।	घर-बाहूर—विं० पु० (कांगड़ी) घरै-बाहूरै आला ।
घर-जुआड़—विं० अपने घरै गी जुआड़ने आला ।	घर-बाहूरी—विं० जेदा घर-बाहूर होए ।
पु० अपने गै घरै गी जुआड़ने आला मनुकब ।	घरमाटनी—स्त्री० घरमुट्ठनी ।
घर-टलकक—स्त्री० (भट्टवाही) 1. ओ जनानी, जेहूड़ी अपनियै करतूतें कारण प्योकै गै रौहैदी होए ।	घरमाटली—स्त्री० (बलौर) घरमुट्ठनी ।
2. मती उमरी दी ओ कुड़ी, जेदा व्याहू नेई होइ सकै ।	घरमुंडलू—विं० कीड़ा बगैरा लगने कारण घनजोए दा (पत्तर बगैरा) । जियां-टमाटरे दे पत्तर घरमुंडलू होई जाने ।
घरठाई—स्त्री० (चंवा) घरै दा ठकाना । येहू ।	घरमुंडु—पु० 1. घरमुट्ठनी । 2. बगदे पानियै च बनने आली चक्की ।
घरड—घरड—पु० सधे चा निकलने आली इक किसमै दी अवाज ।	घरमुंडु—पु० (गूल-गलाबगढ़) 1. वा-बलूना ।
घरडाना—क्रिं० स० घरेडने दा कम्म कुसै कोला जां कुसै कनने कराना ।	2. जोरै दी हवा चलने ते बर्फ पौने दा भाव ।
घरडैकना—क्रिं० स० खरहाड़े मारने ।	घरमुट्ठनी,—सूटनी—स्त्री० घरमुट्ठनी ।
घरडोना—क्रिं० अ० रगड़ लगनी । जियां-लत्त घरडोनी ।	घरमुट्ठनी—स्त्री० खड़ोते दे जां बैठे दे इक जगह पर चक्कर कट्टने दा भाव । भुआंटनी । जियां-घरमुट्ठनियां लैनियां ।
घरदारी—स्त्री० घर-घरिस्ती दा कम्म-काज ।	घरमोत—पु० (कांगड़ी) 1. कुटिया । 2. निका-मकान ।
घर-द्वार—पु० [हिँ०] घर-बाहूर ।	घरमोल—पु० 1. झेला, रोल जां खौदल पाई देने दा भाव । जियां-खेडा च घरमोल पाना । 2. किं० बेहियै रौला पाने दी स्थिति । प्र०-बेहूड़े जागते के घरमोल पाएदा ए ?
घरनाडी—पु० (कांगड़ी) पालतू भौरै दा छत्ता ।	घर-महला—पु० घर ते महला ।
घरनी—स्त्री० (बस्ताग) चरखे दी हृथी ।	घरबाई—स्त्री० घरबाई ।
घरपती—स्त्री० [सं० मार्हसूलत्यम्] नमें घरै च पैहूले बारी बस्सोआं करने दा भाव ते बस्सोआं आस्तै कीता जाने आला पूजन बगैरा ।	
घर-बर—पु० घर ते बर ।	
घर-बस्सोआं—स्त्री० 1. घरै च कराएदार बगैरा होने	

ਘਰਸਾਨਾ—ਕ੍ਰਿੰ ਸੱਤ ਘਰਸੇਰਨਾ। ਘਰਸੇਰ ਮਾਰਨੀ।
 ਘਰਸੇਰ—ਪੁਹੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਘਰੈ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ
 ਥੇਤਰ।
 ਘਰਖੈਟਾ—ਪੁਹੁੰ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਘਰਸੈਟਾ।
 ਘਰਾਂ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਘਰੈ-ਆਲੀ। ਪ੍ਰੋ-ਘਰਾ ਵੀ ਓਦੇ
 ਕਨ੍ਨੇ ਹੀ।
 ਕ੍ਰਿੰ ਵਿੰ ਘਰਾ ਥਮਾਂ। ਘਰਾ ਦਾ। ਜਿਧਾਂ-ਸਿਫ਼ਾ
 - ਘਰਾ ਆਨਾ।
 ਘਰਾ-ਆਲਾ—ਪੁਹੁੰ ਘਰੈ-ਆਲਾ।
 ਘਰਾ-ਆਲੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਘਰੈ-ਆਲੀ।
 ਘਰਾਕਾ—ਪੁਹੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) 1. ਘਰੀਟ। 2. ਘਰੈਸਾ।
 3. ਘਰੁਕਾ।
 ਘਰਾਚਾਰ—ਪੁਹੁੰ ਇਕ-ਦੂਏ ਦੇ ਘਰ ਆਨੇ-ਜਾਨੇ ਦਾ ਗੁਢਾ ਮੇਲ-
 ਵਰਤਨ।
 ਘਰਾਟ—ਪੁਹੁੰ ਆਟਾ ਪੀਹ੍ਹੇ ਦੀ, ਪਾਸੀ ਕਨ੍ਨੇ ਚਲਨੇ ਆਲੀ
 ਚਕਕੀ।
 ਸੁਹੁੰ ਘਰਾਟੈ ਵੀ ਸਭਕਡੀ ਛਿਡ੍ਹੀ=ਦੂਏ ਗੀ ਤਾਂਗ ਕਾਰੀ
 ਦੇਨੇ ਆਲਿਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਗਲਾਂ ਕਰਨਿਆਂ।
 ਘਰਾਟਡੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ (ਯਾਊਡਿਆਂ) ਘਰਾਟਲੀ।
 ਘਰਾਟਨ—ਸ਼੍ਰੀਂ 1. ਘਰਾਟਿਯੇ ਵੀ ਘਰੈ-ਆਲੀ। 2. ਘਰਾਟ
 ਚਲਾਨੇ ਆਲੀ ਜਨਾਨੀ।
 ਘਰਾਟਲੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਸੁਝੀ ਦਲਨੇ ਆਲੀ ਨਿਕਕੀ ਚਕਕੀ।
 ਸੁਹੁੰ ਘਰਾਟਲੀ ਚਲਨੀ ਜਾਂ ਫਿਰਨੀ=ਹਰ ਕੇਲੈ ਕੌਈ ਨਾਂ
 ਕੌਈ ਚੀਜ਼ ਖੱਦੇ ਰੌਹ੍ਨਾ।
 ਘਰਾਟਾ—ਪੁਹੁੰ ਖਰਹਾਡਾ। ਘਰਾਡਾ। ਜਿਧਾਂ-ਘਰਾਟੇ
 ਮਾਰਨੇ।
 ਘਰਾਟਿਆ—ਪੁਹੁੰ ਘਰਾਟੀ।
 ਘਰਾਟੀ—ਪੁਹੁੰ ਘਰਾਟ ਚਲਾਨੇ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕਰਨੇ ਆਲਾ
 ਆਦਮੀ।
 ਘਰਾਡਾ—ਪੁਹੁੰ ਖਰਹਾਡਾ।
 ਘਰਾਣੀ,-ਨੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਲੋਡ੍ਖੇ ਦੀ ਹਤਥੀ।
 ਘਰਾਨਾ—ਪੁਹੁੰ [ਹਿੰਦੁ] 1. ਕੁਲ। ਖਾਸਦਾਨ। ਜਿਧਾਂ—
 ਅਲੱਖੇ ਘਰਾਨੇ ਦਾ ਆਦਮੀ। 2. ਸੰਭਾਤ ਦੇ ਕੁਝੇ ਇਕ
 ਉਸਤਾਦੈ ਰਾਹੋਂ ਰਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਯੇਦੀ ਗਾਧਕੀ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ।
 ਜਿਧਾਂ-ਪਟਿਆਲਾ ਘਰਾਨੇ ਵੀ ਗਾਧਕੀ।
 ਕ੍ਰਿੰ ਸੱਤ ਘੇਰਾ ਪੁਥਾਨਾ।
 ਘਰਾਨੂੰ—ਪੁਹੁੰ (ਬਸ਼ਾਗ) ਕੁਝੇ ਦੇਵਤਾ ਬਗੈਰ ਦਾ ਦੁਆਲਾ
 ਜਾਂ ਪਚੇਆਲਾ।
 ਘਰਾਨਾ—ਪੁਹੁੰ ਘਰਾਨਾ।
 ਘਰਾਲ—ਸ਼੍ਰੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਆਰਜੀ ਟਧਰੀ ਜਾਂ ਛਨਨ।

ਘਰਾਨਾ—ਪੁਹੁੰ 1. ਘਰੈਲਾ। 2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਪਾਨਿਯੈ ਦਾ
 ਛੁੰਵ ਜਾਂ ਛੁੰਵ। ਆਬਸ਼ਾਰ। ਜਲ-ਪ੍ਰਪਾਤ।
 ਘਰਾਸਾ—ਪੁਹੁੰ ਘਰੈਸਾ।
 ਘਰਿਗਡੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) (ਵਾਡੀ ਅਲਾਕੇ ਚ) ਬਾਰ-
 ਵਰਦਾਰੀ ਦਾ ਕਸਮ ਕਰਨੇ ਆਲੀ ਮਿਡਡਾ ਵੀ ਪਿਠੀ
 ਪਰ ਪਾਧਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਪਲਾਣਾ।
 ਘਰਿਵਡੀ—ਪੁਹੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਇਕ ਕਿਸਮੈ ਦਾ ਖਵਟਾ ਫਲ।
 ਘਰਿਸਤ—ਤਭੇ [ਸੱਤ ਗੂਹਸਥ] ਘਰ-ਬਾਹੁੰ।
 ਘਰਿਸਤਦਾਰ—ਪੁਹੁੰ + ਵਿੰ ਘਰਿਸਤੀਦਾਰ।
 ਘਰਿਸਤਦਾਰੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਘਰਿਸਤੀਦਾਰੀ।
 ਘਰਿਸਤਨ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਓ ਜਨਾਨੀ ਜੇਵੀ ਘਰਿਸਤੀ ਹੋਏ।
 ਵਿੰ ਸ਼੍ਰੀਂ ਘਰਿਸਤੈ ਆਲੀ।
 ਘਰਿਸਤੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਸੱਤ ਗੂਹਸਥੀ] 1. ਓ ਘਰ ਜਿਤਵੈ
 ਆਦਮੀ ਬਾਲ-ਵਚਚੋਂ ਸਮੇਤ ਰੌਹ੍ਨਾ ਹੋਏ। ਘਰ-
 ਬਾਹੁੰ। 2. ਘਰੈ ਵੀ ਜੈਦਾਦ ਬਗੈਰ। 3. ਪਰਿਵਾਰਕ
 ਜੀਵਨ।
 ਪੁਹੁੰ ਘਰ-ਘਰਿਸਤ ਬਨਾਇਯੈ ਰੌਹ੍ਨੇ ਆਲਾ ਮਨੁਖ।
 ਵਿੰ ਘਰਿਸਤੈ ਆਲਾ।
 ਘਰਿਸਤੀਦਾਰ—ਪੁਹੁੰ ਘਰਿਸਤੀ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
 ਵਿੰ ਘਰ-ਘਰਿਸਤੀ ਆਲਾ।
 ਘਰਿਸਤੀਦਾਰੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਘਰਿਸਤੀਦਾਰ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਘਰੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਛੂਟੀ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਧਾਤਾ ਦਾ ਬੇਰਾ,
 ਜੇਵੇ ਚ ਨਗ ਲਾਧਾ ਜੰਦਾ ਏ।
 ਘਰੀਟ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਸੱਤ ਵਰ्षੀ] 1. ਜਿਨ੍ਹੂ ਪਰ ਚੁਕਥੀ ਜਾਨੇ
 ਆਲੇ ਕੱਡੇ ਬਗੈਰ ਕਨ੍ਨੇ ਬਨੀ ਵੀ ਲਕੀਰ ਜਾਂ ਚੀਰ।
 2. ਡੀਂਗੀ-ਕੋਢੀ ਲੀਕਾਰ। ਜਿਧਾਂ-ਘਰੀਟਾਂ ਕਰਾਨਿਆਂ।
 ਸੁਹੁੰ (ਨਕਕੋ-ਨਕਕੋ) ਘਰੀਟਾਂ ਜਾਂ ਘਸੀਟਾਂ ਕਟਾਨਿਆਂ=
 ਨਸੀਹਤ ਕਰਾਨੀ।
 ਘਰੀਟਨਾ—ਕ੍ਰਿੰ ਅਭ ਕਾਗਜੈ ਬਗੈਰ ਪਰ ਲਾ-ਪਰਵਾਹੀ
 ਕਰਨੇ ਲਿਖਨਾ ਜਾਂ ਬੇ-ਮਤਲਬ ਲਕੀਰਾਂ ਬਗੈਰ
 ਲਿਚਚਨਿਆਂ।
 ਘਰੀਣੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਬੇਆ ਨਾਂ ਦਾ ਪਕਖ਼ੁ।
 ਘਰੀੜ—ਸ਼੍ਰੀਂ (ਪੁਨਛੀ) [ਸੱਤ ਬੂਣਾ] 1. ਨਫਰਤ।
 2. ਛੂਹਤ-ਛਾਹਤ।
 ਘਰੀਸਤਨ—ਕ੍ਰਿੰ ਸੱਤ (ਕਾਂਗਡੀ) ਘਸੀਟਨਾ।
 ਘਰੂ—ਵਿੰ [ਹਿੰਦੁ] 1. ਘਰੈ ਚ ਪਾਲਿਯੈ ਤਧਾਰ ਕੀਤਾ
 ਯੇਦਾ। ਜਿਧਾਂ-ਘਰੂ ਗੌ। 2. ਘਰੈ ਚ ਤਧਾਰ ਕੀਤਾ
 ਗੇਦਾ। ਜਿਧਾਂ-ਘਰੂ ਖਵਡੁ। 3. ਘਰੈ ਦੇ ਆਦਮੀ
 ਆਂਗਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਪਾਤਰ। ਘਰੇਲੁ। ਜਿਧਾਂ-ਘਰੂ ਆਦਮੀ।
 ਪੁਹੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਮਾਲ-ਬੰਦੀਵੇਦਸਤ ਵੀ ਏਸੀ ਮੁਜਾਰਾਗਿਰੀ

जेदे च जिमींदार जाती तौरै पर हर खेतरै दी फसलै
दा किश हिस्सा लैंदा ऐ ।

घरूकड़ा—पु० 1. निकका घरूका । 2. (कांगड़ी)
कप्पड़ा ।

घरूका—पु० दंदलै बगैरा कन्ने बड़ूने दी क्रिया ।

घरूह—पु० 'ढोलकी' कन्ने पार कीता जाने जोग, रस्से
दा पुल ।

घरैइत—पु० (भद्रवाही) घरै-आला ।

घरैइतन—स्त्री० (भद्रवाही) घरै-आली ।

घरे—पु० (पोगली) 1. घर । 2. (ज्यौड़ियां) भौरै
दियें मक्खियें आस्तै बनाए दा खास थाहूर ।

घरे-आला*—पु० घरै-आला ।

घरे-आली*—स्त्री० घरै-आली ।

घरेठा—विं० पु० (अस्सर) 1. सबरै आला ।
2. हिम्मती ।

घरेड़—स्त्री० 1. दुद्ध बगैरा काढने करी भाँडे च
लग्गी गेदा तैहूर अंश । 2. घाः आस्तै डक्की
दी रक्कड़ जमीन ।

घरेड़ना—क्रि० स० 1. तैथे बगैरा कन्ने, बज्जी दी तैहूर
पुट्टी सुट्टनी । जियां-तल घरेड़ना । 2. खुर्चना ।

घरेड़नू—पु० (बलौर) तैथा ।

घरेड़ा—पु० तैथा ।

घरेड़ी—स्त्री० घरेड़ ।

घरेड़ू—विं० घरेड़ने गी त्यार ।

घरेताँ—पु० घरै-आला । प्र०-आया मेरा घरेत,
कुत्ते-विल्ले समेत ।

स्त्री० घरेत ।

घरेतना—क्रि० स० घस्सना । रगड़ना ।

घरेलू—वि० [हिं०] 1. घरै च कम्म करने आस्तै
रखे दा । जियां-घरेलू नौकर । 2. घरै-सरबंधी ।
जियां-घरेलू झंजट जां जहरतां । 3. जेहूङ्गा घरै
दे द्वाए जीवें आंगर समझेआ जा । जियां-घरेलू
आदमी । 4. छोटी स्केल पर घरै च गै कीता
जाने आला । जियां-घरेलू सन्नत ।

घरेस्त—स्त्री० (कांगड़ी) घरिस्त ।

घरेस्तण—स्त्री० + वि० स्त्री० (कांगड़ी) घरिस्तन ।

घरेस्ती—स्त्री० + पु० + वि० घरिस्ती ।

घरै-आला—पु० 1. खसम । 2. घरै दा मालक ।

घरै-आली—स्त्री० 1. त्रीमत । 2. घरै दी मालकन ।

घरैका—पु० घरूका ।

घरैखी—स्त्री० अकिखियें राहें नराजगी जां मनाही
प्रगट करने दा भाव ।

मु० घरैखी चाड़नी, देनी जां बटूनी=कुसै कम्म
कोला कुसैगी रोहै दे शारे कन्ने ठाकना ।

घरैट—स्त्री० (मझालता) घरीट ।

घरैटनाँ—क्रि० स० जोरै कन्ने खुरकना ।

घरैत—स्त्री० घृणा बुज्जने दा भाव ।
पु० (कांगड़ी) साक-सरबंधी । रिश्तेदार ।

घरैला—पु० कंधा बगैरा पर बनी गेदा पानी दा
नशान । घरगाला ।

घरैसना—क्रि० स० घरैसा लाना ।

घरैसा—पु० मांझे बगैरा गी जोरा कन्ने खिच्चियै दूई
डोरा गी कप्पने दा जतन ते उस जतनै करी डोरा
गी लग्गी जाने आली कुड़कनी ।

मु० घरैसे हेठ रखना=कुसै पर डर-त्राह, बनाई
रखना ।

घरैटा—स्त्री० (गुल-गलाबगड़) कुहाड़ी ।

घरैदा—पु० पच्छम आला पासा । जियां-चढ़दा ते
घरोदा ।
वि० घरोए करदा । अस्त होने पर आए दा ।
जियां-घरोदे सूरजै दी लो ।

घरोदै—क्रि० वि० पच्छम आले पासै ।

घरोखी—स्त्री० (डुडू-बसंतगड़) घरैखी ।
क्रि० वि० (रामनगर) घरै बख्खी । जियां-मालै गी
घरोखी खिद्दना ।

घरो-घर—क्रि० वि० 1. अपने-अपने घर । 2. हर-
इक घर । जियां-घरो-घर सनेही देना ।

घरो-घरी—क्रि० वि० घरो-घर ।

घरोचारा—पु० घराचार ।

घरोट—पु० (अस्सर) निकका घर ।

घरोड़ना—क्रि० स० (कांगड़ी ; अस्सर) घरेड़ना ।

घरोड़नी—स्त्री० (बम्हाग) निकका घरोड़ा ।

घरोड़नू—पु० (अस्सर) निकका घरोड़ा ।

घरोड़ा—पु० रसोई बगैरा च बरतोने आला लोहे
बगैरा दा इक उपकरण । तैथा ।

घरोड़ी—स्त्री० निकका घरोड़ा । तैथी ।

घरोड़ू—पु० निकका घरोड़ा ।

घरोना—क्रि० अ० अस्त होना । गरूब होना । जियां-
सूरज घरोना ।

घरोली—क्रि० वि० (भद्रवाही) घरै पासै ।

घरौंदा—पु० ज्याने पासेआ, अपने लेडने आस्तै बनाया
गेदा घर ।

घरौना—पु० मेजबान ।

घर-घर—पु० गरं-गरं ।

घर्रा—पु० (बम्हाग) घड़ा ।

घलचानी—स्त्री० कलच्हानी । गढ़वा ।

घलजोना—क्रि अ० सलूने वर्गेरा दा घजंवल-जन
बनी जाना ।

घलना—क्रि अ० [हिं० गलना ; प्रा० घुलन] 1. कुसै
ठोस चीजा दा तरल पदार्थ च घुलियै भिली जाना ।
जियां-दुद्धै च खंड घलनी । 2. पिरघलना ।
जियां-वर्फ घलनी । 3. कुसै धाता वर्गेरा दा, अस्मी
दे ताऽ कन्ने घुली जाना । जियां-चांदी घलनी ।

घलनो—क्रि अ० (पोगली) घलना ।

घलांदर—पु० (कांगड़ी) लमकूर ।

घलाई—स्त्री० 1. घालने जां घोलने दा कम्म ते उस
कम्मी दी मजूरी । 2. ओ जगह जित्थे धाऽ डवकेआ
गेदा होऐ । 3. किटु होइयै धाऽ कप्पने दा कम्म ।
जियां-घलाई लुआनी ।

घलाटा—वि० पु० घोल जां कुश्ती करने च माहिर ।

घलाना—क्रि स० 1. घालने जां घोलने दा कम्म
कुसै कन्ने जां कुसै कोला कराना । 2. घोल
कराना । जियां-रैहू लवान घलाने । 3. कुर्ख खाने-
जोग चीजै चा थोड़ा अंश बचाई थोड़ना । जियां-
भत घलाना ।

घलार—वि० (रामनगर) धाऽ वड्ढने आला ।

घलियारना—पु० (कांगड़ी) देसी खड्ढी दे दस्ते दे
उपर, भार बराबर रखने आली इक डंड ।

घलीन—स्त्री० (रजीरी) अनाजै दे रूपै च लुहारै जां
तरखानै गी दित्ती जाने आली मजूरी । सेप ।

घलेटना—क्रि स० वे-थवा भलना । जियां-साबन
घलेटना ।

घजैटा—वि० पु० 1. घलाटा । 2. जानी-जानी
जपियां लैने आला ।

घलैरू—पु० (मझालता) बड़े सेतरै च बनाए गेदे
क्यारै चा इक ।

घलोऽ—पु० दुद्धै दा खंधाल ।

घलोटा—पु० (पुन्छी) अनाज वर्गेरा रखने आस्तै
बनाया गेदा मिट्ठी दा इक भांडा । निका कोह्ल ।

घलोटी—स्त्री० (संदरवनी) आटा वर्गेरा पाने आस्तै

मिट्ठी दी भड़ोली जां कोह्ली ।

घल्लना—क्रि स० (कांगड़ी) भेजना ।

घल्लनो—क्रि स० (गूल-गलावगड़) कुसै चीजै गी
भांडे वर्गेरा च पाना जां परतना ।

घल्हारा—पु० (बसोह्ली) तल्हैरा ।

घबनु—क्रि अ० (पोगली) चलना ।

घबरांद—क्रि अ० (पाडरी) घबराना ।

घशना—क्रि स० + क्रि अ० (अस्सर) घस्सना ।

घशहंदिय—क्रि स० (पाडरी) 1. घसूतड़ी मारनी ।
2. वफू परा फिसलना ।

घशीटना—क्रि स० (कांगड़ी) घसीटना ।

घशो-घश—स्त्री० (पाडरी) 1. घसूतड़ी मारने दा
भाव । 2. वफू परा फिसलने दा भाव ।

घसटाई—स्त्री० घसीटने दा कम्म ।

घसटाना—क्रि स० घसीटने दा कम्म कुसै कन्ने जां
कुसै कोला कराना ।

घसटोआई—स्त्री० घसटाई ।

घसटोआना—क्रि स० घसटाना ।

घसटोना—क्रि अ० 1. घसीटेआ जाना । 2. घसीटन
होना ।

घसड़—स्त्री० रगड़े जां घसीटे दा नशान ।

घसड़ना—क्रि अ० घरीट खाना ।

घसड़मेल—वि० (अस्सर) फजूल ।

घसड़ना—क्रि स० घसीटदे लेई जाना ।

घसड़ोना—क्रि अ० घसटोना ।

घसबट्टी—स्त्री० [हिं०] 1. सुन्ने वर्गेरा दी शुद्धता
दी परख करने आस्तै वरतोने आला खास काला
पत्थर । 2. तुलना दा उपमान । जियां-निबंध
गदय (नसर) दी घसबट्टी ऐ ।

घसमुन्न,-ना—पु० मुक्का ।

मु० घसमुन्न-जन मूहू बनाना—कुसै गल्लै पर
मूहू मुजाई लैना ।

घसमुन्न दस्सना—डराना-धमकाना ।

घसमुन्नबाज—वि० घसमुन्न चलाने च माहिर ।

घसमुन्नबाजी—स्त्री० 1. घसमुन्नबाज होने दी
स्थिति । 2. हूरा-मुक्की ।

घसमुन्न-मुक्की—स्त्री० हूरा-मुक्की ।

घसमुन्नबेबाज—वि० घसमुन्नबाज ।

घसमुन्नबाजी—स्त्री० घसमुन्नबाजी ।

घसमैलड़ा—वि० पु० घसमैलड़ा ।

घसमैला—वि० पु० [सं० कश्मल] थोड़ा जनेहा मैला ।
 घसर—स्त्री० खराश । रगड़ । घरेड़ ।
 घसर-मसर—स्त्री० 1. ढिल-मिल जां जक्को-तक्के
     करने दा भाव । 2. टाल-मटोल ।
 घसराट—स्त्री० (चंवा) ओ ढालमां थाहर, जेदे परा
     आदमी ख'लै गी असानी कन्ने घमटोई सकै ।
 घसराना—क्रि० स० रगड़ करांदे होई लंधाना जां
     नेना ।
 घसरेड़—स्त्री० घसेड़ ।
 घपवाई—स्त्री० घसाई ।
 घसवाना—क्रि० स० घस्सने दा कम्म कुसै दूए कोला
     कराना ।
 घसाई—स्त्री० घस्सने दा कम्म ते उस कम्म दी
     मजूरी । जियां-चिप्स घसाई ।
 घसाऊ—वि० घसाने गी त्यार ।
 घसाका—पु० 1. घसैटा । 2. (पाडरी) कुसै चीजै गी
     जोरै कन्ने बट्टने दा भाव ।
 घसाना—क्रि० स० 1. घस्सने दा कम्म कुसै कोला
     कराना । घसवाना । 2. घस्सने दा कम्म करना ।
     जियां-पिसल घसानी ।
 घसारना—क्रि० अ० घसेरना ।
 घसाल—वि० घसेल ।
 घसिला—वि० पु० 1. जड़ा जां सुस्त । जियां-
     (क) घसिला आदमी । (ख) घसिला कम्म ।
     2. घेस बट्टने आला । घेसला ।
 घसीटड़—क्रि० स० (पाडरी) घसीटना ।
 घसीट—स्त्री० 1. कुसै चीजै गी घसीटने करी बनी
     जाने आली लकीर । बहु० घसीटां । 2. घसीटने
     दी क्रिया जां भाव ।
     मु० घसीटां कड़नियां=नक्के-नक्के भुंब्रां लकीरां
     पानियां । तोवा करनी ।
 घसीट-धरीड़—स्त्री० खिच्च-धरीड़ ।
 घसीट-धरूड़—स्त्री० घसीट-ध्रूड़ ।
 घसीट-ध्रूड़—स्त्री० घसीटने-ध्रूड़ने दी क्रिया ।
 घसीटना—क्रि० स० कुसै चीजै गी धरीड़ना ।
 घसीटना-ध्रूड़ना—क्रि० स० घसीटना जां ध्रूड़ना ।
 घसीटनी—स्त्री० घसीट ।
 घसीटमां—वि० पु० भुंब्रां कन्ने घसटोंदा जाने आला ।
     जियां-घसीटमां गेंद सुट्टना ।
 घसीटा-घसीटी—स्त्री० घगीटो-घसीटी ।

घसीटी—पु० (पुन्छी) ओ बच्चा जेहड़ा मसां चलना
     सिखै करदा होऐ ।
     स्त्री० (पुन्छी) घीसी ।
 घसीहू—वि० 1. घसीटने गी त्यार । 2. (पाडरी)
     बदरित करने आला ।
 घसीटो-घसीटी—स्त्री० 1. बार-बार घसीटने दी
     क्रिया । 2. खिच्चातानी ।
 घसुन्नां—पु० घसमुन्न ।
 घसुन्नबाजाँ—वि० घसमुन्नबाज ।
 घसुन्नबाजी—स्त्री० घसमुन्नबाजी ।
 घसुन्न-मुक्की—स्त्री० घसमुन्ने ते मुक्के चली जाने
     दी स्थिति ।
 घसूटनी—स्त्री० घसूतड़ी ।
 घसूतड़ी—स्त्री० बच्चे दी गोडें ते बांह्में दे भार
     चलने दी क्रिया । जियां-घसूतड़ियां देनियां जां
     मारनियां ।
 घसूस—स्त्री० जि० रु० । कु०ण । जियां-घसूसां पुटुनियां ।
     मु० घसूसां चलानियां=चुक देनी । उकसाना ।
 घसेआरन—स्त्री० घास रक्कने दा कम्म करने आली
     जानानी ।
 घसेआरा—पु० [हि० घसियारा] घाई ।
 घसेड़—स्त्री० रगड़ । जियां-घसेड़ लगनी ।
 घसेड़ना—क्रि० स० [हि० घुसेड़ना] रगड़ना । जियां-
     माचस दी तील घसेड़नी ।
     मु० गल्ल घसेड़नी=मच्ले बनियै गल्लै गी अनसुना
     करना ।
 घसेड़—वि० घसेड़ने गी त्यार ।
 घसेर—स्त्री० कुसै चीजै गी जानियै छपैली लैने दा
     भाव ।
 घसेरना—क्रि० अ० 1. अनसुना करियै टाली देना ।
     जियां-गल्ल घसेरनी । 2. रकम बौरा खपाई
     जाना । जियां-पैसे घसेरने ।
 घसेल—वि० घसेरने गी त्यार ।
 घसेल—स्त्री० घसेड़ ।
 घसेटना—क्रि० स० घसैटा लाना ।
 घसैटा—पु० कुसै चीजै गी रगड़ने दी क्रिया जां भाव ।
 घसैटां—वि० पु० घसमैला ।
 घसोआई—स्त्री० घसाई ।
 घसोआना—क्रि० स० घसवाना ।
 घसोकड़—वि० घेस बट्टने आला ।

ਘਸੋਡ—ਵਿ੦ ਘਸੀ-ਘਸਿਸਥੈ ਘਟੀ ਗੇਦਾ। ਜਿਧਾਂ—ਘਸੋਡ
ਵਟਾ।
ਘਸੋਡਨਾਂ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ ਘਸੇਡਨਾ।
ਘਸੋਤਨੀ—ਸਤੀ੦ (ਪਾਡਰੀ ; ਬਮਹਾਗ) 1. ਜਧਾਨੇ ਜਾਗਤੈ
ਦਾ ਬੇਹੀ-ਵੇਹੀ ਚਲਨੇ ਦਾ ਭਾਵ। 2. ਘਸੂਤਡੀ।
ਘਸੋਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਘਸੇਨਾ ਜਾਨਾ।
ਘਸੋਰਨਾਂ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ ਘਸੇਰਨਾ।
ਘਸੋਰ-ਪਸੋਰ—ਸਤੀ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਲੁਟਟ-ਮਾਰ।
ਘਸੋਰ-ਮਸੋਰ,-ਨਾਂ—ਪੁ੦ ਘੋਰ-ਮਸੋਰ।
ਘਸੌਟੀ—ਸਤੀ੦ ਘਸਵਟੀ।
ਘਸਟੋਆਈ—ਸਤੀ੦ ਘਸਟਾਈ।
ਘਸਟੋਆਨਾਂ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਘਸਟੋਨਾ।
ਘਸਟੋਨਾਂ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਘਸਟੋਨਾ।
ਘਸਥੋਡਾਂ—ਵਿ੦ ਘਸੋਡ।
ਘਸਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ [ਸੁ੦ ਘਰਣ ; ਹਿ੦ ਘਿਸਨਾ]
ਕੁਝੀ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਗੀ ਟੂਈ ਚੀਜ਼ ਪਰ ਰਾਡਨਾ। ਜਿਧਾਂ—
ਚੰਦਨ ਘਸਨਾ।
ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਕੁਝੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬਰਤੋਂਦੇ-ਬਰਤੋਂਦੇ ਖੀਨ ਜਾਂ
ਪਤਲਾ ਪੇਈ ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ—ਨੁਕਕੀ ਜਾਂ ਕੂਟੈ ਦਾ ਤਲਾ
ਘਸਨਾ।
ਘਸਨੀ—ਸਤੀ੦ (ਬਲੀਰ) ਮੂਲੀ-ਕੱਡਾ।
ਘਸਸਮ-ਘਸਾ—ਪੁ੦ ਇਕ-ਫੂਏ ਗੀ ਜਸੀਨਾ ਪਰ ਸੁਟਿਟੈਂਟ
ਰਾਗਡੇ ਦਾ ਭਾਵ।
ਘਸਾ—ਪੁ੦ ਜੋਰੈ ਕਨੇ ਮਾਰੇਆ ਗੇਦਾ ਸ਼ਰੀਰੈ ਦਾ
ਰਾਗਡਾ।
ਸੁ੦ ਘਸਾ ਮਾਰਨਾ—ਕੁਝੀ ਗੀ ਜੋਰੈ ਕਨੇ ਸਟਟ
ਕਾਰੀ।
ਘਸਾ ਲਗਨਾ—ਨਕਸਾਨ ਪੁੱਜੀ ਜਾਨਾ।
ਘਸਾ ਲਾਨਾ—ਕੁਝੀ ਗੀ ਨਕਸਾਨ ਪਯਾਈ ਆਪੂ
ਫਾਯਦਾ ਲੇਈ ਜਾਨਾ।
ਘਸੈ ਫਸਨਾ—ਚੁੰਗੈ ਚ ਫਸਨਾ।
ਘਸੂ—ਵਿ੦ ਘਸਨੇ ਗੀ ਤਾਰ।
ਘਾਵਨ—ਸਤੀ੦ (ਰਜੀਰੀ) ਨਮੀ ਫਸਲੈ ਦੇ ਦਾਨੇਂ ਚਾ ਲੁਹਾਰੈ
ਜਾਂ ਤਰਖਾਨੈ ਗੀ, ਸੇਪੀ ਦੇ ਤੌਰੈ ਪਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ
ਅਨਾਜ।
ਘਾਂਘਨ—ਵਿ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਮਤੀ ਰੁਟੀ ਖਾਨੇ ਆਲਾ।
ਪੇਟੁ।
ਘਾਂਘੀ—ਵਿ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਘਾਂਘਨ।
ਘਾਂਡੇਧ—ਪੁ੦ (ਪਾਡਰੀ) 1. ਤਾਲੁ। 2. ਘੰਡੀ।
ਘਾਇ—ਪੁ੦ 1. [ਹਿ੦ ਘਾਸ] ਅਪਨੇ ਆਪ ਤੁਹਾਡੀ ਅੰਨੇ

ਆਲੀ ਇਕ ਬਨਸਪਤੀ, ਜਿਸਗੀ ਮਾਲ-ਡਾਂਗਰ ਬੰਦੇ ਨ।
2. [ਹਿ੦ ਘਾਵ] ਜਖਮ। ਜਿਧਾਂ-ਤੱਤੇ ਘਾਉ ਨਰਸਨਾ।
ਸੁ੦ (ਅਜੋ) ਘਾਉ ਅਲਲਾ ਹੋਨਾ=ਕੁਝੇ ਹੋਈ ਜਾਂ
ਆਖੀ ਦੀ ਗਲੀ ਦਾ ਸਲਲ ਕਰੇ ਦਾ ਹੋਨਾ।
ਘਾਉ ਬਡਫਨਾ=ਕੁਝੈ ਕਮੈ ਗੀ ਲਾ-ਪਰਵਾਹੀ ਕਰੀ,
ਤੌਲੇ-ਤੌਲੇ ਮਕਾਈ ਦੇਨਾ।
ਘਾਉ ਭਲੋਨਾ=ਮਰੈ ਚ ਰਡਕਨੇ ਆਲੀ ਕੁਝੈ ਗਲਲਾ
ਦੀ ਬੇਦਨ ਘਟੀ ਜਾਨੀ।
ਖੁ੦ ਘਾਉ ਘਾਡੇਆ ਤੇ ਰੁਟੀ ਲੰਗਰਾ=ਕਮਮੈ-ਮਜੂਰੈ ਗੀ
ਲਾਨੇ-ਖਾਨੇ ਦੀ ਸੁਵਧਾ ਮਧਿਸ਼ਰ ਹੋਨੇ ਵੀ ਹਾਲਤ
ਹੋਵੀ।
ਨਿਕਕਾ ਘਾਉ ਗੁਆਲੀ ਚ ਨੇਈ ਅੰਦਾ=ਸਮਾਜ ਚ
ਗਰੀਬੈ ਤੇ ਕਮਜੌਰੈ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ, ਨੇਈ ਕਰਦਾ।
ਘਾਈ—ਪੁ੦ ਘਾਉ ਰਖਕਨੇ ਜਾਂ ਬਡਫਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
ਖੁ੦ ਘਾਇਥੈ ਦੇ ਕਚੜੇ ਘਾਉ ਗੈ ਰਖਕਨਾ=ਸਮਾਜੀ
ਹਾਲਤੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕੀ ਇਕ ਕੰਦ ਹੋਂਦੀ ਏ।
ਘਾਝ—ਵਿ੦ (ਕਟਾਰਾ ਬਗੀਰਾ) ਘਾਨੇ ਗੀ ਤਾਰ।
ਘਾਝ-ਕੂਡਾ—ਪੁ੦ ਘਾਉ ਦੇ ਤੀਲੋਂ ਬਗੀਰਾ ਦਾ ਕੂਡਾ।
ਘਾਗ—ਵਿ੦ [ਹਿ੦ ਘਾਘ] ਕਾਂਇਆਂ। ਗੁਹ-ਘਾਟਾਲ।
ਗੁਰਗ। ਚਰਕਟਾ।
ਘਾਗਰੀ—ਸਤੀ੦ ਘਗਰੀ।
ਘਾਇ-ਘਾਡੀ—ਸਤੀ੦ ਘਾਉ ਦੇ ਰੰਗੇ ਦਾ, ਲਿਮਿਥੇ ਲਤੋਂ ਆਲਾ
ਇਕ ਕੀਡਾ।
ਘਾਇ-ਚਰਾਈ—ਸਤੀ੦ 1. ਸਰਕਾਰੀ ਰਕਖੰ ਬਗੀਰਾ ਚ ਘਾਉ
ਚਰਾਨੇ ਦੇ ਬਦਲੇ ਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਟੈਕਸ।
2. ਘਾਉ ਚਰਾਨੇ ਦਾ ਕਮਮ। ਜਿਧਾਂ-ਘਾਉ-ਚਰਾਈ ਦਾ
ਠੇਕਾ ਦੇਨਾ।
ਘਾਟ—ਪੁ੦ [ਹਿ੦] 1. ਨਦੀ ਜਾਂ ਦਰੇਖਾ ਬਗੀਰਾ ਦੀ ਓ
ਜਗਹ ਜਿਥੋਂ ਲੋਕ ਨਹੀਂਦੇ, ਟਲੇ ਧੋਂਦੇ ਜਾਂ ਕਿਝਤੀ ਪਰ
ਚਢਫੇ-ਉਤਰਦੇ ਨ। ਪਤਨ। 2. ਕੁਝੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਡਾਇਨ।
ਜਿਧਾਂ—ਨਮੈ ਘਾਟੈ ਦੇ ਗੈਹੈਨੇ। 3. ਘਡਤ। ਬਨਾਵਟ।
ਜਿਧਾਂ—ਥਾਰੀਰੈ ਦਾ ਘਾਟ। 4. ਗੈਹੈਨਾ-ਵੰਡਾ। ਜਿਧਾਂ—
ਘਾਟ ਬਨਨੇ ਗੀ ਦੇਨਾ। 5. ਥਕਾਰੈ ਚ ਚਾਡ ਪਾਂਦੇ ਸੀਕੈ
ਜਾਨਵਰੋਂ ਦੇ ਸਜੜੇ-ਖਵੰਬੈ ਨਸ਼ਨੇ ਦਾ ਰਸਤਾ। ਪੈਂਡਾ।
ਜਿਧਾਂ—ਥਕਾਰਿਥੇ ਦਾ ਬਕਖਰੇ-ਬਕਖਰੇ ਘਾਟ ਮਲਿਥੀ
ਬੀਹੁਨਾ।
ਸੁ੦ ਘਾਟ-ਘਾਟ ਦਾ ਪਾਨੀ ਪੀਤੇ ਦਾ ਹੋਨਾ=ਬੜਾ
ਖਰਾਂਟ ਹੋਨਾ।
ਸੀਕੈ ਜਾਂ ਤਲਵਾਰੀ ਦੇ ਘਾਟ ਤੁਆਰਨਾ=ਕਤਲ ਕਰੀ
ਦੇਨਾ।

ਬੇਚ ਤੇ ਬਕਕਰੀ ਦਾ ਇਕੱਥ ਘਾਟ ਪਾਨੀ ਪੀਨਾ=ਅਮਨ-ਅਮਾਨ ਦੀ ਰਾਜ-ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਨੀ।

ਘਾਟਦਾਰ—**ਵਿ।** 1. ਸਾਦਾ ਨੇਈ, ਕੁਸੈ ਘਾਟ ਆਲਾ। ਜਿਆ—ਘਾਟਦਾਰ ਗਜੇ। 2. ਸ਼ੈਲ ਬਨਾਵਟ ਆਲਾ। ਜਿਆ—ਘਾਟਦਾਰ ਪਾਵੇ।

ਘਾਟ-ਪਤਨ—ਪੁ। ਦਰੇਖ ਦੇ ਕਢੇ ਦਾ ਪਤਨ ਜਾਂ ਘਾਟ।

ਘਾਟਮਾਂ—**ਵਿ।** ਘਾਟਦਾਰ।

ਘਾਟਮਾਂ—**ਵਿ।** ਘਾਡਮਾਂ।

ਘਾਟਧਾਰ—**ਵਿ।** (ਪਾਡਰੀ) ਘੋੜਾ ਘਟਟ।

ਘਾਟਲਾ—**ਵਿ।** ਪੁ। ਸ਼ੈਲ ਘਾਟ ਆਲਾ।

ਘਾਟਾ,-ਟ੍ਰਾ—**ਪੁ।** [ਹਿੰ।] 1. ਕਮੀ। ਪ੍ਰ।-ਉਸੀ ਪੈਸੇ ਦਾ ਕੇ ਘਾਟਾ ਏ। 2. ਬਧਾਰ ਬਗੈਰਾ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲਾ ਮਾਲੀ ਨਕਸਾਨ। ਜਿਆ—ਛੱਡ੍ਹ ਦੇ ਸੌਦੇ ਚ ਘਾਟਾ ਪੀਨਾ। 3. ਕੁਸੈ ਦੀ ਗੈਰ-ਮਜ਼ੁਦਗੀ ਚ ਮਸੂਸ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਓਦੀ ਕਮੀ। ਪ੍ਰ।-ਕੇਇਂਧੀ ਮਨੁਕਖੋਂ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਨੇਈ ਹੋਂਦਾ।

ਘਾਟਾ-ਬਾਦਾ—**ਪੁ।** 1. ਕੁਸੈ ਚੀਜੀ ਦੇ ਭਾਡ-ਮੁਲੈ ਚ ਜਾਂ ਲੈਨ-ਦੇਨ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਕਮੀ-ਵੇਣੀ। 2. ਹੱਝ-ਮੰਜ। ਪ੍ਰ।-ਜਾਗਤੀ ਗੀ ਕਿਥ ਘਾਟਾ-ਬਾਦਾ ਹੋਈ ਗੇਆ ਤਾਂ ਕੁਨ ਜਿਸੇਵਾਰ ਏ।

ਘਾਟੀ—**ਸਤੀ।** [ਹਿੰ।] 1. ਘਾਡੋਂ ਕਨੇ ਥਿਰੇ ਦਾ, ਮਦਾਨੀ ਅਲਾਕਾ। 2. ਦੀਨੇ ਪਾਸੋਂ ਖਡੋਤੇ ਦੇ ਦੌਂ ਘਾਡੋਂ ਦੇ ਬਿਚੜੇ ਦਾ ਤਾਂਗ ਰਸਤਾ।

ਘਾਟੇਬੰਦਾਂ—**ਵਿ।** ਘਾਟੇਮਦਾਂ।

ਘਾਟੇਬੰਦੀਾਂ—**ਸਤੀ।** + **ਵਿ।** ਘਾਟੇਮਦੀ।

ਘਾਟੇਮਦ—**ਵਿ।** ਜੇਦੇ ਚ ਘਾਟਾ ਪਵੈ ਜਾਂ ਹੋਏ। ਜਿਆ—ਘਾਟੇਮਦ ਠੋਕ ਲੇਈ ਲੈਨਾ।

ਘਾਟੇਮਦੀ—**ਸਤੀ।** ਘਾਟੇਮਦ ਹੋਨੇ ਦੀ ਸਥਤਿ। ਜਿਆ—ਘਾਟੇਮਦੀ ਦਾ ਸੌਦਾ।

ਵਿ। ਘਾਟੇਮਦ। ਜਿਆ—ਘਾਟੇਮਦੀ ਸੌਦਾ।

ਘਾਟੇ—**ਪੁ।** (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ ; ਗੋਜਰੀ) ਘਾਟਾ।

ਘਾਡਕੀ—**ਪੁ।** (ਕਾਂਗਡੀ) ਦੂਏਂ ਦਿਧਾਂ ਚੀਜਾਂ ਬਦੋ-ਬਦੀ ਚੁਕਿਕੀਂ ਲੇਈ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।

ਘਾਡ—**ਪੁ।** 1. ਭੌਰੈ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ। 2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਬਰਖਾ ਕਾਰਣ ਫਿਗੀ ਪੇਦਾ, ਘਾਡੈ ਦਾ ਤੋਦਾ। ਪਸੀ।

ਘਾਡਮਾਂ—**ਵਿ।** ਘਡਿਧੀ, ਚੰਡਿਧੀ ਜਾਂ ਤਰਾਸ਼ਿਧੀ ਤਧਾਰ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ। ਜਿਆ—(ਕ) ਘਾਡਮਾਂ ਭਠੋਰੇ। (ਖ) ਲਕਕਡੀ ਦੇ ਘਾਡਮਾਂ ਕਿਲੇ। (ਗ) ਘਾਡਮਾਂ ਗਜਰੇ। (ਘ) ਘਾਡਮਾਂ ਪਤਥਰ।

ਘਾਡਖਾਂ—**ਵਿ।** (ਪੁਨਲੀ) ਘਾਡਮਾਂ।

ਘਾਡਾ—**ਪੁ।** 1. ਬਛ੍ਡੀ ਘਾਡੀ। 2. ਮਨੈ ਥਮਾਂ ਘਡੀ ਗੇਦੀ ਕੋਈ ਗਲ, ਸਬੀਲ ਜਾਂ ਸ਼ਾਰਾਰਤ ਬਗੈਰਾ। ਜਿਆ—ਨਮੋਂ ਸਿਰ ਨਮੋਂ ਘਾਡੇ ਘਡੇ।

ਘਾਡੀ—**ਸਤੀ।** ਸੁਕੋ ਦੇ ਘਾਡ ਜਾਂ ਸਕਕੋ ਦੇ ਨਾਡੇ ਦਾ, ਤਰਤੀਬ ਕਨੇ ਲਾਧਾ ਗੇਦਾ ਤਸਾਰ।

ਘਾਡੂ—**ਪੁ।** 1. ਨਿਕਕੀ ਘਾਡੀ। 2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਪਤਥਰ ਘਡੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।

ਘਾਡੋਆਂ—**ਵਿ।** ਘਾਡਮਾਂ।

ਘਾਣ—**ਪੁ।** 1. ਘਾਨ। 2. (ਕਾਂਗਡੀ) ਕਮਾਂਦੈ ਦਾ ਤੁਨਾ ਸੁਟਾ, ਜਿਨਾ ਬੇਲਨੇ ਚ ਆਈ ਜਾ।

ਘਾਤ—**ਪੁ।** [ਹਿੰ।] 1. ਹਤਿਆ ਜਾਂ ਕਤਲ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ। ਜਿਆ—ਕੁਸੈ ਦਾ ਘਾਤ ਕਰਨਾ। 2. ਧੀਖੇ ਚ ਰਕਿਵਿਧੀ ਨਕਸਾਨ ਪਯਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਘਾਤ। ਜਿਆ—ਕੁਸੈ ਕਨੇ ਘਾਤ ਕਰਨਾ।

ਦੁਖਮਨੈ—ਦੀ ਘਾਤ ਲਾਇਧੀ ਬੌਹ੍ਨਾ।

ਸੁ। **ਘਾਤਾ** ਚ ਹੋਨਾ—ਮੈਕੇ ਦੀ ਤਾਡਾ ਚ ਹੋਨਾ।

ਘਾਤਕ—**ਵਿ।** 1. ਜੇਦੇ ਕਾਰਣ ਸੌਤ ਹੋਈ ਸਕਦੀ ਹੋਏ। ਜਿਆ—ਜਿਆ—ਘਾਤਕ ਰੋਗ। 2. ਵੱਡਾ ਨਕਸਾਨ ਪਯਾਨੇ ਆਲਾ। ਜਿਆ—ਅਪਨੇ ਹਿਤੋਂ ਦਾ ਘਾਤਕ ਫੈਸਲਾ।

ਘਾਤਕੀ—**ਵਿ।** ਘਾਤ ਕਰਨੇ ਆਲਾ।

ਪੁ। ਘਾਤ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ। ਹਤਿਆ। ਕਾਤਲ।

ਘਾਤਨ—**ਵਿ।** ਸਤੀ। ਘਾਤ ਕਰਨੇ ਆਲੀ। ਹਤਿਆ।

ਜਿਆ—ਘਾਤਨ ਜਨਾਨੀ।

ਸਤੀ। ਘਾਤ ਕਰਨੇ ਆਲੀ ਜਨਾਨੀ।

ਘਾਤਣੁ—**ਸਤੀ।** (ਬਸੋਹ੍ਲੀ) ਘਾਡ ਬਡ੍ਹੇ ਦੀ ਇਕ ਖਾਸ ਦੰਦਲ।

ਘਾਤੀ—**ਵਿ।** [ਸਂ। ਘਾਤਿਨ੍] ਘਾਤ ਕਰਨੇ ਆਲਾ।

ਜਿਆ—ਘਾਤੀ ਆਦਮੀ।

ਪੁ। ਘਾਤ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ। ਜਿਆ—(ਕ) ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਘਾਤੀ ਗੀ ਫਾਂਸੀ ਹੋਨੀ। (ਖ) ਮਿਤਰੈ ਦਾ ਘਾਤੀ ਹੋਨਾ।

ਘਾਡ-ਤੀਲਾ,-ਲਲਾ—**ਪੁ।** ਘਾਡ ਤੇ ਤੀਲਾ ਬਗੈਰਾ।

ਘਾਨ—**ਪੁ।** ਕੁਸੈ ਚੀਜੀ ਦੀ ਤੁਨੀ ਮਕਦਾਰ, ਜਿਨੀ ਇਕ ਬਾਰੀ ਚ ਕਡਾਹੀ ਜਾਂ ਕੋਹ੍ਲ੍ਹੁ ਬਗੈਰਾ ਚ ਤਲਨੇ ਜਾਂ

ਤੇਲ ਕਿਛੁਂ ਬਗੈਰਾ ਆਸਟੈ ਪਾਈ ਜਾ। ਜਿਆ—

(ਕ) ਪੂਡਿਧੀ ਦਾ ਘਾਨ। (ਖ) ਸ'ਰੇਆਂ ਦਾ ਘਾਨ।

(ਗ) ਬਕੀਂ ਦਾ ਘਾਨ।

ਘਾਤਾ—**ਕ੍ਰਿ।** ਅ। ਕਟਾਰਾ ਬਗੈਰਾ ਖੋਭੀ ਲੈਨਾ। ਜਿਆ—

धावा जितो दा कटारा धाइयै मरना ।
 धानी—स्त्री० 1. तेल कड़ने आस्तै कोहूलुऐ च पाया
 गेदा बकबर । जियां—(क) स'रेआं जां तिलें दी
 धानी । (ख) कच्ची धानी दा तेल । 2. लेंवी
 वर्गैरा आस्तै पानी ते भो बगैरा रलाइयै इकजान
 कीती दी मिट्ठी । छित ।
 मु० धानियां पानियां—कुसै गलै गी लमकाई-
 लमकाई बधादे जाना ।
 धाऽ-पट्ठा—पु० (डंगरे आस्तै) धाऽ ते पट्ठे बगैरा ।
 धाऽ-पत्तर—पु० धाऽ ते पत्तर ।
 धापा—पु० कुसै माल बगैरा चा शैल ते खासा हिस्सा
 खसकाई, दुआई जां खपाई लैने दा भाव ।
 मु० धापा मारना—मता-सारा माल दुआई लैना ।
 धाऽ-पानी—पु० धाऽ ते पानी ।
 धापेबाज—वि० धापे मारने आला ।
 पु० धापे मारने आला आदमी ।
 धापेबाजी—स्त्री० धापे मारने दा कम्म ।
 धापेमार—वि० + पु० धापेबाज ।
 धापेमारू—वि० + पु० धापेबाज ।
 धावरना—क्रि० अ० घवराना ।
 धावरनु—क्रि० अ० (पोगली) घवराना ।
 धावरनो—क्रि० अ० (गूल-गलाबगढ़) घवराना ।
 धावरूँ—वि० घवराने आला ।
 धाऽ-बरुँट—पु० धाऽ ते झाड़ियां बगैरा ।
 धाऽ-बस्हाड़ी—पु० धाऽ ते बालने आली लकड़ी ।
 धाऽ-बूट—पु० धाऽ-बरुँट ।
 धाऽ-बूटी—स्त्री० धाऽ ते जड़ी-बूटी बगैरा ।
 धाऽ-बूंचड—पु० धाऽ-बरुँट ।
 धाऽ-धूंचड—पु० धाऽ-बरुँट ।
 धामा—स्मा—पु० लड़ाई-फसाद । जियां—मूले च
 कोई धामा होई जाना ।
 वि० (पुन्डी) दूर-दूर तक धुंदै आंगर फैले दा ।
 धामा-फसाद—पु० धामा ते फसाद ।
 धामेबाज—वि० धामे खड़े करी देने आला ।
 पु० धामे खड़े करने आला आदमी ।
 धामेबाजी—स्त्री० धामा-फसाद ।
 धाथल—वि० + पु० धाल ।
 धारंगोली—पु० (सिराजी) लमकूर ।
 धार—पु० (पाड़री) जंगलै चा लकड़ी दे शतीर
 बगैरा ढोने दा इक ढंग ।

धारौ—पु० घर ।
 धार-कुल्लाँ—पु० घर-कुल्ला ।
 धारा—पु० (बलौर) ल्हास । पस्सी । ल्हास ।
 धारा-धुरा—पु० (दुइ-बसंतगढ़) लुककड़ियां बगैरा ।
 धारिबड़ी—पु० (गूल-गलाबगढ़) गरगलै आला लेखा
 इक निका कल ।
 धारी—स्त्री० 1. जखमै बगैरा च होई जाने आली
 मोहूरी जां धूंहग । प्र०-मविखयां बौहने कन्ने
 जखमै च धारियां होई जंदियां न । 2. (वसोहूली)
 धाऽ कप्पने आस्तै सद्दे गेदे आदमियें दा दल ।
 धाल—वि० [हिं० धायल] जखमी होई गेदा ।
 पु० 1. जखमी होई गेदा आदमी । जियां-धाले गी
 हस्ताल पजाना । 2. (कांगड़ी) दुद्धै दा खंधाल ।
 स्त्री० 1. खेतरै गी पानी लाइयै गालने जां नर्म
 करने दा भाव । जियां-क्यारियें गी धाल देनी ।
 2. जंगलै चा बूटे दी कटाई दा कम्म । बाढ ।
 जियां-जाडै च धाल लग्गी दी होनी । 3. (कांगड़ी)
 अमारती लकड़ी गी दरेया राहें दूई जगह पजाने
 दा कम्म ।
 खु० धाल होए दा सप्प खतरनाक होंदा ऐ—
 पराजित जां अपमानत कीते गेदे दुश्मनै कोला
 बचियै रौहना चाहिदा ।
 धालकी—वि० (कांगड़ी) 1. नेकी करने आला ।
 2. मदधार ।
 धालना—क्रि० स० 1. परधालना । जियां-चांदी दे
 गैहूने धालने । 2. कमाई जां खट्टी करनी । जियां-
 बपारै च चंगी धालनी । 3. धाल देनी । जियां-
 खुबे धालने ।
 क्रि० अ० नेकी करनी । जियां-सरीकें कन्ने
 धालनी ।
 खु० किरत-धनै कन्ने धाली दी ते लेतरै च मूतरे
 दा इक बराबर=नाशुकरे कन्ने नेकी करनी व्यथ
 जंदी ऐ ।
 धालना-कमाना—क्रि० स० अपने हृत्ये धनै बगैरा दी
 कमाई करनी ।
 धालना-बनाना—क्रि० स० धालना-कमाना ।
 धालां—स्त्री० बहु० 1. कमाइयां-खट्टियां । 2. जंगलै
 चा बूटे दी कटाई दा कम्म । जियां-धालां
 लग्गनियां ।
 मु० धालां धालनियां=(व्यंग च) चंगियां कमाइयां

ਕਰਨਿਆਂ ! ਅਥਾਤੁ ਔਖ-ਮਸੀਕਤੈ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਨਨਾ ।

ਥਾਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ॥ 1. ਵੱਡੀ ਮੈਂਹ-ਨਤ ਕਨੇ ਕੀਤੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ।
ਜਿਧਾਂ—ਵੱਡੇਂ ਦੀ ਥਾਲੀ । 2. (ਚੰਭਾ) ਰਖ ਜਾਂ ਜੰਗਲ ।

ਥਾਲੀ-ਕਮਾਈ—ਸ਼੍ਰੀ॥ ਮੈਂਹ-ਨਤ ਕਨੇ ਕਮਾਈ ਗੇਦੀ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗੇਦੀ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਬਗੈਰਾ ।

ਵਿ॥ ਸ਼੍ਰੀ॥ 'ਥਾਲੇਆ-ਕਮਾਧਾ' ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ-ਰੂਪ । ਥਾਲੀ-ਬਨਾਈ ।

ਥਾਲੀ-ਬਨਾਈ—ਸ਼੍ਰੀ॥ ਥਾਲੀ-ਕਮਾਈ ।
ਵਿ॥ ਸ਼੍ਰੀ॥ 'ਥਾਲੇਆ-ਬਨਾਧਾ' ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ-ਰੂਪ ।

ਥਾਲੂ—ਵਿ॥ ਥਾਲਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ ।

ਥਾਲੇਆ-ਕਮਾਧਾ—ਵਿ॥ ਪੁੱਧ ਥਾਲੇਆ ਜਾਂ ਕਮਾਧਾ ਗੇਦਾ ।
ਜਿਧਾਂ—ਥਾਲੇਆ-ਕਮਾਧਾ ਧਨ ।
ਪੁੱਧ ਥਾਲੇਆ-ਕਮਾਧਾ ਗੇਦਾ ਧਨ । ਜਿਧਾਂ—ਸਾਰਾ ਥਾਲੇਆ-ਕਮਾਧਾ ਲਟੋਈ ਜਾਨਾ ।

ਥਾਲੇਆ-ਬਨਾਧਾ—ਵਿ॥ ਪੁੱਧ + ਪੁੱਧ ਥਾਲੇਆ-ਕਮਾਧਾ ।

ਥਾਵ—ਪੁੱਧ । [ਸੱਧ ਥਾਵ] ਜਖਮ । 2. (ਪੋਗਲੀ) ਤ੍ਰੈਕਲਾ । ਤ੍ਰਕਲਾ ।

ਥਾਸ—ਸ਼੍ਰੀ॥ (ਪਾਡਰੀ) ਥਾਸ ।

ਥਾਸ—ਸ਼੍ਰੀ॥ [ਹਿੱਦ ਥਾਸਨਾ] 1. ਕੁਝੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਕੁਤੈ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਧਸਨੇ, ਰਗੜਨੇ, ਕੁਤੈ ਲੋਕੋਂ ਦੇ ਚਲਨੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਧਰੀਡੇ ਬਗੈਰਾ ਕਨੇ ਉਥੋਂ ਬਨੀ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਨਥਾਨ । 2. ਸੁਨੇ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਕਸਸ । 3. ਪਿਰਤ । ਰੀਤ । ਪਰਮਘਾ । ਜਿਧਾਂ—ਜੁਗੋ-ਜੁਗੋਂ ਵੀ ਥਾਸ ਪਰਾਨੀ । 4. (ਪਾਡਰੀ) ਥਾਡ-ਪ੍ਰਾਡ ।

ਮੁੱਧ ਥਾਸ ਬਵਲਨੀ=ਕੁਝੀ ਪਰਮਘਾ ਗੀ ਛੋਡਿਵੈ ਓਦੇ ਥਾਹੂ, ਰ ਕੋਈ ਨਮੀਂ ਪਿਰਤ ਚਾਲੂ ਕਰਨੀ ।

ਨਮੀਂ ਥਾਸ ਪਾਨੀ=ਕੁਝੀ ਨਮੀਂ ਪਿਰਤਾ ਜਾਂ ਪਰਮਘਾ ਦਾ ਮੁੱਢ ਪਾਨਾ ।

ਥਾਸਲਾ—ਵਿ॥ ਪੁੱਧ (ਪਾਡਰੀ) ਥਾਡ ਕਨੇ ਹਰਾ-ਭਰਾ ।

ਥਾਸਲੇਟ—ਪੁੱਧ [ਹਿੱਦ] ਕੋਈ ਨਕਾਰੀ ਚੀਜ਼ ।

ਥਾਸਲੇਟੀ—ਵਿ॥ [ਹਿੱਦ] 1. ਹਲਕੇ ਦੱਜੇ ਦਾ ।
2. ਅਥਲੀਲਤਾ-ਭਰੋਚੇ ਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਥਾਸਲੇਟੀ ਸਾਹਿਤਿ ।

ਥਾਸਾ—ਪੁੱਧ (ਵਸ਼ਾਗ) 1. ਥਾਡ । 2. ਜੋਡੇਂ (ਨੁਕੋਂ) ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਅੰਦਰਲੈ ਪਾਸੀ, ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਆਸਤੈ ਲਾਈ ਗੇਦੀ ਚਮਡੇ ਦੀ ਟਾਕੀ ।

ਥਾਸੀ—ਸ਼੍ਰੀ॥ ਥਾਸ ।

ਥਾਸੇਲ—ਪੁੱਧ (ਪਾਡਰੀ) ਡੰਗਰੇ ਗੀ ਥਾਡ-ਪਾਨੀ ਬਗੈਰਾ ਦੇਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜਾਂ ਬੇਲਾ ।

ਥਿੰਗ—ਸ਼੍ਰੀ॥ (ਅਸ਼ਸਰ) ਜਿਦਦ ।

ਥਿੰਗਮੀ—ਵਿ॥ (ਅਸ਼ਸਰ) ਜਿਦਦੀ ।

ਥਿੜ—ਪੁੱਧ (ਕਾਂਗਡੀ) ਧਧੋ ।

ਥਿਖਡੀ—ਸ਼੍ਰੀ॥ (ਵਸੋਹ੍ਲੀ) ਚਰਖੇ ਵੀ ਹੁਤਥੀ ।

ਥਿਖਧੀ—ਸ਼੍ਰੀ॥ [ਹਿੱਦ] ਰੋਈ-ਰੋਇਧੀ ਢੁਸਕਨੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ।

ਥਿਚ-ਪਿਚ—ਵਿ॥ 1. ਊਟਪਟਾਂਗ ਤਰੀਕੇ ਕਨੇ ਲਿਖੇਆ ਗੇਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਥਿਚ-ਪਿਚ ਲਖਾਈ । 2. ਇਸ ਚਾਲੀ ਅਖਿਆ ਜਾਂ ਬੋਲੇਆ ਗੇਦਾ ਜੇ ਸਾਫ-ਸਾਫ ਸਮਯੋਈ ਨੇਈਂ ਸਕੀ । ਜਿਧਾਂ—ਥਿਚ-ਪਿਚ ਤਕਰੀਰ ।

ਥਿਤਥਡੀਂ—ਸ਼੍ਰੀ॥ ਖਲਵਡੀ । ਪ੍ਰੋ-ਮਾਂਗੀ ਜੁਕਕੇ ਵੀ ਥਿਤਥਡੀ, ਕਨੇ ਮਗੇ ਮਚਛਰੋਂ ਦੇ ਮਾਸ । (ਲੋ॥ ਗੀ॥)

ਥਿਨਨਾ—ਕਿ॥ ਸੱਧ 1. (ਵਸ਼ਾਗ) ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਮੇਲੈ ਥਿਨਨਾ । 2. (ਪਾਡਰੀ) ਠੁਆਲਨਾ ।

ਥਿਨਨੁ—ਕਿ॥ ਸੱਧ (ਪੋਗਲੀ) ਲੈਨਾ ।

ਥਿਨਾਂ—ਸ਼੍ਰੀ॥ ਵੂਣਾ ।

ਥਿਨਾਜੇਤ—ਵਿ॥ (ਪਾਡਰੀ) ਠੁਆਲਨੇ ਆਲਾ ।

ਥਿਨਿਧਾਘਨੋਟ—ਵਿ॥ (ਭਾਵਵਾਹੀ) ਸ਼ੂਰਕੀਰ ।

ਥਿਧਾ—ਪੁੱਧ 1. ਧੀਧਾ । 2. (ਪੋਗਲੀ) ਧਧੋ ।

ਥਿਧਾਈ—ਪੁੱਧ (ਭਾਵਵਾਹੀ) ਥਾਮੇ ਜਾਂ ਜਾਗੇ ਚ ਧਧੋ ਬਰਤਾਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਖਾਸ ਭਾਂਡਾ ।

ਥਿਧਾ-ਕਪੂਰੀ—ਵਿ॥ ਧੀਧਾ-ਕਪੂਰੀ ।

ਥਿਧਾ-ਕਲਸ—ਪੁੱਧ ਧੀਧਾ-ਕਲਸ ।

ਥਿਧਾਡਾ—ਪੁੱਧ (ਵਲੌਰ) ਧਧੋਏ ਦੀ ਚਾਟੀ ।

ਥਿਧਾਣਾ—ਪੁੱਧ (ਕਾਂਗਡੀ) ਇਕ ਬੂਟਾ ਜੇਵੇ ਪਤਤਰ ਬਾਂਸੈ ਦੇ ਪਤਰੋਂ ਆਂਗਰ ਲਗਮੇ ਤੇ ਪਤਲੇ ਹੋਂਦੇ ਨ ।

ਥਿਧੁ—ਪੁੱਧ (ਸਿਰਾਜੀ) ਧਧੋ ।

ਥਿਧੂਰਾਂ—ਪੁੱਧ ਧੂਰ ।

ਥਿਧੀ—ਪੁੱਧ (ਸਿਰਾਜੀ) ਧੀਧਾ ।

ਥਿਧੀਡ—ਪੁੱਧ (ਪਾਡਰੀ) ਫੋਡਾ ।

ਥਿਧੀਰ—ਪੁੱਧ (ਕਾਂਗਡੀ) ਧੂਰ ।

ਥਿਧੇਡ—ਪੁੱਧ 1. ਅਛੁ-ਰਿਡੇਕਾ ਸਟੂਟਾ । 2. ਖੂਹੈ ਦੇ ਉਧਰ ਲਗੇ ਦਾ ਲਕਕਡੀ ਦਾ ਗੋਲ ਡਮਣ-ਜਨ ਉਪਕਰਣ, ਜੇਦੇ ਪਰਾ ਲਜ਼ ਖੂਹੈ ਚ ਛੋਡੀ ਤੇ ਖਿਚਚੀ ਜਾਂਦੀ ਏ ।

ਥਿਰਤ—ਪੁੱਧ [ਸੱਧ ਘੂਰਤ] ਧਧੋ ।

ਥਿਰਨਾ—ਕਿ॥ ਅੱਧ [ਸੱਧ ਗ੍ਰਹਣ] 1. ਥੇਰੇ ਚ ਔਤਾ । ਥੇਰੇਆ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਅਗਮੀ ਚ ਥਿਰਨਾ । (ਖ) ਦੁਇਸਨੇਂ ਚ ਥਿਰਨਾ । 2. ਗਾਸੈ ਪਰ ਛਾਨਾ, ਕਠਰੋਨਾ ਜਾਂ ਘਨੋਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਵਦਲ ਥਿਰਨੇ । 3. ਢਲੀ ਔਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਸੰਭਾਂ ਥਿਰਨਿਆਂ । 4. ਸਿਰੈ ਗੀ ਚਕਕਰ ਔਨੇ ਕਰੀ ਉਲਟੀ ਪਰ ਜੀ ਕਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਮਨ ਥਿਰਨਾ ।

घिरबला—वि० पु० 1. कहैबरा । 2. (रियासी) खौदला । गंदला ।
 घिरांड—न—क्रि० स० (पाडरी) 1. कड्ढी लाना ।
 2. ठुआली ओड़ना ।
 घिराई—स्त्री० धेरने दा कम्म ते उस कम्मै दी
 मजूरी ।
 घिराट—पु० (पाडरी) घराट ।
 घिराटी—पु० (पाडरी) घराटिया ।
 घिरानेत—वि० (पाडरी) 1. कड्ढी ओड़ने आला ।
 2. ठुआलने आला ।
 घिरोड़—पु० (पाडरी) आटा पिहान आए दा आदमी ।
 घिरौट—पु० (पाडरी) घराटिया ।
 घिल,—ल्ल—स्त्री० पकवान बगेरा मता खाई लैने
 करी जिंदू च पैदा होने आली सुस्ती । जियां-धाम
 खाइयै घिल चढ़नी ।
 घिलीं—स्त्री० घिल ।
 घिवाईय—पु० (पाडरी) ध्यो रखने दा भांडा ।
 घिवाय—पु० (पाडरी) ध्यो धंडने जां वरताने आस्तै
 बने दा खारा मिट्टी दा भांडा ।
 घिसर-घिसर—स्त्री० घुसर-गुसर ।
 घिसरना—क्रि० अ० घुसरना ।
 धींग—स्त्री० 1. कुसै कम्मै गी लमकाने दी स्थिति ।
 2. उलझन । जियां-कोई धींग बनी जानी ।
 धींग-गंडोली—स्त्री० (अस्सर) ध्यो-धंडोली ।
 धींगा—पु० धींग ।
 धीच-मकोडे—पु० बहु० लीक-बलीक लखाई ।
 धीच-मच्चोले—पु० बहु० धीच-मकोडे ।
 धीया—पु० [प्रा० धिय] कदहूं दी जाति दी इक
 सठजी ।
 धीया-कपूरी—वि० सैला पर किश-किश पीली झोन
 देने आला ।
 धीया-कस्त—पु० [हि० वियाकश] कदहूं-घस्स ।
 धीस—स्त्री० 1. चूहे दी जाति दा इक जीव ।
 2. छलूंदर । 2. धीसी ।
 वि० (गूल-गलावगढ़) 1. बड़ा लिस्सा । 2. नाचीज ।
 धु० धीसां कड्ढनियाँ—तोवा करनी ।
 धीसां कठानियाँ—तोवा करनी ।
 धीसी—स्त्री० 1. शौच करियै भुंतां जां पत्थरे बगेरा
 पर गुदा गी रणडने दा भाव । 2. नक्की दी पुंबली
 पर लग्ने दा मैलू दा नशान ।

धु० धोसियाँ कड्ढनियाँ=तोवा करनी ।
 धीसियाँ कठानियाँ=तोवा करनी ।
 घुंआं—वि० पु० घुंआं ।
 घुंग—वि० जिसी मते घुंगे लग्ने दे होन । प्र०-बैरी
 दा ए बूटा कैसा घुंग होए दा ऐ !
 पु० घुंगा । जियां-अंगूरे दा घुंग ।
 घुंगणी—स्त्री० (कांगड़ी) घुंडनी ।
 घुंगनी—स्त्री० घुंडनी ।
 घुंगम-घुंग—वि० घुंगम-घुंगा ।
 घुंगम-घुंगा—वि० पु० घुंगे कन्ने लदोए दा ।
 घुंगर—पु० बाले दा कुंडल ।
 घुंगर-बालियाँ—स्त्री० कन्ने दा इक गैहना ।
 घुंगराल—स्त्री० घंगरेल ।
 घुंगराले—वि० बहु० घुंगरें जां कुंडलें आले । जियां-
 घुंगराले बाल ।
 घुंगरी—स्त्री० [सं० गुटिका ; हि० गुरिया] गैहने
 च छनकार पैदा करने आस्तै ओदे कन्ने लाए जाने
 आले, उस्सै धातै दे गोल, फोलमां दानें चा इक ।
 बहु० घुंगरियाँ ।
 घुंगरीले—वि० बहु० घुंगराले ।
 घुंगरू—पु० [हि० घुंघरू] 1. धातै दा बने दा इक
 गोल ते फोलमां फलाडार गोलू, जेदे च निक्का
 रोड़ जां लोहे दा टुकड़ा पाया गेदा होंदा ऐ ते
 हिलने पर जेदे चा छन-छन दी अवाज औंदी ऐ ।
 2. बच्चें दी इक खडाल । छनकना ।
 मु० घुंगरू बज्जना=मरने दे मौकै गले च कफ
 बगेरा रुकी जाने करी आखरी साहें दा खरड़-
 खरड़ होना ।
 घुंगरूदार—वि० जिस गी घुंगरू लग्ने दे होन ।
 घुंगरेल—स्त्री० (बसोहली) घंगरेल ।
 घुंगा—पु० गुच्छा । जियां-अवे दा घुंगा ।
 मु० घुंगा होई जाना = (चोट बगेरा लग्ने करी)
 गुच्छू-मुच्छू जां नेड़ा होई जाना ।
 घुंघणी—स्त्री० (चंवा) घुंगरी ।
 घुंघणियाँ—स्त्री० (चंवा) बैहतरे आस्तै घुंगरूं दी
 माला ।
 घुंघम-घुंघ—वि० घुंगम-घुंगा ।
 घुंघम-घुंघाँ—वि० पु० घुंगम-घुंगा ।
 घुंघर—पु० घुंगर ।
 घुंघर-बालियाँ—स्त्री० घुंगर-बालियाँ ।

ਧੁੰਘਰਾਡ—ਪੁੰ (ਪਾਡਰੀ) ਧੁੰਗ੍ਰਹ ।
 ਧੁੰਘਰਾਲ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਧੰਗਰੇਲ ।
 ਧੁੰਘਰਾਲੇ—ਵਿਂ ਬਹੁੰ ਧੁੰਗਰਾਲੇ ।
 ਧੁੰਘਰਿਆਲ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਪਾਡਰੀ) ਧੰਗਰੇਲ ।
 ਧੁੰਘਰੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਧੁੰਗ੍ਰੀ ।
 ਧੁੰਘਰੀਲੇ—ਵਿਂ ਬਹੁੰ ਧੁੰਗਰਾਲੇ ।
 ਧੁੰਘੁੰ—ਪੁੰ ਧੁੰਗ੍ਰਹ ।
 ਧੁੰਘਰੁਦਾਰ—ਵਿਂ ਧੁੰਗੁੰਦਾਰ ।
 ਧੁੰਘਰੇਲ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਬਸੋਹਲੀ) ਧੰਗਰੇਲ ।
 ਧੁੰਘਾ—ਪੁੰ ਧੁੰਗਾ ।
 ਧੁੰਡਨੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਹਿੰਦੋ ਧੁੰਨੀ] ਕਨਕ ਬਗੈਰਾ ਬੁਆਲਿਧੈ
ਬਨਾਥਾ ਗੇਦਾ ਇਕ ਖਾਨੇ-ਜੋਗ ਪਦਾਰਥ । ਬਹੁੰ ਧੁੰਡਨਿਧਾਂ ।
 ਸੁੰ ਸੁੰਹੈ ਚ ਧੁੰਡਨਿਧਾਂ ਪਾਈ ਰਿਧਾਂ ਹੋਨਿਧਾਂ=ਗੱਲੈ ਦਾ
ਜਵਾਬ ਬਗੈਰਾ ਦੇਨੇ ਦੇ ਥਾਹੁੰ ਮੌਨ ਬਨੇ ਰੀਹੁੰਨਾ ।
 ਧੁੰਜ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਧੁੰਜ ।
 ਧੁੰਜਡੁ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਧੁੰਜ ।
 ਧੁੰਜਾਂ—ਵਿਂ ਪੁੰ+ਪੁੰ ਗੁੰਜਾਂ ।
 ਧੁੰਡੁ—ਪੁੰ 1. ਵਾਛਡੁ ਬਗੈਰਾ ਰੋਕਨੇ ਆਸਟੈਂ ਦੁਆਰੀ
ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਉਪਰੋਂ ਬਨਾਥਾ ਗੇਦਾ ਬਧਾਡੁ । 2. ਚੀਜ਼ਾਂ
ਰਕਖਨੇ ਆਸਟੈਂ ਕੰਧੈ ਕਨੇ ਬਨਾਥਾ ਗੇਦਾ ਬਧਾਮਾਂ
ਥਾਹੁੰ । 3. (ਪੁਨਛੀ) [ਹਿੰਦੋ ਧੁੰਘਟ] ਝੁੰਡੁ ।
 ਧੁੰਡਮ-ਧੁੰਡੀਂ—ਵਿਂ ਸੀਤੈ ਕਰੀ ਗੁੜ੍ਹੂ-ਮੁੜ੍ਹੂ ਹੋਏ ਦਾ ।
 ਧੁੰਡੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਸੱਠ ਪ੍ਰਥਿ] 1. ਐਸੀ ਮੋਹਦਾਰ ਚੀਜ਼
ਜੇਹੜੀ ਕੁਸੈ ਥਾਹੁੰ ਚ ਅੜਕੀ ਸਕਦੀ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ—
ਸਹਿਯੋ ਦੀ ਧੁੰਡੀ । 2. ਅੰਗਰਕਵੇ ਜਾਂ ਕੁਰਤੇ ਦੇ ਗਲਮੇ
ਗੀ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਆਸਟੈਂ ਬਨਾਥਾ ਗੇਦਾ ਕਪੜੇ ਦਾ ਬੀਡਾ ।
 3. ਬੈਰ, ਧੂਣਾ ਬਗੈਰਾ ਕਰੀ ਮਨੈ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲਾ
ਬੁਰਾ ਭਾਵ । 4. ਗਾਹੁੰ ਨੇ ਪਰੈਂਤ ਬੀ ਸਿਫੂੰ ਚ ਰੇਹੀ ਜਾਨੇ
ਆਲੇ ਕਨਕਾ ਦੇ ਦਾਨੇ । 5. (ਲਾਕਾਣਿਕ) ਕੌਈ ਪਚੀਦਾ
ਗੱਲ । ਪ੍ਰੋ-ਏ ਧੁੰਡੀ ਤੂਂ ਗੈ ਸੁਲਝਾਨੀ ਏ ।
 ਧੁੰਡੀਦਾਰ—ਵਿਂ 1. ਧੁੰਡੀ ਆਲਾ । 2. ਪੇਚੀਦਗੀ
ਆਲਾ । ਪੇਚੀਦਾ ।
 ਧੁੰਡੁ-ਛੂ—ਪੁੰ ਦੇਸੀ ਜੋਡੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਨੋਕ, ਜੇਹੜੀ
ਪੈਰੈ ਆਲੇ ਪਾਸੇ ਗੀ ਬਧੀ ਦੀ ਹੋਂਦੀ ਏ ।
 ਧੁੰਬਰ—ਪੁੰ ਨਚਦੇ-ਨਚਦੇ ਗੁਲਾਈ ਚ ਚਕਕਰ ਕਢੁਨੇ ਦਾ
ਭਾਵ । ਪ੍ਰੋ-ਮੇਂ ਸ਼ੁਧੇ ਧੁੰਬਰ ਪਾਨਾ । (ਲੋਂ ਗੀਂ)
 ਧੁੰਬਰ-ਧੇਰਾ—ਪੁੰ ਧੁੰਮਨ-ਧੇਰਾ ।
 ਧੁੰਬਗੜ—ਪੁੰ (ਪਾਡਰੀ) ਧੋਗੜ ।
 ਧੁੰਬਗਿਧ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਪਾਡਰੀ) ਧੁੰਗੀ ।
 ਧੁੰਬਮ—ਪੁੰ (ਬਮਹਾਗ) ਹਵਾ ਰੁਕੀ ਜਾਨੇ ਕਨੇ ਪੰਦਾ ਹੋਨੇ

ਆਲਾ ਧੁੰਮ ।
 ਧੁੰਬਲਾਂ—ਕ੍ਰਿੰ ਅ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਧੋਲ ਕਰਨਾ । ਕੁਝਤੀ
ਕਰਨੀ । ਧੁੰਲਨਾ ।
 ਧੁਆਡਾ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਸੁਕੇ ਦੇ ਧਾਡ ਦੇ ਪੂਲੋਂ ਬਗੈਰਾ ਗੀ
ਸੇਲਿਯੈ ਇਕ-ਹੋਏ ਪਰ ਰਕਖਨੇ ਕਰੀ ਬਨਨੇ ਆਲਾ ਠਾਲਾ-
ਜਨ । ਧਾਡਾ ।
 ਧੁੰਗੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਅਸ਼ਵਰ) ਧੁੰਗੀ ।
 ਧੁੰਗ—ਪੁੰ ਨਕਾਰਾ ਤੇ ਜਕਕਰ ਆਦਮੀ । ਪ੍ਰੋ-ਦਪਸਤੈ
ਚ ਏ ਧੁੰਗ ਕੁਸਨੇ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਏ ?
 ਵਿਂ ਜਕਕਰ । ਸਿਢਡੁ । ਜਿਧਾਂ—ਧੁੰਗ ਆਦਮੀ ।
 ਸੁੰ ਧੁੰਗ ਹੋਈ ਜਾਨਾ=ਸੈਕੈ-ਸਿਰ ਬੋਲਨ-ਕੁਸਕਨ
ਨੇਈਂ ਹੋਨਾ ।
 ਧੁੰਗਿਧਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਬਹੁੰ 1. ਗਰ੍ਭ ਮਠੋਨੇ ਪਰ ਪੰਦਾ ਹੋਏ ਦੇ
ਛਿੰਡੈ ਦੇ ਮਾਸੈ ਦੇ ਤਨਾਡ ਕਾਰਣ ਤੇ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਦੇ ਬਾਦ
ਤਨਾਡ ਦੇ ਧਟੀ ਜਾਨੇ ਕਾਰਣ, ਜਨਾਨਿਧੀਂ ਦੇ ਛਿੰਡੈ ਪਰ
ਪੇਈ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਤਮੇ ਨਿਆਨ । 2. ਜੋਰਦਾਰ ਵਰਖਾ
ਕਰੀ ਖਡੋਤੇ ਦੇ ਪਾਨੀ ਪਰ ਬਨਨੇ ਆਲੇ ਬੁਲਕੁਲੇ ।
 3. 'ਧੁੰਗੀ' ਦਾ ਬਹੁੰ ਵਚਨ ।
 ਧੁੰਗੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ 1. [ਹਿੰਦੋ] ਕਵੂਤਰੈ ਦੀ ਜਾਤਿ ਦਾ ਇਕ
ਪਕਖ਼ੁਲ । ਫਾਖਤਾ । 2. (ਭਵਵਾਹੀ) ਜਡਿਧਾਂ ਖੇਡਨੇ
ਦਾ ਰਸ਼ਾ ।
 ਧੁੰਗੂ—ਪੁੰ [ਹਿੰਦੋ ਧੁੰਘੂ] 1. ਸਮੇਂ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਸੂਚਨਾ
ਦੇਨੇ ਆਲਾ ਧੰਤ ਤੇ ਤਥ ਧੰਤ ਦੀ ਅਵਾਜ । ਜਿਧਾਂ—
(ਕ) ਵਾਰਾਂ ਵਜੇ ਦਾ ਧੁੰਗੂ ਵਜਜਨਾ । (ਖ) ਆਟੇ
ਆਲੀ ਮਸ਼ੀਨਾ ਦਾ ਧੁੰਗੂ ਵਜਜਨਾ । 2. ਧੁੰਗੀ ਅਂਗਰ
ਇਕ ਪਕਖ਼ੁਲ । 3. ਮਿਤੀ ਵੀ ਇਕ ਖਡਾਲ; ਜਿਸੀ
ਫੂਕ ਮਾਰਿਧੈ ਬਜਾਧਾ ਜੰਦਾ ਏ । 4. ਧੁੰਗੀ ਦਾ
ਵਚਚਾ ।
 ਸੁੰ (ਕੁਝੇ ਆਲਾ) ਧੁੰਗੂ ਕਡੜੀ ਜਾਂ ਬੋਲਲੀ ਜਾਨਾ=
 1. ਕੁਸੈ ਦੀ ਸੌਤ ਹੋਈ ਜਾਨੀ । 2. ਕੁਸੈ ਦਾ ਚਾਂਡਾ-
ਟਥਾ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਧੁੰਘ—ਪੁੰ+ਵਿਂ ਧੁੰਘ ।
 ਧੁੰਗਿਧਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਬਹੁੰ ਧੁੰਗਿਧਾਂ ।
 ਧੁੰਗੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਧੁੰਗੀ ।
 ਧੁੰਗੂ—ਪੁੰ ਧੁੰਗੂ ।
 ਧੁੰਘਨੀ—ਕ੍ਰਿੰ ਅ੦ (ਸਿਰਾਜੀ) ਭੌਂਕਨਾ ।
 ਧੁੰਘੂ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਕਵੂਤਰ ।
 ਧੁੰਘੂਡੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਸਿਰਾਜੀ) ਧੁੰਗੀ ।
 ਧੁਜਰ—ਪੁੰ (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਧੁੰਡੇ ਦਾ ਵਿਲ ਜਾਂ ਗਲਸਾ ।
 ਧੁਟ—ਪੁੰ (ਪਾਡਰੀ) ਧੁੰਟ ।

घुटडू—पु० निकका घुटट ।

घुटन—स्त्री० [हि०] 1. साहू, घटोने दा भाव ।
जियां-कमरे च घुटन सेही होनी । 2. मनो-मन
वे-चैन होने दा भाव । जियां-घुटन रक्खियै दिन
कट्टने । 3. संकोच-भरोची असुवधा सेही करने दा
भाव । जियां-ओपरे थाहूर घुटन बुज्जनी ।

घुटना—क्रि० अ० घुटन बुज्जनी ।

मु० घुटी-घुटियै मरना = अंदरो-अंदरी धुखदे रौहना
पर मने दा दुख नईं बुहासरना ।

घुटना—पु० घटना ।

घुटनी—स्त्री० घटनी ।

घुटनू—पु० घटनू ।

घुटवाना—क्रि० स० घुटाने दा कम्म कुसै कोला
कराना ।

घुटाई—स्त्री० घोटने जां घुटटने दा कम्म ते उस कम्म
दी मजूरी ।

घुटाना—क्रि० स० घोटने जां घुटटने दा कम्म कुसै
कोला जां कुसै कर्ने कराना ।

घुटारी—स्त्री० (कांगड़ी) गटारी नां दा पक्खरू ।

घुटाला—पु० घोटाला ।

घुटी—स्त्री० (बम्हाग) घुटटी ।

घुटैना—पु० (बलौर) घटना ।

घुट—पु० [हि० घूट] पानी जां कुसै पीने आले
पदार्थ दी उन्नी मात्रा, जिन्नी इककै बारी च गले
चा ढाली जाई सकै ।

मु० कौड़ा घुटट भरना=अपमान बगैरा गी चुण
वटियै जरी लैना ।

घुटट लाना=शराब पीनी ।

घुटट-क—वि० घुटट-भर ।

घुटटडू—पु० निकका घुटट ।

घुटटरा—क्रि० स० 1. [हि० घोटना] चिककना-
दबाना । जियां-लत्तां घुटटनियां । 2. (पुन्ही)
घोटना । 3. घुटट-घुटट करियै पीना ।

घुटट-भर—वि० इक घुटट दी मकदारै जिन्ना ।

घुटटमां—वि० घोटमां ।

घुटट-सारा—वि० पु० घुटट-भर ।

घुटट-हारा—वि० पु० घुटट-भर ।

घुटटी—स्त्री० [हि०] दुख पींदे ज्याने बच्चें दी
पाचन-शक्ति ठीक रखने आस्तै, उनेंगी दित्ती
जाने आली इक देसी दुआड़ ।

घुटट—वि० घुटटने गी त्यार ।

घुटटो-घुटट—क्रि० वि० घुटट-घुटट करियै ।

घुटटो-घुटटी—क्रि० वि० हर ग्राह, दे कन्ने इक-इक
घुटट भरियै ।

घुड़—पु० 'घोड़ा' दा मुख्सर रूप, जेहङ्गा अक्सर उसी
समास आले शब्दे दे शुरू च लगने करी झहोंदा ए ।

जियां-घुडसवार ; घुडशाला ; घुडदौड ।

घुडकना—क्रि० अ० घुडकना ।

घुडकी—स्त्री० घुडकी ।

घुडदौड—स्त्री० घोडदौड ।

घुडनू—क्रि० अ० (भद्रबाही) कुडना ।

घुडयाल—पु० बहु० घोडे दी क्याडी दे बाल ।

घुडशाल,-ला—स्त्री० घुडसाल ।

घुडसवार—पु० [हि०] घोडसुआर ।

घुडसवारी—स्त्री० [हि०] घोडसुआरी ।

घुडसाल,-ला—स्त्री० [हि०] ओ खास अमारत,
जित्यें घोडे रख्ये जांदे न । तबेला । अस्तबल ।

घुडसुआर—पु० घोडसुआर ।

घुडसुआरी—स्त्री० घोडसुआरी ।

घुड़ेल—पु० (बलीर) घुडयाल ।

घुण—पु० (कांगड़ी) घुन ।

घुन—पु० [सं०] अनाजै गी लगने आला, लाल
रंगे दा इक कीड़ा । कुण ।

घुनक—स्त्री० (चनैहङ्गी) घूंक ।

घुनज—स्त्री० कपडे दी सिलवट । घुंजड ।

घुनजोना—क्रि० अ० घनजोना ।

घुञ्ज—स्त्री० घुनज ।

घुन्ना—वि० पु० मीसना ।

घुण्प—वि० गुण्प ।

घुमंड—पु० (सिराजी) घमंड ।

घुमंडी—वि० (सिराजी) घमंडी ।

घुमंतू—वि० [हि०] जगह-जगह घुम्मदे रीहने
आला ।

घुमक्कड़—वि० [हि०] मता घुम्मते-फिरने आला ।

घुमटाहना—क्रि० स० (गूल-गलाबगढ़) घुमाना ।

घुमडना—क्रि० अ० [हि०] बरहाऊ बदले दा
घनोना ।

घुमन-घेर—पु० (रजोरी) घुम्मन-घेर ।

घुमां—पु० घमां ।

घुमात—पु० [हि० घुमाओ] (सड़का जां रस्ते दे)

मोड़ । घूम ।
 घुमाई—स्त्री० घमाई ।
 घुमाऊ—वि० [हिं०] 1. घुमाने आला । 2. घुमाने
     गी त्यार ।
 घुमाटा—पु० (कांगड़ी) [हिं० घुमटा] सिरै गी
     चक्कर औने दी बमारी । घेरा ।
 घुमाणा—क्रि० स० (कांगड़ी) घुमाना ।
 घुमाऊदार—वि० जेदे च मते घुमाऊ जां मोड़ होन ।
 घुमाना—क्रि० स० कुसै चीजै गी गुलाई च फेरना ।
     जियां-(क) घड़ी दी सूई घुमानी । (ख) सुदर्शन-
     चक्कर घुमाना । 2. सैर करानी । जियां-जागते
     गी वार्गे च घुमाना ।
 घुमाना-फराना—क्रि० स० घुमाना-फेरना ।
 घुमाना-फेरना—क्रि० स० सैर-सपाटा कराना ।
 घुमानी—स्त्री० घमानी ।
 घुम्वर—पु० घुंवर ।
 घुम्वर-घेरा—पु० घुम्मन-घेरा ।
 घुम्मन—पु० 1. घुम्मन-घेर । 2. घुम्मने दी क्रिया
     जां भाव ।
 घुम्मन-घेर—पु० बगदे पानी जां बा-बलूने च बनने
     आले चक्कर ।
 घुम्मन-घेरा—पु० 1. (धूँड़े जां बदले बगैरा दे) चौनें
     पासेआ आई किठँ होने दी स्थिति । जियां-वा-
     बलूने दे घुम्मन-घेरे करी दिनें बी न्हेरा होई जाना ।
     2. घुम्मन-घेर ।
 घुम्मना—क्रि० अ० [प्रा० घम्मइ] 1. कुसै केंदर
     पर टिकी दी चीजै दा गुलाई च हरकत करना ।
 जियां-घड़ी दी सूई घुम्मनी । 2. कुसै चीजै दा
     दूई चीजै दे आलै-दुआलै चक्कर लाना । जियां-
     धरती दा सूरजै दे गिर्द घुम्मना । 3. मुड़ना जां
     मुड़ी जाना । जियां-(क) थोड़ी दूर जाइयै खब्बै
     हत्थ घुम्मी जाना । (ख) चलदे-चलदे रुकियै पिछै
     घुम्मना । 4. मन परचाने आस्तै टैहलना ।
 जियां-(क) वार्गे च घुम्मना । (ख) देस-वदेस
     घुम्मे दे होना ।
 घुम्मता-फिरना—क्रि० अ० सैर-सपाटा कराना ।
 घुम्मर—पु० 1. घुम्मन-घेरा । 2. घुंवर ।
 घुम्मर-घेरा—पु० घुम्मन-घेरा ।
 घुरकना—क्रि० अ० [हिं० घुड़कना] 1. रोहै च,
     बांदरै बगैरा दा गुरं-गुरं करना । 2. इराना-

धमकाना जां रोहै च पाना ।
 मु० जेदा खाना, उस्सै गी घुरकना=भलाई करने
     आले गी बी डराना-धमकाना ।
 घुरकना—क्रि० अ० खरहाड़े मारने ।
 घुरकना—कि० स० धमकियें कन्ने डराना ।
 धमकाना ।
 मु० कन्ने खाना, कन्ने घुरकना=जेदा खाना, उस्सै
     गी घुरकना ।
 घुरकी—स्त्री० [हिं० घुड़की] धमकी ।
 घुरगना—पु० 1. घग्ग । मग्ग । मधार । 2. बूटे
     जां कंथै बगैरा च बने दा सराख ।
 घुर-घुर—पु० [हिं०] 1. बिल्ली बगैरा दे बल्ले-बल्ले
     गुरन्ते दी अबाज । 2. बलगम फसी जाने करी
     निकलने आली अबाज ।
 घुरड़-घुरड़—स्त्री० खरहाड़े मारने करी पैदा होने
     आली अबाज ।
 घुरड़ी—स्त्री० (रजौरी) खरहाड़ा ।
 घुरड़—पु० मरने दे मौकै गले चा निकलने आली
     अबाज ।
 घुरना—क्रि० अ० बार जां चोट बगैरा करने दी तक्कै
     च होना ।
 घुरनी—स्त्री० न्हेरी तंग खुंझर जां बेचला ।
 घुरनू—पु० 1. चच्चै दी इक चक्करदार खडाल ।
     चकडोर । 2. घुरनी । 3. (बम्हाग) चक्की दी
     कोली ।
 वि० (अस्सर) चबक्खै फिरने आला ।
 घुरमट—पु० [हिं० घूंघट] 1. संगचोने दा भाव ।
     2. झुंबडबाला । जियां-नचचन लगी तां घुरमट के ?
 घुरमट—पु० (झुड़-वसंतगढ़) बगदे पानी च
     निकियां-निकियां चक्कियां बनने दी स्थिति ।
 घुरमटटनी—स्त्री० भुंआंटनी ।
 घुरमटटनी—स्त्री० भुंआंटनी ।
 घुरल—पु० अद्व-रिड़केआ देंही ।
 मु० घुरल करी जाना=कुसै चीजै गी खपाई
     जाना जां हडप्प करी जाना ।
 घुरलिय—स्त्री० (पाडरी) गवै बगैरा दे धन पैने
     दा भाव ।
 घुरस—स्त्री० जिडक । द्रंड ।
 मु० घुरसां चाढ़नियां=(सारते-सारते च) धमकियां
     देनियां ।

ਘੁਰਸੋ-ਘੁਰਸੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਘੁਰਸਾਂ ਚਾਡਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਘੁਰਾ—ਪੁੱਠ ਸਲਾਈ ਜਾਂ ਕਰੋਣਿਧੇ ਕਨੇ ਬਨਾਈ ਗੇਦੀ, ਉਨ੍ਹੇ
 ਦੇ ਧਾਗੇ ਵੀ ਘਰਵਾਈ।
 ਘੁਰਾਡਾ—ਪੁੱਠ ਖੜਾਡਾ।
 ਘੁਰਾਨ੍ਹ—ਪੁੱਠ (ਰਾਮਵਨ) ਚਕੀ ਵੀ ਕੋਲੀ।
 ਘੁਰਾਲ—ਪੁੱਠ (ਕਾਂਗੜੀ) ਡੰਗਰ ਵੱਨਨੇ ਦਾ ਕਮਰਾ।
 ਗੋਹੜ।
 ਘੁਰਾਹੀ—ਪੁੱਠ (ਅਸ਼ਟਰ) ਮਸਾਥੇ ਗਾਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
 ਗੁਰਹਾਈ।
 ਘੁਰੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ 1. ਨਿਕਾ ਘੁਰਾ। 2. (ਪਾਡਰੀ) (ਜਨਾਨਿਧੇ
 ਦਾ) ਕਿਟਨੇ ਖਡੀਓਇਧੈ ਪੀਤ ਗਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਘੁਰੇਖੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਵਲੌਰ) ਘਰੇਖੀ।
 ਘੁਰਕਨਾ—ਕ੍ਰਿਂ ਅੱਠ ਘੁਰਕਨਾ।
 ਘੁਰਕਨਾ—ਕ੍ਰਿਂ ਸੱਠ ਘੁਰਕਨਾ।
 ਘੁਰੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਘੁਰਕੀ।
 ਘੁਰਗਨਾ—ਪੁੱਠ ਘੁਰਗਨਾ। ਮਥਾਰ।
 ਘੁੜ੍ਹੂ—ਪੁੱਠ ਘੁੜ੍ਹੂ।
 ਘੁਮੰਟ—ਪੁੱਠ ਘੁਮੰਟ।
 ਘੁਮੰਟਨੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਘੁਰਮੰਟਨੀ।
 ਘੁਮੁੰਟਨੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਘੁਮੁੰਟਨੀ।
 ਘੁਰੰ—ਪੁੱਠ ਘੁਰਲ।
 ਘੁੱਸ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਘੁਰਸ।
 ਘੁੱਸੋ-ਘੁੱਸੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਘੁਰਸੋ-ਘੁਰਸੀ।
 ਘੁਲਨਸੀਲ—ਵਿਂ ਘੁਲੀ ਜਾਨੇ ਜਾਂ ਘੁਲੀ ਸਕਨੇ ਆਲਾ।
 ਘੁਲਨਾ—ਕ੍ਰਿਂ ਅੱਠ 1. ਘੋਲ ਕਰਨਾ। ਕੁਝਤੀ ਕਰਨੀ।
 ਜਿਧਾਂ-ਕਿਕਕਾ ਦੇ ਪੈਂਫਲਵਾਨੀ ਕਨੇ ਘੁਲਨਾ।
 2. [ਹਿੱਠ] ਕੁਝੈ ਠੋਸ ਜਾਂ ਸਲਤ ਚੀਜਾ ਦਾ ਘਲਨਾ।
 ਜਿਧਾਂ-ਵਰਫ ਘੁਲਨੀ। 3. ਕੁਝੈ ਠੋਸ ਜਾਂ ਸਲਤ ਚੀਜਾ
 ਦਾ, ਕੁਝੇ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥੇ ਚ ਰਖੇ ਜਾਨੇ ਪਰ ਘਲਿਧੈ
 ਓਵੇਂ ਚ ਮਿਲੀ ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਤੁਢੈ ਚ ਖੱਡ ਘੁਲਨੀ।
 4. ਓਵਰਿੱਧ ਜਾਂ ਝੂਰਿਧੈ ਲਿਸ਼ੇ ਹੋਵੇ ਜਾਨਾ।
 ਜਿਧਾਂ-ਕੈਤੈ ਦੇ ਬਜੋਗੈ ਚ ਘੁਲਨਾ।
 ਘੁਲਨਾ-ਮਿਲਨਾ—ਕ੍ਰਿਂ ਅੱਠ 1. ਰਲੀ-ਮਿਲੀ ਜਾਨਾ।
 2. ਹਿਲੀ-ਮਿਲੀ ਜਾਨਾ।
 ਘੁਲਨੋ—ਕ੍ਰਿਂ ਅੱਠ (ਪੋਗਲੀ) ਘੁਲਨਾ।
 ਘੁਲਾਈ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਡੁੜ-ਵਸਤਗਹ) ਘਲਾਈ।
 ਘੁਲਾਟਾ—ਵਿਂ ਪੁੱਠ ਘੋਲ ਕਰਨੇ ਚ ਮਾਹਿਰ। ਘਲਾਟਾ।
 ਘੁਲਾਨਾ—ਕ੍ਰਿਂ ਸੱਠ 1. ਘੋਲ ਕਰਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਜਾਗਤੈ
 ਗੀ ਛਿੜਾ ਚ ਘੁਲਾਨਾ। 2. ਬਚਾਈ-ਬਦਾਈ ਛੋਡਨਾ।
 ਜਿਧਾਂ-ਆਲੀ ਚ ਭਤ ਘੁਲਾਨਾ। 2. ਏਸਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗ

ਕਰਨਾ ਜੇ ਘੁਲਨੇ ਆਲੀ ਚੀਜ ਘੁਲੀ ਜਾ। ਜਿਧਾਂ—
 (ਕ) ਸਥਾਹੀ ਵੀ ਟਿਕਕੀ ਦੁਆਰੈ ਚ ਘੁਲਾਨੀ। (ਖ) ਟ੍ਰੈ
 ਚ ਜ਼ਮੀ ਗੇਦੀ ਵਰਕ ਧੁਏਧਾ ਰਕਿਖਧੈ ਘੁਲਾਨੀ।
 ਘੁਲ੍ਹ—ਵਿਂ ਘੁਲਨੇ ਗੀ ਤਾਰ।
 ਘੁਲੇਰਾ—ਵਿਂ ਪੁੱਠ (ਪਾਡਰੀ) ਘੁਲਾਟਾ।
 ਘੁਲੈਟਾ—ਵਿਂ ਪੁੱਠ ਘੁਲਾਟਾ।
 ਘੁਲੈਂਦਾ—ਵਿਂ ਪੁੱਠ 1. ਘੁਲਾਟਾ। 2. (ਵਲੌਰ) ਧੀਕਲ
 ਪਾਨੇ ਆਲਾ।
 ਘੁਲੈਂਹੋ—ਪੁੱਠ (ਭਦਰਾਹੀ) ਘੋਲ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
 ਪੈਂਫਲਵਾਨ।
 ਘੁਲੁੜੁ—ਪੁੱਠ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗਹ) ਘੁਰੁੜੁ।
 ਘੁਲਲਨਾ—ਕ੍ਰਿਂ ਅੱਠ ਕੁਝੈ ਖਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਆਲੀ ਚੀਜਾ ਦਾ
 ਆਲੀ ਬਗੀਰਾ ਚ ਵਚੀ ਜਾਨਾ।
 ਘੁਲਲਨਾਂ—ਕ੍ਰਿਂ ਅੱਠ ਘੁਲਨਾ।
 ਘੁਸਾਈ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਪਾਡਰੀ) ਮੁਫਤ ਗੈ ਕਮਮ ਕਰਦੇ ਰੈਹਨੇ
 ਦਾ ਭਾਵ।
 ਘੁਸਡਨਾ—ਕ੍ਰਿਂ ਸੱਠ 1. ਬਦੋ-ਬਦੀ ਕੁਝੈ ਜਮਗਠੈ ਚ
 ਸੰਜਰੀ ਜਾਨਾ। 2. ਨਜਰਅੰਦਾਜ ਕਰੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਨਾ।
 ਜਿਧਾਂ-ਅਸਲੀ ਗਲਲ ਰਾਮ-ਰੈਲੇ ਚ ਘੁਸਡੀ ਜਾਨੀ।
 ਘੁਸਨਾ—ਕ੍ਰਿਂ ਸੱਠ [ਹਿੱਠ] 1. ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਨਾ।
 ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਭਿੜ ਖੋ'ਲਿਧੈ ਅੰਦਰ ਘੁਸਨਾ।
 2. ਸੰਜਰਨਾ। ਘੁਸਡਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਭੀਡੈ ਚ ਘੁਸਨਾ।
 ਘੁਸ-ਫੈਂਠ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਹਿੱਠ] ਬਦੋ-ਬਦੀ ਜਾਂ ਚੌਰੀ-ਛਘੇ ਅੰਦਰ
 ਬਡੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਧਾ।
 ਘੁਸਪੈਂਠਿਆ—ਪੁੱਠ ਘੁਸਪੈਂਠ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ।
 ਘੁਸ-ਫੁਸ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਘੁਸਰ-ਪੁਸਰ।
 ਘੁਸਮੁਨ੍ਹ—ਪੁੱਠ ਘਸਮੁਨ੍ਹ।
 ਘੁਸਮੁਨ੍ਹਨਵਾਜ—ਵਿਂ ਘਸਮੁਨ੍ਹਨਵਾਜ।
 ਘੁਸਮੁਨ੍ਹਨਵਾਜੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਘਸਮੁਨ੍ਹਨਵਾਜੀ।
 ਘੁਸਰ-ਘੁਸਰ—ਪੁੱਠ ਘੁਸਰ-ਪੁਸਰ।
 ਘੁਸਰਨਾ—ਕ੍ਰਿਂ ਅੱਠ 1. ਸ਼ਹਾਬੈ-ਕਤਾਬੈ ਚ ਨੇਈ ਆਨਾ।
 ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ ਹੋਈ ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਹਤਥ-ਮਾਨੀ ਲੇਦੀ
 ਰਕਮ ਘੁਸਰਨੀ। 2. ਆਈ-ਗੇਈ ਜਾਂ ਅਨਸੁਨੀ ਹੋਈ
 ਜਾਨੀ। ਜਿਧਾਂ-ਵਾਹੁ ਦੇ ਰਾਮ-ਰੈਲੇ ਚ ਵਚੈਰੇ ਕਮਮਨੇ
 ਦੇ ਲਗ ਘੁਸਰੀ ਜਾਨੇ।
 ਘੁਸਰ-ਪੁਸਰ—ਪੁੱਠ ਇਕ-ਦੂਏ ਦੇ ਕਨੰ ਕੋਲ ਸੂਂਹ, ਕਰਿਧੈ
 ਬਲਲੈ-ਬਲਲੈ ਗਲਲਾਂ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ।
 ਘੁਸਰ-ਫੁਸਰ*—ਪੁੱਠ ਘੁਸਰ-ਪੁਸਰ।
 ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰਾਈ—ਪੁੱਠ ਘੁਸਰ-ਪੁਸਰ।
 ਘੁਸਲ—ਵਿਂ 1. ਵੇਸ ਬਟਨੇ ਆਲਾ। 2. ਘੁਸਰੀ ਜਾਨੇ

आला ।

घुसाऊ—विं घुसाने गी त्यार ।

घुसाना—क्रि० स० 1. कुसै चीजै बगैरा गी जोरै कन्ने कुसै थाहूर दाखल करी देना । जियां-(क) भीड़ा च जागत घुसाना । (ख) कुसै दे ढिड्डै च चाकू घुसाना । 2. (रजौरी) कम्मै च घसेड़ मारनी ।

घुसेड़ना—क्रि० स० घुसाना ।

घुसेड़—विं घुसेड़ने गी त्यार ।

घुसुन्न,—ननाँ—पु० घसमुन्न ।

घुसुन्नेबाजाँ—विं घसमुन्नबाज ।

घुसुन्नेबाजी—स्त्री० घसमुन्नबाजी ।

घुस्सरना—क्रि० अ० घुसरना ।

घूं—पु० (सिराजी) गुगल-धूफ ।

घूंआं—विं पु० [हिं घुन्ना] मीसना ।

घूंओ—विं (गोजरी) घूंआं ।

घूंक—स्त्री० 1. कुसै चीजा दे चलने करी लगातार होने आली घूं-घूं दी अवाज । जियां-चरखे दी घूंक । 2. गूंज ।

घूंका—विं घूंक ।

घूंकना—क्रि० अ० घूं-घूं दी अवाज होनी । घूंक पौनी । जियां-चरखा घूंकना ।

मु० सारै नां घूंकना=शोहूरत फैली दी होनी ।

घूंक-नींदराँ—स्त्री० घूंक-नींदर ।

घूंकर—स्त्री० घूं-घूं दी अवाज ।

घूंगट—पु० [हिं घूंघट] चादरी बगैरा दा झुंड ।

घूंगर—पु० [हिं] बाले च पौने आला मरोड़-जन । झुंगर ।

घूंगरवाले—विं बहु० घूंगराले ।

घूंगराल—स्त्री० (अस्सर) घंगरेल ।

घूंगराल-लाँ—विं घुंगराला ।

घूंगरू—पु० (अस्सर) घुंगरू ।

घूंघट—पु० घूंघट ।

घूं-घूं—पु० कुसै चीजै दे गुलाई च फिरने करी पैदा होने आली अवाज ।

घूंड,-हू—पु० (कांगड़ी) झुंड ।

घूंक—विं 1. गाढा । गैहूरा । जियां-घूंक नींदर पौनी । 2. न-झूंक । जियां-घूंक चुप्पी होनी ।

घूंकना—क्रि० अ० घूंकर पैदा करनी ।

घूंक-नींदर—स्त्री० गैहूरी जां गाढी नींदर ।

घूंकर—स्त्री० घूं-घूं दी अवाज ।

घूंकरना—क्रि० अ० घूंकना ।

घूंगी—स्त्री० (डुड़-वसंतगढ़) घुंगी ।

घूंन्ना—पु० (अस्सर) घटन्ना ।

घूंन्नु—क्रि० स० (भद्रवाही) खरलै बगैरा च रगड़ना जां घोटना ।

घूंडी—स्त्री० (पोगली) घोड़ी ।

घूंम—पु० (चनैहूनी) मोड़ ।

घूंमना—क्रि० अ० घुम्मना ।

घूंर—स्त्री० रोहै च घरेखी बट्टने दा भाव ।

पु० (भद्रवाही) ढोलै गी लाया जाने आला गुगल-धूफ ।

घूंरना—क्रि० अ० [स० घूर्णन] 1. त्रिबड़ी बट्टियै दिक्खना । जियां-रौला पांदे जागतै गी घूरना ।

2. टिप्प लाइयै दिक्खना ।

पु० घूरियै दिक्खने दा भाव । जियां-माऊ दा घूरना ।

घूंरा—पु० [हिं घूर] ओ जगह जित्यें कूड़े दा ढेर लगे दा र'वै । प्र०-कदें ते घूरे दे बी दिन फिरदे न ।

घूंरा-घारी—स्त्री० घूरो-घूरी ।

घूंरी—स्त्री० 1. रोहै कन्ने घूरियै दिक्खने दा भाव ।

जियां-घूरी बट्टनी । 2. (भद्रवाही) रोदे जागतै गी चुप्प कराने आला गीत । लोरी ।

घूंरो-घूंरी—स्त्री० लगातार जां बार-बार घूरने दा भाव ।

घृणत—विं [स० घृणित] 1. जेदे करी मनै च घृणा पैदा होऐ । 2. घृणा दे जोग ।

घृणा—स्त्री० [स०] नफरत ।

घृणा-जोग—विं घृणत ।

घृत—पु० [स०] ध्यो ।

घैटी—स्त्री० (सिराजी) घैटी ।

घे—पु० (रजौरी) ध्यो ।

घेई—पु० (अस्सर) कंधै कन्ने लगे दा भौर ।

घेऐल—विं (पाडरी) घाल । जखमी ।

घेओल—पु० (वस्त्राग) घोल ।

घेड़ा—पु० (संठरवनी) ध्योऐ आला भांडा ।

घेर—पु० [हिं] 1. लुखै बगैरा दा घेरा । जियां-बोहूड़ी दा घेर । 2. (पाडरी) सिरै गी चक्कर औने दा भाव ।

ਧੇਰ-ਧਰਾਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० 1. ਬਚਚੇਂ ਦੀ ਇਕ ਖਡਾਲ ।
2. (ਮਜ਼ਾਲਤਾ) ਬਚਚੇਂ ਦੀ ਇਕ ਖੇਡ ।

ਧੇਰ-ਧਾਰ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਚਵਕਖੀ ਦਾ ਧੇਰਨੇ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਾਂ ਭਾਵ ।

ਧੇਰਦਾਰ—ਵਿ ० ਖੁ'ਲੇ ਧੇਰੇ ਆਲਾ । ਧੇਰੇਦਾਰ । ਜਿਧਾਂ-ਧੇਰਦਾਰ ਸਲਵਾਰ ।

ਧੇਰਨੁ—ਕਿ ० ਸ ० (ਪੋਗਲੀ) ਧੇਰਨਾ ।

ਧੇਰਨਾ—ਕਿ ० ਸ ० [ਹਿ ०] 1. ਕਾਂਧ ਜਾਂ ਝਲਲ ਬਗੈਰਾ ਦੇਇਥੈ ਕੁਸੈ ਜਗਹ ਦੀ ਹਵਾ-ਵੰਦੀ ਕਰਨੀ । ਜਿਧਾਂ-ਯਮੀਨ ਜਾਂ ਬਗੀਚੀ ਧੇਰਨੀ । 2. ਕੁਸੈ ਆਦਮੀ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰੈ ਗੀ ਇਸ ਫੱਗੈ ਕਨੇ ਧੇਰਾ ਪਾਨਾ ਜੇ ਓਂ ਨਸ਼ੀ ਨੇਈ ਸਕੈ । ਜਿਧਾਂ-ਚੌਰੈ ਗੀ ਧੇਰਨਾ । 3. ਧੇਰਿਥੈ ਇਕ ਜਗਹ ਕਿਟ੍ਠਾ ਕਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਮਾਲ-ਬਚਲਾ ਧੇਰਨਾ । 4. ਛਾਇਥੈ ਧੇਰਾ ਪਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਬਦਲੈ ਦਾ ਅੰਬਰੈ ਗੀ ਧੇਰਨਾ । 5. (ਫੈਲਿਥੈ) ਅਪਨੀ ਲਪੇਟੈ ਚ ਲੇਈ ਲੈਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਸਾਰਾ ਜਾਂਗਲ ਅਗੀ ਨੇ ਧੇਰੀ ਲੈਨਾ । 6. ਕੁਸੈ ਦੇ ਆਲੈ-ਦੁਆਲੈ ਧੇਰਾ ਪਾਈ ਲੈਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਸਾਰੇ ਮਹਲੇ ਗੀ ਧੇਰੀ ਲੈਨਾ । 7. (ਲਾਕਥਿਕ) ਦਵਾਈ ਲੈਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਰੋਮੈ ਧੇਰਨਾ । 8. (ਕਾਂਗਡੀ) ਕਿਟ੍ਠਾ ਕਰਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਪਤਤਰ ਧੇਰਨੇ ।

ਧੇਰਨੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० 1. ਚਕਕਰ ਆਈ ਜਾਨੇ ਦੀ ਸਿਥਤਿ । ਜਿਧਾਂ-ਧੇਰਨੀ ਆਈ ਜਾਨੀ । 2. ਗੁਢੀ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਚਕਕਰ ਖਾਨੇ ਦੀ ਸਿਥਤਿ । 3. ਚਰਖੇ ਦੀ ਹਤਥੀ ।

ਧੇਰਨੂ—ਕਿ ० ਸ ० (ਪੋਗਲੀ) ਧੇਰਨਾ ।

ਧੇਰਾ—ਪੁ ० [ਹਿ ०] 1. ਸੀਤੇ ਗੇਦੇ ਕਥਣ੍ਹੇ ਦਾ ਕੇਰ । ਜਿਧਾਂ-ਕਮੀਚੀ ਦਾ ਧੇਰਾ । 2. ਕੁਸੈ ਜਗਹ ਜਾਂ ਬਸ਼ਟੀ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਧੇਰੀ ਲੈਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ਜਾਂ ਸਿਥਤਿ । ਜਿਧਾਂ-ਕਿਲੇ ਦੇ ਚਵਕਖੀ ਪੇਦਾ ਫੌਜਾ ਦਾ ਧੇਰਾ । 3. ਧੇਰ । ਲਖੇਟ । ਜਿਧਾਂ-ਲਕਕਡੀ ਦਾ ਧੇਰਾ । 4. ਆਲੈ-ਦੁਆਲੈ ਚਕਕਰ ਵਨਾਇਥੈ ਖੜ੍ਹੇਤੇ ਦੇ ਹੋਨੇ ਦੀ ਸਿਥਤਿ । ਜਿਧਾਂ-ਅਗੀ ਦੇ ਘਾਨੇ ਪਰ ਲਗੇ ਦਾ ਮਨੁਕਖੋਂ ਦਾ ਧੇਰਾ । 4. ਕੁਸੈ ਵਮਾਰੀ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸਿਰੈ ਗੀ ਆਨੇ ਆਲੇ ਚਕਕਰ । ਜਿਧਾਂ-ਧੇਰਾ ਹੋਨਾ ।

ਧੇਰਾਈ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਧਿਰਾਈ ।

ਪੁ ० ਮਿਡ੍ਡੇ ਦੀ ਇਕ ਮਾਲ ਵਮਾਰੀ ।

ਧੇਰਾਓ—ਪੁ ० [ਹਿ ० ਧਿਰਾਵ] 1. ਕੁਸੈ ਗੀ ਧੇਰੀ ਲੈਨੇ ਦੀ ਸਿਥਤਿ । 2. ਇਸ ਚਾਲਲੀ ਧੇਰੀ ਲੈਤੇ ਜਾਨੇ ਦੀ ਸਿਥਤਿ । ਜਿਧਾਂ-ਧੇਰਾਓ ਹੋਨਾ ।

ਧੇਰਾਬੰਦੀ—ਸਤ੍ਰੀ ० [ਹਿ ० + ਫਾ ०] 1. ਧੇਰਾ ਪਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ਜਾਂ ਸਿਥਤਿ । ਜਿਧਾਂ-ਦੁਸ਼ਮਨੈ ਦੀ ਧੇਰਾਬੰਦੀ ।

2. ਹਵਾਬੰਦੀ ।

ਧੇਰੁ—ਵਿ ० 1. ਧੇਰਨੇ ਗੀ ਤਾਰ । 2. (ਭਦ੍ਰਵਾਹੀ) ਧਰੁ ।

ਧੇਰੇਦਾਰ—ਵਿ ० ਖਾਸੇ ਜਾਂ ਖੁ'ਲੇ ਧੇਰੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਧੇਰੇਦਾਰ ਚੋਗਾ ।

ਧੇਲ—ਵਿ ० (ਅਸ਼ਰ) ਧਾਲ । ਜਖਮੀ ।

ਪੁ ० (ਪਾਡ਼ਰੀ) ਕੁਸੈ ਭਾਂਡੇ ਬਗੈਰਾ ਚਾ ਪਾਨੀ ਦੇ ਬਗੀ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਧੇਲਾ—ਪੁ ० (ਕਠੂਆ) ਅਪਨੇ-ਆਪ ਲਗਮੀ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਧਿਕਕਾ ।

ਧੇਸ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਸੁਨਿਧੈ ਕੀ ਅਨਸੁਨੀ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ-ਆਲਾ ਸੁਨਿਧੈ ਧੇਸ ਬਟ੍ਠਨੀ ਜਾਂ ਧੇਸ ਮਾਰਨੀ ।

ਧੇਸਾਂ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਧਾਸ ।

ਧੇਸਨਾ—ਕਿ ० ਸ ० (ਵਲੌਰ) ਧਸਸਨਾ ।

ਧੇਸਲਾ—ਵਿ ० ਪੁ ० ਜਿਸੀ ਧੇਸ ਬਟ੍ਠਨੇ ਦੀ ਆਦਤ ਹੋਏ । ਮਚਲਾ । ਜ਼ਮਲਾ ।

ਧੰਕੋ—ਸਤ੍ਰੀ ० ਮੋਰੈ ਦੇ ਬੋਲਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ।

ਖੁ ० ਬੁਡ੍ਹੇ ਮੋਰੈਂ ਗੀ ਧੰਕੋ = ਸਧਾਨੇ ਅਨੁਭਵੀ ਆਦਮੀ ਗੀ ਕੀ ਚਾਰਨੇ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ।

ਧੰਕੋ-ਰੀਲਾ—ਪੁ ० 1. ਸਤੇ-ਸਾਰੇ ਮੋਰੈ ਦੇ ਬੋਲਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ । 2. ਮਿਲੀ-ਜੁਲੀ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰੀਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਜਾਗਤੇ ਦਾ ਧੰਕੋ-ਰੀਲਾ ।

ਧੰਟਾ—ਪੁ ० [ਸ ० ਧਣਟਾ] 1. ਦਿਨੈ-ਰਾਤੀ ਦਾ ਚੌਹੁੰਬੀਮਾਂ ਹਿਸਸਾ, ਜੇਹੁੜਾ ਸਟੱਠੇ ਮਿਟ੍ਟੇ ਦਾ ਹੋਂਦਾ ਏ । 2. ਟਲਲ । 3. ਬਹੁੰ ਧੰਟੀ ਜਾਂ ਧੰਡੇਓਲ ।

ਵਿ ० ਇਕ ਧੰਟੇ ਜਿਨਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਧੰਟਾ ਸਮਾਂ ਲਗਮੀ ਜਾਨਾ ।

ਕਿ ० ਵਿ ० ਧੰਟਾ-ਭਰ । ਪ੍ਰ੦-ਮਿਗੀ ਉਥੋਂ ਧੰਟਾ ਵਲਗਨਾ ਪੇਅਹਾ ।

ਧੰਟਾ-ਕ—ਕਿ ० ਵਿ ० + ਵਿ ० + ਪੁ ० ਧੰਟਾ-ਭਰ ।

ਧੰਟਾ ਕਰਣਾ—ਪੁ ० [ਸ ० ਧਣਟਾਕਣ] ਸ਼ਿਵਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੜ੍ਹ ਭਗਤ, ਜੋ ਅਪਨੇ ਕਨ੍ਨੇ ਪਰ ਧੰਟਿਆਂ ਲਮਕਾਈ ਰਖਦਾ ਹਾ ।

ਧੰਟਾ-ਘਰ—ਪੁ ० [ਹਿ ० ਧਣਟਾ] ਓਂ ਤੁਚਚਾ ਮਨਾਰ, ਜੇਦੇ ਤਪਾਰ ਬਹੁੰ ਧੱਡੀ ਲਗਮੀ ਦੀ ਹੋਂਦੀ ਏ ਤੇ ਜਿਸਦੇ ਧੰਟੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਦੁਰੂੰ ਤਗਰ ਸਨੋਚਦੀ ਏ ।

ਧੰਟਾ-ਭਰ—ਕਿ ० ਵਿ ० ਲਗ-ਭਗ ਇਕ ਧੰਟੇ ਤਕ । ਜਿਧਾਂ-ਧੰਟਾ-ਭਰ ਗਂਡੇ ਰੌਹਨਾ ।

ਵਿ ० ਇਕ ਧੰਟਾ । ਜਿਧਾਂ-ਧੰਟਾ-ਭਰ ਸਮਾਂ ਲਗਮੀ ਜਾਨਾ ।

ਪੁ ० ਲਗ-ਭਗ ਇਕ ਧੰਟਾ । ਜਿਧਾਂ-ਜਾਨੇ ਚ ਧੰਟਾ-ਭਰ

ਲਗੀ ਜਾਨਾ ।

ਬੈਟਾ-ਸਾਰਾ—ਕਿੱਠਿ ਵਿ੦ + ਵਿ੦ ਪੁ੦ + ਪੁ੦ ਬੈਟਾ-ਭਰ ।

ਬੈਟਾ-ਹਾਰਾ—ਕਿੱਠਿ ਵਿ੦ + ਵਿ੦ ਪੁ੦ + ਪੁ੦ ਬੈਟਾ-ਭਰ ।

ਬੈਟੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਸ਼੍ਰੀ ਬਣਿਕਾ] 1. ਨਿਕਕਾ ਬੈਟਾ ।

ਜਿਆਂ-ਪ੍ਰਯਾ ਦੀ ਬੈਟੀ । 2. ਨਿਕਕਾ ਬੈਡੇਓਲ ।

ਜਿਆਂ-ਸ਼੍ਰੂਲੰ ਦੀ ਬੈਟੀ । 3. ਐਸਾ ਤਧਕਣ, ਜਿਸਦਾ ਬਟਨ ਦਿਵਾਨੇ ਜਾਂ ਜਿਸੀ ਟਕੋਰ ਕਰਾਨੇ ਕਨੇ ਅਵਾਜ ਪੈਂਦਾ ਹੋਏ । ਜਿਆਂ-ਸਾਇਕਲ ਦੀ ਬੈਟੀ । 4. ਸ਼੍ਰੂਲੰ ਬੈਗੈਰਾ

ਚ, ਬਕਖੇ-ਬਕਖੇ ਮਜਮੂਨੇ ਦੀ ਪਢਾਈ ਆਸਤੈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ ਸਮਾਂ । ਜਿਆਂ-ਸ਼ਹਾਬੈ ਦੀ ਬੈਟੀ ।

5. ਬੁਗੀ ਦੇ ਤੌਰ ਵਰਤੋਨੇ ਆਲੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਕਕੀ ਬੈਟੀ । ਬੈਟੂ । ਜਿਆਂ-ਗਰੈ ਦੇ ਗਲ ਬੈਟਿਥੋਂ ਦਾ ਹਾਰ ਪਾਨਾ ।

ਬੈਂਡ—ਪੁ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਬੰਗਰੇਲਾ ਦੇ ਬਖਕਾਰ ਲਗੀ ਦੀ ਨਿਕਕੀ ਬੈਟੀ ।

ਬੈਂਪੋ—ਵਿ੦ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗਢ) ਸਿਫ਼ਡ । ਸੂਧ ।

ਬੈਗੈਰਾ—ਪੁ੦ (ਰਜੀਰੀ) ਬੰਗਰਾ ।

ਬੈਗਲੀ—ਵਿ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਭਾਰੇ ਸਥੇ ਆਲਾ ।

ਬੈਨਾਰ—ਪੁ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਮਤਾ ਬਨਾ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਬੈਂਸਪੋ—ਵਿ੦ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗਢ) ਬੈਂਪੋ ।

ਬੈਲ—ਵਿ੦ (ਵਮਹਾਗ) ਬਾਲ । ਜਖਮੀ ।

ਬੈਂਸਲਾ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ (ਡੂਡ-ਵਸਤਗਢ) ਬੈਸਲਾ ।

ਬੈਂਸਲੂ—ਵਿ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਬਾਡ ਆਲਾ । ਜਿਆਂ-ਬੈਂਸਲੂ ਮਦਾਨ ।

ਬੈਂਸੋਤਲੋ—ਪੁ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਬਾਡ ਦਾ ਪਤਲਾ ਤੀਲਾ ।

ਬੈਂਸਗਰ—ਵਿ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਸੁਟ੍ਰਾ-ਤਾਜਾ । ਚੁਟ੍ਰ ।

ਬੋਟਡ—ਕਿੱਠਿ ਸਹੋ (ਪਾਡਰੀ) ਬੋਟਨਾ ਜਾਂ ਪੀਹਨਾ ।

ਬੋਂਪਨਾ—ਕਿੱਠਿ ਸਹੋ [ਹਿ੦] ਬੋਪਨਾ ।

ਬੋਂਸਲਾ—ਪੁ੦ [ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਾਧ] ਆਹਲਡਾ ।

ਬੋ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਧਾ] ਕਿਰਲੀ ਦੀ ਜਾਤਿ ਦਾ, ਅੋਦੇ ਕੋਲਾ ਖਾਸਾ ਬਡਾ ਇਕ ਜੀਵ । ਦਬਡੀ-ਮਚਲੀ ।

ਲੁੰ ਬੋ ਨਸਦੀ ਗੇਈ ਕਂਗਰੋਂ ਤੇ ਖਾਨ ਲਾਈ ਡਗਰੋ—ਇਕ ਮਸੀਵਤੀ ਕੋਲਾ ਨਸਦੇ ਤਾਂ ਅਗੇਂ ਦੂਰੀ ਤਥਾਰ ।

ਬੋਆਟ—ਵਿ੦ (ਜ੍ਯੌਡਿਧਾਂ) ਬਦੋ-ਬਦੀ ਖੇਤਰੋਂ ਚ ਬਡਿਧੈ ਫਸਲ ਖਾਈ ਜਾਨੇ ਆਲਾ । ਫੇਥਾਰ ।

ਬੋਲ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਪਰਾਏ ਨੁਕਸ ਤਾਲਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਮੁੰ ਬੋਲਾ ਚਾਡਨਾ—ਹੂਸਾ ਚਾਡਨਾ ।

ਬੋਖਨ—ਪੁ੦ ਬਹੁੰ ਬੋਖਾਂ । ਜਿਆਂ-ਬੋਖਨ ਬੋਖਨੇ ।

ਵਿ੦ ਸ਼੍ਰੀਂ ਬੋਖਾਂ ਬੋਖਨੇ ਆਲੀ । ਜਿਆਂ-ਬੋਖਨ ਜਨਾਨੀ ।

ਬੋਖਨਾ—ਕਿੱਠਿ ਅ੦ [ਸ਼੍ਰੀ ਬੋਸਣ] 1. (ਸਵਕ ਬੈਗੈਰਾ)

ਤੁਝਾਨਾ ਜਾਂ ਧਾਵ ਕਰਨਾ । ਜਿਆਂ-ਸਵਕ ਬੋਖਨਾ ।

2. ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੁਸੈ ਦਾ ਨਾਂ ਲੇਇਧੈ ਚੇਤਾ ਕਰਨਾ ।

ਪ੍ਰ੦-ਓਦਰੇ ਦਾ ਜਾਗਤ ਮਾੜ ਗੀ ਬੋਖਦਾ ਰੈਹਦਾ ਏ ।

3. (ਸ਼ਹਾਨ ਬੈਗੈਰਾ) ਜਤਲਾਨਾ । ਜਿਆਂ-ਕੁਸੈ ਗੀ ਖਲਾਈ ਦਿਧਾਂ ਰਣਿਧਾਂ ਬੋਖਨਿਧਾਂ ।

ਬੋਖਾਂ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਵਹੁੰ ਬੋਖਨੇ-ਜੋਗ ਜਾਂ ਬੋਖਿਆਂ ਮੇਦਿਆਂ ਗਲਾਂ ।

ਮੁੰ ਬੋਖਾਂ ਬੋਖਨਿਧਾਂ—ਪਰਾਏ ਨੁਕਸ ਤਾਲਨੇ ।

ਬੋਖੀ—ਵਿ੦ ਬੋਖਾਂ ਬੋਖਨੇ ਆਲਾ ।

ਬੋਗਡ—ਪੁ੦ 1. ਬਚੜੇ ਗੀ ਡਰਾਨੇ ਆਸਤੈ, ਇਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਜੀਵ । 2. [ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਟਜ] ਇਕ ਜਾਂਗਲੀ ਕੂਟਾ ਤੇ ਉਸੀ ਲਗਨੇ ਆਲਾ ਫੁਲ ।

ਬੋਗਡ—ਪੁ੦ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗਢ) ਬੋਗਡ ਨਾਂ ਦਾ ਜੀਵ ।

ਬੋਗਘੋ—ਪੁ੦ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਬੋਗਡ ਨਾਂ ਦਾ ਜੀਵ ।

ਬੋਗਡੀ—ਪੁ੦ ਬੋਗਡ ।

ਬੋਚ—ਸ਼੍ਰੀਂ 1. ਬੁਰਸ । 2. ਰੋਹ੍ਰ ਜਾਂ ਬੀਸ ।

ਜਿਆਂ-ਕੁਸੈ ਦੀ ਬੋਚ ਨੇਈ ਜ਼ਲਲਨੀ । 3. ਸਿਰਖਪਾਈ ।

ਬੋਚਾਨਾਨੀ,-ਨਨੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਸਿਰਖਪਾਈ । ਜਾਭੀ ।

ਬੋਚਨ—ਵਿ੦ ਸ਼੍ਰੀਂ ਬੋਚਾਂ ਬੋਚਨੇ ਆਲੀ ।

ਬੋਚਨ—ਕਿੱਠਿ ਅ੦ ਬੋਚੋ-ਬੋਚੀ ਕਰਨੀ ।

ਬੋਚੋ-ਬੋਚੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਬੋਚੋ-ਬੋਚੀ ।

ਬੋਚੀ—ਵਿ੦ ਪੁ੦ ਬੋਚਾਂ ਬੋਚਨੇ ਆਲਾ ।

ਬੋਚੋ-ਬੋਚੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਹਰ ਬੇਲੈ ਬੋਚਾਂ ਜਾਂ ਬੁਰਸਾਂ ਕਰਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਬੋਟ—ਪੁ੦ [ਹਿ੦] 1. ਬਟੋਨੇ ਜਾਂ ਕਸੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ, ਕਿਧਾ ਜਾਂ ਹਾਲਤ । ਜਿਆਂ-(ਕ) ਲਕਕੈ ਗੀ ਨਾਡੇ ਦਾ ਬੋਟ ਲਗਨਾ । (ਖ) ਫਿਸ਼ਨੀ ਕਰੀ ਲਤਾ ਗੀ ਬੋਟ ਹੋਨਾ । 2. ਨੀਂਦਰਾ ਦਾ ਖਮਾਰ । ਜਿਆਂ-ਨੀਂਦਰਾ ਦਾ ਬੋਟ ਚੜਨਾ । 3. ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਪੈਨ ਪੈਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਆਂ-ਦੇਵਤੇ ਦਾ ਬੋਟ ਚੜਨਾ । 4. ਤਾਪੈ ਦਾ ਕਸ਼ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ਜਾਂ ਸਿਥਤਿ । ਜਿਆਂ-ਤਾਪੈ ਦਾ ਬੋਟ ਚੜਨਾ । 5. ਕੁਸੈ ਚੀਜਾ ਦਾ ਬੋਟਿਥੈ ਤਥਾਰ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ ਰੂਪ ।

ਮੁੰ ਬੋਟ ਚੜਨਾ—ਰੋਨੇ-ਹਾਵਦਰ ਜਾਂ ਰੁਨ੍ਹਾਕੇ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।

ਬੋਟਨਾ—ਕਿੱਠਿ ਅ੦ [ਹਿ੦] 1. ਕੁਸੈ ਚੀਜਾ ਗੀ ਖਰਕੈ ਵੰਗੈਰਾ ਚ ਪਾਇਨੈ ਕਰੀਕ ਕਰਨਾ । ਜਿਆਂ-

ਦੁਆਈ ਬੋਟਨੀ । 2. ਕਸ਼ ਦੇਨੀ । ਪ੍ਰ੦-ਤਗ ਗਲਾਟੀ ਨੇ ਮੇਰਾ ਗਲ ਬੋਟੀ ਦਿੱਤਾ ਦਾ ਏ । 3. ਚੁਟ੍ਰਨਾ ।

ਚਿਕਨਾ - ਦਵਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਲਜ਼ਾਂ ਬੋਟਨਿਆਂ ।
4. ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਧਾਰ ਕਰਨੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨਾ ।
ਜਿਧਾਂ-ਸਬਕ ਬਗੈਰਾ ਬੋਟਨਾ । 5. ਦੌਨੋਂ ਹਤਥੇ ਕਨੇ
ਦਵਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਗਲ ਬੋਟਨਾ ।
ਮੁੱਠ ਕੁਸੰ ਗੀ ਬੋਟਿਧੈ ਕਮਮ ਕਰਾਨਾ=ਦਵਾਡ ਪਾਇਧੈ
ਕਮਮ ਕਰਾਨਾ ।
ਗੱਢ ਬੋਟਨੀ ਜਾਂ ਬੋਟੀ ਰਖਨੀ=ਪੈਸਾ ਖਰ੍ਚ ਨੇਈ
ਕਰਨਾ ।
ਬੋਟਮਾਂ—ਵਿੱਠ ਬੋਟਿਧੈ ਤਧਾਰ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ ।
ਬੋਟਾ,-ਟਾ—ਪੁੱਠ 1. ਦਾਫ਼ੀ ਮੁਨਜੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ-
ਬੋਟਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬੋਟਾ ਫੇਰਨਾ । 2. (ਖਰਲੈ ਬਗੈਰਾ ਚ
ਪਾਇਧੈ) ਬੋਟਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ-ਦੁਆਈ ਗੀ ਖਰਲੈ
ਚ ਬੋਟਾ ਦੇਨਾ । 3. ਬਕੀ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਘਾਨੀ ਗੀ, ਮਸਾਈ
ਕਨੇ ਇਕਜਾਨ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । 4. ਸਬਕ ਬਗੈਰਾ
ਮੂਹੂ-ਜਵਾਨੀ ਧਾਰ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ-ਅਂਗਰੇਜ਼ੀ
ਗੀ ਬੋਟਾ ਲਾਨਾ । 5. (ਕਾਂਗਡੀ) ਸਨ੍ਹ ਦੇ ਪਤਾਂ
ਥਮਾਂ ਵਨਾਈ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਇਕ ਘਣੂ ਨਸ਼ੀਲੀ ਸ਼ਾਰਾਬ ।
ਬੋਟਾਈ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਬੋਟਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਉਸ ਕਮਮੈ ਵੀ
ਮਯੂਰੀ ।
ਬੋਟਾਲਾ—ਪੁੱਠ [ਹਿੱਠ] ਕੁਸੰ ਕਮਮੈ ਚ ਕੀਤੀ ਜਾਨੇ
ਆਲੀ ਕੋਈ ਬਡੀ ਗੱਡਵੱਡ ਜਾਂ ਹੇਰਾ-ਫੇਰੀ ।
ਬੋਟੀ,-ਟੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 (ਸਿਰਾਜੀ ; ਪੋਗਲੀ) ਵੱਡੀ
ਕੁਹਾਡੀ ।
ਬੋਹੂ—ਵਿੱਠ 1. ਸਬਕੇ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਬੋਟਾ ਲਾਨੇ ਆਲਾ ।
2. ਬੋਟਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ ।
ਬੋਟੋ-ਬੋਟੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਬਡੀ-ਮੁਡੀ ਬੋਟਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
ਬੋਟ—ਪੁੱਠ (ਸਿਰਾਜੀ) ਬੁਟ ।
ਬੋਡਾ—ਪੁੱਠ (ਪੋਗਲੀ) ਪਤਥਰ । ਜਨਨ ।
ਬੋਡਿਈ—ਸਤ੍ਰੀ 0 (ਪਾਡਰੀ) ਨਿਕਕੀ ਕੈਕਰੀ ਜਾਂ ਗੀਹ੍ਟੀ ।
ਬੋਡ—ਪੁੱਠ 1. 'ਬੋਡਾ' ਦਾ ਸੁਲਖਰ ਰੂਪ, ਜੇਹੜਾ ਤਸਗੀ
ਸਮਾਸ ਆਲੇ ਸ਼ਵਦੇਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਚ ਲਗਨੇ ਕਰੀ ਛਹੋਂਦਾ
ਏ । ਜਿਧਾਂ-ਬੋਡਸੁਆਰ । 2. (ਪਾਡਰੀ) ਬੋਡਾ ।
ਬੋਡਗਲ—ਵਿੱਠ (ਭਵਾਹੀ) ਜੇਦੇ ਚ ਪਤਥਰ ਹੋਨ ।
ਪਥਰੀਲਾ ।
ਸਤ੍ਰੀ 0 (ਅਸਸਰ) ਪਤਥਰੀ ।
ਬੋਡਜਵੰਨ—ਸਤ੍ਰੀ 0 (ਰਾਮਵਨ) ਬੋਡੇਂ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਦਿੱਤੀ
ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਇਕ ਕਿਸਮੀ ਵੀ ਜਵੈਨ ।
ਬੋਡਵੌਡੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਬੋਡੇਂ ਵੀ ਦੌਡਾ ਦਾ ਮਕਾਬਲਾ ।
ਬੋਡੈਂਡੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 (ਬਸੋਹ੍ਲੀ) ਬੈਹੁਤਰੋਂ ਦੇ ਅੰਨੇ-ਜਾਨੇ
ਆਸਤੈ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਰਸਤਾ ।

ਬੋਡਬੀਡ—ਸਤ੍ਰੀ 0 1. ਕੁਸੰ ਕਮਮੈ ਬਗੈਰਾ ਪਰ ਜਾਨੇ ਆਸਤੈ
ਬੋਡੇਂ ਗੀ ਤਧਾਰ ਕਰਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । 2. (ਬੁਲੈਂ ਬਗੈਰਾ ਦੇ)
ਬਨਾਈ ਔਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
ਮੁੱਠ ਬੋਡਬੀਡ ਹੋਨੀ ਜਾਂ ਕਰਨੀ=ਕੁਸੰ ਕਮਮੈ ਆਸਤੈ
ਜੋਹੈ-ਸ਼ੋਰੈ ਕਨੇ ਤਧਾਰੀ ਹੋਨੀ ਜਾਂ ਕਰਨੀ ।
ਬੋਡਲ੍ਹਾਂ—ਪੁੱਠ ਨਿਕਕੇ ਕਹੈ ਦਾ ਬੋਡਾ । ਪ੍ਰ੦-ਕੁਤਥੇ ਕੇ
ਬ'ਨਾਂ, ਨੀਲਾ ਬੋਡਲ੍ਹ ? (ਲੋੱਠ ਗੀ 0)
ਬੋਡਸਥ—ਪੁੱਠ (ਭਵਾਹੀ) ਓ ਖੇਤਰ ਜੇਦੇ ਚ ਪਤਥਰ
ਹੋਨ ।
ਬੋਡਸੁਂਬੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਇਕ ਬੁਟੀ, ਜੇਦੇ ਪਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਬੋਡੇ
ਦੇ ਸੁਂਬੇ ਆਂਗਰ ਹੋਂਦੀ ਏ ।
ਬੋਡਸੁਆਰ—ਪੁੱਠ ਬੋਡੇ ਪਰ ਸੁਆਰ ਆਦਮੀ ।
ਬੁਡਸੁਆਰ ।
ਬੋਡਸੁਆਰੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 ਬੋਡੇ ਵੀ ਸੁਆਰੀ । ਬੁਡਸੁਆਰੀ ।
ਬੋਡਸਤਬਲ—ਪੁੱਠ ਬੁਡਸਾਲ । ਤਬੇਲਾ ।
ਬੋਡਾ—ਪੁੱਠ [ਸਂ 0 ਬੋਟਕ ; ਪ੍ਰਾ 0 ਬੋਡ] 1. ਤੇਜ
ਦੌੜਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ, ਜਿਸ
ਕੋਲਾ ਸੁਆਰੀ ਕਰਨੇ, ਭਾਰ ਫੌਨੇ ਤੇ ਟਾਂਗ ਬਗੈਰਾ
ਖਿਲ੍ਚਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਲੈਤਾ ਜੰਦਾ ਏ । 2. ਬਾਂਦੂਕਾ ਜਾਂ
ਕੁਸੰ ਮਸ਼ੀਨਾ ਦਾ, ਬੋਡੇ ਵੀ ਸੁਂਡੀ ਵੀ ਸ਼ਕਲੀ ਦਾ ਇਕ
ਪੁਰਯਾ । 3. ਬੋਡੇ ਵੀ ਸ਼ਕਲੀ ਵੀ ਖਡਾਲ । 4. ਬੋਡੇ
ਵੀ ਸ਼ਕਲੀ ਦਾ ਸ਼ਤਰੰਝ ਦਾ ਇਕ ਸੋਹ੍ਰਾ । 5. (ਕਾਂਗਡੀ)
ਧਾਡ ਦਾ ਬਾਡਾ ।
ਮੁੱਠ ਬੋਡਾ ਕਸਸਨਾ ਜਾਂ ਬੀਡਨਾ=ਕੁਤੈ ਦੂਰ ਜਾਨੇ
ਆਸਤੈ ਤਧਾਰੀ ਕਰਨੀ ।
(ਕੁਸੰ ਵਾ) ਬੋਡਾ ਬਨਨਾ=(ਕੁਸੰ ਦਾ) ਤਲਹੇਡੂ ਬਨਨਾ ।
(ਕੁਸੰ ਗੀ) ਬੋਡਾ ਬਨਾਨਾ=ਹਰ ਚਾਲਲੀ ਅਪਨੇ ਅਧੀਨ
ਕਰੀ ਲੈਨਾ ।
ਬੋਡੇ ਬੇਚਿਧੈ ਸੀਨਾ=ਕੇ-ਫਿਕਰੀ ਵੀ ਨੀਂਦਰ ਸੀਨਾ ।
ਖੁੱਠ ਬੋਡੇਂ ਗੀ ਤ੍ਰਬੱਡ, ਖੋਤੋਂ ਗੀ ਖਰਖਰੇ=ਧੋਗ ਦਾ
ਨਰਾਦਰ ਤੇ ਅਧੋਗ ਵੀ ਆਓ-ਮਗਤ ।
ਬੋਡਾ-ਗੱਡੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 [ਹਿੱਠ—ਗਾਡੀ] ਬੋਡੇਂ ਫਾਰਾ ਖਿਲ੍ਚੀ
ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਵਰਧੀ ਬਗੈਰਾ ।
ਬੋਡੀ—ਸਤ੍ਰੀ 0 1. ਬੋਡੇ ਵੀ ਮਾਦਾ । 2. ਨਕੂੰ ਵੀ
ਉਪਰਲੀ ਹਡ੍ਡੀ ਵੀ ਕੇਰ । 3. ਜਾਗਤੈ ਦੇ ਬਾਹੁ, ਪਰ
ਗਾਏ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਲੋਕ-ਗੀਤੋਂ ਵੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ।
4. ਇਕ ਉਡ਼ਰਨੇ ਆਲਾ ਵਰਸਾਂਤੀ ਕੀਡਾ । 5. ਕਤਾਬ
ਰਕਿਖਿਧੈ ਪਢਨੇ ਆਸਤੈ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ, ਲਕਕਡੀ ਦਾ
ਇਕ ਉਪਕਰਣ । 6. ਤੱਚੀ ਜਗਹ ਸਫੇਦੀ ਬਗੈਰਾ
ਕਰਨੇ ਚ ਵਰਤੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਬੱਡਮੰਜੀ । 7. ਕਾਨਨਾ-

घोड़ी दी खेडा च ओ जागत, जिसदी पिट्ठी पर दूए जागत चढ़दे न । 8. जमनास्टक दी खेडा च बरतोने आला, चमड़े बगैरा कने मढ़े दा घोड़ा-जन ।

मु० घोड़ी चढ़ना=ब्याहून जाना ।

घोड़ू—पु० निका घोड़ा ।

घोड़ेत—वि० (पाड़री) घोड़े आला ।

घोड़ेटी—स्त्री० (भद्रवाही) लौह्की घोड़ी । वशेरी ।

घोड़ेदू—पु० (भद्रवाही) वशेरा ।

घोधान—पु० (भद्रवाही) धाने दे घाड जां पराली दा ढेर ।

घोन्ज—स्त्री० (भद्रवाही) धुनज । धुंजड ।

घोपना—क्रि० स० [हिं० घोपना] खोभना ।

घोपे—पु० बहु० कोहूलू बगैरा दे दांदे दी अक्खीं पर चाढ़े जाने आले खोपे ।

घोर—वि [सं०] 1. आकार, प्रकार जां प्रभाव दे स्हावें विकराल जां डरीना । जियां-घोर समा ।

2. जेहङ्गी मान जां मातरा दे स्हावें अति तक पुज्जे दा होऐ । जियां-(क) घोर तपस्या ।

(ख) घोर विपता । 3. बड़ा गैं बुरा । जियां-घोर पाप । 4. वियावान । जियां-घोर जंगल ।

5. धूक । जियां-घोर नींदर ।

पु० [सं० अघोर] साधुएं दा इक फिरका, जेदे च शामल साधु मासै-शराबै दा सेवन करदे न ते गंदगी थमां धृणा नेईं करदे ।

घोर-मसूरा—पु० घोर-मसोरा ।

घोर-मसोर—पु० घोर-मसोरा ।

घोर-मसोरा—पु० आपू-विच्चें कीता जाने आला खुफिया सलाहू-मशवरा । खुसर-फुसर ।

घोरी—पु० [हिं० अघोरी] 1. साधुएं दा इक खास फिरका ते उस फिरके दा इक साधु । 2. कुर्से ऐब जां नशे बगैरा च भलेआं गलतान आदमी । प्र०-शराबै दे बारे च ते ए घोरी ऐ ।

वि० 1. घोरी नां दे फिरके कन्ने सरवंध रखने आला । जियां-घोरी साधु जां घोरी वावा ।

2. (लाक्षणिक) सब किश भक्खी जाने आला ।

घोल—पु० 1. कुश्ती । 2. कुसैं चीज बगैरा आस्तै जप्पी-धामा होई जाने दी स्थिति । 3. पानी बगैरा च कोई चीज घोलियै बनाया गेदा मिश्रण । जियां-सावनै दा घोल ।

मु० घोल लग्ना=कुसैं गल्ला पर तगड़ा मकाबला

जां मकदूदमेवाजी होई जानी ।

घोल होई-होई जाना=कुसैं कम्मै गी करने आस्तै मता जोर लाने पौना ।

घोलना—क्रि० स० [सं० घोलय ; प्रा० घोलेई] पानी बगैरा च कोई दूई धुली जाने आली चीज मलानी । जियां-दुद्दै च खंड घोलनी ।

मु० घोलियै पलेआना=चंगी चाल्ली समझा च बठाई देना ।

शैल दत्थर घोलने=शैल रंग घोलना ।

शैल रंग घोलना=भैड़ी करतूत करनी ।

घोलनो—क्रि० स० (सिराजी ; गोजरी) घोलना ।

घोल-भत्तूंगा—पु० 1. जप्पी-धामा । 2. इक-दूए कन्ने धुलने दा भाव ।

घोलमां—वि० पु० 1. घोलियै बनाया गेदा । जियां-घोलमां दुआई । 2. घोलियै त्यार कीते गेदे आटे बगैरा कन्ने बनाया गेदा । जियां-घोलमां बब्बरू ।

घोला—पु० 1. सीमैंटट बगैरा दा घोल । 2. (पोगली) घोल ।

घोली,-ल्ली—वि० घोली ।

घोलू—वि० घोलने गी त्यार ।

घोलोओं—वि० पु० घोलमां ।

घोशना—स्त्री० [सं० घोपणा] आम लोके गी सूचना देने आस्तै कीता जाने आला अलान ।

घोशना-पत्तर—पु० [सं०—पत्र] ओ लिखत जेदे च कोई घोशना जां अलान दर्ज होऐ ।

घोष—पु० [सं०] हिंदी व्याकरण च, वर्गे दे त्रीये, चाँथि, पंजसे वर्णे ते य र ल व ते ह दे उच्चारण च होने आला वाहा-प्रयत्न ।

घोसा—वि० (पाड़री) 1. मस्त । 2. मुस्त ।

घोड़ालू—पु० (कांगड़ी) बक्करी दे गलै दे हेठ थनै आंगर लम्कने आले दौं लुरके चा इक ।

घोसला—पु० आहूलडा । घोसला ।

घौँड़—पु० (पाड़री) पत्थर ।

घोड़ा—पु० (पाड़री) घोड़ा ।

घौँड़ी—स्त्री० (पाड़री) घोड़ी ।

घौँड़ेत—वि० (पाड़री) घोड़े बगैरा वैहूतरे दा कम्म करने आला । मर्कावान ।

घोली,-ल्ली—वि० शैल तगड़ा । भुच्चर । जियां-घोली बांदर ।

पु० मुद्दा-ताजा बांदर ।

ધ્યાંરી—સ્ત્રી૦ (ગુલ-ગલાવગડ) ધ્યારી ।
 ધ્યારી—સ્ત્રી૦ બરીક ભોએ દે કારણ લગને આલી
 કસુણી ।
 ધ્યો—પુ૦ (વમ્હાગ) ધ્યો ।
 ધ્યુર—પુ૦ ધ્યોએ ચ તલિયૈ ત્યાર કીતા ગેદા, મૈંદે
 વગીરા દા ઇક ખાસ કિસમે દા પકવાન ।
 ધ્યો—પુ૦ [સં૦ ધૃત] મકવને ગી પરઘાલિયૈ ત્યાર
 કીતા ગેદા ઇક મશ્હૂર થિંધા પદાર્થ ।
 ખુ૦ ધ્યોએ દિવાં કરુલિયાં કરનિયાં=અતિ અમીરી
 કારણ કીમતી ચીજેં વારું બી બે-કદરી હોઈ જાની ।
 ધ્યોએ દે દીયે બલને=1. કુસુ ગલ્લે પર બડી ખુશી
 મનાની । 2. અમીરી દા ઠાઠ-બાઠ હોના ।
 ધ્યો-ખંડ હોના=હિલી-મિલી જાના ।
 ધ્યો-ખિચડી હોના=ભલેઆં સાર મિલી દી હોની ।
 ધ્યો-કુન્ની—સ્ત્રી૦ ગુલ'લરે આલા ભાંડા ।
 ધ્યો-ઘંડોલી—સ્ત્રી૦ ઇક કિસમે દી સબ્જી । તોરી ।
 ગ્રાટાં—પુ૦ ઘરાટ ।
 ગ્રાટનાં—સ્ત્રી૦ ઘરાટન ।
 ઘાટિયાં—પુ૦ ઘરાટી ।
 ગ્રાટીં—પુ૦ ઘરાટી ।
 ગ્રાલાં—પુ૦ ઘરાલા ।
 ગ્રિણા—સ્ત્રી૦ ઘૃણા ।
 ગ્રિયુદ—પુ૦ (ગુલ-ગલાવગડ) ધ્યો ।
 ગ્રિસ્ત—ઉભ૦ ઘરિસ્ત ।
 ગ્રિસ્તન—સ્ત્રી૦ + વિ૦ સ્ત્રી૦ ઘરિસ્તન ।
 ગ્રિસ્તી—સ્ત્રી૦ + પુ૦ + વિ૦ ઘરિસ્તી ।
 ગ્રિસ્તીદાર—પુ૦ + વિ૦ ઘરિસ્તીદાર ।
 ગ્રીટાં—સ્ત્રી૦ ઘરીટ ।
 ગ્રોટનાં—ક્રિ૦ અ૦ ઘરીટના ।
 ગ્રૂકાં—પુ૦ ઘરૂકા ।
 ગ્રેડ્ઝાં—સ્ત્રી૦ ઘરેડ ।
 ગ્રેડેનાં—ક્રિ૦ સ૦ ઘરેના ।
 ગ્રેડેન્ટું—પુ૦ (વલૌર) ઘરેન્ટું ।
 ગ્રેડોં—સ્ત્રી૦ ઘરેડ ।
 ગ્રેડું—વિ૦ ઘરેડું ।
 ગ્રેસ્તાં—ઉભ૦ ઘરિસ્ત ।
 ગ્રેસ્તનાં—સ્ત્રી૦ + વિ૦ સ્ત્રી૦ ઘરિસ્તન ।
 ગ્રેસ્તીં—સ્ત્રી૦ + પુ૦ + વિ૦ ઘરિસ્તી ।
 ગ્રેસ્તીદારાં—પુ૦ + વિ૦ ઘરિસ્તીદાર ।
 ગ્રેંખાં—સ્ત્રી૦ ઘરેખી ।

ગ્રેસનાં—ક્રિ૦ સ૦ ઘરેસના ।
 ગ્રેસા,—સ્સાં—પુ૦ ઘરેસા ।
 ગ્રોંડા—પુ૦ + વિ૦ પુ૦ (ગુલ-ગલાવગડ) ઘરોંડા ।
 ગ્રોડાં—પુ૦ ઘરોડા ।
 ગ્રોડી—સ્ત્રી૦ (ભદ્રવાહી) ઘરાટૈ દે ઉપરલે પૈંહન ગી
 થલૈ કરને લેઈ બરતોને આલા, લક્કડી દા ગોલ
 ડંડા ।
 ગ્રોડીં—સ્ત્રી૦ ઘરોડી ।
 ગ્રોડું—પુ૦ ઘરોડુ ।
 ગ્રોના—ક્રિ૦ અ૦ (અસસર) ઘરોના ।

ડ

ડ—દેવનાગરી વર્ણમાલા ચ કવર્ગ દા ખીરલા અન્ધર,
 જેદા ઉચ્ચારણ-સ્થાન કંઠ તે નાસિકા એ ।
 ડરેજાં—પુ૦ અંગરેજ ।
 ડરેજપુનાં—પુ૦ અંગરેજપુના ।
 ડરેજીં—સ્ત્રી૦ + વિ૦ અંગરેજી ।
 ડરેજીપનાં—પુ૦ અંગરેજીપન ।
 ડાકર—સ્ત્રી૦ વહુ૦ [સં૦ અંગારક] અગ્ની દે નિબ્કે-
 નિબ્કે કોલે ।
 ડાકરુ—પુ૦ આટે ચ લુન તે ધ્યો પાઇયૈ, અગ્ની દે ડારે
 પર પકાઈ ગેડી રૂટી ।
 ડાખર—સ્ત્રી૦ વહુ૦ ડાકર ।
 ડાર—સ્ત્રી૦ અંગાર ।
 ડારા—પુ૦ અંગારા ।
 ડારી—સ્ત્રી૦ અંગારી ।
 ડાલાં—પુ૦ દુઢી દા ખંચાલ ।
 ડીઠા—પુ૦ અંગીઠા ।
 ડીઠી—સ્ત્રી૦ અંગીઠી ।
 ડીઠીપોશ—પુ૦ કંધા ચ બનાઈ ગેડી (વર્ણની) અંગીઠી
 પર બછાયા જાને આલા કપ્પડા ।
 ડુહના—ક્રિ૦ અ૦ ઉંઘના ।
 ડૂઠ—પુ૦ અંગૂઠ ।
 ડૂઠઢા—પુ૦ અંગૂઠડા ।
 ડૂઠા—પુ૦ અંગૂઠા ।
 સુ૦ ડૂઠા દસ્સના=સાફ ઇન્કાર કરી દેના ।
 ડૂઠી—સ્ત્રી૦ અંગૂઠી ।
 ડૂર—પુ૦ અંગૂર ।
 ડૂરના—ક્રિ૦ અ૦ અંગૂરના ।

झूरी—वि०+स्त्री० अंगूरी ।
 डेढ़—पु० (रामनगर) गेड़ । मोड़ ।
 डोच्छा—पु० अंगोच्छा ।
 डोठा—पु० (झुइ-बसतंगढ़) अंगूठा ।
 झूहरा—पु० कथ्य वरीरा गी ध्यानी कन्ने सुनने दी
     प्रतीक अवाज कड़ने दा भाव ।
 मु० झूहरा भरना—कुसै कम्मी दी हामी भरनी ।
 झूहलना—क्रि० स० बूटे बगैरा गी झुनकना ।
 झूहला—पु० बूटे बगैरा गी दित्ती गेदी झुनक ।
 झूहोलना—क्रि० स० झूहलना ।

च

च—देवनागरी वर्णमाला च चर्वा दा पैह्ला व्यंजन ।
 इसदा उच्चारण-स्थान 'तालु' ऐ ।
 अव्य० 'विच्च' दा मुख्सर रूप । जियां-(क) घर
     च । (ख) हत्यै च ।
 चंऊं-चंऊं—उभ० 1. कतूरे दे भौंकने दी अवाज ।
 2. (लाक्षणिक) कुसै दी गल्ला जां गल्ले गी
     'निरर्थक बकवास' आखने दा भाव । प्र०-इसने के
     चंऊं-चंऊं लाई दी ऐ ?
 चंग—पु० [फा०] इक सिरे गी मूँहै च दबाइयै
     आँगली कन्ने बजाया जाने आला इक लोक-साज ।
 स्त्री० चंगा होने दा भाव । चंगापन । प्र०-
     एदी चंगा पर नेई जाएओ ।
 चंगड़—वि० लीचड़ ।
 पु० 1. लीचड़ आदमी । 2. चंग बजाने आला
     आदमी ।
 चंगडपुना—पु० चंगड होने दा भाव ।
 चंगडाँ—वि० पु० चंगा ।
 चंगुनाँ—पु० चंगापन ।
 चंगरेटाँ—पु० निक्की चंगेर ।
 चंगरेडाँ—वि० पु० चंगा ।
 चंगरोना—क्रि० अ० (कांगड़ी) किट्ठे होना ।
 चंगल—पु० चुंगल ।
 चंगा—वि० पु० [प्रा० चंग] 1. भले सभाड दा ।
     भलामानस । जियां-(क) चंगा गुआंडी (ख) चंगा
     अफसर । 2. अच्छी किसमा दा । बधिया । जियां-
     चंगे फल खरीदने । 3. उपयोगी । कारामद ।
 प्र०-पेचकस चंगी चीज ऐ । 4. राजी जां नरोआ

होई गेदा । प्र०-जागत पैह्ले बमार हा, हून चंगा
 ऐ । 5. लाभदायक । जियां-चंगा कम्म मिली
 जाना । 6. मनै गी पसंद औने आला ।
 प्र०-मिगी ए शैहूर चंगा लगदा ऐ । 7. अछाई
 आला । जियां-चंगा बचार । 8. खरा । शुद्ध ।
 जियां-चंगा सुन्ना । 9. मनै गी प्रसन्न करने
 आला । प्र०-(क) चंगी खवर सनानी । (ख)
 चंगियां गल्लां करनियां । 10. शुभ । जियां-
 चंगा म्हरत । 11. जेदे च कुपै चाल्ली दी कमी
 नेई होऐ । मनासब । जियां-चंगी मजूरी जां
 चंगी खराक थ्होनी । 12. खासा । चंगा-चोखा ।
 जियां-चोरे गी चंगा माल हत्य लगना ।
 13. अछाई आला । अच्छा । जेहूडा माडा
 नेई । जियां-(क) चंगा व्यहार । (ख) चंगा
 फैसला ।
 पु० 1. नेकी । भलाई । प्र०-अपने पासेआ
 सबनें कन्ने चंगा गै करना चाहिदा । 2. चंगा
 आदमी । जियां-चंगें दा मान होना ।
 क्रि० वि० अच्छी चाल्ली । प्र०-ओ मेरे कन्ने चंगा
 बोल्लेआ हा ।
 अव्य० गल्लै, स्थिति जां बंगारै बगैरा गी स्वी-
 कार करने दा सूचक अव्यय । प्र०-(क) चंगा,
 अस बी कल्ल आई जागे । (ख) चंगा, जियां
 ओदी मर्जी । (ग) चंगा, अस बी इत्थै गै आं,
 दिक्खी लैगे ।
 खु० आपूँ चंगे तां ज्हान चंगा=भला आदमी
 सबनें गी भला जानदा ऐ ।
 चंगे दै घर पंगे=भले लोके दै घर अक्सर कवत्ती
 संतान जन्म लैदी ऐ ।
 चंगा-चंगा—वि० शैल-शैल । बधिया-बधिया ।
 अव्य० चंगा । प्र०-चंगा-चंगा, तुम्मी आई जायां ।
 चंगा-चोखा—वि० पु० मती मिकदारा दा । मुगता ।
 जियां-चंगा-चोखा फसल होना ।
 पु० शैल ते खु'ली चीज । जियां-चंगा-चोखा
 लाना-खाना ।
 चंगाडा—पु० चंगेडा ।
 चंगाडी—स्त्री० चंगेडी ।
 चंगाडू—पु० चंगेडू ।
 चंगापन—पु० चंगा होने दा भाव ।
 चंगा-बुरा—वि० पु० चंगा ते बुरा ।

पु० 1. चंगा जां बुरा कम्म । जियां-अपना चंगा-
बुरा सामनै औना । 2. चंगा जां बुरा आदमी ।
प्र०-उसी चंगे-बुरे दी पन्छान गै नेई ।

चंगा-भला—वि० पु० 1. राजी-वाजी । नरा-नरोआ ।
प्र०-जागत चंगा-भला ऐ । 2. शैल चाल्ली
समझाया गेदा । प्र०-उसी चंगी-भली तकीद
कीती ही ।
पु० चंगा ते भला कम्म जां आदमी ।
क्रि० वि० पूरी तकीद करियै । प्र०-उसी चंगा-
भला समझाया थी हा ।

चंगा-मंदा—वि० पु० 1. चंगा वी, मंदा वी । भला-
बुरा । जियां-(क) चंगे-मंदे लोक । (ख) चंगा-
मंदा समाँ । 2. जिसी भाएं चंगा आखो जां माड़ा ।
प्र०-चंगा-माड़ा जो बनेआ-सरेआ, उनें कुड़ी गी
दिता । 3. बुरा-भला । जियां-चंगे-मंदे बोल
बोलने ।
पु० 1. कीते गेदे चंगे-मंदे कम्म ते उंदा चंगा-माड़ा
फल । अछाई-बुराई । जियां-अपना कीता दा
चंगा-मंदा अग्गें औना । 2. चंगा-मंदा आदमी ।
प्र०-दोस्ती लांदे बेलै चंगा-मंदा दिक्खेआ गै
लोड़ा ।

चंगा-मंदापन—पु० चंगा-माड़ापन ।

चंगा-माड़ा—वि० पु०+पु० चंगा-मंदा ।

चंगा-माड़ापन—पु० चंगा-माड़ा होने दा भाव ।
चंगेआई ते बुराई ।

चंगारा—पु० [हिं०] चंगैङा ।

चंगारी—स्त्री० [हिं० चिंगारी] निकका चंगैङा ।

चंगारू—पु० चंगैङू ।

चंगी—स्त्री० भलाई । नेकी । अछाई । भली ।
जियां-हर कुसै कन्ने चंगी करनी ।

वि० स्त्री० 'चंगा' दा स्त्री-रूप ।

मु० (कुसै कन्ने) चंगी करनी=(कुसै दी) बुरी गत
वनानी । प्र०-उनें चोरै कन्ने चंगी कीती ।

(कुसै कन्ने) चंगी होनी=(कुसै दी) बुरी गत
वननी ।

चंगी-चाल्ली—क्रि० वि० ठीक ढंगै कन्ने । भलेआं ।
जियां-चंगी-चाल्ली समझाना जां समझाना ।

चंगीड़ा—वि० पु० चंगा ।

चंगी-मंदी—स्त्री० 1. चंगे-मंदे कम्म ते उंदा फल ।
2. खुशी-गमी । जियां-हर चंगी-मंदी च शामल

होना । 3. चंगी-माड़ी जनानी ।

वि० स्त्री० 'चंगा-मंदा' दा स्त्री-रूप ।

चंगी-माड़ी—स्त्री० चंगी-मंदी ।

वि० स्त्री० 'चंगा-माड़ा' दा स्त्री-रूप ।

मु० (कुसै गी) चंगी-माड़ी आखनी=कुसै गी
बुरा-भला आखना ।

(कुसै दी) चंगी-माड़ी जां चंगी-मंदी च नेई
औना=दूएं दे हर चाल्ली दे मामलें कोला दूर
रौहना ।

चंगेआई—स्त्री० 1. चंगापन । 2. नेकी । भलाई ।

चंगेआड़ा—पु० चंगैङा ।

चंगेआड़ी—स्त्री० चंगैङी ।

चंगेआड़ू—पु० चंगैङू ।

चंगेआरा—पु० चंगैङा ।

चंगेआरी—स्त्री० चंगैङी ।

चंगेआरू—पु० चंगैङू ।

चंगेजखान—पु० [तु० चिंगेजखान] (बाह०र्मी सदी
दा) इक अत्याचारी मंगोल वादशाह ।

चंगेट—स्त्री० (कांगड़ी) निककी चंगेर ।

चंगेटु, दू—पु० (कांगड़ी) निककी चंगेर ।

चंगेर—स्त्री० [स० चंगेरिका] इक किसमै दी
बड़ी छावड़ी । जियां-फुलें भरी चंगेर ।

चंगेरा—वि० पु० दूए कोला चंगा । प्र०-ओ मर्त-
बान एदे कोला चंगेरा ऐ ।

चंगैङा—पु० 1. जलै करदी चीजा कन्नुआं लिंडियै,
उड्डरने आला अंगी दा कण । 2. अंगारा ।
डारा । 3. पत्थर जां लोहे बगैरा दी रगड़ा कन्ने
निकलने आला अंगी दा कण ।

चंगैङी—स्त्री० निकका चंगैङा ।

मु० चंगैङी सुटनी=दौं धड़ें च लड़ाई पुआने
आली गल्ल करनी । ततूनी लानी ।

चंगैङू—पु० निकका चंगैङू ।

चंगो—वि०+क्रि० वि०+पु०+अव्य० (गोजरी)

चंगा ।

चंग्याड़ा—पु० चंगैङा ।

चंग्याड़ी—स्त्री० चंगैङी ।

चंग्याड़ू—पु० चंगैङू ।

चंग्हेट—वि० स्त्री० चंघाल ।

चंग्हेर—स्त्री० चंघेर ।

चंघवाई—स्त्री० चंघोआई ।

- चंघवाना**—क्रि० स० चंघोआना ।
चंघाऊ—वि० चंघाने गी त्यार ।
चंघाट—वि० दुदध चुंघने आला (बच्छा बगैरा) ।
चंघाटल—वि० दुदध चुंघने आला । चंघाटल ।
चंघाड़—स्त्री० [स० चीत्कार ; हिं० चिघाड़] हाथी जां शेरे दी अवाज ।
चंघाड़ना—क्रि० अ० हाथी जां शेरे बगैरा दा मूँहै चा अवाज कड़ना ।
चंघाड़—वि० चंघाड़ने गी त्यार ।
चंघाड़ी-चंघाड़ी—स्त्री० लगतार चंघाड़ने दी क्रिया जां भाव ।
चंघाना—क्रि० स० चुंघाना ।
चंघाल—वि० स्त्री० अपने बच्छू गी दुदध चुंघाई ओड़ने आली । चुंघाल । जियां-चंघाल गी ।
चंघियाड़ी—स्त्री० चंघाड़ ।
चंघियाड़ना—क्रि० अ० चंघाड़ना ।
चंघियाड़ो-चंघियाड़ी—स्त्री० चंघाड़ो-चंघाड़ी ।
चंघुलड़—स्त्री० (पाडरी) पिट्ठी पर चुक्की जाने आली टोकरी । चाऊं ।
चंघेर—स्त्री० 1. चूहें दी रुड़ । 2. ओ पुली मिट्टी जेहँड़ी चूहें अपनी रुड़ी चा कड़ी दी होऐ ।
चंघोआई—स्त्री० चुंघाई ।
चंघोआना—क्रि० स० बच्छू बगैरा गी चुंघाने दा कम्म कुसै कोला कराना ।
चंघोलिया—स्त्री० (पाडरी) घराटे दी डल्ल ।
चंचल—वि० चैंचल ।
चंचलता—स्त्री० चैंचलता ।
चंचलताई—स्त्री० चैंचलता ।
चंचलपुना—पु० चैंचलता ।
चंचला—स्त्री० धनै दी देवी । लक्खमी । वि० स्त्री० चैंचल ।
चंजोड़ा—पु० (बसोहँली) चंजोड़ा ।
चंभूड़ी—स्त्री० झंजूड़ ।
चंभूड़ना—क्रि० स० झंजूड़ना ।
चंझोड़ी—स्त्री० झंजोड़ ।
चंझोड़ना—क्रि० स० झंजोड़ना ।
चंझोड़ा—पु० दराटी बगैरा दे फालै दा अगला हिस्सा ।
चंट—वि० [स० चण्ड] चलाकी कन्ने अपना कम्म कड़ने च माहिर । सिरे दा चलाक जां खरांट ।
- चंटाल**—पु० + वि० चंडाल ।
चंटाल-चौकड़ी—स्त्री० चंडाल-चौकड़ी ।
चंटालन—स्त्री० + वि० स्त्री० चंडालन ।
चंटालनी—स्त्री० + वि० स्त्री० चंडालन ।
चंटालपुना—पु० चंडालपुना ।
चंड—स्त्री० [हिं० चांटा] ग'लै पर मारेआ जाने आला धफ्का, लफ़ड़ जां चपेड़ । पु० [स० चण्ड] पुराणे मताबक इक राखस, जिसी देवी दुर्गा ने मारेआ हा । वि० 1. क्रोधी सभां आला । जियां-बड़ा चंड आदमी । 2. प्रचंड । भयंकर । जियां-चंड क्रोधी ।
चंडका—वि० स्त्री० तेज-तरार सभां आली । तैले रोहै च आई जाने आली । जियां-चंडका जनानी ।
चंडकाँ—स्त्री० चंडिका ।
चंड-धफ्कड़—पु० चंड-धफ्का ।
चंड-धफ्का—पु० चंड जां धफ्का लाने दा भाव ।
चंडना—क्रि० स० 1. ढोडा बगैरा बनाने आस्तै आटे दे पेड़े गी चैड़ा करना । जियां-ढोडा जां भठोरा चंडना । 2. कुसै धाता गी, थहोड़े बगैरा कन्ने तेज जां चैड़ा करना । जियां-(क) त्रामे दा पत्तरा चंडना । (ख) दराटी चंडनी । 3. चंडां जां चपेड़ां मारनियां । चंडेरना । प्र०-झूठ मारने पर बच्चै जागती गी शैल चंडेआ ।
मु० (कोई चीज) चंडी लैनी—(कोई चीज) ठगी लैनी ।
चंडी सुट्टना—बड़ा मारना ।
चंडे दा होना—निक्खरां-मारां खाई-खाइयै किश हुनर जां अकल हासल कीती दी होनी ।
चंड-मु० ड—पु० [स० चण्ड-मुण्ड] पुराणे मताबक इन्ने नाएं दे दो राखस, जिनेगी देवी दुर्गा ने मारेआ हा ।
चंडर—वि० मारां खाई-खाइयै चथोड़ होई गेदा ।
चंडरना—क्रि० अ० चथोड़ होई जाना ।
चंडल—वि० चैंडल ।
चंडवाई—स्त्री० चंडोआई ।
चंडवाना—क्रि० स० चंडोआना ।
चंडाई—स्त्री० चंडने दा कम्म ते उस कम्मै दी मजूरी ।
चंडाऊ—वि० चंडाने गी त्यार ।
चंडाना—क्रि० स० चंडने दा कम्म कुसै कोला जां

कुसै कन्ने कराना ।

मु० पैसे चंडाने—कुसै सौदे बगैरा च ठगोई जाना ।

चंडाराँ—स्त्री० चंडैर ।

चंडारनाँ—क्रि० स० चंडैरना ।

चंडाल—पु० [स० चण्डाल] 1. वे-क्यासा आदमी ।

2. दुश्टता दे निदने-जोग कम्म करने आला आदमी ।

वि० 1. वे-क्यासा । निर्देह । 2. दुश्टता दे कम्म करने आला ।

चंडाल-चौकड़ी—स्त्री० [स० + हिं०] निदने-जोग कम्म करने आले दी जुँड़ली ।

मु० चंडाल-चौकड़ी अखनी—बदनाम लोके दा किट्ठे होइयै कोई मनसुवा बगैरा बनाना ।

चंडालन—स्त्री० चंडाल जनानी ।

वि० स्त्री० दुश्टता दे कम्म करने आली । निर्देह ।

चंडालती—स्त्री० + वि० स्त्री० चंडालन ।

चंडलपुला—पु० चंडाल होने जां चंडाले आले कम्म करने दा भाव ।

चंडिका—स्त्री० [स० चण्डिका] देवी दुर्गा दा इक प्रसिद्ध रूप । चंडी ।

चंडी—स्त्री० 1. [स० चण्डी] देवी दुर्गा दा इक रूप । 2. चंडिका जनानी । 3. कुसै उपकरण कन्ने लगातार कम्म करने करी हत्थे दियें तलियें पर, जां तंग जोड़ा बगैरा लाने करी पैरें दे कुसै हिस्से पर मासै दे सख्त होई जाने दी स्थिति ।

चंडी देवी—स्त्री० चंडिका ।

चंडी-पाठ—पु० नराते बगैरा च कीता जाने आला दुर्गा-सप्तशती दा पाठ ।

चंहू—पु० [हिं०] पहीवै कोला त्यार कीता जाने आला इक बड़ा नशीला पदार्थ, जिसी जमीनी पर लेटियै तमाकू आंगर सूटा खिच्चियै पीता जंदा ऐ । वि० चंडने दी त्यार ।

चंदूखाना-न्ना—पु० [हिं० + फ़ा० आनः] चंडू पीने-पलाने दा खास ठाकाना ।

चंदूखाल—वि० [हिं० + फ़ा० वाजः] चंडू पीने आला । पु० चंडू पीने आला आदमी ।

चंडेनाँ—क्रि० स० चंडैरना ।

चंडैर—स्त्री० लगातार चंडां मारने दा भाव । जियां- (कोई चीज चर्ने पर) जागतै दी शैल चंडैर करनी ।

चंडैरना—क्रि० स० चंडां मारनियाँ ।

चंडैर—वि० चंडैरने गी त्यार ।

चंडोआई—स्त्री० चंडोआने दा कम्म ते उस कम्मै दी मजूरी ।

चंडोआना—क्रि० स० चंडाने दा कम्म कुसै दूए कोला कराना ।

चंडोना—क्रि० अ० चंडेआ जाना ।

चंड-चंड—स्त्री० (पाडरी) चड़-चड़ ।

चंड-चड़ात—वि० (पाडरी) मतियाँ गलां करने आला । गालडू ।

चंडाल—पु० + वि० (पाडरी) चंडाल ।

चंदराँ—वि० चंडर ।

चंदलाँ—वि० चंडर ।

चंद—वि० [फ़ा०] 1. मिनती च थोड़े । प्र०-शरारत करने आले चंद लोक गै होदे न । 2. (मतें चा) किश । प्र०-ओदे चंद सुझाओ बड़े महत्वपूर्ण है ।

पु० [स० चन्द्र ; प्रा० चंद्र] चंदरमाँ ।

चंदन—पु० [हिं०] 1. दक्खनी भारत च होने आला इक प्रसिद्ध रुक्ष, जेदी लक्कड़ी सगंधीदार होंदी ऐ । चन्नन । 2. उस लक्कड़ी दा इक टोटा । जियां-चंदन घस्सना । 3. उस टोटे दी पानी च घस्सियै त्यार कीता गेदा लेप । जियां-चंदन दा तिलक लाना ।

चंदन-चिट्ठा—वि० पु० (रामदन) चिट्ठा-चनैन ।

चंदन-छठ-छट्ठ—स्त्री० [स० चन्द्रघट्ठी] भाद्रो म्हीने दे न्हेरे पक्खै दी छेमी तिथू गी होने आला इक जनाना बर्त ।

चंदन-सार—पु० [स०] चंदनै दा लेप ।

चंदनहाराँ—पु० चंदरहार ।

चंदनठाठी—स्त्री० चंदनैठी ।

चंदनैठी—स्त्री० [स० चंदन-काठ] ठैगरें बगैरा गी तिलक देने आस्तै, घस्सी जाने-जोग, चंदनै दी लक्कड़ी दा टोटा । चनैठी ।

चंदर—पु० [स० चन्द्र] 1. चंदरमाँ । 2. किशतबाड़े दे पिछ्ठें दा इक छाड़ी दरेया, जेहँडा 'भागा' नां दे इक दूए दरेया कन्ने मिलियै 'चंदर-भागा' सुआंदा हे । 3. (सिराजी) चंदरबार । सोमवार ।

चंदरक—पु० चंद्रक ।

चंदर-कला—स्त्री० [स०] चंदरमाँ दियें सोहँले

कलाएं—अर्थात् इक-इक दिनै च घटदे जां बधादे

उसदे अशें चा इक ।
चंद्रकांता—स्त्री० [सं० चन्द्रकान्ता] इक काल्पनिक मणि, जेहँडी चाननी च पिरघली जंदी ऐ ।
चंद्रकेतु—पु० चंद्रकेतु ।
चंद्रगृह—पु० चंद्रगृह ।
चंद्र-ग्रह—पु० [सं०—ग्रहण] चंद्रमां दी ओ खास स्थिति, जेदे च ओदे पर जमीना दी छाया पैने करी ओदा किञ्च हिस्सा जां पूरा चंद्रमां काला लभदा ऐ ।
चंद्रपुना—पु० 1. नै॒शपुना । 2. शरारतां करने दा भाव ।
चंद्र-प्रभा—स्त्री० [सं०] चंद्रमां दी लो । चाननी ।
चंद्रबंस-श—पु० चंद्रबंस ।
चंद्रवंसी-शी—वि० चंद्रवंसी ।
चंद्रवदन—वि० [सं०—वदन] चंद्रमा दे समान सुंदर मूँहै आला । पु० चंद्रमां दे समान सुंदर मूँहै आला माहूर् ।
चंद्रबदनी—वि० स्त्री० जेदा मूँहूँ चंद्रमां आंगर सुंदर ऐ । स्त्री० चंद्रवदनी जनानी ।
चंद्रबार—पु० [सं०—वार] सोमबार ।
चंद्र-बिहु—पु० [सं०—विन्हु] संस्कृत ते हिंदी दी लिखते च बरतोने आला इक नशान । । । ।
चंदरविद्व—पु० [सं०—विद्व] चंद्रमां दा मंडल ।
चंद्रवंसी—वि० [सं०—वंशी] 1. चंद्रवंस कन्ने सरवंध रखने आला । जियां— चंद्रवंसी राजे दी राजधानी । 2. चंद्रवंस च जम्मे दा । प्र०— कटोच अपने-आपे गी चंद्रवंसी राजपूत आखदे न ।
चंद्रबंस—पु० [सं०—वंश] क्षत्रिये दा इक प्राचीन कुल ।
चंद्र-भागा—पु० [हिं०] चन्हां जां चनाव दरेया ।
चंद्र-भाल—पु० [सं०] शिवजी । महादेव ।
चंद्र-भूषण—पु० [सं०—भूषण] चंद्र-भाल ।
चंद्र-मंडल—पु० [सं०] चंद्रमां दा पूरा घेरा ।
चंद्र-मणि—स्त्री० [सं०] चंद्रकांता ।
चंद्रमां—पु० [सं० चन्द्रमस्] 1. चन्न । 2. गलै च पाने आस्तै, चांदी बगेरा धातै दी बनी दी चन्नै दी शकल ।
चंद्रमुख—वि० पु० [सं०] चंद्रमां आंगर सुंदर

मुर्ख आला ।
चंद्रमुखी—वि० स्त्री० चंद्रमां आंगर सुंदर मुखै आली ।
चंद्रमौली—पु० [सं०—मौलि] शिवजी, जिदे मस्तक पर चंद्रमां बराजमान ऐ ।
चंद्र-रेखा—स्त्री० [सं०] चंद्रमां दी कला । चंद्र-कला ।
चंद्र-लेखा—स्त्री० [हिं०] चंद्र-रेखा ।
चंद्र-लोक—पु० [सं०] चंद्रमां दा लोक ।
चंद्रझोखर—पु० [सं०] महादेव ।
चंद्रस—पु० + क्रि० वि० (पोगली) परसूँ ।
चंद्रसैना—पु० चंद्रा, भैडा जाँ शरारती आदमी ।
चंद्रहार—पु० [सं०] गले दा इक खास किसमै दा हार ।
चंद्रहास—स्त्री० [सं०] लंका दे हाकम, रावणी दी मशहूर तलवारी दा नां ।
चंद्रा—वि० पु० 1. अशुभ । वद-सगना । जियां— चंद्रा वार जां दिन । 2. मन्दूस । जियां-जागत माझ-बब्बे गी चंद्रा होना । 3. शरारती । कनीती । जियां-चंद्रा जागत ।
चंद्राठी—स्त्री० (चन्है नी) चंदनैठी ।
चंद्राड—पु० पिडे पर कुसै कारण पैने आले, सोजश दे निको-निको के नशान जाँ ड्रमट ।
चंद्री—स्त्री० 1. जनानिये दे मम्मुएं जाँ दुढ़ देने आले पशुएं दे थने पर निकलने आली इक चाकीदार किम्मनी । 2. (रियासी) छत्तै दे थरणे बगेरा पर कुतै कीड़े पासेआ बनाइ जाने आली लम्मी चिट्ठी लकीर । 3. (रियासी) ऐहून । 4. (पुन्छी) इक बमारी, जेदे कन्ने जोड़े पीड़ा होंदियां न । वि० स्त्री० 'चंद्रा' दा स्त्री-रूप ।
चंद्रेड—स्त्री० चंद्रपुना ।
चंदरैठी—स्त्री० चंदनैठी ।
चंदरैल—पु० चंद्रैण ।
चंद-रोजा—वि० [क्षा० चद रोजः] थोड़े दिन रौहै जाँ चलने आला । जियां-चंद-रोजा जशन जाँ चंद-रोजा बेला ।
चंद्रोदय—पु० [सं० चन्द्रोदय] चंद्रमां दे उदय होने दा भाव, स्थिति जाँ समाँ ।
चंद्रोही—स्त्री० चंदरोहू ।

चंदरोह—स्त्री० कच्चे कोठें दे छत्ते बगैरा गी पुल्ला
करने आला, थोड़े दी शकली दा इक निकका जीव ।

चंदरीली—स्त्री० (कांगड़ी) नरातें बगैरा च बनाए
जाने आले काहून-गोपियां ।

चंदलोह—स्त्री० (चनैहूनी) चंदरोह् ।

चंद-साला,-त्ला—वि० [फ़ा० चंद सालः] थोड़े साल
चलने जां रौहूने आला । जियां-चंद-साला मनसूबा
जां चंद-साला योजना ।

चंदा—पु० [फ़ा० चंदः] 1. कुसै खास कम्मै बगैरा
आस्तै, लोकें कोला मंगी जां किट्ठी कीती जाने
आली आर्थक सहायता । 2. कोई समाचार-पत्र
बगैरा मंगाने आस्तै, ओदे प्रकाशकै गी दित्ती जाने
आली रकम । जियां—‘नमी चेतना’ दा सलाना
चंदा देना । 3. कुसै सभा-संस्था दा मैंबर बनने
पर दित्ती जाने आली (मैंबरशिप) फीस । 4. [सं०
चन्द्र] चंदरमाँ ।

मु० चंदे पर जीता=वगानी अमानती च रुयानत
करिये अपना गुजारा चलाना ।

चंदामामा,-माँ—पु० [हिं०] चंच्चे दा मन परचाने
आला, चंदरमाँ दा बाचक इक पद । चन्त-मामा ।

चंदी—स्त्री० फरिस्त । लिस्ट ।

चंदुआ—पु० (बलौर) कनकै दे आटे दी, बब्बरु जेडी
रुट्टी ।

चंदेरी—स्त्री० [सं० चेदि] राजस्थान दी इक परानी
नगरी, जेहूडी महाभारतकाल च शिशुपाल नां दे
राजे दी राजधानी ही ।

चंद्र—पु० [सं०] चंदर ।

चंद्रक—पु० [सं०] चंदरमाँ दी शकली दा नशान
जां चकत्ता ।

चंद्र-कला—स्त्री० [सं०] चंदर-कला ।

चंद्रकांता—स्त्री० [सं०] चंदरकांता ।

चंद्रकेतु—पु० [सं०] रामायण दी कथा दे मतावक
श्री लक्ष्मण दा पुत्तर ।

चंद्रगुप्त—पु० [हिं०] युतान दे वादशाह्, सिकंदर
दे हमले दे समै, भारतवर्षे दे मगध राज्य दा पैहूला
मौर्य-वंशी सम्राट ।

चंद्र-ग्रहण—पु० [सं०] चंदर-ग्रैहून ।

चंद्र-प्रभा—स्त्री० [सं०] चंदर-प्रभा ।

चंद्र-वदन—वि० [सं०—वदन] चंदरवदन ।

चंद्र-बदनी—वि० स्त्री० चंदरबदनी ।

चंद्रविव—पु० [सं०] चंदरविव ।

चंद्र-भागा—पु० [हिं०] चंदर-भागा ।

चंद्र-भाल—पु० [सं०] चंदर-भाल ।

चंद्र-भूषण—पु० [सं०] चंदर-भाल ।

चंद्र-मंडल—पु० [सं०] चंदर-मंडल ।

चंद्र-मणि—स्त्री० [सं०] चंदरकांता ।

चंद्रमाँ—पु० [सं० चन्द्रमस्] चंदरमाँ ।

चंद्र-मुख—वि० पु० [सं०] चंदरमुख ।

चंद्रमुखी—वि० स्त्री० [सं०] चंदरमुखी ।

चंद्रमौली—पु० [सं०] चंदरमौली ।

चंद्र-रेखा—स्त्री० [सं०] चंदर-रेखा ।

चंद्र-लेखा—स्त्री० [सं०] चंदर-रेखा ।

चंद्र-लोक—पु० [सं०] चंदर-लोक ।

चंद्रवंश—पु० [सं०] चंदरवंश ।

चंद्रवंशी—वि० [सं०] चंदरवंशी ।

चंद्रवदन—वि० [सं०] चंदरवदन ।

चंद्रवदनी—वि० स्त्री० चंदरवदनी ।

चंद्रवार—पु० [सं०] चंदरवार ।

चंद्र-विदु—पु० [सं०] चंदर-विदु ।

चंद्रशेखर—पु० [सं०] चंदरशेखर ।

चंद्रहार—पु० [सं०] चंदरहार ।

चंद्रहास—स्त्री० [सं०] चंदरहास ।

चंद्रीण—पु० [सं० चांद्रायण] महीने-भर चलने आला
इक खास बर्त, जेदे च चंदरमाँ दे घटने-बधने दे
मतावक फलोहार बी घटाया-बधाया जंदा ऐ ।
अज्जकल इस चाली दे बर्ते दा रवाज लग-भग
नैईं रेहूदा ।

चंद्रोदय—पु० [सं०] चंदरोदय ।

चंद्रोली—स्त्री० (कांगड़ी) चंदरीली ।

चंपक—पु० [सं०] चंबा फुल ।

चंपत—वि० [हिं०] नस्सी गेदा । छपन होई गेदा ।
जियां-पैसे चराइये चंपत होई जाना ।

चंपा—पु० [सं० चम्पक] चंबा फुल ।

चंपाकली—स्त्री० [हिं०] गलैं च पाया जाने आला,
सुन्ने दा इक गैहूना ।

चंपो—स्त्री० [हिं० चम्पई] नाई जां खास पेशेवर
आदमी (मालशिये) कोला कराई जाने आली सिरै
दी मालश ।

चंपू—पु० [सं० चम्पू] संस्कृत साहित्य च नसर
(गद्य) दी ऐसी रचना, जेदे च विच्च-बिच्च श्लोक

ਬੀ ਦਰਜ ਹੋਨ ।
ਚੰਪੇਈ—ਵਿ० [ਹਿੰਦੁ] ਚੰਵੇ ਦੇ ਫੂਲਾਂ ਦੇ ਰਗੀ ਦੀ ਝੋਨ
ਦੇਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚੰਪੇਈ ਸਾਫਾ ਜਾਂ ਫਦੰ ।
ਚੰਭਖੁ—ਕਿ੩ ਵਿ० (ਅਸ਼ਵਰ) ਚੰਭਖੁ । ਚਫੇਰੈ ।
ਚੰਭਚ—ਪ੍ਰ੦ (ਪੋਗਲੀ) ਚਿਮਚਾ ।
ਚੰਭਡਨਾ—ਕਿ੩ ਸ੦ [ਹਿੰਦੁ ਚਿਮਟਨਾ] 1. ਚਮਕੀ
ਯਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਟਲਿੰ ਗੀ ਜੋਜੜੇ ਚੰਭਡਨੇ ।
(ਖ) ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਖੰਬੇ ਕਨ੍ਨੇ ਚੰਭਡਨਾ । 2. ਪਲਚੀ
ਯਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਭੌਰ ਚੰਭਡਨਾ । 3. ਲੱਤੇ ਬਗੀਰਾ
ਗੀ ਕਲਾਵਾ ਮਾਰੀ ਲੈਨਾ । ਪ੍ਰ੦—ਯਾਗਤ ਮਾਊ ਗੀ
ਚੰਭੜੀ ਗੇਆ । 4. ਭੂਤੀ ਬਗੀਰਾ ਦੀ ਛਾਧਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਹੋਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਭੂਤ ਚੰਭਡਨਾ ।
ਚੰਭਡਾ—ਪ੍ਰ੦ ਚਰਖੇ ਦੇ ਤ੍ਰੀਕਲੇ ਗੀ ਸਾਂਭੀ ਰਕਖਨੇ ਆਲਾ,
ਮੁੰਬਾ ਦਾ ਇਕ ਲੰਭੂਤਰਾ ਉਪਕਰਣ, ਜੇਹੜਾ ਚਰਖੇ ਦੀ
ਖੁੰਡੀ ਦੇ ਸਿਰੇ ਪਰ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਮੌਰੀ ਚ ਫਸਾਧਾ
ਯੰਦਾ ਏ ।
ਚੰਭਡਾਂ—ਪ੍ਰ੦ ਚਮਡਾ ।
ਚੰਭਡੀਂ—ਸਤੀ੩ ਚਮਡੀ ।
ਚੰਭਡੂ—ਪ੍ਰ੦ (ਵਸ਼ਹਾਗ) ਭਾਂਡੇ ਬਗੀਰਾ ਰਕਖਨੇ ਆਸਤੈ
ਬਰਤਨੇ ਆਲੀ ਪੱਛਲਤੀ ।
ਵਿ੦ ਚੰਭਡਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ ।
ਚੰਭਡੋਨਾ—ਕਿ੩ ਥ੦ ਚੰਭਡੋਨਾ ਯਾਨਾ । ਪ੍ਰ੦—(ਕ) ਸਾਰੇ
ਟਲੇ ਜੋਜੜੇ ਕਨ੍ਨੇ ਚੰਭਡੋਈ ਗੇ । (ਖ) ਓਦਰੇ ਦਾ
ਯਾਗਤ ਮਾਊ ਕਨ੍ਨੇ ਚੰਭਡੋਈ ਗੇਆ ।
ਚੰਭਧਾਲ—ਪ੍ਰ੦ + ਵਿ੦ ਚੰਭੇਆਲ ।
ਚੰਭਧਾਲਨ—ਸਤੀ੩ + ਵਿ੦ ਚੰਭੇਆਲਨ ।
ਚੰਭਧਾਲੀ—ਸਤੀ੩ + ਵਿ੦ ਚੰਭੇਆਲੀ ।
ਚੰਭਲ—ਦਿੰਤੀ੩ 1. ਇਕ ਚੰਭੰ-ਰੋਗ । 2. [ਸੋਂ ਚੰਭੰਘਤੀ]
ਮਧਧਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਕ ਮਝੂਰ ਨਦੀ ।
ਚੰਭਾ—ਪ੍ਰ੦ ਇਕ ਮਝੂਰ ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਫੂਲ ਤੇ ਓਦਾ ਰੁਖ ।
ਜਿਧਾਂ—ਚੰਭਾ ਖਿੜਨਾ । 2. ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਇਕ
ਜ਼ਿਲਾ ਤੇ ਉਸ ਜ਼ਿਲੇ ਦਾ ਸਦਰ ਮਕਾਮ ।
ਚੰਭਾ ਰਮਾਲ—ਪ੍ਰ੦ ਚੰਭਾ ਬਗੀਰਾ ਡੋਗਰਾ-ਨਾਡੀ ਚਿਤ੍ਰਕਲਾ
ਦੇ ਕੇਂਦਰੇ ਚ ਤਧਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਖਾਸ ਰਮਾਲ, ਜਿੰਦੇ
ਪਰ ਕੁਣਣ-ਲੀਲਾ ਬਗੀਰਾ ਦੀ ਰੇਣਸੀ ਕਠਾਈ ਇਸ ਚਾਲਲੀ
ਕੀਤੀ ਗੇਂਦੀ ਹੋਂਦੀ ਏ ਜੇ ਰਮਾਲ ਦੇ ਦੀਨੇ ਪਾਸੋਂ ਇਕੱਕੀ
ਜਨੇਹਿਧਾਂ ਸੂਰਤਾਂ ਬਗੀਰਾ ਵਨੀ ਜੰਦਿਆਂ ਨ ।
ਚੰਭੀ—ਸਤੀ੩ (ਅਸ਼ਵਰ) 'ਹਾਡੀ' ਜਾਂ 'ਸਾਡੀ' ਦੀ ਜਾਤਿ
ਦਾ ਇਕ ਜਾਂਗਲੀ ਫਲ, ਜੇਦੀ ਗੁਲੀ ਚਾ ਨਿਕਲਨੇ ਆਲੀ
ਗਿਰੀ ਮਿਟ੍ਠੀ ਹੋਂਦੀ ਏ ।

ਚੰਭੇਆਲ—ਪ੍ਰ੦ ਚੰਭੇ ਦਾ ਰੌਹ੍ਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ । ਜਿਧਾਂ—
ਚੰਭੇਆਲੇਂ ਦਾ ਦੇਸ ।
ਚੰਭੇਆਲ—ਪ੍ਰ੦ ਚੰਭੇ ਦਾ ਰੌਹ੍ਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚੰਭੇਆਲ
ਰਾਜਪੂਤ ।
ਚੰਭੇਆਲਨ—ਸਤੀ੩ ਚੰਭੇ ਦੀ ਰੌਹ੍ਨੇ ਆਲੀ ਜਨਾਨੀ ।
ਵਿ੦ ਸਤੀ੩ ਚੰਭੇ ਦੀ ਰੌਹ੍ਨੇ ਆਲੀ ।
ਚੰਭੇਆਲੀ—ਸਤੀ੩ ਚੰਭੇ ਦੀ ਬੋਲਣੀ ।
ਵਿ੦ ਚੰਭੇ ਦਾ । ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਚੰਭੇਆਲੀ ਲਾਵਾ ।
(ਖ) ਚੰਭੇਆਲੀ ਰਾਨੀ ।
ਚੰਭੇਡਨਾਂ—ਕਿ੩ ਸ੦ ਚਮੇਡਨਾ ।
ਚੰਭੇਲੀ—ਸਤੀ੩ ਚਮੇਲੀ ।
ਚੰਭੋਡਨਾਂ—ਕਿ੩ ਸ੦ ਚਮੋਡਨਾ ।
ਚੰਭਧਾਲਾਂ—ਪ੍ਰ੦ + ਵਿ੦ ਚੰਭੇਆਲ ।
ਚੰਭਧਾਲਨਾਂ—ਸਤੀ੩ + ਵਿ੦ ਸਤੀ੩ ਚੰਭੇਆਲਨ ।
ਚੰਭਧਾਲੀਂ—ਸਤੀ੩ + ਵਿ੦ ਚੰਭੇਆਲੀ ।
ਚੰਭ—ਪ੍ਰ੦ + ਵਿ੦ ਚਵਾਤ ।
ਚੰਭਡ—ਸਤੀ੩ (ਸਿਰਾਜੀ) ਦਲ-ਦਲ ਆਲੀ ਜਗਹ ।
ਚੰਭਾ—ਪ੍ਰ੦ 1. ਚਵਾਤ । ਅਚੰਭਾ । 2. ਫਕਕਡੀ ਲਾਨੇ
ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ—ਚਾਡੀ-ਚੰਭਾ ਲਾਨਾ ।
ਵਿ੦ 1. ਅਜੀਬ । ਹਰਾਨ ਕਰੀ ਦੇਨੇ ਆਲਾ ।
2. ਭਛੁਨਾ ਜਾਂ ਥੋਡ-ਪਿੱਤਾ ।
ਚੰਵਰ—ਪ੍ਰ੦ ਚੰਵਰੀ ਨਾਂ ਦੇ ਪਣੁ ਦੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਚੌਰੀ ।
ਚੰਵਰੀ—ਸਤੀ੩ 1. 'ਧਾਕ' ਨਾਂ ਦਾ ਪਣੁ, ਜੇਹੜਾ
ਹਮਾਲਿਆ ਦੀ ਤਰਾਈ ਦੇ ਬਫ਼ਨੀ ਅਲਾਕੇਂ ਚ ਹੋਂਦਾ ਏ ।
2. ਚੰਵਰ । ਚੌਰੀ ।
ਚੰਵਲ—ਸਤੀ੩ (ਮਦਰਵਾਹੀ) ਚੰਵਲ ਨਾਂ ਦਾ ਰੋਗ ।
ਚੰਵਰ—ਪ੍ਰ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਚੰਵਰ ਪਤਥਰੋਂ ਕਨ੍ਨੇ ਅਗਗ ਵਾਲਨੇ
ਦੇ ਕਮਮ ਆਨੇ ਆਲਾ ਖਾਸ ਧਾਤ ।
ਚੰਡ-ਚੰਡ—ਉਮਦੀ ਚੰਡ-ਚੰਡ ।
ਚੰਡਰ—ਵਿ੦ + ਪ੍ਰ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਚਾਰ ।
ਚੰਡਰਤਾਲੀ—ਵਿ੦ + ਪ੍ਰ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਚੁਰਤਾਲੀ ।
ਚੰਭੋਕਡੀ—ਸਤੀ੩ (ਮਦਰਵਾਹੀ) 1. ਮਾਊ ਦੇ ਮਸਮੇ ਦਾ
ਦੁਢ ਪੀਨੇ ਆਸਤੈ, ਭਰੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਮਚੂੰਚੀ ।
2. ਚੌਕਡੀ ।
ਚੰਕਾਂਦਰ—ਪ੍ਰ੦ [ਫਾਂਦੀ ਨੁਕਾਂਦਰ] ਗੋਂਗ੍ਲੂ ਦੀ ਸ਼ਕਲੀ ਦੀ,
ਕਾਸ਼ਨੀ ਰੱਗੀ ਦੀ ਇਕ ਸਥੀ । ਏਦੇ ਰਸੀ ਦੀ ਖੰਡ ਬੀ
ਵਨਦੀ ਏ ।
ਚੰਕਾਂਥਾ—ਪ੍ਰ੦ ਵਿਨਾ ਛੁਤੀ ਦੇ ਖੜ੍ਹੋਤੀ ਦਿਧਾਂ, ਕਮਰੇ ਬਗੀਰਾ
ਦਿਧਾਂ ਕਂਧਾਂ ।
ਚੰਕ—ਪ੍ਰ੦ (ਕਾਂਗਡੀ) 1. ਚਰਖੇ ਦਾ ਚਕਕਾ । 2. ਚੰਕ

चक्रांघ—स्त्री० चक्रांघ ।
चकत—वि० [हिं० चकित] टऊ जां हरान होई गेदा ।
चकत्ता—पु० [हिं०] सरकोही वगैरा निकलने करी शरीर पर बनी जाने आला गोल नशान जां द्रमट ।
चकद—पु० जिदू दे कुसै हिस्से पर बने दा टक्के दा नशान ।
चकदार—वि० + पु० (कांगड़ी) चकदार ।
चकदारी—स्त्री० (कांगड़ी) चकदारी ।
चकनाचूर—वि० [हिं०] 1. भजियै चूर-चूर होई गेदा । जियां-प्याली डिगियै चकनाचूर होई जानी । 2. मता थकियै नढाल होई गेदा । जियां-लम्मी चढ़ाई चढ़ियै चकनाचूर होई जाना ।
चकनो—क्रि० स० (सिराजी) 1. मसूस करना ।
 2. चक्खना ।
चकना—वि० पु० [हिं० चौकना] अपने चौमें पासे दा ध्यान रखने आला । चौकन ।
चकवंदी—स्त्री० चकवंदी ।
चकमक—पु० [तु० चकमक] इक खास पथर, जेदे उपर लोहा वगैरा रगड़न कर्ने अग निकली औंदी ऐ ।
चकमक-चकमक—उभ० झिलमिल-झिलमिल । जियां-हर पासै लाटुण दी चकमक-चकमक होनी ।
चकमा—पु० [हिं०] धोखा जां छल खेडी जाने दा भाव । जिया-धरै आले गी बी चकमा देई जाना ।
 मु० चकमा खाई जाना=चकमे च आई जाना ।
चकमा देना=(दूए कर्ने) छल-फरेव करना ।
चकमे च आई जाना=कुसै दे फरेव च फसी जाना ।
चकमाक—पु० चकमक ।
चकमेवाज—वि० चकमे देने आला ।
चकमेवाजी—स्त्री० चकमेवाज होने दा भाव ।
चकरा—पु० चकोर ।
चकराहू—पु० (पोगली) चकोर दा वच्चा ।
चकराना—क्रि० अ० [हिं०] 1. चककर खाना । जियां-सिर चकराना । 2. डौर-भौर होना ।
 जियां-भीड़ दिकिखियै चकराना ।
चकरी—स्त्री० 1. चारयारी दी चौकड़ी । जियां-चकरी लाइयै बौहना । 2. भुआटनी । जियां-चकरी खानी । 3. 'चकोर' दी मादा ।

मु० चकरी भुआई देनी=दूए गी परेशान करी देने आले हालात पैदा करी देने ।
चकरैल—वि० हर बेलै चककर लाने आला ।
चकरो—पु० (सिराजी) चकोर ।
चकला—पु० 1. [स० चक्र] फुलका वगैरा बेलने आस्तै, लबकड़ी जां पत्थरै दा इक गोल उपकरण ।
 2. [तु० चकलः] कंजरियै जां बेसवाएं दा अड़ा । 3. खजूरै दे पट्टे ते घाँ वगैरा कन्ने त्यार कीता गेदा बौहने दा विना । 4. [फ़ा० चकलः] मालगुजारी वगैरा दे स्हावें बक्खरा कीता गेदा जमीना दा भाग । जियां-चकला कंठी जां चकला मदानी ।
चकला-बेलना—पु० चकला ते बेलना ।
चकली—स्त्री० 1. निकाका चकला । 2. फुलके वगैरा आस्तै बनाए गेदे आटे दे पेड़े गी, तलियै ते औंगलियै कन्ने दित्ता गेदा थोड़ा चैड़ा रूप ।
 3. (बलौर) छांटा जां छमक । 4. (कांगड़ी) गन्ना पीड़ने आले बेलने दा लौह का चक्का ।
चक्कू—पु० चिक्का चकला ।
चक्कूड़—पु० (पाड़ी) लौह का खेतर । खुंवा ।
चक्को—पु० (पोगली) चकला ।
चक्का—पु० चकोर ।
चक्काई—स्त्री० चकोआई ।
चक्काना—क्रि० स० चकोआना ।
चक्की—स्त्री० चकोरी ।
चक्कांधा—पु० चक्कांधा ।
चक्काई—स्त्री० चुकने जां चिक्कने दा कम्म ते उस कम्म दी मजूरी ।
चक्काऊ—वि० चिक्कने जां चुकाने गी त्यार ।
चक्कांध—स्त्री० हरान-परेशान होई जाने दी स्थिति ।
 वि० हरान-परेशान ।
चकाठ—स्त्री० चगाठ ।
चकान—पु० चगान ।
चकाना—क्रि० स० 1. चुकने च मदद देनी ! जियां-फले दा टोकरा चकाना । 2. चुकने दा कम्म दूए कोला कराना । 3. जियां-मजूरै गी विस्तरा चकाना । 3. अदा करना । जियां-कजै दी किस्त चकानी । 4. चिक्कने दा कम्म कुसै कन्ने जां कुसै कोला कराना । जियां-कोठा चकाना ।

ਸੁਹ ਬਦਲਾ ਚਕਾਨਾ = ਪਰਾਨੀ ਕੋਹੁ, ਕਡ੍ਹੀ ਲੈਨੀ।
 (ਮਾਡ-ਮੂਲ) ਚਕਾਈ ਲੈਨਾ = ਤੱਡ ਕਰੀ ਲੈਨਾ।
 ਸੁਚਵਾ ਚਕਾਨਾ = ਪੈਂਹ ਲੋਂ ਅਪਨੇ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇ ਵੇਂ ਚਾਫਿਧੈ
 ਫੀ ਦੁਢ਼-ਥਾਂ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਅਪਨੇ ਗਿਤੈ ਬਰਤਨਾ।
 ਰੋਹੁ ਚਕਾਨਾ = 1. ਰੋਹੁ, ਕਡ੍ਹਨਾ। 2. ਰੋਹੁ-ਰੋਸਾ
 ਫੂਰ ਕਰਨਾ।
 ਚਕਾਰਾ = ਪੁਹੁ ਸਰੰਗੀ ਵੀ ਸ਼ਕਲੀ ਦਾ ਇਕ ਸਾਜ।
 ਚਕਾਰੀ = ਸਤੀਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਬੁਰੀ ਨੀਥਿਸ ਕਨੇ ਚੁਕਕੀ
 ਲੈਨੇ ਦਾ ਭਾਵ। ਪ੍ਰੋ-ਚੌਰੀ ਛੀਡੀ ਪਰ ਚਕਾਰੀ ਜੇਝੀ
 ਛੀਡੀ।
 ਚਕਿਤ = ਵਿਠੁ [ਸੱਠੁ] ਹਰਾਨ। ਚਕਤ।
 ਚਕਿਤਸਕ = ਪੁਹੁ [ਸੱਠੁ ਚਕਿਤਸਕ] (ਰੋਗੇਂ ਵੀ) ਚਕਿਤਸਾ
 ਕਰਨੇ ਆਲਾ।
 ਚਕਿਤਸਾ = ਸਤੀਂ [ਸੱਠੁ ਚਕਿਤਸਾ] ਰੋਗੇ ਵਾਂ ਅਲਾਜ
 ਜਾਂ ਕਾਰੀ।
 ਚਕਿਤਸਾਲਘ = ਪੁਹੁ [ਸੱਠੁ] ਦਵਾਈਖਾਨਾ ਜਾਂ ਸ਼ਫਾਖਾਨਾ।
 ਚਕਿਤਸਾ-ਸਾਸਤਰ = ਪੁਹੁ [ਸੱਠੁ ਚਕਿਤਸਾਸਾਸਤਰ] ਓ
 ਸ਼ਾਸਤਰ, ਜੇਦੇ ਚ ਰੋਗੇਂ ਵੀ ਚਕਿਤਸਾ ਜਾਂ ਕਾਰੀ ਦਸ਼ੀ
 ਗੇਦੀ ਹੋਏ।
 ਚਕਿਤਸਾਂ = ਸਤੀਂ 1. ਚਕਿਤਸਾ। 2. ਬਦਾਮ, ਚਾਰ-
 ਮਗਜ, ਦੁਢ ਤੇ ਸੇਡੀ ਗੇਦੀ ਕਨਕੂ ਕਨੇ ਤਧਾਰ ਕੀਤੀ
 ਗੇਦੀ ਵੋਧੀ।
 ਚਕੀਰ = ਸਤੀਂ (ਕਾਂਗਡੀ) ਵੱਡੀ ਸਾਲਕੇਂ ਦੇ ਵੱਡੀ ਲੇਤਰੋਂ ਵੀ
 ਮਸ਼ਾਟਲੀ ਵ'ਨੀ।
 ਚਕੁਂਘਰ = ਵਿਠੁ (ਚਨੈਹੂਨੀ; ਬਮਹਾਗ) ਤਾਪ ਬਗੈਰਾ ਆਨੇ
 ਕਰੀ ਕਿਥ ਫਿਲਲਾ ਹੋਈ ਗੇਦਾ।
 ਚਕੁਂਡਾ = ਵਿਠੁ ਪੁਹੁ ਚੌਂ ਨੁਕਕਰੋਂ ਆਲਾ।
 ਚਕੁਂਡੀ = ਸਤੀਂ ਉਚਚੀ ਚੌਰਸ ਥਣੀ। ਜਿਧਾਂ-ਗਿਵੇਂ
 ਵੀ ਚਕੁਂਡੀ।
 ਵਿਠੁ ਸਤੀਂ 'ਚਕੁਂਡਾ' ਵਾਂ ਸਤੀਂ-ਲੁਪ।
 ਚਕੁਨਾਂ = ਵਿਠੁ ਪੁਹੁ ਚਕੋਨਾ।
 ਚਕੁਰਾਂ = ਪੁਹੁ ਚਕੋਰ।
 ਚਕੀ = ਸਤੀਂ (ਪਾਡਰੀ) ਘਾਡ ਵੀ ਫੂਫੀ।
 ਚਕੋਆਈ = ਸਤੀਂ ਚਕੋਆਨੇ ਦਾ ਕਸਮ ਤੇ ਉਸ ਕਸਮ ਵੀ
 ਮਜੂਰੀ।
 ਚਕੋਆਨਾ = ਕ੍ਰਿਠ ਸੱਠੁ ਚਿਕਕਨੇ ਜਾਂ ਚੁਕਕਨੇ ਦਾ ਕਸਮ
 ਕੁਸੈ ਦ੍ਰਾਏ ਕੋਲਾ ਕਰੋਆਨਾ।
 ਚਕੋਟ, -ਹੁ = ਪੁਹੁ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਵੈਹੁ, ਨੇ ਦਾ ਚੌਰਸ ਬਿਨਨਾ।
 ਵੈਸਕ।
 ਚਕੋਟੀ = ਸਤੀਂ (ਰਾਮਨਗਰ) ਲੋਹੇ ਵੀ ਥੀ ਗੋਲ ਸੁਰਾਖ-

ਦਾਰ ਫਿਵਰੀ, ਜੇਦੇ ਪਰ ਰਕਿਖਿਯੈ ਲੋਹੇ ਵੀ ਚਾਦਰੀ
 ਬਗੈਰਾ ਚ ਸਰਾਖ ਕੀਤਾ ਜਂਦਾ ਐ।
 ਚਕੋਦਰਾ = ਪੁਹੁ ਚਕੋਧਰਾ।
 ਚਕੋਧਰਾ = ਪੁਹੁ [ਹਿਠੁ ਚਕੋਤਰਾ] ਕਿਵੈ ਵੀ ਜਾਤਿ ਦਾ
 ਇਕ ਬਡਾ ਫਲ ਤੇ ਓਦਾ ਬੁਟਾ।
 ਚਕੋਨਾ = ਕ੍ਰਿਠ ਅਠ 1. ਚੁਕਕੇਆ ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ-
 (ਕ) ਮੇਂਜ਼ ਪਰਾ ਪੈਸੇ ਚਕੋਨੇ। (ਖ) ਮਨ ਭਾਰ ਨੇਈ
 ਚਕੋਨਾ। (ਗ) ਨਾਟਕੈ ਵਾਂ ਪਰਦਾ ਚਕੋਨਾ।
 2. ਚਿਕਕੇਆ ਜਾਨਾ। 3. (ਰਾਮਨਗਰ) ਸੁਤੇ ਵੇਂ
 ਦਬਾਡ ਹੋਨਾ। ਜਿਧਾਂ-ਰਾਤੀਂ ਸੁਤੇ ਵੇਂ ਚਕੋਨਾ।
 4. (ਲਾਕਾਣਿਕ) ਤਰਕੀ ਜਾਂ ਉਨਨਿ ਕਰੀ
 ਲੈਨੀ। ਜਿਧਾਂ-ਥੋਡੇ ਦਿਨੋਂ ਚ ਗੈ ਅਪਨੇ ਮੈਂਹੁਕਮੇ ਚ
 ਚਕੋਈ ਜਾਨਾ।
 ਚਕੋਨਾ = ਵਿਠੁ ਪੁਹੁ 1. ਚੌਂ ਨੁਕਕਰੋਂ ਆਲਾ। ਚਨੁਕਕਰਾ।
 2. ਚੌਰਸ।
 ਚਕੋਰ = ਪੁਹੁ 1. [ਸੱਠੁ ਚਕਵਾਕ] ਤਿਤਰੈ ਵੀ ਜਾਤਿ
 ਵਾਂ ਇਕ ਮਝੂਰ ਪਖ਼ਲ। 2. [ਹਿਠੁ ਚੌਕੋਰ]
 ਜਾਮੈਟੀ ਬਗੈਰਾ ਚ ਚੌਂ ਨੁਕਕਰੋਂ ਆਲੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਲ।
 ਵਿਠੁ [ਹਿਠੁ ਚੌਕੋਰ] ਜੇਦੇ ਚਾਰੈ ਪਾਸੇ ਵਰਾਬਰ
 ਹੋਨ। ਜਿਧਾਂ-ਚੌਕੋਰ ਥੇਤਰ।
 ਚਕੋਰਾ = ਪੁਹੁ 1. ਸਨ੍ਧਾਰੋਂ ਵਾਂ ਇਕ ਸੰਦਰ। 2. ਚਕੋਰ।
 ਚਕੋਰੀ = ਸਤੀਂ ਮਾਦਾ ਚਕੋਰ।
 ਚਕੋਰੂ = ਪੁਹੁ 1. ਜਿਕਕਾ ਚਕੋਰ। 2. ਚਕੋਰੈ ਵਾਂ
 ਵਚਚਾ।
 ਚਕੌਤਾ = ਪੁਹੁ (ਕਾਂਗਡੀ) ਮੁਜਾਰੇ ਪਾਸੇਆ ਹਰ ਫਸਲੈ ਪਰ,
 ਜਿਸੀਂ ਵੇਂ ਸਾਲਕੇ ਗੀ ਦਿਤਾ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਹਿੱਸਾ।
 ਏਵੇਂ ਚ ਕਿਥ ਹਿੱਸਾ ਨਗਦੀ ਵੀ ਸ਼ਕਲੀ ਚ ਵੀ ਦਿਤਾ
 ਜਂਦਾ ਐ। ਚਹਾਰਮ।
 ਚਕ = ਪੁਹੁ [ਹਿਠੁ ਚਕ] 1. ਸਰਕਾਰਾ ਪਾਸੇਆ ਦਿਤਾ
 ਗੇਦਾ, ਰਾਹੁ-ਨੇ-ਵਾਹੁ-ਨੇ-ਜੋਗ ਜਮੀਨੈ ਦਾ ਬਡਾ ਟੁਕੁਡਾ
 ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਗ੍ਰਾਂ। ਜਿਧਾਂ-ਲਾਲੂ ਦਾ ਚਕ। 2. ਪਲਾਹੁ
 ਵੀ ਲਕਡੀ ਵਾਂ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਬਡਾ ਪੇਹਿਆ, ਜਿਸੀ
 ਖੂਹੈ ਵੇਂ ਤਲੈ ਪਰ ਬਨਕਾਇਥੈ ਉਸਦੇ ਉਪਰ ਪਕਕੀ ਚਨਾਈ
 ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਐ। 3. ਸਿਰੈ ਵਾਂ ਇਕ ਗੈਹੁਨਾ। 4. ਓ
 ਘੁੱਸਨੇ ਆਲਾ ਚਕਕਰ, ਜੇਦੇ ਪਰ ਕਸ਼ੈਰ ਮਿਟੀ ਬਗੈਰਾ
 ਵੇਂ ਭਾਂਡੇ ਬਨਾਂਦਾ ਐ। 5. (ਪੁਨਛੀ) ਟਕਕ।
 ਚਕਕਦਾਰ = ਵਿਠੁ [ਹਿਠੁ + ਫਾਠੁ] ਜਮੀਨੈ ਵੇਂ ਚਕਕੋਂ ਦਾ
 ਮਾਲਕ।
 ਪੁਹੁ ਸਤੇ ਚਕਕੋਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਆਦਮੀ।
 ਚਕਕਦਾਰੀ = ਸਤੀਂ ਚਕਕਦਾਰ ਹੋਨੇ ਵੀ ਹਾਲਤ।

चक्क-फुल—पु० सिरै दे गैहूने—इक चक्क ते दो फुल।

चक्कबंदी—स्त्री० इकै मालकी च औने आले, छिड़ै-छिड़ै खिलरे दे जिमीं दे टोटें दे थाहूर, कुसै ध्रुव मतावक उंदे बदलै इक चक्क बनाई देने दी बंदो-बस्ती क्रिया।

चक्क-मङ्गा—पु० (कांगड़ी) कलीरा, जेदे च चांदी दे पतले चक्क जनेहूं परोए दे होंदे न।

चक्कर—पु० [सं० चक्र] 1. पूरा गोल दायरा जां गोल घेरा। जियां-(क) ब्लैक-बोर्डै पर चाकै कन्ने चक्कर खिच्चना जां बनाना। (ख) कोरड़ा-छपाकी खेड़दे जागते दा, गोल चक्कर बनाइयै बौहूना। 2. लोहे बगैरा दी तारै जां पत्तरी बगैरा दा बनाया गेदा गोल सर्कल। प्र०—जागत बेहूंडे गै चक्कर चलाइ करदा हा। 3. पेहिये दी शकली दा इक गोल अस्तर। जियां-कृष्ण जी दा, सुदर्शन नां दा चक्कर। 4. सिर चक्कराने दी हालत। जियां-वमारी करी चक्कर औने।

मु० चक्कर आई जाना जां औना=कोई गल पढ़िये, सुनियै जां दिक्खियै, हरान-परेशान होई जाना।

चक्कर आनी देना=हरान-परेशान करी देना।

चक्कर कटदे फिरना=(कुसै मतलबै आस्तै) लगातार फेरे मारदे रीहूना।

चक्कर कट्टने=अपने कुसै कम्मै आस्तै हांडां करनियां जां फेरे मारने।

चक्कर खाना जां खाई जाना=डौर-भौर होई जाना। चकराई जाना।

(कोई) **चक्कर चलाना**=(कोई) हेर-फेर करने दी योजना चलाई देनी।

चक्कर चली पौना=कुसै कम्मै बगैरा दा सिलसिला बज्जी पौना।

चक्कर देना=1. डौर-भौर करी देना। 2. ठग्गी लैना।

चक्कर पौना=कोई लम्मा फेर पौना। हांड होनी।

चक्कर ब'नना=गासै पर इक घेरा-जन बनाइयै उड़डना।

चक्कर मारने=कुसै कोल जां कुसै जगह बार-बार औदि-जेदे रीहूना।

चक्कर लगना=1. हांड होनी। 2. कोई लम्मा फेर पौना।

चक्कर लाना=फेरा पाना।

चक्कर लाने=बार-बार कुसै जगह जाना जां जेदे रीहूना।

चक्करे जां चक्करे च पौना=मते सोचें-बचारै च पौना।

चक्कर-केंद्र—पु० [सं०—केन्द्र] चक्करै दा ओ मशाटला नुक्ता, जेहूंडा चक्करै दे हर पासेआ इकै जनेही दूरी पर होऐ।

चक्करदार—वि० [सं०+फ्रा०] 1. जेदे च चक्कर बने दे होन। जियां-चक्करदार नली जां जाली। 2. जेदे च मते मोड़ होन। जियां-चक्करदार रस्ता।

चक्कर-धर—पु०+वि० चक्कर-धारी।

चक्कर-धारी—पु० [सं०] श्रीकृष्ण।

चक्कर-व्यास—पु० [सं०-व्यास] कुसै चक्करे दे केंद्रै दे बिच्चें लंघने आली ओ रेखा, जेहूंडी चक्करै गी दीं बराबर हिस्सें च बंडदी ऐ।

चक्करब्बूह—पु० चक्रब्बूह।

चक्करबरती—वि०+पु० चक्रवर्ती।

चक्करी—स्त्री० 1. मूरछा। जियां-चक्करी खानी। 2. चकरी।

चक्करो—पु० (भद्रवाही) चकोर।

चक्कला—पु० (रियासी) 1. बौहूने आस्तै बरतेआ जाने आला विन्ना। 2. चकला।

चक्कली—स्त्री० [हि०] 1. लौहका चकला। 2. ब्याने दी इक खडाल।

चक्का—पु० 1. [हि० उचक्का] तक्क लाइयै दूए दी चीज-बस्त चुक्की लेई जाने आला आदमी। जियां-शैहूं च चक्के दा डर होना। 2. [सं० चक्र] भारा पेहिया। 3. चैडा पत्थर। सिल। 4. कम्हैरे दा चक्क। 5. शतीरियै बगैरा दा चट्टा।

वि० पु० तक्क लाइयै दूए दी चीज-बस्त चुक्की लेई जाने आला।

चक्का-जाम—वि० जेदे च बस्से, लारिये, मोटरै बगैरा दा चलना बिल्कुल रोकी दित्ता जा। जियां-चक्का-जाम हड्डताल।

चक्की—स्त्री० [हि०] 1. पत्थरै दे दीं पुड़े आला

ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਘਰੇਲੂ ਉਪਕਰਣ, ਜੇਦੇ ਚ ਦਾਨੇ ਬਗੈਰਾ ਪੀਹ੍ਹੇ ਜੇਦੇ ਨ। 2. ਵਗਦੇ ਪਾਨਿਯੈ ਚ ਬਨਨੇ ਆਲਾ ਘਮੁੰਦਰ ਜਾਂ ਭੰਵਰ। 3. ਪਠਾਨਕੋਟੈ ਦੇ ਕੋਲ ਬਗੈਰਾ ਆਲੀ ਇਕ ਨਵੀ, ਜੇਹੜੀ ਬਾਸ ਦਰੇਧਾ ਚ ਜਾਈ ਰਲਦੀ ਏ।

ਮੁੱਚਕੀ ਪੀਹ੍ਹੇ ਪੌਨੀ—ਜੇਲ ਜਾਨੇ ਪੌਨਾ।

ਚਕੀ-ਕਦੂੰ—ਪੁੱਠ (ਰਾਮਨਗਰ) ਇਕ ਕਿਸਮੈ ਦਾ ਲੌਹ ਕਾ ਕਾਂਥੀਫਲ।

ਚਕੀ-ਚਟਟ—ਪੁੱਠ ਓ ਆਦਮੀ, ਜੇਦੇ ਕੋਲ ਗੁਜਾਰੇ ਆਸਤੈ ਕੋਈ ਪਕਕਾ ਤੇ ਟਕਾਊ ਆਸਰਾ ਨੇਈ ਹੋਏ।

ਚਕੀ-ਦੁੰਬਾ—ਪੁੱਠ [ਹਿੰਦੋ + ਫਾਠ ਦੁੰਬ] ਭਿੜ੍ਹਾਏ ਦੀ ਜਾਤਿ ਦਾ, ਕਿਨਾ ਸਿੰਡੇ ਦਾ ਪਣ, ਜੇਦੀ ਦੁੰਬੇ ਦੇ ਥਾਹੁੰ ਰਚੀਂ ਦੀ ਇਕ ਚਕੀ-ਜਨ ਲਮਕੀ ਦੀ ਹੋਂਦੀ ਏ। ਦੁੰਬਾ।

ਚਕੀ-ਰਾਹ—ਪੁੱਠ [ਹਿੰਦੋ ਚਕੀਰਹਾ] 1. ਚਕੀ ਦੇ ਪੁੰਡੇ ਗੀ ਰਾਹੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਆਦਮੀ। 2. ਤਰਖਾਨ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਪਕਖੁਲ।

ਚਕੂਰ—ਪੁੱਠ (ਪਾਡਰੀ) ਚਕੂਰ।

ਚਕੂ—ਪੁੱਠ (ਪੁਨਛੀ) ਚਾਕੂ।

ਚਕੂੰ—ਪੁੱਠ ਚਾਕੂ।

ਚਕੂ—ਪੁੱਠ (ਪਾਡਰੀ) ਘਾਂਡ ਦਾ ਨਿਕਕਾ ਵਿਨਾ।

ਚਕਖ—ਸਤੀਂ ਬੁਰੀ ਨਜ਼ਰ ਲਗਨੇ ਦਾ ਭਾਵ, ਜੇਦੇ ਕਰੀ, ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਤਾਵਕ, ਬ੍ਰਾਂਟੇ ਜਾਂ ਚੰਦੇ ਫਲੋਂ ਦੀ ਬੋਧ ਬਗੈਰਾ ਰੁਕੀ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਜਿਆਂ—ਅਵੇਂ ਗੀ ਚਕਖ ਲਗਨੀ ਜਾਨੀ।

ਚਕਲਡਾ—ਪੁੱਠ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਕਚਾਲੂ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਡੂਰ।

ਚਕਖਡਿਆਂ—ਸਤੀਂ ਬਹੁੱ 1. ਵਰਫਾਨੀ ਅਲਾਕੇ ਚ ਇਸਟੇ-ਸਾਲ ਕੰਤਿਆਂ ਜਾਨੇ ਆਲਿਆਂ, ਪਰਾਲੀ ਦਿਯਾ ਚਪਲਿਆਂ। ਪੂਲਾਂ। 2. ਲਾਰੀ-ਮੋਟਰੈਂਡੇ ਪਰਾਨੇ ਟਾਧਰੋਂ ਵੇ ਰਵੱਡੇ ਦਿਯਾਂ ਬਨਾਇਆਂ ਗੇਇਆਂ ਚਪਲਿਆਂ।

ਚਕਖਡੀ—ਸਤੀਂ 1. ਪੈਰੋਂ ਲਾਈਂ ਜਾਨੇ ਆਲਿਆਂ ਪੂਲੋਂ ਬਗੈਰਾ ਚਾ ਇਕ। 2. (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਫੁਨਾ ਬਗੈਰਾ ਬਨਾਨੇ ਆਸਤੈ, ਬਲੂੰ ਘੱਡੇ ਦੇ ਦੋ ਪਤਤਰ ਜੋਡਿਧੈ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਪਤਲੂ-ਜਨ।

ਚਕਖਨਾ—ਕ੍ਰਿ 0 ਸੁ 0 [ਪ੍ਰਾ 0 ਚਕਖ ; ਹਿੰ 0 ਚਕਖਨਾ] ਕੁਸੈ ਖਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਆਲੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ, ਥੋੜਾ-ਜਨੇਹਾ ਅੱਖ ਸੂਂਹੈ ਚ ਲੇਇਧੈ ਤਸਦਾ ਸੁਆਦ ਬਗੈਰਾ ਦਿਕਖਨਾ। ਮੁੱਝ ਮਜਾ ਚਕਖਨੇ ਪੌਨਾ—ਅਪਨੇ ਕੁਸੈ ਮਾਡੇ ਕਮਮੈ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮੁਹਤਨੈ ਪੌਨਾ।

ਚਕਖ—ਵਿੱਠ ਚਕਖਨੇ ਗੀ ਤਾਰ।

ਚਕਖੋ-ਚਕਖੀ—ਸਤੀਂ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਜਾਂ ਘੱਡੀ-ਮੁੜੀ ਚਕਖਨੇ ਦੀ ਕਿਧਾ ਜਾਂ ਭਾਵ।

ਚਕਕਰਤੀ—ਵਿੱਠ [ਸੱਠ] ਫੁਰੈ-ਫੁਰੈ, ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰੈ ਦੇ ਕਾਂਡੇ ਤਗਰ ਫੈਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਦੇਖੀ ਪਰ ਰਾਜ ਕਰਨੇ ਆਲਾ। ਪੁੱਠ ਚਕਕਰਤੀ ਰਾਜ।

ਚਕਕਰਧੂ—ਪੁੱਠ [ਸੱਠ] ਪਰਾਨੇ ਸਮੇਂ ਚ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮਦਾਨੈ ਚ ਸੈਨਾ ਦੀ ਸੋਚਾਵਿੰਦੀ ਕਰਨੇ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕਾ। ਮਹਾਭਾਰਤ ਚ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰੀ ਨੇ ਇਸੈ 'ਵ੍ਯੂਹ' ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੀ, ਜੇਦੇ ਚ ਫਸਿਧੈ ਅਭਿਮਨ੍ਯੁ ਸਾਰੇਆ ਗੇਆ ਹਾ।

ਚਕੋ—ਪੁੱਠ (ਭਦ੍ਰਵਾਹੀ) ਚਕੋਰ ਨਾਂ ਦਾ ਪੈਂਛੀ। ਚਕਰਾ।

ਚਖ-ਚਖ—ਪੁੱਠ [ਹਿੰਦੋ] ਦੌਂ ਆਦਮਿਧੈ ਜਾਂ ਦੌਂ ਧੱਡੇ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲੀ ਤੂਂ-ਤੂਂ, ਮੈਂ-ਮੈਂ।

ਚਖਡਿਆਂ—ਸਤੀਂ ਬਹੁੱ ਚਖਡਿਆਂ।

ਚਖਡੀ—ਸਤੀਂ ਚਖਡੀ।

ਚਖਨੋ—ਕ੍ਰਿ 0 ਸੁ 0 (ਸਿਰਾਜੀ) ਚਖਨਾ।

ਚਖਮਢ—ਪੁੱਠ (ਪਾਡਰੀ) ਚਕਮਕ।

ਚਖਲਾ—ਪੁੱਠ 1. (ਸਾਂਦਰਵਨੀ) ਪਾਨੀ ਭਰਿਧੈ ਰਖਨੇ ਆਸਤੈ ਵਰਤੋਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਭਾਂਡਾ। ਮਟੁ । 2. (ਪੌਨੀ) ਵੇਂਹੀ ਜਸਾਨੇ ਆਸਤੈ ਮਿਟੀ ਦਾ ਇਕ ਭਾਂਡਾ।

ਚਖਲੇਰੰਡ—ਕ੍ਰਿ 0 ਸੁ 0 (ਪਾਡਰੀ) ਗੁਸਸਾ ਦੁਆਨਾ ਜਾਂ ਚਿੜ੍ਹ ਚਢਾਨੀ।

ਚਖਵਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ 0 ਸੁ 0 ਚਖਵਾਨਾ।

ਚਖਾਈ—ਸਤੀਂ ਚਖਨੇ ਦੀ ਕਿਧਾ ਜਾਂ ਭਾਵ।

ਚਖਾਊ—ਵਿੱਠ ਚਖਾਨੇ ਗੀ ਤਾਰ।

ਚਖਾਠਾਂ—ਸਤੀਂ ਚਖਾਠ।

ਚਖਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ 0 ਸੁ 0 ਚਖਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਫੂਏ ਕੋਲਾ ਕਰਾਨਾ। ਜਿਆਂ—ਨਿਧੋਡੇ ਦਾ ਲੂਨ ਚਖਾਨਾ।

ਮੁੱਝ ਸੁਆਦ ਜਾਂ ਮਜਾ ਚਖਾਨਾ—ਕੀਤੀ ਗੇਈ ਕੁਸੈ ਮਾਡੀ ਗਲਲੈ ਦੇ ਵਦਲੇ ਚ ਸ਼ੈਲ ਸਥਕ ਸਖਾਨਾ।

ਚਖਾਨੇਤ—ਵਿੱਠ (ਪਾਡਰੀ) ਚਖਾਨੇ ਆਲਾ।

ਚਖੁੰਡਾ—ਵਿੱਠ ਪੁੱਠ ਚਖੁੰਡਾ।

ਚਖੁੰਡੀ—ਸਤੀਂ + ਵਿੱਠ ਸਤੀਂ ਚਖੁੰਡੀ।

ਚਖਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ 0 ਸੁ 0 ਚਖਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਫੂਏ ਕੋਲਾ ਕਰਾਨਾ।

ਚਖੌਡਾਂ—ਵਿੱਠ 1. ਚੌਡੇ-ਚਪੁੱਟ। 2. ਚਥੋਡ।

ਚਗਤਾਂ—ਵਿੱਠ ਚਕਤ।

ਚਗਰਾ—ਪੁੱਠ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗੜ) ਚਗਰਾ।

ਚਗਰਾਂ—ਪੁੱਠ ਚਕਰਾ।

ਚਗਰੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਚਕਰੀ ।

ਚਗਲੁ—ਪੁੰ ! (ਅਸ਼ਵ) ਕਾਫੀ ਢਲਾਨਦਾਰ ਜਗਹ ।

2. (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗਡ) ਲੌਹਕਾ ਚਗਲਾ ।

ਚਗਲਾ—ਪੁੰ (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗਡ) ਬਿਨਾ। ਵੈਸਕ ।

ਚਗਲਾਂ—ਪੁੰ ਚਕਲਾ ।

ਚਗਲੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ (ਪੈਨੀ) ਝੂਨੇ ਬਗੈਰਾ ਬਨਾਨੇ ਆਸਟੈ, ਦੋ ਪਤ਼ਰ ਜੋਡਿਥੈ ਬਨਾਯਾ ਗੇਦਾ ਪਤ਼ਲੁ-ਜਨ ।

ਚਗਾਊ—ਵਿ੦ ਚੁਗਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ ।

ਚਗਾਠ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਹਿੰਦ ਚੌਗਾਠ] 1. ਲਕਕਡੀ ਦਾ ਓ ਚੌਖਟਾ, ਜੇਦੇ ਅਨਦੋਂ ਭਿੱਤ ਜੋਡੇ ਜਾਂਦੇ ਨ । 2. ਕੁਸੈ ਖਟ੍ਟੈ ਜਾਂ ਪਲਾਂਗੀ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਚੌਖਟਾ । 3. ਫੇਮ ।

ਚਗਨ—ਪੁੰ [ਫਾਂ ਚੌਗਨ] ਕੁਸੈ ਬਸਤੀ ਦੇ ਅਂਦਰ ਵਿਰੇ ਦਾ ਜਾਂ ਆਵੇਂ ਕਨੇ ਲਗਦਾ ਖੁਲਾ ਤੇ ਪਦੜਾ ਮਦਾਨ ।

ਚਗਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁੰ ਚੁਗਨਾ ।

ਚਗਿਰਦ,-ਵੰ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ [ਹਿੰਦ ਚੌਗਿਰਦ] ਚਕੇਰੈ । ਚਵਕਥੀ । ਚਪਾਸੈ ।

ਚਗਿਰਦਾ—ਪੁੰ ਚੌਨੇਂ ਪਾਸੇਂ ਦਾ ਥਾਹੁਰ ।

ਚਗਿਰਦ,-ਵੰ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਚਗਿਰਦ ।

ਚਗਿਰਦਾ—ਪੁੰ ਚਗਿਰਦਾ ।

ਚਗੋਆਈ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਚਗੋਆਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਉਸ ਕਮਮੈ ਦੀ ਸਜੂਰੀ ।

ਚਗੋਆਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁੰ ਚੁਗਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਦ੍ਰਾਏ ਕੋਲਾ ਕਰਾਨਾ ।

ਚਗੋਦਰਾ—ਪੁੰ (ਸਜ਼ਾਲਤਾ) ਚਕੋਧਰਾ ।

ਚਗਡ—ਵਿ੦ (ਪੁਣੀ) ਫਜੂਲ ਗਲਲਾਂ ਜਾਂ ਫਜੂਲ ਕਮਮ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।

ਚਗਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁੰ (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗਡ) ਚਗਨਾ ।

ਚਗਰਾਂ—ਪੁੰ + ਵਿ੦ ਪੁੰ ਚਗਹਰਾ ।

ਚਗਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਵਹੁੰ (ਪੁਣੀ) ਚਗਹੈ ।

ਚਗਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁੰ ਚਗਹੈ ਲਾਨੇ । ਚਗਨਾ ।

ਸੁੰ ਚਗਿਥੈ ਦੁਰਨਾ—ਦ੍ਰਾਏ ਦੀ ਭੰਡੀ ਕਰਦੇ ਜਾਨਾ ।

ਚਗਹਰਾ—ਪੁੰ ਖੁਲ੍ਹੇ ਸੂਹੈ ਦਾ, ਮਿਟੀ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਭਾਂਡਾ ।

ਵਿ੦ ਪੁੰ ਚਗਹਰੇ ਆਲਾ ਲੇਖਾ ਗੋਲ ਤੇ ਚੈੜਾ ।

ਚਗਹਰਾ-ਜਨ । ਜਿਧਾਂ-ਚਗਹਰਾ ਸੂਹੈ ।

ਚਗਹਰੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਨਿਕਕਾ ਚਗਹਰਾ ।

ਚਗਹੁਣ—ਪੁੰ ਨਿਕਕਾ ਚਗਹਰਾ ।

ਚਗਹ—ਪੁੰ ਨਕਲਾਂ ਲਾਨੇ ਜਾਂ ਦੰਦਿਆਂ ਚਗਹਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਵਹੁੰ ਚਗਹੈ ।

ਚਗਧੀ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਚਗਧਾ । ਵਹੁੰ ਚਗਿਥਯਾਂ ; ਚਗਧਾਂ ।

ਚਗਹਾਡ—ਵਿ੦ ਚਗਹਾਡ ।

ਚ-ਘਰਾ—ਪੁੰ ਇਕ ਥਾਹੁਰ ਕਿਟਠੇ ਬਨੇ ਦੇ ਚਾਰ ਘਰ ।

ਚਗਾਡ—ਵਿ੦ ਭਲੇਆਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦੇ (ਭਿੱਤ) । ਚਗਾਡ ।

ਜਿਧਾਂ-ਭਿੱਤ ਚਗਾਡ ਛੀਡਿਥੈ ਕੁਤੈ ਚਲੀ ਜਾਨਾ ।

ਚਗਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁੰ ਚਗਹੈ ਲਾਨੇ । ਚਡਾਨੇ ਆਸਟੈ ਸੂਹੈ, ਚਗਨਾ ।

ਚ-ਘਾਰਾਂ—ਪੁੰ ਚ-ਘਰਾ ।

ਚਗੀ—ਵਿ੦ ਸਤ੍ਰੀਂ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਸੁਟੀ ਤੇ ਮਥਰੇ ਕਹੁੰ ਦੀ ।

ਚੁਗਧੀ-ਸੁਗਧੀ ।

ਚਗੇਆਨਾਂ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁੰ ਚਗਨਾ ।

ਚਗੇਲੁ—ਪੁੰ (ਕਾਂਗਡੀ) ਚੌਨੇਂ ਪਾਸੇਆ ਘਿਰੇ ਦਾ ਥਾਹੁਰ ।

ਵਿ੦ ਚੌਨੇਂ ਪਾਸੇਆ ਘਿਰੇ ਦਾ ।

ਚਡੇਰਾਂ—ਸਤ੍ਰੀਂ ਚਗੇਰ ।

ਚਚਲਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅੰ ਚਿਚਲਾਨਾ ।

ਚਚਲਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅੰ ਚਿਚਲਾਨਾ ।

ਚਚੀਂਡਾ—ਪੁੰ ਤਰੋਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲੀ ਦੀ ਇਕ ਲੰਵੂਤਰੀ ਸੱਭੀ । ਪਡੋਲ ।

ਚਚੁਂਦਰ—ਪੁੰ (ਵਲੈਰ) [ਹਿੰਦ ਚਚੁਂਦਰ ; ਸੁੰ ਛਚੁਂਦਰ] ਛਛੁਂਦਰ । ਧੀਸ ।

ਚਚੇਰਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰ [ਹਿੰਦ] ਚਾਨੇ ਦਾ (ਜਾਧਾ) । ਚਾਚਾ ਜੇਦਾ ਪਿਤਾ ਏ । ਜਿਧਾਂ-ਚਚੇਰਾ ਭਾਾ ।

ਚਚਚਾ-ਜਾਦ—ਵਿ੦ [ਹਿੰਦ ਚਚਚਾ + ਫਾਂ ਜਾਦ] ਚਚੇਰਾ ।

ਚਜਗ,-ਗ—ਪੁੰ (ਪਾਡਰੀ) ਇਕ ਲੀਕ-ਨਾਚ, ਜੇਹੁਡਾ ਪੁਨ੍ਨੇਆਂ ਦੀ ਰਾਤੀਂ, ਹਤਥੈ ਚ ਬਲਦੇ ਸਸੰਹੂਰੇ ਲੇਇਥੈ ਨਚੇਆ ਜਾਂਦਾ ਏ ।

ਚਡਜ—ਪੁੰ ਕਮਮ ਕਰਨੇ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਜਾਂ ਚਨਾਰਪੁਨਾ ।

ਚਡਜ-ਚਾਰਾਂ—ਪੁੰ ਚਡਜ ।

ਚਡਜਲ—ਵਿ੦ ਕਮਮੈ-ਕਾਜੈ ਚ ਚਤਰ, ਜਨਕਾਰ ਜਾਂ ਚਨਾਰ । ਸਚਡਜਲ ।

ਚਡਜਲ-ਚਨਾਰ—ਵਿ੦ ਸਤ੍ਰੀਂ ਚਡਜਲ ।

ਚਡਜੋ-ਚਾਰੋ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਚਡਜਲ-ਚਨਾਰ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤੀ ਚ ।

ਖੁਂ ਆਪੁੰ ਹੋਆਂ ਚਡਜੋ-ਚਾਰੋ, ਕੈਹੂਸੀ ਫਿਰਾਂ ਬਗਨੇ ਦੁਆਰੋ—ਜੇਕਰ ਅਪਨੇ ਕੋਲ ਕੌਈ ਹੁਨਰ ਜਾਂ ਗੁਣ ਹੋਏ ਤਾਂ ਦ੍ਰਾਏ ਅਗੇਂ ਹਤਥੈ ਕੀ ਫਲਾਨਾ ਪਵੈ ?

ਚਟਕ—ਸਤ੍ਰੀਂ [ਹਿੰਦ ਲਟਕ] 1. ਲਗਨ । ਜਿਧਾਂ-ਪਢੁਨੇ ਦੀ ਚਟਕ ਹੋਨੀ । 2. ਚਸਕਾ । ਜਿਧਾਂ- ਤਾਸੀ ਦੀ ਚਟਕ ਪੇਈ ਗੇਦੀ ਹੋਨੀ । 3. ਰੀਸ । ਚਡਕ ।

4. ਮਜਾਜ । ਆਕੜ । 5. ਚਮਕ । ਜਿਧਾਂ—ਗੈਹ੍ਨੇ ਦੀ ਚਟਕ ।
 ਵਿੱਚ ਚਟਕੀਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚਟਕ ਚਾਨੀ ।
 ਚਟਕਦਾਰ—ਵਿੱਚ [ਹਿੰਦੁ] 1. ਚਮਕੀਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚਟਕਦਾਰ ਰੰਗ । 2. ਮਜਾਜੀ ।
 ਚਟਕਨਾ—ਕ੍ਰਿੱਤ ਅੰ [ਹਿੰਦੁ] 1. ਦਰੇਡ ਪੇਈ ਜਾਨੀ । ਜਿਧਾਂ—ਕਲਿਆਂ ਚਟਕਨਿਯਾਂ ।
 ਚਟਕਨੀਂ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਚਿੜਕਨੀ ।
 ਚਟਕ-ਮਟਕ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਹਿੰਦੁ] 1. ਸ਼ਕੀਨੀ ਵਸ਼ਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । 2. ਮਜਾਜ । ਆਕੜ । 3. ਚਮਕ-ਦਮਕ ।
 ਚਟਕਾ-ਮਟਕਾਂ—ਪੁੰਚ ਚਟਕ-ਮਟਕ ।
 ਚਟਕਾਰਾਂ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਚਟਖਾਰਾ ।
 ਚਟਕਾਰਨਾ—ਕ੍ਰਿੱਤ ਸੱਥ ਚਟਖਾਰੇ ਲੈਨਾ ਜਾਂ ਲਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਜੀਹ੍ਵ ਚਟਕਾਰਨੀ ।
 ਚਟਕਾਰਾ—ਪੁੰਚ ਚਟਖਾਰਾ ।
 ਚਟਕਾਰੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਚਟਖਾਰੀ ।
 ਚਟਕੀਲਾ—ਵਿੱਚ ਪੁੰਚ [ਹਿੰਦੁ] 1. ਚਮਕੀਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚਟਕੀਲਾ ਕਣਡਾ । 2. ਖੂਬ ਮੰਚ-ਮਸਾਲੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚਟਕੀਲਾ ਅੰਵਲ ।
 ਚਟਕੀਲਾਪਨ—ਪੁੰਚ ਚਟਕੀਲਾ ਹੋਨੇ ਦਾ ਗੁਣ ਜਾਂ ਭਾਵ ।
 ਚਟਕੋ-ਚਟਕੀ—ਕ੍ਰਿੱਤ ਵਿੱਚ ਰੀਸੀ-ਰੀਸੀ । ਚਡਕੋ-ਚਡਕੀ ।
 ਸ਼੍ਰੀਂ ਰੀਸ ।
 ਚਟਕੋਰਾ—ਵਿੱਚ ਪੁੰਚ 1. (ਏਸਾ ਮਨੁਕਖ) ਜੇਹ੍ਡਾ ਖਾਨੇ ਆਲੀ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਵਿਕਾਰੀ, ਤਾਂਦੀ ਖਾਵੀ ਹੈ । 2. ਪੈਸੇ-ਬੋਲੇ ਗੀ ਖਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਚੜ੍ਹਾਨੇ ਆਲਾ ।
 ਚਟਕੋਰਾਪਨ—ਪੁੰਚ ਚਟਕੋਰਾ ਹੋਨੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ।
 ਚਟਕੋਰੀ—ਵਿੱਚ ਚਟਕੋਰਾ ।
 ਚਟਕੋਰੀਂ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਚਟਕੋਰਾਪਨ ।
 ਚਟਖੜੇਂ—ਪੁੰਚ ਬਹੁਂ ਪਟ੍ਠੀ ਬਗੈਰਾ ਪਰ ਪਾਏ ਗੇਂਦੇ ਪੂਰ੍ਣੇ ।
 ਚਟਖਾਰ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਚਟਖਾਰਾ ।
 ਚਟਖਾਰਨਾ—ਕ੍ਰਿੱਤ ਸੱਥ ਚਟਕਾਰਨਾ ।
 ਚਟਖਾਰਾ—ਪੁੰਚ [ਹਿੰਦੁ ਚਟਕਾਰਾ] ਕੋਈ ਚਟਪਟੀ ਚੀਜ਼ ਖਵੇਂ ਹੋਈ ਜੀਹ੍ਵੀ ਦੇ, ਤਾਲੂ ਕਨੇ ਵੱਡੇ ਦੀ ਅਵਾਜ ।
 ਚਟਖਾਰੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਚਟਕਾਰਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਆ ।
 ਚਟ-ਚੁੜਟ—ਪੁੰਚ (ਪਾਡਰੀ) ਚਟਮ ਕਰੀ ਜਾਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।
 ਚਟਡਾਹਾਲ—ਵਿੱਚ (ਪਾਡਰੀ) ਮੈਲਾ-ਕਚੈਲਾ ।
 ਚਟਡਾ—ਪੁੰਚ (ਕਾਂਗੜੀ) ਕੂਹ੍ਲ ।
 ਚਟਨੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਹਿੰਦੁ] ਨਾਰਦਾਨਾ, ਇੰਵਲੀ ਬਗੈਰਾ ਕਨੇ

ਤਧਾਰ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ ਇਕ ਖਾਨੇ-ਜੋਗ ਖਟ੍ਟਾ ਪਦਾਰਥ ।
 ਸੁੰ ਚਟਨੀ ਬਨਨੀ=ਸੈਲ ਚੌਥੀ ਪੌਨੀ ।
 ਚਟਨੀ ਬਨਾਨੀ=ਖੂਬ ਚੌਥੀ ਚਾਢਨੀ ।
 ਚਟਮੇਤ—ਵਿੱਚ (ਪਾਡਰੀ) ਚਟਕੋਰਾ ।
 ਚਟ-ਪਟ—ਕ੍ਰਿੱਤ ਵਿੱਚ [ਹਿੰਦੁ] ਬਡੀ ਜਲਦੀ । ਜਿਧਾਂ—ਚਟ-ਪਟ ਨਸ਼ੀ ਜਾਨਾ ।
 ਚਟਪਟਾ—ਵਿੱਚ ਪੁੰਚ 1. [ਹਿੰਦੁ] ਜਿਸਗੀ ਖਾਨੇ ਕਨੇ ਚਟਖਾਰਾ ਆਈ ਜਾ । ਮਸਾਲੇਦਾਰ । ਜਿਧਾਂ—ਚਟਪਟਾ ਭੋਜਨ । 2. ਤੁਰਤੁਰਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚਟਪਟਾ ਜਾਗਤ ।
 ਪੁੰਚ (ਵਸੋਹ੍ਲੀ) ਨਾਵੇਂ ਦਾ, ਚਮਡੇ ਦਾ ਓ ਬਦਵਰ, ਜੇਦੇ ਪਰ ਉਸਤਰੇ ਗੀ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਏ ।
 ਚਟਮ—ਵਿੱਚ ਖਾਇਥੈ ਤੇ ਚਟਿਟਥੈ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ ।
 ਪ੍ਰੋ-ਜਾਗਤੇਂ ਦਾਡ ਲਾਇਥੈ ਸਾਰੀ ਮਠੇਆਈ ਚਟਮ ਕਰੀ ਓਡੀ ।
 ਚਟਵਾਈ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਚਟੋਆਈ ।
 ਚਟਵਾਨਾ—ਕ੍ਰਿੱਤ ਸੱਥ ਚਟੋਆਨਾ ।
 ਚਟਸਾਰ,-ਲ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਹਿੰਦੁ] ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ।
 ਚਟਾਨੇਤ—ਵਿੱਚ ਪੁੰਚ (ਪਾਡਰੀ) ਚਟਾਨੇ ਆਲਾ ।
 ਚਟਾਈ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਹਿੰਦੁ] 1. ਫੂਡੀ । ਪਂਦ । 2. ਚਟ੍ਟੇ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਾਂ ਭਾਵ ।
 ਚਟਾਝ—ਵਿੱਚ ਚਟਾਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ ।
 ਚਟਾਕ—ਪੁੰਚ 1. ਸਰਖੋਹੀ ਬਗੈਰਾ ਨਿਕਲਨੇ ਕਰੀ ਜਿੰਦੂ ਪਰ ਬਨੀ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਨਿਆਨ । 2. ਟਕੈ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਨਿਆਨ । 3. ਧਫ਼ਕਾ-ਤਮਾਚਾ ਬਗੈਰਾ ਲਗਨੇ ਦੀ ਅਵਾਜ । ਜਿਧਾਂ—ਚਟਾਕ ਠੁਅਲਨਾ ।
 ਚਟਾਕਦਾਰ—ਵਿੱਚ ਚਟਾਕੋਂ ਆਲਾ ।
 ਚਟਾਕਾ—ਪੁੰਚ 1. ਚੱਡ । ਧਫ਼ਕਾ । ਲਫ਼ਕਡ । ਧਫ਼ਕਡ । ਜਿਧਾਂ—ਸੈਲ ਚਟਾਕਾ ਦੇਨਾ । 2. ਚਟਨੀ ਜਨੇਹੀ ਕੋਈ ਤ੍ਰਿਕਖੀ ਚੀਜ਼ ਖਾਨੇ ਕਰੀ, ਤੁਟ੍ਠੇ ਆਲਾ ਜੀਹ੍ਵੀ ਦਾ ਪਟਾਕਾ । ਚਟਖਾਰਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚਟਾਕੇ ਲਾਈ-ਲਾਈ ਖਾਨਾ ।
 ਸੁੰ ਚਟਾਕੇ ਲਾਈ-ਲਾਈ ਗਲਲ ਕਰਨੀ=1. ਸੁਆਦ ਲੇਈ-ਲੇਈ ਗਲਲਾਂ ਕਰਨਿਆਂ । 2. ਸੁਆਦ ਲੇਈ-ਲੇਈ ਕੁਸੰਦੀ ਬਦਖੋਈ ਕਰਨੀ ।
 ਚਟਾਕੂ—ਵਿੱਚ ਖਾਨੇ-ਪੀਨੇ ਦਾ ਧਾਰ । ਮਤਲਬੀ ।
 ਚਟਾਕੇਦਾਰ—ਵਿੱਚ ਮਜ਼ੇਦਾਰ । ਕਰਾਰਾ । ਸੁਆਦਲਾ ।
 ਚਟਾਖਾਂ—ਪੁੰਚ ਚਟਾਕ ।
 ਚਟਾਖਾ—ਪੁੰਚ 1. ਚਟਾਕਾ । 2. ਚਟਖਾਰਾ ।
 ਚਟਾਨ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਹਿੰਦੁ ਚਟਾਨ] ਕੁਣਡ ।
 ਚਟਾਨਾ—ਕ੍ਰਿੱਤ ਸੱਥ ਚਟਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੰਦੀ ਦੂਏ ਕੌਲਾ

कराना। जियां-बच्चे गी मखीर चटाना।
 चटाला,-ल्ला—पु० शटाला।
 चटाहू-ल्ला,—पु० बूटे दा ओ थाहू-र, जित्थुंआं
 चार टाहूले किट्ठे खिडे दे होन।
 विं चौं टाहूलें आला। जियां-चटाहूला स्क्ख।
 चटीसर—विं चुटीसर।
 चटुअ—पु०+विं (पाडरी) कड़छ।
 चटुआ—पु०+विं (कांगड़ी) कड़छ।
 विं पु० चापलूस।
 चट्टरा—विं पु०+पु० चटोरा।
 चट्टरापन—पु० चटोरापन।
 चट्टरी—स्त्री० 1. निक्की चाटी। 2. चटोरी
 जनानी।
 विं स्त्री० 'चट्टरा' दा स्त्री-रूप।
 चट्टला—विं पु० 1. चापलूस। 2. चुटकले वगैरा
 भुनाने आला।
 चटेआई—स्त्री० चटैन।
 चटेसराँ—विं चुटीसर।
 चटैन—स्त्री० चिट्टापन। जियां-सफेदी कराने कन्ने
 सारे घरै च चटैन होई जानी।
 चटोआई—स्त्री० चटोआने दी क्रिया जां भाव।
 चटोआना—क्रि० स० 1. चट्टने दा कम्म कुसै दृए
 कोला करोआना 2. चट्टने पर मजबूर करना।
 चटो-चट—स्त्री० (पाडरी) चंडे पर चंड मारदे जाने
 दा भाव।
 चटोर—विं चटोरा।
 चटोरपुना—पु० चटोरापन।
 चटोरा—विं पु० घड़ी-घड़ी खाने दा लुब्ब करने
 आला। लिधा।
 पु० लिधा आदमी।
 चटोरापन—पु० चटोरा होने दा भाव। लिधापन।
 चटोल—स्त्री० (पाडरी) बहुत लम्मी बोदी।
 चटोलिय—स्त्री० (पाडरी) चटोल।
 चटोलियाल—विं (पाडरी) बोदी आला।
 चट—स्त्री० खालस सीमैट्टै दा घोल।
 विं चटम।
 मु० चट्ट कराना—सफा-चट्ट कराई देना। जियां-
 दाढ़ी चट्ट करानी।
 चट्टाँ—क्रि० विं जट्ट। जियां-चट्ट मंगनी, पट्ट
 ब्याह।

चट्टना—क्रि० स० [सं० चष्ट ; प्रा० चटू] 1. कोई
 खाने-जोग तरल पदार्थ, जीहू-बै कन्ने लाई-लाइयै
 खाना। जियां-मखीर चट्टना। 2. पशुएं दा सनेह-
 पूर्वक कुसै दे शरीरै पर जीहू-बै फेरना। जियां-
 गवै दा अपने बच्छे गी चट्टना।
 मु० चट्टी ओड़ना—कोई चीज अंदरो-अंदरी
 भलेआं खाई समाहू-नी।
 चट्टी जाना—खाई-पीयै मकाई देना। जियां-
 सारी जैदाद चट्टी जानी।
 चट्टा—पु० तरतीब कन्ने चिनियै लाया गेदा शतीरियै
 वगैरा दा ठाला। जियां-इट्टें जां शतीरियै दा
 चट्टा।
 चट्टान—स्त्री० चटान।
 चट्टा-बट्टा—पु० 1. मदारी दे थैले च होने आलियां
 भांत-सभांतियां चीजां। 2. भांत-सभांतियै खडालै
 दा समूह।
 मु० इकै थैले दे चट्टे-बट्टे होना = 1. इकै
 जनेहू-सभाऽसुआतम दे होना। 2. इकै गुट्ट दे
 आदमी होना।
 चट्टारम—स्त्री० (पाडरी) कुसै चीजा दा चौथा
 हिस्सा।
 चट्टी—स्त्री० 1. बिला वजह नक्सान ठुआने पैने
 दा भाव। प्र०-नक्सान कुसै ने कीता ते चट्टी
 कुसै गी पेई। 2. डन्न। जर्माना। प्र०-
 पंचती ने उसगी सौ रपेबा चट्टी पाई।
 चट्ह—विं 1. चटोरा। 2. चट्टने गी त्यार।
 पु० चटोरा आदमी।
 चट्टोकाल—विं स्त्री० जेदे औने करी घर उज्जड़ी-
 पुज्जड़ी जा। कलच्छनी।
 चट्ठ—स्त्री० 1. पानी रक्खने आस्तै पत्थरे दा लम्मा
 कूंडा। 2. घरपती करने दी रसम। 3. ढीठ
 (किसमै दा) मनुक्ख। 4. कुलटा जनानी।
 चट्ठलाँ—विं बे-जोरा ते मुट्टा (आदमी)। फुल्ले
 दे शरीरै आला।
 चट्ठा—पु० 1. (चनैहू-नी) चट्टा। 2. (मझालता)
 ओ भांडा वगैरा, जेदे च रौहू, पड़ोइयै पैंदी
 जंदी ऐ।
 चट्ह—पु० पत्थरे दा कूंडा। लंगरी।
 चट्हू-बट्टा—पु० कूंडा ते ओदे च कुटाई करने आस्तै
 वरतेआ जाने आला गोल लम्मा बट्टा।

ਚਠਾਂ—ਸਤੀਂ ਚਟਨ ।
 ਚਠਨੀਂ—ਸਤੀਂ ਚਟਨੀ ।
 ਚਠਲਾਂ—ਪੁਹ ਚਗਰਾ ।
 ਚਠਲੀ—ਸਤੀਂ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗਢ) ਚਾਟੀ ।
 ਚਠ੍ਰੂ—ਪੁਹ ਨਿਕਕਾ ਚਗਰਾ ।
 ਚਠਾ—ਪੁਹ (ਪਾਡਰੀ) ਸ਼ਤੀਰਿਧੇ ਦਾ ਚਟਟਾ ।
 ਚਹੂ—ਪੁਹ (ਵਲੌਰ) ਚਟ੍ਰੂ ।
 ਚਠੰਲੜਾ—ਪੁਹ ਚਿਡਿਧੇ ਦੇ ਪਾਨੀ ਪੀਨੇ ਆਸਟੈ ਲਾਯਾ ਗੇਦਾ ਮਿਟੀ ਦਾ ਘਾਲਾ । ਚੜੋਲਾ ।
 ਚਹੂਨ—ਪੁਹ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗਢ) ਚੜੇ ਕਨੇ ਘਿਰੇ ਦਾ ਥਾਹ੍ਰ ।
 ਚਡੋਲਤਾ—ਪੁਹ (ਪੁਣੀ) ਪਾਨਿਯੈ ਦਾ ਨਿਕਕਾ ਨੇਹਾ ਟੋਆ । ਢਮ੍ਹੋਲਡਾ । ਢਮ੍ਹੋਲ੍ਹੂ ।
 ਚਡ੍ਡ—ਵਿਂ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਨਕਮਮਾ ।
 ਚਡਾ—ਪੁਹ 1. ਸਾਹ੍ਰੂ ਦੇ ਪਟਟੈ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਹਿਸ਼ਸਾ ।
     2. ਚੁਕਲਾ । ਢਾਰਾ । ਬਹੁਂ ਚਡੇ । ਜਿਧਾਂ-ਚਡੇ ਬਛਾਇਧੈ ਬੌਹ੍ਨਾ ।
 ਚਡੀ—ਸਤੀਂ 1. ਜਨਾਨਾ ਕਚਲਾ । 2. (ਪੁਣੀ) ਨਿਕਕੇ ਜਾਗਰੂ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਚੱਡਾ ਜਾਂ ਕਚਲਾ ।
 ਚੜ੍ਹ—ਸਤੀਂ (ਪਾਡਰੀ) ਜਢ੍ਹ ।
 ਚੜ੍ਹ—ਸਤੀਂ 1. ਖਟਟੋਂ ਵਗੈਰਾ ਦਿਧੇ ਚੂਂਦੇ ਵਗੈਰਾ ਚ ਹੋਨੇ ਆਲਾ ਇਕ ਨਿਕਕਾ ਜੀਵ, ਜੇਹੜਾ ਸਨੁਕਖੇਂ ਦੇ ਲਹੁਏ ਪਰ ਪਲਦਾ ਏ । ਖਟਮਲ । 2. ਨੈਂਹ੍ ਕਨੇ ਜੁੜੇ ਦੇ ਮਾਸੀ ਦੇ ਤਕਡੀ ਅੰਨੇ ਵੀ ਸਿਥਤਿ । 3. (ਪੀਗਲੀ) ਚਿੜੀ ।
 ਸੁਹੁ ਚੜੀਂ ਚੁਤਥਨਿਧਾਂ—ਨਕਮਮੇ ਕਮਮੈ ਚ ਰੁਜ਼ੇ ਰੌਹ੍ਨਾ ।
 ਚੜਕ—ਸਤੀਂ 1. ਚਟਕ । 2. (ਭਦਰਵਾਹੀ; ਸਿਰਾਜੀ) ਅਸਮਾਨੀ ਵਿਜਲੀ । 3. (ਅੱਸਰ; ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗਢ) ਚਮਕ ।
 ਚੜਕ-ਮੱਡਕ—ਸਤੀਂ ਚਟਕ-ਮਟਕ ।
 ਚੜਕਾ-ਪੋਟ੍ਟੀ—ਸਤੀਂ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਇਕ ਚਿੜੀ, ਜੇਹੜੀ ਅਪਨੀ ਦੁਵੰਦੀ ਗੀ ਲਵਾਂਦੀ ਗੀ ਰੌਹ੍ਦੀ ਏ । ਚਿੜਕ-ਪਿੜੀ ।
 ਚੜਕੋ-ਚੜਕੀ—ਕਿਂਹਿ ਵਿਂ + ਸਤੀਂ ਰੀਸੋ-ਰੀਸੀ ।
 ਚੜ੍ਹ-ਚੜ੍ਹ—ਪੁਹ ਨਿਰਧਕ ਗਲਲਾਂ । ਜਿਧਾਂ-ਹਰ ਵੇਲੈ ਚੜ੍ਹ ਕਰਦੇ ਰੌਹ੍ਨਾ ।
 ਚੜ੍ਹਤਰਾਂ—ਸਤੀਂ ਚੜ੍ਹਤਲ ।
 ਚੜ੍ਹਦਾਦਾ—ਪੁਹ ਪਡਦਾਦੇ ਦਾ ਵਭਵ ।
 ਚੜ੍ਹਪਲਾਂ—ਸਤੀਂ ਬਹੁਂ (ਗੂਲ-ਗਲਾਬਗਢ) ਵੇ-ਮਤਲਵ

ਗਲਲਾਂ ।
 ਚੜ੍ਹਵਾਸਾਂ—ਸਤੀਂ ਚਪੜਾਸ ।
 ਚੜ੍ਹਵਾਸਨਾਂ—ਸਤੀਂ ਚਪੜਾਸਨ ।
 ਚੜ੍ਹਵਾਸਪੁਨਾਂ—ਪੁਹ ਚਪੜਾਸਪੁਨਾ ।
 ਚੜ੍ਹਵਾਸੀਂ—ਪੁਹ ਚਪੜਾਸੀ ।
 ਚੜ੍ਹਹੂਲ—ਪੁਹ (ਪਾਡਰੀ) ਚਿੜੀ ਦਾ ਵਚਚਾ । ਬੋਟ ।
 ਚੜ੍ਹਾਈ—ਸਤੀਂ ਚੜ੍ਹਾਈ ।
 ਚੜ੍ਹਕ—ਪੁਹ ਚਟਾਕ ।
 ਚੜ੍ਹਕਦਾਰ—ਵਿਂ ਚਟਾਕਦਾਰ ।
 ਚੜ੍ਹਨਾ—ਕਿਂਹਿ ਅਨੁ [ਹਿਂ ਚਿੜ੍ਹਨਾ] ਨਖਾਰਨਾ ।
     ਚਿੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹਾਨੀ ।
 ਚੜ੍ਹੂਲ—ਸਤੀਂ (ਅੱਸਰ) ਚਥੋਈ ਤੇ ਚਿਵੀ ਦੀ ਚੀਜ਼ ।
 ਚੜ੍ਹੇਲ—ਸਤੀਂ [ਹਿਂ ਚੁੜ੍ਹੇਲ] ਲੋਕ-ਵਿਸ਼ਵਾਸੈ ਮਤਾਬਕ, ਇਕ ਜਨਾਨਾ ਮੂਤ ।
     ਵਿਂ ਸਤੀਂ ਕਵਤੇ ਸਭਾਇ ਦੀ । ਜਿਧਾਂ-ਬੜੀ ਚੜ੍ਹੇਲ ਜਨਾਨੀ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ।
 ਚੜ੍ਹੇਲ—ਸਤੀਂ + ਵਿਂ ਸਤੀਂ (ਅੱਸਰ) ਚੜ੍ਹੇਲ ।
 ਚੜ੍ਹੇਲਾ—ਪੁਹ (ਰਾਮਨਗਰ) ਚਹੈਲਾ ।
 ਚੜ੍ਹੋਖਰ—ਸਤੀਂ ਚੀਡਾ ਦਾ ਸਿਕਕਡ੍ਹ ।
 ਚੜ੍ਹੋਖਲ—ਸਤੀਂ (ਵਲੌਰ) ਚੜ੍ਹੋਖਲ ।
 ਚੜ੍ਹੋਟਾ—ਪੁਹ 1. ਚੀਡਾ ਦਾ ਲੀਹਕਾ ਬੂਟਾ । 2. ਚਿੜਾ ।
 ਚੜ੍ਹੋਟ੍ਟ—ਪੁਹ 1. ਚੜ੍ਹੋਟਾ । 2. (ਅੱਸਰ) ਚੀਡਾ ਦਾ ਗੁਪਫੁ । ਸਤੀਂ ।
 ਚੜ੍ਹੋਤਰਾ—ਪੁਹ ਪਡੋਤਰੇ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ।
 ਚੜ੍ਹੋਥੜੇ—ਪੁਹ ਬਹੁਂ (ਅੱਸਰ) [ਹਿਂ ਚੀਥੜੇ] ਫਟ੍ਟੇ ਦੇ ਟੁਲੈ-ਕਪੜੇ ।
 ਚੜ੍ਹੋਥਲਾ—ਪੁਹ (ਅੱਸਰ) ਨਕਾਰਿਧੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਫੇਰ ।
 ਚੜ੍ਹੋਨੀ—ਸਤੀਂ (ਅੱਸਰ) ਚੜ੍ਹਾਨੀ ।
 ਚੜ੍ਹੋਰ—ਪੁਹ ਬਹੁਂ (ਪਾਡਰੀ) ਮੁੜ੍ਹੇ ਦੇ ਦਾਨੇ । ਧਾਨਾਂ ।
 ਚੜ੍ਹੋਲਾ—ਪੁਹ ਚਿੜਿਧੇ ਦੇ ਪਾਨੀ ਪੀਨੇ ਆਸਟੈ ਲਾਯਾ ਗੇਦਾ ਮਿਟੀ ਦਾ ਘਾਲਾ ।
 ਚੜ੍ਹੋਲੀ—ਸਤੀਂ (ਅੱਸਰ) ਚਿੜੀ ।
 ਚੜ੍ਹੋਨੀ—ਸਤੀਂ [ਹਿਂ ਚੜ੍ਹਾਨੀ] ਰੋਹ੍, ਜਾਂ ਚਿੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹਾਨੇ ਆਲੀ ਗਲਲ ।
 ਚੜ੍ਹਤਾਂ—ਸਤੀਂ ਚੜ੍ਹਤਲ ।
 ਚੜ੍ਹਤਰਾਂ—ਸਤੀਂ ਚੜ੍ਹਤਲ ।
 ਚੜ੍ਹਤਲ—ਸਤੀਂ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਥਾਨੈ ਪਰ, ਲੋਕੋਂ ਪਾਸੇਆ ਚਾਡੇ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਪੈਸੇ ਤੇ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਵਗੈਰਾ ।
 ਚੜ੍ਹਦਾ—ਪੁਹ ਓਂ ਦਿਸਾ, ਜਿਦੁਰਾ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਦਾ ਏ ।

ਪੂਰਵ ।

ਵਿ੦ ਪੁ੦ 1. ਚੜ੍ਹਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚੜ੍ਹਦੇ ਸ਼ੀਨੈ ਕੁਡੀ ਦਾ ਕਾਰਜ ਜੁਡਨਾ । 2. ਉਦਧ ਹੋਏ ਕਰਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੂਰਜ । 3. ਬਨਿਯੈ ਉਧਰੈ ਗੀ ਚਕੋਏ ਕਰਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚੜ੍ਹਦਾ ਸਕਾਨ । 4. ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਚ ਸੱਸ । ਪ੍ਰ੦—ਏ ਥੋੜਾ ਪੈਂਹਲੇ ਦੇ ਸਕਾਵਲੇ ਚ ਚੜ੍ਹਦਾ ਏ । 5. ਨਖਾਰੈ ਚ ਆਵੈ ਕਰਦਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚੜ੍ਹਦੀ ਜੁਆਨੀ ।

ਮੁ੦ ਚੜ੍ਹਦੇ ਗੀ ਬੰਦਨਾ ਜਾਂ ਪੁਜਨਾ—ਜੇਦਾ ਜੀਰ ਚਲਦਾ ਹੋਏ, ਉਸਦੇ ਅਗੇ ਝੁਕਨਾ ।

ਚੜ੍ਹਦੇ ਧਧਾਡੇ ਹੋਨੇ—ਗੁਡੀ ਚੜੀ ਦੀ ਹੋਨੀ ।

ਖੁ੦ ਚੜ੍ਹਦੇ ਗੀ ਹਰ ਕੋਈ ਬੰਦਵਾ—ਲੁਕਾਈ ਜੋਰਾ ਚ ਆਈ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਅਗੇ ਝੁਕਦੀ ਏ ।

ਚੜ੍ਹਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ 1. ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਪਰ ਸੁਆਰ ਹੋਨਾ ।

ਜਿਧਾਂ—ਕਿਣਤੀ, ਝੂਲੇ, ਰੇਲ ਜਾਂ ਥੋੜੇ ਪਰ ਚੜ੍ਹਨਾ ।

2. ਥਲੇਆ ਉਧਰ ਪੁਜਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਕੋਠੇ ਪਰ ਚੜ੍ਹਨਾ ; ਬੂਟੇ ਪਰ ਚੜ੍ਹਨਾ । 3. ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਚਢਾਈ ਆਲੀ ਮੇਠਾ ਗੀ ਬਧਨਾ ਜਾਂ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਧਾਡੈ ਪਰ ਚੜ੍ਹਨਾ ; ਪੌਡੀ ਪਰ ਚੜ੍ਹਨਾ । 4. (ਕੁਸੈ ਤੱਚੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਧਰ) ਬੌਹਨਾ ਜਾਂ ਖੜੋਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਮੇਜ਼ ਜਾਂ ਕੁਸੀਂ ਪਰ ਚਢਿੱਧੀ, ਧਡੀ ਠੀਕ ਕਰਨੀ । 5. (ਸ਼ਕਾਰ ਬਗੈਰਾ ਆਸਟੈ) ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਸ਼ਕਾਰ ਚੜ੍ਹਨਾ ; ਦੌਰੈ ਚੜ੍ਹਨਾ । 6. ਇਕ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਲਂਘਾਡ ਖਾਇਧੀ ਕਨ੍ਹ ਆਲੀ ਚੀਜ਼ ਉਧਰ ਜਾਈ ਟਿਕਨਾ ਜਾਂ ਅਪਨੇ-ਆਪਾ ਚ ਵੇਠ ਖਾਈ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਨਾਡੀ ਪਰ ਨਾਡ ਚੜ੍ਹਨੀ । (ਖ) ਰਸ਼ੀ ਜਾਂ ਢੌਰੈ ਗੀ ਬਟ੍ਟ ਜਾਂ ਪਲਂਘਾਡ ਚੜ੍ਹਨਾ । 7. (ਏਨਕ ਬਗੈਰਾ) ਲੁਆਨੇ ਪੈਨੀ । ਜਿਧਾਂ—ਏਨਕ ਚੜ੍ਹਨੀ । 8. ਪ੍ਰੈਸ਼ਾਰ ਬਗੈਰਾ ਕਰੀ ਉਧਰ ਪੁਜਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਨਲਕੈ ਪਾਨੀ ਚੜ੍ਹਨਾ । 9. (ਦਰੇਧ ਬਗੈਰਾ ਚ) ਪਾਨੀ ਬਧੀ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਨਾਲਾ ਚੜ੍ਹਨਾ । 10. ਧਿਰਿਧੀ ਛਾਈ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਬਦਲ ਚੜ੍ਹਨਾ । 11. (ਕੇਲਾ ਦਾ) ਕੁਸੈ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸ਼ਹਾਰੈ ਮਠੋਨਾ ਜਾਂ ਓਦੇ ਪਰ ਛਾਈ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਬੂਟੇ ਪਰ ਕੇਲ ਚੜ੍ਹਨੀ । 12. ਸਤੀ ਸਾਤਰਾ ਚ ਉਗੀ ਆਨਾ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਵਾਡੀ ਚ ਧਾਡ ਜਾਂ ਜੰਜਲ ਚੜ੍ਹਨਾ । 13. ਕੁਸੈ ਇਕ ਦਰੇਧ ਬਗੈਰਾ ਚ ਵੂਏ ਦਰੇਧ ਬਗੈਰਾ ਚ (ਮਚਿਛਿਧੀ ਬਗੈਰਾ ਦਾ) ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੇ ਤਲੇ ਪਾਸੇ ਗੀ ਬਧਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚੜ੍ਹਾਂਦਿਧੀ ਦਿਧਾਂ ਮਚਿਛਿਧੀ ਤਵੀ ਚ ਚੜ੍ਹਨਿਯਾਂ । 14. (ਮਕੋਡਿਧੀ ਬਗੈਰਾ ਦਾ) ਖਾਨੇ ਆਲੀ ਚੀਜ਼ ਪਰ ਆਈ ਜਾਂ ਜਾਈ ਪੁਜਨਾ ।

ਜਿਧਾਂ—ਖਮੀਰੈ ਪਰ ਸਕੋਡਿਧਾਂ ਚੜ੍ਹਨਿਯਾਂ ।

15. ਕੁਂਜੇਆ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਕੋਟ ਲਾਂਦੇ ਹੋਈ ਕੁਰਤੇ ਦੀ ਵਾਂਹ, ਚੜ੍ਹਨੀ । 16. (ਸੰਕੂ ਦੀ) ਤੈਹੁੰ ਬਗੈਰਾ ਜਸੀ ਜਾਨੀ । ਜਿਧਾਂ—ਹੁਤਥੋਂਪੈਰੈ ਜਾਂ ਟਲੇਂ ਗੀ ਸੰਲੈ ਚੜ੍ਹਨੀ । 17. ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਾਤਰਾ ਚ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ਜਾਂ ਕਿਟਾ ਹੋਈ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਵੇਹਡੈ ਕੂਡਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ਜਾਂ ਗਾਰ ਚੜ੍ਹਨੀ । 18. (ਅਗਲੀ ਜਮਾਤੀ ਚ) ਪੁਜੀ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਪੰਜਮੀ ਚੜ੍ਹਨਾ ।

19. (ਨਮਾਂ ਸ਼ੀਨੈ ਬਗੈਰਾ) ਸ਼ੁਲ੍ਹ ਹੋਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਸ਼ੀਨੈ ਜਾਂ ਸਾਲ ਚੜ੍ਹਨਾ । 20. (ਗੈਹੈਂ-ਨਕਤੋਂ ਬਗੈਰਾ ਦਾ) ਉਦਧ ਹੋਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚੜ੍ਹਨਾ ; ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨਾ । 21. (ਵੱਧਹਰ ਬਗੈਰਾ) ਆਈ ਲਮਗਨੀ । ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਵੱਧੂਰ ਚੜ੍ਹਨੀ । (ਖ) ਧੁਧ ਚੜ੍ਹਨੀ ।

22. ਵੇਨੇ ਜਾਂ ਲੈਨੇ-ਜੋਗ ਰਕਮ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਦੇਨਦਾਰੀ ਵਨੀ ਦੀ ਹੋਨੀ ਜਾਂ ਓਦੇ ਚ ਬਾਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਕਝੀ ਚੜ੍ਹਨਾ । (ਖ) ਕਰਾਧ ਚੜ੍ਹਨਾ ਜਾਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਜਾਨਾ । (ਗ) ਤਨਖਾਹ, ਚੜ੍ਹਨੀ । 23. ਬਧੀ ਗੇਦੇ ਹੋਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਦਾਫੀ ਚੜ੍ਹਨੀ ।

24. (ਸਾਹ, ਵੀ) ਗਤਿ ਤੇਜ਼ ਹੋਈ ਜਾਨੀ । ਜਿਧਾਂ—ਸਾਹ, ਚੜ੍ਹਨਾ । 25. ਅਫਰਾਤ ਹੋਈ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਫਿਤੜ ਚੜ੍ਹਨਾ । 26. (ਖੁਖਾਰ ਬਗੈਰਾ ਵੀ) ਹਰਾਰਤ ਹੋਈ ਜਾਨੀ । ਜਿਧਾਂ—ਤਾਪ ਚੜ੍ਹਨਾ । 27. ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਇਧੀ ਖਾਸ ਚਾਲੀ ਦਾ ਅਸਰ ਕਰਨ ਲਗੀ ਪੈਨਾ । ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਸ਼ਰਾਬ ਚੜ੍ਹਨੀ ; ਵਿਸ ਚੜ੍ਹਨੀ । (ਖ) ਮੁਸਕ ਚੜ੍ਹਨੀ ; ਗੈਸ ਚੜ੍ਹਨੀ । 28. ਕੁਸੈ ਮਨੋਮਾਵ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਸਪ਼ਟ ਰੂਪੈ ਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਨਾ । ਜਿਧਾਂ—(ਕ) ਰੋਹ, ਚੜ੍ਹਨਾ । (ਖ) ਮਸਤੀ ਜਾਂ ਖਮਾਰੀ ਚੜ੍ਹਨੀ । (ਗ) ਝੋਕ ਜਾਂ ਚਾਡ ਚੜ੍ਹਨਾ । 29. ਕਸ਼ੇ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਸਾਜੇਂ ਦਾ, ਜ਼ਰੂਰਤਾ ਕੌਲਾ ਸਤਾ ਕਸੋਈ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਫੋਲਕੀ ਚੜ੍ਹਨੀ ਜਾਂ ਤਵਲਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ।

30. ਚਾਫੇਆ ਜਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—(i) ਟ੍ਰਕੈ ਪਰ ਸਸਾਨ ਚੜ੍ਹਨਾ ; ਕਾਤਲ ਦਾ ਫਾਂਸੀ ਚੜ੍ਹਨਾ । (ii) ਨਮੈ ਦੰਦ ਜਾਂ ਸ਼ੀਥੇ ਚੜ੍ਹਨੇ । (iii) ਵਾਂਹ, ਚੜ੍ਹਨੀ ।

(iv) ਲੜੈ ਪਰ ਲੜੈ ਚੜ੍ਹਨੀ । (v) ਗਜਰੇ ਜਾਂ ਬੰਗਾ ਚੜ੍ਹਨਿਯਾਂ । (vi) ਖੂਨ ਜਾਂ ਗੁਲੁਕੋਸ ਚੜ੍ਹਨਾ । (vii) ਕੁਰਤੇ ਗੀ ਬਾਡਰ ਚੜ੍ਹਨਾ । (viii) ਤੀਕਰਾ ਚੜ੍ਹਨਾ । (ix) ਕਂਥ ਜਾਂ ਕੋਟ ਚੜ੍ਹਨਾ । (x) ਚੁਲ੍ਹੀ ਪਰ ਪਤੀਲਾ ਚੜ੍ਹਨਾ ਜਾਂ ਮਿਟਾ ਭਤ ਚੜ੍ਹਨਾ । (xi) ਰਾਈ ਗੀ ਬੁਗ ਚੜ੍ਹਨਾ । (xii) ਚੜ੍ਹਤਲ ਚੜ੍ਹਨੀ ; ਬਾਹੂੰ ਲੈ ਛਿਲਿਲਧਾਂ ਚੜ੍ਹਨਿਯਾਂ । (xiii) ਸਾਫੇ

ਗੀ ਰੰਗ ਚੜਨਾ ; ਮਾਧਾਂ ਚੜਨੀ । (xiv) ਮਲਮਮਾ ਚੜਨਾ । (xv) ਝੱਡਾ ਚੜਨਾ । (xvi) ਸਕਾਨੈ ਗੀ ਜਨਦਰਾ ਚੜਨਾ । (xvii) ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ ਚੜਨੇ । (xviii) ਪੀਪੇ ਗੀ ਫਕਕਨ ਤੇ ਬਾਲਟੀ ਗੀ ਥਲਾ ਚੜਨਾ । (xix) ਬ੍ਰਾਈ ਗੀ ਸੋਲ ਚੜਨਾ । (xx) ਫੁਟ-ਬਾਲੈ ਗੀ ਜਾਂ ਟਾਧਰ ਗੀ ਫੂਕ ਚੜਨੀ । (xxi) ਖੇਡੈ ਚ ਬਾਜੀ ਚੜਨੀ ਜਾਂ ਗੋਲ ਚੜਨੇ । (xxii) ਜਾਨੀ ਚੜਨੀ । (xxiii) ਰਜਿਸਟਰੈ ਪਰ ਨਾਮਾਂ ਚੜਨਾ । (xxiv) ਸਕਾਨ ਕਰਾਏ ਪਰ ਚੜਨਾ । (xxv) ਨਟਟ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਚੂਡੀ ਚੜਨੀ । (xxvi) ਮੰਡੀ ਚ ਖਰਕੂਜੇ ਬਗੈਰਾ ਚੜਨੇ । (xxvii) ਰਸ਼ਸੀ ਗੀ ਬਟਟ ਚੜਨਾ ; ਬਾਂਹਾਂ ਗੀ ਮਰੋਡ ਚੜਨਾ ।
 ਕਿੱਠੇ ਸੱਤ ਢਕਕੀ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਰਸਤਾ ਤੈ ਕਰਨਾ । ਪ੍ਰ੦-(i) ਤਨੋਂ ਕਿਟਨੇ-ਕਿਟਨੇ ਏ ਪਾਡ ਚੜੇਆ ਹਾ । (ii) ਜਾਗਤ ਗੀਤ ਗਾਂਦੇ ਢਕਕੀ ਚਛੀ ਗੇ । (iii) ਮੈਂ ਏ ਪੌਡੀ ਰੋਜੀ ਵੀ ਕੇਇਂ ਬਾਰੀ ਚੜਨਾਂ ਤੇ ਤਤਰਨਾਂ ।
 ਸੁਠਾ ਕਡਾਹੀ ਚੜਨੀ=1. ਪਕੋਆਨ ਬਗੈਰਾ ਤਾਧਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਨੇ ਜਾਂ ਹੋਨੇ । 2. ਕੁਸੈ ਪੀਅੰ ਬਗੈਰਾ ਦੀ ਜਗਹ ਪਰ ਨਾਯਾਜ ਚਾਡੀ ਜਾਨੀ ।
 ਖਾਲੈ ਪਰ ਖਾਖ ਚੜਨੀ=ਸੈਲ ਤਗਡੀ ਸੇਹੁਤ ਹੋਨੀ ।
 ਗੁਡੀ ਚੜਨੀ=ਅਸਰ-ਰਸੂਖੈ ਚ ਖਾਸਾ ਬਾਦਾ ਹੋਨਾ ।
 ਗੁਹਾਡ ਜਾਂ ਰੂਪ ਚੜਨਾ=ਸਜਾਵਟ ਬਗੈਰਾ ਕਰੀ ਵੱਡੇ ਸੁਦਰ ਲਭਨਾ ।
 ਗੋਡੈ-ਗੋਡੈ ਕੂਡਾ ਚੜਨਾ=ਅਤਿ ਗੰਦ ਪੇਦਾ ਹੋਨਾ ।
 ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਚ ਹੋਨਾ=ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਹੋਨੀ ।
 ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਹੋਨੀ=ਦਿਨ-ਵਿਦਿਨ ਤਰਕਿਕਾਂ-ਬਾਦੜੇ ਚ ਹੋਨਾ ।
 ਚਛੀ ਆਨਾ=1. ਹਲਾ ਬੋਲਨਾ । ਪ੍ਰ੦-ਲਡਨੇ ਆਸਟੈਂ ਸਾਰਾ ਗ੍ਰਾਂ (ਜਾਂ ਸਾਰਾ ਟਕਕਰ) ਚਛੀ ਆਧਾ । 2. ਚਢਾਈ ਕਰੀ ਦੇਨੀ । ਜਿਧਾਂ-(ਕ) ਫੌਜਾਂ ਚਛੀ ਆਨਿਆਂ । (ਖ) ਠਾਨਾ ਚਛੀ ਆਨਾ ।
 ਚਛੀ-ਚਛੀ ਆਨਾ=ਲੜੇ-ਜ਼ਗਡੇ ਆਸਟੈਂ ਪਰਤੀ-ਪਰਤਿਧੀ ਅੱਗੇ ਬਧਨਾ ।
 ਚਛੀ ਵੀ ਹੋਨੀ=ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਹੋਨੀ ।
 ਚਛੀ ਸਚਨੀ=ਕੋਈ ਵਸੀਲਾ ਬਗੈਰਾ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਕਰੀ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਨੇ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹਾ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
 ਚਕੀਂ ਚਡਨੀ=ਜਿਦ ਚੜਨੀ ।
 ਕਿਲਾ ਚੜਨਾ=ਧਨਖੈ ਪਰ ਡੋਰ ਚਢਾਈ ਤੀਰ ਚਲਾਧਾ ਜਾਨਾ ।
 ਜੰਦਰਾ ਚੜਨਾ=ਕਾਰੋਵਾਰ ਬਗੈਰਾ ਵੰਦ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।

ਜਿਦ ਚੜਨੀ=ਜਿਦੂ ਦਾ ਭਾਰਾ ਤੇ ਤਗਡਾ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਜਿਵ ਸੂਲੀ ਚੜਨੀ=ਨਕਕ ਪ੍ਰਾਣ ਆਈ ਜਾਨੇ ।
 ਜੀਹੁਬੈ ਪਰ ਚੜਨਾ=1. ਜਵਾਨੀ ਚੈਤੈ ਹੋਈ ਜਾਨਾ । 2. ਕੁਸੈ ਇਕੱਕੀ ਆਦਮੀ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਨੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਵਨੀ ਜਾਨਾ ।
 ਜੁਂਗ ਚੜਨਾ=ਅਤਿ ਰੋਹ ਚੜਨਾ ।
 ਜੁਆਨੀ ਚੜਨੀ=1. ਜੁਆਨੀ ਦਾ ਨਸ਼ਾ ਹੋਨਾ । 2. ਜੁਆਨੀ ਵੀ ਵਰੇਸ ਆਈ ਜਾਨੀ ।
 ਝੱਡੇ ਚੜਨੇ=ਕੁਸੈ ਖਾਸ ਕਸਮੈ ਚ ਚੇਚੀ ਕਾਮਜਾਵੀ ਘੋਨੀ ।
 ਛੈ ਚੜਨਾ=ਕਾਵੂ ਆਈ ਜਾਨਾ ।
 ਤਾਰਾ ਚੜਨਾ=ਸ਼ੁਕਰ ਤਾਰੇ ਦਾ ਉਦਧ ਹੋਨਾ । (ਜੇਦੇ ਉਦਧ ਹੋਨੇ ਪਰ, ਹਿੰਦੁਏ ਚ ਬਧਾਂ, ਬਗੈਰਾ ਸ਼ੁਭ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਦੇ ਨ ।)
 (ਕਸਮ ਬਗੈਰਾ) ਤੋਡ ਚੜਨਾ=(ਕੋਈ ਕਸਮ) ਕਾਮਜਾਵੀ ਕਨੇ ਪੂਰਾ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਦਾਲਤੀ ਜਾਂ ਕਚੂਹੀ ਚੜਨਾ=ਕੁਸੈ ਝਗੜੇ ਕਰੀ ਮਕਦਮੇਬਾਜੀ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
 ਦਿਨ ਚੜਨੇ=ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮੇਂ ਕੋਲਾ ਵਦੂ ਦਿਨ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ।
 ਦੁਢੁ ਚੜਨਾ=ਜਗਤਾਲੀ ਜਨਾਨੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਚ ਦੁਢੈ ਦਾ ਦਿਵਾਡ ਬਧੀ ਜਾਨਾ ।
 ਧਧਾਡੀ ਚੜਨੀ=ਧਧਾਡੀ ਸਿਰ ਚੜਨੀ ।
 ਧਧਾਡੀ ਸਿਰ ਚੜਨੀ=ਧਧਾਡੀ ਵੀ ਤਜਰਰਤ ਬਗੈਰਾ ਲੈਨੇ ਦਾ ਹਕਕਦਾਰ ਵਨੀ ਜਾਨਾ ।
 ਨਕਕ ਚੜਨਾ=ਨਕਕ-ਮੂਹ ਚੜਨਾ ।
 ਨਕਕ ਚੱਡੇਦਾ ਹੋਨਾ=ਨਰਾਜ ਹੋਏ ਦੇ ਹੋਨਾ ।
 ਨਿੱਕ-ਮੂਹ ਚੜਨਾ=ਗਲਲ ਪਸੰਦ ਨੇਈ ਔਨੇ ਕਰੀ ਨਰਾਜ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਨਜਰੋਂ ਚੜਨਾ=ਨਜਰੋਂ ਚ ਆਈ ਜਾਨਾ ।
 ਪਾਰਾ ਚੜਨਾ=ਗੁਸ਼ੇ ਚ ਆਈ ਜਾਨਾ ।
 ਪੂਕ ਚੜਨੀ=ਕੁਸੈ ਦੇ ਸੁਆਕੇ ਚ ਆਈ ਜਾਨਾ ।
 ਬੇਹੀ ਪਰ ਨਾਮਾਂ ਚੜਨਾ=ਕੁਸੈ ਦਾ ਕਰੰਦਾਰ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਭਾਡ ਚੜਨਾ=ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਲੈ ਚ ਬਾਦਾ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।
 ਭਾਰ ਚੜਨਾ=1. ਦੁਆਲੇ ਬਗੈਰਾ ਗੀ ਪੈਨ ਆਨਾ । 2. ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਵੀ ਦੇ ਦੇਨਦਾਰੀ ਬਧਦੀ ਜਾਨੀ ।
 ਮਨ ਚੜਨਾ=ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚ ਮਨੈ ਚ ਖਿੜ ਜਾਂ ਨਫਰਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਜਾਨੀ ।
 ਮਾਸ ਚੜਨਾ=ਜਿਦ ਚੜਨੀ !

ਸੂਂਹੁ ਚੜਨਾ = ਰਸੀ-ਬੁਸੀ ਜਾਨਾ ।

(ਕੁਸੈ ਵਾ) ਰੰਗ ਚੜਨਾ = ਕੁਸੈ ਦੇ ਚੰਗੇ ਜਾਂ ਮਾਡੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਆਈ ਜਾਨਾ ।

(ਦਮਾਗ) ਸ਼ਮਾਨਾ ਪਰ ਚੜਨਾ = ਬੜਾ ਘਮੰਡ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।

ਸਿਰ ਚੜਨਾ = 1. ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਦਾ ਝਲਿਆਮ ਮਤ੍ਥੇ ਲਗਨਾ । 2. ਸਿਰੈ ਪਰ ਚੜਨਾ ।

ਸਿਰੈ ਚੜਨਾ = ਤੋਡੁ ਚੜਨਾ ।

ਸਿਰੈ ਪਰ ਚੜਨਾ = ਲਾਡੁ ਬਗੈਰਾ ਕਰੀ ਬੜਾ ਦੀਦਲ ਹੋਈ ਜਾਨਾ ।

ਸੁਂਡੇ ਪਰ ਸੁਂਡੇ ਚੜਨਾ = ਬੱਡੀ ਜਿਦ ਚੜਨੀ ।

ਸੂਲੀ ਚੜੇ ਦੇ ਹੋਨਾ = ਨਕਕ ਪ੍ਰਾਣ ਆਏ ਦੇ ਹੋਨੇ ।

ਹੱਥ ਚੜਨਾ = 1. ਫੈਂਦੇ ਚੜਨਾ । 2. (ਕੋਈ ਚੀਜ਼) ਅਛੋਨੇ ਵਾ ਸੰਜੋਗ ਬਨਨਾ ।

ਹਸਦੇ-ਹਸਦੇ ਸੂਲੀ ਚੜਨਾ = ਕੁਸੈ ਗਲੈ ਆਸਟੈ ਅਪਨਾ ਬਲਿਦਾਨ ਕਰੀ ਦੇਨਾ ।

ਖੁੱਚੜੇਆ ਸੌ ਤੇ ਗੇਤਾ ਭੀ = ਸਿਰੈ ਪਰ ਕੰਜ ਬਧੀ ਜਾਨੇ ਪਰ ਕੋਈ ਬਾਰੀ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਕਰੀ ਚੁਕਾਨੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚ ਵਸਰ੍ਮ ਹੋਈ ਜੰਦਾ ਏ ।

ਚੜਨਾ-ਉਤਰਨਾ = ਕਿੱਠਿ ਅੱਠ ਚੜਨਾ ਤੇ ਉਤਰਨਾ ।

ਚੜਨੋ = ਕਿੱਠਿ ਅੱਠ (ਪੋਗਲੀ) ਚੜਨਾ ।

ਚੜਵਲਲਾਂ = ਪੁੱਠ ਤਾਣੀ ਦੀ ਇਕ ਖੇਡ ।

ਚੜਵਾਈ = ਸ਼ਤੀਂ ਚਢੋਆਈ ।

ਚੜਵਾਨਾ = ਕਿੱਠਿ ਸੱਠ ਚਢੋਆਨਾ ।

ਚੜਾ = ਵਿੱਠ ਪੁੱਠ ਜੇਹੜਾ ਅਜੋਂ ਚੜਨਾ ਜਾਂ ਸ਼ੁਫੁ ਹੋਨਾ ਏ ।

ਪ੍ਰੋ-ਚੜਾ ਸ਼ਹੀਨਾ ਪਤਾ ਨੇਈ ਕਨੇਹਾ ਹੋਏ ।

ਪੁੱਠ ਚੜਨੇ ਆਲਾ ਸ਼ਹੀਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਚੜੇ ਦੀ ਦੋ ਤਰੀਕ ਜਾਨੀ ਚੜਨੀ ।

ਚੜਾਈ = ਪੁੱਠ [ਹਿੱਠ ਚੜਾਵ] ਸ਼ਤੀਰੈ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਉਨਨਾ ਹਿਸਾ ਜਿਨਨਾ ਤਸੀ ਕੁਤੈ ਰਖਦੇ ਕੇਲੈ ਕਿੰਧਾ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਉਧਰ ਚੜੇ ਦਾ ਹੋਏ । ਜਿਧਾਂ-ਸ਼ਤੀਰੈ ਦਾ ਦੀਨੈਂ ਬਕਖੀਂ ਮਨਾਸਵ ਚੜਾਈ ਰਖਵਨਾ ।

ਚੜਾਈ = ਸ਼ਤੀਂ [ਹਿੱਠ] 1. ਪਹਾੜੀ ਬਗੈਰਾ ਦੇ ਤਲ ਥਮਾਂ ਤੁਸਦੀ ਤੁਚਾਈ ਆਲੀ ਭੇਠ ਤੇ ਤੁਸ ਬਕਖੀ ਗੀ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਰਸਤਾ ਬਗੈਰਾ । 2. ਫਕਕੀ ਬਗੈਰਾ ਪਰ ਚੜਨੇ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ਜਾਂ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ-ਲਮ੍ਮੀ ਚੜਾਈ ਕਰੀ ਸਾਹੁ ਚੜੀ ਜਾਨਾ । 3. ਚਾਡੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਤੁਸ ਕਮਮੈ ਦੀ ਸਜੂਰੀ । 4. ਫੌਜੀ ਬਗੈਰਾ ਕਨੇ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ ਹਮਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਦੁਸ਼ਮਨੈ ਦੀ ਛੌਨੀ ਪਰ ਚੜਾਈ ਕਰਨੀ ।

ਚੜਾਈ-ਉਤਰਾਈ = ਪੁੱਠ 1. ਉਧਰ ਚੜਨੇ ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਉਤਰਨੇ

ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ, ਭਾਵ ਜਾਂ ਸਥਤਿ । 2. ਬਾਢਾ-ਬਾਟਾ ।

ਚੜਾਊ—ਵਿੱਠ ਚੜਾਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ ।

ਚੜਾਨਾ—ਕਿੱਠਿ ਸੱਠ [ਹਿੱਠ] 1. ਚੜਨੇ ਚ ਕੁਸੈ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ । ਜਿਧਾਂ-ਜਾਗਤੈ ਗੀ ਘੋੜੇ, ਵਸੈ, ਬੂਟੇ ਜਾਂ ਕੋਠੈ ਬਗੈਰਾ ਪਰ ਚੜਾਨਾ । 2. ਚਾਡੇ ਨਾ । ਜਿਧਾਂ- (ਕ) ਘੋੜੇ ਗੀ ਤੋਵਰਾ ਚੜਾਨਾ । (ਖ) ਚੁੱਲ੍ਹੀ ਪਰ ਪਤੀਲਾ ਚੜਾਨਾ; ਦਾਲ ਚੜਾਨੀ । (ਗ) ਝੰਡਾ ਚੜਾਨਾ । (ਘ) ਮਕਾਨ ਕਰਾਏ ਪਰ ਚੜਾਨਾ । (ਡ) ਗੁਡ੍ਡੀ ਚੜਾਨੀ । (ਚ) ਬੂਟੇ ਗੀ ਸੋਲ ਚੜਾਨੇ । (ਲ) ਰਜਿਸਟਰੈ ਪਰ ਜਾਗਤੇ ਦੇ ਨਾਂ ਚੜਾਨੇ । (ਜ) ਵਸੈ ਪਰ ਵਿਸਤਰਾ ਚੜਾਨਾ । 3. ਚਾਡੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਕੋਲਾ ਜਾਂ ਕੁਸੈ ਕਨੇ ਕਰਾਨਾ । ਚੜੋਆਨਾ । ਜਿਧਾਂ-ਗੱਡੀ ਪਰ ਸਮਾਨ ਚੜਾਨਾ ।

ਸੁੱਠ ਸ਼ਮਾਨੇ ਪਰ ਚੜਾਨਾ = ਹਦਾ ਬਾਹੁਰੀ ਤਰੀਫ ਕਰਨੀ ।

ਸਿਰੈ ਪਰ ਚੜਾਨਾ = ਕੁਸੈ ਗੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇਇਂ ਬਗਾਡਨਾ ।

ਚੜਾਮਾਂ—ਵਿੱਠ ਚੜਾਂ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ-ਚੜਾਮਾਂ ਤੀਰ-ਵੰਦਿਆਂ ।

ਚੜਾਵਾਂ—ਵਿੱਠ (ਪੁਣੀ) ਚੜਾਮਾਂ ।

ਚੜਾਵਾ = ਪੁੱਠ [ਹਿੱਠ] 1. ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਥਾਨੈ ਪਰ ਓਨੇ ਆਲੇ ਭਗਤੇ ਪਾਸੇਆ ਤਥਵੇ ਚਾਡੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਦਕਖਨਾ ਜਾਂ ਫਲ - ਫਲੇਆਈ ਬਗੈਰਾ । 2. (ਲਾਕਾਣਿਕ) ਦਿੱਤੀ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਰਿਖਵਤ ਬਗੈਰਾ ।

ਚੜ੍ਹ—ਵਿੱਠ ਚੜਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ ।

ਚੜੈਲਾ—ਪੁੱਠ (ਮਹਾਗ) ਚਲਹੈਲਾ । ਚਲਹੈਰਾ ।

ਚੜੋਆਈ—ਸ਼ਤੀਂ ਚਢੋਆਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਤੁਸ ਕਮਮੈ ਦੀ ਸਜੂਰੀ ।

ਚੜੋਆਨਾ—ਕਿੱਠਿ ਸੱਠ ਚਾਡੇ ਜਾਂ ਚੜਾਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਫੂਏ ਕੋਲਾ ਕਰਨਾ ।

ਚੜੋ-ਚੜੀ—ਸ਼ਤੀਂ ਘੱਡੀ - ਘੱਡੀ ਜਾਂ ਬਾਰੋ-ਬਾਰੀ ਚੜਨੇ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ ।

ਚੜੋਲਾ—ਪੁੱਠ ਡਮਹੋਲਡਾ । ਡਮਹੋਲ੍ਹ ।

ਚਣ—ਪੁੱਠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਦੇਸੀ ਕਮਮਾਂਦੈ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ।

ਚਣਕ—ਸ਼ਤੀਂ ਚਨਕ ।

ਚਣਮਕਡਾ—ਪੁੱਠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਚਨਾਈ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ਕਾਰੀ-ਗਿਰ । ਰਾਜਡਾ ।

ਚਣੰਮਤਾਂ—ਪੁੱਠ ਚਰਣਾਮਤ ।

ਚਟਾਂਵੁ—ਪੁੱਠ (ਕਾਂਗਡੀ) ਖੁਟੁ ਬਗੈਰਾ ਬੁਨੇ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕਾ, ਜੇਦੇ ਚ ਚੌੰ-ਚੌੰ ਰਸਿਸਿਧੇ ਗੀ ਕਿਟ੍ਟਾ ਚਲਾਯਾ ਜੰਦਾ ਏ ।

- चतन्न**—वि० [सं० चैतन्य] सोहँगा ते समझदार।
सचेत।
- चतरंग**—वि० [सं० चतुरङ्ग] (हाथी, घोड़े, रथ ते
पैदल) चौनें अंगें आला। जियां-चतरंग सैना।
- चतरंगनी**—स्त्री० [सं० चतुरञ्जिणी] चतरंग सैना।
- चतर**—वि० [सं० चतुर] 1. हर कम्म चतराई ते
समझदारी कन्ने करी सकने आला। 2. हुश्यार।
3. चलाक।
- बु० चतर अंदर बड़े, मूरख आखै—मेरे कोला डरै—
समझदार आदमी झगड़े बगैरा कोला पिच्छे हटी
जंदा ऐ तां मूढ़ आदमी समझदा ऐ जे ओ डरी
गेआ ऐ।
- पंडत, बंद, मसालची त्रैवै चतर कहान,
दूएं गी दस्सन चानने आपूं न्हेरे जान=(अर्थ
स्पष्ट ऐ।)
- चतर-चनार**—वि० स्त्री० घरै दे कम्मै गी चतराई
कन्ने करने आली।
- चतर-चलाक**—वि० चतर ते चलाक।
- चतरजुग**—पु० [सं० चतुर्युग] सत्य, व्रेता, द्वापर ते
कलियुग।
- चतरजुगी**—स्त्री० चौनें जुर्गे दा कट्ठ।
- चतरताई**—स्त्री० चतराई।
- चतरदशी**—स्त्री० [सं० चतुर्दशी] चौहृदमीं तित्थ।
चौदेआ।
- चतरनीति**—स्त्री० कुटलनीति।
- चतरनीती**—वि० कुटलनीती आला। कुटलता करने
आला।
- चतरपुना**—पु० चतर होने दा भाव जां गुण।
- चतरफा**—वि० चौनें पासें जां चौनें बकिखयें होने
आला। जियां-बगीची गी चतरफा कोट देना।
क्रि० वि० चौनें पासेआ। जियां-चतरफा घिरना।
पु० चपासा।
- चतरफी**—क्रि० वि० चतरफा। जियां-महला चतरफी
वधी जाना।
- वि० स्त्री० 'चतरफा' दा स्त्री-रूप।
- चतरफे**—क्रि० वि० चौनें पासेआ। चतरफी।
- चतर-भुज**—वि० [सं० चतुर्भुज] चौं भुजें जां बाहूमें
आला।
- चतर-भुजाई**—वि० चतर-भुज।
- चतर-भुजी**—वि० चतर-भुज।
- चतरमुख**—वि० [सं० चतुर्मुख] चौं मुखें आला।
- चतरमुखाई**—वि० पु० चतर-मुख।
- चतरमुखी**—वि० चतर-मुख। जियां-ब्रह्मा दी चतर-
मुखी मूरती।
- चतरवेद**—पु० चतुर्वेद।
- चतरवेदी**—वि० + पु० चतुर्वेदी।
- चतर-सज्जान**—वि० चतर ते स्याना।
- चतराई**—स्त्री० [हिं० चतुराई] 1. समझदारी ते
सूझ-वूझ रक्खने दा भाव। स्यानापन। 2. कम्म-
काजै च चतर होने दा भाव। 3. चलाकी।
- चतरेरा**—पु० [सं० चित्रकार] 1. कंधा बगैरा पर
फुल्ले-बूटे दे डजैन चित्तरने आला कारीगिर।
2. सुन्ने-चांदी दे गैहूंनें गी चित्तरने आला आदमी।
- चतरेदू**—पु० (कांगड़ी) मच्छी दी इक खास किसम।
- चताड़**—पु० (कांगड़ी) जंगली फकोआड़ा।
- चताना**—क्रि० अ० [हिं० चेताना] 1. कुसैं गी कुसैं
गलै दा चेता नुआना। 2. कुसैं गी कुसैं गलै वारै
सावधान करी देना।
- चतारनाई**—क्रि० अ० चताना।
- चतावनी**—स्त्री० [हिं० चेतावनी] 1. कुसैं गी कुसैं
गलै वारै सावधान करी देने आस्तै आखी गेदी
गलै। 2. तन्धीहूं। वार्निंग।
- चतिन्नाई**—वि० चतन्न।
- चतुरंग**—वि० चतरंग।
- चतुरंगनी**—स्त्री० चतरंगनी।
- चतुर**—वि० [सं०] चतर।
- चतुराई**—स्त्री० [हिं०] चतराई।
- चतुराश्रम**—पु० [सं०] हिंदुएं दे धर्म-शास्तरे मताबक,
ब्रह्मचर्य, गृहस्थ, वानप्रस्थ ते सन्धास नां दे चार
आश्रम।
- चतुर्थ आश्रम**—पु० [सं०] चौथा आश्रम। सन्धास।
- चतुर्थी**—स्त्री० [सं०] चंद्रमां दे स्थायें चौथी तित्थ।
वि० [सं०] चौथी। जियां-चतुर्थी विभक्ति।
- चतुर्थीन**—पु० (कांगड़ी) व्याहूं दे चौथे दिन, नमीं
लाडी कोला खाने दी कोई चीज पकोआने दी
रसम।
- चतुर्दशी**—स्त्री० [सं०] चौहृदमीं तित्थ। चौदेआ।
- चतुर्धाम**—पु० [सं०] द्वारका, रामेश्वर, जगन्नाथ पुरी
ते बदरीनाथ नां दे हिंदुएं दे चार तीर्थ-स्थान।
- चतुर्भुज**—वि० [सं०] चतर-भुज।

चतुर्भुजी—वि० चतर-भुज ।

चतुर्मासि—पु० [सं०] हाड़ म्हीने दे शुकल पक्खै
दी एकादशी कोला, कत्तक म्हीने दे शुकल पक्खै
दी एकादशी तगर, चौं म्हीने दा समां, जेदे च
व्याहू वगैरा शुभ कारज नेई कीते जदे ।

चतुर्सुख—वि० [सं०] चतरसुख ।

चतुर्भुजी—वि० [सं०] चतरसुख ।

चतुर्युग—पु० [सं०] चतरजुग ।

चतुर्युगी—स्त्री० [हिं०] चतरजुगी ।

चतुर्वर्ष—पु० [सं०] 1. धर्म, अर्थ, काम ते मोक्ष
तां दे, जीवन दे चार उद्देश । 2. इनें चौनें उद्देशें
दा कट्ठ ।

चतुर्वर्ष—पु० [सं०] धर्ष-शास्तरे मताबक हिंदुएं दे
चार वर्ष—ब्राह्मण, शक्तिय, वैश्य ते शूद्र ।

चतुर्विद्या—स्त्री० [सं०] चौनें बेदें दा ग्यान ।

चतुर्विधि—वि० [सं०] 1. चौं हिस्सें च बंडोए दा ।
जियां-चतुर्विधि समाजी जीवन । 2. चौं किसमें
दा । जियां-चतुर्विधि सैना ।

चतुर्वेद—पु० [सं०] चारै बेद ।

चतुर्वेदी—वि० [हिं०] चौने बेदें दा जानकार ।
पु० चतुर्वेदी ब्राह्मण वगैरा ।

चतुर्वी—स्त्री० 1. सोच । जियां-चतुर्वी थीनी ।
2. चिता-फिकर । जियां-चतुर्वीयें च पेई जाना ।

चतुर्वी—स्त्री० चतावनी ।

चतेना—क्रि० स० [हिं० चीतेना] मनै च चाह्ना
करनी । इच्छाना । जियां-कुसै दा बुरा चतेना ।
खु० चतेना परें, परै घरें=जेहूडा दूएं दा बुरा
इछादा ए, थोदा अपना बुरा हाल होंदा ए ।

चतेरा—वि० पु० [हिं० चित्रकार] चित्तर चित्तरने
आला ।

पु० चित्तर वगैरा बनाने आला आदमी । चतरेरा ।
चतेही—[उच्चारण—चतेह् + ई] वि० जेदियां चार

तीहीं होन ।

चतेना—पु० खड्ढी पर बुने गेदे खेसै दी इक किसम ।
क्रि० स० (यूल-गनावगड़) चतेना ।

चतैनी—स्त्री० चतावनी ।

चत्तल—वि० दीदल । शरारती ।

चत्तलपुना—पु० चत्तल होने दा भाव । दीदलपुना ।

चत्ता—पु० शरारतां जां शतानी करने दा भाव ।
शतानपुना ।

चत्तेबाज—वि० चत्ता करने आला । दीदल ।

पु० चत्ता करने आला जागत बौरा ।

चत्त्य—स्त्री० (अस्सर) चपलपुना ।

चथवाई—स्त्री० चथोआई ।

चथवाना—क्रि० स० चथोआना ।

चथाई—स्त्री० चुथने जां चथाने दा कम्म ते उस
कम्मै दी मजूरी ।

चथाई—स्त्री० चौथाई ।

चथाऊ—वि० चथाने गी त्यार ।

चथाना—क्रि० स० 1. चुथने दा कम्म कुसै कोला
जां कुसै कने कराना । चुथाना । 2. चोथी
दुआनी । मार दुआनी ।

चथेड़—वि० चथोड़ ।

चथोआई—स्त्री० चथोआने दा कम्म ते उस कम्मै दी
मजूरी ।

चथोआना—क्रि० स० चुथने दा कम्म कुसै दूए कोला
करोआना ।

चथोड़—वि० 1. जेहूडा मारां खाई-खाइयै बशमं
जां ढीठ होई गेदा होऐ । चित्थड़ । जियां-चथोड़
जागत । 2. (बम्हाण) गालड़ू ।

चथोना—क्रि० अ० 1. चित्थेआ जां चुथेआ जाना ।
2. चोथी जां मार पौनी ।

चथोना-मंधोना—क्रि० अ० चित्थेआ ते मिधेआ जाना ।

चथोरड़—वि० (वसोहूली) चथोड़ ।

चथोड़—वि० (रियासी) चथोड़ ।

चदर—स्त्री० (पुन्डी) चादर ।

चधरम्मा—पु० चौधरपुना ।

चधराई—स्त्री० चौधरपुना । चौधरेआई ।

चधरनी—स्त्री० + वि० स्त्री० चधरनी ।

चधरेआई—स्त्री० चधराई ।

चधरन—स्त्री० 1. चधरनी । 2. चौधरपुना ।
चधरम्मा । जियां-अपनी गी चधरन दस्सनी ।

वि० स्त्री० चधरनी ।

चधरनी—स्त्री० 1. चौधरी दी जनानी । 2. चौधर

चलाने आली जनानी ।

वि० स्त्री० चौधर चलाने आली ।

चन—पु० 1. (बलौर) चण । 2. (पाडरी) कोटै
बगैरा दा बीझा जां खीसा । जेब ।

चनक—स्त्री० 1. खमोशी । जियां-चुप्प-चनक होनी ।
2. (कांगड़ी) झंकार ।

- ਕਿਂਹ ਵਿਂ ਚਾਨਚਕ | ਜਿਧਾਂ—ਚੁਪਚੁਪ-ਚਨਕ ਆਈ
ਨਿਕਲਨਾ।
(ਦੌਰੇਂ ਰੂਪੇਂ ਚ 'ਚਨਕ' ਚੁਪ ਦੇ ਕਨੇ ਜੁਡਿਥੈ ਗੈ
ਵਰਤੋਂਦਾ ਏ।)
- ਚਨਰਾ—ਵਿਂ ਪ੍ਰੁਂ (ਪਾਡਰੀ) ਚਲਾਕ।
ਚਨਰਾਲ—ਪ੍ਰੁਂ (ਕਾਂਗੜੀ) ਪਿਛਲੇ ਕੋਲਾ ਪਿਛਲਾ ਵਾਰ।
ਪਰਾਰ।
- ਚਨਬਾਈ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਚਨੋਆਈ।
ਚਨਵਾਨਾ—ਕਿਂਹ ਸੁਂ ਚਨੋਆਨਾ।
ਚਨਾਂਚੇ—ਅਵਧੁ ਚੁਨਾਂਚੇ।
ਚਨਾ—ਪ੍ਰੁਂ [ਸੁਂ ਚਣ ; ਪ੍ਰਾਂ ਚਣਅ] 1. ਛੋਲੇਂ ਦਾ
ਦਾਨਾ। 2. ਛੋਲੇਂ ਵੀ ਫਸਲ।
- ਚਨਾਡ—ਪ੍ਰੁਂ [ਹਿਂਦ ਚੁਨਾਵ] 1. ਕੁਸੈ ਸਮਾ-ਸੱਥਾ ਆਸਟੈ
ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੁਨੇ ਜਾਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਧਿ।
ਚੁਨਾਡ। 2. ਤਾਲ। ਜਿਧਾਂ—ਕੁਸੈ ਗੀ ਦੇਨੇ ਆਸਟੈ ਕਤਾਰੋਂ
ਦਾ ਚਨਾਡ ਕਰਨਾ।
ਸੁਂ ਚਨਾਡ ਲੜਨਾ—ਨਿਵਾਚਿਨ ਚ ਅਸੇਦਵਾਰ ਦੇ ਰੂਪੇ
ਚ ਖੜੋਨਾ।
- ਚਨਾਈ—ਸ਼੍ਰੀਂ [ਹਿਂਦ ਚੁਨਾਈ] 1. ਕਥ ਬਗੈਰਾ ਚਿਨੇ
ਦਾ ਕਮਤ ਤੇ ਉਸ ਕਸਮੈ ਵੀ ਮਜ਼ੂਰੀ। 2. ਚੁਨਾਈ।
- ਚਨਾਊ—ਵਿਂ ਚੁਨੇ ਜਾਂ ਚਨਾਨੇ ਗੀ ਤਥਾਰ।
ਚਨਾਓ—ਪ੍ਰੁਂ ਚਨਾਡ।
- ਚਨਾਕ—ਪ੍ਰੁਂ ਚਨਾਖ।
- ਚਨਾਖ—ਪ੍ਰੁਂ 1. ਸਕਕਡੀ ਵੀ ਪਤਲੀ ਜਨੇਹੀ ਤੰਦ,
ਜੇਹੁੜੀ ਕੇਈ ਵਾਰੀ ਅਕਖਿਂ ਚ ਪੇਇਥੈ ਤਕਲੀਫ ਦਿਵੈ
ਏ। 2. ਅਕਖਿਂ ਚ ਇਸ ਤੰਦੂ ਦੇ ਪੇਈ ਜਾਨੇ ਕਰੀ ਅਕਖਿਂ
ਚ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਆਲੀ ਲਾਲੀ ਵਗੈਰਾ।
- ਚਨਾਟ—ਪ੍ਰੁਂ 1. (ਰਾਮਨਗਰ) ਚਨਾਖ। 2. (ਕਾਂਗੜੀ)
ਪਥਰ ਚਿਨਿਧੀ ਵਨਾਧਾ ਗੇਦਾ ਰਸਤਾ।
- ਚਨਾਠੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਚਨੈਠੀ।
- ਚਨਾਦਿਧਾ—ਸ਼੍ਰੀਂ (ਵਮਹਾਗ) (ਸ੍ਰੁਂਹੈ ਵੀ) ਖਾਡੀ।
- ਚਨਾਵ—ਪ੍ਰੁਂ ਚਨਹੌਂਡ।
- ਚਨਾਮਤਾਂ—ਪ੍ਰੁਂ ਚਰਣਾਮਤ।
- ਚਨਾਰ—ਪ੍ਰੁਂ [ਫਾਂ ਚਿਨਾਰ] ਈਰਾਨ ਦੇਸੈ ਚਾ ਸੁਗਲੇ
ਦਾਰਾ ਆਂਦਾ ਗੇਥਾ ਇਕ ਘਨਾ ਰਖਕ, ਜੇਦੇ ਪਤਤਰ ਹਟਪੈ ਦੇ
ਪੱਜੇ ਆਂਗਰ ਹੋਂਦੇ ਨ।
- ਵਿਂ ਸ਼੍ਰੀਂ ਚਤੁਰਾਈ ਕਨੇ ਕਮਮ ਕਰਨੇ ਆਲੀ।
ਜਿਧਾਂ—ਚਨਾਰ ਜਨਾਨੀ।
- ਚਨਾਰਪੁਨਾ—ਪ੍ਰੁਂ ਚਨਾਰ ਹੋਨੇ ਵੀ ਸਿਥਤਿ।
- ਚਨਾਰੀ—ਵਿਂ ਚਨਾਰੇ ਦਾ। ਜਿਧਾਂ—ਚਨਾਰੀ ਪਤੋਂ ਵੀ
- ਕਢਾਈ।
- ਚਨਾਹਰ—ਪ੍ਰੁਂ (ਕਾਂਗੜੀ) ਬੀਤੇ ਦਾ ਚੀਥਾ ਵਾਰ।
- ਚਨਿਦਾ—ਵਿਂ (ਗੁਲ-ਗਲਾਵਗੜ) ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਕਮਮ
ਕਰਨੇ ਆਲਾ।
- ਚਨੁ—ਪ੍ਰੁਂ (ਕਾਂਗੜੀ) ਖੇਤਰੈ ਵੀ ਵਾਨੀ ਚ, ਪਾਨੀ ਨਿਕਲਨੇ
ਆਸਟੈ ਬਨਾਧਾ ਗੇਦਾ ਰਸਤਾ।
- ਚਨੁਕਕਰਾ—ਵਿਂ ਪ੍ਰੁਂ ਚੌਂ ਨੁਕਰੋਂ ਆਲਾ। ਜੇਦਿਆਂ ਚਾਰ
ਨੁਕਰਾਂ ਹੋਨ।
- ਚਨੂੜ੍ਹ—ਸ਼੍ਰੀਂ (ਪਾਡਰੀ) ਨਿਕਕਾ ਬੋਝਾ ਜਾਂ ਖੀਸਾ।
- ਚਨੂਨ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਜਿੜੂ ਗੀ ਪੈਨੇ ਆਲੀ ਕਮਮਨੀ। ਝਨੂਨ।
- ਚਨੂਨੇ—ਪ੍ਰੁਂ ਬਹੁਂ ਫਿਡ੍ਹੈ ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਆਲੇ ਖਾਸ
ਕਿਸਮੈ ਵੇ ਕੀਡੇ। ਚਲੂਨੇ।
- ਚਨੇਲ੍ਹ—ਪ੍ਰੁਂ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਭਾਂਡੇ ਬਗੈਰਾ ਚ ਹਾਈ ਜਾਨੇ
ਆਲਾ ਨਿਕਕਾ ਸਾਰਾਖ।
- ਚਨੇਕੂ—ਪ੍ਰੁਂ (ਭਦਰਵਾਹੀ) ਲਕਕਡੀ ਦਾ ਨਿਕਕਾ ਸਾਂਦੂਖ।
- ਚਨੇਟ—ਪ੍ਰੁਂ (ਮਸ਼ਾਲਤਾ) ਚਨਾਖ।
- ਚਨੇਠੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਪ੍ਰੁਜਾ ਚ ਤਿਲਕ ਧਸਸਨੇ ਆਸਟੈ ਵਰਤੀ
ਜਾਨੇ ਆਲੀ, ਚੰਦਨੈ ਵੀ ਲਕਕਡੀ ਵਾਂ ਟੁਕੜਾ।
ਚੰਦਨੈਠੀ।
- ਚਨੈਨ—ਸ਼੍ਰੀਂ 1. ਨਹੇਰੇ ਚ ਖਾਸੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਹੋਈ ਜਾਨੇ ਵੀ
ਹਾਲਤ। 2. ਚਨੈਨ ਵੀ ਚਾਨੀਨੀ ਵੇ ਫੰਲੇ ਵੇ ਹੋਨੇ ਵੀ
ਹਾਲਤ।
- ਵਿਂ 1. ਰੋਸ਼ਨ। ਜਿਧਾਂ—ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਰਸਤਾ ਚਨੈਨ ਹੋਈ
ਜਾਨਾ। 2. (ਲਾਕਥਿਕ) ਜਿਥੋਂ ਨਹੇਰਗੰਡੀ ਸਚੀ ਵੀ
ਹੋਏ। ਪ੍ਰ੦-ਇਕ ਕੇ ਚਨੈਨ, ਇਥੋਂ ਸੁਲਖ ਗੈ ਚਨੈਨ
ਏ! (ਦੀਨੂ ਭਾਈ ਪਂਤ)
- ਚਨੈਨਾਂ—ਕਿਂਹ ਸੁਂ ਚੁਨਾਨਾ।
- ਚਨੈਮਲਾਂ—ਪ੍ਰੁਂ ਚਰਣਾਮਤ।
- ਚਨੈਹੜ੍ਹ—ਸ਼੍ਰੀਂ 1. ਜਿਲਾ ਉਥਸਪੁਰ ਵੀ ਇਕ ਤਸੀਲ।
ਸਨ 1947 ਕੋਲਾ ਪੈਹ੍ਲੋਂ ਏ ਅਲਾਕਾ ਇਕ ਜਗੀਰ
ਹਾ। 2. ਉਸ ਤਸੀਲਾ ਵਾ ਜਾਂ ਉਸ ਜਗੀਰਾ ਵਾ ਸਦਰ-
ਮਕਾਮ, ਇਕ ਕਸਦਾ।
- ਚਨੋਆਈ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਚੁਨੇ ਜਾਂ ਚਿਨੇ ਵਾ ਕਮਮ ਤੇ ਉਥ
ਕਸਮੈ ਵੀ ਸੁਲਖੀ।
- ਚਨੋਆਨਾ—ਕਿਂਹ ਸੁਂ ਚੁਨੇ ਜਾਂ ਚਿਨੇ ਵਾ ਕਾਲ ਕੁਲੈ
ਹੂਏ ਕੋਲਾ ਕਰੋਆਨਾ।
- ਚਨੋਟ—ਪ੍ਰੁਂ ਸਿ'ਲਾਂ ਬਗੈਰਾ ਬਨਕਾਈ ਪਕਾਨ ਕੀਤਾ ਗੇਦਾ
ਰਸਤਾ। ਚਨੋਟ।
- ਚਨੋਤੀ—ਸ਼੍ਰੀਂ ਚਨੋਤੀ।
- ਚਨੋਨਾ—ਕਿਂਹ ਸੁਂ 1. ਚੁਨੇਆ ਜਾਨਾ। ਜਿਧਾਂ—

(क) साग चनोता । (ख) अंब जां बैर चनोते ।
 (ग) विधान सभा दा सदस्य चनोता । 2. चिनेआ
 जाना । जियां-कंध जां कोट चनोता ।
 चनोती—स्त्री० [हिं० चुनोती] कुसै गल्ला आस्तै
 कुसै गी ललकारने जां बंगारने दा भाव ।
 चन्द—वि०+पु० चंद ।
 चन्दन—पु० चंदन ।
 चन्दन-चिट्टा—वि० पु० (रामबन) चिट्टा-चनैन ।
 चन्दन-छठ,—छट्ट—स्त्री० चंदन-छठ ।
 चन्दन-सार—पु० चंदन-सार ।
 चन्दनहार—पु० चंदरहार ।
 चन्दनाठी—स्त्री० चंदनाठी ।
 चन्दनैठी—स्त्री० चंदनैठी ।
 चन्दर—पु० चंदर ।
 चन्द्रक—पु० चंद्रक ।
 चन्द्र-कला—स्त्री० चंद्र-कला ।
 चन्द्रकांता—स्त्री० चंद्रकांता ।
 चन्द्रकेतु—पु० चंद्रकेतु ।
 चन्द्रगुप्त—पु० चंद्रगुप्त ।
 चन्द्र-ग्रैहन—पु० चंदर-ग्रैहन ।
 चन्द्रपुना—पु० चंदरपुना ।
 चन्द्र-प्रभा—स्त्री० चंद्र-प्रभा ।
 चन्द्रबंस—पु० चंदरबंस ।
 चन्द्रबंसी—वि० चंदरबंसी ।
 चन्द्रबदन—वि०+पु० चंदरबदन ।
 चन्द्रबदनी—वि० स्त्री०+स्त्री० चंदरबदनी ।
 चन्द्रबार—पु० चंदरबार ।
 चन्द्र-बिंदु—पु० चंदर-बिंदु ।
 चन्द्रबिंब—पु० चंदरबिंब ।
 चन्द्रबैंसी—वि० चंदरबैंसी ।
 चन्द्रबैंस—पु० चंदरबैंस ।
 चन्द्र-भागा—पु० चंदर-भागा ।
 चन्द्र-भाल—पु० चंदर-भाल ।
 चन्द्र-भूशन—पु० चंदर-भाल ।
 चन्द्र-मंडल—पु० चंदर-मंडल ।
 चन्द्र-भणि—स्त्री० चंदरकांता ।
 चन्द्रमां—पु० चंदरमां ।
 चन्द्रमुख—वि० चंदरमुख ।
 चन्द्रमुखी—वि० स्त्री० चंदरमुखी ।
 चन्द्रमौली—पु० चंदरमौली ।

चन्दर-रेखा—स्त्री० चंदर-रेखा ।
 चन्दर-लेखा—स्त्री० चंदर-रेखा ।
 चन्दर-लोक—पु० चंदर-लोक ।
 चन्दरशेखर—पु० चंदरशेखर ।
 चन्दरस—पु०+क्रि० वि० (पोगली) चंदरस ।
 चन्दरसैन—पु० चंदरसैन ।
 चन्दरहार—पु० चंदरहार ।
 चन्दरहास—स्त्री० चंदरहास ।
 चन्दरा—वि० पु० चंदरा ।
 चन्दराठी—स्त्री० (चनैहनी) चंदनैठी ।
 चन्दराड—पु० चंदराड ।
 चन्दरी—स्त्री०+वि० स्त्री० चंदरी ।
 चन्दरेड—स्त्री० चंदरपुना ।
 चन्दरैठी—स्त्री० चंदनैठी ।
 चन्दरैन—पु० चंद्रैन ।
 चन्द-रोजा—वि० चंद-रोजा ।
 चन्दरोदय—पु० चंदरोदय ।
 चन्दरोही—स्त्री० चंदरोह ।
 चन्दरोह—स्त्री० चंदरोह ।
 चन्दरौली—स्त्री० (कांगड़ी) चंदरौली ।
 चन्दलोह—स्त्री० (चनैहनी) चंदरोह ।
 चन्द-साला—वि० चंद-साला ।
 चन्दा—पु० चंदा ।
 चन्दामामा—पु० चंदामामा ।
 चन्दी—स्त्री० चंदी ।
 चन्दुआ—पु० (बलौर) चंदुआ ।
 चन्देरी—स्त्री० चंदेरी ।
 चन्द्रक—पु० चंद्रक ।
 चन्द्रकेतु—पु० चंद्रकेतु ।
 चन्द्रगुप्त—पु० चंद्रगुप्त ।
 चन्द्रैन—पु० चंद्रैन ।
 चन्द्रौली—स्त्री० (कांगड़ी) चंदरौली ।
 चन्न—पु० [सं० चन्द्र] 1. चंदरमां । 2. बनाई जां
 गुडाई गेदी चन्न दी शकल । जियां-मत्थे पर चन्न
 गुडाना । 3. डोगरी ते गोजरी लोक-गीतें दी इक
 किसम । 4. प्यारा मनुक्ष ।
 मु० चन्न चढ़ी जाना=कुसै गी दिक्खियै जां
 मिलियै खिड़ी-खिड़ी पौना ।
 चन्ने गी ग्रैहन लग्ना=1. कुसै चंगे माहनू पर
 बिपता पेई जानी जां ओदी इज्जतु गी दाग लग्नी

जाना । 2. सुंदर जनानी जां मर्दे गी करूप मर्दे जां जनानी जुड़नी ।

चन्ने दा दुकड़ा होना—अति सुंदर होना ।

चन्ने पर थुक्कना—चरे जां गुणी आदमी गी दोश लाने ।

चन्न-ग्रैहन—पु० चंदर-ग्रैहन ।

चन्न-चराग—वि० [सं०—फा० चिराग] 1. कुल-परिवारे च लो ते चानन करने आला ।
2. (लाक्षणिक) अपने कम्मै जां बतीरे करी कुल-परिवारे गी बदनाम करने आला । प्र०-कोई चन्न-चराग ऐसा बी जमदा ए जे कुल दा नां धोई जंदा ए ।

चन्न-तारा—पु० [सं०—तारक] 1. चन्न ते तारे दा इस्लामी धार्मक नशान । 2. चन्न ते तारा ।
3. चन्न ते तारे दी शकल ।

चन्न-तारे—पु० 1. चन्न ते तारे । 2. कढाई बगैरा च बनाई गेई चन्ने ते तारे दी शकल ।

चन्नन—पु० चंदन ।

चन्नन-चिट्ठा—वि० पु० (रामबन) चन्नै आंगर सफेद ।

चन्नन-छट,—छटु—स्त्री० [सं० चन्द्रघट्ठी] ठौगरें दे वर्ते कोला दो दिन पैहूलें औने आला इक जनाना वर्त ।

चन्नन-बूरा—पु० चंदनै दा बूरा ।

चन्नन-मामा—पु० चंदामामा ।

चन्नन-सूरज—पु० [सं० चन्द्र-सूर्य] 1. चन्न ते सूरज । 2. चन्नै ते सूरजै दी शकल ।

चन्नहार—पु० चंदरहार ।

चन्ना—पु० 1. मकाने दी पिट्ठी आला पासा ते उस पासे खाली रखेआ गेदा थाहूर । 2. (कांगड़ी) मकाने दे कोलै दा थाहूर । 3. (पोगली) चना ।
मु० चन्ना नंगा होई जाना—कुसे कम्मै पर समर्थ कोला बाहूरा खर्च होने करी फगताल होई जाना ।

चन्ना-बन्ना—पु० अपने घरे-कोठे दी हृदवंदी
मु० चन्ना-बन्ना कड़दना—अपनी जगह दी हृदवंदी बांदे करनी ।

चन्ने दे चन्न—क्रि० वि० हर पुन्नेआं गी ।
मु० चन्नै दे चन्न सुहागन होना—थोड़े-थोड़े चिरै बाद कम्मै दा नमां सिलसिला रंभना । (व्यंग)

चन्हाँ—पु० [हिं० चिनाब] रियासत दा इक मशहूर दरेया । चन्हाब ।

चन्हाब—पु० चन्हाँ ।

चपंक्ता—पु० चपंगता ।

चपंगता—पु० कविता च चौं पंगतियें दा इक सुतंतर पद ।

चपंज—स्त्री० (रामनगर) दुहार दित्ते गेदे दाने दा, दाने दी शकली च गै लैता जाने आला सूद, जेदे च हर चौं हिस्से कन्ने पंजमां हिस्सा सूदै दे तौरै पर बसूल कीता जंदा ए ।

चपंदी—स्त्री० चबंदी ।

चप—स्त्री० चप ।

चपकना—क्रि० अ० लेबी बगैरा कन्ने चमकना ।

चपकाऊ—वि० चपकाने गी त्यार ।

चपकाना—क्रि० स० लेबी बगैरा कन्ने चमकाना ।

चपटा—वि० पु० [हिं०] चैंडा ।

पु० शराबै दी, इक खास मापै दी बोतल ।

वि० चपटे च जिना आई जा, उन्ना ।

चपटी—स्त्री० 1. राजड़े दे कम्म औने आली, लकड़ी दी लम्भी ते चैंडी फट्टी । 2. (गूल-गलाबगढ़) ओ पत्थर, जेदे पर धराटे दा गरड़ फिरदा ए ।
वि० स्त्री० “चपटा” दा स्त्री-रूप ।

चपट—वि० [हिं० चौपट] 1. चौड़-चपट ।
2. चौं पट्टे आला । चार-पट्ट । जियां-फर्शी चपट चादर ।

चपड़—पु० (बम्हाग) पथरीली जगह, जेदे पर कोई घाड बगैरा नेई होदा ।

चपड़-कथां—स्त्री० बहु० बे-सिर-पैरै दियां गल्लां ।

चपड़-कथा—वि० पु० चपड़-कथां करने आला ।

चपड़-चपड़—पु० फजूल गल्ल-बात । जियां-हर बेलै चपड़-चपड़ करदे रोहूना ।

मु० अगू’ चपड़-चपड़ करना—गल्लै-बातै च गुस्ताखपुना करना ।

चपड़-चपड़ चेंटी होना—मतियां गल्लां करने आला होना ।

चपड़ा,-रा—पु० (बम्हाग) पत्थरे दा कोट जां पुष्टा ।

चपड़ास—स्त्री० 1. [फा० चपरास] चपड़ासी जां अड़दली बगैरा दे कम्मै दी सुचक, लक्कै पर लाई जाने आली पेटी । 2. चपड़ासी दा कम्म ।

चपड़ासन—स्त्री० चपड़ासी दा कम्म करने आली जनानी ।

चपड़ासपुत्रा—पु० 1. चपड़ासी दा कम्म । 2. चपड़ासी

ਆਂਗਰ ਦ੍ਰਾਏਂ ਦੀ ਅੜਦਲ ਦੇਨੇ ਦਾ ਭਾਵ । ਜਿਧਾਂ—ਜਨੇ-
ਖਨੇ ਦਾ ਚਪੜਾਸਪੁਨਾ ਕਰਦੇ ਫਿਰਨਾ ।

ਚਪੜਾਸੀ—ਪੁੰ [ਫਾਂ ਚਪਰਾਸੀ] ਫਕਤਰੋਂ ਚ ਚੈਥੇ
ਦੱਜੇ ਦਾ ਮਲਾਜਮ ।

ਚਪੜੀਝੁੰ—ਪੁੰ (ਰਾਮਨਗਰ) ਸਕਖਨ ਰਕਖਨੇ ਆਲਾ
ਮਾਂਡਾ ।

ਚਪਤੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਚਪਟੀ ।

ਚਪਤੀਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਚਮਾਡੀ ।

ਚਪਤਰਾ—ਪੁੰ 1. ਵੇਹੀ ਦਾ ਓ ਪਤਤਰਾ ਜਾਂ ਬਰਕਾ, ਜੇਵੇ
ਪਰ ਕੁਸੈ ਗਾਹਕੈ ਦੀ ਚਾਬਤੈ ਦਾ ਸ਼ਹਾਬ-ਕਤਾਬ ਲਿਖੇਅਾ
ਗੇਦਾ ਹੋਏ । 2. ਰੋਜ-ਨਾਮਚਾ ।

ਚਪਤੀ—ਵਿ੦ ਸ਼੍ਰੀ੦ ਚੌਂ ਪਤਰੋਂ ਆਲੀ ।
ਸ਼੍ਰੀ੦ ਤਾਈ ਦੀ ਇਕ ਲੇਡ ।

ਚਪਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਕੁਸੈ ਪਰ, ਕੁਸੈ ਗਲੈਂ ਕਰੀ ਖਿੜੇ ਦੇ
ਹੋਨਾ । ਚਪ ਚਢੀ ਦੀ ਹੋਨੀ ।
ਮੁੰ ਚਪੇ ਦੇ ਹੋਨਾ—ਬੁਰੇ ਦੇ ਹੋਨਾ ।

ਚਪਨੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ (ਰਾਮਵਨ) ਚਪਨੀ ।

ਚਪਰਾਸ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਚਪੜਾਸ ।

ਚਪਰਾਸਨ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਚਪੜਾਸਪੁਨਾ ।

ਚਪਰਾਸਪੁਨਾ—ਪੁੰ ਚਪੜਾਸਪੁਨਾ ।

ਚਪਰਾਸੀ—ਪੁੰ ਚਪੜਾਸੀ ।

ਚਪਲ—ਵਿ੦ [ਸੰ੦] 1. ਛਿਡਿਆਂ ਗਲਲਾਂ ਕਰਨੇ ਆਲਾ ।
2. ਛੀਠ । ਲਿਧਾ ।

ਚਪਲਤਾ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਚਪਲਪੁਨਾ ।

ਚਪਲਪੁਨਾ—ਪੁੰ ਚਪਲ ਹੋਨੇ ਦਾ ਭਾਵ ।

ਚਪਲਾਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਬਹੁ੦ 1. ਫਜੂਲ ਗਲਲਾਂ । 2. ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ।

ਚਪਲੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਹਿ੦ ਚਪਲ] ਪੈਰੋਂ ਦੀ ਇਕ ਖਾਸ
ਕਿਸਮੇ ਦੀ ਜੁਤੀ । ਬਹੁ੦ ਚਪਲਿਆਂ ।

ਚਪਲੂਸ—ਵਿ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਚਾਪਲੂਸ ।

ਚਪਲਲਾਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਬਹੁ੦ ਤਾਂਹਿੰ-ਤੁਆਂਹਿੰ ਦਿਧਾਂ ਗਲਲਾਂ ।
ਚਪਲਾਂ ।

ਚਪਸ਼—ਸ਼੍ਰੀ੦ (ਪਾਡਰੀ) ਭਿੜੈਂ-ਕਕਕਹਿਯੇ ਗੀ ਲਗਨੇ
ਆਲੀ ਚਿਚਡੀ ।

ਚਪਾਈ—ਸ਼੍ਰੀ੦ 1. ਚਾਪਨੇ ਵਾਂ ਕਮਮ । 2. ਚੌਪਾਈ ।

ਚਪਾਊ—ਵਿ੦ 1. ਚੁਪਾਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ । 2. ਚਬਾਊ ।

ਚਪਾਤੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਸੰ੦ ਚਪਟੀ ; ਪ੍ਰਾ੦ ਚਪਤੀ]
ਚਾਂਡਸਾਂ ਫੁਲਕਾ ।

ਚਪਾਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸੁ੦ 1. ਕੋਈ ਚੀਜ ਚੁਪਨੇ ਆਸਤੈ
ਦੇਨੀ । ਚਬਾਨਾ । 2. ਚੁਪਾਨਾ । ਜਿਧਾਂ—ਅੰਦ ਜਾਂ ਗਨ੍ਹੇ
ਚਪਾਨੇ ।

ਚਪਾਯਾ—ਵਿ੦ [ਹਿ੦ ਚੌਪਾਯਾ] ਚੌਂ ਪੈਰੋਂ ਆਲਾ ।

ਚਪਾਰਾਂ—ਪੁੰ ਚਬਾਰਾ ।

ਚਪਾਲਾ—ਪੁੰ (ਚਨੈਹ੍ਨੀ) ਪਚਾਲਾ ।

ਚਪਾਸਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਚਬਕਖੈ । ਚਤਰਫਾ । ਚੌਨੋਂ ਪਾਸੇ ।
ਪ੍ਰ੦—ਵਦਲ ਚਪਾਸਾ ਵਿਰੀ ਆਯਾ ।
ਵਿ੦ ਪੁੰ ਚੌਨੋਂ ਪਾਸੇਆ ਹੋਨੇ ਆਲਾ । ਜਿਧਾਂ—ਚਪਾਸਾ
ਹਸਲਾ ; ਚਪਾਸਾ ਧੇਰਾ ।
ਪੁੰ ਚੌਨੋਂ ਪਾਸੇਂ ਦੀ ਜਗਹ । ਜਿਧਾਂ—ਮਕਾਨੈ ਦਾ ਚਪਾਸਾ
ਖੁੱਲਾ ਹੋਨਾ ।

ਚਪਾਸੈ—ਕ੍ਰਿ੦ ਵਿ੦ ਚਕੇਰੈ । ਚੌਨੋਂ ਵਕਿਖਿਧੋਂ । ਜਿਧਾਂ—
ਪ੍ਰਾਂ ਵੇ ਚਪਾਸੈ ਜਾਡੀ ਗੈ ਜਾਡੀ ਹੋਨਾ ।

ਚਪੇਟਾਂ—ਪੁੰ ਲਪੇਟ ।

ਚਪੇਡੁੰ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਸੰ੦ ਚਪੇਟ] ਧਪਕਾ । ਚੱਡ ।

ਚਪੇਰਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਅ੦ ਚਪ ਚਡਾਈ ਦੇਨੀ ।

ਚਪੋਆਈ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਚਪੋਆਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਤੇ ਓਦੀ ਮਜੂਰੀ ।

ਚਪੋਆਊ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ ਚਪੋਆਨੇ ਗੀ ਤਧਾਰ ।

ਚਪੋਆਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ 1. ਚੂਪਨੇ ਦਾ ਕਮਮ ਕੁਸੈ ਦ੍ਰਾਏ
ਕੋਲਾ ਕਰੋਆਨਾ । 2. ਚੂਪਨੇ ਆਸਤੈ ਦੇਨਾ ।

ਚਪੋਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ ਚਾਪਨ ਜਾਂ ਚੂਪਨ ਹੋਨਾ ।

ਚਪ—ਸ਼੍ਰੀ੦ 1. ਰੋਹੈ-ਭਰੋਚੀ ਖਿੜਾ । ਜਿਧਾਂ—ਰੌਲਾ
ਸੁਨਿਧੀ ਚਪ ਚਡਨੀ । 2. ਘਾਂ ਦੀ ਸੁਟੁ-ਸਾਰੀ ।
ਜਿਧਾਂ—ਬਚ੍ਛੂ ਗੀ ਘਾਂ ਦੀ ਚਪ ਧਾਰੀ । 3. (ਰਾਮਨਗਰ)
(ਤਰਖਾਨੈ ਦੀ) ਚੌਰਸੀ ।

ਸੁੰ ਚਪ ਕਡਨੀ—ਕੋਹੁ ਕਡਨੀ ।

ਚਪ ਚਡਨੀ—ਮਨੈ ਚ ਖਿੜਾ ਪੈਂਦਾ ਹੋਨੀ ।

ਚਪਡੁੰ—ਪੁੰ ਵਡੀ ਚਪੀ ।

ਚਪਡੁੰ-ਕਤਥਾ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਚਪਡੁੰ-ਕਤਥਾ ।

ਚਪਡੁੰ-ਕਤਥਾ—ਵਿ੦ ਪੁੰ ਚਪਡੁੰ-ਕਤਥਾ ।

ਚਪਡੀਂ—ਸ਼੍ਰੀ੦ ਚਪੀ ।

ਚਪਨ—ਪੁੰ 1. ਬਡੀ ਚਪਨੀ । 2. (ਵਧਾਂ ਚ) ਭਦਾ
ਤੇ ਸੂਰਖ ਆਦਸੀ ।

ਚਪਨ-ਕਡ੍ਹੁੰ—ਪੁੰ 1. ਟੀਡੇ (ਨਾਂ ਦੀ ਸਬੰਧੀ) ਦੀ ਇਕ
ਖਾਸ ਕਿਸਮ ।

ਚਪਨਾ—ਕ੍ਰਿ੦ ਸ੦ (ਗੁਲ-ਗਲਾਬਗਢ) ਚਿਣਨਾ ।

ਚਪਨੀ—ਸ਼੍ਰੀ੦ [ਹਿ੦ ਚਪਨੀ] 1. ਕੁਨੀ ਬਗੈਰਾ ਗੀ
ਖਟੁਨੇ ਆਸਤੈ ਮਿਟੀ ਵਾਂ ਢਕਨ । 2. ਗੋਡੇ ਦੇ ਜੋਡੈ
ਵੇ ਉਪਰੈ ਦੀ ਚੰਡੀ ਹੁਣਡੀ ।

ਚਪਰ—ਸ਼੍ਰੀ੦ 1. ਜੋਡਾ ਜਾਂ ਬੂਟ ਬਨਾਂਦੇ ਵੇਲੇ ਕਲਬੂਤੈ
ਦੇ ਕਨੇ ਰਕਖੇਆ ਜਾਨੇ ਆਲਾ ਲਕਕਡੀ ਵਾਂ ਟੁਕੜਾ ।
2. ਚਮਡੇ ਵਾਂ ਟੋਟਾ । 3. ਪਤਥਰੈ ਬਗੈਰਾ ਦਾ ਧਾਰਦਾਰ

ERROR: stackunderflow
OFFENDING COMMAND: ~

STACK:

01513